

RIJKS GESCHIEDKUNDIGE PUBLICATIËN

UITGEGEVEN IN OPDRACHT VAN

Z. EXC. DEN MINISTER VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN
WETENSCHAPPEN

(AUTEURSRECHT VOORBEHOUDEN)

89

BYVANCK,

EXCERPTA ROMANA

DE BRONNEN DER ROMEINSCH
GESCHIEDENIS VAN NEDERLAND

DERDE DEEL

'S-GRAVENHAGE

verkrijgbaar bij MARTINUS NIJHOFF

1947

EXCERPTA ROMANA

DE BRONNEN DER ROMEINSCH GESCHIEDENIS VAN NEDERLAND

VERZAMELD EN BEWERKT DOOR

DR. A. W. BYVANCK

HOOGLEERAAR AAN DE RIJKSUNIVERSITEIT TE LEIDEN

DERDE DEEL

DERDE AFDEELING: OVERBLIJFSELEN DER ROMEINSCH
BESCHAVING
AANVULLINGEN
REGISTERS

'S-GRAVENHAGE

verkrijgbaar bij MARTINUS NIJHOFF

1947

INHOUD

	blz.
Inleiding.	XIII
Bibliographie.	XXIII
Musea	XXVII

DERDE AFDEELING: OVERBLIJFSELEN DER ROMEINSCHES BESCHAVING

DE PROVINCIE LIMBURG.	blz.		blz.
Maastricht	1	Wijnandsrade	42
Heer	12	Spaubeek	42
Gronsveld	12	Schinnen	42
Rijckholt	13	Geulle	43
Eysden	13	Elsloo	43
Mesch	14	Beek	43
Bemelen	14	Stein	44
Cadier en Keer	14	Geleen	45
Oud-Valkenburg	15	Sittard	46
Wijlre	15	Broeksittard	46
Gulpen	15	Limbricht	47
Wittem	15	Born	47
Vaals	16	Obbicht en Papenhoven	47
Simpelveld	16	Grevenbicht	48
Bocholtz	17	Susteren	49
Borgharen	17	Roosteren	49
Itteren	17	Echt	49
Bunde	17	Stevensweert	50
Amby	18	Linne	50
Berg en Terblijt	18	Montfort	50
Meerssen	18	Posterholt	51
Houthem	19	Vlodrop	51
Schimmert	22	Sint-Odiliënberg	51
Hulsberg	24	Melick en Herkenbosch	51
Valkenburg	25	Herten	53
Klimmen	25	Roermond	53
Voerendaal	25	Maasniel	54
Heerlen	27	Swalmen	54
Kerkrade	36	Beesel	55
Schaesberg	37	Tegelen	55
Nieuwenhagen	38	Verlo	56
Eygelshoven	38	Bergen	56
Ubach over Worms	39	Gennep	57
Rimburg	39	Mook	57
Brunssum	40	Weert	58
Schinveld	40	Nederweert	58
Merkelbeek	40	Hunsel	59
Amstenrade	41	Neeritter	59
Hoensbroek	41	Ittervoo:t	59
Nuth	41	Thorn	59

	blz.		blz.
Wessem	59	Uden	78
Heel	60	Lieshout	78
Beegden	60	Aarle-Rixtel	78
Horn	61	Helmond	79
Baexem	61	Mierlo	79
Haelen	62	Bakel	79
Buggenum	62	Deurne	79
Nunhem	63	Vught	80
Neer	63	Sint-Michielsgestel	80
Kessel	63	Sint-Oedenrode	81
Oyen	64	Boxtel	81
Helden	64	Son en Breugel	81
Maasbree	65	Eindhoven	81
Sevenum	66	Leende	82
Horst	66	Valkenswaard	82
Grubbenvorst	67	Esch	82
Broekhuizen	67	Oisterwijk	82
Meerlo	67	Oirschot	83
Venray	67	Hooge- en Lage Mierde	83
Wanssum	67	Bladel en Netersel	83
		Hoogeloon, Hapert en Kasteren	83
DE PROVINCIE NOORD-BRABANT.		Eersel	84
Maashees	68	Veldhoven	84
Vierlingsbeek	68	Riethoven	85
Boxmeer	68	Bergeyk	85
Beugen en Rijkevoort	69	's-Gravenmoer	85
Oeffelt	69	Terheyden	85
Haps	69	Breda	85
Mill en Sint-Hubert	69	Gilze en Rijen	85
Cuyk en Sint-Agatha	70	Alphen en Riel	86
Beers	72	Goirle	86
Linden	72	Rijsbergen	86
Gassel	72	Wouw	87
Escharen	72	Bergen op Zoom	87
Grave	73		
Velp (N. B.)	73	DE PROVINCIE GELDERLAND TEN ZUIDEN	
Schaijk	73	VAN DE WAAL: HET LAND VAN MAAS EN	
Herpen	73	WAAL, DE BOMMELERWAARD.	
Ravestein	74	Nijmegen	88
Megen, Haren en Macharen	74	Millingen	97
Berghem	74	Ubbergen	99
Oss	75	Groesbeek	100
Lith	75	Heumen	104
Alem, Maren en Kessel	75	Overasselt	104
Empel en Meerwijk	75	Wijchen	104
's-Hertogenbosch	75	Bergharen	105
Engelen	76	Batenburg	105
Herpt en Born	76	Appeltern	106
Heusden	76	Alphen aan de Maas	106
Eethen	76	Horssen	106
Meeuwen	76	Ewijk	106
Woudrichem	77	Druten	107
Werkendam	77	Wamel	107
Berlicum en Middelrode	77	Dreumel	108
Heeswijk	77	Heerewaarden	108
Schijndel	77	Rossum	108
Veghel	78	Hurwenen	109

Zaltbommel	blz. 109
Gameren	110
Zuilichem	110
Hedel	110

DE PROVINCIE GELDERLAND TUSSEN
WAAL EN RIJN: DE OVER- EN DE NEDER-
BETUWE, DE TIELERWAARD.

Gent	111
Bemmel	111
Huissen	112
Elst	112
Driel	113
Valburg	113
Hemmen	114
Heteren	115
Dodewaard	115
Kesteren	116
IJzendoorn	118
Echteld	118
Lienden	119
Maurik	120
Tiel	121
Ophemert	121
Waardenburg	122
Haften	122
Wadenoien	122
Zoelen	122
Buren	123
Beuzichem	123
Geldermalsen	123
Deil	123

DE PROVINCIE UTRECHT TEN ZUIDEN
VAN DEN RIJN.

Wijk bij Duurstede	124
Tull en 't Waal	125
Ouderijn	125
Houten	125
Werkhoven	125
Odijk	125
Bunnik	126
Utrecht	128
Vleuten	131

DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND TEN ZUI-
DEN VAN DEN RIJN.

Woerden	133
Bodegraven	133
Zwammerdam	134
Alphen aan den Rijn	134
Koudekerk	135
Hazerswoude	135
Leiderdorp	135
Zoeterwoude	135
Leiden	136

Oegstgeest	blz. 137
Rijnsburg	137
Valkenburg aan den Rijn	138
Katwijk	140
Wassenaar	143
Voorschoten	144
Veur	144
Voorburg	144
's-Gravenhage	146
Monster	147
's-Gravenzande	148
Naaldwijk	148
Delft	149
Rotterdam	149
Krimpen aan de IJssel	149
Moordrecht	149
Schoonhoven	149
Vianen	149
Leerdam	150
Heukelum	150
Arkel	150
Oud-Alblas	150
Dubbeldam	150
Poortugaal	151
Mijnsheerenland	151
Spijkenisse	151
Numansdorp	151
Oostvoorne	151
Rokkanje	151
Goedereede	152
Ouddorp	152

DE PROVINCIE ZEELAND.

Haamstede	153
Burg en Westerschouwen	153
Ierseke	153
Vrouwenpolder	153
Domburg	154
Westkapelle	155
Middelburg	155
Vlissingen	155
Breskens	155
Aardenburg	155

DE PROVINCIE GELDERLAND TEN NOOR-
DEN VAN DEN RIJN.

Herwen en Aart	156
Pannerden	156
Duiven	156
Westervoort	157
Didam	157
Bergh	157
Gendringen	158
Doetinchem	158
Ambt-Doetinchem	158
Angerlo	158
Doesburg	159

	blz.		blz.
Winterswijk	159	Denekamp	175
Groenlo	159	Ootmarsum	175
Vorden	159	Weerselo	175
Warnsveld	159	Rijssen	176
Zutphen	159	Hellendoorn	176
Gorsel	160	Deventer	176
Doornspijk	160	Ommen	176
Ermelo	160	Nieuwleusen	176
Putten	160	Steenwijkerwold	177
Apeldoorn	161		
Barneveld	161	DE PROVINCIE DRENTE.	
Ede	162	Havelte	178
Rheden	162	Hoogeveen	178
Arnhem	163	Coevorden	178
Renkum	163	Dalen	178
Doorwerth	164	Sleen	179
Wageningen	165	Emmen	179
		Odoorn	180
DE PROVINCIE UTRECHT TEN NOORDEN		Borger	180
VAN DEN RIJN.		Gasselte	181
Rhenen	166	Gieten	181
Leersum	166	Anlo	181
Doorn	167	Rolde	181
Driebergen	167	Assen	182
Zeist	167	Vries	182
De Vecht	168	Zuidlaren	183
Breukelen	168	Roden	183
Loenen	168	Smilde	183
Loenersloot	168	Beilen	183
Vleuten	168	Westerbork	184
		Dwingelo	184
DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND TEN NOOR-		Vledder	184
DEN VAN DEN RIJN.			
Aarlanderveen	169	DE PROVINCIE FRIESLAND.	
Oudshoorn	169	Ooststellingwerf	185
Noordwijk	169	Schoterland	185
Voorhout	169	Doniawerstal	185
Lisse	170	Lemsterland	185
Noordwijkerhout	170	Stavoren	185
		Workum	186
DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND.		Wymbritseradeel	186
Haarlemmermeer	171	Sneek	186
Hilversum	171	Bolsward	187
Velzen	171	Wonseradeel	187
Wijk-aan-Zee	172	Hennarderadeel	189
Heemskerk	172	Baarderadeel	191
Egmond-Binnen	172	Franeker	193
Alkmaar	172	Franekeradeel	193
Venhuizen en Hem	173	Harlingen	195
Enkhuizen	173	Barradeel	196
Medemblik	173	Menaldumadeel	196
Wieringerwaard	173	Leeuwarden	199
Texel	173	Idaarderadeel	199
		Leeuwarderadeel	200
DE PROVINCIE OVERIJSEL.		Tietjerksteradeel	202
Losser	175	Ferwerderadeel	202
		Westdongeradeel	204

	blz.		blz.
Oostdongeradeel	205	Bafloo	210
Dokkum	205	Eenrum	210
Dantumadeel	205	Warffum	210
Kollumerland en Nieuwkruisland	205	Usquerd	210
Achtkarspelen	206	Kantens	210
DE PROVINCIE GRONINGEN.		Middelstum	211
Groningen	207	Stedum	211
Midwolde	207	Ten-Boer	211
Oldekerk	207	Loppersum	211
Zuidhorn	207	't Zandt	212
Aduard	208	Appingedam	212
Ezinge	208	Haren	212
Oldehove	209	Hoogezand	212
Noorddijk	209	Slochteren	213
Adorp	209	Zuidbroek	213
Winsum	209	Wedde	213
		Onstwedde	213
		Vlagtwedde	213

AANVULLINGEN

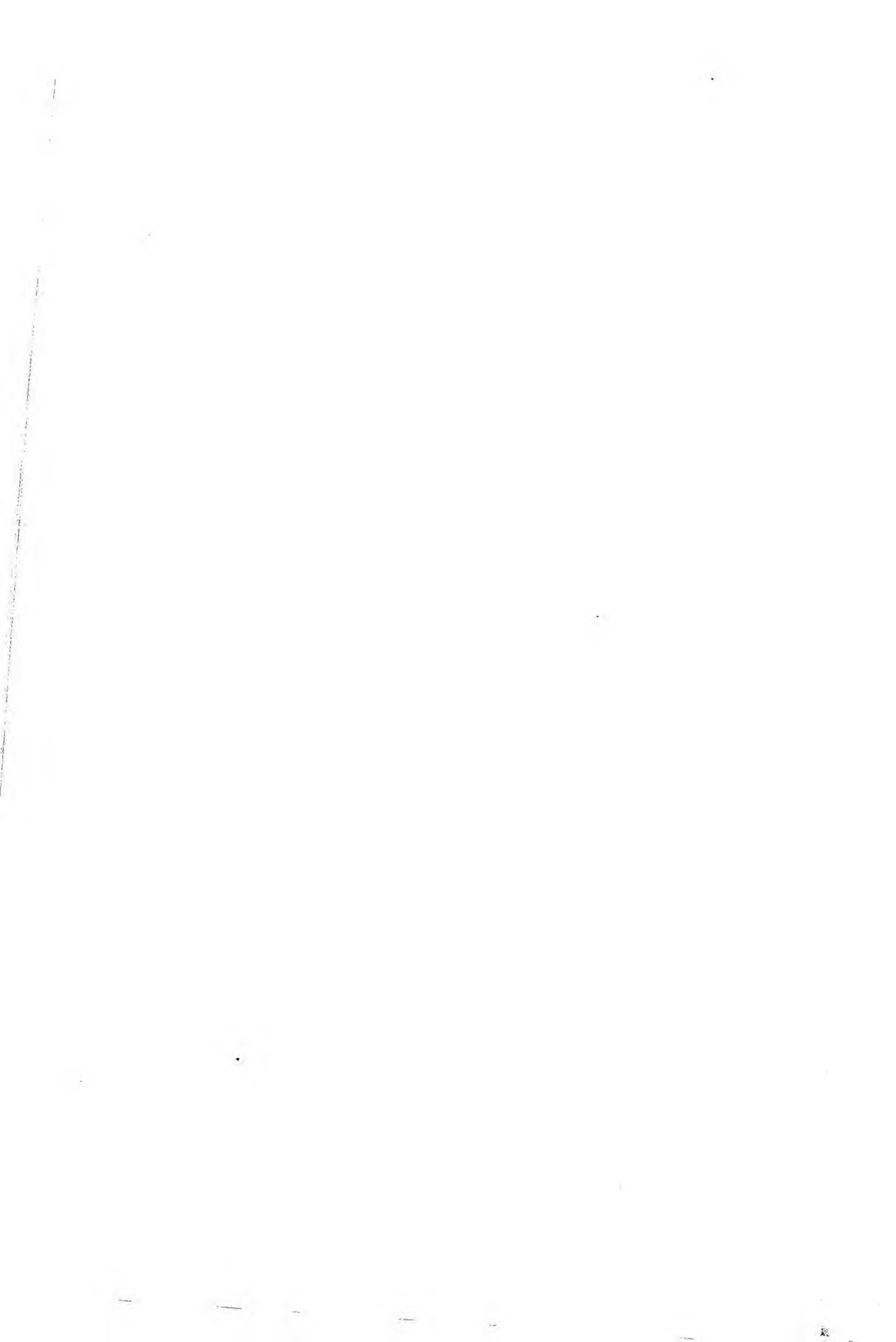
	blz.		blz.
EERSTE AFDEELING: TEKSTEN.		HOOFDSTUK II: BESTUUR.	
Plinius de Oudere	217	§ 6: Hoofdamttenaren voor de directe belastingen: procuratores Augusti	234
Tacitus	217	§ 9: Ambtenaren van den staf (offici-um) van den legatus van Germania Inferior: lijfwachten en personeel van het bureau	234
Panegyrici latini	218	HOOFDSTUK III: HET LEGER IN GERMANIA INFERIOR: LEGIONES.	
Paulinus van Nola	219	§ 15: Legio I Minervia	235
Claudianus	220	§ 16: Legio XXX Ulpia Victrix	235
Orosius	221	HOOFDSTUK IV: HET LEGER IN GERMANIA INFERIOR: AUXILIA.	
Olympiodorus	221	§ 5: Afdeelingen van het leger in Germania Inferior, die genoemd worden in het diploma van 78	235
Salvianus	222	§ 6: Afdeelingen, die blijkens de bijnamen <i>pia fidelis</i> of <i>pia fidelis Domitiana</i> , hebben behoord tot het leger in Germania Inferior tijdens Domitianus	236
Prosper van Aquitanië	223	HOOFDSTUK V: AFDEELINGEN VAN TROEPEN GENOEMD NAAR STAMMEN UIT NEDERLAND.	
Chronica Gallica	224	§ 2: Diplomata militaria voor man- schappen van het leger in Britannia	236
Apollinaris Sidonius	225	§ 3: Diplomata militaria voor man- schappen van het leger in Raetia	236
Cassiodorus	225	§ 4: Diplomata militaria voor man- schappen van het leger in Pannonia,	
Gregorius van Tours	226		
Historia Francorum	227		
TWEDE AFDEELING: INSCRIPTIES. LATIJNSCHE INSCRIPTIES IN NEDERLAND GEVONDEN.			
Maastricht	229		
Grevenbicht	229		
Ophemert	229		
Utrecht	230		
Zwammerdam	231		
Herwen en Aart	231		
Bergh	232		
Wageningen	232		
INSCRIPTIES DIE BELANGRIJK ZIJN VOOR DE GESCHIEDENIS VAN NEDERLAND.			
HOOFDSTUK I: GESCHIEDENIS.			
§ 1: De tijd van Augustus tot Nero	233		

	blz.		blz.
Pannonia Inferior en Pannonia Superior	237	HOOFDSTUK VI: GEOGRAPHIE.	
§ 5: Diplomata militaria voor manschappen van het leger in Moesia Inferior en Dacia Superior	238	§ 2: Germania, Germania Inferior, Germani	242
§ 7: Afdeelingen van troepen genoemd naar de stammen der Bataven en Cannanefates	240	§ 3: Batavia, Ulpia Noviomagus, Fectio, Forum Hadriani, Batavi, Cannanefates, Marsaci	243
§ 9: Afdeelingen van troepen genoemd naar de stammen der Tungri, Condrusi en Sunuci	241	HOOFDSTUK VII: GODSDIENST.	
§ 10: Afdeelingen van troepen genoemd naar de stammen der Nervii, Menapii en Morini	242	§ 1: Goden, vereerd in het gebied der Bataven, Cannanefates en Marsaci	243
		§ 2: Goden, vereerd in het land aan den Neder-Rijn	243

REGISTERS

	blz.		blz.
I. REGISTERS OP DE EERSTE AFDEELING.		III. REGISTERS OP DE DERDE AFDEELING.	
IA. Plaatsen van auteurs	247	IIIA. Plaatsen in Nederland, waar Romeinsche oudheden zijn gevonden	301
IB. Excerpten, die zijn te vinden bij A. Riese, <i>Das Rheinische Germanien in der antiken Literatur</i> (1892) . . .	261	IIIB. Namen van Romeinsche keizers en van leden van hun huis, die voorkomen op in Nederland gevonden munten	309
II. REGISTERS OP DE TWEEDE AFDEELING.		IIIC. Namen van Romeinsche gentes, die voorkomen op in Nederland gevonden munten	312
IIA. Plaatsen in Nederland, waar in de uitgaaf opgenomen inscripties zijn ontdekt	267	IV. REGISTERS OP DE NAMEN VAN PERSONEN.	
IIB. Plaatsen buiten Nederland, waar in de uitgaaf opgenomen inscripties zijn ontdekt	269	IVA. Latijnsche namen	315
IIC. Inscripties uit het <i>Corpus Inscriptionum Latinarum</i>	274	IVB. Algemeen register op de namen van personen	331
IID. Inscripties die niet in het <i>Corpus Inscriptionum Latinarum</i> zijn opgenomen	285	IVC. Keizers en leden van hun huis . .	348
IIIE. Inscripties die voorkomen bij A. Riese, <i>Das Rheinische Germanien in den antiken Inschriften</i> (1914)	289	IVD. Namen van pottenbakkers gestempeld op aardewerk	352
IIIF. Inscripties die voorkomen bij Dessau, <i>Inscriptiones Latinae selectae</i>	297	V. GEOGRAPHISCH REGISTER . .	360
		VI. ALGEMEEN REGISTER.	
		VIA. Bestuur	377
		VIB. Leger	379
		VIC. Godsdienst	384
		VID. Varia	387
		VII. CHRONOLOGISCH REGISTER	390

INLEIDING

INLEIDING

Het derde deel bevat in de eerste plaats de Derde afdeeling van de *Excerpta Romana*, te weten een overzicht van de in Nederland gevonden overblijfselen der Romeinsche beschaving, vervolgens een aantal aanvullingen en verbeteringen betreffende de Eerste en de Tweede afdeeling, ten slotte de uitvoerige registers op het geheele werk. Over elk van deze onderdeelen dient hier het een en ander te worden opgemerkt.

Het overzicht van de in Nederland gevonden Romeinsche overblijfselen beantwoordt niet geheel aan de in 1914 aan den bewerker verstrekte opdracht. Het had een lijst moeten worden van „munten en andere overblijfselen der Romeinsche beschaving, te registreeren naar de plaatsen waar zij gevonden zijn, met bijvoeging van een kaart”. Een dergelijk register zou evenwel veel te omvangrijk zijn geworden en voor een historicus moeilijk bruikbaar. In overleg met de directeuren, die na elkander het werk voor de Geschiedkundige Publicatiën hebben geleid, is een eenigszins afwijkende vorm gekozen voor de registratie van deze overblijfselen. Van een kaart is ter elfder ure afgezien, met het oog op de kosten en de enorme moeilijkheden, die zich bij het ontwerpen en teekenen van zulk een kaart zouden voordoen. Reeds vroeger was besloten geen afbeeldingen van in Nederland gevonden Romeinsche oudheden op te nemen.

Op grond van dit overleg bestaat de Derde afdeeling uit een lijst van gemeenten, waar Romeinsche overblijfselen aan het licht zijn gekomen. Voor elke gemeente zijn zoo nauwkeurig mogelijk de vindplaatsen aangeduid; verder is telkens medegedeeld, op welke wijze men over die vindplaatsen en over het gevondene nadere inlichtingen kan verkrijgen, door opgaaf van de verzamelingen waar de voorwerpen worden bewaard en door verwijzing naar literatuur. De aard van het gevondene wordt telkens kort omschreven; voor de inscripties en voor de stempels op aardewerk en baksteen is verwezen naar de Tweede afdeeling; de munten zijn evenwel eenigszins vollediger geregistreerd.

Bij het raadplegen van de lijst bedenke men, dat bij de samenstelling niet is gedacht aan de eischen, die de archaeologen moeten stellen. Wel zullen deze laatsten, met hulp van de verwijzingen naar de literatuur zonder veel moeite het een en ander over de gevonden voorwerpen te weten kunnen komen. Het doel is echter uitsluitend geweest aan den geschiedschrijver de gegevens te verschaffen, die het hem mogelijk maken zich een voorstelling te vormen van den aard der Romeinsche nederzettingen in ons land

en van de verspreiding der Romeinsche voorwerpen door handel en verkeer. Verder zal hij iets kunnen leeren over de dichtheid der bevolking, over den aard van haar beschaving en over haar verhouding tot de beheerschende macht. Als nadere toelichting kunnen dienst doen de hoofdstukken VI en VII van het boek „Nederland in den Romeinschen tijd”, dat door den bewerker dezer publicatie is samengesteld. Naar dit boek is intusschen nergens verwezen, daar het eerst na de afsluiting van de lijst is verschenen.

Voor de lijst is de tegenwoordige indeeling van Nederland gevolgd; de vondsten zijn, gelijk reeds werd opgemerkt, geregistreerd naar de gemeenten, waar zij aan het licht zijn gekomen. De volgorde van de gemeenten en ook van de vindplaatsen in de verschillende gemeenten is de aardrijkskundige. Alleen is steeds rekening gehouden met de indeeling in provincies, met dien verstande dat eerst zijn beschreven de vondsten in het gebied ten zuiden van den Rijn. Uit de lijst blijkt immers duidelijk, dat de tak van de rivier, die thans den naam van Rijn draagt, tot de monding bij Katwijk in den Romeinschen tijd een grens vormde voor de beschaving. Het gebied ten zuiden van den Rijn heeft als een deel van het Rijk onder den onmiddellijken invloed gestaan van Rome. Daar vindt men de overblijfselen van militaire en burgerlijke nederzettingen, van wegen, van handel en verkeer. De strook onmiddellijk ten noorden van de rivier is zeer arm aan vondsten. Slechts zijn aan den rechter oever van den Rijn wellicht eenige kleine militaire posten geweest; verder werd deze strook geheel vrij gehouden van bewoning ter beveiliging van de grens. Eerst in Friesland en in Groningen op de kleistreek, in Drente en in Twente vindt men weer sporen van een geregelde bewoning gedurende den Romeinschen tijd. Producten van het Romeinsche handwerk werden daarheen door den handel vervoerd. Blijkens de vondsten zijn daar wellicht in den vroegsten tijd enkele nederzettingen of versterkte kampen van het leger geweest.

Op die wijze weerspiegelt de lijst den toestand van Nederland gedurende den Romeinschen tijd. Men kan eenigszins den loop van de Romeinsche wegen volgen en den gang van het verkeer. In overeenstemming met het binnendringen van de Romeinsche beschaving gaat de beschrijving van het zuiden naar het noorden en van het oosten naar het westen. Een uitvoerige alphabetische lijst van de vindplaatsen onder de registers maakt het mogelijk elke plaats terstond in de publicatie terug te vinden.

Voor de spelling van de geographische namen is, volgens het overleg met de directie van het Bureau voor de Geschiedkundige Publicatiën, niet het systeem gekozen van de lijst, uitgegeven door het Aardrijkskundig Genootschap, daar de spelling dan te veel van de algemeen gebezigde zou afwijken en niet in overeenstemming zou zijn met de meeste van de geciteerde werken, die de gebruikers van deze publicatie telkens zullen moeten raadplegen. In hoofdzaak is gevolgd de meer gebruikelijke spelling, gelijk men deze aantreft in het voor de Posterijen samengestelde Aardrijkskundige Woordenboek.

De bewerking van de hier achter gepubliceerde lijst heeft op de volgende wijze plaats gehad. Het was noodig eerst een voorloopig overzicht van de in Nederland aan het licht gekomen Romeinsche overblijfselen te verkrijgen. Dit overzicht is samengesteld met hulp van drie publicaties, ten eerste de Alfabetische naamlijst (in de publicatie geciteerd als *N a a m - l i j s t*) van plaatsen, waar in Nederland Romeinsche en andere oudheden zijn gevonden, van C. J. C. Reuvens, C. Leemans en L. J. F. Janssen (uitgegeven in 1845), ten tweede het werk over de Nederlandsche oudheden van W. Pleyte (verschenen in de jaren van 1877 tot 1903), ten derde den *Catalogus van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, Afdeeling Praehistorie en Nederlandsche oudheden*, bewerkt door J. H. Holwerda, M. A. Evelein en N. J. Krom (uitgegeven in 1908).

Op deze wijze was reeds een vrij volledig overzicht bereikt. Het was evenwel noodig het zoo veel mogelijk aan te vullen. Dit is in de eerste plaats geschied met hulp van gegevens ontleend aan andere publicaties, als de *Verslagen van het Rijksmuseum van Oudheden* (geciteerd als *V e r - s l a g*), het *Repertorium betreffende de vaderlandsche geschiedenis*, bewerkt door L. D. Petit, met zijn vervolgen, het *Repertorium van tijdschrift-artikelen betreffende Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst* (verschenen van 1908—1922), de deelen van de Voorloopige lijst van de monumenten van geschiedenis en kunst, de deelen met de *Beschrijving dezer monumenten*, verder tijdschriften, als de *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis*, het *Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond*, het *Oudheidkundig Jaarboek*.

Voor de verschillende provincies is de lijst uitgebreid met hulp van de werken over de oudheden uit deze gewesten, benevens van de catalogi en verslagen van de plaatselijke en gewestelijke musea, van de tijdschriften en seriewerken gewijd aan de plaatselijke geschiedenis. Een groot aantal gegevens kon de bewerker bovendien bijeenbrengen door bezoeken, die hij persoonlijk aan de collecties in de provincie bracht, en door tochten, die hij langs de vindplaatsen van Romeinsche oudheden in Nederland ondernam. Deze tochten heeft hij grootendeels gedurende de jaren 1916 tot 1921 volbracht.

Op deze wijze is een zeer uitgebreid materiaal verzameld. Gelijk evenwel van zelf spreekt, moest het op de een of andere manier nader worden bewerkt ten einde het voor den historicus bruikbaar te maken. Daarbij deden zich vaak groote moeilijkheden voor, daar het in vele gevallen niet mogelijk was zich een eenigszins scherp omljnd beeld te vormen van hetgeen op een bepaalde vindplaats aan het licht is gekomen. De bewerker heeft getracht door een uitvoerige correspondentie een oplossing te vinden. In vele gevallen is echter nog allerlei onzeker gebleven.

Andere bezwaren leverde de ongelijkwaardigheid van het materiaal op. In sommige streken heeft men zich weinig moeite gegeven de Romeinsche oudheden te verzamelen of is er slechts door een enkelen onderzoeker eertijds

zorg aan besteed. Elders heeft een plaatselijk genootschap bij traditie de belangstelling voortdurend levendig gehouden. Als voorbeeld moge hier Noord-Brabant worden genoemd. Voor dit gewest stond in de eerste plaats ter beschikking de voortreffelijke oude bewerking van de vondsten in het boek van C. R. Hermans, *Noordbrabant's oudheden* (verschenen in 1865). Dit boek kon worden aangevuld door de aantekeningen van Hermans, in het bezit van het Genootschap in Noord-Brabant, door den catalogus van de verzameling van dit Genootschap te 's-Hertogenbosch, bewerkt door J. H. Holwerda en J. P. W. A. Smit (verschenen in 1917) en door een catalogus in handschrift van de munten, vervaardigd door P. Noot. Ook voor Limburg is door J. Habets en voor Friesland door P. C. J. A. Boeles uitnemend werk verricht. Wat de laatste provincie betreft, heeft het voortreffelijk geordende magazijn van het museum te Leeuwarden eenig materiaal voor deze publicatie geleverd.

Het heeft zeer veel overleg gekost den vorm te vinden, waarin de lijst moest worden geredigeerd. Ook daarbij heeft steeds het denkbeeld op den voorgrond gestaan, dat de lijst bestemd was voor den historicus. Een archaeologische beschrijving kon het niet worden; in het kader van de publicatie zou zulk een beschrijving niet passen; zij hoort thuis in een ander verband. Op grond van deze opvatting is besloten slechts een beperkt gebruik te maken van een aantal niet gedrukte gegevens, voornamelijk de archieven van de musea, maar ook eenige in handschrift bewaarde pogingen uit vroeger tijd om tot een archaeologische beschrijving van Nederland te komen. Daar dit materiaal toch hier en daar heeft dienst gedaan en latere onderzoekers het wellicht nog kunnen gebruiken, is het goed er hier de aandacht op te vestigen.

In de achttiende eeuw heeft de bekende Hendrik Cannegieter veel gegevens bijeengebracht voor de beschrijving van de Nederlandsche oudheden, naast zijn uitvoerige verhandeling over monumenten voor de godin Nehalennia, die nooit is gedrukt, en de boekwerken, die het wel tot een uitgaaf hebben gebracht. Men vindt zijn aantekeningen in zijn schriftelijke nalatenschap, die in de Universiteitsbibliotheek te Leiden (Hs. B. P. L. 953) wordt bewaard. Voor deze publicatie zijn de papieren van Cannegieter doorgezien; een enkele maal worden zij ook aangehaald.

Een tweede, trouwens veel minder breed opgezette poging is wel in druk verschenen. Het is een overzicht van de Romeinsche oudheden in Noord-Nederland, bewerkt door N. Westendorp, na zijn dood (op 5 Juli 1836) in het licht gegeven. De bewerker van deze publicatie betreurt het levendig, dat hij dit geschrift eerst heeft leeren kennen, toen de lijst reeds in druk was. Om die reden wordt het nergens aangehaald.

Ook C. J. C. Reuvens heeft bouwstoffen bijeengebracht voor een archaeologische beschrijving van Nederland. Daaruit heeft L. J. F. Janssen een uittreksel vervaardigd en het tezamen met C. Leemans in 1845 uitgegeven in den vorm van een oudheidkundige kaart met de Naamlijst, die

boven werd genoemd. Janssen heeft evenwel het plan voor een meer uitvoerige publicatie niet laten varen. In zijn schriftelijke nalatenschap, die wegens zijn bekende animositeit tegen het Museum van Oudheden niet aan deze instelling maar aan de Universiteitsbibliotheek te Leiden (Hs. B. P. L. 944) is geschonken, bevinden zich vier portefeuilles met aantekeningen, die zonder twijfel zijn bijeengebracht om daarmee een groot werk samen te stellen. Zij zijn voor deze lijst doorgewerkt en worden herhaaldelijk geciteerd. Er hebben bovendien over de opgravingen rapporten bestaan van Janssen aan den Minister. Zij bevinden zich gedeeltelijk in afschrift onder zijn papieren; de origineelen, die moeten berusten in het archief van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, heeft de bewerker niet ingezien.

Het werk, dat Janssen heeft willen samenstellen, is uitgevoerd door W. Pleyte met zijn *Nederlandsche Oudheden* (verschenen van 1877 tot 1903). Het is evenwel niet voltooid; de tekst bij de kaarten van Noord-Brabant en Limburg ontbreekt; ook verder bevredigt het weinig. Als een aanvulling kunnen dienst doen de voortreffelijke overzichten van de nieuwe vondsten in Nederland, door Pleyte ieder jaar opgenomen in het verslag van het door hem beheerde Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

In het archief van dit museum moeten de berichten over de vondsten in Nederland, voor zoover zij aan de directie bekend zijn geworden, het meest volledig zijn bijeengebracht. Dit archief heeft evenwel voor het verzamelen van materiaal ten behoeve van deze publicatie geen nut gehad, daar de toenmalige directeur aan den bewerker het gebruik heeft geweigerd. Door de Rijkscommissie voor het oudheidkundig bodemonderzoek wordt dit materiaal thans met andere gegevens uitgebreid en gesystematiseerd. Het zal dus op den duur als een aanvulling van deze publicatie dienst kunnen doen.

Op deze wijze moge het duidelijk wezen, dat men van de volgende lijst geen volledigheid mag verwachten. Wel vindt men er zonder twijfel het belangrijkste en zeker voorloopig voldoende voor iemand, die zich als historicus met de Romeinsche geschiedenis van Nederland bezig houdt. Aanvullingen en berichten over nieuwe vondsten worden door den bewerker geregeld gepubliceerd in het Oudheidkundig Jaarboek en in het Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond.

Onregelmatigheden en vergissingen zal men, naar de bewerker hoopt, willen verontschuldigen. Niet alleen zijn zij veroorzaakt door den omvang van het materiaal, maar ook door den langen tijd, die is noodig geweest voor het voltooien van de lijst. Het materiaal voor de geheele publicatie moest, volgens de gestelde regelen, bijeen zijn, voordat met den druk kon worden aangevangen. In een eerste redactie was dus ook de Derde afdeeling gereed in 1927, de gegevens bevattend voor zoover zij in 1925 bekend waren. De druk heeft evenwel zeer veel meer tijd vereischt, dan oorspronkelijk was voorzien, en toen in 1935 geen gelden aanwezig waren om de publicatie

voort te zetten, is, in overleg met den toenmaligen directeur van het Bureau, besloten de lijst te herzien en definitief af te sluiten met hetgeen in 1934 bekend was. Door de bezetting van Nederland in 1940 is evenwel het oudheidkundig bodemonderzoek onderbroken. Het was dus aangewezen de lijst nog eens bij te werken en af te sluiten met de gegevens, die dit laatste jaar had opgeleverd. Aldus is geschied. Intusschen heeft de herhaalde omwerking en uitbreiding van de lijst aan de gelijkvormigheid zeker geen goed gedaan. Dit euvel zal men echter verkiezen boven den geheel verouderden toestand van de oorspronkelijke redactie.

De Aanvullingen, die men vervolgens in dit deel aantreft, hebben betrekking zoowel op de Eerste als op de Tweede Afdeeling van de publicatie. In de eerste plaats zijn het teksten, die oorspronkelijk over het hoofd waren gezien, hoewel zij zonder twijfel met de Romeinsche geschiedenis van Nederland in verband kunnen worden gebracht. Andere teksten hebben hier een plaats gekregen, omdat zij hetzij op grond van recente onderzoekingen, hetzij door een wat ruimer opvatting van het gebied dat in de publicatie moest worden betrokken, daarin behoorden te worden opgenomen. Onder de inscripties zijn er enkele, die kort geleden in Nederland zijn ontdekt. Degene, die buiten Nederland zijn gevonden, waren voor het meerendeel eerst na het afsluiten van het materiaal voor het Tweede deel bekend geworden.

Iets meer dient te worden opgemerkt over de Registers. Het was van den aanvang af duidelijk, dat een omvangrijke publicatie als deze niet wel bruikbaar is zonder talrijke en uitgebreide registers. Zelfs kan men de vraag stellen, of de registers niet den zelfden vorm hadden moeten hebben als de registers in de deelen van het Corpus der Latijnsche inscripties. Op deze wijze zou een vaderlandsche traditie zijn voortgezet, daar voor deze registers nog steeds vrijwel het systeem wordt gevolgd, dat Scaliger heeft ontworpen voor het door hem zelf samengestelde register van de op zijn aanstichting vervaardigde verzameling van Ianus Gruterus. — Het eigenhandige manuscript bevindt zich in de Universiteitsbibliotheek te Leiden (Hs. Scaliger 11).

Was aan dezen eisch voldaan, dan zouden de registers evenwel nog veel omvangrijker zijn geworden, dan zij thans reeds zijn, en de enorme uitbreiding van het werk zou in geen enkele verhouding hebben gestaan tot het geringe nut, dat de gebruikers er van zouden hebben. Bij het beantwoorden van de vraag, wat wel en wat niet moest worden geregistreerd, heeft de bewerker zich steeds laten leiden door de overweging, wat de gebruikers er in zouden kunnen zoeken. De beteekenis van de publicatie als een hulpmiddel voor den Nederlandschen historicus heeft dus ook in dit geval op den voorgrond gestaan.

Men vindt in de eerste plaats registers op de drie afdeelingen van de publicatie. Voor de Eerste afdeeling zijn het registers op de plaatsen van

auteurs en een lijst van de excerpten, die men kan vinden in het werk van A. Riese, *Das Rheinische Germanien in der antiken Literatur* (verschenen in 1892), — voor de Tweede afdeeling registers op de plaatsen in Nederland, waar in de publicatie opgenomen inscripties zijn ontdekt, en op dergelijke plaatsen buiten Nederland, benevens lijsten van de inscripties, die aan het *Corpus inscriptionum latinarum* zijn ontleend of, voor zoover zij niet in dit Corpus voorkomen, aan andere werken, ten slotte lijsten van de inscripties, die men kan vinden in de verzamelingen van A. Riese, *Das Rheinische Germanien in den antiken Inschriften* (verschenen in 1914) en van H. Dessau, *Inscriptiones latinae selectae* (verschenen in 1892—1916), — voor de Derde afdeeling registers op de plaatsen in Nederland, waar Romeinsche overblijfselen zijn gevonden, op de namen van Romeinsche keizers en leden van hun huis en op de namen van Romeinsche gentes, die voorkomen op in Nederland gevonden munten.

Daarna komen de registers aan de orde, die betrekking hebben op de geheele publicatie. Eerst treft men registers aan op de namen van personen, op de Latijnsche namen, op de namen van personen in het algemeen, op de namen van keizers en leden van hun huis, op de namen van pottenbakkers gestempeld op aardewerk. Daarbij sluit aan een geographisch register, dat niet is onderverdeeld. Het daarop volgende register tracht de publicatie op systematische wijze te ontsluiten; daarbij is achtereenvolgens aandacht gegeven aan het bestuur, aan het leger, aan den godsdienst en aan de zaken die niet in deze rubrieken konden worden ondergebracht. Ten slotte is een chronologisch register opgenomen.

Het zijn de beide laatst genoemde registers, die het meeste overleg hebben gekost. Voor het algemeene register zou een systeem, waarbij naar volledigheid werd gestreefd, een enorme uitbreiding hebben veroorzaakt. Het opnemen, bij voorbeeld, van alle ambten en bestuursfuncties of van alle onderdeelen van het Romeinsche leger, die in de inscripties voorkomen, had voor deze publicatie geen zin. Zij hebben alleen beteekenis om de carrière te beschrijven van ambtenaren en legeraanvoerders, die in het tot Nederland behorende gebied zijn werkzaam geweest, of om duidelijk te maken, welke afdeelingen tezamen met troepen, die in de een of andere betrekking tot de Nederlandsche geschiedenis hebben gestaan, in bepaalde legers hebben dienst gedaan. Op zich zelf hebben zij voor de Nederlandsche geschiedenis niet het minste belang; zij krijgen dit belang uitsluitend in verband met personen en legerafdeelingen, die in de Nederlandsche geschiedenis thuis hooren. Deze laatsten kan men met hulp van de voorafgaande registers, waar zij wel degelijk zijn opgenomen, gemakkelijk vinden.

Het chronologische register was oorspronkelijk bestemd voor het werk *Nederland in den Romeinschen tijd*, maar het bleek bezwaarlijk te zijn het daar een plaats in te geven; het past ook eerder in deze publicatie, waar het den geschiedschrijver den weg kan wijzen. Gelijk vanzelf spreekt, is een volledige registratie der materie in dezen vorm niet mogelijk. Naast het

Algemeene register kan het evenwel zonder twijfel goede diensten bewijzen.

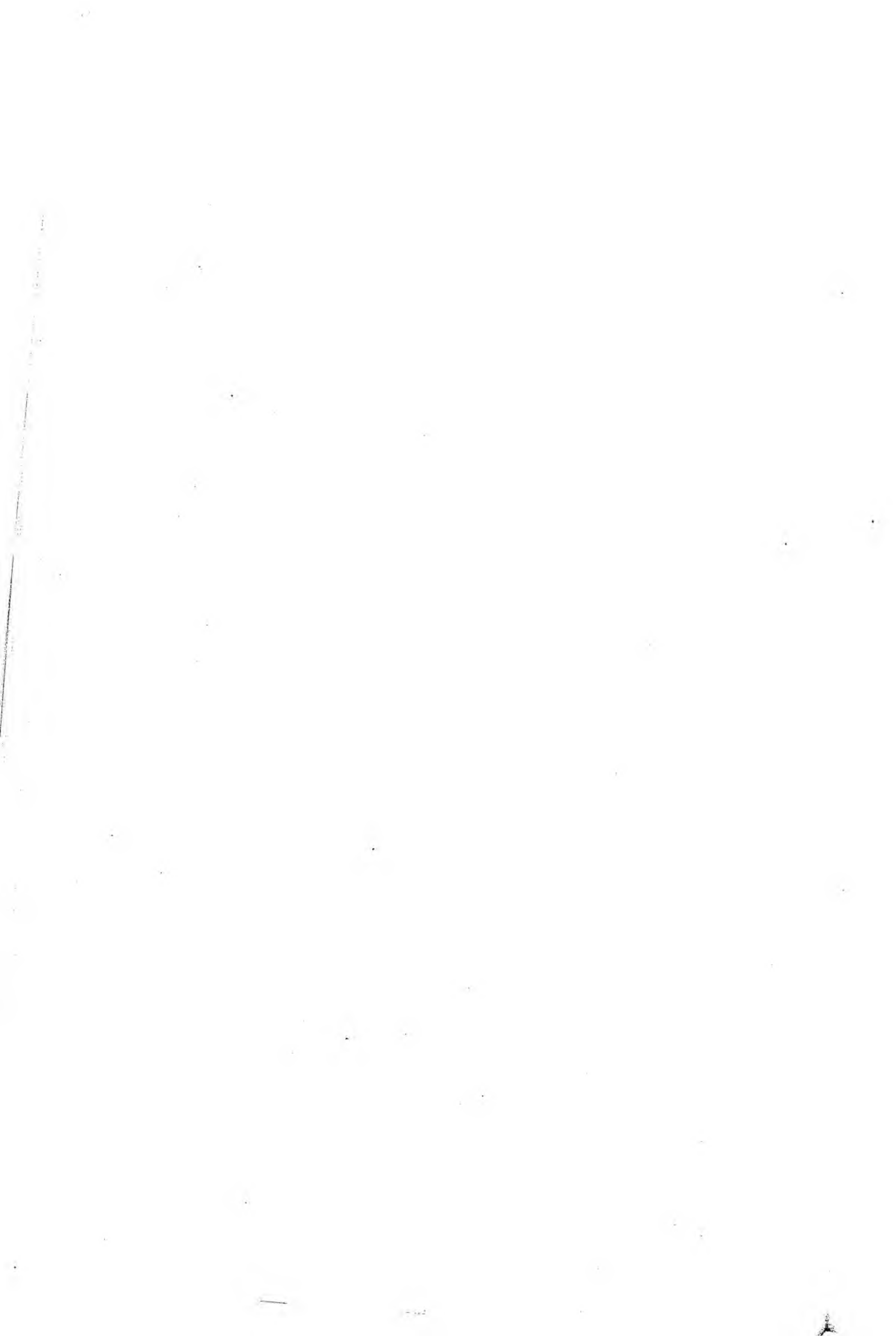
Met den druk van dit deel is aangevangen in 1943. De algemeene staking van de werkzaamheden in de bedrijven tijdens het laatst van de bezetting veroorzaakte een onderbreking van het werk. In 1946 is het hervat. Het materiaal voor de registers is voor het grootste deel bijeengebracht gedurende den hongerwinter, toen andere arbeid niet mogelijk was. Voor het ordenen van dit zeer omvangrijke materiaal vond de bewerker gelegenheid tijdens de herstelperiode na een ziekte in het voorjaar van 1946. De druk is voltooid in den herfst van 1947.

De opdracht voor deze publicatie werd op 5 Mei 1914 aan den bewerker verstrekt. Daarbij werd de verwachting uitgesproken, dat de omvang één boekdeel van bescheiden dikte niet te boven zou gaan. Niemand bevroedde toen, dat het drie kloeke deelen zouden worden en dat het een derde van een eeuw zou duren, voordat het laatste deel zou verschijnen. Vermoedelijk had de bewerker het niet gewaagd deze taak op zich te nemen, wanneer hij den omvang had overzien en de inspanning, die de uitvoering zou kosten. Het is hem evenwel een voldoening, dat thans de bronnen voor de geschiedenis van geen enkel onderdeel van het groote Romeinsche rijk zoo gemakkelijk toegankelijk zijn als voor het gebied, dat tot het Koninkrijk der Nederlanden behoort.

Men denke evenwel niet, dat door deze publicatie het werk is afgesloten. Wie de reeks van studies kent, opgenomen in de twee series van de *Dissertationes Pannonicae*, die onder de bezielende leiding van A. Alföldi zijn gewijd aan de geschiedenis van Hongarije, begrijpt hoeveel werk er nog dient te geschieden voor de bestudeering van de verschillende gewesten in den Romeinschen tijd. In dit jaar is het oudheidkundig bodemonderzoek in Nederland onder één doelbewuste leiding gebracht en het toezicht op de publicatie der gegevens en op de registratie der vondsten toevertrouwd aan een vaste commissie. De hoop is dus gewettigd, dat ook voor ons land de bestudeering van den Romeinschen tijd in grooten stijl zal worden aangevat. Hoeveel daarbij nog valt te verrichten, niemand weet dit beter dan de bewerker van deze publicatie.

Aan het slot van zijn arbeid gekomen, wenscht hij zijn dank uit te spreken aan allen, die hem bij de volvoering met raad en daad hebben ter zijde gestaan. Slechts enkele namen kunnen hier worden genoemd. Het zijn in de eerste plaats de directeuren van het Bureau voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën, achtereenvolgens Dr. H. T. Colenbrander, met wien hij de opzet heeft vastgesteld, Dr. N. Japikse, die hem heeft ter zijde gestaan bij het grootste deel van de uitvoering, en Dr. H. J. Smit, die de voltooiing heeft mogelijk gemaakt. Daarnaast dienen hier te worden vermeld Dr. P. J. Blok en Dr. I. H. Gosses, die achtereenvolgens als toezicht houdende leden der Commissie op velerlei wijze hebben medegewerkt. Ten slotte zij hier de

man herdacht, die de proeven van het Eerste en Tweede deel, zoowel de eerste proef als de revisie, met de grootste zorg heeft nagezien, aan wiens raad en hulp de publicatie zooveel dankt. Zijn critiek heeft de bewerker bij den druk van het Derde deel met smart gemist.

BIBLIOGRAPHIE

De volgende lijst met werken over de in Nederland gevonden Romeinsche overblijfselen opent met enkele der voornaamste geschriften, waarvan de titels in deze publicatie worden aangehaald in verkorten vorm. Daarna vindt men de andere boeken in alphabetische orde. Men raadplege bovendien de Bibliographie in het Tweede deel; daar zal men de volledige titels der oude werken aantreffen. De lijst wordt gevolgd door een opsomming van de musea, waar de oudheden worden bewaard, met mededeeling van de titels der verslagen, catalogi en andere uitgaven die op de musea betrekking hebben.

Catalogus van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, Afdeeling Praehistorie en Nederlandsche oudheden, door J. H. Holwerda, M. A. Evelein en N. J. Krom (1908). — Aangehaald als *Catalogus*.

J. H. Holwerda, *Geschiedkundige atlas van Nederland : Oudheidkundige kaart van Nederland* (1924). — Aangehaald als *Oudheidkundige kaart*.

Voorloopige lijst der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst. — Aangehaald als *Voorloopige lijst*. — I: De provincie Utrecht (1908); II: De provincie Drente (1909); III: De provincie Zuid-Holland (1915); IV: De provincie Gelderland (1917); V, 1: De provincie Noord-Holland, behalve Amsterdam (1921); V, 2: De gemeente Amsterdam (1928); VI: De provincie Zeeland (1922); VII: De provincie Overijssel (1923); VIII, 1—2: De provincie Limburg (1926); IX: De provincie Friesland (1930); X: De provincie Noord-Brabant (1931); XI: De provincie Groningen (1933).

Oudheidkundige mededeelingen van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, I (1907) — VII (1913); N. R. I (1920) en volg. — Aangehaald als *Oudh. meded.*

Alphabetische naamljst, behoorende bij de kaart van de in Nederland gevonden Romeinsche, Germaansche en Gallische oudheden door C. J. C. Reuvens, C. Leemans en L. J. F. Janssen (1845). — Aangehaald als *Naamljst*.

W. Pleyte, *Nederlandsche oudheden van de vroegste tijden tot op Karel den Groote* (1877—1903). — Aangehaald als Pleyte, *Ned. Oudh.*

Verslag van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, I (1878) en volg. — Aangehaald als *Verslag*.

G. Acker Stratingh, zie K. Westerhoff.

Antiquiteiten, een oudheidkundig tijdschrift bezorgd door N. Westendorp en C. J. C. Reuvens, I (1820) — III (1826).

- M. J. de Bast, *Recueil d'antiquités trouvées dans la Flandre* (1808—1816).
- H. J. en G. A. J. Beckers, *Voorgeschiedenis van Zuid-Limburg* (1940).
Geïllustreerde beschrijving der Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, I (1912) en volg.
- P. C. J. A. Boeles, *De Friesche terpen* (1906), — ook verschenen in *De vrije Fries*, XX (1906), blz. 391—447.
- , *Friesland tot de elfde eeuw* (1927).
- , zie C. W. Vollgraff.
- M. C. E. Bongaerts, *De scheiding van Maas en Waal* (1909).
Bouwsteen voor een geschiedenis van Nijmegen, I (1931) en volg.
- H. Brunsting, *Het grafveld onder Hees bij Nijmegen* (1937).
- H. J. H. van Buchem, *De fibulae van Nijmegen*, I (1941).
- D. Buddingh, *Wandelingen door de Betuwe* (1861).
- , *Nieuwe wandelingen* (1865).
- Bulletin van den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond*, I (1899) — VII (1907); N. S. I (1908) — XIII (1920); 5de S. I (1947). — Zie *Oudheidkundig Jaarboek*.
- Bulletin des commissions royales d'art et d'archéologie*, I (1862) en volg.
- Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis en oudheidkunde*, I^e S. I (1837) en volg.
- Bijdragen en mededeelingen der Vereeniging Gelre*, I (1898) en volg.
- Bijdragen tot de kennis der Provincie Groningen*, I (1901) en volg.
- A. W. Byvanck, *Geschiedkundige Atlas van Nederland: De Romeinsche tijd* (1929).
- , *De voorgeschiedenis van Nederland* (4de druk, 1946).
- , *Nederland in den Romeinschen tijd* (3de druk, 1945).
- H. Cannegieter, *Schriftelijke nalatenschap*, in de Universiteitsbibliotheek te Leiden, Hs. B. P. L. 953.
- P. van Cuyk, *Beschrijving van eenige oudheden gevonden op Texel in 1770* (1780).
- , *Brieven over Texel* (1789).
- De vrije Fries*, I (1839) en volg.
- Gelre*, zie *Bijdragen*.
- A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten* (Diss. Groningen, 1913), ook verschenen in *Tijdschrift Nederl. dierkundige vereeniging*, XIII (1913), blz. 1—167.
- , *Bijdrage tot de kennis van enkele verkenmerken in verband met het vraagstuk der bodemdaling in historischen tijd: Verslag Geologische sectie Geol.-Mijnbouwkundig Genootschap*, II (1916), blz. 159—220.
- J. W. A. Gommers, *Beschrijving van Rijsbergen* (1912).
- J. W. H. Goossens, *De monumenten van geschiedenis en kunst in de provincie Limburg: De monumenten in de gemeente Maastricht*, I (1926).

P. Gouda Quint, *Grondslagen voor de bibliographie van Gelderland* (1910).
— Met vervolgen in het tijdschrift *Gelre*, XIV (1911) en volg.

R. H. de Graadt Jonkers, zie O. G. Heldring.

J. B. Gramaye, *Taxandria* (1610).

J. Habets, *Découvertes d'antiquités dans le duché de Limbourg*, I: *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 202–259; II: *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 61–140.

Handelingen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, I (1837) en volg.

O. G. Heldring, *Wandelingen ter opsporing van Bataafsche en Romeinsche oudheden in de Betuwe* (1838–1839).

O. G. Heldring en R. H. de Graadt Jonckers, *De Veluwe* (1841).

C. R. Hermans, *Geschiedkundig mengelwerk over de Provincie Noord-Brabant* (2 deelen, 1840–1841).

—, *De woonplaatsen der Menapiërs, Eburonen, Atuatiken en Ambivariëten* (1860).

—, *Noord-Brabant's oudheden* (1865).

J. H. Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk, 1925).

—, *Arentsburg: een Romeinsch militair vlootstation bij Voorburg* (1923).

Oudheidkundig Jaarboek, 3de S. *Bull. Ned. Oudh. Bond*, I (1921) — XI (1931); 4de S. *Bull. Ned. Oudh. Bond*, I (1932) — XIII (1946).

Jaarverslag van de Vereeniging voor Terpenonderzoek, I (1917) en volg.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige verhandelingen en mededeelingen*, I (1842) — IV (1846).

—, *De Romeinsche beelden en gedenksteen en van Zeeland: Nieuwe werken van het Zeeuwsch Genootschap*, II 2 (1845).

—, *Nederlandsch-Romeinsche daktyliotheek* (1844); Suppl. I (1846) — III (1866).

—, *Drentsche oudheden* (1848).

—, *Schriftelijke nalatenschap*, in de Universiteitsbibliotheek te Leiden, Hs. B. P. L. 944.

J. Kalf, *De monumenten in de voormalige Baronie van Breda* (1912).

De Katakomben Rome—Valkenburg (1916).

E. H. ter Kuile, *De Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst*, IV 1: *Twente* (1934).

—, *De Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst*, VII 1: *Leiden en Westelijk Rijnland* (1944).

C. Leemans, *Romeinsche oudheden te Rossem* (1842).

—, *Romeinsche oudheden te Maastricht* (1843).

Limburg's jaarboek, I (1894) — XXXIV (1928).

De Maasgouw, orgaan voor Limburgsche geschiedenis, taal- en letterkunde, I (1879) en volg.

M. G. A. de Man, *Que sait-on de la plage de Dombourg?*: *Tijdschrift van het Nederlandsch Genootschap voor munt- en penningkunde*, VII (1899), blz. 1-109.

J. H. A. Mialaret, *De monumenten van geschiedenis en kunst in de Provincie Limburg*, II: *Noord-Limburg* (1937).

Opgravingen op het Damplein te Utrecht: Wetenschappelijke verslagen, I—II (1934), III (1936), IV (1938).

J. A. Ort, *Oude wegen in Limburg* (1864).

J. Oudaan, *Roomsche mogentheid* (1664).

R. Paludanus, *Oudheid- en natuurkundige verhandelingen* (1776).

Plattegronden van Oud-Nijmegen (uitgegeven door de vereeniging „Oppidum Batavorum”, 1908—1909).

Publications de la Société historique et archéologique dans le Limbourg à Maastricht, I (1864) en volg. — Aangehaald als *Publications de Limbourg*.

Repertorium betreffende Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, uitgegeven door den Nederlandschen Oudheidkundigen Bond, I (1901—1934) en volg.

Repertorium van tijdschriftartikelen betreffende Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst, bewerkt door A. A. van Rijnbach e. a. I (1908) en volg.

Repertorium der verhandelingen en bijdragen betreffende de geschiedenis des vaderlands, bewerkt door L. D. Petit (1907).

C. J. C. Reuvers, *Korte beschrijving der Romeinsche bouwvallen op de hofstede Arentsburg* (1829).

—, zie *Antiquiteiten*.

—, zie *Naamlijst*.

A. G. B. Schayes, *La Belgique et les Pays-Bas avant et pendant la domination romaine* (1858—1877).

H. D. J. Schevichaven, *Penschetzen uit Nijmegens verleden*, I (1898) — III (1904).

—, *Repertorium Noviomagense* (1906).

J. Schmidt, *Die Römerstrassen in den Rhein- und Moselgegenden* (1833).

Verhandelingen uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der wetenschappen, 1769 en volg.

F. A. J. Vermeulen, *De monumenten in de Bommeler- en de Tielerwaard* (1932—1947).

W. G. J. R. Vermeulen, *Een Romeinsch grafveld op den Hunerberg te Nijmegen* (1932).

Nieuwe Drentsche Volksalmanak, I (1883) — LVIII (1940).

C. W. Vollgraff en P. C. J. A. Boeles, *Friesland in den Romeinschen tijd* (1917), — ook verschenen in *De vrije Fries*, XXV (1917), blz. 71—125.

F. J. de Waele, *Noviomagus Batavorum: Romeinsch Nijmegen* (1931).

N. Westendorp, *Algemeen overzicht der Romeinsche oudheden in de Noord-Nederlanden: Verhandelingen Genootschap Pro excolendo iure patrio*, VI (1846), blz. 1—120.

—, zie *Antiquiteiten*.

K. Westerhoff en G. Acker Stratingh, *Natuurlijke historie der Provincie Groningen* (1839).

W. H. J. Westreenen van Tielland, *Recherches sur l'ancien Forum Hadriani* (1826).

H. Willers, *Die römischen Bronzeeimer von Hemmoor* (1901).

—, *Neue Untersuchungen über die römische Bronzeindustrie* (1907).

H. van Wijn, *Historische en letterkundige avondstonden* (1800).

—, *Huiszittend leven* (1801—1812).

MUSEA.

ASSEN. — Provinciaal Museum van Oudheden in Drente.

Verslag: *Verslag der Commissie van bestuur van het Museum van Oudheden*, I (1867) en volg., — meestal afgedrukt in de *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*.

Catalogus: *Catalogus van het Provinciaal Museum van Oudheden* (1891).

'S-GRAVENHAGE — Gemeente-museum.

Catalogus: *Catalogus der geschied- en oudheidkundige voorwerpen in het Gemeente-museum te 's-Gravenhage* (3de druk, 1908).

'S-GRAVENHAGE. — Museum Meermannno-Westreenianum.

Catalogus: A. W. Byvanck, *Gids voor de bezoekers van het Museum Meermannno-Westreenianum*, I (1912).

GRONINGEN. — Museum van Oudheden voor de Provincie en de Stad Groningen.

Verslag: *Verslag omtrent den toestand van het Museum van Oudheden voor de Provincie en de Stad Groningen*, I (1891) en volg.

Catalogus: *Gids voor het Museum van Oudheden voor de Provincie en de Stad Groningen* (6de druk, 1916).

's-HERTOGENBOSCH. — Museum van het Provinciaal Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant.

Verslag: in *Handelingen van het Provinciaal Genootschap in Noord-Brabant*.

Catalogi: P. Noot, *Catalogus der Romeinsche penningen van het Provinciaal Genootschap in Noord-Brabant* (Hs. te 's-Hertogenbosch; verg. A. F. O. van Sasse van Ysselt, *Catalogus der handschriften van het Provinciaal Genootschap in Noord-Brabant*, blz. 182 nr. 134). — J. H. Holwerda en J. P. W. A. Smit, *Catalogus der archaeologische verzameling van het Prov. Genootschap in Noord-Brabant* (1917).

LEEWARDEN. — Friesch Museum.

Verslag: *Verslag van het Friesch Genootschap voor geschied-, oudheid- en taalkunde*, I (1828—'29) en volg., — meestal afgedrukt in *De vrije Fries*.

Catalogi: *Catalogus van het museum van het Friesch Genootschap te Leeuwarden* (1881). — P. C. J. A. Boeles, *Catalogus der meest belangrijke voorwerpen in het Friesch Museum* (1908).

LEIDEN. — Rijksmuseum van Oudheden.

Verslag: in *Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst*, I (1878) en volg.

Catalogi: J. H. Holwerda, M. A. Evelein en N. J. Krom, *Catalogus van het Rijksmuseum van Oudheden: Afdeling Praehistorie en Nederlandsche oudheden* (1908). — Suppl. I: *Opgravingen in Nederland* (1911). — *Gids voor de Nederlandsche afdeling: De oudste geschiedenis van Nederland in het Rijks Museum van Oudheden* (2de druk, 1930).

MIDDELBURG. — Museum van het Zeeuwsch Genootschap der wetenschappen te Middelburg.

Verslag: in *Archief van het Zeeuwsch Genootschap*.

Catalogi: *Catalogus van de oudheidkundige verzamelingen van het Zeeuwsch Genootschap te Middelburg: De zoogenaamde Steenen kamer* (1890). — M. G. A. de Man, *Catalogus der numismatische verzameling van het Zeeuwsch Genootschap* (1907). — *Archief van het Zeeuwsch Genootschap*, 1912, blz. X.

NIJMEGEN. — Museum van Oudheden.

Verslag: *Verslag der Commissie tot verzekering van een goede bewaring der gedenkstukken van geschiedenis en kunst te Nijmegen*, 1879 en volg.

Catalogi: J. V. W. Krul van Stompwijk en J. H. A. Scheers, *Beschrijving van de Gemeente-Verzameling te Nijmegen* (1864; 2de druk, 1873; 3de druk, 1890). — Th. H. A. J. Abeleven en C. G. J. Bijleveld, *Catalogus van het Museum van Oudheden te Nijmegen* (4de druk, 1895). — *Bijlage tot de vierde druk* (1902).

NIJMEGEN. — Rijksmuseum G. M. Kam.

Verslag: in *Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst*, 1922 en volg.

Catalogi: M. A. Evelein, *Beschrijving van de verzameling van het Museum G. M. Kam te Nijmegen: De Romeinsche lampen* (1928). — M. A. Evelein, *Gids van het Rijksmuseum G. M. Kam* (1930).

NIJMEGEN. — Verzameling In de Betouw.

Catalogi: J. In de Betouw, *Nummi consulares, gemmae et suppellex antiqua* (z. j.); *Nummi consulares* (z. j.); *Nummi imperatorum Romanorum* (z. j.). — *Catalogue du cabinet des médailles, pierres gravées et antiquités délaissées par M. J. In de Betouw* (1822).

NIJMEGEN. — Verzameling-Smetius.

Catalogi: *Pinacotheca seu notitia rarissimae suppellectilis antiquariae Romanae privato liberali pretio Joh. Smetii collectae* (z. j.). — *Thesaurus antiquarius Smetianus* (z. j.). — *Suppellex antiquaria Johannis Smetii* (gedrukt achter den catalogus van de bibliotheek van Smetius, die is geveild te Leiden op 10 Sept. 1653). — *Antiquitates Noviomagenses* (1678).

ROERMOND. — Verzameling-Guillon.

Catalogus: *Catalogue des collections délaissées par M. Guillon* (1874).

UTRECHT. — Verzameling van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap van kunsten en wetenschappen, in het Centraal-museum te Utrecht.

Verslag: *Verslag aangaande het Museum van Oudheden van het P. U. G.*: Bijlage bij *Verslag van het verhandelde in de algemeene vergadering van het P. U. G.*

Catalogi: *Catalogus der archaeologische verzameling van het Provinciaal Utrechtsch Genootschap* (1868). — *Vervolg benevens wijzigingen en toevoegingen* (1890). — S. Muller Fzn., *Gids door het Stedelijk Museum van Oudheden te Utrecht* (1906). — G. van Hoorn, *Gids door de Nederlandsche en Romeinsche oudheden van het P. U. G. in het Centraal-museum te Utrecht* (1928).

DERDE AFDEELING

OVERBLIJFSELEN DER ROMEINSCH
BESCHAVING

DE PROVINCIE LIMBURG

MAASTRICHT.

Te *Maastricht*: de overblijfselen van een Romeinsche nederzetting uit den tijd van de 1ste tot de 4de eeuw.

C. Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht* (1843). — J. Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 71–127; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. I (1884), blz. 133–143. — J. H. Holwerda, *De Gids*, 1910 I, blz. 347–348; *Römisch-Germanische Kommission: Bericht*, IV (1908), blz. 90; *Oudheidkundige kaart*, blz. 5–6; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 222–223. — W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1914, blz. 41–43 en 65–69. — W. Goossens, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IV (1923), blz. 45–54; *De monumenten van geschiedenis en kunst in de provincie Limburg: De monumenten in de gemeente Maastricht*, I (1926), blz. 26–53. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 206–207.

Te *Maastricht*, op verschillende plaatsen in de stad, bij graafwerk voor het gebouw van de firma Wolff en Hertzdahl aan de Groote Staat en de H. Geeststraat en voor het gebouw van de firma Vroom en Dreesmann, bij de O. L. Vrouwe-Basiliek, in de Helstraat en de Stadhuisstraat, dus in een vierkant waarvan de hoeken ongeveer lagen bij de Helpoort, in de Stadhuisstraat bij het kanaal, bij de Helmersstraat en de oude muziekschool: de sporen van een Romeinsche nederzetting uit den tijd omstreeks het midden van de 1ste eeuw na Christus, puin, scherven van terra-sigillata en ander aardewerk.

W. Vermeulen, *De Maasgouw*, 1935, blz. 60–64. — *Oudh. Jaarb.*, 4de s. V. (1936), blz. 101.

Bij de O. L. Vrouwekerk: scherven van Romeinsch aardewerk uit de 1ste eeuw.

Goossens, *Oudh. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 50; *De monumenten in Maastricht*, blz. 3.

In de H. Geeststraat in 1930: Romeinsch puin uit de tweede helft van de 1ste eeuw, terra-sigillata en ander aardewerk, brons, glas, munten (o. a. een munt van Vespasianus).

Aan de Hoenderstraat: scherven van Romeinsch aardewerk uit de 1ste eeuw.

Aan de Groote Staat: Romeinsch aardewerk uit de 1ste eeuw.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1930, blz. 42–43, 59, 70. — *Versl. Rijks Verz.*, LIII (1930), blz. 50; LIV (1931), blz. 63.

Op het terrein van de oude St. Pieterskazerne bij de Helpoort: Romeinsch aardewerk uit de 1ste eeuw.

Versl. Rijks Verz., LV (1932), blz. 58. — *De Maasgouw*, 1933, blz. 72.

Te *Maastricht*, in het alleroudste gedeelte der stad, dat wordt begrensd in het zuiden door de O. L. Vrouwestraat, in het westen door het O. L. Vrouweplein, in het noorden door de Smedenstraat en in het oosten door de Stokstraat (waar toen de westelijke oever van de Maas moet zijn geweest): de overblijfselen van een Romeinsche vesting uit de tweede helft der 3de en de 4de eeuw, met een 1.60 m. breeden ringmuur en ronde torens van 8 tot 9 m. in doorsnee, hoofdzakelijk bestemd om den overgang over de Maas te beschermen.

Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 51.

In de westelijke kloostergang van de O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*: een ronde toren en een aansluitend stuk van den muur van de omwalling der Romeinsche stad, uit het einde der 3de of uit de 4de eeuw.

W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1914, blz. 66–67. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 45; *De monumenten in Maastricht*, blz. 27–28.

In het plantsoen ten zuiden van de O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*, in 1921: de paalfundeering voor een ronden toren der Romeinsche omwalling en de paalfundeering voor een gedeelte van den stadsmuur; Romeinsch aardewerk en een enkel Romeinsch muntje.

Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 46–47.

Bij het sloopen van de O. L. Vrouwepoort in de O. L. Vrouwekade te *Maastricht*, in 1868: de overblijfselen van een kleine poort uit de omwalling der Romeinsche stad; de kiezelfundeering van den Romeinschen weg.

C. Leemans, *Jaarboek Kon. akademie*, 1869, blz. XCV—XCVI. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 104–113. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 28–29.

Op het terrein van de O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*: fundamenten van Romeinsche gebouwen, ijzeren en bronzen voorwerpen, aardewerk, een molensteen.

Museum te Maastricht. — Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht*, blz. 51. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 94–95.

In de nabijheid van de O. L. Vrouwekerk: een Romeinsche grafsteen met een inscriptie (verg. Deel II, blz. 76 nr. 4).

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1924, blz. 59.

In de krypt der O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*: een Romeinsch (?) altaar zonder inscriptie.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XIV (1877), blz. 334; XVIII (1881), blz. 95. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 46.

Bij herstellingswerken aan de O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*, in het Romeinsche puin: een wit marmeren kopje van een knaap, waarschijnlijk uit de 2de eeuw.
Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 49.

Bij het uitdiepen van den vloer der O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*, in 1903: het voetstuk van een „Juppiterzuil” met de afbeeldingen van de goden Hercules, Apollo, Fortuna en Coelus.

Museum te Maastricht. — R. Jesse, *Bulletin Ned. oudheidkundigen bond*, 1903, blz. 220; 1905, blz. 114. — A. J. A. Flament, *Het huis oud en nieuw*, V (1907), blz. 296–297. — W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1914, blz. 66. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 43–44.

Aan de Stokstraat te *Maastricht*, bij het maken van kelders in 1840: de overblijfselen van een groot huis met een inrichting voor verwarming en een bad, uit het einde der 3de en de eerste helft der 4de eeuw; opgaand gemetseld muurwerk der wanden, kolommen van baksteen, holle tegels voor bekleeding der wanden, vloertegels, dakpannen en vorsten; voetstukken van zuilen, een reliëf van kalksteen, een beeldje van witte kalksteen; beschilderd pleisterwerk; instrumenten en werktuigen, ijzeren en bronzen voorwerpen, kralen en glaswerk, terra-sigillata en ander aardewerk; munten van Traianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Valerianus, Magnentius, Constantius Chlorus, Constantinus I; een stuk hoorn met een inscriptie (CIL. 10032, 23; verg. Deel II, blz. 77 nr. 13).

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden. — Museum te Brussel. — Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht*, blz. 38–61. — A. G. B. Schayes, *La Belgique et les Pays-Bas*, I (1858), blz. 106. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 96–98. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 30–32 en 50.

In de Stokstraat te *Maastricht*, in 1883, bij het leggen der buizen voor de rioleering: de overblijfselen van een Romeinsch huis, zeer veel Romeinsche voorwerpen, voornamelijk fragmenten van daktegels en aardewerk; een phalera met het hoofd van Medusa; bronzen munten van Traianus, Victorinus, Claudius Gothicus, Licinius II, Magnentius, Valentinianus I.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1883, blz. 904; 1884, blz. 941. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. I (1884), blz. 135–143. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 32–33.

In de Stokstraat te *Maastricht*, achter het koor der O. L. Vrouwekerk, in 1883, bij het vervolg van het werk voor het leggen van de buizen voor de rioleering: de overblijfselen van een voornaam Romeinsch huis met een inrichting voor verwarming; instrumenten van een arts aan een ring.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. I (1884), blz. 135–136. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 33.

In de Stokstraat te *Maastricht*, bij het leggen van buizen voor de waterleiding, in 1886: een Romeinsche bestrating, bestaande uit een laag van kiezelstenen, fundamente van huizen, veel Romeinsch puin en fragmenten van aardewerk.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 33.

Aan de Stokstraat te *Maastricht*, bij den bouw van de nieuwe parochiale school, ten westen van de straat en ten noordwesten van de O. L. Vrouwekerk, in 1902: de gemetselde kelder van een Romeinsch huis en de fundamenten van muren, het voetstuk van een zuil, dakpannen en vorsten: een altaar voor drie goden; bronzen voorwerpen en aardewerk; munten van Faustina, Commodus, Claudius II Gothicus, Valentinianus III.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden. — R. Jesse, *Bulletin Ned. oudheidkundigen bond*, 1903, blz. 220–224. — W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1904, blz. 42–43. — Goossens, *Monumenten in Maastricht*, blz. 33–35; *De Maasgouw*, 1930, blz. 51–52.

Aan de Stokstraat te *Maastricht*, op de speelplaats van de school, in de omliggende huizen en in de straat, bij opgravingen in de jaren 1918, 1924, 1925 en 1926: talrijke overblijfselen van Romeinsch muurwerk, wellicht afkomstig van een kerk uit den Merovingischen tijd; een Romeinsch grafmonument voor Gaius Priscinius Probus, met een inscriptie (zie Deel II, blz. 76 nr. 4); Romeinsch aardewerk uit de 4de eeuw.

Goossens, *Oudh. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 48–49; *De Maasgouw*, 1924, blz. 59; *De monumenten in Maastricht*, blz. 35–38.

In de Stokstraat te *Maastricht*: een gouden munt van Valentinianus III.

Publications de Limbourg, XLVII (1918), blz. 11bis.

Aan de Plankstraat te *Maastricht*, tusschen de Stokstraat en de Havenstraat, in 1887 en waarschijnlijk nog eens omstreeks 1900: overblijfselen van een Romeinsch huis met een inrichting voor verwarming.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 38.

Aan de Plankstraat te *Maastricht*, bij den bouw van een kelder, omstreeks 1900: steenen met een Romeinsch opschrift (CIL. XIII 3615; zie Deel II, blz. 76 nr. 5) en een reliëf van kalksteen met de afbeelding van twee gladiatoren.

Museum te Maastricht. — J. P. Waltzing, *Le musée belge*, VI (1902), blz. 447–452. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 38 en 47.

Achter het koor der O. L. Vrouwekerk, bij opgravingen in 1921: overblijfselen van Romeinsche gebouwen met een inrichting voor verwarming en ander Romeinsch muurwerk, veel scherven van aardewerk uit de 4de eeuw en bakstenen, Romeinsch puin, enkele voorwerpen van brons en van tin; munten van Tetricus II, Constantinus I en Constantinus II.

Museum te Maastricht. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 48–49; *De monumenten in Maastricht*, blz. 38.

In den kloostertuin van de O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*, in 1838: overblijfselen van Romeinsche gebouwen.

In denzelfden kloostertuin, in 1910: talrijke overblijfselen van muren, puin, een stuk van een kolom, een fragment van een beeld van Hercules.

W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1914, blz. 66. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 38–39.

Aan de zuidzijde der O. L. Vrouwekerk te *Maastricht*, in 1889, bij het begin der herstellingswerken aan de fundeering, en waarschijnlijk op dezelfde plaats later nog eens: de overblijfselen van een Romeinsch huis met een inrichting voor verwarming.

W. Sprenger, *De Maasgouw*, 1914, blz. 41. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 39.

Aan het O. L. Vrouweplein te *Maastricht*: overblijfselen van een gebouw, met fragmenten van zuilen, dat men, ten onrechte, verklaarde als een tempel van Apollo of Diana.

M. van Heylerhoff, *Annuaire de la province de Limbourg*, 1825, blz. 101–102. — Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht*, blz. 33. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 95–96; XIX (1882), blz. 470–473. — Verg. Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VI (1925), blz. 37–39.

Aan het O. L. Vrouweplein te *Maastricht*, bij den bouw van een huis, in 1867: de overblijfselen van een Romeinsch huis, dat door brand was verwoest, baksteen, dakpannen, ijzeren en bronzen voorwerpen, terra-sigillata en ander aardewerk, bronzen munten van Augustus en Traianus.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 90–94. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 39.

In de Helstraat te *Maastricht*: Romeinsch puin; pijparden kruiken, kannen en flesschen; terra-nigra uit de 1ste eeuw en uit later tijd, ruw aardewerk en urntjes; fragmenten van een groote amphora; schalen, borden en kommen van terra-sigillata van het einde der 1ste tot de 3de eeuw; beeldjes van terra-cotta, aarden lampjes van de 1ste eeuw en uit later tijd, glaswerk.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 39.

In de Kleine Staat te *Maastricht*, juist vóór de Brugstraat en naar den kant van het voormalige Dinghuis: de overblijfselen van twee Romeinsche huizen.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 39–40.

In de Wolfstraat te *Maastricht*, bij het verbouwen der kantoorlokalen van het dagblad „De Limburger Koerier”: de overblijfselen van een Romeinschen put en Romeinsch aardewerk.

De Maasgouw, 1939, blz. 34–35.

Bij de Augustijnerkerk te *Maastricht*: Romeinsche munten, o. a. van Traianus.

Annuaire de la province de Limbourg, 1830, blz. 130–131. — Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht*, blz. 37–38.

Bij den Schouwburg, te *Maastricht*: een gouden ring met een inscriptie (C I L. XIII 10024, 320; zie Deel II, blz. 77 nr. 11).

J. Ghesquierius, *Acta SS. Belgii*, VI (1794), blz. 29. — Habets,

Publications de Limbourg, XVIII (1881), blz. 87-90. — Goossens, *De katakomben Rome-Valkenburg* (1916), blz. 132.

Te *Maastricht*: twee fragmenten van kalksteen met reliëfs, die waarschijnlijk van een „viergoden-steen” afkomstig zijn, niet ouder dan de 2de eeuw.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 45-46.

Op vele plaatsen in de stad *Maastricht*, bij grondwerken, in het O. L. Vrouweplein, in de Koestraat, in de Groote- en de Kleine Staat, in de straat Achter het Vleeschhuis, in de Moesmarkt en de Platielstraat, in de Havenstraat, de Smedenstraat en de Kortestraat: Romeinsch puin, overblijfselen van gebouwen en allerlei voorwerpen, voornamelijk fragmenten van daktegels.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 39-40.

Te *Maastricht*, uit de oude stad en uit de begraafplaatsen in de onmiddellijke omgeving: zeer veel ijzeren en bronzen voorwerpen, glas, terra-sigillata en ander aardewerk.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XIX (1896), blz. 238; XXXIII (1910), blz. 330. — *Publications de Limbourg*, XLV (1916), blz. 498-499.

Te *Maastricht*, waarschijnlijk in een der Romeinsche grafvelden in de nabijheid der stad: het bovenste gedeelte van een grafmonument van kalksteen met de afbeelding van twee personen, waarvan alleen het hoofd en de schouders zijn bewaard, in een met een schelp versierde nis, wellicht de afbeelding van een „doodenmaaltijd”.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 41-42.

Aan den weg in zuidelijke richting, van *Maastricht* langs de Maas: Romeinsche grafvelden en overblijfselen van gebouwen.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 51.

Vóór de Helpoort te *Maastricht*, bij de werkzaamheden voor de verlegging van het kanaal naar Luik, in 1882: de fundamenteën van een Romeinsch gebouw en de kiezelbedding van een weg.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. I (1884), blz. 135.

Aan den weg langs de *Maas*, op het terrein van het voormalige kerkhof der parochie van Sint-Pieter, op 50 meter afstand van de oude kapel van Sint Lambertus, in 1847: een Romeinsche begraafplaats, met vondsten uit den laat-Romeinschen en den Frankischen tijd.

A. Schaepkens, *Annales de l'Académie d'archéologie de Belgique*, 1850, blz. 410. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 51. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Op den *Sint-Pietersberg*, vóór het fort Sint-Pieter, in 1820: een Romeinsche begraafplaats, aardewerk, glazen en bronzen voorwerpen.

Naamlijst, blz. 51. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 51-52.

Te *Sint-Pieter*, in 1887: Romeinsch aardewerk, pijparden kruiken; bakjes, schalen en kommen van terra-sigillata uit laten tijd. —

Museum te Maastricht.

In de Maas bij *Sint-Pieter*: een Romeinsch altaar.

Museum te Maastricht.

In den *Pietersberg*: steengroeven, die waarschijnlijk reeds gedurende den Romeinschen tijd in gebruik waren.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 68.

Op den *Louwberg*, in de vroegere gemeente Oud-Vroenhoven (thans gemeente Maastricht), tusschen *Nekum* en *Wilre*, aan den weg naar *Canne*, in 1879: de overblijfselen van een klein Romeinsch landhuis, fundamente van in leem gestampte kiezelsteen, een kelder die niet was gemetseld, terra-sigillata.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 61-62; XXXII (1895), blz. 264-266. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Aan den weg van *Maastricht* in westelijke richting: overblijfselen van gebouwen en van grafvelden.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 55-59. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Aan het Vrijthof te *Maastricht*: de fundamentmuren van gebouwen, die men, ten onrechte, hield voor overblijfselen van de Romeinsche verdedigingswerken der stad.

M. van Heylerhoff, *Annuaire de la province de Limbourg*, 1829, blz. 126. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. I (1884), blz. 134.

Op de plaats der Sint Servaaskerk te *Maastricht*: een Romeinsche begraafplaats, waar in de tweede helft der 4de eeuw Sint Servatius is begraven; heidensche en christelijke grafschriften (zie Deel II, blz. 75 nr. 1-3).

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *De katakomben Rome-Valkenburg* (1916), blz. 126-135.

Ingemetseld in de muren der Sint-Servaaskerk te *Maastricht*: een Romeinsch (?) reliëf, voorstellende een naakten jongen man.

Leemans, *Romeinsche oudheden te Maastricht*, blz. 37, pl. VI 1. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 84. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 48-49.

In het gebied ten westen en ten zuidwesten van de Sint Servaaskerk te *Maastricht*: grafyondsten, waarschijnlijk afkomstig van een groote Romeinsche begraafplaats.

Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 55-59 (met een plan op blz. 58).

Aan de straat genaamd Sint Servaasklooster, tegenover het Keizer Karelplein te *Maastricht*, bij graafwerk in den kelder van het gebouw der Limburgsche bank-vereeniging, in 1926: een brandgraf uit het allerlaatst van de 3de eeuw, opgebouwd uit groote tegels, met de overblijfselen van een houten kistje voor het bewaren der verbrande beenderen van een doode en Romeinsch aardewerk.

Museum te Maastricht. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 55-58.

In de straat genaamd Sint Servaasklooster ten westen van de Sint Servaaskerk te *Maastricht*, bij het leggen van de gasleiding: overblijfselen van Romeinsche graven.

A. Schaepkens, *Messenger des sciences historiques*, 1858, blz. 372. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 58.

Aan het Sint Servaasklooster te *Maastricht*, bij den bouw van een huis, in 1863: een aantal Romeinsche brandgraven, terra-nigra en ander aardewerk, aarden lampjes, uit de 4de eeuw.

Museum te Maastricht. — *Publications de Limbourg*, I (1864), blz. 362. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 83-86. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 58-59.

Aan de straat genaamd Sint Servaasklooster, bij de Bouillonstraat te *Maastricht*, in 1867: een Romeinsche lamp van gebakken aarde, met het merk L(uci) Cupri (verg. Deel II, blz. 76 nr. 6).

Museum te Maastricht. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 59.

Bij den bouw van het klooster der Liefdezusters aan Sint Servaasklooster te *Maastricht*, omstreeks 1910: Romeinsch vaatwerk, blijkbaar afkomstig uit graven.

Museum te Maastricht. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 59.

Ten westen van de oude stad, aan de Tongersche straat te *Maastricht*, in den tuin van het huis der paters Jezuïeten, in 1861: de overblijfselen van een Romeinsche begraafplaats, met 20 tot 30 graven, terra-sigillata, kruiken en ander aardewerk.

Verzameling in het Klein-Seminarie te Culemborg. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 81-83. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 59.

In de Kruisheerengang, ten westen der Sint Servaaskerk te *Maastricht*, in 1908: eenige Romeinsche voorwerpen en aardewerk, waarschijnlijk afkomstig uit Romeinsche graven.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1909, blz. 9–10. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52; *Oudheidk. meded.*, VIII (1927), blz. 59.

Aan de noordzijde der Brusselsche straat te *Maastricht*, op het terrein van het klooster „De Beyart”: Romeinsch vaatwerk.

Museum te Maastricht. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. VIII (1927), blz. 59.

Te *Wilre*: overblijfselen van den Romeinschen weg van *Maastricht* naar *Tongeren* (verg. Deel I, blz. 540 en 543).

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 166. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 28.

Aan den weg van *Maastricht*, in noordelijke richting langs de *Maas*: de overblijfselen van Romeinsche grafvelden.

Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52–53.

Aan de Boschstraat in de fundeeringen van het voormalige Penitenten-klooster te *Maastricht*, in 1865: een Romeinsche begraafplaats, scherven van urnen en Romeinsche munten.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 99–100; verg. 167. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 52–53. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Op het *Bosscherveld* bij *Caberg*: een gedeelte van een altaar van kalksteen met een reliëf, maar zonder inscriptie.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 175.

Op het terrein van de steenfabriek Belvédère, op het *Bosscherveld* te *Caberg*: Romeinsche dakpannen, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

De Maasgouw, 1927, blz. 15–16; 1928, blz. 75.

Te *Caberg*, bij het kerkhof: fundamenten van een Romeinsch gebouw, waarschijnlijk van een landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 167 en 175. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Te *Caberg* en te *Smeermaas*: sporen van den Romeinschen weg, van *Maastricht* langs de *Maas* naar het noorden, naar *Cuyk* en *Nijmegen* (verg. Deel I, blz. 543).

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 166–168. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 30.

Te *Smeermaas*: Romeinsch glas en aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 175-176.

Bij graafwerk voor de fundeering van een huis in de nabijheid van de oude brug over de Maas, te *Maastricht*: overblijfselen van een wal met palissade en een gracht.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3 R. I (1884), blz. 134.

Tusschen de voormalige O. L. Vrouwepoort te *Maastricht* en het „Waterpoortje” bij de Hoogebrugstraat te *Wijk*, over de Maas: de plaats van de Romeinsche brug, naar men vroeger, zonder twijfel ten onrechte, meende.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 100-104.

Hetzij langs het Emmaplein, de Brusselsche straat en schuin over het Vrijthof, hetzij langs de Calvariestraat, tusschen de kerken van Sint Jan en Sint Servaas door en over het Vrijthof, verder langs de Breedestraat, de Plankstraat en het Eksterstraatje, de Romeinsche weg van Tongeren naar het oosten (verg. Deel I, blz. 540 en 543).

Tegenover het Eksterstraatje, bij baggerwerk in de Maas: een dam in de rivier, bestaande uit palen met zware steenen er tusschen, 10 tot 12 m. breed, waarschijnlijk het bruggehoofd.

Aan de overzijde van de Maas, te *Wijk* in de Rechtstraat: de Romeinsche weg van Maastricht naar het oosten.

Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 53-54; *De monumenten in Maastricht*, blz. 4.

Bij het „Waterpoortje” te *Wijk*: de overblijfselen van zeer zwaar Romeinsch metselwerk.

A. Schaepkens, *Messenger des sciences historiques*, 1858, blz. 812. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 40.

In de Wijkerbrugstraat, aan den rechter oever van de Maas te *Wijk*: scherven uit de 1ste eeuw.

De Maasgouw, 1935, blz. 62.

In de Grachtstraat te *Wijk*, in 1820: een bronzen gewicht met een inscriptie (C I L. XIII 10030, 65; zie Deel II, blz. 77 nr. 12).

Habets, *Bull. des Commissions*, XII (1873), blz. 161; *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 122-126.

In de Rechtstraat te *Wijk*, tot aan het „Waterpoortje”, bij het leggen der rioleering, in 1876, en bij het leggen der waterleiding, in 1887: de kiezelbedding van een Romeinschen weg, de fundamenten van zes huizen, zeer veel Romeinsch puin, terra-sigillata en ander aardewerk, glas.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 51-52 en 117-121. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, N. R. IV (1923), blz. 54; *De monumenten in Maastricht*, blz. 40-41. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Bij graafwerk voor de fundeering van de nieuwe Sint Maartenskerk te *Wijk*, in de fundamenten van de oude kerk, in 1857: het torso van een groot beeld van Mars of Hercules van kalksteen; een bronzen munt van Sabina.

Museum te Maastricht. — M. van Heylerhoff, *Annuaire de la province de Limbourg*, 1825, blz. 107. — A. Schaepkens, *Messenger des sciences historiques*, 1858, blz. 372. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 127; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 105. — Goossens, *Oudheidk. meded.*, VI (1925), blz. 37; *De monumenten in Maastricht*, blz. 47-48.

In het noorden van *Wijk* langs de Boschstraat, in de fundeeringen van het voormalige Penitentenklooster, in 1865: scherven van Romeinsch aardewerk en munten.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 99-100.

Langs de Boschstraat in *Wijk*: fundamenten en graven, die den loop van den Romeinschen weg naar het noorden aanduiden.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 167.

Bij graafwerk voor de fundeeringen van het oude station te *Wijk*, in 1865: Romeinsche brandgraven, aardewerk en glas.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 204; XVIII (1881), blz. 127. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 53.

Aan de Turennestraat, achter de Ambachtsschool, ten noorden van *Wijk*, in 1920: Romeinsche brandgraven met aardewerk uit de eerste helft der 2de eeuw.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1920, blz. 63, 64 en 80. — Byvanck, *Oudheidk. jaarb.* I (1921), blz. 37. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 53.

Niet ver van den weg van *Maastricht* naar *Meerssen*, ten noorden van *Wijk*, in 1880 en 1881: een Romeinsche begraafplaats met meer dan 20 graven en meer dan 100 stuks Romeinsch vaatwerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 135-136. — Goossens, *De monumenten in Maastricht*, blz. 53. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 207.

Te *Limmel*, aan den weg van *Maastricht* naar *Meerssen*, in 1876: een Romeinsch grafveld met vondsten, die voornamelijk uit de tweede helft der 2de eeuw dateeren; een bronzen munt van Marcus Aurelius, glas, voorwerpen van brons en ijzer, aarden lampen, urnen, pijpaarden kruiken uit de 2de eeuw, grof aardewerk, beschilderd aardewerk, terra-sigillata uit laten tijd.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XIX (1896), blz. 238-239; *Catalogus*, blz. 141 nr. 1204-1213, 162 nr. 142. — *Publications de Limbourg*, XIII (1876), blz. 570; XLV (1916), blz. 499. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 53 en 135-139. — *De Maasgouw*, 1909, blz. 10. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — Zie Deel II, blz. 80 nr. 22-23.

HEER.

Ten oosten van het gehucht *Scharn*, op de grens der gemeenten *Heer*, *Amby* en *Bemelen*: een groote Romeinsche grafheuvel, scherven van Romeinsch aardewerk en ijzer.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 224–225; XVIII (1881), blz. 286–288; XXXII (1895), blz. 280–284. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 116.

Op de helling van den *Keerderberg*, te *Backerbosch*, onder *Heer*, bij de grens van *Keer*, bij de opgravingen van 1879 en 1880: een groot en zeer luxueus ingericht landhuis, bestaande uit verschillende gebouwen, met fundamenten die gedeeltelijk zijn gemetseld en gedeeltelijk van kiezelsteen in leem zijn gestampt, een kelder, een verwarmingsinrichting en een bad; bouwsteen, stukken marmer, fragmenten van zuilen, baksteen, verwarmingsbuizen, dakpannen, vorsten, beschilderd pleisterwerk, stukken vensterglas; een groote bronzen driehoek, bronzen instrumenten en mantelspelden; ijzeren messen, sikkels, beitels, spijkers, krammen en ringen; voorwerpen van lood en been; glazen kommen, schalen en flesschen; terra-sigillata uit de 2de eeuw, amphora's, kruiken, kannen, urnen, schotels van verschillende soorten van aardewerk; bronzen munten van Vespasianus (2), Domitianus, Traianus, Faustina I en Marcus Aurelius; een zilveren munt van Septimius Severus.

Museum te Leiden: *Verslag*, V (1882), blz. 71–73; *Catalogus*, blz. 164 nr. 53 etc., 174 nr. 264–306 etc. — Museum te Maastricht. — Museum te 's-Hertogenbosch. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 224–228; XVIII (1881), blz. 288–291; XXXII (1895), blz. 267–296; *De Maasgouw*, II (1880), blz. 245–246; *Nederlandsche kunstbode*, 1880, blz. 57. — Holwerda, *Elseviers maandschrift*, XXXIV (1907), blz. 101; *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — Zie Deel II, blz. 78–79, nr. 17–19.

Onder *Heer*, in het *Pannenstuk*: overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 226–227. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7.

Te *Heer*, aan den weg naar *Cadier*: een Romeinsche begraafplaats.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 116.

GRONSVELD.

Op het *Veldhof*, ten noordwesten van de kerk van *Gronsveld*, en op het landgoed genaamd het *Priël*, bij *Gronsveld*: overblijfselen van Romeinsche landhuizen, bouwsteen, dakpannen, aardewerk en ijzerwerk; een Romeinsch grafveld.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 249–250; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. II (1885), blz. 75. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 95.

Ingemetseld in den burcht te *Gronsveld*: Romeinsch bouwmetaal.

J. Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 82.

Bij het graafwerk voor de fundeering van de school te *Gronsveld*, in 1882: Romeinsche baksteen en scherven van Romeinsch aardewerk.

Habets, *De Maasgouw*, 1883, blz. 921.

In de weide van het kasteel te *Gronsveld*, bij het nivelleeren van een hoogte, in 1880 en 1882: Romeinsche graven, een gedreven bronzen doosje, ijzeren spijkers, terra-sigillata en ander aardewerk.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. II (1885), blz. 73-89. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7. — Zie Deel II, blz. 78 nr. 15.

In de nabijheid der pastorie te *Eckelrade*: Romeinsch aardewerk.

Klooster der Dominikanen te Rijckholt. — *De Maasgouw*, L (1930), blz. 8.

RIJCKHOLT.

Te *Rijckholt*, in den „Henkeput”: Romeinsch aardewerk.

Verzameling van den Graaf de Geloës te Eysden. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 371.

EYSDEN.

Op het kerkhof bij de kapel in het gehucht *Maarland*: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, dakpannen, kolommen van een verwarmingstoestel, aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 250; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. II (1885), blz. 76. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 64.

Bij den Steenen toren te *Oost*: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, dakpannen en fragmenten van muren.

Publications de Limbourg, IV (1867), blz. 426. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216.

Te *Breust*, op het terrein der zinkwitfabriek: een klein Romeinsch grafveld, pijparden kruikjes, bordjes en kommetjes van terra-sigillata, geschilderde bordjes, fragmenten van een reliëfbeker van beschilderd aardewerk, scherven van terra-sigillata uit de 2de eeuw, lampjes.

Museum te Maastricht. — *Publications de Limbourg*, XLV (1916), blz. 498. — *De Maasgouw*, 1909, blz. 9. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 64.

In het *Doodwater*, te *Hoog-Caestert*, onder *Eysden*: een Romeinsche begraafplaats met brandgraven; aardewerk uit den tijd omstreeks het jaar 100.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1926, blz. 70 en 72; 1927, blz. 12; 1931, blz. 68.

MESCH.

Bij den bouw van de school te *Mesch*, in 1877: overblijfselen van een Romeinsch landhuis en verschillende Romeinsche voorwerpen, o. a. een fragment van een gestempelde dakpan (zie Deel II, blz. 78 nr. 16).

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XXXII (1895), blz. 272 en 279. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216.

Te *Mesch*: terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1930, blz. 36.

In den muur van de kerk te *Mesch*: steenen van een Romeinsch gebouw.

Habets, *Verslagen der Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. X (1883), blz. 28. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 327.

Op het *Caesterveld*, dicht bij Navagne in België: fundamenten van een Romeinsch landhuis en Romeinsche overblijfselen.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216.

BEMELLEN.

Op de heide onder *Bemelen*, op een plaats genaamd *Scharnderkuilen*: een Romeinsche begraafplaats.

Niet ver ten zuiden van deze plaats, in het veld, ten noorden van den weg van *Maastricht* naar *Aken*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, fundamenten van steen, dakpannen, scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 228; XVIII (1881), blz. 291. — Holwerda, *Oudh. kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 20. — E. Nyst, *De Maasgouw*, 1933, blz. 71.

CADIER EN KEER.

Ten zuidwesten van het kasteel *Blankenberg*, ten noordwesten van *Houthem*: een aantal Romeinsche brandgraven; aardewerk, o. a. een bakje van terra-sigillata.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 228. — Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 101.

oud-VALKENBURG.

Te *IJzeren*, in het dorp: Romeinsche urnen.

Ten zuiden van *IJzeren*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 228-229. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217.

Te *Oud-Valkenburg*: bronzen munten van Nero.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 217 nr. 48.

Aan de binnenbrug van het kasteel *Schaloen*: een gebeeldhouwde Romeinsche (?) steen.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 369.

WIJLRE.

Op den akker „De Hoof” ten noordwesten van *Schuller*, onder *Wijlre*: een bronzen haarnaald, ijzeren voorwerpen en aardewerk, waarschijnlijk afkomstig uit graven; de overblijfselen van een Romeinsch gebouw.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXII (1899), blz. 187 en 196; *Catalogus*, blz. 195 nr. 618. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 554.

GULPEN.

Te *Gulpen*, bij grondwerken voor den aanleg van den tramweg, bij het kasteel Neuborg: een Romeinsch brandgraf met aardewerk en andere voorwerpen, de fundamenten van een Romeinsch gebouw.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1923, blz. 10-11; 1925, blz. 24; 1927, blz. 57-58. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 107. — Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 246-247.

WITTEM.

Onder *Wittem*: Romeinsch aardewerk en glas, waarschijnlijk afkomstig van een grafveld.

Geographisch instituut van Van der Maelen te Brussel. — *Publications de Limbourg*, I (1864), blz. 34-37 en 104-108. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 229; XVIII (1881), blz. 296. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 560. — Zie Deel II, blz. 79 nr. 20.

VAALS.

Bij de hoeve *Mamelis*, aan den Kelderweg onder *Vaals*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94-95. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217.

Te *Lemiers*, bij de hoeve Gastmolen: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis met een afzonderlijk badhuis, opgegraven in de jaren 1929 en 1930; fundamenteen en aardewerk van het begin van de 2de tot het einde van die eeuw.

Bonner Jahrbücher, 101 (1897), blz. 180-181. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217. — *De Maasgouw*, 1928, blz. 57. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 476. — *Versl. Rijks Verz.* LII (1929), blz. 55-56; LIII (1930), blz. 51. — W. C. Braat, *Oudheidk. meded.*, XV (1934), blz. 18-28.

SIMPELVELD.

Op de hoogte tusschen het Chantewelboschje en het gehucht *Huls*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Goossens, *De Maasgouw*, 1930, blz. 40-41.

Aan de Stampstraat te Simpelveld, in 1930: twee Romeinsche lijkkasten van zeer harde zandsteen, zonder versiering.

Goossens, *De Maasgouw*, 1930, blz. 40-41.

Aan de Stampstraat te *Simpelveld*, op eenigen afstand van de vindplaats van de zooeven genoemde kisten: een Romeinsche sarkophaag van zandsteen uit Herzogenrath met reliëfs aan de binnenzijde, dateerend uit het derde kwart van de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Versl. Rijks Verz.* LIII (1930), blz. 50-51. — Holwerda, *Oudheidk. meded.*, N. R. XII Suppl. (1931), blz. 27-48. — Byvanck, *Mnemosyne*, 3de s. III (1935), blz. 88-94; *Oudheidk. Jaarb.* V (1936), blz. 104. — Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 267-270, afb. 96-101.

Te *Simpelveld*, in de nabijheid van de plaats, waar de groote sarkophaag is ontdekt: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 70.

Te *Simpelveld*, in de nabijheid van de plaats waar de groote sarkophaag is gevonden: een Romeinsche villa, ontgraven in 1937, en een kleine Romeinsche hoeve.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 94.

BOCHOLTZ.

Te *Vlengendaal*, in 1913: de overblijfselen van een groot, vrij luxueus Romeinsch landhuis, bewoond van de eerste helft der 2de tot het begin der 3de eeuw, bestaande uit schuren en een voornaam ingericht woonhuis, met verschillende gaanderijen en vertrekken, een badinrichting, een gemetselden kelder, vloeren van mozaïek, gebeeldhouwde versiering en beschilderde wanden; baksteen en verwarmingsbuizen en dakpannen, gebeeldhouwde stukken mergelsteen, fragmenten van marmeren platen, spijkers; bronzen en ijzeren voorwerpen; terra-sigillata van het begin van de 2de tot het begin van de 3de eeuw, zeer veel ander aardewerk; bronzen munten van Domitianus en Marcus Aurelius.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXXVI (1913), blz. 145. — Goossens, *Publications de Limbourg*, XLVIII (1912), blz. 426-429; *Internationales Archiv für Ethnographie*, XXIV (1916), blz. 1-22 (zeer zorgvuldige beschrijving en teekeningen). — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217. — Zie Deel II, blz. 79 nr. 21.

Bij *Bocholtz*, juist nog op Nederlandsch terrein: de overblijfselen van een eenvoudig Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217.

In de landerijen „Op den Delender”, onder *Bocholtz*: overblijfselen van een Romeinsch gebouw.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 34.

BORGHAREN.

Te *Borgharen*, ingemetseld in het kasteel en in de kerk: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 134; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 82; XII (1883), blz. 28.

ITTEREN.

Te *Itteren*: een Romeinsche dakpan en eenig aardewerk.

De Maasgouw, 1929, blz. 33.

BUNDE.

Bij *Kasen*, aan den weg van *Meerssen* naar *Beek*, onder *Bunde*: eenige munten van Constantinus.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11.

AMBY.

Te *Amby*, bij de openbare school, in 1867: overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 140. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216.

Op het kerkhof te *Amby*, in 1868: oud metselwerk, waarin Romeinsche dakpannen waren verwerkt.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 1.

Op een terrein ten zuiden van den weg, die van *Amby* voert naar het gehucht *Op den Heukel*, in 1918: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, dakpannen en aardewerk, o. a. terra-sigillata.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 25. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 216. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 1.

BERG EN TERBLIJT.

Op de *Wippelsche heide*, boven *Geulem*, in 1865: een belangrijke Romeinsche begraafplaats, bestaande uit een aantal kleine heuvels met brandgraven, glas, ijzerwerk, aarden urnen, kruiken, borden en schalen; verguld aardewerk; een bronzen munt van Traianus.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 206-207; III (1866), blz. 185-215. — Holwerda, *De Gids*, 1910 I, blz. 349; *Oudheidkundige kaart*, blz. 7; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 20.

Te *Berg en Terblijt*: scherven van Romeinsch aardewerk, mantelspelden en andere voorwerpen van brons.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden.

MEERSSEN.

Bij den weg van *Meerssen* naar *Bunde*, in het land genaamd „De Steenkuil”: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, dakpannen en aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 141. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 316.

In de nabijheid van het *Hoolhuis*, op een plaats genaamd de *Putsteeg*, tusschen den weg van *Maastricht* naar *Sittard* en den weg van *Meerssen* naar *Bunde*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, fundamente, fragmenten van den bovenbouw, aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 209-210. — L. J. F.

Janssen, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, X (1866), blz. 185. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 7.

Te *Meerssen*, in een stuk land genaamd Steenkuil: Romeinsche brandgraven. Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 141. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

Te *Meerssen*, bij de parochiekerk: overblijfselen van een Romeinsch landhuis. Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

Vlak ten oosten van *Meerssen*, op zijde van den weg naar *Valkenburg*, tusschen den weg en den spoorweg, te *Herkenberg*: de overblijfselen van een groot, door brand vernield Romeinsch landhuis; fundamenten, een kelder gemetseld van kleine brokken mergelsteen, een badinrichting; fragmenten van den bovenbouw, beeldhouwwerk, een Korinthisch kapiteel, stukjes marmer, baksteen, dakpannen, vorsten, ijzeren spijkers en klampen; glas, ijzerwerk, bronzen spelden, armbanden, instrumenten, hengsels, beslag van kistjes en andere voorwerpen; kruiken, grof aardewerk en terra-sigillata; bronzen munten van Germanicus en Traianus; zilveren munten van Vespasianus, Traianus, Hadrianus en Antoninus Pius.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 210–211; VIII (1871), blz. 379–428. — L. J. F. Janssen, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, X (1866), blz. 179–185; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — H. Schuermans, *Bulletin des Commissions*, VI (1867), blz. 229–303. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — Zie Deel II, blz. 80–81, nr. 24–28.

Te *Herkenberg*: putten voor het breken van mergelsteen, die uit den Romeinschen tijd moeten dateeren.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. IX (1893), blz. 259–269.

Tusschen *Meerssen* en *Houthem*: overblijfselen van den Romeinschen weg, van *Tongeren*, over *Maastricht*, *Klimmen*, *Heerlen* en *Gulik*, naar *Keulen*.

Habets, *Publications de Limbourg*, VIII (1871), blz. 282–283; XVIII (1881), blz. 54. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 6. — Byvanck, *Geschiedk. atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 28.

HOUTHEM.

Bij *Houthem*, tusschen den Nijstenweg en de Drinkbeek: fundamenten van kiezelsteen, afkomstig van een Romeinsch gebouw dat door brand is vernield, fragmenten van den bovenbouw, dakpannen.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 141–142. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

Bij de afbraak van de Sint-Martinuskerk op den Vroenhof te *Houthem*: veel Romeinsch bouwmetaal, baksteen (o. a. met het stempel M. H. F.), dak-

pannen en brokken van vloeren, wellicht afkomstig van het Romeinsche gebouw tusschen den Nijstenweg en de Drinkbeek.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1928, blz. 33 en 36.

Te *Houthem*, bij den bouw van de school: Romeinsch aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 141–142. —

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

Te *Vrouwenbosch*, onder *Houthem*: een Romeinsch grafveld.

Voorloopige lijst: *Limburg*, blz. 147.

In de Putsteeg, ten zuiden van den provincialen weg van Meerssen naar Valkenburg, onder *Houthem*: de baan, bestaande uit eenige lagen grint, van den Romeinschen weg van Maastricht naar Heerlen.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 282–284, afb. 106–107.

In *Strabeek*: de baan van den Romeinschen weg van Maastricht naar Heerlen.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 283.

Te *Strabeek*: Romeinsche graven, urnen en Romeinsche munten, terra-sigillata en ander aardewerk, glas en ijzer.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 213; XVIII (1881), blz. 142–145. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Aan den Kampkensweg te *Strabeek*: Romeinsche graven, een pijpenaard kruik en een geschilderd bord uit laten tijd, terra-sigillata uit de 3de eeuw.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1912, blz. 88.

Te *Broekhem*, tusschen den provincialen weg en den spoorweg: kruiken, terra-sigillata en ander aardewerk, afkomstig van Romeinsche graven.

Habets, *Publications de Limbourg*, I (1864), blz. 93–105. — Goossens, *Publications de Limbourg*, XLIV (1915), blz. 202–204.

Te *Broekhem*, aan den Kremerweg: een aantal Romeinsche graven, urnen en ander aardewerk, glas, ijzer, kralen, bronzen voorwerpen; munten van Agrippa en Domitianus.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 213–214; IV (1867), blz. 12–24. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9.

In het Smallenbosch, bij *Houthem*: twee ijzeren messen, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 212. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

In het *Rondenbosch*, boven *Sint-Gerlach*, onder *Houthem*, in 1864: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, dat door brand was vernield; fundamenten

van steen en een kelder, stukken van den bovenbouw, vloertegels, verwarmingsbuizen, dakpannen, vorsten, beschilderd pleisterwerk, spijkers en ijzeren klampen; een bakoven, een zinkput; bronzen munten van Traianus en Faustina I; gesneden steenen, glas en kralen; bronzen ringen, mantelspelden en instrumenten; ijzeren voorwerpen; terra-sigillata, groote kruiken, borden, schotels en kommen; stukken van handmolens.

Museum te Brussel. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 208 nr. 78. — L. J. F. Janssen, *Verslagen der Kon. akademie: Afd. letterkunde*, IX (1865), blz. 1-13; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — H. Schuermans, *Bulletin des Commissions*, VI (1867), blz. 111-168. — Habets, *Publications de Limbourg*, V (1868), blz. 347-393. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Oudheidkundige mededeelingen*, VI (1925), blz. 42 afb. 38. — Zie Deel II, blz. 81-82 nr. 29-31.

In het *Rondenbosch*, op de plaats van het zooeven vermelde landhuis: de overblijfselen van een Romeinschen wachttoren uit de 4de eeuw, omgeven door een omwalling; fragmenten van aardewerk uit de 4de eeuw, een munt van Constantinus.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 221-222.

In het *Ravensbosch*, onder *Houthem*, *Hulsberg* en *Schimmert*: een groep van grootere en kleinere Romeinsche landhuizen en een Romeinsch heiligdom.

Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 108-136 (met een kaart). — Holwerda, *Elsevier's maandschrift*, 1917, blz. 14-26 en 98-109; *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210-215. — A. E. Remouchamps, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 41-44 (met een reproductie van de kaart van Habets, *Bull. des Comm.* 1878, pl. 1).

Op het plateau van het *Ravensbosch* aan den Sittarder weg, onder *Houthem*, in den Tomberg, vlak bij het klooster „*Ravensbosch*”, bij de opgravingen in 1850 en in 1917: de fundeering van een rond gebouw met een middellijn van ongeveer 16 meter, bestaande uit een dikke laag kiezel in leem gestampt, daarop dikke brokken mergelsteen, verklaard als een rond tempeltje; eenige kisten samengesteld uit platen van mergelsteen, scherven van Romeinsch aardewerk, een Romeinsche dolk, afkomstig van een begraafplaats.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 173 nr. 229-232, 204 nr. 1213. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 113-119. — Holwerda, *Publications de Limbourg*, LIV (1918), blz. 1-5; *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 214-215. — Goossens, *De Maasgouw*, XXXVIII (1918), blz. 11-12. — *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 41.

In de nabijheid, 160 meter ten zuiden van dit tempeltje, aan den Sittarderweg: de fundamenteën van een Romeinsch gebouw, een klein masker van brons.

In het *Ravensbosch*, tusschen den Keelweg en de Boschstraat, 1220 en 1420

meter ten zuidwesten van het tempeltje: de fundamenten van twee gebouwen, aardewerk, glas, stukken van handmolens van Andernacher steen.

In de nabijheid, ongeveer 100 meter ten zuidoosten van deze gebouwen: een muur van Romeinsche baksteen.

Museum te Leiden. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 119–121. — *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 41.

Bij het *Katsbeemd*, onder *Houthem*, 150 meter ten westen van de villa van Brummenkoul (onder *Schimmert*), vlak bij de grens tusschen *Houthem* en *Schimmert*: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, tufsteen en dakpannen.

Waarschijnlijk in dit landhuis: het steentje met inscriptie van den oogarts Gaius Luccius Alexander (C I L. XIII 10021, 126; zie Deel II, blz. 82 nr. 32).

Oudheidkundige mededeelingen, N. R. VI (1925), blz. 42.

In het *Ravensbosch*, aan de Straatbeek, 440 meter ten zuidzuidoosten van het laatstgenoemde landhuis, tusschen *Holswijk* en *Vogelsang*, op een plaats genaamd „De Luyerskoulen”: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw, glas, ijzer en aardewerk.

Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 127–128.

Daar in de nabijheid, ter plaatse genaamd *Vogelenzang*, aan de Straatbeek, bij de opgravingen van 1922 en 1923: de overblijfselen van een tamelijk groot, uit steen gebouwd landhuis, met een kelder en een doër verhitte lucht verwarmde badinrichting, bekend als de „Villa van Vogelenzang”, aardewerk van het begin van de 2de tot het begin van de 3de eeuw, voorwerpen voor dagelijksch gebruik, allerlei andere oudheden en bronzen plaatjes met inscripties (verg. Deel II, blz. 83–84, nr. 33–37).

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de uitg.), blz. 212–214. — *Publications de Limbourg*, LVIII (1922), blz. 121. — A. E. Remouchamps, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 40–79. — *Oudheidkundig Jaarboek*, V (1925), blz. 125.

In het *Ravensbosch*, onder *Houthem* en *Schimmert*: vier groote kuilen, de Boschkuil, de Sint-Servaaskuil, het Kuiltje, de Kuil bij den Hagensweg, waarschijnlijk leemkuilen uit den Romeinschen tijd.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 123–126.

SCHIMMERT.

Ten noordwesten van het *Ravensbosch*, 700 meter ten noorden van het tempeltje, aan weerszijden van den Sittarderweg, bij het kruispunt van den Lotharinger weg en den Sittarderweg, op het *Steenland*, onder *Schimmert*, bij de opgravingen in 1876: een groote vierhoekige door een muur omsloten ruimte met de overblijfselen van een groot Romeinsch landhuis, bestaande uit twee gebouwen, een ruim woonhuis, met een kelder en een inrichting voor de verwarming, fundamenten van in leem gestampte kiezel en blokken van mergelsteen voor den kelder, spijkers, bak-

steen en dakpannen, en een boerderij, met fundamenten van keisteen en blokken van mergelsteen, spijkers, baksteen en dakpannen; beide gebouwen door brand vernield, omgeven door een ruime omheining met een fundament van in leem gestampte kiezelsteen; — bronzen voorwerpen, beslag, instrumenten, ijzeren werktuigen, glas; terra-sigillata, groote kruiken, ruw aardewerk, aarden lampjes; fragmenten van handmolens van Andernacher steen; een fragment van een beeld.

Museum te Maastricht. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XXI (1882), blz. 127–150; verg. XVII (1878), blz. 121–122. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis*, blz. 212. — *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 41–42, afb. 37. — Zie Deel II, blz. 84 nr. 38 en 39.

Bij *Groot-Haasdalen*, ongeveer 400 meter ten westen van het *Steenland*, op de plaats genaamd *Op den Billich*, bij de opgravingen in 1870 en 1907: de overblijfselen van een eenvoudig Romeinsch landhuis, met een hof en twee vleugels, in één der vleugels een kelder van brokken mergelsteen, fundamenten van in leem gestampte kiezelsteen, dakpannen, sporen van verbrand hout en spijkers; ijzeren gereedschappen, bronzen voorwerpen, glas, aardewerk en terra-sigillata.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 343–346. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, II (1908), blz. 25–27; *Oudheidkundige kaart*, blz. 8; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 212. — Zie Deel II, blz. 84 nr. 40.

Op een plek, ongeveer 70 meter ten zuidoosten van het landhuis *Op den Billich*, in het *Ravensbosch* onder *Schimmert*, bij de opgravingen in 1907: een eenvoudig Romeinsch landhuis, met een hof, een achtergalerij en twee vleugels, bekend als de „Villa van het Ravensbosch”, evenals de „Villa op den Billich”, aangelegd omstreeks het begin der 2de eeuw en geheel tegen het einde dezer eeuw of in het begin der 3de eeuw verlaten; — fundamenten van in leem gestampte kiezelsteen, daarboven een laag van mergelblokken, een bovenbouw van houten vakwerk met leem, spijkers en dakpannen; — terra-sigillata uit de 2de eeuw, pijp-aarden kruiken en schotels, glad en beschilderd aardewerk, grof aardewerk; bronzen en ijzeren voorwerpen; glas.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXI (1908), blz. 119; *Catalogus*, Suppl. I: *Opgravingen in Nederland*, blz. 57. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, II (1907), blz. 25–44; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 211–212.

In het dal tusschen *Haesdal* en *Houthem*, onder *Schimmert*, aan den Grachtweg, ten zuidwesten van de Villa op den Billich, op een plaats genaamd *Brummenkoul*, in 1876: de overblijfselen van een klein Romeinsch landhuisje, met fundamenten van in leem gestampte kiezelsteen, verkoold hout, dakpannen, spijkers; ijzeren en bronzen voorwerpen, aardewerk.

Museum te Maastricht. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XXI (1882), blz. 123–126. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 8.

Onder *Schimmert*, op een kleine hoogte, genaamd „Den Oven”, 200 meter ten noorden van de villa van Brummenkoul: fundamenten van Romeinsche gebouwen en dakpannen.

Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1878), blz. 127.

In inheemsche hutten onder *Schimmert*: Romeinsch aardewerk.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 208-209.

HULSBERG.

Ten noordoosten van den *Heihof*, onder *Hulsberg*, bij de opgravingen in 1906: de overblijfselen van een eenvoudig Romeinsch landhuis, bestaande uit een woonhuis en een gebouw voor het bedrijf, omgeven door een heining, gebouwd in de eerste helft der 2de eeuw en verwoest in het begin der 3de eeuw; fundamenten van in leem gestampte kiezelsteen, een bovenbouw van houten vakwerk en leem, verkoold hout, spijkers, dakpannen; — ijzerwerk, glas, terra-sigillata van het midden der 2de eeuw tot het begin der 3de eeuw, beschilderd aardewerk, kruiken, ruw aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 115 nr. 112; *Catalogus*, Suppl I: opgravingen, afd. L. I. — Holwerda en Goossens, *Oudheidkundige mededeelingen*, I (1907), blz. 10-23. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210-211. — Zie Deel II, blz. 85 nr. 41.

Te *Hulsberg*, op het kerkhof: puin van een Romeinsch landhuis, fragmenten van dakpannen, terra-sigillata.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 147. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 151.

Op den *Goudsberg*, onder *Heek* bij *Waelem*: de overblijfselen van een Romeinsche versterkte wachtpost, ongeveer uit het begin der 4de eeuw, bestaande uit een vierkant gebouw met muren van Kunrader steen en een houten bovenbouw, omgeven door een wal met palissadeering en een gracht; munten van Claudius II Gothicus en Licinius; ijzerwerk, bronzen voorwerpen; terra-sigillata uit het allerlaatste deel der 3de en uit de 4de eeuw; beschilderd aardewerk, kruiken en urnen ongeveer uit het begin der 4de eeuw.

Museum der Katakombenstichting te Valkenburg. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 145-147. — *Verst. Rijks Verz.*, XL (1917), blz. 82. — Holwerda, *De Katakomben Rome-Valkenburg* (1916), blz. 137-151; *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis*, blz. 219-221.

VALKENBURG.

Ingemetseld in de muren van het kasteel te *Valkenburg*: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 82.

Onder de ruïnes van het kasteel te *Valkenburg*: een munt van Tetricus.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 217.

Te *Valkenburg*: Romeinsche munten, ijzeren voorwerpen, een groote bronzen pan met een steel.

Museum te Leiden. — Museum te Maastricht. — Verzameling-Guillon te Roermond.

KLIMMEN.

Aan den weg van *Klimmen* naar *Dolberg*: Romeinsch aardewerk, waarschijnlijk afkomstig uit graven, en de sporen van een Romeinsch landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 217. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 185.

Vóór de poort van het kasteel Rivieren, onder *Klimmen*: een zilveren munt van Augustus.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 217.

In den muur van de kerk te *Klimmen*: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 58; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 28.

Bij de kerk te *Klimmen*: Romeinsch puin en aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van een Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

VOERENDAAL.

Ten zuiden van den rijksweg tusschen *Klimmen* en *Kunrade*, ten oosten van den spoorweg, bij het kasteel Haeren, op het terrein van de „Eerste Nederlandsche kalkmaatschappij”: de overblijfselen van een langwerpig vierkant gebouwtje, waarschijnlijk een deel van een Romeinsch landhuis, puin, dakpannen, spijkers en ijzerwerk; fragmenten van beeldhouwwerk, o. a. de kop van een vrouw; bronzen vaatwerk; aardewerk, o. a. terra-sigillata uit de 2de eeuw; glas.

Museum te Maastricht. — *Bulletin Ned. oudheidkundigen bond*, 2de S. X (1917), blz. 246. — Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 5-7 en 74. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — Zie Deel II, blz. 85 nr. 42 en 43.

Ten zuiden van het terrein der Kalkmaatschappij onder *Voerendaal*: de kiezelbedding van een Romeinschen weg.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 6.

Te *Voerendaal*, bij graafwerk voor de rioleering bij het Laurentiusplein: een weg die op boomstammen was gefundeerd.

De Maasgouw, 1929, blz. 24.

Even ten zuidwesten van *Voerendaal*, op de plaats der tegenwoordige mijnwerkerskolonie: een Romeinsch grafveldje.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 527.

Onder *Voerendaal*, ten noorden van het kasteel Haren bij de hoeve „Ten Hove”: de overblijfselen van een uitgebreid Romeinsch landhuis, bekend als de Villa van Voerendaal, onderdeelen van het gebouw, dakpannen, tegels en ijzerwerk, bronzen voorwerpen, aardewerk en glas.

Museum te Leiden: *Verslag* XV (1892), blz. 133; XIX (1896), blz. 236–238 en 250–251; XXVIII (1905), blz. 181; *Catalogus*, blz. 87 nr. 320, 96 nr. 892–894, 165 nr. 65–71, 173 nr. 233–263, 188 nr. 276, 189 nr. 316, 193 nr. 509, 197 nr. 710, 206 nr. 19, 207 nr. 49–50. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Te *Voerendaal*, in hetzelfde terrein, in 1930: een groot complex van gebouwen.

Versl. Rijks Verz. LII (1929), blz. 56; LIII (1930), blz. 51.

Te *Voerendaal*: veel Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata; aarden lampjes, baksteen, bronzen naalden; veel ijzeren werktuigen, messen, hamers, beitels, spijkers, pennen, sleutels, ringen, sikkels; ijzeren wapens, een zwaard, een pilum; bronzen voorwerpen, beslag en ringen van tuigen, mantelspelden; glaswerk; voorwerpen die waarschijnlijk voor een groot deel afkomstig zijn van de opgravingen van Habets in de „Villa van Voerendaal”.

Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag* XV (1892), blz. 133; XIX (1896), blz. 236–238 en 250–251.

Te *Kunrade*: kalksteengroeven, die reeds in den Romeinschen tijd in gebruik zijn geweest.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 58–59 en 148–151.

Te *Ubagsberg*, in het Stockveld, bij *Colmont*: de overblijfselen van een eenvoudig Romeinsch landhuis met fundamenten van in leem gestampte kiezelsteen en met een gemetselden kelder; fragmenten van dakpannen en aardewerk van het einde der 1ste tot het einde van de 2de en het begin der 3de eeuw.

Goossens, *De Maasgouw*, 1922, blz. 71; verg. 1923, blz. 82. — A. E. Remouchamps, *Publications de Limbourg*, LVIII (1922), blz. 118–121; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IV (1923), blz. 64–71. — Holwerda,

Oudheidkundige kaart, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, V (1925), blz. 135.

HEERLEN.

Te *Heerlen*: de overblijfselen van de Romeinsche nederzetting *Coriovallum* (verg. Deel I, blz. 538–540 en 547).

S. P. Ernst, *Histoire du Limbourg*, I (1837), blz. 209–212. — A. Perreau, *Revue numismatique belge*, II (1846), blz. 194. — J. Russel, *Publications de Limbourg*, I (1864), blz. 38–48. — Habets, *Bulletin des Commissions*, VI (1867), blz. 21–42; XV (1876), blz. 303–320; *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 363–386; XVIII (1881), blz. 152–159. — Holwerda, *De Gids*, 1910 I, blz. 348–349; *Römisch-Germanische Kommission: Bericht*, IV (1908), blz. 90. — J. A. Hoens, *Limburg's jaarboek*, 1915, blz. 35–69. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 28. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 119.

Te *Heerlen*, in het centrum van de plaats: de overblijfselen van een militaire sterkte, waarbij men drie perioden kan onderscheiden: I. Een vesting van ongeveer vierkanten vorm, ten naastbij 300 m lang en 200 tot 250 m breed, waarvan de westelijke hoek ligt bij de kruising van de Kruisstraat en de Geleenstraat, het noordwestelijke front de Geleenstraat volgt tot het Emmaplein, het noordoostelijke op een afstand van ongeveer 6 m ten westen van de Akerstraat loopt tot het terrein van de drukkerij van het Limburgsch Dagblad aan de Nobelstraat waar de oostelijke hoek werd ontdekt, het zuidoostelijke front de Raadhuisstraat kruist bij de Nobelstraat en doorloopt tot de Kruisstraat, het zuidwestelijke front de Kruisstraat volgt, een nederzetting die wellicht omstreeks het midden van de 1ste eeuw is gesticht en is verwoest tijdens den opstand der Bataven in de jaren 69 en 70; II. Een vesting van wat kleiner afmetingen, ruim 300 m lang en ruim 200 m breed, waarvan de omtrek nog niet nauwkeurig is vastgesteld, gedeeltelijk op het terrein van de eerste vesting en gedeeltelijk eenigszins naar het zuidwesten verschoven, waarvan het noordwestelijke front den Valkenburgerweg en de Geleenstraat volgt, het noordoostelijke front de Tempsstraat kruist bij het huisnummer 14, het zuidoostelijke front over het Tempseplein loopt ten noorden van het H. Hartbeeld en westelijk langs de Nieuwe Lindestraat, het zuidwestelijke front de Coriovallumstraat kruist bij het huisnummer 37, een nederzetting die waarschijnlijk heeft bestaan van de tweede helft van de 1ste eeuw tot het begin van de tweede helft van de 3de eeuw; III. Een nederzetting van nog niet nader bepaalden aard en omvang, ongeveer gelegen op het terrein dat zoowel tot de eerste als tot de tweede vesting behoort, uit den tijd van het einde van de 3de tot het einde van de 4de of wellicht tot het begin van de 5de eeuw.

P. Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 13–17 (met een plan), en mededeelingen in de dagbladen. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 104–105.

Verg. ook P. Peters, *De Maasgouw*, 1919, blz. 89–92; 1920, blz. 36–39 en 51–57; 1924, 50–53 en 63–65; 1926, 9, 14–18 en 41–43; 1931, 30–31; 1932, 6–8; 1933, 32–34; 1934, 19–22 en 28–31; 1935, 45–47; 1936, 13–18;

Oudheidkundige mededeelingen, N. R. X (1929), blz. 1. — Byvanck, *Bulletin Nederl. oudheidkundigen bond*, 2de S. XII (1919), blz. 227–228; *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 36–37; 4de S. V (1936), blz. 104–105. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 38–39; *Oudheidkundige kaart*, blz. 6; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 217–218.

Aan de Geleenstraat te *Heerlen*: een scherv van een bord van terra-sigillata uit Arezzo en een scherv van een beker van terra nigra uit zeer vroegen tijd.

Museum te Heerlen.

Aan de zuidzijde van de Geleenstraat te *Heerlen*: bronzen munten van Augustus, Claudius, Domitianus, Hadrianus, Aelius Caesar, Marcus Aurelius, Lucilla, Postumus, Diocletianus, Maximianus, Constantinus II, Valens en Valentinianus II.

Museum te Heerlen. — P. Peters, *De Maasgouw*, 1927, blz. 39–40.

Te *Heerlen*, bij den bouw van het gemeentehuis aan de Raadhuisstraat: fundamenten van muren van een Romeinsch gebouw en puin; zeer veel scherven van aardewerk, het zandsteen beeldje van een zittenden man; munten van Augustus, Nero, Vespasianus, Domitianus en Nerva.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 228 n. 39. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 152–157. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 6.

Te *Heerlen*, op het plein achter het Raadhuis, bij opgravingen in de jaren 1931 en 1932: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw, scherven van terra-sigillata, o. a. van een kom uit het begin van de 1ste eeuw, en ander Romeinsch aardewerk, munten van Marcus Aurelius en Faustina II.

Museum te Heerlen. — Museum te Leiden. — Peters, *De Maasgouw*, 1931, blz. 68–69; 1933, blz. 33.

Te *Heerlen*, bij den hoek van de Geleenstraat en de Akerstraat aan het Emmaplein, in 1920: de muur van de Romeinsche vesting uit de eerste periode, de gracht en de kiezelbedding van een weg buiten de gracht.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 36–39.

Te *Heerlen*, aan de Akerstraat: de noordoostelijke gracht van de Romeinsche vesting uit de eerste periode en een gedeelte van de ommuring.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 36–39.

Te *Heerlen*, aan de westzijde van de Akerstraat, bij den herbouw van het huis no. 20, op een afstand van 6 meter van de straat: de Romeinsche muur uit de eerste periode.

Peters, *De Maasgouw*, 1926, blz. 62.

Te *Heerlen*, bij den aanleg van de Tempsstraat: gemetselde Romeinsche

muren, fundamenteën van gestampte kiezelsteen, veel puin van Romeinsche gebouwen, fragmenten van tegels en dakpannen, ijzerwerk, bronzen voorwerpen en glas, fragmenten van terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk uit de 2de en de 3de eeuw, bronzen munten van Hadrianus en Commodus, zilveren munten van Crispina en Severus Alexander.

Peters, *De Maasgouw*, 1924, blz. 50-53 en 63-65.

Te *Heerlen*, op het terrein van Tempsstraat 28: veel fragmenten van Romeinsche pannen, eenig aardewerk, een molensteen van Niedermenniger lava; overblijfselen van een Romeinschen weg van vastgestampte kiezel, rustend op een leemlaag, ter breedte van 7 m.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 20.

Te *Heerlen*, bij graafwerk aan de Tempsstraat bij de huizen nummers 14-18: de Romeinsche gracht van de tweede periode, over een afstand van 40 meter; puin, brokken steenen, scherven van aardewerk; munten van Antoninus Pius, Tetricus, Philippus Arabs, Quintillus en uit de 4de eeuw.

Peters, *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 350-351; *De Maasgouw*, 1933, blz. 33.

Te *Heerlen*, in het westelijke gedeelte van de Uilestraat: fragmenten van Romeinsch aardewerken munten van Augustus, Tiberius, Domitianus en Traianus.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 33.

Te *Heerlen*, op een terrein aan het Tempseplein, de Raadhuisstraat en de Tempsstraat: de overblijfselen van een belangrijk Romeinsch gebouw met zuilen, verklaard als het praetorium der vesting van de eerste periode.

Peters, *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 349-350; *De Maasgouw*, 1935, blz. 45; 1936, blz. 13.

Te *Heerlen*, bij grondwerken voor den bouw van de nieuwe drukkerij voor het Limburgsch Dagblad aan de Nobelstraat, in 1931: stukken van den zwaren vestingmuur van de eerste periode, meer dan 1 m dik, en de spits toeloopende gracht, ruim 2 m diep en ongeveer $6\frac{1}{2}$ m breed, waarschijnlijk de noordoostelijke hoek van de omwalling; de overblijfselen van twee pottenbakkersovens; fragmenten van terra-sigillata uit de 2de en uit het begin van de 3de eeuw, grof aardewerk uit de 1ste tot de 3de eeuw, een bronzen munt van Traianus (uit de aanvulling van de gracht); terra-sigillata uit de tweede helft van de 1ste eeuw, grof aardewerk uit de 2de en 3de eeuw, bronswerk, een zilveren munt van Traianus (bij de pottenbakkersovens).

Peters, *De Maasgouw*, 1932, blz. 6-8 (met een plan).

Te *Heerlen*, op een terrein bij den zuidelijken hoek van de Nieuwe Lindestraat en de Nobelstraat: de overblijfselen van een Romeinschen pottenbakkersoven, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk uit de 2de eeuw, voorwerpen van metaal, leem en glas; bronzen munten van Hadrianus en Antoninus Pius.

Museum te Heerlen. — Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 13-17 (met een plan).

Te *Heerlen*, in het zuidelijkste gedeelte van de Raadhuisstraat bij de Nobelstraat: een gedeelte van de gracht der eerste periode van de Romeinsche nederzetting.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 13.

Te *Heerlen*, aan het Tempseplein, bij de grondwerken voor den bouw van de nieuwe Ned. Hervormde kerk, in 1931: sporen van Romeinsche wegen, Romeinsche pannen, fragmenten van aardewerk uit de 2de eeuw, een bronzen munt van Nerva.

Peters, *De Maasgouw*, 1932, blz. 8.

Te *Heerlen*, bij graafwerk voor het gebouw van de Katholieke leeszaal aan het Tempseplein en de Kruisstraat: de muur en de gracht van een Romeinsche vesting en overblijfselen van woningen; zeer veel Romeinsch puin, brokken kalksteen, kalkmortel, verkoold hout, dakpannen en vorsten, ijzeren en bronzen voorwerpen; terra-sigillata uit het midden van de tweede helft der 1ste eeuw, uit het begin der 2de eeuw en uit het begin der 4de eeuw, zeer veel scherven van ander Romeinsch aardewerk, zoowel uit vroeger als uit later tijd; munten van Nero en Vespasianus.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 5. — Peters, *De Maasgouw*, 1919, blz. 89–92. — *Bulletin Ned. oudheidkundigen bond*, 2de S. XII (1914), blz. 227–228.

Te *Heerlen*, bij den hoek van de Nieuwe Lindestraat en het Tempseplein en in terreinen ten noordwesten van de Nieuwe Lindestraat: sporen van de fundamenten der steenen omwalling van de Romeinsche vesting uit de tweede periode en van de gracht, de basis van een zuil, een bronzen klokje en een mantelspeld, Romeinsch aardewerk uit den tijd van het midden der 1ste tot het begin van de 3de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1919, blz. 89. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 38–39, pl. VIII afb. 22.

Te *Heerlen*, aan het Tempseplein, ten noordwesten van het H. Hartbeeld, bij den bouw van het huis nummer 29: fragmenten van terra-sigillata kommen, o. a. een heel vroeg exemplaar, een muntje van Valentinianus I.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 32–33.

Te *Heerlen*, ten noordwesten van de Nieuwe Lindestraat, evenwijdig met die straat: de spitse gracht van het tweede castellum, breed ruim 7 m en diep ruim 2 m, en sporen van den walmuur, over een lengte van ongeveer 200 m langs de Nieuwe Lindestraat tot over de Kruisstraat bij het Lindeplein; aardewerk van het begin van de 2de tot het midden van de 4de eeuw, ijzerwerk, bronzen voorwerpen, muntjes (in het vulsel van de gracht).

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 14; 1936, blz. 14–15 (met een plan).

Te *Heerlen*, aan den noordwesthoek van het Tempseplein: fragmenten van Romeinsche dakpannen en een bronzen munt van Domitianus, de gracht van het derde (?) castellum en muntjes uit den laten keizertijd.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 19.

Te *Heerlen*, bij den bouw van het huis Coriovallumstraat 7: de gracht van het derde castellum, groote stukken bekapte Kunrader steen en fragmenten van Romeinsch aardewerk.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 19.

Te *Heerlen*, op het terrein van de Mpij Bergerode, op den hoek van de Nieuwe Lindestraat en de Kruisstraat: muren van Romeinsche gebouwen, waarschijnlijk van kazernes, en fundamenteën van een badinrichting met een toestel voor de verwarming, zeer veel aardewerk uit de 2de en 3de eeuw, dakpannen, glaswerk, bronzen voorwerpen, munten van Marcus Antonius, Claudius, Vespasianus, Domitianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Constantinus I, Constantius II, Valentinianus I en Gratianus.

Peters, *De Maasgouw*, 1936, blz. 15-18 (met een plan).

Te *Heerlen*, op een terrein gelegen tusschen Kruisstraat, Nieuwe Lindestraat, Coriovallumstraat en Raadhuisstraat: een groot militair gebouw met een badinrichting, ontdekt in Juni 1940.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 387.

Te *Heerlen*, aan de westzijde van de Kruisstraat, op het terrein van de nummers 8 en 10, waarschijnlijk in het gebied van het tweede legerkamp: de fundamenteën van een Romeinsch gebouw en fragmenten van aardewerk uit de 2de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 19-20.

Te *Heerlen*, bij den hoek van de Coriovallumstraat en de Schoolstraat, uit een Romeinschen kelder: fragmenten van terra-sigillata kommen, o. a. uit de 1ste eeuw, en van ander Romeinsch aardewerk, ijzerwerk en bronzen voorwerpen.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 33.

Te *Heerlen*, in de Coriovallumstraat, bij de huizen nummers 37-39: de gracht (breed 7 m) en een gedeelte van den muur (dik ruim 1 m) uit de tweede periode van de Romeinsche vesting; fragmenten van Romeinsch aardewerk (uit de aanvulling van de gracht), meestal uit de tweede helft van de 2de en uit het begin van de 3de eeuw, een munt van Nero.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 13 en 34.

Te *Heerlen*, noordoostelijk van het Lindeplein, vermoedelijk nog binnen de ommuring van het tweede castellum: Romeinsch muurwerk, fragmenten van terra-sigillata borden uit de 2de eeuw en van ander aardewerk.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 33.

Te *Heerlen*, op een terrein aan den Valkenburgerweg vóór de Doodleger, behorende tot het tweede castellum: fraai gemetseld muurwerk met pannen en veel Romeinsche voorwerpen.

Peters, *De Maasgouw*, 1936, blz. 16.

Op verschillende plaatsen te *Heerlen*, binnen de Romeinsche vestingmuren: sporen van Romeinsche wegen, fundamenteën van gebouwen en talrijke Romein-

sche voorwerpen, voornamelijk scherven van terra-sigillata en ander aardewerk, van het midden der 1ste tot de 4de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1926, blz. 42-43 en 62; 1927, blz. 65; *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 352-353.

Te *Heerlen*: zeer veel Romeinsche munten; o. a. zilveren munten van Augustus; bronzen munten van Tiberius, Nero, Vespasianus, Domitianus, Nerva, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Constantinus; zeer veel terra-sigillata van de 1ste tot de 4de eeuw en ander aardewerk, lampen, baksteen en dakpannen, ijzeren en bronzen voorwerpen.

Museum te Heerlen. — Museum te Maastricht. — Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Verslag*, X (1887), blz. 62-64; XI (1888), blz. 99. — *Naamlijst*, blz. 37. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 217-218; VII (1870), blz. 385; XVIII (1881), blz. 59 en 158. — *De Maasgouw*, 1895, blz. 57.

Op verschillende plaatsen binnen de Romeinsche nederzetting te *Heerlen*, in 1932: terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk; een zilveren munt van Marcus Antonius; bronzen munten van Augustus, Tiberius, Domitianus, Traianus, Antoninus Pius, Faustina II, Tetricus I en Valentinianus I.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 32-33.

Te *Heerlen*, op het terrein van het Ziekenhuis aan de Akerstraat, bij den bouw en in de nabijheid; de overblijfsels van een aantal ovens van pottenbakkers, waar is gewerkt van de tweede helft der 1ste tot het einde der 2de eeuw, en afvalsgaten met scherven van bij het bakken mislukt aardewerk; terra-sigillata van de eerste helft der 1ste tot het begin der 3de eeuw, glad en geschilderd aardewerk, kruiken, ruw aardewerk en bronzen voorwerpen.

Gemeentelijk oudheidkundig museum te Heerlen. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXI (1898), blz. 124; XXXII (1909), blz. 217; XXXIII (1910), blz. 331. — R. Jesse, *De Maasgouw*, 1898, blz. 95-96. — Goossens en M. A. Evelein, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1909), blz. 71-80; V (1911), blz. 125-131. — H. Martin, *Bulletin Ned. oudheidkundigen bond*, 1915, blz. 32-51. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 6; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 218. — Peters, *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 353-355.

Te *Heerlen*, in de buurt van het Lindeplein: de overblijfselen van Romeinsche pottenbakkersovens, in gebruik van het laatst der 1ste tot het einde der 2de eeuw.

Goossens en M. A. Evelein, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1909), blz. 71-80; V (1911), blz. 125-131. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 6; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 218.

Te *Heerlen*, op verschillende plaatsen, onder anderen aan de Overlanderstraat, aan den Valkenburgerweg op het terrein van het Sportfondsenbad, aan de Nobelstraat en op het terrein van de nieuwe drukkerij voor het Limburgsch

Dagblad, aan de Nieuwe Lindestraat bij de Nobelstraat: overblijfselen van Romeinsche pottenbakkersovens.

De Maasgouw, 1920, blz. 13; 1921, blz. 14; 1932, blz. 6-8; 1933, blz. 13-17; 1936, blz. 14.

Uitgaande van *Heerlen*, langs den Valkenburgerweg en door de Doodleger: de Romeinsche weg naar het westen over Klimmen en Meerssen naar Maastricht.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51; 1926, blz. 41-42 en 62. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 28-29.

Te *Heerlen*, in de Doodleger, bij het Kruttersgat en bij den Kruisweg (thans Kruisstraat), in vroeger jaren: talrijke Romeinsche oudheden, een muur van Kunrader steen gemetseld, fundamente van gebouwen, zeer veel scherven van aardewerk, het steentje van een oogarts (thans in het Museum te Brussel; CIL. XIII 10021, 109; zie Deel II, blz. 86 nr. 45); een groot aantal munten, van Nero, Vespasianus, Traianus, Hadrianus, Faustina I, Constantius Chlorus, Constantinus I en Constantius II.

Habets, *Bulletin des Commissions*, VI (1867), blz. 160-190; *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 363-386.

Te *Heerlen*, aan den Valkenburgerweg, op een terrein bij het Sportfondsenbad: veel Romeinsch aardewerk, onder anderen terra-sigillata, munten van de 1ste en 2de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1936, blz. 14.

Te *Heerlen*, in den Doodlegersweg: de fundeering van den Romeinschen weg van Maastricht naar Heerlen, bestaande uit drie lagen van balken, die door in den grond gedreven palen waren bevestigd, en een laag van kiezelstenen.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 20-21.

Bij *Heerlen*, ten westen van de Doodleger en het dal van de Geleen, langs den weg naar Kunrade: Romeinsche graven, die grootendeels vernield zijn.

Catacomben-Stichting te Valkenburg. — Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 21.

Bij *Heerlen*, aan den Kempkesweg, ten noorden van het Doodelager: een Romeinsche begraafplaats, een aarden lampje, een pijpenaarden kruik, een glazen fleschje, terra-sigillata en ander aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 382-383.

Onder *Heerlen*, bij het Welterhuiske, aan den weg naar Maastricht: een Romeinsche begraafplaats, glas, schalen en kommen van terra-sigillata.

Habets, *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 382-383.

Te *Welten*: terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van een grafveld.

Museum te Leiden, *Verslag*, XXXVI (1913), blz. 134. — Holwerda,

Oudheidkundige kaart, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Te *Welten*, aan de westzijde van den weg, die van het kasteel De Doom naar de hoeve De Dael loopt, ruim 300 meter ten zuiden van De Doom, in 1931: de overblijfselen van een klein Romeinsch landhuis, scherven van aardewerk en fragmenten van dakpannen.

Peters, *De Maasgouw*, 1932, blz. 8.

Uitgaande van *Heerlen*, langs de Geerstraat: de weg naar het noorden over Broek-Sittard, Tüddern en Swalmen naar Xanten.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51; 1926, blz. 41-42 en 62. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 31-32.

Te *Heerlen*, in de grafvelden ten noorden van de Romeinsche nederzetting, aan de Geerstraat, in 1932: een pijpaarden kruikje en bronzen munten van Nero en Hadrianus.

Peters, *De Maasgouw*, 1933, blz. 34.

Te *Heerlen*, op het Stationsplein, niet ver van den Romeinschen weg, die langs de Geerstraat loopt: Romeinsche graven met aardewerk, onder anderen terra-sigillata uit den tijd omstreeks het midden van de tweede helft van de tweede eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1934, blz. 28-29.

Te *Heerlen*, bij graafwerken voor de groote tunnel onder den spoorweg even ten westen van het station, in 1927 en 1928: overblijfselen van een grafveld, gelegen ten oosten van den weg die van de Romeinsche vesting in noordelijke richting liep, ongeveer 500 meter van de poort der vesting; terra-sigillata en ander aardewerk uit den tijd omstreeks het begin der 2de eeuw.

Museum te Leiden. — Peters, *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 356. — *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. X (1929), blz. 1-4.

Op een terrein ten noorden van *Heerlen*: scherven van terra-sigillata uit laten tijd, kruiken van grof aardewerk, glas.

Museum te Heerlen.

Te *Heerlerheide*: overblijfselen van een Romeinsch gebouw, waarschijnlijk van een landhuis.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. IV (1887), blz. 330. — Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Bij het kasteel Meesenbroek, niet ver van *Heerlen*, bij den bouw van een arbeiderswijk en later bij graafwerk voor het gasbedrijf: fundamenten van een groot Romeinsch landhuis en allerlei Romeinsche oudheden, onder anderen aardewerk uit de 2de en uit het begin van de 3de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1921, blz. 56; 1922, blz. 46-47; 1926, blz. 42; 1934, blz. 29-30. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — Zie Deel II, blz. 87 nr. 49.

Uitgaande van het Tempseplein te *Heerlen*, naar den hoek van Tempsestraat en Nobelstraat, dwars door de Akerstraat, op het terrein van het Ziekenhuis, door de kapel en door het St. Rochuspaviljoen, verder door het dal van de Caumerbeek, opstijgend door de Scheidtergracht of Landgraaf (een holle weg in de richting van Scheidt of Schaesberg), door het plantsoen van het Sanatorium van het St. Josefs-gesticht, over den Voskuilerweg en verder in de richting van Schaesberg: de Romeinsche weg van Heerlen over Rimborg en Gulik naar Keulen.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51-57; 1926, blz. 41-42 en 62; 1934, blz. 20; 1935, blz. 45-47. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, I (1921), blz. 36; *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 29.

Aan de Scheidtergracht te *Heerlen*, op het terrein van het park van het Sanatorium, langs den Romeinschen weg van Heerlen naar Schaesberg: een Romeinsche begraafplaats, het bovenstuk van een grafsteen met een reliëf, Romeinsche brandgraven met zeer veel aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, X (1887), blz. 12; *Catalogus*, blz. 223 nr. 5. — Sint-Josephsgesticht te Heerlen. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 157-158. — Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 36.

Te *Heerlen*, op een terrein behoorend aan het Sint-Josephsgesticht: de overblijfselen van een Romeinsch grafveld, borden en kommen van terra-sigillata uit laten tijd, urnen, ruwe potjes, beschilderde bekertjes, een kleine amphora, een groote beschilderde kruik.

Sint-Josephsgesticht te Heerlen.

Bij *Heerlen*, aan den Romeinschen weg naar Keulen aan het oostelijke einde van de Scheidtergracht bij den Voskuilerweg, op terrein van de Gebrs. Simons: vier Romeinsche zandsteen aschkisten met zeer rijken inhoud, glaswerk, goud, gesneden barnsteen.

Museum te Leiden. — Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51-57; 1935, blz. 46 (met een situatietekening). — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XI (1930), blz. 1-13; *Nederland's vroegste gesch.* (2de druk), blz. 218; *Oudheidkundige kaart*, blz. 6. — *Oudheidkundig Jaarboek*, I (1921), blz. 36-37.

Bij *Heerlen*, op een hoogte niet ver van de Oude Scheytergracht: de fundamenten van een Romeinschen wachttoren.

Peters, *De Maasgouw*, 1935, blz. 45-47.

Bij *Heerlen*, aan den Voskuilerweg: de kiezelbaan van een Romeinschen weg.

Peters, *De Maasgouw*, 1935, blz. 45-47 (met een schetskaartje).

Uitgaande van *Heerlen*, langs den Lindeweg, den Bekkerweg en de Akerbaan: een Romeinsche weg in de richting van Aken.

Peters, *De Maasgouw*, 1920, blz. 51; 1926, blz. 41-42 en 62. — Byvanck, *Geschiedk. Atlas: Rom. tijd* (1929), blz. 32.

Aan den Lindeweg te *Heerlen*: de kiezelbedding van den Romeinschen weg van Heerlen naar Aken, de grafsteen van een soldaat van Legio V Alaudae met een inscriptie (verg. Deel II, blz. 85 nr. 44 en blz. 324 nr. 665).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 222 nr. 1. — Habets, *Bulletin des Commissions*, XIII (1874), blz. 42-55.

Aan den Bekkerweg te *Heerlen*, bij het uitdiepen van den kelder voor het huis no. 21: een Romeinsch graf, dakpannen, aardewerk en glas.

Peters, *Publications de Limbourg*, LXIV (1928), blz. 356-357.

Te *Heerlen*, aan den Bekkerweg bij het St. Jozef-Instituut: Romeinsch aardewerk, glas, een bronzen handspiegel, een zilveren munt van de Gens Acilia.

Peters, *De Maasgouw*, 1931, blz. 30; 1933, blz. 34.

Bij den Heersberg te *Heerlen*, aan den ouden weg naar Aken: een Romeinsche begraafplaats, glas, terra-sigillata en ander aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 382-383.

Te *Boven-Caumer*, onder *Heerlen*, aan de oostzijde van het dal van de Caumerbeek, aan den Corisbergweg: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, bewoond ongeveer van het midden van de 2de tot het midden van de 3de eeuw; fundamenten, een kelder, een inrichting voor de verwarming; terra-sigillata en ander aardewerk, eenig ijzerwerk, fragmenten van dakpannen en vorsten.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 159. —

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — Peters, *Publications de Limbourg*, LXVI (1930), blz. 189-199.

Te *Heerlerbaan*, een half uur van het centrum van de Romeinsche nederzetting te Heerlen, 600 meter van het Romeinsche landhuis te Boven-Caumer (Kaldeborn): een Romeinsch brandgraf uit het begin der 2de eeuw.

Peters, *De Maasgouw*, 1926, blz. 62-63.

Te *Heerlerbaan*: de kiezelbedding, die over een afstand van 10 meter rustte op een rooster van eiken balken, van den Romeinschen weg naar Aken.

Peters, *De Maasgouw*, 1926, blz. 41.

KERKRADE.

Te *Spekholzerheide* aan de Kleingraverstraat: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis met een badinrichting en een toestel voor de verwarming.

Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94. — Holwerda, *Oudheidkundige*

kaart, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 165.

Bij *Kaalheide*: overblijfselen van een Romeinsche hoeve.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 79; LIX (1936), blz. 66.

In het Kloosterveld onder *Kerkrade*: Romeinsche brandgraven uit de 2de en 3de eeuw.

De Maasgouw, 1929, blz. 33.

Te *Kerkrade*: Romeinsche brandgraven met terra-sigillata en ander aardewerk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum te Maastricht. — Goossens, *Publications de Limbourg*, XLIV (1915), blz. 200–202. — *Versl. Rijks Verz.* XXXI (1908), blz. 130. — *De Maasgouw*, 1929, blz. 33–34 en 36. — Zie Deel II, blz. 87 nr. 50.

Tusschen *Kerkrade* en het gehucht *Den Holz*: Romeinsche brandgraven.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 165.

In het gehucht *Drievogels*, onder *Kerkrade*, bij graafwerk voor den spoorweg van Schaesberg over Kerkrade naar Simpelveld: de onderbouw van een Romeinschen (?) weg, bestaande uit zware eiken balken.

Oudheidkundig Jaarboek, V (1936), blz. 103.

SCHAESBERG.

Bij het aanleggen van een rangeerterrein voor de staatsmijn Wilhelmina ten zuiden van *Terwinselen*: eenige Romeinsche graven met urnen en terra-sigillata; wellicht de overblijfselen van een landhuis.

Peters, *De Maasgouw*, 1919, blz. 74–76. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Bij *Terwinselen*, op de plaats van de kolenstort der Mijn Wilhelmina: een Romeinsch grafveldje.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Bij *Terwinselen*, op een terrein van de Staatsmijn Wilhelmina: Romeinsche brandgraven.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 78; LIX (1936), blz. 66.

Bij het aanleggen van den weg van Heerlen naar Sittard, onder *Schaesberg*: een groote Romeinsche grafheuvel met versierde bronzen voorwerpen, terra-sigillata en munten.

Bulletin de l'Académie de Belgique, V (1838), blz. 1–2. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 18; XXXII (1895), blz. 280. —

C. Leemans, *Oudheden van Maastricht*, blz. 63. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 404. — Zie Deel II, blz. 87 nr. 51.

Tusschen Heerlen en *Schaesberg*: een groote Romeinsche dakpan.
Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 218.

Ten westen van de hoeve den Overstehof, ten zuiden van *Schaesberg*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis met een kelder en een inrichting voor de verwarming; vondsten uit de 2de tot het begin van de 3de eeuw.

De Maasgouw, 1920, blz. 14. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 37; V (1925), blz. 135. — P. Peters, *Publications de Limbourg*, LVIII (1922), blz. 103–118. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — Zie Deel II, blz. 88 nr. 52.

NIEUWENHAGEN.

Bij *Nieuwenhagen*: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw.
Versl. Rijks Verz. LVI (1933), blz. 59.

EYGELSHOVEN.

In de muren van de kerk te *Eygelshoven*: fragmenten van een Romeinsch gebouw, o. a. een steen met beeldhouwwerk.

In het dorp *Eygelshoven*: verschillende Romeinsche overblijfselen.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 25–26. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

Op het terrein der bruinkolenmaatschappij „Herman” te *Eygelshoven*: de overblijfselen van een Romeinsche woning.

De Maasgouw, 1920, blz. 13. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 37.

Te *Eygelshoven*, ten oosten van de parochiekerk, rechts van den weg naar *Waubach*: een Romeinsch gebouw met een badinrichting.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 25–26. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 63.

Aan den weg van *Eygelshoven* naar *Waubach*: de overblijfselen van een Romeinsch grafveld.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De Maasgouw*, 1920, blz. 62; 1921, blz. 96. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 37. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

UBACH OVER WORMS.

Te *Groenstraat*: sporen van den Romeinschen weg.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 220–224.

In het gehucht *Groenstraat*, bij het delven van grint: Romeinsche brandgraven met aardewerk uit de 2de eeuw.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1926, blz. 70; 1927, blz. 58 en 60.

Ten noorden van *Waubach*, op de Brunssummerheide, achter het pompstation der waterleiding voor de mijn „Emma”: de overblijfselen van Romeinsche pottenbakkersovens.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 5. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 470.

Ten noordoosten van *Waubach*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, fundamente van kiezelsteen, Romeinsch aardewerk en ijzer.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 159–160. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 470.

RIMBURG.

Te *Rimburg*, ingemetseld in den burcht: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 82.

Te *Rimburg*: een grafheuvel met een Romeinschen sarkophaag.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 160–161; XXXII (1895), blz. 280–281.

In het dorp *Rimburg*, aan de kruising der twee straten: Romeinsch aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van een grafveld.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 10; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215.

In het dorp *Rimburg*, in een tuin: een gouden munt van Justinianus I.

Museum te Heerlen. — P. Peters, *De Maasgouw*, 1926, blz. 63.

Te *Rimburg*, waar de Romeinsche weg van Keulen het Nederlandsche grondgebied bereikt: Romeinsche overblijfselen.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 91.

Te *Rimburg*, aan den Duitschen oever van het riviertje de *Worm*: een Romeinsche weg en een bruggehoofd, overblijfselen van een nederzetting, die zich zonder twijfel aan den Nederlandschen oever voortzette, grafsteen.

Museum te Aken. — *De Maasgouw*, 1927, blz. 47; 1928, blz. 10. — *Versl. Rijks Verz.* LI (1928), blz. 53–54. — *Germania*, X (1926), blz. 160; XI (1927), blz. 151–152; XII (1928), blz. 190–192; XIII (1929), blz. 79; XIV (1930), blz. 101. — O. E. Mayer, *Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins*, 47 (1925), blz. 333–335; 48–49 (1926–'27), blz. 285–290. — *Bonner Jahrbücher*, 132 (1927), blz. 283–284; 133 (1928), blz. 275–276; 134 (1929), blz. 157; 135 (1930), blz. 185. — *Oudheidkundig Jaarboek*, V (1936), blz. 105.

BRUNSSUM.

Tusschen *Heerlen* en *Brunssum*, in de heide: een hooge dijk, een overblijfsel van den Romeinschen weg, die van Heerlen in de richting van Brunssum en Broek-Sittard liep.

Habets, *Publications de Limbourg*, XXXII (1895), blz. 260.

Op den Kruisberg te *Brunssum*: een Romeinsche begraafplaats met aardewerk, glas en andere voorwerpen.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 270–279.

Bij graafwerk voor de bruinkolenmaatschappij „Bergerode”, onder *Brunssum*: een Romeinsche (?) weg.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 7.

SCHINVELD.

Te *Schinveld*: een kist van zandsteen met nissen voor urnen, afkomstig van een Romeinsche begraafplaats.

Museum te Maastricht. — *Publications de Limbourg*, XIV (1877), blz. 333–334. — *De Maasgouw*, 1883, blz. 922. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 419.

Te *Schinveld*: eenige Romeinsche brandgraven.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9.

Onder *Schinveld*, aan den hollen weg naar *Raath*: een Romeinsch brandgraf met aardewerk en een munt.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1927, blz. 12.

MERKELBEEK.

Te *Merkelbeek*: Romeinsche graven.

E. Nyst, *De Maasgouw*, 1933, blz. 71.

AMSTENRADE.

Te *Amstenrade*: Romeinsch aardewerk, wellicht afkomstig van een grafveld.
De Maasgouw, 1920, blz. 93. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*,
 blz. 9.

Te *Amstenrade*, op den *Heyberg*: Romeinsch aardewerk.
 Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1927, blz. 32; 1928, blz. 22.
 — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 3.

HOENSBROEK.

Te *Schuureyck* onder *Hoensbroek* bij *Vaasrade*: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, gemetselde fundamenten, verwarmingsinrichting, een mozaïek vloer, vloertegels, verwarmingsbuizen, beschilderd pleisterwerk, dakpannen; terrassigillata en ander aardewerk, glas, ijzeren en bronzen voorwerpen.

Museum te Maastricht. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. IV (1887), blz. 315–331. — Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 93; 1922, blz. 46. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *De Maasgouw*, 1930, blz. 72. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 135.

Aan den *Schuureikerweg* onder *Hoensbroek*, 300 meter ten zuiden van het landhuis te *Schuureyck*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 93–94.

Te *Hoensbroek*, aan de dorpsstraat: een Romeinsche begraafplaats; terrassigillata en ander aardewerk uit de tweede helft der 2de eeuw.

Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 93–94. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9.

Te *Hoensbroek*: twee vertrekken van een badinrichting, behoorende bij een verder geheel verdwenen Romeinsch landhuis.

Versl. Rijks Verz. LVI (1933), blz. 59.

NUTH.

Bij *Vaasrade* onder *Nuth*, op een hoogte genaamd de *Ruiling* of *Ruelinck*, dicht bij den weg naar *Oirsbeek*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis met een inrichting voor verwarming, Romeinsch puin en aardewerk.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. IV (1887), blz. 330. — Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94; 1931, blz. 69. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — Zie Deel II, blz. 88 nr. 53 en 54.

Bij het kasteel Reymersbeek, aan de *Gelcen*, bij *Vaasrade*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, ijzeren spijkers en sleutels, naalden, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk; een bronzen munt van Nerva: veel puin en dakpannen.

Museum te Maastricht. — Folkloristisch museum te Asselt. — *Versl. Rijks Verz.* XXXI (1908), blz. 130. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. IV (1887), blz. 330. — Goossens, *De Maasgouw*, 1921, blz. 94; 1929, blz. 62. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 350.

Te *Vaasrade*: een Romeinsch landhuis, met een inrichting voor de verwarming, van het gewone type, bewoond gedurende de tweede eeuw.

Versl. Rijks Verz. LIV (1931), blz. 78; LV (1932), blz. 62-63. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XV (1934), blz. 28-32.

WIJNANDSRADE.

Bij de hoeve Nijthuizen, onder *Wijnandsrade*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 215. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 557.

SPAUBEEK.

Bij het bouwen van het Retraitehuis te *Spaubeek*: Romeinsche graven.

Bij de verbreeding van den weg, loopende door *Spaubeek* naar *Schimmert*: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 247-248.

SCHINNEN.

In den muur van de kerk te *Schinnen*: een steen met Romeinsch beeldhouw-
werk.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 25.

Bij de kerk te *Schinnen*: een glazen fleschje.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 236. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 9.

Op de Moorheide, onder *Schinnen*: Romeinsch aardewerk en glas, afkomstig van een Romeinsche begraafplaats.

Retraitehuis der paters Jesuiten te Schinnen. — Goossens, *De Maasgouw*, 1923, blz. 23-24; verg. 1924, blz. 47. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 410. — Zie Deel II, blz. 88 nr. 55.

Te *Thulle* onder *Schinnen*: Romeinsche graven.
E. Nyst, *De Maasgouw*, 1933, blz. 71.

GEULLE.

Op den Blomenbergh onder *Geulle*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis, ijzerwerk, glas, urnen, Romeinsche munten.

Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 236. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 90.

Op den Snijdersberg, onder *Geulle*: fundamenten en dakpannen afkomstig van een Romeinsch landhuis.

Museum te Maastricht. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210.

Bij graafwerk voor het Julianakanaal, te *Bunde* en te *Geulle*: fundeeringen van Romeinsche gebouwen en Romeinsch aardewerk.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1928, blz. 57; 1929, blz. 72.

ELSLOO.

Te *Elsloo*, langs den weg door den Hoogenbosch naar *Geulle*: Romeinsche graven met veel aardewerk en andere voorwerpen van dagelijksch gebruik.

De Maasgouw, 1928, blz. 57. — Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 249-267, afb. 84-95; verg. afb. 132.

Op een terrein der Staatsspoorwegen te *Elsloo*: Romeinsch aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van brandgraven.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1930, blz. 24. — *Versl. Rijks Verz.* LIII (1930), blz. 50.

Bij werkzaamheden aan de spoorlijn onder *Elsloo*: Romeinsche graven uit de tweede helft van de 2de eeuw.

Verzameling-Beckers. — *Oudheidkundig Jaarboek*, V (1936), blz. 103.

In hutten van de inheemsche bevolking, aan den weg van *Elsloo* naar *Meers* op den Schaarberg: Romeinsch aardewerk, onder anderen terra-sigillata.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 209-224.

BEEK.

Ten zuidoosten van het gehucht *Geverik*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 13.

Tegenover het station te *Beek*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210.

Aan den Rijkstraatweg te *Beek*, bij onderzoekingen door Dr. Beckers: overblijfselen van een Romeinsch landhuis, fundamenteën, scherven van dakpannen, stukken tufsteen, fragmenten van terra-sigillata en ander aardewerk, een brandgraf.

Oudheidkundig Jaarboek, 4de S. V (1936), blz. 103.

Op het perceel der Zusters te *Beek*: een Romeinsch graf en overblijfselen van een gebouw, aardewerk, ijzer en bronzen voorwerpen.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 243-244.

Bij den nieuwbouw van het klooster der Zusters te *Beek*, tusschen de Maas-trichterlaan en de Molenstraat: een Romeinsch graf.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 281-282.

STEIN.

Te *Stein*, even ten noorden van het dorp: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, met verschillende gebouwen en graven.

J. H. Holwerda, A. E. Remouchamps en J. H. Beckers, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 3-50. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 446.

Te *Stein*, op den Steenakker, in 1914: Romeinsche graven, voorwerpen van brons en glas, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXIX (1916), blz. 62. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210; verg. *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 3. — J. H. Beckers, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VII (1926), blz. 17-19; verg. blz. 11.

Te *Stein*, op het zelfde terrein, in 1924 en 1925: Romeinsche graven, twee sarkophagen, veel aardewerk uit de 2de eeuw, glas, bronzen en ijzeren voorwerpen; bronzen munten van Traianus en Hadrianus.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De Maasgouw*, 1924, blz. 34-35. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, V (1925), blz. 135-136. — J. H. Beckers, *Publications de Limbourg*, LXII (1926), blz. 361-387; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VII (1926), blz. 10-19; verg. VIII (1928), blz. 4; *Zuid-Limburg*, blz. 280-281.

Te *Stein*: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw (lang 48 m en breed 30 m) met 26 kamers, een inrichting voor verwarming, overblijfselen van wand-schilderingen op pleisterwerk, vloertegels, dakpannen en vorsten, spijkers en

klampen, zonder twijfel geen landhuis, maar een gebouw, dat bestemd was om onderkomen te verleenen aan reizigers (verg. *Germania Romana*, II, pl. XIII 2); scherven van Romeinsch aardewerk, terra-sigillata van het begin der 2de tot de 4de eeuw, glas, ijzeren, bronzen en beenen voorwerpen; bronzen munten van Commodus, Constantinus I, Valens en Valentinianus I; een kleine hoeve met een kelder achter dit gebouw, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk, voorwerpen van ijzer, brons en been, een bronzen munt van Vespasianus.

A. E. Remouchamps en J. H. Beckers, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 4-9 en 22-47, afb. 22; *Zuid-Limburg*, blz. 248, afb. 82. — *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 103.

Bij *Stein*, op een terrein 200 m ten noorden van het zooeven genoemde gebouw: fundamenten van een Romeinsch gebouw en andere overblijfselen van Romeinsche beschaving, hutten van de inheemsche bevolking met La Tène-ceramik en Romeinsch aardewerk uit het begin van de 1ste en uit het begin van de 2de eeuw, mogelijk ook uit de 3de eeuw.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 10-14 en 49.

Ongeveer 1 kilometer ten noorden van *Stein*, op een plateau boven het riviertje de *Ur*: de overblijfselen van een omwalling met palissadeering, sporen van woningen, fragmenten van Romeinsche dakpannen en vorsten, ijzeren en bronzen voorwerpen, inheemsch aardewerk en enkele scherven van Romeinsch aardewerk uit de 2de eeuw.

Holwerda en Beckers, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 15-22.

Te *Stein*, op het perceel genaamd De Groote Bongerd: een afvalspuit met een groote hoeveelheid Romeinsche scherven.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 284-285, afb. 109.

In een inheemsche hoeve te *Stein*: Romeinsch aardewerk, onder anderen terra-sigillata, terra nigra en beschilderd aardewerk.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 200-208.

GELEEN.

Ten westen van *Lutterade*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210.

Te *Lutterade*: een bronzen munt van Constantius.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogus*, blz. 117 n. 1465.

Bij de kerk te *Geleen*, in 1882: een Romeinsche kist voor urnen van Nievelsteiner zandsteen, een munt van Faustina, een bronzen armband, een pot, het slot

van een kist, ijzeren spijkers, glaswerk, een groote amphora, terra-sigillata en ander aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van een Romeinsche hoeve.

Museum te Maastricht. — Habets, *De Maasgouw*, 1882, blz. 804; 1883, blz. 922. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 82. — Zie Deel II, blz. 88 nr. 56 en 57.

Te *Geleen*: overblijfselen van Romeinsche cultuur, dakpannen, aardewerk, scherven van terra-sigillata, een put.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 286–292.

Te *Geleen*: mantelspelden.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogus*, blz. 24 n. 353.

SITTARD.

Te *Graetheide*: overblijfselen van een Romeinsch grafveld, glaswerk, aarden lampjes, terra-sigillata, beschilderde urntjes, ruw aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 140 nr. 1178–1182.

Te *Sittard*: zilveren munten van de Gens Claudia en van Traianus.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 215 nr. 7, 218 nr. 120 (afkomstig uit de Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogus*, n. 1397 en 1464). — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 426.

BROEKSITTARD.

In den muur van de kerk te *Broeksittard*: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 28.

Onder *Broek-Sittard*: overblijfselen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Bulletin des Commissions*, XVII (1880), blz. 133.

Tusschen *Broek-Sittard* en *Tüddern* in Duitschland, in het veen: overblijfselen van den Romeinschen weg, een veenbrug van eiken planken en sparren op eiken onderleggers.

Naamlijst, blz. 83. — Ch. Guillon, *Konst- en letterbode*, 1842, n. 25 en 26. — F. Schmidt, *Forschungen über die Römerstrassen im Rheinlande* (1861). — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 233; *Bulletin des Commissions*, XV (1876), blz. 318–319; *Geschiedenis van het bisdom Roermond*, I, blz. 13. — E. Th. van der Vorst, *De Maasgouw*, 1898, blz. 65–67. — *Oudheidkundige mededeelingen*, VI (1912), blz. 71–72. —

Byvanck, *Geschiedk. kaart: Rom. tijd* (1929), blz. 32. — J. Hagen, *Römerstrassen der Rheinprovinz* (2de uitg. 1931), blz. 222-223.

LIMBRICHT.

Te *Einighausen*: Romeinsch aardewerk, afkomstig van een grafveld.

De Maasgouw, 1892, blz. 5-6. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210.

Te *Limbricht*: steenen doodkisten, glas, aardewerk, Romeinsche munten, afkomstig van een grafveld.

Museum te Keulen. — *Naamlijst*, blz. 49. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 238. — *De Maasgouw*, 1883, blz. 922. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 210. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 188.

BORN.

Te *Born*, bij het kasteel: een gouden munt van Antoninus Pius.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 238. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 39.

Op de hoogte, genaamd De Wielder, ten zuidwesten van *Buchten*, in 1924: de overblijfselen van twee Romeinsche landhuizen.

Goossens, *De Maasgouw*, 1924, blz. 59. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, V (1925), blz. 136. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 209; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 2.

OBBICT EN PAPENHOVEN.

Te *Obbicht*, bij het delven van kiezel: een Romeinsch graf met een groote glazen urn, glazen fleschjes, bronzen beslag van een kist met een sleutel, een bronzen handvatsel, ringen, urnen, kruiken, bakjes van aardewerk.

Museum te Maastricht. — Habets, *Mededeelingen der rijksadviseurs*, I, blz. 27; *De Maasgouw*, 1883, blz. 864.

Bij het kruispunt van de wegen van *Obbicht* naar *Born* en naar *Papenhoven*: de overblijfselen van een Romeinsch landhuis.

Habets, *Publications de Limbourg*, XXXII (1895), blz. 280-281. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11.

Bij *Obbicht*, op meerdere plaatsen: de overblijfselen van Romeinsche landhuizen, ijzeren spijkers, Romeinsch aardewerk, glas.

Publications de Limbourg, XXXII (1895), blz. 281; XLV (1916), blz. 499. — *De Maasgouw*, 1909, blz. 9. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 209.

In het terrein „Op de Kempen”, bij *Obbicht*: overblijfselen van Romeinsche gebouwen.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 354.

In de nabijheid van *Obbicht*: talrijke Romeinsche gouden munten, overblijfselen van Romeinsche landhuizen, een groote grafheuvel, veel scherven van aardewerk en dakpannen.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 248-249.

GREVENBICHT.

Te *Grevenbicht*, in een boomgaard, aan de Houtstraat, het fundament van een Romeinsch gebouw, een monumentale put met een borstwering van zandsteen, fragmenten van tegels en van aardewerk.

Goossens, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. V (1924), blz. 53-56. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 209. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 58. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, V (1925), blz. 136. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 95.

Bij het leggen van de fundamenteen voor een patronaatsgebouw te *Grevenbicht*, in de nabijheid van den grooten Romeinschen put: overblijfselen van de Romeinsche beschaving, waarschijnlijk afkomstig van een gebouw, en aardewerk.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 248, afb. 119 (kaartje).

Te *Grevenbicht*, bij het patronaat: de kiezelbedding van een Romeinschen (?) weg, Romeinsche dakpannen en andere tegels.

Goossens, *De Maasgouw*, 1925, blz. 58. — Beckers, *De Maasgouw*, XLVIII (1928), blz. 15. — *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1932), blz. 103.

Te *Grevenbicht*: de baan van een Romeinschen weg, bestaande uit twee lagen van zware keien, afgedekt door een laag grint.

Beckers, *Zuid-Limburg*, blz. 284, afb. 108.

Bij *Grevenbicht*: een Romeinsche grafheuvel, bekend als de Jodenberg.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 11; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 209.

SUSTEREN.

In de muren van de kerk te *Susteren*: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 28.

Te *Susteren*: een glazen fleschje uit de eerste eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 162 nr. 128. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 451.

In het veld, genaamd Opkooi, even buiten *Susteren*: een Romeinsche begraafplaats, een ijzeren werktuig, een glazen flesch, kruiken en amphora's van pijp-aarde, kleine kommetjes van terra-sigillata.

Habets, *Publications de Limbourg*, VI (1869), blz. 443-444. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12. — Zie Deel II, blz. 89 nr. 58 en 59.

ROOSTEREN.

Te *Roosteren*: een pijpaarden kan en een schaaltje van terra-sigillata.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

ECHT.

Te *Echt*: een bronzen munt van Lucilla, bronzen haarnaalden en instrumenten.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Museum te Maastricht.

Te *Echt*, op het kerkhof: een Romeinsche steenen sarkophaag, waarschijnlijk uit vrij laten tijd.

Habets, *Publications de Limbourg*, II, blz. 238. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

Op een terrein tusschen *Opbouw* en *Gebroek*, onder *Echt*: Romeinsch aardewerk, grootendels uit de tweede helft der 2de eeuw, afkomstig van brandgraven.

Goossens, *De Maasgouw*, 1929, blz. 69.

Aan den weg van *Echt* naar *Echterbosch*: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 56.

Te *Pey*: een zilveren munt uit den tijd der Republiek, bronzen munten van Domitianus en Marcus Aurelius.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221.

Bij *Pey*: Romeinsche oudheden, wellicht afkomstig van een landhuis.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

In het moeras Heyselaarsbroek, bij *Pey*: Romeinsche voorwerpen.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

Te *Putbroek*, onder *Echt*: vijf kleine laat-Romeinsche bronzen muntjes, o. a. van Arcadius.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 12.

STEVENSWEERT.

Te *Stevensweert*: een zilveren munt van Faustina I.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogus*, n. 1398. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 218 nr. 179. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 448.

LINNE.

Te *Linne*: een kommetje van terra-sigillata uit de 3de eeuw en ander Romeinsch aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 86 nr. 305. — Museum te Maastricht.

In de *Maas*, bij *Linne*: een bronzen dolk.

Museum te Maastricht. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 194.

MONTFORT.

Te *Montfort*: een zilveren munt der Gens Carisia; bronzen munten van Nero en Vespasianus; zilveren munten van Vespasianus, Antoninus Pius, Severus Alexander en Iulia Mamaea.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 140 nr. 1177, 158 nr. 27, 166 nr. 1128. — Museum te Maastricht. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 12; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 12.

Te *Montfort*: een bijl, pijparden kruikjes en ander aardewerk, een aarden beeldje van een haan, kralen.

De Maasgouw, 1892, blz. 85.

POSTERHOLT.

Te *Posterholt*: een zilveren munt van Tiberius, een bronzen munt van Marcus Aurelius; fragmenten van baksteen; bustes van Mars en Mercurius, afkomstig van een bronzen drievoet; terra-sigillata, o. a. uit de 3de eeuw, en ander Romeinsch aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXVIII (1905), blz. 170; XXXII (1909), blz. 217; *Catalogus*, blz. 86 nr. 303, 95 nr. 891. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 370.

VLODROP.

Te *Vlodrop*: Romeinsche voorwerpen.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

SINT-ODILIËNBERG.

Te *Odiliënborg*, ingemetseld in de muren van de kerk: een altaar voor de Matres Aufaniae (?), gewijd door Ianuarinius Primus (C I L. XIII 8708; verg. Deel II, blz. 89 nr. 60 en blz. 542 nr. 1476), een fragment van een altaar van zandsteen met de afbeeldingen van Apollo en Minerva, Romeinsche baksteen, afkomstig van een Romeinsche nederzetting.

Op het kerkhof en in den heuvel, waar de kerk op staat: scherven van Romeinsch aardewerk, o. a. van terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 90 nr. 61).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 174 en 221, 103 nr. 1751, 139 nr. 1130-1136. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 36; 3de R. II (1885), blz. 89-95. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 355.

Te *Odiliënborg*: sporen van een Romeinschen weg; bronzen munten van Nero, Traianus, Marcus Aurelius, Faustina, Licinius, Constantinus I; een bronzen klokje; terra-sigillata, o. a. een kom uit de 2de eeuw, terra-nigra, pijpaarden kruiken, urnen, ruw aardewerk uit den laten Romeinschen tijd.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXVIII (1905) blz. 170. — *Naamlĳst*, blz. 61. — *Konst- en letterbode*, 1842, n. 25 en 26. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. II (1885), blz. 91.

MELICK EN HERKENBOSCH.

Te *Melick*: sporen van een Romeinschen weg.

Naamlĳst, blz. 53. — Ch. Guillon, *Konst- en letterbode*, 1842, n. 25 en 26.

In den westelijken muur van de kerk te *Melick*: Romeinsche dakpannen, vloertegels en andere fragmenten van gebouwen.

Op het kerkhof te *Melick*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 28-29.

Ten zuiden van de kerk te *Melick*: sporen van een Romeinsch gebouw en aardewerk.

Museum te Maastricht. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 321.

Te *Melick*: terra-sigillata.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 193. — C. Leemans, *West-deutsche Zeitschrift*, VI (1887), blz. 314. — Zie Deel II, blz. 90 nr. 62.

Te *Melick*: een beeldje van terra-cotta, gesigineerd door Vindex uit Keulen.

Museum te Leiden. — Zie Deel II, blz. 90 nr. 63.

Te *Melick*: Romeinsche munten, een gesneden steen, een bronzen mantelspeld uit de 2de eeuw, een glazen kom, terra-sigillata uit de 1ste en de 2de eeuw, aarden kruikjes en urntjes, ruw aardewerk, baksteen.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 192 en 228-232, 139 nr. 1144-1148, 162 nr. 131, 199 nr. 1029. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

Te *Lorberg*, bij *Melick*: een bronzen munt van Domitianus.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 12.

Bij het kasteel Schöndelen, onder *Melick*: een klein Romeinsch grafveld.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206.

Op de heide bij *Herkenbosch*: overblijfselen van een Romeinschen weg.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 29.

Te *Herkenbosch*: een bronzen munt van Traianus, een zilveren munt van Severus Alexander.

Museum te Leiden: *Verslag XXXIV* (1911), blz. 157. — Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 12.

Bij *Dalenbroek*, onder *Herkenbosch*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15.

Te *Heistert*, in de gemeente *Melick* en *Herkenbosch*: Romeinsche voorwerpen van brons, spijkers, glas, ijzerwerk; munten, onder anderen van Domitianus.

Museum te Maastricht. — Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogus*, nr. 323, 342 en 1399. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 198

nr. 964, 202 nr. 1187, 204 nr. 1226, 218 nr. 147. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 321.

HERTEN.

Te *Merum* in den Drususberg: een ijzeren dolk, een spoor, een mes; Romeinsche munten, o. a. van de Gens Carisia.

Naamlijst, blz. 54. — Verzameling-Guillon te Roermond; Museum te Maastricht. — Habets, *Publications*, II (1865), blz. 239–240. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 133.

Te *Merum*: een zilveren munt van Severus Alexander.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1925, blz. 12.

Te *Herten*, in de muren van de kerk: steenen van Romeinsche gebouwen.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 28.

Te *Herten*: een zilveren munt der Gens Marcia.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 216 nr. 17.

ROERMOND.

Te *Roermond*: gesneden steenen, beeldjes van terra-cotta.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 208 nr. 68 en 71, 209 nr. 81. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 372.

Te *Roermond*: terra-sigillata.

Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XII (1883), blz. 36. — Zie Deel II, blz. 91 nr. 65.

Bij *Roermond*: een bronzen armbeursje in den vorm van een boot, met een omhoog gebogen hengsel en een deksel.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Verslag*, LIII (1932), blz. 72 en 75. — M. A. Evelein, *Bulletin antieke beschaving*, VIII 1 (1933), blz. 7–13.

Te *Roermond*, ten oosten van de stad, dicht bij den weg naar *Maasniel*: Romeinsch aardewerk, afkomstig van brandgraven uit de 2de eeuw.

Goossens, *De Maasgouw*, 1930, blz. 20–21.

MAASNIEL.

Te *Maasniel*: een beeldje van terra-cotta, een bronzen mantelspeld uit de 2de eeuw, kruikjes, urtjes, schalen, terra-sigillata; Romeinsche munten, o. a. een bronzen munt van Antoninus Pius.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 86; *Catalogus*, blz. 138 nr. 1115-1121, 199 nr. 999. — J. Schmidt, *Die Römerstrassen in den Rhein- und Moselgegenden* (1833), blz. 125. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 241. — C. Leemans, *Westdeutsche Zeitschrift*, VI (1888), blz. 307. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 203. — Zie Deel II, blz. 90 nr. 64.

SWALMEN.

In de muren van het kerkje te *Asselt*: baksteen en ander bouwmateriaal, afkomstig van een Romeinsch bouwwerk, dat in de nabijheid moet hebben gelegen.

Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 11.

Te *Asselt*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, n. 1390. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 218 nr. 167. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16.

Tusschen *Asselt* en *Swalmen*, in de buurtschap Middelhoven: drie kleine Romeinsche pannenovens.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

Te *Swalmen*, naast het Frankische grafveld dat in 1916 is opgegraven: scherven van terra-sigillata uit laten tijd.

Folkloristisch museum te Asselt. — *De Maasgouw*, 1927, blz. 33.

Bij *Swalmen* aan de *Swalm*, op den noordelijken oever: een klein dorpje van eenvoudige vierkante hutten met Romeinsche voorwerpen, wapens en instrumenten, terra-sigillata en ander aardewerk uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, II (1879), blz. 66-67; XL (1917), blz. 75; *Catalogus*, blz. 138 nr. 1112-1114. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 569.

Op het buitengoed Groenewoud aan de Swalm onder *Swalmen*: overblijfselen van een Romeinsch gebouw.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 94.

Ten oosten van *Swalmen*, dicht bij de Duitsche grens: overblijfselen van den Romeinschen weg van Heerlen naar Xanten.

Naamlijst, blz. 79. — Ch. Guillon, *Konst- en letterbode*, 1842, n. 25 en 26. — *Versl. Rijks Verz.* LIX (1936), blz. 65.

BEESEL.

Te *Beesel*: Romeinsche munten, o. a. een zilveren munt uit den tijd der Republiek; baksteen, mantelspelden, naalden, instrumenten, terra-sigillata, pijpaarden kruiken, ruw aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Verslag*, XII (1889), blz. 66; *Catalogus*, blz. 103 nr. 1753, 139 nr. 1126 en 1127, 142 nr. 1236, 195 nr. 621. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 241. — Zie Deel II, blz. 91 nr. 66.

Op een terrein aan den weg tusschen *Beesel* en *Reuver*, overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, uit den tijd omstreeks het einde der 2de en het begin der 3de eeuw, en een Romeinsch grafveld met graven uit den tijd omstreeks het jaar 200; aardewerk, ijzer, bronzen instrumenten.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXIII (1910), blz. 319 en 330. — Holwerda, *Vragen en mededeelingen*, I (1910), blz. 48; *Oudheidkundige mededeelingen*, V (1911), blz. 64-68; *Oudheidkundige kaart*, blz. 15; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 16.

Te *Beesel*, op het terrein van de steenfabriek St. Joris: een aantal Romeinsche fragmenten.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLVIII (1925), blz. 71.

Bij *Reuver*: Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 70.

TEGELEN.

Te *Tegelen*, op de Oelesheide, in een oude leemgroeve: vele fragmenten van Romeinsche baksteen, o. a. met een stempel van Legio XXX, Romeinsch aardewerk en terra-sigillata; een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, n. 1408. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142 nr. 1235, 218 nr. 187. — *Naamlijst*, blz. 80. — *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 241. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 457.

Bij *Tegelen*: een klein Romeinsch gebouwtje.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 70.

Te *Tegelen*: een uit pannen gebouwde oven voor het bakken van pannen en aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 77.

Op de helling van den Tafelberg onder *Tegelen*: de overblijfselen van een Romeinsche pottenbakkerij.

De Maasgouw, 1892, blz. 81 en 85.

Op de heide tusschen *Venlo* en *Kaldenkirchen* in Duitschland, onder *Tegelen*: de overblijfselen van een Romeinsche (?) nederzetting en een begraafplaats.

De Maasgouw, 1884, blz. 939.

VENLO.

Te *Venlo*, bij grondwerken voor den bouw van de spoorbrug: groote eikenhouten palen met metalen beslag, wellicht overblijfselen van een Romeinsche brug.

Te *Venlo*, op het stationsplein: Romeinsch aardewerk en glas.

J. A. Ort, *Publications de Limbourg*, XIX (1882), blz. 462.

Te *Venlo*, op het R.-K. kerkhof: een pottenbakkersoven.

Oudheidkundig Jaarboek, 4de S. V (1936), blz. 105.

Te *Venlo*: zilveren munten uit den tijd der Republiek van de Gentes Annia en Fabia, Gens Carvilia, Gens Cassia, Gentes Curtia en Iunia, Gens Fannia, Gens Fonteia, Gentes Iunia en Servilia, Gens Sergia, Gens Thoria, Gens Titia, Gens Vibia; zilveren munten van Nero, Domitianus, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Faustina I, Severus Alexander; bronzen munten van Domitianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius; een sarcophaag, een bronzen mantelspeld uit het begin der 1ste eeuw, glas, aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 87; *Catalogus*, blz. 197 nr. 707-708, 215 nr. 2 enz. — *De Maasgouw*, 1892, blz. 77 en 85. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 492. — Mialaret, *Mon. van Limburg*, II, blz. 153.

Onder *Venlo*, op de grens van *Tegelen*: een Romeinsche begraafplaats.

Publications de Limbourg, IV (1867), blz. 7.

BERGEN.

Te *Afferden*, onder *Bergen*: Romeinsch aardewerk, afkomstig uit een graf.

Museum te Leiden. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205.

Te *Afferden*: terra-sigillata.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noordbrabant's oudheden* (1865), blz. 104. — Zie Deel II, blz. 91 nr. 67.

In de buurtschap *Diekendaal*, tegenover het Mazenburgsche veer te *Boxmeer*, onder *Bergen*: Romeinsche munten, aardewerk en glas, afkomstig uit graven, van de tweede helft van de 1ste en de eerste helft van de 2de eeuw.

C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 14. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — J. H. A. Mialaret, *Monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 16.

Te *Heijen*, onder *Bergen*: Romeinsch bronswerk, glas, borden en kommen van terra-sigillata uit de 1ste en 2de eeuw, pijparden kruikjes, urntjes, terra-nigra, ruw aardewerk, waarschijnlijk afkomstig van een Romeinsch grafveld.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 84 nr. 169, 85 nr. 220, 138 nr. 1096-1108, 162 nr. 129 en 130. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 22. — Zie Deel II, blz. 91 nr. 68.

GENNEP.

Te *Gennep*: Romeinsch aardewerk, een aarden lampje.

C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 14. — *De Maasgouw*, 1892, blz. 85.

MOOK.

Onder *Middelaar*, in 1835: bronzen vaatwerk en instrumenten, glas.

Museum te Leiden. — W. Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 35. — Zie Deel II, blz. 92 nr. 71.

Te *Plankraai*, tusschen *Middelaar* en *Mook*, in het gedeeltelijk overgestoven broekland aan de Maas: een Romeinsch grafveld, aardewerk, glas, ijzerwerk en brons, een bronzen kan, een schaal van terra-sigillata.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus*, blz. 61. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 14; *De woonplaatsen der Menapiërs*, blz. 20; verg. *Catalogus der verzameling in Den Bosch*, blz. 48. — *Naamlijst*, blz. 56. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 248; XVIII (1881), blz. 262-263. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 330. — Mialaret, *Monumenten van Limburg*, II, blz. 135.

Aan den rechter oever van de *Maas*, onder *Mook*, tegenover *Katwijk aan de Maas*, bij werken voor den aanleg van den spoorweg: een schaal, schoteltjes en kommetjes van terra-sigillata, twee kruikjes, een aarden lampje, een glazen potje.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 60-61; *Catalogus*, blz. 85 nr. 184 en 218, 86 nr. 280, 95 nr. 886 en 887, 97 nr. 922 en 928, 109 nr. 46 en 47, 136 nr. 1056-1094, 150 nr. 207, 158 nr. 24 en 25, 162 nr. 125-127, 166 nr. 1128, 179 nr. 20, 180 nr. 37, 183 nr. 134, 186 nr. 234-236, 196 nr. 657, 210 nr. 103. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 261-262. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 330. — Zie Deel II, blz. 92 nr. 70 en 71.

Bij het afgraven van den dijk aan den rechter oever van de Maas, onder *Mook*: bronzen munten van Tiberius en Marcus Aurelius, glas, bronzen voorwerpen, terra-sigillata, kruiken, urnen, ruw aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 64-67.

Te *Mook*: een Romeinsche bronzen beurs in den vorm van een bootje.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 91.

Op de gemeenteweide van *Mook*: een Romeinsche sarkophaag in een grafheuvel.

Habets, *De Maasgouw*, 1883, blz. 922; *Publications de Limbourg*, XXXII (1895), blz. 281.

In het gemeentebroek te *Mook*, in 1914: een steenen kist met een bronzen fleschje versierd met email, een bronzen lampje en kandelaartje, het oor van een bronzen kan, een aarden kruikje uit de 2de eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Gids*, blz. 97. — Mialaret, *Monumenten van Limburg*, II, blz. 135.

Te *Mook*: een zeer groot aantal Romeinsche voorwerpen van allerlei aard, bronzen vaatwerk en klokjes, een gesneden steen, beeldjes van terra-cotta, glaswerk, borden van terra-sigillata uit de tweede helft der 1ste eeuw, kommen en kommetjes van terra-sigillata, kruikjes, urnen, kleine potjes, ruw aardewerk.

Museum te Leiden. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

Bij den *Plasmolen* onder *Mook*: Germaansche „brandgroevegraven” met Romeinsche voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 91.

Bij den *Plasmolen*, onder *Mook*: Romeinsch puin, afkomstig van een nederzetting, wellicht van de Romeinsche landhuizen op den *Kloosterberg* en den *St. Jansberg* (zie onder *Groesbeek* in de provincie Gelderland).

C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden* (1865), blz. 15. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16. — W. C. Braat, *Oudh. Meded.* N. R. XV (1934), blz. 13-18.

WEERT.

Te *Weert*: bronzen voorwerpen.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 267.

NEDERWEERT.

Te *Leveroy*: Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 69; LXI (1938), blz. 94.

HUNSEL.

Te *Ell*: een jachtpotje, een versierde kom van terra-sigillata.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 449. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 94 nr. 853. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 243; XVIII (1881), blz. 266. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21.

Bij de kerk te *Ell*: Romeinsch aardewerk.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 153.

NEERITTER.

Te *Neeritter*, bij de Belgische grens: grafheuvels met Romeinsch aardewerk.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 340.

ITTERVOORT.

Te *Ittervoort*: een bronzen munt van Antoninus Pius; Romeinsch aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1435; Museum te Leiden. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 199. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 158.

THORN.

Te *Thorn*: sporen van den Romeinschen weg.

Naamlijst, blz. 81.

Te *Thorn*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata uit het begin der 2de eeuw, kruikjes en beschilderd aardewerk, fragmenten van baksteen.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIX (1896), blz. 236 en 250; *Catalogus*, blz. 85 nr. 175 en 222-223, 140 nr. 1172-1176. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 461.

WESSEM.

Te *Wessem*: sporen van den Romeinschen weg.

Naamlijst, blz. 93. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 199.

Te *Wessem*: zilveren munten van Caracalla, een bronzen munt van Traianus; aardewerk, o. a. terra-sigillata uit het begin van de 2de eeuw en kruiken uit het midden der 2de eeuw.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 176 en 224, 138 nr. 1125, 219 nr. 226. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 551.

HEEL.

Te *Heel*: overblijfselen van den Romeinschen weg en van een niet onbelangrijke nederzetting (waarschijnlijk *Catualium*, dat wordt genoemd op de Tabula Peutingeriana; zie Deel I, blz. 543; verg. de *Pagus Catualinus* op een inscriptie, gevonden bij Houthem-St. Gerlach; zie Deel II, blz. 83 nr. 33 en blz. 526); fundamenten van gebouwen, baksteen en dakpannen, beeldhouwwerk; glas, ijzer en zeer veel aardewerk; munten, o. a. bronzen munten van Agrippa, Tiberius, Nero, Vespasianus, Domitianus, Nerva, Traianus, Hadrianus, Marcus Aurelius, Faustina II, Valerianus, Magnentius en Constantinus I; zilveren munten van Tiberius, Lucilla, Commodus, Julia Soaemias, Constantinus II, Valens en Theodosius II.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Verzameling in het Sint-Josephsgesticht te Heerlen. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXXII (1909), blz. 217. — Museum te Brussel: *Catalogus* (1874), blz. 6.

H. van den Berch, *Handschrift te Luik van 1640*, N. 188 (geciteerd door J. Habets). — J. Knippenberg, *Historia ecclesiastica ducatus Gelriae* (1719), blz. 8. — P. J. Heylen, *De antiquis Romanorum monumentis* (1782), blz. 415 en 450. — *Naamlijst*, blz. 37. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 246; IV (1867), blz. 289–292; XVIII (1881), blz. 199–209; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 133–139; 2de R. XII (1883), blz. 28. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 114.

Bij de Roomsche-Katholieke kerk en de pastorie te *Heel*: fragmenten van Romeinsche gebouwen.

Voorloopige lijst: Limburg, blz. 114.

Bij het kasteel te *Heel*: voorwerpen, afkomstig uit een laat-Romeinsche begraafplaats.

Sint-Josefsgesticht te Heerlen. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 114.

Te *Catert*: allerlei Romeinsche oudheden.

P. M. Peeters, *De Maasgouw*, 1889, blz. 193–195.

BEEGDEN.

Te *Beegden*: sporen van den Romeinschen weg.

Naamlijst, blz. 8.

Te *Beegden*: bronzen munten van Domitianus, Antoninus Pius, Constantinus I en Constans; baksteen.

Verzameling-Guillon te Roermond; Museum te Leiden.

Tusschen *Beegden* en *Horn*: een grafheuvel met een groote sarkophaag van kalksteen, een gouden speld, terra-sigillata uit de 2de eeuw en ander aardewerk, ijzerwerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 206 nr. 7. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 243–244; XVIII (1881), blz. 209–210; verg. blz. 211. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 12.

Bij den Pannenhof, aan den weg tusschen *Heel* en *Beegden*: Romeinsch puin.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205.

HORN.

Te *Horn*: sporen van den Romeinschen weg; twee inscripties, een altaar voor Mars Halamarthus, gewijd door een centurio van Legio XXX (C I L. XIII 8707; verg. Deel II, blz. 92 nr. 72 en blz. 563), en een reliëf met de afbeelding van Mercurius Arvernus (C I L. XIII 8709; verg. Deel II, blz. 93 nr. 73 en blz. 563 nr. 1568), vroeger ingemetseld in den muur der in 1838 afgebroken parochiekerk; Romeinsche dakpannen, ingemetseld in den benedenbouw van het kasteel; munten van Romeinsche keizers, mantelspelden, terra-sigillata, kruikjes, terranigra, ruw aardewerk.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catal.* blz. 227 nr. 31 en 35, 68 nr. 15, 85 nr. 178 en 179, 85 nr. 226, 86 nr. 282, 139 nr. 1137–1143. — H. van den Berch, *Handschrift te Luik van 1640* (geciteerd door Habets). — *Naamlijst*, blz. 41. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 244–246; XVIII (1881), blz. 210–222; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 81–106 en 140. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 139.

BAEXEM.

Te *Baexem*: een zilveren munt van Gaius en Lucius Caesar.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1396. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 267. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21.

Op den Houwenberg bij *Heythuijzen*: een bronzen munt van Septimius Severus en Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 49; LVIII (1935), blz. 78; LIX (1936), blz. 65.

Op het terrein van de Sint Aloysius-Stichting „De Heibloem” te *Heythuijzen*: de overblijfselen van een Romeinsch gebouw en Romeinsche scherven.

Verst. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 91.

Bij *Heythuijzen*, aan de Heythuijzer beek: Romeinsche scherven.

Verst. Rijks Verz. LX (1937), blz. 69.

HAELLEN.

Ten noorden van *Melenborg*, tusschen *Buggenum* en *Haelen*: een gedeelte van den Romeinschen weg, die den linker oever van de Maas volgde.

Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 204.

Te *Melenborg*: de overblijfselen van een Romeinschen wachttoren, gebouwd op een hoog punt aan de Maas, opgegraven door L. J. F. Janssen en notaris Guillon in 1848 en 1849 en door J. H. Holwerda en W. Goossens in 1919; fundamente van gebouwen, stukken van den bovenbouw, steenen, baksteen, verwarmingsbuizen, dakpannen en vorsten, stukken marmer, beschilderd pleisterwerk; fragmenten van beeldhouwwerk, een altaar zonder inscriptie; ijzeren spijkers, speerpunten, wapens en gereedschappen; bronzen instrumenten, wapens, beslag, ringen, sleutels, haarnaalden en mantelspelden; terra-sigillata, kruiken uit de tweede helft der 1ste eeuw, ruw aardewerk, glas; munten van Antoninus Pius, Marcus Aurelius en Faustina II.

Verzameling-Guillon te Roermond (de opgaven omtrent de herkomst der voorwerpen in deze verzameling zijn blijkbaar niet betrouwbaar). — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96 nr. 895-897 enz. — Museum te Maastricht. — *Naamlijst*, blz. 41. — Habets, *Publications de Limbourg*, XIV (1877), blz. 323; XVIII (1881), blz. 222-244; XXXII (1895), blz. 272 en 279; *Verlagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 97, 134 en 140. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III (met belangrijke kaarten en plans). — Goossens, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 27-31. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 35-36. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 204-205. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 112. — Zie Deel II, blz. 94-95, nr. 75-79.

Te *Haelen*: een bronzen munt van Traianus, Romeinsch aardewerk.

Naamlijst, blz. 36. — Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1426. — Museum te Leiden.

BUGGENUM.

Op den Kapelberg, onder *Buggenum*: sporen van een Romeinschen weg, laat-Romeinsche oudheden.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 244. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 51.

Te *Buggenum*: bronzen mantelspelden, sleutels, beslag en ringen van tuigen, bijlen, een speerpunt.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. — Museum te Leiden. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 245.

NUNHEM.

Te *Nunhem*: een munt van Faustina II.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1424. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 261. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17.

NEER.

Te *Neer*, in het „Romeinsche kamp”: zilveren munten van Augustus en Nerva, een bronzen hengel, een kleine kruikamphora uit de 2de eeuw, andere voorwerpen, wellicht afkomstig van een Romeinsch grafveld.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 138 nr. 1124, 216 nr. 24, 217 nr. 99. — Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 246. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 337.

KESSEL.

Te *Kesseleik*: sporen van den Romeinschen weg.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 248.

Te *Kesseleik*: Romeinsch aardewerk.

De Maasgouw, 1895, blz. 85.

Te *Kessel*, ingemetseld onder het altaar van de kerk: een altaar voor Hercules, Iuno en Minerva; Romeinsche baksteen.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 224 nr. 11. — Habets, *Publications de Limbourg*, VII (1870), blz. 387–397; XVIII (1881), blz. 247–248; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 105; 2de R. XII (1883), blz. 28. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 182. — J. H. A. Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 98, afb. 216.

Te *Kessel*: munten van Constantinus I, Constantinus II, Valentinianus, Theodosius, Arcadius, Honorius; urntjes, een kruik, een aarden lampje.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Maastricht. —

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 139 nr. 1128–1129, 220 nr. 270. — J. Knippenberg, *Historia ecclesiastica ducatus Gelriae* (1719), blz. 200. — P. J. Heylen, *De antiquis Romanorum monumentis* (1782), blz. 416. — J. de Bast, *Recueil d'antiquités romaines*, 2e suppl., blz. 83 n. 3. — *Naamlijst*, blz. 44. — Habets, *Publications de Limbourg*, I (1864), blz. 18; II (1865), blz. 247; XVIII (1881), blz. 246–247. — Zie Deel II, blz. 95 nr. 80.

Tusschen *Kessel* en *Baarlo*: een gouden munt van Arcadius.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1927, blz. 60.

OYEN.

Te *Hout*, op den „Goudakker”: gouden munten, o. a. van Valentinianus I en van Valens, scherven van Romeinsch aardewerk.

In de nabijheid: overblijfselen van een pottenbakkersoven, veel scherven van aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 49; LVIII (1935), blz. 77–78. —

W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 46–51.

HELDEN.

In een moeras onder *Helden*: een zilveren medaljon uit de eerste eeuw v. Chr.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 395. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 189 nr. 335. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 247; XVIII (1881), blz. 272–274. — B. Starck, *Bonner Jahrbücher*, LVIII (1876), blz. 1–57. — F. Drexel, *Jahrbuch arch. Inst.* 30 (1915), blz. 1. — M. Rostovtzeff, *Iranians and Greeks* (1922), blz. 138. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 22. — W. A. von Jenny, *Keltische Metallarbeiten* (1935), pl. 28, 1, blz. 49. — J. H. A. Mialaret, *Monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 78, afb. 149. — Byvanck, *Voorgeschiedenis van Nederland* (2de druk, 1942), blz. 183, afb. 54.

Tusschen *Helden* en *Panningen*: een bronzen munt van Tiberius, terra-sigillata uit het begin der 2de eeuw, urnen en ander aardewerk, een lamp met vijf pitten.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 182, 86 nr. 304, 138 nr. 1122. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 270. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 130.

In de buurt van *Helden*, op den Zandberg: Romeinsche fragmenten en scherven van aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 78; LX (1937), blz. 70.

Op den Houwenberg ten westen van het gehucht *Maris*: Romeinsche overblijfselen.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 270-274. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21. — J. H. A. Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 78.

Op den Houwenberg bij *Maris*: een bronzen munt van Septimius Severus en Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 49; LVIII (1935), blz. 78; LIX (1936), blz. 65.

MAASBREE.

Bij de Blauwe Peel onder *Maasbree*: een Romeinsch grafveld; een bronzen doosje voor het bewaren der geneesmiddelen van een arts, een bronzen kokertje voor medische instrumenten, andere bronzen voorwerpen; glazen kralen, een kruik uit het midden der 2de eeuw, een schaal uit de 3de eeuw, urnen.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIV (1891), blz. 78; *Catalogus*, blz. 138 nr. 1109-1111, 185 nr. 179. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17.

Te *Baarlo*, tegenover de kerk: eenige urnen met Romeinsche munten; zilveren munten, o. a. van Augustus, Domitianus en Marcus Aurelius; terra-sigillata uit de 2de eeuw, bronzen voorwerpen.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85 nr. 225, 217 nr. 95. — Museum te Brussel. — P. O. van der Chijs, *Tijdschrift voor Munt- en Penningkunde*, I (1838), blz. 349. — *Naamlijst*, blz. 7. — R. Gaedechens, *Das Medusenhaupt von Blariacum* (1874), blz. 4. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 247; XVIII (1881), blz. 248-249. — G. Franssen, *Bulletin des Commissions*, XIII (1874), blz. 74. — *De Maasgouw*, 1892, blz. 86. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — J. H. A. Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 104. — Zie Deel II, blz. 95 nr. 81.

In de onmiddellijke nabijheid van *Holtblierik*, waarschijnlijk op het terrein genaamd Veldenkamp: een bronzen versiersel van het middelpunt van een schild met het hoofd van Medusa en stukken van paardentuig.

Verzameling-Lienders te Venlo. — Verzameling-F. Merkens te Keulen. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Gids*, blz. 76, pl. XI.

R. Gaedechens, *Das Medusenhaupt von Blariacum: Bonner Winckelmannsprogramm*, 1874. — G. Franssen, *Bulletin des Commissions*, XIII (1874), blz. 73-79. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 251-253; XIX (1882), blz. 459; XXII (1885), blz. 539; *De Maasgouw*, 1885, blz. 1112. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 197. — J. H. A. Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II, blz. 104. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 52.

Te *Holtblerik*, op het terrein genaamd Veldenkamp: de overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, vermoedelijk van een landhuis dat van omstreeks 75 tot 200 is bewoond geweest, dakpannen, ijzer, glas, aardewerk.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 250–251; *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2e R. XII (1882), blz. 140–141. — J. A. Ort, *Publications de Limbourg*, XIX (1882), blz. 451–462. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17. — *Versl. Rijks Verz.* LVII (1934), blz. 49; LVIII (1935), blz. 77. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 51–52.

Te *Blerik*, ten westen van de Nieuwborgstraat: een Romeinsch brandgraf uit den tijd omstreeks het begin der 2de eeuw.

Museum te Maastricht. — Goossens, *De Maasgouw*, 1922, blz. 6 en 16. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 197.

Op verschillende plaatsen te *Blerik*: bronzen munten van Augustus en Constantinus I, een gouden munt van Valentinianus; een bronzen vischhaak, bronzen mantelspelden, kralen, scherven van terra-sigillata en ander aardewerk, waarschijnlijk overblijfselen van *Blariacum* (genoemd op de Tabula Peutingeriana; verg. Deel I, blz. 543).

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Verslag*, II (1865), blz. 67; VII (1868), blz. 54; *Catalogus*, blz. 98 nr. 946, 142 nr. 1234, 166 nr. 1127, 199 nr. 1033, 202 nr. 1173. — *Naamlijst*, blz. 11. — F. W. Schmidt, *Bonner Jahrbücher*, XXXI (1861), blz. 125. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 249–255. — Goossens, *De Maasgouw*, 1918, blz. 11.

SEVENUM.

Te *Sevenum*, bij het graven van een put: munten van Constans, Valentinianus en Arcadius.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 274–275. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 420.

HORST.

Te *Horst*: een zilveren munt van Hadrianus uit het jaar 118.

Museum te Maastricht. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 275. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 21. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 142. — J. H. A. Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 86.

GRUBBENVORST.

Bij den aanleg van een kelder voor het veerhuis te *Lothem*: een fragment van een Romeinsch altaar met beeldhouwwerk en inscriptie, fragmenten van een Romeinsch zwaard.

Museum te Maastricht. — *De Maasgouw*, 1926, blz. 48. — Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II, blz. 66.

Te *Lothem*, op de plaats der voormalige R. K. kerk aan de *Maas*: sporen van gebouwen, het onderstuk van een altaar met een inscriptie (C I L. XIII 8710; zie Deel II, blz. 96 nr. 83); een zilveren munt van Claudius, een bronzen munt van Valentinianus.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXVIII (1889), blz. 66; *Catalogus*, blz. 225 nr. 18. — Habets, *Publications de Limbourg*, II (1865), blz. 248; XVIII (1881), blz. 256-258. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 102. — Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II, blz. 66.

BROEKHUIZEN.

Bij het uitdiepen van de Marsbeek, ten noorden van *Broekhuizervorst*, onder *Broekhuizen*: een aantal Romeinsche voorwerpen, mantelspelden, een armband, 14 bronzen munten, o. a. van Vespasianus, Domitianus en Hadrianus.

De Maasgouw, 1920, blz. 93. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Limburg*, blz. 43. — Mialaret, *De monumenten van Limburg*, II, blz. 43.

MEERLO.

Te *Swolgen*: een bronzen munt van Traianus.

Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1423.

VENRAY.

Te *Oorlo*: aardewerk en een mantelspeld.

Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 275-276.

WANSSUM.

Te *Geijsteren*, bij de kerk: Romeinsch aardewerk.

In de *Peel*, tusschen *Geijsteren* en *Horst*: bronzen munten van Vespasianus, Hadrianus en Aurelianus.

Verzameling-Guillon te Roermond. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 258. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — J. H. A. Mialaret, *Monumenten van Limburg*, II (1937), blz. 230.

DE PROVINCIE NOORD-BRABANT

MAASHEES.

In de gemeente *Maashees* (evenals in de gemeenten *Vierlingsbeek*, *Boxmeer*, *Beugen*, *Oeffelt* en *Cuyk*): overblijfselen van den Romeinschen weg aan den linker oever van de Maas, van Tongeren over Maastricht en Cuyk naar Nijmegen.

C. R. Hermans, *De woonplaatsen der Menapii* (1860), blz. 20; *Noord-Brabant's oudheden* (1865), blz. 16-27. — Habets, *Verslagen Koninklijke akademie, Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 126-147. — Byvanck, *Geschiedkundige atlas: De Romeinsche tijd* (1929), blz. 31.

Op den *Vliegenberg* onder *Maashees*, ten westen van den Provincialen weg, in 1862: veel Romeinsch aardewerk, een bronzen munt van Antoninus Pius, een zilveren munt van Geta, wellicht afkomstig van een kleine nederzetting.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 5. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 245.

VIERLINGSBEEK.

In de akkers het „Makkeveld” en het „Doevestuk” onder *Vierlingsbeek*: Romeinsche munten, o. a. twee bronzen munten van Nero en een zilveren munt van Domitianus.

Te *Vierlingsbeek*: een bronzen munt van Traianus, Romeinsch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 5. — Museum te Leiden. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 349.

Te *Groeningen*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18.

BOXMEER.

Te *Boxmeer*: een zilveren munt van Augustus.

Verzameling-Guillon te Roermond; *Catalogue*, nr. 1481.

Te *Boxmeer*, in 1851: Romeinsche munten, o. a. een munt van Marcus Aurelius, lampen, glas en aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

Op een weide onder *Boxmeer* bij de grens van *Beugen*, een kwartier van de Maas, in 1860: een Romeinsch grafveld met vele oudheden, o. a. bronzen munten van Nerva, Traianus, Antoninus Pius en Marcus Aurelius, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Naamlijst, blz. 12. — Hermans, *Oudheden*, blz. 6. — J. H. Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 42.

Te *Boxmeer*: Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 49.

BEUGEN EN RIJKEVOORT.

Te *Beugen*, in 1843: een gouden munt van Arcadius.

Naamlijst, blz. 10. — Hermans, *Oudheden*, blz. 6. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 39.

OEFFELT.

Aan den Provincialen weg onder *Oeffelt*, niet ver van de grens van *Cuyk*: Romeinsch aardewerk, glas, brons en ijzerwerk.

Hermans, *Oudheden*, blz. 6-7. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202.

HAPS.

Aan den weg van *Cuyk* naar *Haps*: Romeinsche munten.

Hermans, *Oudheden*, blz. 13. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 149.

MILL EN SINT-HUBERT.

Te *Mill*: een geraamte met een wapenrusting en een medaljon van Valentinianus.

In de *Peel*, onder *Mill*: een groote bronzen pan met steel.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Naamlijst*, blz. 55. — Hermans, *Oudheden*, blz. 7. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 22. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 256.

Bij *Mill*: Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Versl. Rijks Verz.* LV (1932), blz. 62.

CUYK EN SINT-AGATHA.

Te *Cuyk*, voornamelijk bij den bouw van de nieuwe kerk en op een akker, genaamd de „Pikkert”, achter de Protestantsche kerk: de overblijfselen van een belangrijke Romeinsche nederzetting, waarschijnlijk *Ceucum* (of *Cerebum?*), dat wordt vermeld op de Tabula Peutingeriana (zie Deel I, blz. 543), met vondsten dateerend uit den tijd van de 1ste tot ongeveer het midden van de 3de eeuw, maar vooral uit de 2de eeuw, met eenige vondsten uit de 4de eeuw.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1846), blz. 362–390. — *Naamlijst*, blz. 46. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 20–22; *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 7–11. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis*, blz. 202. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 230.

Op het kerkhof bij de oude kerk te *Cuyk*: zeer veel Romeinsch puin.

Hermans, *Oudheden*, blz. 10. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17.

Op het terrein tusschen den toren van de oude kerk en de kade langs de Maas, bij de opgravingen onder leiding van professor A. E. van Giffen in de jaren 1937 en 1938: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, waarbij men drie perioden kon onderscheiden: I. uit de 1ste eeuw, II. uit de 2de en 3de eeuw, III. uit de 4de eeuw; munten van Augustus, Maximianus en Constantinus I; een stuk van een inscriptie met een gedeelte van den naam van keizer Traianus; overblijfselen van muurschilderingen op stucco; zeer veel scherven van Romeinsch aardewerk, van de 1ste tot de 4de eeuw, vooral veel terra-sigillata met rolstempels uit de 4de eeuw.

A. E. van Giffen, *Handelingen Gen. in N. Brabant*, 1933–1937, blz. 99.

Te *Cuyk*, op de zooeven genoemde plaatsen en bij opgravingen, voornamelijk door de inwoners om oudheden te verzamelen: een gouden munt van Valentinianus; zilveren munten van Augustus met Gaius en Lucius Caesar, Vespasianus, Traianus, Antoninus Pius, Faustina, Septimius Severus, Iulia Mamaea, Gordianus, Philippus Arabs, Otacilia Severa, Valerianus, Gallienus, Salonina, Postumus, Tetricus; bronzen munten van Augustus, Tiberius, Gaius (Caligula), Claudius, Nerva, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Lucius Verus, Licinius, Constantinus I, Magnentius, Valens, Valentinianus, Gratianus; — dakpannen en tegels; — bronzen pannen, spiegels, mantelspelden, gespen, knopen, ringen, naalden, instrumenten, sleutels, gereedschappen, klokjes en beslag van tuigen, kettingen, spijkers; — glaswerk, kralen, aarden lampjes van het begin van de 1ste tot de 3de eeuw, voorwerpen van been; — borden en kommen van terra-sigillata van de 1ste tot de 3de eeuw; zeer veel aarden kruikjes voornamelijk van de 2de eeuw, groote en kleine amphora's; grove urnen, bekers, borden, schalen; borden en bekers van terra nigra, „Belgisch” aardewerk, beschilderde bordjes en urntjes.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus*, blz. 47–61. — Museum te Leiden: *Verslag*, VI (1883), blz. 48; XXXVI (1913), blz. 134 en 144. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — Verzameling-In de Betouw te Nijmegen. — Verzameling-Noordaa te Dordrecht; verg. L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

C. W. Pape, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1841, blz. 177-197. — *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1854, blz. 39-41. — Habets, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 143-147. — *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1891-1893, blz. 18.

Te *Cuyk*, in 1802: een gouden munt van Antoninus Pius van het jaar 156 in een gouden medaljon.

Verzameling P. van Damme, in het Kon. penningkabinet te 's-Gravenhage. — S. Hanewinkel, *Alg. Vaderl. letteroefeningen*, 1803 II, blz. 228. — W. H. J. van Westreenen, *Alg. Vaderl. letteroefeningen*, 1803 II, blz. 639. — A. O. van Kerkwijk, *Tijdschrift Gen. Munt- en Penningkunde*, XVIII (1910), blz. 150-152.

Bij een opgraving in de buurt van *Cuyk*: Romeinsche munten, bronzen voorwerpen, ijzerwerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXVII (1914), blz. 100.

In de *Maas*, beneden de oude kerk, te *Cuyk*: fundamenten van Romeinsche (?) gebouwen.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 17.

In de *Maas*, bij *Cuyk*, bij lagen waterstand: bronzen munten van Constantius I, Galerius, Maximianus, Constantinus II, Valens, Valentinianus, Theodosius I en zeer veel andere muntjes van keizers uit de 4de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIV (1891), blz. 77.

Te *Cuyk*, in 1921, bij zeer lagen waterstand, in de *Maas* achter de oude kerk: Romeinsche heipalen en muntjes uit den laten keizertijd.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 202.

Ten zuiden van *Cuyk* en ten westen van de *Maasstraat*: een zeer uitgebreid Romeinsch grafveld.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18.

Ten westen van *Cuyk*, langs een ouden Romeinschen weg: Romeinsche graven.

Versl. Rijks Verz. VIII (1885), blz. 172.

In het benedenland van *Cuyk*: zilveren munten van Augustus, Vespasianus, Traianus, Faustina I, Marcus Aurelius, Septimius Severus, Iulia Domna, Iulia Mamaea, Gordianus III, Philippus Arabs, Otacilia Severa, Valerianus, Gallienus, Salonina, Postumus.

Museum te 's-Hertogenbosch.

In het gehucht *Vianen*, in het „Broek”, bij *Cuyk*: bronzen munten van Antoninus Pius, Constantinus I, Valens.

Museum te 's-Hertogenbosch.

Te *Hundert*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18.

BEERS.

In het „Bord”, tusschen *Cuyk* en *Beers*: een gouden medaljon, een zwaard, een urn.

Bij het verlagen van de traversen voor de Beersche Maas op het „Zendonksche veld”, niet ver van het „Gasselsche bosch”: Romeinsch aardewerk.

Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 20–22; *Oudheden*, blz. 7.

LINDEN.

Te *Katwijk aan de Maas*, bij den bouw van den spoorweg: overblijfselen van een Romeinschen weg.

Hermans, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1861, blz. 22.

— L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II. — Habets, *Publications de Limbourg*, XVIII (1881), blz. 261.

GASSEL.

Te *Gassel*: zilveren munten van Antoninus Pius, Caracalla, Claudius Gothicus en Constantinus I.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 110, 113 en 115. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18 en 26. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 116.

ESCHAREN.

Te *Escharen*: een zilveren munt van Traianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 13 en 110.

— Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 18. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 107.

In de buurt van *Escharen*: een vaasje van late Romeinsche terra-sigillata met ingesneden versiering en andere voorwerpen, wellicht afkomstig van een nederzetting.

Museum te Leiden: *Verslag*, LII (1929), blz. 53; LIV (1931), blz. 78.

GRAVE.

Te *Grave*: zilveren munten van Gaius (Caligula), Vespasianus, Nerva, Traianus (2), Faustina, Marcus Aurelius, Pertinax, Iulia Domna, Iulia Mamaea, Gordianus, Philippus Arabs, Otacilia Severa, Philippus II, Valerianus, Gallienus, Salonina en Postumus; bronzen munten van Vespasianus en Tetricus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen.
— *Naamlijst*, blz. 33. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 26. —
Voorloopige lijst: Noord-Brabant, blz. 140.

Uit de Maas bij *Grave*: een Romeinsch beeldje van terra-cotta, eenige munten en andere voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93; LXII (1939), blz. 90.

VELP (N. B.).

Te *Velp*, in 1854: een zilveren en een bronzen munt van Hadrianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 27. —
Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 26. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 345.

SCHAIJK.

Te *Schaijk*: een bronzen munt van Faustina.

Museum te 's-Hertogenbosch.

HERPEN.

Te *Herpen*: een gouden munt van Nero.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1854, blz. 34. — Hermans, *Oudheden*, blz. 27. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 26.

In *Herpen*: Romeinsche voorwerpen.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIV (1931), blz. 78.

Bij het onderzoek in een woerd die werd afgegraven, te *Herpen*: de overblijfselen van een inheemsche nederzetting, Romeinsche voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 90.

RAVESTEIN.

Te *Ravestein*: een Romeinsche kruisboogfibula met nielloversiering en eenig laat-Romeinsch aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

Onder *Deursen*, op het „Steenwerk”: overblijfselen van een nederzetting op een woerd (in den trant van de nederzettingen, die in de Betuwe worden gevonden); zilveren munten van Antoninus Pius en Pertinax, een Romeinsche fibula van laten vorm met barnsteen kralen, scherven van Germaansch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus*, blz. 45-47. — Hermans, *Oudheden*, blz. 28-29.

Te *Demen*, in 1860: een gouden munt van Iustinus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 27; verg. blz. 116. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 299.

MEGEN, HAREN EN MACHAREN.

Te *Megen*: een zilveren munt van Gaius en Lucius Caesar, munten van Faustina I, Septimius Severus en Arcadius.

Te *Haren*: een bronzen munt van Antoninus Pius.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1897-1903, blz. 55. — *Naamlijst*, blz. 53. — Hermans, *Oudheden*, blz. 27. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 248.

In de buurt van *Megen*, bij graafwerk tot verbetering van het bed van de Maas, onder een dikke laag grint en een meer dan 3 m dikke laag klei: Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 48-49.

Te *Megen*: een groote Romeinsche aarden beker met beschildering.

Versl. Rijks Verz. LIX (1936), blz. 65.

BERGHEM.

Te *Berghem*: een gouden munt van Iustinus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 29. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 26. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 14.

OSS.

Te *Oss*: een gouden munt van Hadrianus.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1854, blz. 34. — Hermans, *Oudheden*, blz. 29-30; verg. evenwel blz. 110. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 287.

Bij de Ossche Meer te *Oss*: een aantal Romeinsche munten, onder anderen een munt van Augustus.

Oudheidkundig Jaarboek, 4de S. V (1936), blz. 105.

LITH.

Te *Lith*, uit de Maas: Romeinsche munten, o. a. een bronzen munt van Constantinus I, een bronzen pot, Romeinsch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 30. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 239. — *Versl. Rijks Verz. LIX* (1936), blz. 64.

In de werken voor de sluis bij *Lith*: een Romeinsch bronzen kannetje.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

ALEM, MAREN EN KESSEL.

Te *Maren*: zilveren munten van Faustina en Aurelianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 30. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56.

EMPEL EN MEERWIJK.

Te *Empel*: Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 47; *LVIII* (1935), blz. 77.

'S-HERTOGENBOSCH.

Te 's-*Hertogenbosch*: een Romeinsche inscriptie (zie Deel II, blz. 99 nr. 92).

St. W. Pighius, *Handschrift te Berlijn*, lat. fol. 61, fol. 212.

Te 's-*Hertogenbosch*: een gouden munt van Hadrianus, zilveren munten van de Gens Acilia, Augustus, Gaius en Lucius Caesar; bronzen munten van Augustus en Constantinus II.

Uit de *Dieze*: bronzen munten van Augustus en Hadrianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 130–131; *Oudheden*, blz. 33. — Naamlijst, blz. 39. — J. A. Ort, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1891–1893, blz. 44. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 165.

ENGELLEN.

Te *Engelen*, in een hoog gelegen tuin: zilveren munten van Traianus en Hadrianus, bronzen munten van Nerva en Faustina.

Hermans, *Oudheden*, blz. 49. — J. A. Ort, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1891–1893, blz. 43.

HERPT EN BORN.

Te *Herpt*: Romeinsch ijzerwerk.
Museum te Leiden.

HEUSDEN.

Te *Heusden*: zilveren munten van Faustina II en Iulia Maesa.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. W. Pape, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1840, blz. 51. — Naamlijst, blz. 39. — Hermans, *Oudheden*, blz. 49. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56.

EETHEN.

Te *Genderen*, op de woerd: een Romeinsche kruik uit het midden der 2de eeuw, scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. W. Pape, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1840, blz. 43–56. — Hermans, *Mengelwerk*, II, blz. 299–300. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 107.

MEEUWEN.

Te *Meeuwen*: een bronzen Romeinsch kookpannetje.
Versl. Rijks Verz. LIX (1939), blz. 65.

WOUDRICHEM.

In de buurt van *Woudrichem*: Romeinsche munten.

Tusschen *Woudrichem* en *Sleeuwijk*, aan den oever van de Merwede: een bronzen munt van Constantinus I.

Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 130; *Oudheden*, blz. 49. — *Naamlijst*, blz. 49. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 375.

In het Land van *Altena*: bronzen munten van Licinius en Constantinus I.
Museum te 's-Hertogenbosch.

WERKENDAM.

Uit de Nieuwe Merwede, bij *Werkendam*: scherven van groote amphora's en van ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden. — Verg. onder *Dubbeldam* in Zuid-Holland.

BERLICUM EN MIDDELRODE.

Te *Berlicum*, opgebaggerd uit de *Aa*: munten van Vespasianus tot Commodus en Romeinsch wapentuig.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Naamlijst*, blz. 9. — Hermans, *Oudheden*, blz. 30. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 36.

HEESWIJK.

Te *Heeswijk*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden.

Bij het kasteel *Heeswijk*, aan de *Aa*: Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 47; LVIII (1935), blz. 77.

Uit het riviértje de *Aa* in de buurt van *Heeswijk*: Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

SCHIJNDEL.

Te *Schijndel* in een akker: een bronzen kan met een mond in den vorm van een klaverblad.

Museum te 's-Hertogenbosch.

VEGHEL.

Te *Veghel*: een zilveren munt der Gens Scribonia.

In de bedding van de *Aa*, onder *Veghel*, in 1806: tien bronzen munten, o. a. van Domitianus en Aelius Caesar.

Ackersdijk, *Taxandria*, blz. 173-174. — P. O. van der Chijs, *Tijdschrift Munt- en Penningkunde*, I (1838), blz. 664. — *Naamlijst*, blz. 86. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 22; *Oudheden*, blz. 96. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 339.

Bij *Veghel*: Romeinsche voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 69.

UDEN.

Te *Uden*: een zilveren munt der Gens Cassia.

Voormalige Verzameling-Guillon te Roermond: *Catalogue*, nr. 1482.

Te *Uden*, aan de *Leigraaf*: een gouden munt van Domitianus en andere Romeinsche munten.

Museum te Leiden. — *Naamlijst*, blz. 84. — Hermans, *Oudheden*, blz. 27. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 336.

Op de Stabroeksche heide, onder *Uden*, bij de opgraving van een urnenveld, in 1923: verscheidene Romeinsche mantelspelden uit de eerste helft der 1ste eeuw.

A. E. Remouchamps, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. V (1924), blz. 69-76. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 336.

LIESHOUT.

Te *Lieshout*: zilveren munten van Gordianus (2) en van Otacilia.

Naamlijst, blz. 49. — Hermans, *Oudheden*, blz. 96.

Bij *Lieshout*, bij het graven van het nieuwe kanaal: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, eenige houten tonputten en Romeinsch aardewerk.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 238.

AARLE-RIXTEL.

Te *Aarle*: Romeinsche munten.

J. B. Gramaye, *Taxandria* (1610), blz. 76. — S. Hanewinkel, *Beschrijving van 's-Hertogenbosch* (1803), blz. 272-273. — Ackersdijk,

Taxandria, blz. 167. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 19; *Oudheden*, blz. 95. — *Naamlijst*, blz. 1. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 1.

Te *Aarle*: zilveren munten van Postumus en Victorinus.
Museum te 's-Hertogenbosch.

HELMOND.

In de buurt van *Helmond*: een vondst van zilveren munten van Vespasianus (6), Titus, Domitianus (2), Traianus (5), Hadrianus (2), Antoninus Pius (3), Marcus Aurelius, Commodus, Albinus en Gordianus (2).
Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

MIERLO.

Te *Mierlo*: een scherf van terra-sigillata.
Museum te Leiden.

BAKEL.

Onder *Bakel*: een Romeinsche munt.
Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 77.

DEURNE.

Op de heide nabij *Deurne*, in een Germaansch grafveld: enkele, waarschijnlijk Romeinsche voorwerpen van ijzer en brons.

L. J. F. Janssen, *Konst- en Letterbode*, 1838, blz. 375-379 en 389-395.
— Hermans, *Mengelwerk*, II, blz. 273-286; *Oudheden*, blz. 98-100.

Te *Deurne*: een zilveren munt der Gens Scribonia.
Naamlijst, blz. 19. — Hermans, *Oudheden*, blz. 100. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23.

Te *Deurne*: bronzen ringen, stiften, haarnaalden, hangers en armbanden.
Museum te Leiden: *Verslag*, VI (1883), blz. 48.

Bij *Deurne*, op eenige zandplaten in het veen: Romeinsche scherven.
Versl. Rijks Verz. LVII (1934), blz. 48.

In de heide onder *Vlieden*: drie bronzen munten van Nero.

P. O. van der Chijs, *Tijdschrift Munt- en Penningkunde*, I (1838), blz. 251. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 22: *Oudheden*, blz. 95. — *Naamlijst*, blz. 88. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23.

In de *Peel* onder *Deurne*: een helm van verguld^p zilver met ijzeren binnenkap (uit de 4de eeuw), 37 bronzen munten van Constantinus I, een bronzen mantelspeld, een spoor en een klokje, een lederen dolkscheede met zilveren beslag, lederwerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXIII (1910), blz. 330; XXXIV (1911), blz. 157. — M. A. Evelein, *Oudheidkundige mededeelingen*, V (1911), blz. 132–151; *Praehistorische Zeitschrift*, III (1911), blz. 144–156. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 22; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 83.

VUGHT.

Te *Vught*: zilveren Romeinsche munten.

H. van Wijn, *Avondstonden*, I, blz. 22–23. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 19. — *Naamlijst*, blz. 89. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 353.

Te *Vught*: een bronzen munt van Domitianus.

Museum te 's-Hertogenbosch.

Te *Vught*: een Romeinsch (?) gebouw met een inrichting voor verwarming. *Versl. Rijks Verz.* LV (1932), blz. 63.

SINT-MICHIELSGESTEL.

Te *St. Michielsgestel*, in 1839 en 1840: een zilveren munt der Gens Sabina en een bronzen munt van Domitianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 37. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23.

Uit de *Dommel*, achter de villa Dommeloord: een bronzen pan met steel.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus*, blz. 67. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 251.

Te *Ruimel*, aan den rechter oever van de *Dommel* op den *Kapelsberg*, in Februari 1679: een altaar voor Hercules Magusanus (zie Deel II, blz. 98) en een grafsteen voor Gaius Ianuarinius Sextus (zie Deel II, blz. 97).

Museum te Leiden. — Hermans, *Oudheden*, blz. 37–39. — Pleyte, *Nederlandsche Oudheden: Batavia*, blz. 46–47. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23.

Te *Ruimel*, op den *Kapelberg*, bij de opgravingen in 1797 door A. Martini, oud-pensionaris van 's-Hertogenbosch, op verzoek van H. van Wijn, eenige jaren later door den Heer Quarles van Ufford, eigenaar van het landgoed den Grooten Ruwenberg, en in 1838 door het Genootschap in Noord-Brabant, op verzoek van C. R. Hermans: fundamenten van de kapel van S. Willibrordus, eenige schedels, maar geen Romeinsche oudheden.

H. van Wijn, *Avondstonden*, I (1800), blz. 24-25. — Hermans, *Mengelwerk*, I (1840), blz. 305-322. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208.

SINT-OEDENRODE.

Te *St. Oedenrode*: een zilveren munt van Septimius Severus.
Museum te 's-Hertogenbosch.

Te *St. Oedenrode*: een bronzen beeldje van Mercurius.
Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 90.

BOXTEL.

Bij *Heult*, op het land der Heultsche Hoeven, in een aantal grafheuvels: Romeinsch aardewerk uit de 2de eeuw en ijzerwerk.

Onder *Boxtel*, niet ver van de grens der Gemeente *Vught*, op de buitenplaats „Steenwijk”: een gouden munt van Tetricus I.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus* (1917), blz. 65-66. — Ackersdijck, *Taxandria*, blz. 172. — *Naamlijst*, blz. 12. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 19; *Oudheden*, blz. 33. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23.

SON EN BREUGEL.

Onder *Son* in de Dommel, een zilveren munt van Traianus.

Hedendaagsche vaderlandsche bibliotheek, 1808 II, blz. 727. — Ackersdijck, *Taxandria*, blz. 173. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 22; *Oudheden*, blz. 90. — *Naamlijst*, blz. 77. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 389.

EINDHOVEN.

Te *Eindhoven*: een zilveren munt der Gens Caecilia; munten van Augustus of Tiberius en van Iulia Maesa.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Naamlijst*, blz. 25. — Hermans, *Oudheden*, blz. 89. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 99.

Te *Strijp*, in 1919: eenige scherven van Romeinsch aardewerk en een aantal Romeinsche munten, afkomstig van een schat, die in de tweede helft der 3de eeuw moet zijn verborgen, bronzen munten van Nerva (1), Antoninus Pius (4), Faustina I (4), Marcus Aurelius (3), Faustina II (1), Commodus (3), niet te herkennen (3); zilveren munten van Albinus (1), Iulia Domna (1), Elagabalus (6), Severus Alexander (2), Iulia Mamaea (1), Maximinus (1), Gordianus I (7), Philippus Arabs (3), Otacilia (1), Philippus II (1), Traianus Decius (1).

Museum te 's-Hertogenbosch. — M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 24–37. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 99.

LEENDE.

Te *Leende*: Romeinsche munten, o. a. van Augustus, Claudius en Nero.

Naamlijst, blz. 47. — Hermans, *Oudheden*, blz. 90. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 234.

VALKENSWAARD.

In het urnenveld bij *Valkenswaard*: een Romeinsche bronzen munt, gevonden in een Germaansche urn.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Over het urnenveld: M. A. Evelein, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1909), blz. 81–87.

ESCH.

Te *Esch*: een Romeinsche munt en wapentuig.

Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 19. — *Naamlijst*, blz. 27.

Te *Esch*, in 1766: een aantal zilveren Romeinsche munten.

H. van Wijn, *Avondstonden*, I, blz. 22. — Ackersdijck, *Taxandria*, blz. 170. — Hermans, *Oudheden*, blz. 33. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 23. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 106.

OISTERWIJK.

In een meertje tusschen *Oisterwijk* en *Moergestel*: munten van Septimius Severus, Gordianus en Trebonianus Gallus.

H. Copes, Brief aan G. Cuperus, *Handschrift te 's-Gravenhage*, Kon. Bibl. 72 C 38.

OIRSCHOT.

Te *Hedel*, bij *Oirschot*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25.

HOOG- EN LAGE MIERDE.

Te *Hulsel*, onder *Mierde*, op den Kermisberg, in een vrij uitgestrekt Germaansch grafveld: een fragment van een ijzeren speerpunt.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 172 nr. 197.

BLADEL EN NETERSEL.

Te *Netersel*, in de ruïnes van het kasteel: munten van Iulius Caesar, Vespasianus en Antoninus (gezien door Gramaye, in 1609).

J. B. Gramaye, *Taxandria* (1610), blz. 23. — P. J. Heylen, *Dissertatio de romanorum monumentis in Austriaco Belgio superstitis: Mémoires de l'Académie de Bruxelles*, IV (1783), blz. 416. — J. de Bast, *Recueil d'antiquités*, blz. 105 n. 1. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 18; *Oudheden*, blz. 86. — *Naamlijst*, blz. 11.

Te *Bladel*: een Romeinsch (?) kruikje.

Hermans, *Oudheden*, blz. 86.

HOOGELOON, HAPERT EN KASTEREN.

Op een perceel heide nabij het „Krieke Schoor”, op de grens van *Bladel* en *Hapert*: twee Romeinsche kruiken uit de 2de eeuw, een bronzen munt van Traianus, scherven van urnen.

Te *Hapert*, aan de *Beerze*: een zwaar geoxydeerde Romeinsche munt en scherven van Romeinsch aardewerk.

Te *Hoogeloon*: een scherf van een bord van terra-sigillata uit de 2de eeuw en een munt van Traianus.

Te *Hoogeloon* en te *Kasteren*: Romeinsche munten.

Op den *Kabouterberg*, bij *Hoogeloon*, in 1827: Romeinsche oudheden.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 87. — *Naamlijst*, blz. 16, 36 en 40. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — A. J. van der Aa, *Aardrijkskundig Woordenboek*, i. v. *Kabouterberg*. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 222.

EERSEL.

In een heuveltje op de grens van *Eersel* en *Veldhoven*, ten zuiden van den weg van *Steensel* naar *Veldhoven*: scherven van een groote Romeinsche kruik (einde 1ste of begin 2de eeuw) met overblijfselen van een mantelspeld en scherven van inheemsch en Romeinsch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24.

VELDHOVEN.

Bij de Steenbakkerij de Heiblom, aan den weg van *Steensel* naar *Veldhoven*: vier Romeinsche bronzen munten en scherven van aardewerk uit de 2de eeuw.

Museum te 's-Hertogenbosch.

In het gehucht *Heers*, ten zuiden van *Veldhoven*: ijzerwerk en scherven van aardewerk; een beeldje van Diana van terracotta en scherven van dergelijke beeldjes; een zilveren munt van Etruscilla; bronzen munten van Lucilla en Philippus Arabs; munten uit den tijd van de 1ste tot de 3de eeuw.

Hermans, *Oudheden*, blz. 87–88. — J. A. Ort, *Handelingen Genootschap in Noord-Brabant*, 1891–1893, blz. 47–52.

Bij *Heers*, niet ver van den weg van *Veldhoven* naar *Steensel*, bij kilometerpaal 8: de overblijfselen van een kleine militaire nederzetting, waarschijnlijk een versterkte wachtpost, opgegraven door het Museum te Leiden; voorwerpen afkomstig uit twee perioden: bronzen munten van Traianus (3) en van Septimius Severus uit het jaar 195; dakpannen, spijkers, glas, ijzerwerk; aardewerk uit den tijd omstreeks het einde van de 1ste en het begin van de 2de eeuw, bovendien aardewerk uit het einde der 2de eeuw; een beeldje van Diana van terracotta.

Museum te 's-Hertogenbosch: *Catalogus*, blz. 61–64. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXXII (1909), blz. 231; XXXIII (1910), blz. 319; LI (1928), blz. 59; LII (1929), blz. 55.

Over de opgraving van het jaar 1910: J. H. Holwerda en M. A. Evelein, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1910), blz. 43–48. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 343.

Over de opgraving van het jaar 1929: W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII (1931), blz. 21–25. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, 4e S. V (1936), blz. 105.

Ten westen van de nederzetting onder *Veldhoven*: ijzerwerk en scherven van een urn.

Museum te 's-Hertogenbosch.

Te *Veldhoven*: bronzen munten van Antoninus Pius, Faustina I, Faustina II en Commodus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Oudheden*, blz. 87.

RIETHOVEN.

Te *Riethoven*: een bronzen stukje beslag voor een tuig.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXIII (1910), blz. 318.

BERGEYK.

Te *Bergeyk*: Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 24. —
Voorloopige lijst: Noord-Brabant, blz. 14.

'S-GRAVENMOER.

Te *'s-Gravenmoer*, in 1820: zilveren munten van Philippus Arabs, Postumus (2), Victorinus, Claudius II Gothicus (9), Aurelianus, Tetricus I (3), Tetricus II; bronzen munten van Diocletianus (4) en Constantinus II.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Naamlijst*, blz. 33. — Hermans, *Oudheden*, blz. 49. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 26. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 146.

TERHEYDEN.

Bij het rooien van een wal van eiken schaarhout, in de buurt van *Terheyden*, in 1780: een potje met 12 gouden munten van Nero en 12 gouden munten van Vespasianus.

Hermans, *Oudheden*, blz. 69. — *Naamlijst*, blz. 80. — J. Kalf, *Baronie van Breda*, blz. 335. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 328.

BRED A.

Te *Breda*: een munt van Constantinus; een bronsje, voorstellende een hengst.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXIII (1910), blz. 319. — Hermans, *Oudheden*, blz. 68. — J. Kalf, *Baronie van Breda*, blz. 24.

GILZE EN RIJEN.

Te *Rijen*: een gouden munt van Valentinianus.

Naamlijst, blz. 73. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25.

ALPHEN EN RIEL.

Op de heide tusschen *Alphen* (N. B.) en *Riel*, in grafheuvels, die in 1792 zijn opgegraven door A. Heylen, kanunnik van Tongerlo: munten van Vespasianus, Titus, Traianus, Severus Alexander, Philippus Arabs en Aurelianus.

A. Heylen, *Historische verhandeling over de Kempen* (1838), blz. 226.
— Hermans, *Mengelwerk*, II, blz. 265-269; *Oudheden*, blz. 67. — *Naamlijst*, blz. 73. — J. Kalf, *Baronie van Breda*, blz. 4. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25.

Bij *Alphen* (in dezelfde groep van grafheuvels), in 1845: bronzen munten van Augustus, Vespasianus (2), Domitianus, Nerva, Commodus, Gallienus, Probus (4), Allectus en Crispus; twee munten van Valentinianus.

Museum te 's-Hertogenbosch. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 3.

Te *Alphen*: Romeinsche (?) voorwerpen in een graf.
Naamlijst, blz. 2.

In de buurt van *Alphen*: Romeinsche fragmenten.
Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

Te *Kwaalburg*: Romeinsche munten.
Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221.

GOIRLE.

Te *Goirle*, bij de hoeve „Abkove”, in 1839: een gouden munt van Constantinus II.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Hermans, *Mengelwerk*, I, blz. 131, verg. 346; *Oudheden*, blz. 68. — *Naamlijst*, blz. 33. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 139.

RIJSBERGEN.

In een zandakker bij *Tiggelt*, niet ver van de grens van *Zundert*, in 1812, bij den aanleg van den straatweg van *Breda* naar Antwerpen: een groot altaar van witte kalksteen met een inscriptie voor de godin Sandraudiga (zie Deel II, blz. 99 nr. 93) en dakpannen.

Museum te Leiden. — *Naamlijst*, blz. 100. — A. G. Kleyn, *Geschiedenis van Breda* (1861), blz. 8. — Hermans, *Oudheden*, blz. 70-73. — J. Kalf, *Baronie van Breda*, (1912), blz. 297-298. — J. W. A. Gommers, *Beschrijving van Rijsbergen* (1912), blz. 315-324.

Te *Tiggelt*, bij de opgraving door H. de Grez en P. Cuypers, in 1842: de overblijfselen van een heiligdom en van een Romeinsch bouwwerk; stukken kalksteen van het fundament, baksteen en spijkers, ijzeren haken, fragmenten van beschilderd stucco, dakpannen en vorsten; scherven van Romeinsch aardewerk uit de 1ste en 2de eeuw; munten, o. a. bronzen munten van Vespasianus en van Marcus Aurelius.

Museum te 's-Hertogenbosch. — P. Cuypers en L. J. F. Janssen, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, IV (1844), blz. 157–168. — J. W. Wolf, *Bonner Jahrbücher*, VII (1845), blz. 86–90.

Te *Tiggelt*, bij een onderzoek van Dr. J. H. Holwerda, in 1924: puin, La Tène ceramiek, Germaansche potten, scherven van Romeinsch aardewerk, een bronzen munt van Lucilla, geen overblijfselen van een gebouw.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 208; *Studien zur vorgeschichtlichen Archäologie Alfred Götze dargebracht* (1925), blz. 181–186; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VI (1925), blz. 86–92. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, V (1925), blz. 136. — *Voorloopige lijst: Noord-Brabant*, blz. 307.

WOUW.

Te *Heerle*, bij *Wouw*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 25.

BERGEN OP ZOOM.

Te *Bergen op Zoom* bij het Minderbroedersklooster: een kleine buikige puntamphora.

Museum te 's-Hertogenbosch.

DE PROVINCIE GELDERLAND

TEN ZUIDEN VAN DE WAAL: HET RIJK VAN NIJMEGEN, HET LAND VAN MAAS EN WAAL, DE BOMMELERWAARD

NIJMEGEN.

Te *Nijmegen*: de overblijfselen van een aantal nederzettingen uit den Romeinschen tijd; — op het plateau van den Kopschen Hof: een inheemsche versterking met zeer veel Romeinsche vondsten uit den tijd van omstreeks het begin onzer jaartelling tot het jaar 70 na Christus; — op een terrein aan den Berg en Dalschen weg: het legerkamp van Legio X met vondsten uit den tijd van het jaar 70 tot het jaar 105 ongeveer; — op en in de onmiddellijke nabijheid van het *Valkhof* te Nijmegen: nederzettingen uit den oudsten tijd der Romeinsche bezetting, in de eerste helft der eerste eeuw o. J., en uit den laatsten tijd, van het laatste deel der 3de en van de 4de eeuw; — op terreinen ten westen van de oude stad *Nijmegen*: de Romeinsche stad *Noviomagus*, met vondsten uit den tijd van de eerste helft der eerste eeuw o. J. tot de eerste helft van de derde eeuw; — op verschillende terreinen bij *Nijmegen*: grafvelden behorende bij deze nederzettingen.

Museum te Nijmegen: *Catalogi; Verslag der Commissie*. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen: M. A. Evelein, *Gids van het Rijksmuseum-G. M. Kam* (1930). — Museum te Leiden.

Holwerda, *Bijdragen Vaderlandsche geschiedenis*, 5de R. IV (1917), blz. 207–225; *Gemeentebld van Nijmegen*, 1917, nr. 19; *Germania*, I (1917), blz. 105–111; II (1918), blz. 51–54; *Bijblad Ned. anthropologische vereeniging*, 1919, blz. 1–15; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 1–23; II (1921), blz. 57–78; *Oudheidkundige kaart*, blz. 27–29; *Nederland's vroegste geschiedenis* (1925), blz. 171–177. — Byvanck, *Bulletin Ned. oudheidk. bond*, 2e S. XI (1918), blz. 76–92 en 101–118; *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 29–35; III (1923), blz. 39–45; V (1925), blz. 136–137; 4de S. V (1936), blz. 106–108. — M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 6–38; VIII (1927), blz. 65–115. — F. J. de Waele, *Noviomagus Batavorum: Romeinsch Nijmegen* (1931). — J. Breuer, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII (1931), blz. 27–121. — H. J. H. van Buchem, *De fibulae van Nijmegen*, I (1941).

Op het *Valkhof* te *Nijmegen*, gevonden in de Middeleeuwen: een grafschrift voor Gaius Iulius Pudens (C I L. XIII 8735; verg. Deel II, blz. 121 nr. 150), dat werd ingemetseld in den muur van de oude kapel.

In de Betouw, *Chronijk*, blz. 59.

Op het *Valkhof*, in 1622: een potje met zilveren munten van Tiberius en Claudius.

J. Smetius, *Oppidum Batavorum*, blz. 36. — J. In de Betouw, *J. Smetius' Chronijk van Nijmegen* (1785).

In 1698, aan de noordelijke zijde van het *Valkhof*: drie inscripties (C I L. XIII 8742, 8743 en 8739; verg. Deel II, blz. 122–123, nr. 152–154).

In 1699, aan de westzijde van het *Valkhof*: een inscriptie (C I L. XIII 8744; verg. Deel II, blz. 123 nr. 155).

In 1786, op het *Valkhof*: zilveren munten van de gentes Marcia, Plautia en Rossia; bronzen munten van Augustus, Tiberius, Nero, Vespasianus, Domitianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Diocletianus; een gouden munt van Valentinianus.

Op het *Valkhof* te *Nijmegen*, bij het sloopen van den Burcht in 1796: eenige inscripties (C I L. XIII 8737, 8769 enz.; verg. Deel II, blz. 124–128, nr. 156–174), onder anderen een gedeelte van een mijlpaal (C I L. XIII 9164; verg. Deel II, blz. 124, nr. 158), een groot aantal Romeinsche munten, van Gallienus, Claudius Gothicus, Diocletianus, Maximianus, Constantius Chlorus, Constantinus, Constans, Magnentius, Decentius, Valentinianus, Valens, Gratianus en Theodosius; baksteen met stempels.

Verzameling-In de Betouw te Nijmegen. — Museum te Nijmegen. — J. In de Betouw, *Lotgevallen van den Burgt* (1797); *Bijvoegsel tot de lotgevallen van den Burgt* (1804). — M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 30–31.

Op het *Valkhof*, bij de opgravingen van Dr. Konr. Plath, in 1894: overblijfselen van gebouwen uit den laten Romeinschen tijd.

K. Plath, *Het Valkhof te Nijmegen* (1898). — Verg. de besprekingen van dit werk door H. D. J. van Schevichaven, *Nederlandsche Spectator*, 1898, blz. 310–311; S. Muller Fzn, *Museum*, VI (1898), blz. 334–338; J. J. Weve, *De Katholiek*, CXV (1899), blz. 57–70. — De door Dr. Plath gepubliceerde plattegrond van het Valkhof is een teekening van een timmerman uit het jaar 1725, vervaardigd om de plaats aan te duiden van de daken, die moesten worden hersteld.

Op het *Valkhof* te *Nijmegen*, bij opgravingen in de jaren 1910 en 1911: een groote hoeveelheid scherven van Romeinsch aardewerk en andere voorwerpen, afkomstig van twee perioden, I. de eerste helft der 1ste eeuw, II. de 4de en waarschijnlijk nog het begin der 5de eeuw; terra-sigillata, „Belgisch” aardewerk, kruiken, amphora's, beschilderd en grof aardewerk; tegels en dakpannen, voorwerpen van glas, been, brons en ijzer; bronzen munten van Vespasianus, Gallienus, Diocletianus, Maximianus, Constantius Chlorus, Galerius, Constantinus I, Dalmatius, Constans.

Museum te Nijmegen. — J. J. Weve, *Bulletin Ned. oudheidk. bond*, III (1910), blz. 25–27 en 116–119; IV (1911), blz. 108. — *Opmerker*, 1911, blz. 119. — Holwerda, *Oudh. kaart*, blz. 28; *Nederland's vroegste geschiedenis*, blz. 177. — M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 6–37 (uitvoerige en zorgvuldige beschrijving).

Aan den voet van het *Valkhof*, uit de Waal: bronzen en zilveren voorwerpen, meestal uit het begin der 1ste eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

Aan den Canisius-singel: een bronzen munt van Augustus met scherven van aardewerk uit het begin der 1ste eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

Aan het Gerardt Noot-plein: sporen van een palissadeering, aardewerk uit den tijd omstreeks het begin onzer jaartelling, scherven van terra-sigillata, een groote kom van terra-sigillata uit Zuid-Gallië, kruiken vervaardigd in Italië, een kleine amphora, een wrijfschaal, kleine kommetjes en bakjes, een klein kruikje.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

Op het Gerardt Noot-plein en op het plateau van het Kelfkensbosch, bij het Valkhof: wellicht een klein Romeinsch fort uit den tijd van Drusus en Germanicus.

M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 6-37.

— Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 27; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 172.

Op het gebied der stad *Nijmegen*, vlak ten westen van het *Valkhof*: sporen van een burgerlijke nederzetting uit den tijd tegen het einde der eerste eeuw.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 28.

In het noordoostelijk kwartier der stad *Nijmegen*: zeer veel oudheden, o. a. eenige inscripties (gedeeltelijk zeker falsificaties; zie Deel II, blz. 128-129, nr. 177-179), munten van Nero en van Nerva, baksteen en stempels van Legio X, scherven van aardewerk.

In het zuidoostelijk kwartier der stad *Nijmegen*: overblijfsels van gebouwen; bronzen munten van Augustus, Tiberius en Nero; baksteen en stempels van Legio I en Legio X, terra-sigillata en pijpaarden vaatwerk.

In het zuidwestelijk kwartier der stad *Nijmegen*: een steenen doodkist, munten, lampen, glas en aardewerk.

In het noordwestelijk kwartier der stad *Nijmegen*, vooral bij den aanleg der vestingwerken in de 17de eeuw: munten en aardewerk.

J. Smetius, *Oppidum Batavorum*, blz. 29-43. — J. In de Betouw, *Nijmegen verdeeld in wijken* (1805).

Bij grondwerk voor de nieuwe St. Canisiuskapel aan de Molenstraat: een brandgraf uit den tijd omstreeks 100 na Chr.

W. Vermeulen, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVI (1935), blz. 14-17.

In 1487, even buiten *Nijmegen*, waarschijnlijk op den Hunerberg: een grafsteen voor een soldaat van Legio X (C I L. XIII 8732; verg. Deel II, blz. 111 nr. 121).

Museum te Nijmegen. — *Chronijk*, blz. 109.

In 1527, een half uur buiten *Nijmegen*, waarschijnlijk op den Hunerberg: twee grafsteenen voor soldaten van Legio X (C I L. XIII 8736 en 8733; verg. Deel II, blz. 111–112, nr. 122 en 123).

Museum te Nijmegen. — *Chronijk*, blz. 116.

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, in de 17de eeuw: zeer veel Romeinsche oudheden, o. a. munten van Hadrianus en Constantinus II, aardewerk.

J. Smetius, *Oppidum Batavorum*, blz. 33–34.

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, aan den bovenweg naar *Beek*, in 1751: een fragment van een Romeinschen mijlpaal (C I L. XIII 9163; zie Deel II, blz. 114 nr. 127).

Chronijk, blz. 253.

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, in 1751: drie altaren met Latijnsche inscripties (C I L. 1328*, 1327* en 1321*; verg. Deel II, blz. 114–116, nr. 128–130).

Verzameling-C. W. Vonck. — In de Betouw, *Chronijk*, blz. 252–253.

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, in 1782: een altaar van tufsteen met een inscriptie voor Gaius Ianuarius, veteraan van Legio X (C I L. XIII 8715; verg. Deel II, blz. 116 nr. 131).

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, in 1793: een grafsteen met een inscriptie (C I L. XIII 8740; verg. Deel II, blz. 116 nr. 132) en een beeld van Mercurius met een inscriptie (C I L. XIII 8726; verg. Deel II, blz. 116 nr. 133).

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, in 1883: zeer veel oudheden, o. a. een fragment van een inscriptie (C I L. XIII 8768; verg. Deel II, blz. 117 nr. 136).

Museum te Nijmegen.

Op een terrein tusschen den Berg-en-Dalschen weg en den Batavierenweg: de overblijfselen van een burgerlijke nederzetting en van graven uit de eerste eeuw, met enkele vondsten uit de 2de en uit de 4de eeuw, overblijfselen van den Romeinschen weg, een winkel van een wijnkooper met een twintigtal amphora's; terra-sigillata, ander aardewerk en tal van Romeinsche voorwerpen; munten van Augustus, Claudius en Nero; allerlei voorwerpen van dagelijksch gebruik, terra-sigillata en ander aardewerk, vooral „Belgisch” aardewerk dat bij Nijmegen is vervaardigd, terra-nigra, kruiken, groote en kleine urnen, beschilderd aardewerk.

Museum-G. M. Kam. — J. J. Weve, *Bulletin. Ned. oudheidk. Bond*, IV (1902–03), blz. 196–198.

Te *Nijmegen*, op een terrein begrensd door de Barbarossastraat, de Pater Brugmanstraat, de Jan van Goyenstraat en de Hugo de Grootstraat: overblijfselen van graven uit twee perioden, I. uit de 1ste eeuw, II. uit de 4de eeuw, waarschijnlijk het grafveld dat behoorde bij de nederzetting op het Valkhof.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen, voorwerpen gemerkt O en OO. — M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 7.

Aan de Barbarossastraat te *Nijmegen*: een vierkante kalksteen grafkist, glas, aardewerk en andere voorwerpen bevattend, ongeveer uit den tijd kort na het midden van de 1ste eeuw, en andere graven met terra-sigillata en glaswerk.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Verslag*, LIII (1930), blz. 73 en 76; LIV (1931), blz. 97; verg. LV (1932), blz. 79. — M. A. Evelein, *Bulletin Vereeniging antieke beschaving*, V 2 (1930), blz. 8-10; VII 1 (1932), blz. 11-16.

Op een terrein naast het Canisius-College, aan de Museum Kamstraat (Grafveld CC): graven uit den tijd van omstreeks 40 tot 70 en afvalsgaten met aardewerk uit den tijd van 70 tot het begin van de 2de eeuw.

Verzameling in het Canisius-College. — W. G. J. R. Vermeulen, *Een Romeinsch grafveld op den Hunerberg te Nijmegen* (1932).

Op een terrein, begrensd door den Berg-en-Dalschen weg, de Museum-Kamstraat (vroeger Eleonorstraat), den rand van de heuvels, den Beekmansdalschen Bergweg en den Broerweg: de overblijfselen van het versterkte kamp van *Legio X Gemina*, met een muur, een wal en een gracht, onregelmatig van vorm, groot 690 bij 460 m, gebouwd kort na 70, verlaten omstreeks 105; sporen van verschillende gebouwen, onder anderen van het praetorium; fragmenten van baksteen en dakpannen met stempels van *Legio X*; munten van Vespasianus, Titus en Domitianus; terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk uit de tweede helft van de 1ste eeuw; glas en lampen; haarnaalden, mantelspelden en andere bronzen voorwerpen; ijzerwerk, een schop, een sikkels, een bijl, beitels, sleutels, lanspunten.

Museum te Nijmegen. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen: voorwerpen gemerkt O H en voorwerpen afkomstig van het terrein vlak achter het Canisius-college. — Museum te Leiden. — Holwerda, *Bijdragen Vaderlandsche geschiedenis*, 5de R. IV (1917), blz. 207-225; *De stad der Bataven en de Romeinsche vesting te Nijmegen: Bijblad anthropologische vereeniging*, 1918, blz. 2-15; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 14-23; II (1921) blz. 68-76; *Oudheidkundige kaart*, blz. 28; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 172-175. — J. Breuer, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII (1931), blz. 27-121.

Onderzoekingen over de grachten van het legerkamp van *Legio X*.

W. Vermeulen, *Oudheidk. meded.*, N. R. XII (1931), blz. 123-132. — J. Breuer, *Antiquité classique*, III (1934), blz. 385-392. — *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 107 n. 163. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 17-18.

Op den Hunerberg bij *Nijmegen*, wellicht uit het terrein van het legioenskamp: een portret van Caesar, waarschijnlijk vervaardigd in den Flavischen tijd.

W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 24-28.

In den tuin van den Heer Rutten aan den Beekmundaalschen weg, te *Nij-*

megen: een fragment van een reliëf in witte zandsteen, wellicht een gedeelte van een altaar.

Museum-G. M. Kam: *Verlag*, LVII (1934), blz. 65 en 67.

Bij den bouw van het nieuwe internaat aan den Ubbergschen Veldweg voor de Christelijke Normaalschool op den Klokkenberg, bij *Nijmegen*: een bronzen munt van Claudius, een gouden munt van Nero, twee bronzen munten van Domitianus, terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk, Romeinsche voorwerpen.

Museum-G. M. Kam: *Verlag*, LVII (1934), blz. 65; LIX (1936), blz. 87.

Op een terrein nabij de Roomsche-Katholieke begraafplaats te *Nijmegen*: een grafveld; munten van Vespasianus, Domitianus, Nerva en Traianus; aardewerk van het einde der 1ste eeuw tot de tweede helft der 2de eeuw, kruiken, urnen, beschilderd aardewerk, terra-nigra, zeer weinig „Belgisch” aardewerk; glas, mantelspelden en lampen.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen, voorwerpen gemerkt R K. — Museum van Oudheden te Leiden: *Verlag*, XXVIII (1905), blz. 158.

In de nabijheid van het grafveld bij de R. K. begraafplaats: wellicht een kleine nederzetting.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 28; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 176.

Op den Kopschen Bouwhof, bij *Nijmegen*: een zilveren munt van Augustus, een gouden munt van Nero, bronzen voorwerpen, mantelspelden, glas, aardewerk.

J. In de Betouw, *Nijmegen*, blz. 47.

Op het plateau achter het Hotel Valk onder *Ubbergen*, op den *Kop*, tusschen den Kopschen Hof, den Ubbergschen veldweg en den rand van de helling, op een terrein van ongeveer 340 bij 240 meter, bij de opgravingen van Dr. J. H. Holwerda: de overblijfselen van een vesting van onregelmatigen vorm, omgeven door een wal van palen, planken en aarde met bastions, blijkens de vondsten, gebouwd omstreeks het begin onzer jaartelling, verwoest tijdens den opstand der Bataven in het jaar 70, waarschijnlijk de plaats, die „Oppidum Batavorum” wordt genoemd door Tacitus, *Historiae* V 19 (zie Deel I, blz. 246); een noordelijke en een zuidelijke poort, verbonden door een met groote keien geplaveiden weg; overblijfselen van hutten en gebouwen langs dien weg; — in de greppels voor den bouw van de palissade scherven van „Bataafsch” aardewerk, van terra-sigillata uit Arezzo en van „Belgisch” aardewerk uit den tijd van Drusus, uit den tijd toen de vesting werd gebouwd; — in de afvalsgaten binnen de omwalling aardewerk uit de eerste helft en uit het midden der 1ste eeuw, uit den tijd toen de vesting in gebruik was; — in den verbranden grond scherven van aardewerk uit het midden der 1ste eeuw en uit den tijd van Nero, uit den tijd toen de vesting door brand is verwoest.

Musea te Nijmegen en te Leiden. — Holwerda, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 5de R. IV (1917), blz. 207–225; *Germania*, I (1917), blz. 105–111; II (1918), blz. 51–54; *Bijblad Anthropologische vereeniging*,

1918, blz. 2-15; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. I (1920), blz. 1-14; II (1921), blz. 57-68; *Oudheidkundige kaart*, blz. 27; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 134-140 en 171. — Byvanck, *Bulletin van den Ned. oudheidkundigen bond*, 2de S. XI (1918), blz. 76-92 en 101-118. — J. Breuer, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII (1931), blz. 27-121.

Op het terrein van de hofstede „De Kleine Kopsche Hof” bij *Nijmegen*: een grafsteen van een soldaat van Legio X (C I L. 12086; verg. Deel II, blz. 118 nr. 137), munten van Augustus, Nero, Vespasianus, Titus, Domitianus, Nerva en Traianus; bronzen en ijzeren voorwerpen; terra-sigillata en ander aardewerk uit de eerste helft, maar vooral uit de tweede helft van de eerste eeuw na Christus, van den laatsten tijd van Augustus af tot het begin der tweede eeuw, „Belgisch aardewerk”, terra-nigra, kruiken en urnen.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen, voorwerpen gemerkt K K H.

Aan de zuidelijke helling van den heuvelrand, waarop de versterkte nederzetting van den Kopschen Hof ligt: een nederzetting uit het begin van de eerste eeuw.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 68 en 95.

Op een terrein ten westen van *Nijmegen*, aan de *Waal*, tusschen de stad en het Fort Krayenhoff, op de waarden aan de rivier, genaamd de *Winseling*, de *Lennepekamer* en de *Roomsche Voet*, en op een terrein, dat grootendeels is weggespoeld, voordat in 1750 de bandijk werd verlegd op de weide van het gasthuis dicht bij de rivier, en op het terrein, waar in 1852 en 1853 de Nieuwe Haven is aangelegd: de overblijfselen van een belangrijke Romeinsche nederzetting, de stad *Ulpia Noviomagus*, waarvan in de 16de en 17de eeuw de bouwvallen nog zichtbaar waren; fundamenteën van gebouwen, kelders, muren, fragmenten van zuilen, overblijfsels van vloeren, stukken beschilderde kalk, mozaïeken, bakstenen, dakpannen, putten, riolen; fragmenten van beeldhouwwerk; steenen met inscripties (C I L. XIII 8727 enz.; verg. Deel II, blz. 131-139, nr. 185-203), munten, gesneden steenen, zeer veel voorwerpen voor dagelijksch gebruik, huisraad, gereedschappen, bronswerk, ijzer, lood, glas, aardewerk.

J. In de Betouw, *De gevonden oudheden op de Winseling, Lennepekamer en den Roomschen Voet* (1802). — H. D. J. van Schevichaven, *De Winseling: Penschetsen*, III (1904), blz. 76-82.

In 1487, even buiten *Nijmegen*, waarschijnlijk op de *Winseling*: een altaar voor Minerva met een inscriptie (C I L. XIII 8727; verg. Deel II, blz. 131 nr. 185).

In 1623, op de *Winseling*: munten, vloerstenen, aardewerk, instrumenten.

In 1628, even buiten de stad *Nijmegen*, aan de *Waal*: een altaar met een inscriptie voor de Matres Aufaniae (C I L. XIII 8724; verg. Deel II, blz. 132 nr. 186).

In 1630, op de *Winseling* bij de *Lennepekamer*: een altaar. — Bij opgravingen in de ruïnes van een Romeinsch tempeltje op de *Winseling*: beeldhouwwerk.

In 1637, even buiten *Nijmegen*, op de *Winseling*: drie altaren, gewijd aan Juppiter en Fortuna, met inscripties (C I L. XIII 8716, 8718 en 8714; verg. Deel II, blz. 132–133, nr. 187–189).

In 1645, op de *Roomsche Voet*: graven met een looden lijk-kist, glas, aardewerk en andere oudheden; munten.

In 1659, even buiten *Nijmegen*, op de *Winseling*: een grafsteen met een inscriptie (C I L. XIII 8738; verg. Deel II, blz. 134 nr. 190).

L. J. F. Janssen, *Bonner Jahrbücher*, VII (1845), blz. 37. — In 1660 zijn sarkophagen, steenen beelden, Romeinsch beeldhouwwerk en andere oudheden, die op de *Winseling* waren gevonden, geschonken aan Johan Maurits van Nassau, gouverneur van Cleef.

In 1669, bij zeer laag water, op de *Lennepekamer* bij de *Winseling*: twee altaren, gewijd aan de Matres Mopates en aan Juppiter, met inscripties (C I L. XIII 8725 en 8717; verg. Deel II, blz. 134–135, nr. 191 en 192).

In 1671, op de *Winseling*: twee steentjes van een oogarts met inscripties (C I L. XIII 10021, 199 en 200; verg. Deel II, blz. 136 nr. 193 en 194).

In 1672, bij het beleg door de Franschen: zeer veel Romeinsche oudheden.

In 1681, beneden *Nijmegen*, aan de *Waal*, op de *Winseling*: twee altaren met inscripties (C I L. XIII 1326* en 1330*; verg. Deel II, blz. 137–138, nr. 196 en 197).

In 1685, aan de *Waal*, op de *Winseling*: een basis met een inscriptie (C I L. XIII 1323*; verg. Deel II, blz. 138 nr. 199).

In 1750, bij het verleggen van den bandijk, aan de *Waal*: zeer veel Romeinsche oudheden.

H. Cannegieter, bij J. In de Betouw, *Winseling*, blz. 30–31.

In 1795, bij het beleg door de Franschen: zeer veel oudheden.

In 1826, bij het verrichten van graafwerk voor den aanleg van het Fort Krayenhoff: zeer veel oudheden.

In 1834, bij de opgravingen, ondernomen om de muren te onderzoeken, die sedert den aanleg van het Fort Krayenhoff boven den grond uitstaken: de fundamenten van twee zijden van een Romeinsch rechthoekig gebouw (de eene zijde 90 en de andere 60 ellen lang), dat men voor een thermen gebouw aanzag; zeer veel oudheden.

Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant van 16 September 1834.

In 1852 en 1853, bij het verrichten van graafwerk voor den aanleg van de Nieuwe Haven: zeer veel Romeinsche oudheden.

In 1868, in de *Waal* bij de *Winseling*: een doosje met munten van Marcus Aurelius en Commodus.

Na 1895, toen veel puin is gestort aan den voet van den dijk, zijn op de waarden aan de *Waal* geen oudheden meer gevonden.

In 1930, ten westen van Nijmegen: een Romeinsche inscriptie.

F. J. de Waele, *Noviomagus* (1931), blz. 99.

Op een terrein ten westen van *Nijmegen*, bij den aanleg van de rioleering in nieuwe straten: de overblijfselen van een tweetal heiligdommen met tempels en van een pottenbakkerij.

M. Daniëls, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 6-37; VIII (1927), blz. 65-115. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 28; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 175. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 107.

In de Dijkstraat, bij het Fort Krayenhoff: aardewerk uit den tijd van Tiberius.

Verzameling van J. Smetius. — Verzameling van J. In de Betouw. — Verzameling van P. C. G. Guyot. — Museum te Nijmegen. — Museum van Oudheden te Leiden. — J. Smetius, *Oppidum Batavorum*, blz. 32-33. — J. In de Betouw, *Chronijk; Oudheden op de Winseling* (1802). — H. D. J. van Schevichaven, *Penschetsen*, III (1904), blz. 76-82.

In de *Waal*, bij Fort Krayenhoff, in een bonk klei: zilveren munten van Vespasianus (4), Titus (1), Domitianus (3), Traianus (8), Hadrianus (3), Sabina (1), Faustina I (1), Faustina II (1), Septimius Severus (14), Iulia Domna (10), Caracalla (14), Plautilla (1), Geta (4), de oudere munten versleten, de munten van Septimius Severus tot Geta in goeden staat.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

In de *Waal*, bij *Nijmegen*: allerlei oudheden, vooral bronzen vaatwerk, emmers en ketels, gereedschappen, wapens, een helm.

Museum te Nijmegen. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — Museum van Oudheden te Leiden. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 32-46.

Ten westen van *Nijmegen*, op het Heesche veld, onder *Hees* en *Neerbosch*, in de nabijheid van de Romeinsche nederzetting aan de *Waal*: graven met aardewerk en zeer veel andere oudheden, voornamelijk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum van Oudheden te Leiden.

Op een terrein in de nabijheid van *Nijmegen* aan den Weurtschen Weg en aan beide zijden van de Voorstadslaan: graven met aardewerk en zeer veel andere oudheden, voornamelijk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen, voorwerpen gemerkt W W.

Op een terrein in de nabijheid van *Nijmegen*, op land van Notaris Klaassen, achter de Kerk van O. L. V. van de H. Rozenkrans, bij opgravingen van den Heer G. M. Kam: graven, met munten van Domitianus en Traianus, sarkophagen, aardewerk en zeer veel andere oudheden, voornamelijk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen, voorwerpen gemerkt K L.

Bij een opgraving op een terrein tusschen de Voorstadslaan en de Krayenhoff-

laan te *Nijmegen*, ter controleering van de vondsten uit de grafvelden W W en K L, in 1934: een aantal Romeinsche brandgraven met hun inhoud.

H. Brunsting, *Het grafveld onder Hees bij Nijmegen* (1937), blz. 11-23.

In de onmiddellijke omgeving der stad *Nijmegen*: steenen met inscripties en beeldhouwwerk, overblijfselen van gebouwen en begraafplaatsen, munten uit den tijd van de Republiek van Caesar tot Valentinianus III en Iustinus, wapens en gereedschappen, instrumenten en huisraad, glas en aardewerk, van den tijd omstreeks het begin onzer jaartelling tot de 4de eeuw.

Museum te Nijmegen. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — Museum van Oudheden te Leiden.

Te *Nijmegen* en in de onmiddellijke omgeving: een zeer groot aantal munten, uit den tijd van de Republiek (70), van Pompeius (1), Caesar (8), Caesar en Antonius (3), Marcus Antonius (1), Augustus (138), Agrippa (6), Tiberius (32), Antonia (5), Germanicus (13), Agrippina I (1), Drusus (3), Gaius (20), Claudius (39), Messalina (1), Nero (17), Galba (2), Vitellius (7), Vespasianus (34), Titus (27), Iulia Titi (2), Domitianus (128), Nerva (9), Traianus (99), Plotina (1), Hadrianus (37), Sabina (4), Antoninus Pius (30), Faustina I (17), Marcus Aurelius (19), Faustina II (13), Lucius Verus (6), Lucilla (2), Commodus (6), Crispina (2), Pertinax (1), Septimius Severus (3), Iulia Domna (6), Caracalla (7), Geta (1), Elagabalus (3), Iulia Severa (1), Iulia Maesa (1), Severus Alexander (5), Iulia Mamaea (3), Maximinus (3), Balbinus (2), Gordianus (27), Tranquillina (1), Philippus (5), Otacilia Severa (3), Philippus II (2), Decius (2), Etruscilla (1), Herennius (1), Trebonianus (1), Volusianus (1), Valerianus (1), Gallienus (11), Salonina (1), Valerianus II (1), Marcianus (1), Postumus (18), Lollianus (1), Victorinus I (6), Claudius II (5), Aurelianus (2), Tetricus I (4), Tetricus II (6), Tacitus (1), Florianus (1), Probus (2), Carinus (1), Diocletianus (16), Maximianus (8), Carausius (1), Constantius Chlorus (11), Theodora (4), Galerius (1), Maximianus II (8), Maximus (6), Licinius I (5), Licinius II (6), Constantinus I (8), Constantinopolis (8), Roma (8), Fausta (2), Crispus (2), Dalmatius (1), Constantinus II (22), Constans (17), Constantius II (30), Magnentius (8), Decentius (1), Constantinus III (2), Iulianus (4), Iovianus (3), Valentinianus I (8), Valens (12), Gratianus (6), Valentinianus II (3), Theodosius (6), Maximus (6), Honorius (1), Valentinianus III (2), Arcadius (6), Iustinus (2).

Museum-G. M. Kam.

MILLINGEN.

Te *Millingen*, ingemetseld in den muur van de R. K. kerk: een Romeinsch altaar van kalksteen met een inscriptie (C I L. XIII 8706; verg. Deel II, blz. 109 nr. 117).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 226 nr. 30. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 14.

Te *Millingen*, bij graafwerk voor het ophoogen van een dijk: een doodkist van tufsteen, aardewerk, glas; bronzen munten van Tiberius en Vespasianus, een gouden munt van Iustinianus.

Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Konst- en letterbode*, 1847, blz. 20; *Bonner Jahrbücher*, XXV (1855), blz. 144. — J. Schneider, *Bonner Jahrbücher*, XXV (1857), blz. 7-17. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 15-16.

Op een terrein aan den Zeelandschen weg, bij het huis „Groot Zeeland”, omstreeks 1500 meter ten zuidwesten van *Millingen*: een groote bronzen schaal, een bronzen pan met een kan en andere voorwerpen van brons; een zeer groote glazen kan, glazen kannetjes en fleschjes; Romeinsch aardewerk uit den tijd van de tweede helft der 1ste tot de 2de eeuw, terra-sigillata, terra-rubra, kruikjes, grof aardewerk; een bronzen munt van Traianus, een zilveren munt van Severus Alexander.

Verzameling-Arntz te Millingen. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Verslag*, XLVI (1923), blz. 73-74; LV (1932), blz. 79 en 81; *Gids*, blz. 98.

W. Janssen, *Bulletin Ned. oudheidk. Bond*, III (1901-1902), blz. 204. — G. Mestwerdt, *Bonner Jahrbücher*, CXVI (1907), blz. 42-43. — *Bulletin Ned. oudheidk. Bond*, 2de S. X (1917), blz. 244-245.

Bij opgravingen, op een terrein een half uur ten noordwesten van *Millingen*: bronzen voorwerpen, mantelspelden, glas en aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

Op een hooggelegen weiland, genaamd „De Eversberg”, onder *Millingen*, bij opgravingen onder leiding van pastoor W. G. L. van Eyck, voornamelijk in 1886: de grondslagen van een vierkant Romeinsch gebouw, waarschijnlijk een wachttoren omgeven door een gracht; tegels, baksteen, dakpannen, vorsten, buizen van een verwarmingstoestel; ijzeren spijkers en klampen; zilveren armbanden met gouden knoppen; ijzeren gereedschappen en wapens; ringen van tuigen; glaswerk en kralen; terra-sigillata uit de 2de en 3de eeuw, kruiken, amphora's; beschilderd en grof aardewerk; een munt van Postumus.

Museum te Leiden: *Verslag*, VII (1884), blz. 54-57; VIII (1885), blz. 174; IX (1886), blz. 82-83 en 89; X (1887), blz. 61. — C. Leemans, *Westdeutsche Zeitschrift*, VI (1887), blz. 313. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 15-16. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 180. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 138. — Verg. Deel II, blz. 110, nr. 118, 119 en 120.

Bij *Millingen* op den Eversberg en bij de hoeve Nieuw-Zeeland: belangrijke vondsten uit den Romeinschen tijd.

Museum-G. M. Kam: *Verslag*, LIX (1936), blz. 64.

UBBERGEN.

Te *Erlecom*, op een woerd, in 1843: munten van Domitianus.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — *Naamlijst*, blz. 27.

Te *Persingen*: munten, een gesneden steen, glas, aardewerk en andere Romeinsche voorwerpen.

Museum te Leiden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 32. — *Versl. Rijks Verz.* LIX (1936), blz. 64.

Bij het dorp *Ubbergen*, op de helling van de heuvels, bij een opgraving in tegenwoordigheid van Cornelis van Aerssen van Sommelsdijk, omstreeks het midden van de 17de eeuw: zwaar muurwerk, baksteen met inscripties, ijzer, glas, aardewerk.

Aan den voet van de heuvels, bij *Ubbergen*: zware muren.

Op een plaats dicht bij *Nijmegen*, onder *Ubbergen*, in 1541: een grafsteen met een inscriptie voor Lutatia (C I L. XIII 8745; verg. Deel II, blz. 113 nr. 124), te midden der overblijfselen van een gebouw.

Bij het kasteel te *Ubbergen*: bronzen munten van Traianus en Antoninus Pius, veel Romeinsche oudheden.

Tegen de helling van de heuvels, bij *Ubbergen*: lampjes en kruiken; munten van Germanicus, Nero en Traianus.

J. Smetius, *Oppidum Batavorum*, blz. 34–35. — J. In de Betouw, *Nijmegen verdeeld in wijken* (1806). — H. D. J. van Schevichaven, *Penschetsen*, III (1904), blz. 183.

Op de heuvels, bij *Ubbergen*, in 1826: Romeinsche voorwerpen.

Museum te Antwerpen: *Catalogue du musée d'Anvers* (1888), blz. 44.

Op de hoogte achter het kasteel, bij *Ubbergen*, in 1846: een grafsteen voor Lucius Cassius Clemens, soldaat van Legio X (C I L. XIII 8734; verg. Deel II, blz. 117 nr. 135), houtskool, asch, gebroken Romeinsche urnen en andere voorwerpen.

Verzameling-Dommer van Poldersveldt. — Museum te Nijmegen. —

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1846), blz. 397–400. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 31–32.

Op de heuvels, boven *Ubbergen*: fragmenten van beeldhouwwerk en van een onleesbare inscriptie (verg. Deel II, blz. 117 nr. 134), bronzen voorwerpen, glas, terra-sigillata, kruiken en grof aardewerk; munten van Augustus en Nero.

Verzameling-Dommer van Poldersveldt te *Ubbergen* (in een gewelfde ruimte op het terrein van het kasteel, dat in 1868 is gesloopt). — Museum te Nijmegen. — Museum der Katakomben-stichting te Valkenburg.

C. J. C. Reuvens, *Antiquiteiten*, II (1823), blz. 118. — O. G. Heldring, *Geldersche volksalmanak*, 1839. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1846), blz. 346–352.

Te *Beek*: fundamenten van gebouwen van gehouwen steen en van cementwerk, ijzeren spijkers en looden beslag van een houten kist, zilveren steelpannen,

aardewerk; een gouden munt van Nero, bronzen munten van Vespasianus, Domitianus, Traianus, Septimius Severus en Severus Alexander.

Museum te Nijmegen. — Museum te Leiden. — J. In de Betouw, *Nijmegen verdeeld in wijken* (1805), blz. 48; *Bijvoegsel tot de oudheden van Ubbergen en Beek* (1806). — *Naamlijst*, blz. 8. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 32. — H. D. J. van Schevichaven, *Penschetsen*, III (1904), blz. 53. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 182.

Te *Beek*, aan de Koningstraat, den ouden landweg, in April 1628: een mijlpaal met den naam van keizer Traianus (C I L. XIII 9162; verg. Deel II, blz. 113 nr. 126).

Museum te Nijmegen. — In de Betouw, *Chronijk*, blz. 171. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 32–33.

Te *Berg-en-Dal*: Romeinsche munten, glaswerk, kruiken en ander aardewerk. Museum te Leiden.

GROESBEEK.

Te *Holdoorn*, onder *Groesbeek*, aan den weg van *Berg en Dal* naar *Wylers*, aan beide zijden van den weg, dus gedeeltelijk op Duitsch grondgebied: de overblijfselen van de groote steenbakkerij van het leger in Beneden-Germanië (*tegularia exercitus Germanici inferioris*), een Romeinsche nederzetting en een heiligdom; wapens, instrumenten en gereedschappen; allerlei voorwerpen van dagelijksch gebruik, aardewerk (voornamelijk uit de 2de eeuw), munten van Hadrianus en Commodus.

Museum te Nijmegen. — Museum te Leiden. — Museum te 's-Hertogenbosch. — Verg. Deel II, blz. 107 nr. 115.

J. In de Betouw, *Nijmegen verdeeld in wijken* (1805). — *Naamlijst*, blz. 40. — O. G. Heldring, *Geldersche volksalmanak*, IX (1843), blz. 153. — J. Schneider, *Bonner Jahrbücher*, XXVII (1859), blz. 1–18. — J. Freudenberg, *Bonner Jahrbücher*, XLIII (1867), blz. 223. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 33–34. — *Römisch-germanisches Korrespondenzblatt*, III (1910), blz. 48. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 29; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 176–177.

Verg. voor de steenbakkerij bij Xanten, *Bonner Jahrbücher*, LX (1903), blz. 70–109. — P. Steiner, *Xanten: Katalog der Sammlung* (1911), blz. 44–74, vooral blz. 70–72.

Te *Holdoorn*, in 1655: een altaar met een inscriptie, gewijd aan Iuppiter, door Gaius Candidinius Sanctus, vaandeldrager van Legio XXX, uit het jaar 185 (C I L. XIII 8719; verg. Deel II, blz. 102 nr. 98).

Museum te Nijmegen: *Catalogus*, blz. 19 nr. 5. — J. In de Betouw, *Opschriften*, blz. 50 nr. IX.

Te *Holdoorn*, in 1780: stempels voor munten, zeer veel gestempelde dakpannen en tegels.

J. In de Betouw, *Chronijk van Nijmegen* (1784), blz. 263–265. — L. J. F. Janssen, *Beschreibung eines römischen Ziegels*, blz. 4.

Te *Holdoorn*, in 1783: munten van Augustus, Claudius en Nero.
J. In de Betouw, *Chronijk van Nijmegen*.

Te *Holdoorn*, in 1803: een munt van Augustus.
J. In de Betouw, *Nijmegen verdeeld in wijken* (1805).

Te *Holdoorn*, in 1806: drie zilveren bakjes met reliëfs.
J. In de Betouw, *Bijvoegsel tot de gevonden oudheden* (1806), blz. 1. —
L. J. F. Janssen, *Beschreibung eines römischen Ziegels*, blz. 5.

Te *Holdoorn*, bij de opgravingen door J. In de Betouw ondernomen op last van koning Lodewijk Napoleon: zeer veel baksteen en dakpannen met stempels.
J. In de Betouw, *Opgravingen in den Holle Doorn: Konst- en Letterbode*, 1808, blz. 377. — *Vervolg der kronijk van Nijmegen* (1818).

Te *Holdoorn*, dicht bij de plaats waar J. In de Betouw had gegraven, bij de opgravingen van L. J. F. Janssen, in 1832: een Romeinsche muur van groote baksteen, fragmenten van tufsteen, glas, spijkers, ijzerwerk, zeer veel baksteen en tegels met stempels.
L. J. F. Janssen, *Beschreibung eines römischen Ziegels*, blz. 5.

Te *Holdoorn*, bij het ontginnen van woest land, in 1838: een steenoven met veel Romeinsche dakpannen, die daar blijkbaar waren vervaardigd.
C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 16.

Te *Holdoorn*, in 1840: zeer veel baksteen met stempels, een gedeelte van een buis voor heete lucht van terra-cotta, een looden buis voor een waterleiding.
Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Konst- en letterbode*, 1840, blz. 38-43; *Beschreibung eines römischen Ziegels*, blz. 5-6.

Te *Holdoorn*, in 1841: een baksteen met de letters van het alfabet, die vóór het bakken in de klei waren gegrift (verg. Deel II, blz. 102 nr. 99).
L. J. F. Janssen, *Beschreibung eines römischen Ziegels mit zweifachem lateinischen Alphabet* (1841); *Een Romeinsche tegel voorzien van Latijnsch cursiefschrift* (1844); *Versl. Kon. akademie: Afd. letterk.* IX (1865), blz. 13-22; XII (1869), blz. 153-155.

Te *Holdoorn*, bij het graven naar tegels, in 1844: overblijfselen van stookplaatsen en zeer veel Romeinsche baksteen.
C. Leemans, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, IV (1844), blz. 303-305.

Te *Holdoorn*, in 1844: het bovenste gedeelte van een altaar van kalksteen met een inscriptie voor Juppiter en den Genius loci (C I L. XIII 8722; verg. Deel II, blz. 103 nr. 101), een tegel met een ingegrifte inscriptie (verg. Deel II, blz. 103 nr. 102), een altaartje van terra-cotta met een inscriptie aan de Matres (C I L. XIII 1322*; verg. Deel II, blz. 104 nr. 103).
L. J. F. Janssen, *Een Romeinsche tegel voorzien van Latijnsch cursiefschrift* (1844), blz. 11-20.

Te *Holdoorn*, bij de opgravingen onder leiding van L. J. F. Janssen, op de plaats waar in het jaar 1844 een stookplaats was ontdekt, in 1845: de volledige stookplaats van een steenoven, zeer veel baksteen en met stempels uit den tijd van de 1ste tot de 3de eeuw, overblijfselen van een gebouw.

Te *Holdoorn*, op de plaats waar in het jaar 1844 het fragment van een altaar was gevonden, in 1845: een stuk bewerkte tufsteen, een gedeelte van een altaar van zandsteen met een inscriptie aan Juppiter en den Genius loci (C I L. XIII 8720; verg. Deel II, blz. 104 nr. 104), overblijfselen van gebouwen, zeer veel baksteen en met stempels, een munt van Maximianus uit Trier.

Te *Holdoorn*, in 1845: fundamenten van gebouwen, een graf opgebouwd van baksteen, een tweede steenoven, een altaar aan Vesta gewijd door een magister figulorum (C I L. XIII 8729; verg. Deel II, blz. 104 nr. 105), bronzen voorwerpen, glas, terra-sigillata, grof aardewerk.

Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1846), blz. 323–346, pl. VII–XIV; verg. *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, VII (1850), blz. 158.

Te *Holdoorn*, in 1849: eenige kelders met pijpen kruikjes, bakjes van terra-sigillata en beschilderde schoteltjes; baksteen en met stempels en met een ingegrifte inscriptie (verg. Deel II, blz. 105 nr. 106).

L. J. F. Janssen, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, VII (1850), blz. 150–163; (ook afzonderlijk uitgegeven:) *Nieuwe ontdekkingen van Romeinsche oudheden te Holdeurnt* (Arnhem, 1850).

In de nabijheid van *Holdoorn*, in 1854: een fragment van een inscriptie op zandsteen (C I L. XIII 8752–3; verg. Deel II, blz. 105 nr. 108) en een altaar voor de godin Hludana (C I L. XIII 8723; verg. Deel II, blz. 105 nr. 107).

Te *Holdoorn*, in 1855: graven, samengesteld uit groote tegels, met schaaltes van terra-sigillata en pijpen kruikjes.

Museum te Utrecht. — L. J. F. Janssen, *Bonner Jahrbücher*, XXII (1855), blz. 141; XXIII (1856), blz. 168–170.

Te *Holdoorn*, in 1863 en 1864: twee Romeinsche tegels met inscripties (verg. Deel II, blz. 105 nr. 109 en blz. 105 nr. 110).

L. J. F. Janssen, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, IX (1865), blz. 13–22.

Te *Holdoorn*, in 1868: een Romeinsche tegel met een inscriptie (verg. Deel II, blz. 109 nr. 111).

Museum te Nijmegen: *Catalogus*, blz. 50 nr. 39 b. — L. J. F. Janssen, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, XII (1869), blz. 153–155.

Te *Holdoorn*, in 1905: een buis voor een waterleiding, dakpannen, baksteen, aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXVIII (1905), blz. 154–155.

Op het terrein van den Holtheurnschen hof bij *Holdoorn*, in 1930: de overblijfselen van een Romeinschen pottenbakkersoven, Romeinsche tegels en aardewerk.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Verslag*, LIII (1930), blz. 73–74 en 76.

Op het terrein van den Holtheurnschen Hof bij *Berg en Dal*, waar indertijd door Janssen is gegraven, bij opgravingen in de jaren 1937, 1938, 1939 en 1940: een groote Romeinsche pannenbakkerij en zeer veel gestempelde pannen en bakstenen, verder pottenbakkersovens en zeer veel scherven van daar ter plaatse vervaardigd „Nijmeegsch” aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 68 en 95; LXI (1938), blz. 92 en 120; LXII (1939), blz. 87 en 113.

Bij de *Water-Meerwijk*, onder *Groesbeek*, in 1882: een altaar met een inscriptie, gedateerd 225 (C I L. XIII 8728; verg. Deel II, blz. 109 nr. 116).

Museum te Nijmegen: *Catalogus*, blz. 34–37, nr. 29. — K. Zange-meister, *Westdeutsche Zeitschrift*, XI (1892), blz. 278–281.

Op den *Hoenderberg*, bij *Groesbeek*: een gesneden steen met de afbeelding van een athleet.

H. J. de Dompierre de Chaufepié, *Bulletin Ned. oudheidk. Bond*, II (1900–1901), blz. 158–159.

Op „Het Veldje”, onder *Groesbeek*, bij het ontginnen van heide, in 1862: een schaalte van terra-sigillata, een kannetje, eenige kruiken uit de 2de eeuw.

C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 15–16. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 29.

Op „Het Veldje”, onder *Groesbeek*, waarschijnlijk uit brandgraven: Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, LVI (1933), blz. 56.

Op den *Kloosterberg*, onder *Groesbeek*, bij den Plasmolen, bij opgravingen in 1864 en 1931 tot 1933: de overblijfselen van een groot Romeinsch landhuis, fundamenten, een vloer van beton, vloertegels, bakstenen, dakpannen, tegels en buizen van een verwarmingstoestel, beschilderd pleisterwerk, glas en ijzer; aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch. — Museum te Leiden: *Verslag*, LIV (1931), blz. 75; LV (1932), blz. 62. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 14–15. — J. Habets, *De Maasgouw*, 1883, blz. 921–922; *Publications de Limbourg*, XXXII (1895), blz. 281. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XV (1934), blz. 4–13.

Op den *Sint-Jansberg*, bij den Plasmolen: Romeinsch puin, afkomstig van een Romeinsch landhuis.

C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 15. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 16; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 201.

HEUMEN.

In het Heumensche bosch te *Heumensoord*: een versterkte laat-Romeinsche wachttoren uit de 4de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIV (1931), blz. 75; LV (1932), blz. 62.
— Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XIV (1933), blz. 10-25.

OVERASSELT.

Te *Overasselt*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 30.

Op de heide bij *Valenburg*, onder *Overasselt*, niet ver van *Hatert*: de bekroning van een veldteeken, een gegraveerde spiegel, bronzen kannetjes en steelpannen.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Gids*, blz. 89. — Byvanck, *Bulletin Ned. oudheidk. Bond*, 2de S. X (1917), blz. 219-227. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 29; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 201. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 164.

Te *Nederasselt*: Romeinsche voorwerpen.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 30.

WIJCHEN.

Te *Wijchen*, in de kom van het dorp: Romeinsche scherven van aardewerk en tegels.

Verzameling-Guyot, in het Museum te Nijmegen. — *Naamlijst*, blz. 94. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 29.

Te *Wijchen*: een Romeinsch grafveld met brandgraven.

Versl. Rijks Verz. XLIX (1926), blz. 69; verg. LII (1929), blz. 53; LIII (1930), blz. 48. — F. Bloemen, *De Maasgouw*, L (1930), blz. 6-7.

Op de heuvels, in de buurtschap *Valendries*, onder *Wijchen*: Romeinsche brandgraven en sporen van Romeinsche woningen, scherven van Romeinsch aardewerk van de 1ste tot de 3de eeuw.

In de bosschen aan den Leenweg: een Romeinsch grafveld.

Versl. Rijks Verz. XLVIII (1925), blz. 67-70; LIII (1930), blz. 75; LIV (1932), blz. 62. — *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XIV (1933), blz. 5-9 en 59-60; XVI (1935), blz. 25-40. — *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 106.

Op een terrein aan den Scheiwal, tusschen *Overasselt* en *Wijchen*: de overblijfselen van een klein Romeinsch landhuis en een klein Romeinsch badhuisje;

fragmenten van de bepleistering der wanden met schilderwerk, Romeinsche dakpannen en aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIII (1930), blz. 48–49. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XV (1934), blz. 13–18.

In het bosch, ten zuiden van het klooster, te *Wijchen*, ten zuidwesten van den weg naar *Grave*: Romeinsche voorwerpen, waarschijnlijk afkomstig van een grafveld.

Ten zuiden van *Wijchen*, bij de hoeve Bullenkamp: Romeinsch puin, afkomstig van een nederzetting.

Versl. Rijks Verz. LIII (1930), blz. 48–49. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 29–30; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 201.

Te *Wijchen*, in de dorpsstraat: Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 76.

Op een paar plaatsen in den omtrek van *Wijchen*: Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93; LXII (1939), blz. 89.

BERGHAREN.

Te *Leur*: Romeinsche munten en andere oudheden.

Tegenwoordige staat van alle volken, XIII: Gelderland (1741), blz. 278. — *Naamlijst*, blz. 48.

Te *Leur*: een Romeinsche inscriptie, waarvan alleen een kopie op hout is bewaard gebleven (verg. Deel II, blz. 131 nr. 185).

Gualterius Ruys a Gravia, *Ritus ac observationes antiquissimae* (geciteerd door H. Ewich, *Hs. te Berlijn*, lat. fol. 61 b, blz. 23 en door *Corpus Inscr. Lat.* XIII, blz. 624). — J. Huizinga, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 368.

Te *Hernen*: een Romeinsche kruik.

Museum te Leiden: *Verslag*, LI (1928), blz. 63.

Te *Bergharen*: Romeinsch aardewerk, o. a. een kommetje van terra-sigillata.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 135. — Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noordbrabant's oudheden*, blz. 104. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 30; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 201. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 37.

BATENBURG.

Te *Batenburg*: bronzen munten van Vespasianus, Domitianus en Nerva; zilveren munten van Domitianus, Lucius Verus en Severus Alexander.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 105. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 56. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 29.

Bij *Batenburg*: kleine bronzen voorwerpen en aardewerk.
Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 68.

Te *Batenburg*: een Romeinsche bronzen ketel.
Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93.

APPELTERN.

Te *Appeltern*: een Romeinsche urn.
Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 105.

Bij *Appeltern*: een koperen ketel en een bronzen armbandje.
Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 68.

Te *Altforst*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata.
L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

ALPHEN AAN DE MAAS.

Bij *Alphen aan de Maas*: Romeinsch aardewerk, munten, een bronzen steelpan.
Versl. Rijks Verz. LIX (1936), blz. 65; LX (1937), blz. 68.

HORSSEN.

Te *Horssen*: Romeinsch aardewerk, o. a. een kom van terra-sigillata, en kralen.
Naamljst, blz. 41.

In den Kloosterheuvel onder *Horssen*: Romeinsche munten, o. a. van Faustina.
L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

EWIJK.

Bij het huis *Doddendael*, onder *Ewijk*, aan de *Waal*: Romeinsch aardewerk, o. a. uit de 1ste eeuw, waarschijnlijk afkomstig van een Romeinsche nederzetting.
Museum te Nijmegen. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 178.

Onder *Ewijk* en *Winssen*, op een woerd aan de Koningstraat: scherven van Romeinsch aardewerk en munten.

O. G. Heldring, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, II (1840), blz. 76. — *Naamlijst*, blz. 95. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 82.

DRUTEN.

Bij *Deest*: een bronzen munt uit den keizertijd.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 68; *Catalogus*, blz. 221.
— Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Bij *Deest*: de hals van een kruik en een bakje van Romeinsch aardewerk.

Museum te 's-Hertogenbosch.

Uit de *Waal*, bij *Deest*, tusschen de kribben: een bronzen zeepaardje, waarschijnlijk een fragment van een Romeinsch veldteeken.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — Byvanck, *Bulletin Ned. oudheidk. Bond*, 2de S. X (1917), blz. 219-224; *Oude Kunst*, V (1920), blz. 3-6.

Te *Druten*, bij de pannenbakkerij van den Heer J. Okkes: Romeinsche fragmenten.

Museum te Leiden: *Verslag*, LVII (1934), blz. 47.

In den *Geleenberg*, op een woerd bij *Afferden*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata uit de 2de eeuw.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 104. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 63.

WAMEL.

Te *Leeuwen*, in de *Waal*: een bronzen munt van Domitianus en andere Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 217 en 221.

Te *Leeuwen*: een bronzen munt van Agrippina.

Museum te Tiel.

Te *Leeuwen*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 36. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Te *Wamel*, in de uiterwaarden: een groote Romeinsche amphora.

Versl. Rijks Verz. LIX (1936), blz. 64.

Te *Wamel*, in de Waal: een eikenhouten paal met ijzer beslag en ijzerwerk.

Versl. Rijks Verz. XXI (1898), blz. 121. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

DREUMEL.

Te *Bato's erf*: gouden munten van Valentinianus I, Valens en Arcadius.

Bulletin Ned. oudheidk. Bond, 2de S. XII (1919), blz. 48.

HEEREWAARDEN.

Bij *Heerewaarden*, uit het bed van de Maas: een groot aantal Romeinsche voorwerpen, onder anderen munten, bronzen vaatwerk, scherven van aardewerk.

Museum te Leiden. — *Versl. Rijks Verz.* LVIII (1935), blz. 76; LIX (1936), blz. 64.

ROSSUM.

Tusschen *Rossum* en het moderne fort *Sint-Andries*, op de uiterwaard genaamd het *Klooster*, aan den zuidelijken oever van de Waal bij de derde krib, ongeveer 350 meter ten oosten van Rossum, blootgespoeld door de rivier, maar thans vrijwel geheel weggeslagen: de overblijfselen van een Romeinsche versterkte nederzetting, waarbij men ten minste vier perioden kan onderscheiden: I. een kleine sterkte uit den tijd van Augustus (aan te nemen voornamelijk op grond van eenige munten); II. een herbouw van deze sterkte in den tijd van Claudius (zeer veel scherven van aardewerk uit den tijd van Claudius en Nero), die is verwoest tijdens den opstand der Bataven; III. een belangrijk fort in den tijd der Flavische keizers, bezet door manschappen van Legio X uit Nijmegen en nog met een militaire bezetting in de 2de en 3de eeuw (blijkens de munten en het aardewerk uit dien tijd); IV. een fort in de 4de eeuw (blijkens de munten); wellicht de plaats *Grinnes*, die wordt vermeld door Tacitus, *Historiae* V 20–21 (zie Deel I, blz. 246) en op de *Tabula Peutingeriana* (zie Deel I, blz. 543; verg. Byvanck, *Geschiedkundige Atlas: Rom. tijd*, 1929, blz. 37; *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. X, 1941, blz. 60); baksteen en vloertegels en dakpannen met stempels (verg. Deel II, blz. 167); buizen van een verwarmingstoestel en brokken kalk; gesneden steenen; mantelspelden, beslag van riemen, naalden en andere voorwerpen van brons; spijkers, instrumenten, werktuigen en wapens; gewichten, glaswerk, kralen, beeldjes van terra-cotta, aarden lampjes; zeer veel scherven van aardewerk; terra-sigillata van het midden van de 1ste tot de 4de eeuw (maar vooral uit de tweede helft der 1ste eeuw), kommen, borden en schalen; kannen, kruiken en amphora's; grof aardewerk; — zilveren munten van de Gens Cordia en de Gens Domitia; van Augustus (4 bronzen), Gaius en Lucius Caesar (2 zilveren), Tiberius (2 bronzen), Drusus (1 bronzen), Germanicus (2 bronzen), Gaius Caligula (2 bronzen), Claudius (1 zilveren en 6 bronzen), Nero (1 zilveren en 7 bronzen),

Galba (1 bronzen), Otho (1 zilveren), Vespasianus (4 zilveren en 13 bronzen), Titus (1 zilveren), Domitianus (3 zilveren en 4 bronzen), Nerva (4 zilveren en 1 bronzen), Traianus (4 zilveren en 15 bronzen), Hadrianus (3 zilveren en 7 bronzen), Aelius Verus (1 bronzen), Antoninus Pius (6 zilveren en 11 bronzen), Faustina I (2 zilveren en 5 bronzen), Marcus Aurelius (5 zilveren en 6 bronzen), Faustina II (3 zilveren en 3 bronzen), Lucius Verus (1 zilveren), Lucilla (1 zilveren), Commodus (3 bronzen), Septimius Severus (4 zilveren), Iulia Domna (1 bronzen), Caracalla (1 zilveren), Iulia Soaemias (2 zilveren), Elagabalus (1 zilveren), Severus Alexander (5 zilveren), Iulia Mamaea (3 zilveren), Victorinus (3 bronzen), Severina (1 bronzen), Tetricus I (4 bronzen), Probus (1 bronzen), Maximinus Daia (1 bronzen), Constantinus I (4 bronzen) en Constantius II (1 bronzen).

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 61–63. — Museum te 's-Hertogenbosch. — Oudheidkamer te Zaltbommel.

C. J. C. Reuvers, *Antiquiteiten*, III, blz. 134–135. — C. Leemans, *Romeinsche oudheden te Rossem* (1842). — *Naamlijst*, blz. 71. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 45–46. — M. C. E. Bongaerts, *De scheiding van Maas en Waal* (1909). — Holwerda, *Bericht Römisch-Germanische Kommission*, IV (1908), blz. 85; *De Gids*, 1910 I, blz. 328–330; *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 178. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 172. — F. A. J. Vermeulen, *De monumenten van de Bommeler- en de Tielerwaard*, blz. 158–159.

Bij *St. Andries*: twee Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Versl. Rijks Verz.* LVI (1933), blz. 59.

Te *Rossum*: een gouden Gallo-Romeinsche halsring uit den tijd omstreeks het einde der 1ste eeuw.

Museum-G. M. Kam: *Verslag*, LIV (1931), blz. 96 en 99.

HURWENEN.

Te *Hurwenen*: een zilveren munt van Traianus.

Leemans, *Rossem*, blz. 137. — *Naamlijst*, blz. 42. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Onder *Hurwenen* bij *Rossum*: een terrein met zeer veel Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 93; LXII (1939), blz. 87.

ZALTBOMMEL.

Te *Zaltbommel*: Romeinsche munten, o. a. van Tiberius.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 63. — Leemans, *Rossem*, blz. 132. — *Naamlijst*, blz. 99.

Te *Zaltbommel*: een aarden lampje uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 150.

Te *Zaltbommel*, bij den aanleg van den spoordijk: een vrij groot aantal Romeinsche voorwerpen, wellicht de overblijfselen van een nederzetting.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 179.

GAMEREN.

Te *Gameren*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 83. — F. A. J. Vermeulen, *De monumenten van de Bommeler- en de Tielerwaard*, blz. 67.

ZUILICHEM.

Te *Zuilichem*, in 1895: palen, die waarschijnlijk afkomstig zijn van een Romeinsche brug over de *Waal*.

Pleyte, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. XII (1896), blz. 290–297; *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 48, pl. IX 2. — *Versl. Rijks Verz. XIX* (1896), blz. 230. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 179. — K. Saatmann, *Bonner Jahrbücher*, 143–4 (1938), blz. 202–204.

HEDEL.

Te *Hedel*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 104. — F. A. J. Vermeulen, *De monumenten van de Bommeler- en de Tielerwaard*, blz. 75.

DE PROVINCIE GELDERLAND
TUSSCHEN WAAL EN RIJN: DE OVER- EN DE NEDER-BETUWE,
DE TIELERWAARD

GENT.

Op het *Loo*, onder *Gent*: veel Romeinsche oudheden.

O. G. Heldring en R. H. Graadt Jonckers, *De Veluwe* (1841), blz. 243.

Op het Hooge Hof, te *Gent*: een munt van Valentinianus, scherven van aardewerk, o. a. terra-sigillata, glas.

O. G. Heldring, *Geldersche Volksalmanak*, III (1837), blz. 134; *Wandelingen ter opsporing van Bataafsche en Romeinsche oudheden* (1837-1839), blz. 50. — Museum te Utrecht. — Pleyte, *Nederlandsche Oudheden: Batavia*, blz. 40.

Te *Gent*: Romeinsche oudheden, o. a. een doodkist met kommen van terra-sigillata; glazen flesschen en bronzen voorwerpen.

Naamlijst, blz. 31. — Museum te Leiden.

BEMMEL.

Te *Doornenburg*, op de woerd *Elkes-Hof*: scherven van Romeinsch aardewerk.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, blz. 45-47. — *Naamlijst*, blz. 21. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 40.

Te *Angeren*: een Romeinsche mantelspeld en Romeinsche (?) kruiken.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 40-42. — *Naamlijst*, blz. 3. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 38.

Te *Bemmel*: een vrouwenkopje van terra-cotta.

Naamlijst, blz. 9. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Op een woerd te *Ressen*, bij opgravingen in de jaren 1927 en 1928: overblijfselen van een nederzetting, sporen van huizen, aardewerk uit de eerste helft van de 1ste, maar vooral uit de 2de eeuw.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen: *Verslag*, L (1927), blz. 83-84; LI (1928), blz. 84. — A. E. van Giffen en M. A. Evelein, *Jaarverslag van de Vereeniging voor terpenonderzoek*, XI-XII (1927-'28), blz. 16-29; XIII-XV (1929-'31), blz. 3.

HUISSEN.

Te *Malburgen*: een Latijnsche inscriptie, waarschijnlijk een altaar, gewijd aan Hercules Magusanus en Haeva of Hebe (C I L. XIII 8705; verg. Deel II, blz. 167 nr. 275).

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 38-39. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

In den *Rijn*, bij *Malburgen*: een bronzen Romeinsche pan.
Museum te Leiden: *Verslag*, XLVIII (1925), blz. 69.

ELST.

Op de woerd te *Rayink*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Op het *Heufke* te *Rayink*: munten, o. a. een bronzen munt van Faustina, een bronzen kan en de steel van een pan of schaal, een glazen flesch, bronzen voorwerpen, scherven van aardewerk; waarschijnlijk overblijfselen van een nederzetting.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, blz. 143-146. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III, blz. 261-266. — *Naamlijst*, blz. 25. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 39. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 181.

Te *Rijkswoerd*: scherven van Romeinsch aardewerk.
L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III, blz. 266.

Te *Elst*: een groote kom van versierde terra-sigillata.
Museum te Leiden: *Verslag*, XLIX (1926), blz. 67.

Op een woerd bij *Hollanderbroek*, aan de Linge ten noorden van *Elst*: de overblijfselen van een Romeinsch-Bataafsche nederzetting, de sporen van een palissadeering en van woningen.

Versl. Rijks Verz. LI (1928), blz. 59; LII (1929), blz. 54. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVIII (1937), blz. 23.

Onder *Elst*: een bronzen munt van Augustus en een zilveren munt van Vespasianus.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, blz. 34.

Onder *Elst*: een munt en een kruikje, een bronzen voorwerp in den vorm van een dodekaëder.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXVI (1903), blz. 131; *Catalogus*, blz. 185. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 39.

Op de spoorbaan, tusschen *Elst* en *Kesteren*, in het grint dat is opgebaggerd uit de Waal: een bronzen munt van Faustina I.

Museum te Tiel.

DRIEL.

Te *Driel*: Romeinsche munten en scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 63. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 267. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 62.

Bij het *Drielsche veer*, niet ver van *Doorweerd*, opgebaggerd uit den Rijn: een groot aantal bronzen voorwerpen; groote vazen, kannen, schotels, pannen met stelen, schepschalen en zeven, beslag van kisten en van een wagen, beslag en aanhangsels van rijk gedecoreerde tuigen, klokjes, lampjes; aarden lampjes en aardewerk.

Zie Deel II, blz. 168 nr. 278.

Vroegere verzameling-P. A. Gildemeester te Amsterdam (thans in het Museum te Leiden). — Vroegere verzameling-Victor de Stuers te 's-Gravenhage. — Museum te Leiden: *Verslag*, XVIII (1895), blz. 199–200; XIX (1896), blz. 229–230 en 249; XX (1897), blz. 131–132. — Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 42–45, pl. VI–VIII. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII Suppl., blz. 1–26. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 109–110.

VALBURG.

Te *Valburg*: bronzen munten van Agrippa, Hadrianus en Antoninus Pius.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 91.

Te *Herveld*, op de woerden: munten van Germanicus Caesar, Constantinus en Maximianus; Romeinsche baksteen; scherven van Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata en een kruikje uit de eerste helft der 2de eeuw; de bestrating van een Romeinschen (?) weg.

Geldersche volksalmanak, V (1839), blz. 99–101. — O. G. Heldring en R. H. de Graadt Jonckers, *De Veluwe* (1841), blz. 243. — O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 25–29; II, blz. 197. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III, blz. 296–303. — *Naamlijst*, blz. 39.

Te *Herveld*, op de woerden, in 1888: munten, o. a. een zilveren munt van Elagabalus; een gedeelte van de scheede van een zwaard, bronzen voorwerpen, scherven van aardewerk.

Museum te Leiden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 40. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 184.

Te *Andelst*: scherven van Romeinsch aardewerk.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, II (1839), blz. 135 en 157. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

Te *Zetten*, op de woerd: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata, en een amphora uit de eerste helft der 2de eeuw; een bronzen schaal; munten, o. a. een bronzen munt van Galba, een zilveren munt van Traianus, een munt van Faustina, een zilveren munt van Severus Alexander, een bronzen munt van Constans; waarschijnlijk overblijfselen van een nederzetting.

Museum te Tiel. — O. G. Heldring, *Geldersche volksalmanak*, IV (1838), blz. 68–74; V (1839), blz. 94–96. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, I, blz. 67; III, blz. 293–296. — *Naamlijst*, blz. 97. — Verg. Deel II, blz. 168 nr. 276. — Museum te Leiden: *Versl. Rijks Verz.* XXVI (1903), blz. 131.

Te *Zetten*, op de Hooge Woerd: de overblijfselen van een inheemsche nederzetting; woningen, meestal vierkant, een enkele maal rond van vorm; zeer veel scherven van inheemsch, minder van Romeinsch aardewerk, uit den tijd van omstreeks het begin onzer jaartelling tot het einde van de vierde eeuw.

W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVIII (1937), blz. 22–40.

Te *Zetten*, op de plaats *Mariënborn*: een Romeinsche baksteen met een stempel van Legio X (verg. Deel II, blz. 168 nr. 277).

Museum-G. M. Kam te Nijmegen.

In de buurt van *Zetten*: Romeinsch aardewerk uit de eerste helft der 1ste eeuw en voorwerpen uit de 4de eeuw.

Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 181.

In een woerd onder *Zetten*, bij de hoeve „De Taart”: overblijfselen van een nederzetting uit den Bataafschen tijd.

Versl. Rijks Verz. LVI (1933), blz. 59; LVII (1934), blz. 47.

HEMMEN.

Ten oosten van *Hemmen*, bij een onderbreking van den „tusschendijk” in de *Linge*, bij het Romeinsche veer, in den opgeworpen grond van den dam: scherven van Romeinsch aardewerk.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 46; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 182.

Langs de *Linge*: wellicht overblijfselen van den grooten Romeinschen weg door de Betuwe.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. II (1921), blz. 41–55; *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 180–182. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, II (1922), blz. 97; III (1923), blz. 45–46; V (1925), blz. 137. — W. A. Beelaerts, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IV (1923), blz. 56–63.

In de kom van het dorp *Hemmen*, op de Woerd en het Loo: munten, o. a. een zilveren munt van Traianus van het jaar 105; glas, een Romeinsche amphora;

scherven van aardewerk, o. a. terra-sigillata; waarschijnlijk overblijfselen van een nederzetting.

Museum te Leiden. — O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 75 en 106; *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, II (1840), blz. 70–78. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III, blz. 282–283.

Te *Hemmen*: een zilveren munt van Vitellius en aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

Tusschen *Indoornik* en *Hemmen* in het *Hemmermeer* in de *Linge*: een bronzen voetstuk van een beeldje met een inscriptie, gewijd aan de godin Vagdavercustis (C I L. XIII 8805; verg. Deel II, blz. 169 nr. 280), een bronzen lamp, een bronzen kan en een schaal, aardewerk en baksteen.

Op een akker in de nabijheid, de *Durnt*: Romeinsch aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III, blz. 270–281; *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, IV (1844), blz. 68–69. — H. Kern, *Versl. Kon. akad.: Afd. letterkunde*, 2de R. IV (1874), blz. 344–347. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 40–41. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

HETEREN.

Op den Hooge Hof te *Heteren*: scherven van Romeinsch aardewerk.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 125. — *Naamlijst*, blz. 39.

Bij *Heteren*, buiten den dijk, in 1841: Romeinsch aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

Te *Randwijk*, op de woerd: munten, o. a. een zilveren munt van Elagabalus; scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden. — O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 11–14; *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, II (1838), blz. 75. — *Naamlijst*, blz. 68.

Te *Indoornik*: een bronzen kannetje en andere voorwerpen van brons, ijzerwerk en glas; aardewerk, o. a. kommetjes en borden van terra-sigillata uit het eind van de 1ste en het begin van de 2de eeuw; waarschijnlijk afkomstig van een nederzetting.

Museum te Leiden: *Catal.* blz. 85 nr. 194–195, 86 nr. 283–288, 94 nr. 857, 103 nr. 1742, 142 nr. 1231, 161 nr. 119–122, 179 nr. 26, 181 nr. 93–95, 183 nr. 126–130, 204 nr. 1224; verg. Deel II, blz. 169 nr. 279.

DODEWAARD.

Te *Gesperden*: Romeinsche munten en aardewerk.

Buddingh, *Nieuwe wandelingen*, blz. 83.

Ingemetseld in den kerktoeren te *Dodewaard*: een grafsteen voor Marcus Traianus Gumattius (C I L. XIII 8806; verg. Deel II, blz. 170 nr. 281).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 223 nr. 6. — *Handschrift te 's-Gravenhage*, hs. 72 C 12. — C. Leemans, *Verhandelingen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, VIII (1875), 3de stuk. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 47. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 59.

Te *Dodewaard*: zilveren munten van Faustina en Caracalla.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 90; XXIV (1901), blz. 156. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

KESTEREN.

Te *Opheusden*: bronzen munten van Augustus en Agrippa, een zilveren munt van Hadrianus.

Museum te Tiel.

Te *Kesteren*, in 1855: Romeinsche munten en aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

Te *Kesteren*, bij het aanleggen van den spoorweg naar Amersfoort: brokken bazalt en tufsteen van een Romeinschen (?) weg, aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 60. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 50–51 en pl. IX 3. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Te *Kesteren*: een Romeinsch bekertje.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIV (1931), blz. 75.

Te *Kesteren*, aan de Ncereindsche Straat, in 1909 en 1910, bij de opgravingen door de Oudheidkamer te Tiel: baksteen en bakstenen met stempels, dakpannen en vorsten; instrumenten, werktuigen van brons en ijzer, kralen; aardewerk, o. a. terra-sigillata; een pot met een ingekraste inscriptie.

Museum te Tiel. — G. J. Brenkman, *De opgravingen te Kesteren in 1909 en 1910: Bijdragen Vereeniging Gelre*, XV (1912), blz. 593–609. — Verg. Deel II, blz. 171 nr. 282 en 283.

Op de Algemeene begraafplaats te *Kesteren*: een bord van terra-sigillata uit de eerste eeuw, schoteltjes van terra-sigillata, kannetjes van pijpen.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXIV (1901), blz. 170–171.

Op Houthoeken, te *Kesteren*: Romeinsche mantelspelden.

Museum te Tiel.

In het Park, te *Kesteren*: ijzerwerk en aarden potten.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 99.

In het Prinsenhof, te *Kesteren*: bronzen munten van Hadrianus en Antoninus Pius, een zilveren munt van Severus Alexander; een aarden kruik uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 70–71. — Museum te Tiel.

Te *Kesteren*: twee zilveren munten van Augustus, een zilveren munt van Gaius en Lucius Caesar, een bronzen munt van Gaius (Caligula), zilveren munten van Domitianus en Traianus (2), bronzen munten van Traianus (2), Hadrianus en Septimius Severus; scherven van baksteen en dakpannen, ijzerwerk, bronzen voorwerpen, mantelspelden van de 1ste tot de 3de eeuw, glaswerk, lampen, kralen, aardewerk van de 2de en de 3de eeuw, overblijfselen van een niet onbelangrijke nederzetting.

Museum te Leiden: *Verslag*, VIII (1885), blz. 174; IX (1886), blz. 83; XI (1888) blz. 90; XIII (1890), blz. 75; XXXIII (1910), blz. 330; XXXIV (1911), blz. 155; XXXVI (1913), blz. 133. — Museum te Tiel.

Op de *Hooge Woerd*, tusschen *Kesteren* en *Ochten*: Romeinsche munten en scherven van aardewerk.

O. G. Heldring, *Wandelingen*, I, blz. 179–182; *Bijdragen vaderland-sche geschiedenis*, II (1840), blz. 208–214. — *Naamlijst*, blz. 45.

Op de *Hooge Woerd*, in 1891: een bronzen munt van Vespasianus; bronzen instrumenten en wapens, o. a. een schaar en een sikkel; glas; voorwerpen van leem, aardewerk en terra-sigillata.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIV (1891), blz. 76.

Op de *Hooge Woerd*, in 1904 en 1905, bij de opgravingen door de Oudheidkamer te Tiel: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting; fundamenten van gebouwen, baksteen en ijzeren spijkers; bronswerk en glas; aardewerk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXVII (1904), blz. 139, 149 en 151. — J. A. Heuff Azn., *Opgraving op de Hooge Woerd te Kesteren: Bijdragen Vereeniging Gelre*, VIII (1905), blz. XXXII–XLII (met een Rapport van J. H. Holwerda). — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 181. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 63.

Op de *Hooge Woerd* te *Kesteren*: een zilveren munt van Marcus Antonius van het jaar 43 vóór Christus, een dakpan, bronswerk, scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XVIII (1895), blz. 174 en 199; XXVIII (1905), blz. 163.

Te *Oudendam*, bij *Kesteren*, een bronzen munt van Faustina.

Museum te Tiel.

IJZENDOORN.

Op de Woerd, te *IJzendoorn*, in 1907, bij de opgravingen door de Oudheidkamer te Tiel: een bronzen munt van Vespasianus; zilveren munten van Traianus, Antoninus Pius en Marcus Aurelius; een bronzen munt van Gallienus; een fragment van een steen met een paar letters van een Latijnsche inscriptie (verg. Deel II, blz. 171 nr. 284), brokken tufsteen; fragmenten van dakpannen, ijzerwerk en bronzen voorwerpen; terra-sigillata en ander aardewerk, hoofdzakelijk uit de 2de eeuw; vondsten die blijkbaar van een landhuis of een andere kleine nederzetting afkomstig zijn.

Museum te Tiel. — J. A. Heuff Azn., *Verslag der opgravingen door de Tielsche oudheidkamer op de Woerd te IJzendoorn: Bijdragen Vereeniging Gelre*, XI (1908), blz. XXXVI. — *Bulletin Oudh. Bond*, 2de S. I (1908), blz. 193.

Op de Woerd te *IJzendoorn*: een bronzen munt van Augustus, een zilveren munt van Vespasianus, bronzen munten van Constans I en Constantius II.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 99; XIV (1891), blz. 156.
— Museum te Tiel.

ECHTELD.

Te *Ochten*, op verschillende plaatsen: Romeinsche oudheden, bronzen voorwerpen, bronzen munten van Augustus, Nero en Faustina.

Musea te Tiel en te Leiden. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Op Appelenburg, te *Ochten*: een bronzen munt van Constantinus I.

Museum te Tiel.

Te *Echteld*: bronzen munten van Augustus, Caligula en Commodus; een zilveren munt van Caracalla, een bronzen munt van Constantinus II.

Museum te Tiel.

Op den Hooge Hof te *Echteld*: bronzen munten van Hadrianus en Constantius.

Museum te Tiel.

Op de Vaalt, te *Echteld*: een zilveren munt van Gaius en Lucius Caesar.

Museum te Tiel.

Op de Heul, te *Echteld*: een bronzen munt van Titus.

Museum te Tiel.

Op de Kerkkuil, te *Echteld*: een bronzen munt van Tetricus I.

Museum te Tiel.

Op de Armkuil, te *Echteld*: een bronzen munt van Constantinus I.
Museum te Tiel.

Te *Medel*, op den Hooge Hof: een bronzen munt van Marcus Aurelius.
Museum te Tiel.

LIENDEN.

Te *Aalst*: twee zilveren munten van Augustus, een bronzen munt van Domitianus, een zilveren munt van Hadrianus, een bronzen munt van Faustina.
Museum te Tiel.

Te *Aalst*: bronzen voorwerpen en Romeinsch aardewerk.
Museum te Leiden: *Verslag*, VIII (1885), blz. 174; IX (1886), blz. 83; XXVI (1903), blz. 131.

Op Boutenburg, te *Aalst*: zilveren munten van Quintus Fabius en Vespasianus, een bronzen munt van Traianus, een zilveren munt van Elagabalus, een munt van Constans I; bronzen voorwerpen, glas, kralen, lampen en terra-sigillata uit de 3de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 90. — Museum te Tiel.

Op de Hofstede van Gosen van Lienden, te *Aalst*: bronzen munten van Nero en Hadrianus, een zilveren munt van Antoninus Pius; bronzen munten van Commodus, Constantinus I en Constans I.
Museum te Tiel.

Te *Meerten*: een zilveren munt van Tiberius, een bronzen munt van Vespasianus, zilveren munten van Marcus Aurelius en Septimius Severus, een bronzen munt van Iulia Soaemias; bronzen voorwerpen en scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, VIII (1885), blz. 147 en 174; XIII (1890), blz. 75. — Museum te Tiel.

Op Wabel, te *Meerten*: Romeinsche mantelspelden.
Museum te Tiel.

Op Hoogemeyen, te *Meerten*: twee bronzen munten van Nero.
Museum te Tiel.

Op Lutterveld, te *Meerten*: een zilveren munt van Commodus.
Museum te Tiel.

Op de hoog gelegen akkers vóór het huis Den Engh, te *Meerten*: gouden munten van Constantinus (3), Valentinianus (4) en Honorius (2); Romeinsche voorwerpen.

N. C. Kist, *Archief voor Kerkgeschiedenis*, XVII (1846), blz. 426. —

J. A. Heuff Azn., *Bulletin Nederlandsche oudheidk. Bond*, VII (1906), blz. 167. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

Te De Marsch, bij *Lienden*: bronzen voorwerpen en scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, VIII (1885), blz. 174.

Te *Lienden*: zilveren munten van Augustus en Tiberius, een gouden munt van Maorianus; bronzen voorwerpen, mantelspelden van de 1ste tot de 3de eeuw, scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 83; *Catalogus*, blz. 193 nr. 521, 216 nr. 26 en 38. — Museum te Tiel. — *Naamlijst*, blz. 48. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 132.

Te *Ommeren*: een bronzen munt van Domitianus van het jaar 90.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 91.

Te *Ingen*: zilveren munten van Titus en Traianus, twee bronzen munten van Antoninus Pius.

Museum te Tiel.

Op het Marktplaatsje te *Ingen*: een bronzen munt van Vespasianus.

Museum te Tiel.

Op den Oude Hof, te *Ingen*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Tiel.

MAURIK.

Op een stuk bouwland onder *Eck en Wiel*, in 1908: zilveren munten van Antoninus Pius (1), Iulia Maesa (4), Severus Alexander (7), Gordianus (8) en Philippus Arabs (11).

Museum te Tiel.

Op het kerkhof te *Maurik*: een zilveren munt van Traianus.

N. C. Kist, *Archief voor kerkgeschiedenis*, VIII (1837), blz. 445. — *Naamlijst*, blz. 52.

Te *Maurik*, in het Park: een bronzen munt van Augustus, een zilveren munt van Traianus, bronzen munten van Antoninus Pius en Marcus Aurelius.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 99; XI (1888), blz. 90. — N. C. Kist, *Archief voor kerkgeschiedenis*, XVII (1848), blz. 426.

Te *Rijswijk*, op een terrein behorende aan G. van Ledden, bij de opgravingen in de jaren 1915 en 1916: de overblijfselen van een Romeinsch-Bataafsche hoeve, uit den tijd van de tweede helft der 1ste eeuw tot de tweede helft der 2de eeuw,

bestaande uit een hoofdgebouw en schuren, die gedeeltelijk waren verbonden door palissaden, van zeer weinig verzorgde constructie, in aanleg gelijkend op de eenvoudige landhuizen in Zuid-Limburg; sporen van houten balken, die als fundament dienden, overblijfselen van den opbouw, die bestond uit vakwerk gesloten door gevlochten en met leem bestreken teenen, overblijfselen van een leemen bedekking; ijzerwerk, bronzen voorwerpen, glas en kralen; Bataafsch aardewerk; terra-sigillata van het midden der 1ste tot het einde der 2de eeuw, beschilderd aardewerk uit de 2de eeuw, kruiken en grof aardewerk; een lampje uit het midden der 1ste eeuw.

Museum te Tiel. — Holwerda, *Een woerd te Rijswijk: Bijdragen Vereeniging Gelre*, XX (1917), blz. 221–246 (onvolledige en onduidelijke publicatie); *Nederland's vroegste geschiedenis* (1918), blz. 71–75; (2de druk, 1925), blz. 130–133; verg. *Oudh. meded.* N. R. XIX (1938), blz. 52 afb. 36; *Oudheidkundige kaart*, blz. 56. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 136.

TIEL.

Opgebaggerd uit de *Waal*, boven *Tiel*: een zilveren munt van Domitianus van het jaar 88.

Te *Tiel*: Romeinsche munten, o. a. een zilveren munt van Gordianus.

Te *Tiel*, bij den bouw van den gashouder: een bronzen munt van Agrippina.

Op het Ommersche veld, bij *Tiel*: een munt van Honorius.

In den omtrek van *Tiel*: een Romeinsch lampje van terra-cotta uit laten tijd.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, V (1882), blz. 70; *Catalogus*, blz. 151 nr. 263. — H. Cannegieter, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 953 I, fol. 53. — L. J. F. Janssen, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, III (1842), blz. 149; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — *Naamlijst*, blz. 82. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 46.

Te *Tiel*, op het terrein van de nieuwe arbeiderswijk bij het station: Romeinsche voorwerpen uit de 4de eeuw.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 182.

Te *Zandwijk*, op het Tielsche veld: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Tiel.

In *De Kellen*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Tiel.

OPHEMERT.

Te *Zennewijnen*: een bronzen munt van Claudius.

Museum te Tiel.

Te *Zennewijnen*: een altaar van kalksteen met reliëfs en een Latijnsche inscriptie, gewijd aan de godin [Ise?]nbucaega.

A. Oxé, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII (1931), blz. 5-12.
— Byvanck, *Mnemosyne*, 3e S. V (1937), blz. 319.

WAARDENBURG.

Te *Waardenburg*, op de woerd den Hooge Hof: Romeinsche munten en scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 64; *Catalogus*, blz. 142 nr. 1228. — C. Leemans, *Konst- en letterbode*, 1843, nr. 46. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 216. — *Naamlijst*, blz. 90. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 195.

HAAFTEN.

Te *Tuil*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 64. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 92.

WADENOOIEN.

Te *Drumpt*, op de woerd: Romeinsche munten, scherven van aardewerk en kralen.

Naamlijst, blz. 22.

Te *Wadenooien*: een zilveren munt der Gens Acilia.

Museum te Tiel.

ZOELEN.

Te *Kerk-Avezaath*: zilveren munten van Augustus (4), Hadrianus, Faustina I, Antoninus Pius en Albinus.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 89-90.

Te *Kerk-Avezaath*: een zilveren munt van Marcus Aurelius.

Museum te Tiel.

Achter den Steenakker, bij *Kerk-Avezaath*, in een laag van grof zand: scherven van Romeinsche kruiken.

Museum te Tiel.

BUREN.

Te *Erichem*, op de woerd: een zilveren munt van Marcus Antonius.
Naamlijst, blz. 27.

Te *Buren*: bronzen munten van Gaius (Caligula) en Commodus.
 Museum te Tiel.

In de nabijheid van *Buren*: een zilveren munt van Publius Clodius; bronzen munten van Vespasianus (2) en van Domitianus van het jaar 86.
 Museum te Tiel.

BEUZICHEM.

Te *Zoelmond*: een munt van Philippus Arabs; scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142 nr. 1227. — *Naamlijst*, blz. 99.
 — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 40.

GELDERMALEN.

Te *Geldermalsen*, op het landgoed Bottestein: een fundament van grint en cement; een bronzen munt van Claudius; bronzen kannen, schalen en kommen; bronzen beslag van riemen; glazen bakjes en kannetjes; schaaltes van terra-sigillata, pijparden kruiken en grof aardewerk; alles ongeveer uit de tweede helft der 1ste eeuw.

In het huis Bottestein. — *Versl. Rijks Verz.* XXVII (1904), blz. 149; XXVIII (1905), blz. 182. — J. A. Heuff Azn., *Bulletin Nederlandschen oudheidkundigen bond*, VI (1905), blz. 178; VII (1906), blz. 17, 166–167 en 181; 2de S. X (1916), blz. 280–281. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 182. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 84.

Bij *Geldermalsen*: een zilveren munt van Traianus.
 Museum te Tiel.

DEIL.

Te *Deil*: een bronzen munt van Vespasianus.
 Museum te Tiel.

Te *Enspijk*, op den „Haarnsche hof”: overblijfselen van gebouwen en aardewerk.

J. C. van der Veur, *Geldersche volksalmanak*, VII (1841), blz. 154–170.

Te *Engspijk*, bij het veer over de Linge: Romeinsche munten.
Naamlijst, blz. 27.

DE PROVINCIE UTRECHT TEN ZUIDEN VAN DEN RIJN

WIJK BIJ DUURSTEDEN.

Op een terrein vlak ten noorden van *Wijk bij Duursteden*, buiten de Veldpoort aan weerszijden van de Hoogstraat, voornamelijk bij de opgravingen onder leiding van L. J. F. Janssen: overblijfselen van de versterkte plaats *Dorestatus* uit den Karolingischen tijd en een aantal voorwerpen uit den Romeinschen tijd, blijkbaar afkomstig van een nederzetting; zilveren munten van de Gens Antonia, van Scipio Africanus, van Iulius Caesar, Claudius en Agrippina, Septimius Severus, Severina; een bronzen munt van Traianus; baksteen met stempels; bronzen en aarden beeldjes; naalden, ringen en andere voorwerpen van brons en ijzer; een mantelspeld uit het einde der 2de eeuw, een lampje uit het einde der 1ste eeuw; kralen en glaswerk; terra-sigillata, o. a. een kom uit het einde der 2de eeuw; scherven van verschillende soorten van Romeinsch aardewerk, dateerende van het midden der 1ste eeuw af.

Gemeentehuis te Wijk bij Duursteden. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96 nr. 910, 142 nr. 1223, 150 nr. 211, 156 nr. 177, 158 nr. 30-33, 186 nr. 237, 201 nr. 1109, 207 nr. 37. — Museum te Utrecht. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, I (1842), blz. 1-72; II (1843), blz. 73-209; *De oudheid van sommige bij Wijk bij Duursteden gevonden overblijfselen*: *Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, Werken*, N. R. VI (1850), blz. 157-167; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — C. Leemans, *Oudheden te Rossum*, blz. 181-182; *Konst- en letterbode*, 1842, n. 18 en 20. — J. van der Veur, *Utrechtsche volksalmanak*, 1843, blz. 41-50. — *Naamlijst*, blz. 96. — C. P. Serrure, *Revue numismatique belge*, 1870 I, blz. 402. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 71-76. — Holwerda, *De Gids*, 1910 I, blz. 343-344; *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 183.

Bij de opgravingen van Holwerda in de Frankische nederzetting te *Wijk bij Duursteden*: geen Romeinsche overblijfselen.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. V (1924), blz. 34-36.

Te *Wijk bij Duursteden*: een Christelijke lamp met een kruis.

W. Goossens, *De katakomben Rome-Valkenburg* (1916), blz. 134.

TULL EN 'T WAAL.

Te *Honswijk*, in de buurt van de Lek: een bronzen munt van Domitianus.
Naamlijst, blz. 30. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*,
 blz. 50. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

Te *Tull*: Romeinsche munten.
 Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221.

OUDERIJN.

Te *Galekop* onder *Jutphaas*: Romeinsche munten.
 Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

HOUTEN.

In „Het Gooi”, bij Wickenburg, tusschen *Schalkwijk* en *Houten*: vijf Romein-
 sche munten van Iulius Caesar tot Marcus Antonius.
Naamlijst, blz. 41. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

Te *Houten*: een gesneden steen met een portret van Tiberius.
 L. J. F. Janssen, *Nederlandsch-Romeinsche Daktyliothek* (1844),
 blz. 21 nr. 85.

WERKHOVEN.

Op den akker „Zure Maat”, bij den Krommen Rijn, onder *Werkhoven*, in 1839
 en 1844: fragmenten van een groot grafmonument met beeldhouwwerk.
 Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 225 nr. 15 en 16. — L. J. F.
 Janssen, *Tijdschrift voor geschiedenis van Utrecht*, IX (1843), blz. 109–113.
 — *Naamlijst*, blz. 93. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 71.
 — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste ge-
 schiedenis* (2de druk), blz. 183.

Te *Beverwaard*, onder *Werkhoven*: Romeinsche overblijfselen.
 J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330.

ODIJK.

Te *Odiijk*: Romeinsche voorwerpen.
 Museum te Utrecht. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

BUNNIK.

Te *Vechten*, onder *Bunnik*, op het terrein en in de nabijheid van het Fort te Vechten, op een plaats, volgens de overlevering (maar wellicht ten onrechte) *Wiltenburg* genoemd, die als de Burcht, de Voorburg en de Lage Burcht bekend is: de overblijfselen van een Romeinsche vesting en van een burgerlijke nederzetting, met een haven aan de rivier en met een heiligdom voor de goden der scheepvaart, een plaats die in de Oudheid *Fectio* heette, blijkens een aldaar gevonden inscriptie (zie Deel II, blz. 176 nr. 297), en die als *Fletione* voorkomt op de *Tabula Peutingeriana* (zie Deel I, blz. 543), na Nijmegen de belangrijkste vindplaats van Romeinsche oudheden in Nederland; talrijke inscripties en voorwerpen van allerlei aard, van den tijd van Augustus tot de 4de eeuw.

Museum te Utrecht. — Museum te Leiden.

Oude verzamelingen: Nicolaas Chevalier, Taets van Amerongen, Bosch van Drakestein van Oud-Amelisweerd, Van Tuyll van Serooskerke de Pagniet, Markies de Saint Simon, Van Tuyll van Keulhorst; — Reeland, Drakenburg, De Milan de Visconti Heer van Nyeveld, Engelbert van Engelen, J. van Dam, J. G. Graevius te Utrecht, C. van der Wolff te Naarden (aangekocht door Gerard van Papenbroeck te Amsterdam).

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 334–344. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 67–71. — S. Muller Fzn., *Verslag Prov. Utrechtsch genootschap*, 1895, blz. 124–169. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 183–188.

Te *Vechten*, in de Middeleeuwen: een kasteel *Wiltenburg*.

H. Junius, *Batavia* (1588), blz. 127. — Ph. Cluverius, *De tribus Rheni alveis* (1611), blz. 131–135. — A. Buchelius, *Chronica Iohannis de Beka* (1642), blz. 6–7; *Historia Wilhelmi Hedae* (1642), blz. 7.

Te *Vechten*, aan een ouden opgedroogden arm van den Rijn, in de 16de eeuw: bouwvallen, steenen met inscripties, zilveren en bronzen munten, aardewerk en vele andere oudheden.

W. Heda, *Historia episcoporum Ultraiectensium* (ed. Buchelius), blz. 5. — H. Junius, *Batavia*, blz. 127 (geciteerd door Ph. Cluverius, *De tribus Rheni alveis*, blz. 135).

Te *Vechten*, in de 17de en de 18de eeuw: bouwvallen, baksteen met stempels, beelden, inscripties; munten, o. a. van de Gens Egnatuleia, van Marcus Antonius, van Tiberius, Claudius, Nero, Galba, Vespasianus, Domitianus, Traianus, Hadrianus, Antoninus, Lucius Verus; terra-sigillata met stempels en ander aardewerk, tal van andere oudheden.

A. Buchelius, *Chronica Iohannis de Beka*, blz. 6; *Historia Wilhelmi Hedae*, blz. 7 en 14. — L. Smids, *Schatkamer der Nederlandsche oudheden* (1711), blz. 297 en 392–394. — F. Halma, *Tooneel der Nederlanden*, i. v. Antonina, Mannaritium, Vechten, Utrecht, Wiltenburg. — Chr. Saxe, *De ara Romana: Verh. Holl. Mpij van Wetensch. te Haarlem*, XIX (1780), 3e stuk, blz. 147. — J. Scheltema, *Utrechtsche studenten Almanak*, 1824, blz. 99–108. — *Antiquiteiten*, III 1 (1826), blz. 135–137.

Te *Vechten*, bij opgravingen, in 1829: muurwerk, puin, stukken marmer, baksteen met stempels, dakpannen en vorsten; gesneden steenen, glas, lampen, bronzen en ijzeren voorwerpen, aardewerk; munten, o. a. zilveren munten van Augustus, Marcus Agrippa, Antoninus Pius, Elagabalus, Iulia Mamaea, Iulia Soaemias.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 346–353. — W. J. A. van Romondt, *Konst- en letterbode*, 1841 I, blz. 11–14. — *Naamlijst*, blz. 14 en 86.

Te *Vechten*: een gouden munt van Honorius.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 344.

Te *Vechten*, bij den bouw van het Fort, in de jaren 1867 tot 1869: het bed van een arm van den Rijn, ankers en vischtuig; overblijfselen van een houten brug en van vaartuigen; een dubbele pallissade, een aantal waterputten, zeer veel aardewerk en oudheden van allerlei aard; een grafsteen met een inscriptie (zie Deel II, blz. 175 nr. 295) en altaren met inscripties voor verschillende goden (zie Deel II, blz. 176–177, nr. 296–299).

Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Bonner Jahrbücher*, XLVI (1868), blz. 115–118. — C. Leemans, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, XII (1869), blz. 299–311; *Het Romeinsche grafteeken van Dodewaard: Verhandelingen Kon. akademie*, VIII (1875), blz. 40; *Bonner Jahrbücher*, 47–48 (1869), blz. 160–164. — M. Nahuys, *Utrechtsche volksalmanak*, 1869, blz. 145. — G. A. Hulsebos, *Revue numismatique belge*, 1877, blz. 78.

Bij het uitvoeren van werken in het glacis van het Fort te *Vechten*: gouden sieraden, een halsketen, sluitstukken van een keten, kralen, ringen met gesneden steenen.

Museum te Leiden: *Verslag*, IV (1881), blz. 55.

Te *Vechten*, bij de opgravingen in de jaren 1892 tot 1894: fundamenten van gebouwen, waterputten, palissaden, een weg, overblijfselen van een schip; zeer veel oudheden van allerlei aard; baksteen en dakpannen met stempels, stukken beschilderd stucco, spijkers, ijzerwerk; bronzen en ijzeren instrumenten, wapens en gereedschappen; lederwerk, kralen, mantelspelden; klokjes en beslag van tui- gen; glaswerk, aarden beeldjes, bronzen en aarden lampen; zeer veel aardewerk, o. a. zeer veel terra-sigillata; — munten van Augustus (6), Marcus Agrippa (2), Tiberius (3), Gaius Caligula (3), Claudius (2), Nero (7), Vespasianus (5), Titus (1), Domitianus (4), Nerva (2), Traianus (5), Hadrianus (2), Antoninus Pius (1), Faustina I (1), Marcus Aurelius (1) Faustina II (2), Lucilla (1), Commodus (1), Septimius Severus (2), Caracalla (1), Iulia Soaemias (1), Severus Alexander (1).

Museum te Utrecht. — *Verslag Utrechtsch Genootschap*, 1895, blz. 122–169. — *Versl. Rijks Verz.* XIV (1891) tot XVIII (1895). — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia* (1901), blz. 66–71. — A. von Domaszewski, *Westdeutsche Zeitschrift*, XXIII (1904), blz. 184. — H. Willers, *Neue Untersuchungen* (1907), blz. 47. — E. Ritterling, *Bonner Jahrbücher*, CXIV (1906), blz. 179; *Korrespondenzblatt Westdeutsche Zeitschrift*,

XXVI (1907), c. 23-25. — C. W. Vollgraff, *Aanteekeningen Utrechtsch genootschap*, 1907, blz. 4-29. — Holwerda, *Römisch-Germanische Kommission: Bericht*, IV (1908), blz. 86-87; *De Gids*, 1910 I, blz. 331-337. — E. Kornemann, *Klio*, IX (1909), blz. 436.

Te *Vechten*: bronzen munten van Germanicus, Caligula, Claudius (2), Nero, Titus, Domitianus, Traianus (2), Hadrianus; zilveren munten van Septimius Severus, Geta.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXIII (1899), blz. 204; XXIV (1901), blz. 157.

Te *Vechten*, bij de opgravingen in 1914 en in 1920 en volgende jaren: de overblijfselen van drie Romeinsche forten: I. gebouwd in den tijd van Augustus en in 69 verwoest bij den opstand der Bataven; II. gebouwd op verhoogd niveau tijdens de Flavische keizers, evenals het eerste van aarde en hout; III. gebouwd omstreeks 200 in den tijd van Septimius Severus van steen en verlaten omstreeks het midden van de derde eeuw; — een inscriptie en een groot aantal voorwerpen van allerlei aard.

Bijblad der Nederlandsche anthropologische vereeniging, 1914, blz. 12-18. — *Bulletin Nederlandschen oudheidkundigen bond*, 2de S. VII (1914), blz. 269; VIII (1915), blz. 287. — *Aanteekeningen Utrechtsch Genootschap: Sectie Letterkunde*, 1915, blz. 4-15. — *Verslagen Utrechtsch Genootschap*, 1915, blz. 48-49. — Holwerda, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, VIII (1915), blz. 57-60. — J. W. Verburgt, *Jaarboekje van het oudheidkundig Genootschap „Niftarlake”*, 1916, blz. 78-97. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, I (1921), blz. 37-38; III (1923), blz. 46-47; V (1925), blz. 137-138. — A. Oxé, *Germania*, VI (1922), blz. 85-87. — A. E. Remouchamps, *Jaarboekje van het oudheidkundig genootschap „Niftarlake”*, 1924, blz. 3-15; *Opgravingen te Vechten* (Prov. Utrechtsch Genootschap, 1928). — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 183-188. — *Versl. Rijks Verz.* LIV (1931), blz. 76; LV (1932), blz. 64.

Bij onderzoekingen naar de overblijfselen van het oudste fort te *Vechten*: de sporen van de omwalling, die aansloot bij de rivier, een aanlegsteiger, gebouwd tijdens het begin der regeering van Tiberius.

W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 47-65.

Bij *Vechten*: de overblijfselen van een burgerlijke nederzetting.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 89. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XXI (1940), blz. 1-3.

UTRECHT.

Te *Utrecht*: overblijfselen van de Romeinsche plaats, die wordt aangeduid als *Traiectum* in het *Itinerarium Antonini* (zie Deel I, blz. 537).

S. Muller Fzn., *De wording der stad: Oud-Utrechtsche vertellingen* (1904), blz. 1-13.

Aan het einde van de Maliebaan, op een boerenhofstede oostelijk van de Oudwijkerlaan, te *Utrecht*, in 1740: een grafsteen van Marcus Ingonius Marcellus uit het begin van de 1ste eeuw (verg. Deel II, blz. 195 nr. 325).

Verzameling-R. M. C. van Goens. — Universiteitsbibliotheek te Utrecht. — Museum te Utrecht: *Gids* (1928), blz. 23 en 24 (afb. 14).

Chr. Saxe, *De ara Romana: Verh. Holl. Mpij van Wetensch. te Haarlem*, XIX (1780), 3de stuk, blz. 159-161. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 66. — J. F. van Someren, *De Utrechtsche universiteitsbibliotheek* (1909), blz. 57. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 29-34 (met 2 afb.).

Bij graafwerk voor de fundeering van een gebouw vlak ten zuiden van den Domtoren te *Utrecht*, in 1927: scherven van Romeinsch aardewerk, o. a. een gestempelde scherf van terra-sigillata uit het midden van de eerste eeuw, Romeinsche dakpannen en tegels met stempels.

Museum te Utrecht. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1928, blz. 21-25.

Te *Utrecht*, bij de opgravingen op het Domplein en in de omgeving, in de jaren 1929, 1933, 1934, 1935, 1936 en 1938: de overblijfselen van drie Romeinsche forten, die daar achtereenvolgens hebben gelegen, op een kunstmatig opgehoogd terrein, in een bocht aan den onbedijkten oever van den Rijn, waarvan de loop wordt aangeduid door de Kromme Nieuwegracht, Jansdam, Minrebroederstraat, Ganzenmarkt en Oudegracht ten westen van de laatst genoemde straat; I. een fort met een aarden wal, gefundeerd op houten palen, met een houten schoeiing, en een dubbele gracht, gebouwd tijdens de regeering van Keizer Claudius niet lang vóór het midden van de 1ste eeuw en verbrand bij den opstand der Bataven in het jaar 69, II. een herbouw van dit fort, op dezelfde plaats en met den zelfden omvang, in den tijd van de Flavische keizers, waarschijnlijk kort na het jaar 70, en later nog eens hersteld, eveneens met een omwalling van aarde en hout, III. een herbouw van dit laatste fort in steen, waarschijnlijk in het begin van de 3de eeuw, verlaten omstreeks het midden van die eeuw, voorzien van een muur met een fundeering van leisteen en opgaand werk van tufsteen, gebouwd op de verhoogde vulling van de binnenste gracht van het oudste fort; de oostelijke poort geflankeerd door twee torens met een vierkant grondplan aan de binnenzijde en een rond grondplan aan de buitenzijde (teruggevonden in de straat Achter den Dom, dicht bij het koor en een weinig ten zuiden van de as van de kerk) en een zuidelijke poort (dicht bij den westelijken hoek van het front van het Universiteitsgebouw); het praetorium van het derde fort, gebouwd van steen, met een binnenplein met hallen en een achterbouw, die als heiligdom en schatkamer dienst deed, waarvan men het grondplan kan reconstrueeren en de hoogte van de muren bepalen op grond van de overblijfselen; sporen van de van hout gebouwde praetoria van de oudere forten onder het steenen praetorium; sporen van de van hout gebouwde poorten in de as van de steenen poorten; overblijfselen van enkele andere gebouwen in steen en van houten barakken uit de oudere forten (de omvang van de forten staat door een aantal in den bodem teruggevonden overblijfselen geheel vast); zeer veel vondsten van allerlei aard, munten, o. a. een schat van 50 gouden munten die bij de verwoesting in 69 is verloren gegaan, bronzen voorwerpen en

ijzerwerk, terra-sigillata en ander aardewerk, glas, voorwerpen van dagelijksch gebruik en wapens, zeer veel baksteen en dakpannen, waaronder zeer veel exemplaren met stempels van legerafdeelingen en van Didius Iulianus.

Museum te Utrecht. — *Opgravingen op het Domplein te Utrecht: Wetenschappelijke verslagen*, I—II (1934), III (1936), IV (1938); Berichten in het *Utrechtsch Dagblad*; verg. *Oudheidkundig jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 111–112.

Bij graafwerk voor het bouwen van een huis aan de Domstraat te Utrecht: een bronzen munt van Vespasianus van het jaar 77, die zwaar was verguld.

Museum te Utrecht: *Gids* (1928), blz. 4. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 27.

Bij grondwerken voor het verbouwen van Paushuize te Utrecht: bronzen munten van Domitianus, Traianus en Iulia Mamaea; twee zilveren munten van Hadrianus; een bronzen kannetje en andere oudheden.

Museum te Utrecht: *Verslag*, 1914. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 28.

Bij graafwerk aan de Korte Nieuwstraat, te Utrecht: Romeinsche oudheden, een bronzen munt, vermoedelijk van Vespasianus; een gestempelde scherf van terra-sigillata, fragmenten van Romeinsch aardewerk en van baksteen, waarschijnlijk afkomstig van een nederzetting of van een begraafplaats.

G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1928, blz. 25. — *Oudheidkundig jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 112.

Aan de Romenburger (thans Hamburger) straat te Utrecht, in 1777: een fragment van een Romeinsch altaar met een inscriptie, dat in 1643 te *Vechten* was ontdekt (C I L. XIII 8811; verg. Deel II, blz. 173 nr. 290).

Verzameling-Chr. Saxe. — Universiteitsbibliotheek. — Museum te Utrecht: *Gids* (1928), blz. 24.

Chr. Saxius, *De ara Romana: Verhandelingen Holl. maatschappij der wetenschappen van Haarlem*, XIX (1780), 3de stuk, blz. 163. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 34.

Aan het Ondiep, in zand dat afkomstig was uit den omtrek van het Nicolaaskerkhof te Utrecht, in 1917: een bronzen munt van Marcus Aurelius uit het jaar 171.

G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 27.

Aan het Veer, te Utrecht: Romeinsche overblijfselen.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330.

Te Utrecht: een munt van Traianus Decius, Romeinsche lampjes (verg. Deel II, blz. 195 nr. 326), een steel van een bronzen pan, Romeinsch aardewerk (zie Deel II, blz. 195 nr. 327) en andere oudheden.

Museum te Utrecht. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 28.

Even buiten de oude stad *Utrecht*, bij den kruitmolen, buiten de Weerdpoort: een klein steenen reliëf, voorstellende Hercules met leeuwenhuid en knots.

Museum te Utrecht: *Gids* (1928), blz. 25 (afb. 15). — S. Muller Fzn., *Gids door het Stedelijk museum* (1906), blz. 10. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 27.

Buiten de Weerdpoort, bij de Robrug te *Utrecht*: Romeinsche oudheden. *Naamlijst*, blz. 84.

Buiten de Tolgeestpoort te *Utrecht*, in 1875: Romeinsche oudheden, o. a. een schoteltje van terra-sigillata.

Museum te Utrecht. — Museum te Leiden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 65.

Aan den Galekopperdijk achter de buitenplaats Welgelegen, ten zuiden van den Ouden Rijn, in een boomkweekerij der gemeente *Utrecht*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata, uit de 2de eeuw.

G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 34.

VLEUTEN.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting; muurwerk, tegels en dakpannen met stempels (verg. Deel II, blz. 196 nr. 329); munten, o. a. van Augustus; glas, aardewerk, o. a. terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 196 nr. 328).

Museum te Utrecht: *Gids* (1928), blz. 19 en 20 (afb. 12). — Museum te Leiden: *Verslag*, XXI (1898), blz. 124.

A. Buchelius, *Historia Wilhelmi Hedae*, blz. 229. — L. Smids, *Schatkamer*, blz. 142 (ten onrechte onder *Montfoort*). — *Utrechtsche volksalmanak*, 1824, blz. 99. — *Antiquiteiten*, III 1 (1826), blz. 136. — J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 352. — *Naamlijst*, blz. 87. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, I (1842), blz. 43; *Utrechtsche volksalmanak*, 1847, blz. 49; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II en III. — *Verslag Prov. Utrechtsch genootschap*, 1895, blz. 122. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 65. — S. Muller Fzn., *Gids door het Stedelijk museum te Utrecht* (1906), blz. 2. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*, een 500 tot 600 m ten noorden van den Leidschen Rijn, in het eind van de 16de en de 17de eeuw: fundamenten van Romeinsche gebouwen, een zilveren munt van C. Egnatuleius uit het jaar 102 v. Chr., een fragment van een Romeinsche dakpan met het stempel van den [Ex(ercitus)] Ger(manicus) Inf(erior).

A. Buchelius, *Notae quotidianae* (uitg. J. W. C. van Campen, 1940), blz. 90; *Historia Wilhelmi Hedae*, blz. 7.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*, tijdens een opgraving in 1830: fundamente van een Romeinsch steenen gebouw, munten en aardewerk.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 323. — H. M. A. J. van Asch van Wijk, *Handelsverkeer der stad Utrecht* (1838), blz. 25 n. 1. — N. van der Monde, *Utrecht en derzelver fraaije omstreken* (z. j.), blz. 378.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*, in 1836: een dakpan met het stempel van Leg(io) XXX.

Museum te Utrecht: *Catalogus* (1868), blz. 38 nr. 7.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*: overblijfselen van een Romeinsche nederzetting; een bronzen beeldje van Juppiter.

J. J. de Geer van Oudegein, *Het oude Trecht* (1875), blz. 13. — Pleyte, *Ned. Oudh. Batavia* (1901), blz. 66. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 50.

Museum te Utrecht: *Catalogus* (1890), blz. 78. — G. van Hoorn, *Meded. Ned. Inst. Rome*, 2de R. V (1935), blz. 27-30, afb. 2.

Op de Hooge Woerd bij *De Meern*, tijdens een proefgraving in het voorjaar van 1940: de overblijfselen van drie legerplaatsen boven elkander, op een diepte van respectievelijk 0.34 m, 0.74 m en 1,24 m beneden het maaiveld, de onderste waarschijnlijk uit den tijd omstreeks 50, de tweede uit den tijd der Flavische keizers, de bovenste uit de tweede helft der 2de of het begin der 3de eeuw; de overblijfselen van een uit steen opgetrokken gebouw, waarschijnlijk een gedeelte van een badhuis, met holle buizen van een inrichting voor de verwarming, baksteen en dakpannen met stempels; fragmenten van aardewerk, onder anderen van terrasigillata, de oudste uit den tijd van Claudius; ijzer- en bronswerk, munten, baksteen met stempels, glas.

C. W. Vollgraff en G. van Hoorn, *Mededeelingen Kon. akad.: Afd. letterk.* N. R. IV, No. 6 (1941), blz. 171-200.

In de kwekerij „t Zand”, bij *De Meern*, op vrij hoog gelegen zandgrond: de overblijfselen van een Romeinsche nederzetting, wellicht een dorpje behorende bij de vesting op de „Hooge Woerd”.

Versl. Rijks Verz. L (1927), blz. 60.

DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND TEN ZUIDEN VAN DEN RIJN

WOERDEN.

In de stadsgracht van *Woerden*, in de 17de eeuw: een Romeinsche molensteen.
Naamlijst, blz. 95.

Te *Woerden*, bij het slechten der wallen en het sloopen van de oude muren der vesting en van de grondslagen der voormalige Kromwijksche poort: een zilveren munt van Antoninus Pius; bronzen munten van Gaius (Caligula), Vespasianus, Domitianus, Traianus, Aelius Verus, Antoninus Pius en Marcus Aurelius.

Museum te Leiden: *Verslag*, IX (1886), blz. 87 en 101.

Op het bouwland, genaamd Zwarte Kiekensteeg te *Woerden*: een groote bronzen munt van Traianus.

Museum te Leiden: *Verslag*, XII (1889), blz. 68.

Te *Woerden*, o. a. bij het bouwen van de Nieuwe Kerk: een gouden munt van Traianus, een zilveren munt van Galba; een vondst van 24 munten van de Gens Iulia, Augustus, Vespasianus, Traianus, Antoninus Pius, Faustina, Constantinus II, Constans, Valens en Theodosius; Romeinsch bronswerk, fragmenten van baksteen en scherven van terra-sigillata en ander aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, X (1887), blz. 64; XV (1892), blz. 117; XXXII (1909), blz. 216; *Catalogus*, i. v.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 65. — Holwerda, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 4 en 17; *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 396.

BODEGRAVEN.

Te *Bodegraven*: een zilveren munt van Tiberius.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 116. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

Bij *Bodegraven*, in de buurt van Fort Wierikerschans: fragmenten van aardewerk en een bronzen Romeinsche helm.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 72. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XX (1939), blz. 29-32.

ZWAMMERDAM.

Op den *Hooenburg*, even ten westen van *Zwammerdam*: Romeinsche overblijfselen, fragmenten van Romeinsch aardewerk voornamelijk uit de 2de eeuw, sporen van fundamenten van gebouwen.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330. — Holwerda, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 4 en 17; *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189.

Bij *Gouwesluis*: een bronzen munt van Hadrianus.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 218. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 65. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 408.

Bij *Zwammerdam*, in de buurt van den „Hooge Burcht”: Romeinsche fragmenten en het fragment van een Romeinsche dakpan met het stempel van Legio I Minervia.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 71; LXI (1938), blz. 95.

ALPHEN AAN DEN RIJN.

Te *Alphen*: overblijfselen van Romeinsche gebouwen, een gestempelde baksteen (zie Deel II, blz. 196 nr. 330), Romeinsche munten.

A. Buchelius, *Historia Wilhelmi Hedae*, blz. 12. — Junius, *Batavia*, blz. 268. — Scriverius, *Batavia illustrata*, blz. 215–216. — J. Fennacolius, *Beschrijving van Duitschland door Tacitum* (1645), blz. 703. — A. Pars, *Katwijksche oudheden*, blz. 319; (2de uitg.), blz. 297. — L. Smids, *Schatkamer der Nederlandsche oudheden* (1711), blz. 11. — P. Plemper, *Beschrijving van Alfen* (1714), blz. 116. — J. Oudaan, *Roomsche Mogentheyd* (1671), blz. 26. — J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330 en 343. — *Naamlijst*, blz. 2. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 64. — Holwerda, *Römisch-Germanische Kommission: Bericht*, IV (1908), blz. 82.

Te *Alphen*, bij het graafwerk voor de fundamenten der Protestantsche kerk: paalwerk voor de fundeering van een Romeinschen muur, sporen van gebouwen, scherven van Romeinsch aardewerk voornamelijk uit de 2de eeuw.

Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, I (1921), blz. 38–39. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189.

Te *Alphen*, bij den bouw van een bankkantoor: een fraaie scherf van terra-sigillata.

Allard Pierson-Museum te Amsterdam.

Bij *Alphen*, in den Rijn: een zilveren munt van Tiberius.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 64. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 3.

KOUDEKERK.

Te *Koudekerk*: Romeinsche overblijfselen, o. a. aardewerk.

Museum te Leiden. — J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330. — Holwerda, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 4 en 17.

HAZERSWOUDE.

Bij de hofstede „Rijnenburg”, tusschen den weg van *Hazerswoude*, den spoorweg en den straatweg, ongeveer tegenover *Koudekerk*: Romeinsch aardewerk, o. a. een kom van terra-sigillata, en tegels.

Museum te Leiden, *Catalogus*, blz. 96 en 142. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 64. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 162.

Te *Hazerswoude*, in de weide: een Romeinsche urn.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 79.

LEIDERDORP.

Bij de brug van *Leiderdorp*, in 1876, opgebaggerd uit den *Rijn*: het zilveren beslag van de scheede van een zwaard met medaljons van Traianus en Hadrianus.

Museum te Leiden: *Verslag*, III (1880), blz. 60. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 64.

ZOETERWOUDE.

Bij den Heerweg onder *Zoeterwoude*: een munt van Vespasianus.

Tusschen de spoorbrug en de buitenplaats „Cronestein”, in de *Roomburgerwetering*, bij het graven van het Rijn- en Schiekanaal, de overblijfselen van een Romeinsche boot en Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61; *Nederland's vroegste geschiedenis*, blz. 192. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 405.

LEIDEN.

Te *Roomburg*, dicht bij de tegenwoordige oostelijke grens der gemeente *Leiden*, in 1502: de zware fundamenten van muren, wellicht van een gebouw uit den Romeinschen tijd, twee steenen met inscripties (C I L. XIII 8826; verg. Deel II, blz. 197 nr. 332; en C I L. XIII 8823 en 8824; verg. Deel II, blz. 197 nr. 333 en 334; de beide laatste op de voor- en achterzijde van denzelfden steen); twee bronzen beelden van leeuwen en een van Pallas; munten met de namen van Antoninus en van Nero (in 1508, met andere vondsten uit *Roomburg* geschonken aan keizer Maximiliaan); een gesneden steen, een groote schaal van aardewerk; baksteen en met stempels van Legio XXX (?) en van den Exercitus Germanicus Inferior (C I L. XIII 12404 en 12525; verg. Deel II, blz. 200 nr. 338); munten van Tiberius, Claudius, Domitianus, Nerva en Traianus (in het bezit van Cornelis van Aken).

Verzameling-Van Wassenaar. — Verzameling van Cornelis van Aecken te Leiden (verg. over hem W. A. Beelaerts van Blokland, *Leidsch Jaarboekje*, 1932-'33, blz. 91-101). — Kasteel Duivenvoorde bij Voor-
schoten. — Museum van Oudheden te Leiden.

Gerardus Noviomagus, *Historia Batavica* (1ste uitg. Straatsburg, 1520), blz. 43; (uitg. in P. Scriverius, *Batavia illustrata*, 1609), blz. 12-13. — Cornelius Aurelius, *Batavia* (1ste uitg. door B. Vulcanius, 1586), blz. 33-37; (uitg. in Scriverius, *t. a. p.*), blz. 97-100. — Willem Heda, *Historia episcoporum Ultraiectensium* (uitg. door A. Buchelius, 1642), blz. 12. — Hadrianus Junius, *Batavia* (1588), c. X, blz. 117. — P. Scriverius, *Batavia illustrata* (1609), blz. 183 en 215 en volg.; *Out-Batavien* (1612), blz. 9. — Ph. Cluverius, *De tribus Rheni alveis* (1611), blz. 129-131. — I. I. Orlers, *Beschrijvinge der stad Leyden* (1614), blz. 123 (verg. *Kroniek Utrechtsch Genootschap*, 1850, blz. 101). — J. Oudaan, *Roomsche Mogentheid* (1664), blz. 30. — M. Alting, *Notitia Germaniae Inferioris* (1697), blz. 111. — G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori* (1734), blz. 160.

In later tijd, te *Roomburg*: Romeinsche oudheden, o. a. een Latijnsche inscriptie (C I L. XIII 8825; verg. Deel II, blz. 199 nr. 337).

Museum te Leiden. — H. Cannegieter, *Hs. te Leiden*, B P L. 953 III, fol. 27; *De Brittenburgo* (1734), blz. 117. — Naamlijst, blz. 71. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 60-64. — Holwerda, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 15 en 350; *Bericht der Röm.-Germ. Kommission*, IV (1908), blz. 82-83. — P. J. Blok, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 283 en 360. — Byvanck, *Mnemosyne*, 46 (1918), blz. 94-95.

Op het terrein van *Roomburg*, bij de opgravingen in 1926 en 1927: een palisadegreppel met Romeinsche scherven in de vulling, fundamentgreppels, een spits toeloopende gracht, Romeinsch aardewerk, een beeldje van terra-cotta, de overblijfselen van een Romeinsch fort, dat daar ten minste in de 2de eeuw heeft bestaan.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VIII (1927), blz. 60-64. — *Versl. Rijks Verz.* LII (1929), blz. 53-54.

De Roomburger wetering (thans Rijn- en Schiekanaal) tot de buitenplaats Cronestein onder *Zoeterwoude*, verder de *Vliet* tot de Hoornbrug, daarna het water langs den *Vlietweg*, *Wateringen* en *Kwintsheul*, vervolgens de *Vliet* tot den mond van de Lier bij *Westerlee*: een Romeinsche waterweg, de *Fossa Corbulonis*; verg. Tacitus, *Annales* XI 20 (Deel I, blz. 275) en Cassius Dio LX 30, 6 (Deel I, blz. 354).

Ph. Cluverius, *De tribus Rheni alveis*, c. VI, blz. 46; *Germania antiqua*, L. II c. 31. — M. Alting, *Notitia Germaniae Inferioris* (1697), blz. 47–48. — S. van Leeuwen, *Batavia illustrata*, blz. 110–115.

R. Fruin, *Rotterdamsch jaarboekje*, II (1890), blz. 4–6. — A. A. Beekman, *De Fossa Corbulonis: Tijdschrift aardrijkskundig genootschap*, XXXIII (1916), blz. 813–826 (met een kaart); verg. XXXV (1918), blz. 224–227; XLII (1925), blz. 818–823 (met een profiel). — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 191. — *Versl. Rijks Verz.* XLVIII (1925), blz. 87. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, V (1925), blz. 138; 4de S. V (1936), blz. 113. — H. Hettema Jr., *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 7de R. VII (1936), blz. 80–86.

In de *Vliet* bij *Leiden*: een Romeinsche munt.
Museum te Nijmegen.

Te *Leiden*, in den heuvel waar de Burcht op staat: een bronzen munt van Vespasianus.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIII (1890), blz. 75. — D. C. E. Knuttel, *Bouwkundig tijdschrift*, X (1899), blz. 4. — J. M. van Bemmelen, *Oudheidkundige mededeelingen*, II (1908), blz. 153–156. — P. J. Blok, *Een Hollandsche stad in de Middeleeuwen*, blz. 4; *Leidsch jaarboekje*, 1904, blz. 27. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61.

Voor de opgravingen in den heuvel van den Burcht, verg. Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. V (1924), blz. 51–52. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, III (1923), blz. 47; V (1925), blz. 138.

Bij grondwerken aan het Utrechtsche veer te *Leiden*: een zilveren munt van Marcus Aurelius.

Bij den waltoren „Oostenrijk” aan de Jan van Houtkade (het vroegere kruithuis), op den wal: bronzen munten van Drusus en Germanicus.

Aan den Witte Singel: bronzen munten van Vespasianus en Traianus.

Bij het bouwen van de ambachtsschool aan den Haagweg, buiten de Witte poort: een bronzen munt van Traianus.

Aan het kanaal van *Leiden* naar *Haarlem*: een Romeinsch glazen fleschje.

Museum van oudheden te Leiden: *Verslag*, IV (1881), blz. 56; XV (1892), blz. 116; XVII (1894), blz. 176; XXIII (1900), blz. 204; XXIV (1901), blz. 158. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 189.

OEGSTGEEST.

Te *Oegstgeest*, in de hoogte, waarop de kerk staat: scherven van Romeinsch aardewerk.

J. Oudaan, *Roomsche mogentheid*, blz. 28. — *Nederlandsche oudheden*, blz. 187. — *Naamlijst*, blz. 162. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62.

Te *Oegstgeest*: een Romeinsch urntje.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLIX (1926), blz. 67.

RIJNSBURG.

Te *Rijnsburg*: Romeinsche munten, baksteen en met stempels (verg. Deel II, blz. 200 nr. 340), een aarden lampje (verg. Deel II, blz. 200 nr. 339) en andere oudheden.

P. Scriverius, *Out-Batavien* (1612), blz. 21. — I. I. Orlers, *Beschrijvinge der stad Leyden* (1614), blz. 12. — M. Z. Boxhorn, *Theatrum Hollandiae* (1632), blz. 224. — J. Fenacoli, *Beschrijving van Duitschland door Tacitum* (1645), blz. 716. — J. Oudaan, *Roomsche mogentheid* (1671), blz. 30. — A. Pars, *Katwijksche oudheden* (1697), blz. 318-319; (2de uitg. 1745), blz. 296-297. — *Iets over de te Rijnsburg bestaand hebbende Romeinsche sterkte: Vriend des Vaderlands*, IX (1835), blz. 591-596. — *Naamlijst*, blz. 70. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige verhandelingen*, III (1859), blz. 61. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 306.

Te *Rijnsburg*, in een Frankisch grafveld: een stukje brons, waarop een kruis is gegraveerd.

Holwerda, *Jaarboekje voor Leiden*, XI (1914), blz. 43-49. — W. Goossens, *De katakomben Rome-Valkenburg* (1916), blz. 134.

VALKENBURG AAN DEN RIJN.

Te *Valkenburg*, onder het dorp: overblijfselen van muren, dakpannen en baksteen; munten, o. a. van Gaius (Caligula) en Otho; Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXVII (1914), blz. 99; *Catalogus*, blz. 142. — Verzameling van het vroegere R.-K. gymnasium te Katwijk.

Divisiiekroniek, fol. 49. — Scriverius, *Nader verklaringe van Oud-Batavien*, blz. 21. — J. Oudaan, *Roomsche mogentheid*, blz. 23, 24 en 29. — A. Pars, *Katwijksche oudheden*, blz. 22 en 319; (2de uitg.), blz. 279. — L. Smids, *Schatkamer der Nederlandsche oudheden* (1711), blz. 297 en 345. — *Oudheden van Rhyndland* (1719), blz. 477. — E. M. Engelberts, *Aloude Staat* (1799), IV, blz. 304. — *Naamlijst*, blz. 85. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 50 en 59. — J. M. van Bemmelen, *Oudheidkun-*

dige mededeelingen van het Museum te Leiden, II (1908), blz. 147. — Holwerda, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 4 en 17. — P. J. Blok, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 27 en 282. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 372–373.

Te *Valkenburg*: een gouden munt van Claudius.

Stedelijk museum de Lakenhal te Leiden.

Op de plek, waar het dorp *Valkenburg* ligt, bij onderzoekingen ondernomen door A. E. van Giffen: een door de Romeinen opgeworpen terp of wierde, gedeeltelijk gegrondvest op een laag van rijshout, balken en spaanders, gedeeltelijk liggend op een oudere terp en op een natuurlijke oeverformatie (waarin scherven voorkomen van Bataafsch-Friesch aardewerk uit den tijd omstreeks het begin onzer jaartelling), zich verheffend tot een hoogte van ongeveer $1\frac{1}{2}$ meter boven het maaiveld en bestaande uit klei van de naaste omgeving sterk vermengd met schelpen; op de oppervlakte van de terp een laagje zand vermengd met grind en schelpen; boven dit laagje, puin van Romeinsche bouwwerken; sporen van gebouwen onder het geheele dorp; overblijfselen van een zwaren Romeinschen ringmuur, rustend op een kiezelfundeering, die door palen tegen verzakking was beveiligd; buiten den muur een enkelvoudige gracht van ongeveer $2\frac{1}{2}$ meter breedte; baksteen en gestempelde dakpannen (C I L. XIII 12508; verg. Deel II, blz. 201 nr. 341); terra-sigillata, ruw en beschilderd Romeinsch aardewerk; overblijfselen van beschaving, die wijzen op twee perioden, de eerste uit den tijd der Flavische keizers en de tweede uit het midden der tweede eeuw.

A. E. van Giffen, *Verslagen Geol. sectie Geol. mijnbouw. Genootschap*, II (1916), blz. 176–180.

Bij een onderzoek in de hoogte, waar het dorp *Valkenburg* op ligt: veel Romeinsch puin.

A. E. Remouchamps, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 55–56.

Bij de opgravingen van A. E. van Giffen te *Valkenburg* in de jaren 1940 en volgende: de overblijfselen van eenige Romeinsche forten, die daar in verschillende perioden hebben gelegen, naar alle waarschijnlijkheid van de plaats die als *Praetorium Agrippinae* op de Tabula Peutingeriana staat aangeteekend (verg. Deel I, blz. 543), Romeinsche fundamente, puin, baksteen en dakpan, aardewerk en tal van andere voorwerpen.

Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. X (1941), blz. 61–62.

Op de Woerd bij de hofstede „Torenvliet”, ten oosten van *Valkenburg*: de overblijfselen van een Romeinsch fort, sporen van een spits toeloope gracht, fundamente van gebouwen, scherven van aardewerk en andere fragmenten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 190. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, III (1923), blz. 47–49; V (1925), blz. 138; 4de S. V (1936), blz. 113. — *Versl. Rijks Verz.* XLVIII (1925), blz. 73. — A. E. Remouchamps, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IX (1928), blz. 51–54.

Bij een graving ten westen van het dorp *Valkenburg*: Romeinsch aardewerk.
Museum te Leiden: *Verslag*, LI (1928), blz. 63; verg. LII (1929), blz. 52.

Bij *Valkenburg*: vrij veel Romeinsch aardewerk, blijkbaar afkomstig van een grafveld.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIV (1931), blz. 77; LIX (1936), blz. 67; LX (1937), blz. 71; LXI (1938), blz. 95.

KATWIJK.

Tusschen *Katwijk aan den Rijn* en *Katwijk aan Zee*: de sporen van een vrij belangrijke nederzetting uit den Romeinschen tijd.

Museum te Leiden: *Verslag*, LII (1929), blz. 52; LIII (1930), blz. 53; LIV (1931), blz. 77; LV (1932), blz. 65; LVI (1933), blz. 60.

In de zanderij van Baron van Wassenaar van Katwijk, in het Klein-Duin te *Katwijk-Binnen*, in 1858, 1860 en 1861: bewerkte tufsteen, Romeinsche bakstenen, bronzen voorwerpen, fragmenten van terra-sigillata en van ander Romeinsch aardewerk, de houten beschoeiing van een Romeinschen (?) put.

Museum te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige verhandelingen*, III (1859), blz. 47-64; *Versl. Kon. akad. Afd. letterk.*, X (1866), blz. 188-194. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 59.

Op de zelfde plaats, bij opgravingen verricht in de jaren 1906, 1910 en 1911: een kunstmatig opgeworpen hoogte van klei met een middellijn van 45 meter; een greppel voor een palissadeering; overblijfselen van Romeinsche gebouwen, beschilderd stucco, spijkers en dakpannen; twee bronzen munten van Vespasianus; aardewerk uit twee perioden, I. van den tijd van Claudius of Nero tot den eersten tijd der Flavische keizers, II. uit het midden en de tweede helft der 2de eeuw; terra-sigillata, terra-nigra, beschilderd aardewerk, kruiken, ruw aardewerk; wellicht de overblijfselen van een kleine wachtpost.

Museum te Leiden. — *Oudheidkundige mededeelingen*, I (1907), blz. 23-28; V (1911), blz. 69-75; VI (1912), blz. 48-62. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 190.

Ten zuiden van *Katwijk*, bij graafwerken voor de Leidsche duinwaterleiding, diep onder de duinen, in een oude rivierbedding: een laat-Romeinsch kruikje.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLVIII (1925), blz. 72. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. X (1929), blz. 16-17, afb. 12.

In de duinen bij *Katwijk*, bij het graven van een kanaal voor de Leidsche duinwaterleiding: scherven van Romeinsch aardewerk.

Versl. Rijks Verz. XXXV (1912), blz. 133. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 59.

Bij *Katwijk*: een groote bronzen munt van Hadrianus van het jaar 119.
Versl. Rijks Verz. XVI (1893), blz. 113–114.

Te *Katwijk*: een munt van Titus.
Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 71.

Op het strand bij *Katwijk*, niet ver van den mond van den Rijn, in de Middel-
 eeuwen: de overblijfselen van een burcht, bekend als de „Borch te Bretten” of
Brittenburg.

Willem van Hildegarsberch, *Gedichten*, LXXXI 320 (uitg. W.
 Bisschop en E. Verwijs, 1870, blz. 167). — Jan Gerbrantszoon van Leiden,
Chronicon comitum Hollandiae et episcoporum Ultrajectensium (uitg. Fr.
 Sweertius, *Rerum Belgicarum annales*, 1620), Lib. I c. 13, blz. 9; verg.
 Lib. V c. 30, blz. 88. — Cornelius Aurelius, *Batavia*, Lib. I c. 5 (uitg.
 B. Vulcanius, 1586), blz. 26–32, verg. blz. 16; (uitg. P. Scriverius, 1609),
 blz. 95; *Divisiekroniek* (1517), Div. III c. 95, fol. 86; verg. Div. II c. 15,
 fol. 29. — Willem Heda, *Historia episcoporum Trajectensium* (uitg. B.
 Furnerius, 1612), blz. 235–236; (uitg. A. Buchelius, 1642), blz. 55.

Op het strand te *Katwijk*, in het jaar 1520: fundamenten van een gebouw,
 steenen met inscripties (C I L. XIII 8824; verg. Deel II, blz. 197 nr. 334; 8828;
 verg. Deel II, blz. 202 nr. 345; 8827; verg. Deel II, blz. 202 nr. 346; 1339 *; verg.
 Deel II, blz. 203 nr. 347, waarvan intusschen de herkomst onzeker is), munten
 met de namen van de keizers Severus en Antoninus (waarschijnlijk Caracalla).

W. Heda, *t. a. p.* — L. Guicciardini, *Description de tous les Pays-Bas*
 (1ste uitg. 1567), blz. 243. — H. Junius, *Batavia* (1588), c. X, blz. 107–122.

Op het strand te *Katwijk*, in 1552: de fundamenten van gebouwen en muren,
 baksteenen met stempels, onder anderen van den Exercitus Germanicus Inferior
 (verg. C I L. XIII 12405, 12526 en 12566; verg. Deel II, blz. 203 nr. 348), Ro-
 meinsche munten en andere oudheden.

Guicciardini, *t. a. p.* — Junius, *t. a. p.*

Op het strand te *Katwijk*, in 1562: de belangrijkste vondsten in den *Britten-
 burg*, fundamenten van gebouwen, munten, bronzen beeldjes en lampen, terra-
 sigillata en ander aardewerk, dakpannen en baksteenen met stempels.

Verzameling der Heeren van Wassenaar in Den Haag. — Kasteel
 Duivenvoorde bij Voorschoten. — Verzameling van Cornelis van Aken
 te Leiden. — Verzameling Nicolaas Chevalier te Utrecht (de herkomst
 der voorwerpen in deze verzameling is hoogst onzeker). — Museum van
 Oudheden te Leiden: *Catalogus*, blz. 69 nr. 19, blz. 205 nr. 5, blz. 223 nr. 8
 (afkomstig uit Roomburg). — Museum Meermannno-Westreenianum te
 's-Gravenhage: Byvanck, *Gids voor de bezoekers*, I (1912), blz. 242–244.

Guicciardini, *t. a. p.*; verg. 2de uitg. (1581), blz. 346, met een afdruk
 van de gravure, die door A. Ortelius is uitgegeven. — Junius, *t. a. p.*
 (met een grondplan, dat overeenkomt met het op de gravure van Ortelius

gereproduceerde, en een beschrijving van de vondsten). — P. Scriverius, *Batavia illustrata* (1609), blz. 171–194. — Ph. Cluverius, *De tribus Rheni alveis* (1611), blz. 109–121. — N. Chevalier, *Description de la chambre des raretez de la ville d'Utrecht* (1686), pl. 5. — A. Pars, *De twee Katwijken* (1ste uitg. 1697), blz. 85–128; (2de uitg. 1745), blz. 73–111 en 516–518. — H. Cannegieter, *Dissertatio de Brittenburgo* (1734). — G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori*, I (1734), blz. 160–161. — J. Le Francq van Berkhey, *Natuurlijke historie van Holland*, I (1769), blz. 161–174. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia* (1901), blz. 53–57. — P. J. Blok, *Leidsch Jaarboekje*, I (1904), blz. 1–31. — Holwerda en Blok, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 1–24, 275–288, 341–356 en 357–361. — A. W. Byvanck, *Mnemosyne*, XLVI (1918), blz. 83–100; *Oudheidkundig jaarboek*, V (1925), blz. 138–139; 4de S. V (1936), blz. 113. — A. G. Roos, *Mnemosyne*, LI (1920), blz. 327–335.

J. H. Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk, 1925), blz. 190–191; *Oudheidkundige kaart*, blz. 62; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VIII (1927), blz. 1–13 en 25–38; X (1929), blz. 9–20.

Afbeeldingen van den Brittenburg; verg. J. C. Overvoorde, *Catalogus van de prentverzameling der gemeente Leiden*, III (1907), blz. 38–41. — Gravure, uitgegeven door A. Ortelius in 1567 of 1568 (aan deze gravure zijn bijna alle andere afbeeldingen ontleend). — Kaart van Johan van Deutecom (1588), gegraveerd door C. Jz. Visser (1631). — Gravure, opgenomen in het werk van N. Chevalier, *Description de la chambre des raretez de la ville d'Utrecht* (1686), pl. V. — Gravure, opgenomen in de werken van J. Breval, *Remarcks an several parts of Europe*, I (1726), blz. 24, en van H. Cannegieter, *De Brittenburgo* (1734). — Gravure door F. Bleyswijk, opgenomen in het werk van G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori*, I (1734), fol. 172.

Schilderij in het huis van den Heer van Katwijk (naar de gravure van Ortelius); gravures naar dit schilderij door C. van Hagen (1693) en door F. Bleyswijk. — Schilderij in het Museum van Oudheden (*Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. VIII, 1927, blz. 1–13, verg. 25–39; N. R. X, 1929, blz. 9–20). — Aquarel door P. Goos (20 Febr. 1667) in het archief der gemeente Leiden (gereproduceerd in *Leidsch Jaarboekje*, 1904, blz. 25). — Teekening van J. Le Francq van Berkhey naar de overblijfselen zooals zij voor het laatst in 1749 zijn gezien, in het archief der gemeente Leiden; gravure naar deze teekening door N. van der Meer Jr., opgenomen in het werk van Le Francq van Berkhey, *Natuurlijke historie van Holland*, I (1752), pl. III, blz. 161.

In 1566: munten.

Gravure van F. Bleyswijk, opgenomen in het boek van G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori*, I (1734), fol. 172.

In 1571: baksteen met stempels van Legio XXX. — Bij het graven van de Nieuwe Vliet, in 1571: allerlei oudheden, o. a. een bronzen munt.

Gravure van C. Jz. Visser uit het jaar 1631 naar de kaart van Joh. van Deutecom uit het jaar 1588. — Plaat van Bleyswijk. — A. Pars, *Katwijk* (1ste uitg.), blz. 111; (2de uitg.), blz. 95. — J. Le Francq van Berkhey, *Natuurlijke historie van Holland*, I (1752), blz. 120. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige verhandelingen*, III, blz. 63.

In 1573: een baksteen.

Plaat van Bleyswijk.

In 1576, op 23 Jan.: fundamenten; munten van Antoninus Pius, Faustina en Septimius Severus.

Plaat van Bleyswijk. — *Res Hollandiae*, 4 Jan. 1595. — A. Pars, *Katwijk* (1ste uitg.), blz. 112; (2de uitg.), blz. 95.

In 1588: ijzerwerk.

Plaat van Visscher.

In 1595: oudheden.

Res Hollandiae, 4 Jan. 1595.

In 1662, bij opgravingen door eenige kenners: gouden, zilveren en bronzen munten van Romeinsche keizers.

Hollandsche Mercurius, Jan. 1662. — J. Oudaan, *Roomsche Mogentheit* (1664), blz. 20.

In 1666 en 1673: oudheden.

L. Smids, *Schatkamer*, blz. 45.

In 1667, op 20 Febr.: fundamenten.

Aquarel van P. Goos in het archief te Leiden.

In 1696, in Januari en Februari: verschillende oudheden, o. a. drie munten van Septimius Severus en twee van Severus Alexander.

A. Pars, *Katwijk* (1ste uitg.), blz. 123; (2de uitg.), blz. 104 en 476.

In 1701, op 9 December: fundamenten.

K. van Alkemade, bij A. Pars, *Katwijk* (2de uitg.), blz. 516 en volg.

In 1749: fundamenten.

Teekening van J. Le Francq van Berkhey; zie hier boven.

In 1752, op 27 Oct.: fundamenten.

Oprechte Saturdaysche Haerlemse Courant, 1752, n. 45.

WASSENAAR.

In een heuvel, onder *Wassenaar*: een munt van Vespasianus.

J. Oudaan, *Roomsche Mogentheit* (1671), blz. 32. — *Naamlijst*, blz. 91.

Bij *Wassenaar* in de duinen: fragmenten van Romeinsch aardewerk.
Versl. Rijks Verz. LVI (1933), blz. 61; LXII (1939), blz. 90.

VOORSCHOTEN.

Onder *Voorschoten*, bij de Delftsche Schouw in de *Vliet*: een zilveren munt van Augustus.

Museum te Leiden: *Verslag*, XVI (1893), blz. 114; *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 386.

Onder *Voorschoten*, in een heuvel, den „Elsberg”, bij Duivestein: munten van Traianus en Antoninus Pius.

L. Smids, *Schatkamer* (1711), blz. 71. — S. van Leeuwen, *Costumen van Rijnland* (1731), blz. 28. — *Naamlijst*, blz. 23.

VEUR.

Bij *Leidschendam*: een munt uit den Romeinschen keizertijd.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXVI (1913), blz. 133. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61.

VOORBURG.

Bij *Voorburg*, op het terrein van de buitenplaatsen *Arentsburg* (vroeger Hoogeburg genoemd) en Hoekenburg: de overblijfselen van een Romeinsche sterkte, met grachten, muren en woningen; inscripties (verg. Deel II, blz. 204–215); munten van Nero tot Valentinianus; zeer veel andere Romeinsche oudheden.

Holwerda, *Arentsburg* (1923).

Bij *Voorburg*, omstreeks het begin van de 16de eeuw: de overblijfselen van een burcht, huizen, mozaiek vloeren, Romeinsche munten en andere oudheden.

A. Buchelius, *Historia Wilhelmi Hedae*, blz. 54.

Bij *Voorburg*, in de 16de eeuw: allerlei oudheden, onder anderen een inscriptie (C I L. XIII 8807; verg. Deel II, blz. 204 nr. 349) en een glazen flesch.

L. Guicciardini, *Description de tous les Pays-Bas* (1567), blz. 240. — H. Junius, *Batavia* (1588), blz. 313–316. — P. Scriverius, *Batavia illustrata* (1609), blz. 211–213; *Out-Batavien* (1612), blz. 16–17 en 22–23.

In 1624 en 1625: drie inscripties (C I L. XIII 1337 *, 8808 en 8809; verg. Deel II, blz. 204–205, nr. 350–352). — In 1626, bij opgravingen: zilveren munten en andere oudheden.

G. Hegenitius, *Itinerarium Frisio-Hollandicum* (1630), blz. 144–147. — M. Z. Boxhorn, *Theatrum Hollandiae* (1632), blz. 177–178. — J. Oudaan, *Roomsche Mogentheid* (1664), blz. 23, 26, 28, 29 en 33. — S. van Leeuwen, *Batavia illustrata* (1685), blz. 181. — A. Pars, *Katwijk* (1697), blz. 26. — M. Alting, *Notitia Germaniae Inferioris* (1697), blz. 57 en 66. — L. Smids, *Schatkamer* (1711), blz. 367–369. — J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 343.

In 1771, te Arentsburg bij Voorburg: de hand van een groot Romeinsch bronzen beeld.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 203 nr. 1200. — H. van Wijn, *Avondstonden*, II (1800), blz. 4–24. — Holwerda, *Arentsburg* (1923), blz. 148, afb. 105; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 21 afb. 11.

In de jaren 1828 tot 1833, bij opgravingen onder de leiding van Reuvens: overblijfselen van een vestingmuur en van gebouwen, grondvesten, fragmenten van steenen zuilen, een toestel voor de verwarming, baksteenen, dakpannen, stukken vensterglas, stucco voor wandbekleding, spijkers; munten van Domitianus, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Marcus Aurelius, Faustina II, Lucius Verus, Commodus, Septimius Severus, Iulia Domna, Caracalla, Elagabalus, Severus Alexander, Iulia Mamaea, Gallienus, Postumus; glaswerk; aardewerk, o. a. terra-sigillata uit de tweede helft der 1ste en uit het begin van de eerste helft der 2de eeuw, vooral uit den tijd van het midden der 2de tot het midden der 3de eeuw, uit het einde der 3de of het begin der 4de eeuw; bronzen en aarden lampjes; beelden van brons en van terra-cotta; speelschijfjes, kralen, netverzwaringen en gewichten; bronzen vaatwerk, beslag van kistjes, sleutels; versieringen, haken en ringen van tuigen; gespen, mantelspelden en naalden; bronzen, ijzeren en beenen werktuigen; gereedschappen en wapens; fragmenten van groote bronzen beelden; gouden en zilveren ringen en sieraden; gesneden steenen.

Museum te Leiden. — C. J. C. Reuvens, *Staatscourant*, 12 Oct. 1827 en 5 Sept. 1828; *Notices des fouilles à Arentsburg près de Voorburg* (1829). — W. H. J. van Westreenen van Tielland, *Recherches sur l'ancien Forum Hadriani* (1826). — *Konst- en letterbode*, 1827 II, blz. 268; 1828 II, blz. 171. — *Naamlijst*, blz. 88. — A. G. B. Schayes, *Les Pays-Bas avant et durant la domination romaine*, II (1838), blz. 383. — Pleyte, *Nederlandse oudheden: Batavia*, blz. 76–81. — Holwerda, *Elseviers maandschrift*, XXXIV (1907), blz. 14–26 en 98–109; *Bericht der Römisch-Germanische Kommission*, IV (1908), blz. 88–90; *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1909), blz. 53–70. — *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 1–24; *De Gids*, 1910 II, blz. 337–342.

In 1883 en 1884: eenige oudheden.

Museum te Leiden: *Verslag*, VI (1883), blz. 47 en VII (1884), blz. 53.

Te Arentsburg bij Voorburg, bij de opgravingen onder de leiding van Holwerda in de jaren 1908 tot 1915: een Romeinsche vesting, gedeeltelijk herbouwd in de 2de eeuw, met een op heipalen gefundeerden muur en een dubbele gracht, ver-

klaard als een station voor de vloot; de overblijfselen van steenen gebouwen, verklaard als het praetorium, de woningen van den commandant en van de officieren; houten barakken voor de manschappen; — Romeinsch aardewerk, dateerend van het laatste kwart der 1ste eeuw (omstreeks 85) tot kort vóór het midden van de 3de eeuw (omstreeks 240), enkele scherven uit de eerste helft van de 1ste eeuw, wellicht uit den tijd van Corbulo; — munten van Marcus Antonius en Tiberius tot Maximinus (4), Gordianus III (3), Gallienus (1), Postumus (4), Claudius II (1) en Constantius II (1).

Museum te Leiden. — J. H. Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1910), blz. 53–54; V (1911), blz. 23–63; VI (1912), blz. 17–47; VII (1913), blz. 1–28. — *Verslagen der Vereeniging Arentsburg* (1909–1915). — Holwerda, *Bericht Röm.-Germ. Kommission*, V (1912), blz. 71–75; *Oudheidkundige kaart*, blz. 61; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 192–200; *Arentsburg* (1923). — A. E. van Giffen, *Versl. Geol. sectie Geol.-Mijnbouwk. Genootschap*, II (1916), blz. 170–176.

Te Voorburg, bij den aanleg van straten op het terrein van de Romeinsche vesting te Arentsburg: zeer veel fragmenten van Romeinsch aardewerk.

Verslag van het museum te Leiden, XLVIII (1925), blz. 73; XLIX (1926), blz. 69; LI (1928), blz. 63; LV (1932), blz. 65.

In de oude oprijlaan van de buitenplaats Arentsburg, bij Voorburg: de oostelijke muur van de Romeinsche vesting.

Versl. Rijks Verz. LI (1928), blz. 63.

Van de poort der vesting te Arentsburg uitgaande: een weg loopende in de richting van Den Haag tot de duinen bij den Waalsdorperweg en Petit Saint-Hubert, waar het kruispunt zou zijn geweest met den weg van Monster en Loosduinen naar Waalsdorp, Wassenaar en Valkenburg aan den Rijn.

N. J. Pabon, *Die Haghe jaarboek*, 1925–1927, blz. 9–39; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. X (1929), blz. 51–59. — Verg. evenwel S. J. Fockema Andreae, *Tijdschrift aardrijkskundig genootschap*, 48 (1931), blz. 867–870.

'S-GRAVENHAGE.

Te 's-Gravenhage, op den hoek van de Papestraat: een kannetje met gouden (Romeinsche?) munten.

Naamlijst, blz. 33.

Op Zorgvliet: een koperen ringsleutel.

Te 's-Gravenhage: een aarden lampje.

Museum te 's-Gravenhage: *Catalogus*, blz. 288 en 356.

Te 's-Gravenhage: een gouden ring.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 207. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 89.

Op Houtrust of Valkenbosch: overblijfselen van een Romeinsch (?) vaartuig, een sleutel, een doodkist.

P. van Cuyck, *Brieven over Texel* (1789), blz. 26-27. — *Naamlijst*, blz. 41 en 85. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

In de Waalsdorpsche vlakte, bij 's-Gravenhage: scherven van Romeinsch aardewerk en andere oudheden.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLIX (1926), blz. 57; LIII (1930), blz. 54; LIV (1931), blz. 77. — Holwerda, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 24; *Oudheidk. kaart*, blz. 62. — W. A. Beelaerts van Blokland, *Bijdragen vaderl. geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 274.

Bij Eik-en-Duinen onder 's-Gravenhage: overblijfselen van een weg, gefundeerd op boomstammen.

Naamlijst, blz. 25.

In de duinen, onder Loosduinen: een Romeinsche munt.

A. J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek*, VII (1846), blz. 435. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 241.

Op Meer en Bosch onder 's-Gravenhage: sporen van een Romeinschen weg (?) en Romeinsche oudheden.

N. J. Pabon, *Die Haghe*, 1934, blz. 10-23.

Op een terrein van de buitenplaats *Ockenburgh*, ten zuiden van 's-Gravenhage: de overblijfselen van een inheemsche nederzetting, sporen van huizen en andere gebouwen, een ommuring; Romeinsch aardewerk uit de 2de en 3de eeuw, van den tijd van Hadrianus tot omstreeks 240.

Museum te Leiden: *Versl. Rijks Verz.* LIII (1930), blz. 53-54; LIV (1931), blz. 77; LV (1932), blz. 65; LVI (1933), blz. 61; LVII (1934), blz. 50. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XIX (1938), blz. 11-60.

MONSTER.

Tusschen *Terheiden* en *Monster*, in de duinen: een gouden munt van Victorinus in een gouden medaljon.

Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage. — P. O. van der Chijs, *Tijdschrift voor munt- en penningkunde*, I (1838), blz. 81. — *Naamlijst*, blz. 37. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62.

Onder *Monster*: een glazen fleschje.

H. van Wyn, *Avondstonden*, I (1800), blz. 13-15.

Onder *Monster*: een bronzen beeldje van een stier.

Museum Meermanno-Westreenianum te 's-Gravenhage: *Gids voor de bezoekers*, I (1912), blz. 184. — *Naamlijst*, blz. 56.

Tusschen *Monster* en *Naaldwijk*: een Romeinsche mijlpaal met een antieke, maar bijgewerkte inscriptie (zie Deel II, blz. 216 nr. 377).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 228 nr. 38; L. J. F. Janssen, *Musei Lugduno-Batavi inscriptiones* (1842), blz. 75, pl. X. — Willem Heda, *Historia episcoporum Ultraiectensium* (ed. Buchelius), blz. 13. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 81–83. — J. Huizinga, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 4de R. VII (1909), blz. 362–384.

Bij *Wateringen*, onder het veen: de overblijfselen van een nederzetting met Romeinsche oudheden.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 61.

'S-GRAVENZANDE.

Onder *'s-Gravenzande*: terra-sigillata.

H. Junius, *Batavia*, blz. 302.

NAALDWIJK.

Naaldwijk, ten onrechte genoemd als de vindplaats van den mijlpaal uit *Monster*.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 228.

Te *Naaldwijk*, bij graafwerk op de plaats van de tegenwoordige vuilnisbelt: een hand, afkomstig van een groot Romeinsch beeld, overblijfselen van een nederzetting uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, LVI (1933), blz. 61; LVII (1934), blz. 50. — Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 19–22, afb. 11.

Te *Naaldwijk*, bij de opgravingen in het jaar 1934: de overblijfselen van een inheemsche nederzetting, waarbij men, op grond van de ontdekte ceramiek, drie perioden kan onderscheiden, I. uit de tweede helft van de 1ste en de eerste helft van de 2de eeuw, II. uit de tweede helft van de tweede eeuw, III. uit den Frankischen tijd; zeer veel scherven van inheemsch aardewerk, Romeinsche scherven in geringer aantal; baksteen met stempels van de C(lassis) G(ermanica) p(ia) f(idelis), andere oudheden.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XVII (1936), blz. 19–37.

Onder *Naaldwijk*, in de buurt van de overblijfselen van het Kanaal van Corbulo, bij den aanleg van den grooten rijksweg: een aantal Romeinsche fragmenten.

Versl. Rijks Verz. LIX (1936), blz. 67.

DELFt.

Te *Delft*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

ROTTERDAM.

Te *Rotterdam*, bij de Oude Plantage: Romeinsche munten.

Museum van oudheden te Rotterdam.

Bij *Rotterdam*, in het zoogenaamde „Duifhuis”, onder *Krooswijk*: munten van Hadrianus.

G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori*, I (1734), blz. 180. — E. M. Engelberts, *Aloude staat* (1799), IV, blz. 283. — *Naamlijst*, blz. 71. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

KRIMPEN AAN DE IJSSEL.

In de buurt van *Krimpen aan de IJssel*, uit den werkput Sliksloot: scherven uit Romeinschen tijd.

Versl. Rijks Verz. LVIII (1935), blz. 80.

MOORDRECHT.

Onder *Moordrecht*: een Romeinsch slotplaatje en Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 188. — A. J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek*, VII (1846), blz. 1076. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 256.

SCHOONHOVEN.

Te *Schoonhoven*, in den tuin van het voormalige klooster: een bronzen munt van Claudius.

Museum te Leiden: *Verslag*, II (1879), blz. 67; *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 357.

VIANEN.

Te *Vianen*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

LEERDAM.

Te *Leerdam*: een munt van Vespasianus.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXVI (1903), blz. 131.

HEUKELUM.

Te *Heukelum*: bronzen munten van Augustus, Vespasianus en Traianus.

Op de „Vogelswerf” onder *Heukelum*: een bronzen munt van Antoninus Pius.

Museum te Tiel.

ARKEL.

Te *Arkel*: munten van Faustina I, Severus Alexander en Postumus.

Naamlijst, blz. 5. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

OUD-ALBLAS.

Bij *Oud-Alblas*: sporen van een Romeinschen (?) weg.

G. van Loon, *Aloude Hollandsche histori*, I (1734), blz. 181. —

E. M. Engelberts, *Aloude staat* (1799), IV, blz. 283–284. — A. J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek*, I (1839), blz. 74. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 281.

In een hoog gelegen, eenigszins zandig weiland: een bronzen munt van Traianus.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, IV (1846), blz. 390–394. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

DUBBELDAM.

In de Nieuwe-Merwede, onder *Dubbeldam*: fragmenten van Romeinsche amphora's.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 136 en 143. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 57. — Verg. onder *Werkendam* (Noord-Brabant).

De weg van den Kop van het land onder *Dubbeldam* in de richting van *Zwijndrecht* en *Barendrecht*: een overblijfsel van den ouden Romeinschen weg van Nijmegen langs de Waal naar de kuststreek.

H. J. L. Th. van Rheineck Leyssius, *Rotterdamsch Jaarboekje*, 1940, blz. 76–104; — verg. *Haagsch Maandblad*, 1934 IV, blz. 650–657; *Geschiedkundige atlas van Nederland*, bladen V en VII met tekst (1938); *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, 8ste R. I (1939), blz. 65–75. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. X (1941), blz. 11–14.

POORTUGAAL.

Bij *Hoogvliet*: Romeinsche oudheden, o. a. een schotel van gestempelde terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 218 nr. 378).

Museum te Leiden: *Verslag*, XXI (1898), blz. 180. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 86. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59.

MIJNSHEERENLAND.

Onder *Mijnsheerenland*, bij baggerwerken in de Binnenbedijkte Maas: Romeinsche voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 89.

SPIJKENISSE.

Opgebaggerd bij *Spijkenisse*: een Romeinsche munt.

Museum te Leiden: *Verslag*, LI (1928), blz. 63.

NUMANSDORP.

Te *Numansdorp*: Romeinsche munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 274.

OOSTVOORNE.

Onder *Oostvoorne*, op het strand: Romeinsche munten.

Bij de opgraving in den burcht van *Oostvoorne*: Romeinsche scherven.

Bericht in de dagbladen.

ROKKANJE.

Aan het strand bij *Rokkanje*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Bericht in de dagbladen.

GOEDEREDE.

Ten noorden van *Goedereede*, aan den noordelijken hoek der Oostduinen, op een plaats genaamd „De oude wereld”: de overblijfselen van een nederzetting, allerlei Romeinsche oudheden en gesneden steenen; Romeinsche munten, o. a. van Iulius Caesar, Augustus en Hadrianus.

H. van Dam, *Het eylandt Westvoorn en de stadt Goedereede* (1680), blz. 11–12; *Beschryvinge van de watervloedt van 1682* (1682), blz. 23–27. — A. Pars, *Katwijksche oudheden*, blz. 124–128; (2de uitg.), blz. 107. — *Beschrijving van het eiland Goedereede en Overflakkee* (1843), blz. 63. — *Naamlijst*, blz. 33. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 84–86. — Museum te Leiden: *Verslag*, XXII (1899), blz. 195. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 62.

 OUDDORP.

Bij *Ouddorp*, tegenover de hofstede „De Oude Stee”, ten westen van het dorp: overblijfselen van een nederzetting met een groot aantal Romeinsche oudheden, o. a. een bronzen lampje en ander bronswerk, netverzwaringen, grof en fijn aardewerk, terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 218 nr. 379).

Museum te Leiden: *Verslag*, XXII (1899), blz. 186–187; XXIII (1900), blz. 205 en 215–216; XXIV (1901), blz. 158–159 en 172; XXVI (1903), blz. 120–121; XXVIII (1905), blz. 163–164; XLVI (1923), blz. 61; *Catalogus*, blz. 103 nr. 1754, 113 nr. 84, 136 nr. 1038–1045, 143, 166 nr. 13–14, 184 nr. 154, 190 nr. 363–364, 203 nr. 1194. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 86. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62.

DE PROVINCIE ZEELAND

HAAMSTEDE.

Bij de restauratie van het kasteel te *Haamstede*: een munt van Postumus.

Verheye van Citters, *Brief in de verzameling van het Zeeuwsch genootschap*.

BURG EN WESTERSCHOUWEN.

Aan het strand bij *Westerschouwen*: enkele Romeinsche voorwerpen, o. a. een scherf van terra-sigillata; munten van Vespasianus, Nerva, Crispina, Diadumenianus, Postumus, Diocletianus, Constantinus I, Iulianus (?).

Verzameling-J. A. Hubrechtse te Burg. — *Bulletin Nederlandschen oudheidk. Bond*, 2e S. IX (1916), blz. 278-279. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Zeeland*, blz. 28.

In de duinen, bij *Burg*: munten uit den tijd van Constantinus.

M. de Man, *Tijdschrift voor munt- en penningkunde*, VII (1899), blz. 153.

IERSEKE.

In het verdronken land van *Roemerswaal*, bij *Ierseke*: een bronzen munt van Didius Iulianus.

Museum te Middelburg: *Catalogus der numismatische verzameling*, blz. 184-185.

VROUWENPOLDER.

Achter Fort de Haak onder *Vrouwenpolder*, op het strand aan de Oosterschelde: gedeelte van een dakpan met het stempel van de C(lassis) G(ermanica) P(ia) F(idelis) (verg. Deel II, blz. 165 nr. 265), fragmenten van terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 165 nr. 264) en ander Romeinsch aardewerk, bronzen voorwerpen, munten.

Museum van het Zeeuwsch Genootschap te Middelburg.

DOMBURG.

Op het strand bij *Domburg*: overblijfselen van een nederzetting met een heiligdom voor de godin Nehalennia en graven, voor het eerst waargenomen in 1647 voor het laatst gezien in 1874.

In 1647: één altaar voor Neptunus en tien altaren met reliëfs, waarop de godin Nehalennia is afgebeeld, met inscripties (C I L. XIII 8803, 8795, 8786, 8792, 8801, 8790, 8797, 8799, 8791, 8802, 8804; verg. Deel II, blz. 152–157, nr. 235–245) en eenige andere monumenten.

Affbeeldinge van de overoude varieteyten aen de strandt ontrent Domburgh gevonden den 5den Jan. 1647, Sburgh delin. Heind. Danckers sculp. (1647).

In 1651: het voetstuk van een beeld en acht altaren met reliëfs, gewijd aan de godin Nehalennia (C I L. XIII 8781, 8785, 8793, 8776, 8798, 8794, 8783, 8784, 8778; verg. Deel II, blz. 162 nr. 256 en blz. 157–161, nr. 247–255).

Vredius, *Historia Flandriae* (1650), Add. blz. 51–53, nr. 14, 21, 20, 4, 6, 1 en 5. — Smallegange, *Chronijk*, blz. 82–84, nr. 14, 21, 20, 4, 6, 1 en 5, blz. 671 en 674.

In 1647, 1651 of later: vier altaren met reliëfs, gewijd aan de godin Nehalennia (C I L. XIII 8780, 8787, 8779, 8782; verg. Deel II, blz. 162–163, nr. 257–260).

Verz. van Prof. Reland, Papenbroeck en Van der Perre. — *Musea te Leiden* (*Catal.* blz. 224 nr. 12 en 14) en Brussel (*Catal.* blz. 20 nr. 9).

In 1687, op het strand bij *Domburg*: overblijfselen van graven.

Tegenwoordige staat van Zeeland, II (1753), blz. 223–226.

Op 10 Oct. 1848 zijn de monumenten, bij den brand van de kerk te Domburg waar zij werden bewaard, voor het grootste deel vernietigd of althans ernstig beschadigd.

Overblijfselen in het museum te Middelburg (*Catalogus*, 1890).

In 1870, in de duinen bij *Domburg*: een altaar met een inscriptie, gewijd aan de godin Nehalennia (C I L. XIII 8789; verg. Deel II, blz. 164 nr. 262).

Museum te Middelburg: *Catalogus*, blz. 5 nr. 30. — C. Leemans, *Verslagen Kon. akad. Afd. letterkunde*, 2de R. II (1872), blz. 74.

Op het strand bij *Domburg*: allerlei oudheden, bronswerk, aardewerk (onder anderen terra-sigillata) en voornamelijk munten, uit den tijd van de Republiek en voorts van Augustus tot Tetricus.

Museum te Middelburg: *Catalogus der numismatische verzameling* (1907). — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96 nr. 915 en blz. 143 nr. 1238. — C. A. Rethaan Macaré, *Verhandeling over de bij Domburg gevonden munten: Nieuwe werken van het Zeeuwsch Genootschap*, I 3 (1838). — L. J. F. Janssen, *De Romeinsche beelden en gedenksteenen van Zeeland* (1845). — Pleyte, *Nederl. oudheden: Batavia* (1901), blz. 88–104. — M. G. A. de Man, *Que sait-on de la plage de Dombourg?: Tijdschr. Ned. Genoot-*

schap voor Munt- en Penningkunde, VII (1899), blz. 5-61, 85-116 en 153-173. — Holwerda, *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 201; *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Zeeland*, blz. 30.

WESTKAPPELLE.

Te *Westkappelle*, in 1514: een gedeelte van een altaar met een inscriptie, gewijd aan Hercules Magusanus (C I L. XIII 8777; verg. Deel II, blz. 151 nr. 233).

Middelburg, Verzameling van het Zeeuwsch Genootschap: *Catalogus*, blz. 4 nr. 26. — *Naamlijst*, blz. 94. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Batavia*, blz. 88. — *Voorloopige lijst: Zeeland*, blz. 280.

Te *Westkappelle*, ingemetseld in een huis: een altaar met een inscriptie, gewijd aan de Dea Burorina (C I L. XIII 8775; verg. Deel II, blz. 152 nr. 234).

Middelburg, Verzameling van het Zeeuwsch Genootschap: *Catalogus*, blz. 5 nr. 31. — Pleyte, *Nederl. oudheden: Batavia*, blz. 102.

MIDDELBURG.

Te *Middelburg*: een Romeinsch lampje.

Naamlijst, blz. 55.

VLISSINGEN.

Bij *Vlissingen*, in het veen: een Romeinsche amphora uit de 2de eeuw.

Oudheidkundig Jaarboek, 4de S. V (1936), blz. 105.

BRESKENS.

Te *Breskens*: bronzen munten van Hadrianus en Antoninus Pius.

M. J. de Bast, *Recueil d'antiquités* (1804), blz. 173. — *Naamlijst*, blz. 13. — M. de Man, *Tijdschrift voor munt- en penningkunde*, VII (1899), blz. 153. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 68.

In het fort aan de haven, in 1834: Romeinsche kralen.

Museum te 's-Hertogenbosch. — C. R. Hermans, *Noord-Brabant's oudheden*, blz. 106.

AARDENBURG.

Te *Aardenburg*: een Romeinsche (?) weg.

J. Marchant, *Flandria descripta* (1596), blz. 62. — M. J. de Bast, *Recueil d'antiquités*, blz. 240. — *Naamlijst*, blz. 1.

Te *Aardenburg*: een munt van Marcus Aurelius.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIII (1890), blz. 75. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 68.

DE PROVINCIE GELDERLAND TEN NOORDEN VAN DEN RIJN

HERWEN EN AART.

Tusschen *Herwen* en *Lobith*, bij baggerwerken in de Oude Waal: twee steenen met Latijnsche inscriptie's en een aantal Romeinsche voorwerpen.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 92 en 120. — Holwerda, *Germania*, XXIII (1939), blz. 31–33. — C. W. Vollgraff, *Gelre*, 42 (1939), blz. 3–22; *Verslagen Kon. akad. Afd. letterkunde*, N. R. 1 (1938), blz. 555–576; N. R. 2 (1939), blz. 141–143. — J. F. Schönfeld, *Tijdschrift Aardr. Genootschap*, 1940, blz. 549–570 met afb. en kaartjes. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. X (1941), blz. 4–6.

Bij *Lobith*, in den Rijn: een groote bronzen emmer en een pan met steel uit Capua, Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, LIII (1930), blz. 48; LIV (1931), blz. 75.

Bij baggerwerk in den Rijn ter hoogte van *Lobith*: een bronzen soldatenhelm, blijkens inscriptie behoord hebbend aan Marcus Iunius Secundus uit de centuria van Iulius Irvus.

Museum-G. M. Kam te Nijmegen. — *Versl. Rijks Verz.* LIII (1930), blz. 72 en 75 (met een afb.).

Te *Lobith*, in grind opgebaggerd uit den Rijn: een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 120.

PANNERDEN.

Bij *Pannerden*, in den Rijn: Romeinsche voorwerpen.

Museum te Nijmegen. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 57.

DUIVEN.

Te *Groessen*, op den „Hoogen Hof” aan den weg naar *Zevenaar*, en op andere akkers: scherven van Romeinsch aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 230–233. — *Naamlijst*, blz. 34.

Te *Duiven*, in de kom van het dorp: een woerd met scherven van Romeinsch aardewerk; een bronzen munt van Traianus.

O. G. Heldring, *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, II (1840), blz. 77. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 229–230. — *Naamlijst*, blz. 23. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 16.

WESTERVOORT.

Te *Westervoort*, in een boomgaard aan den weg naar Arnhem: Romeinsch aardewerk en munten.

Museum te Utrecht: *Catalogus* (1868), blz. 56 nr. 75. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 225–229; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II. — *Naamlijst*, blz. 93.

Te *IJsseloord*: Romeinsche (?) houten putten, Romeinsche munten en aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 228–229. — *Naamlijst*, blz. 98. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 16.

DIDAM.

Bij *Didam*: een woerd met een bronzen munt van Constantinus I.

L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 233–236. — *Naamlijst*, blz. 20.

Te *Didam*: Romeinsch bronswerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 205. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 17, pl. IV 5. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 52.

Te *Didam*: een lampje van terracotta.

Museum te Zutphen.

BERGH.

Te *'s-Heerenberg*: Romeinsche graven; munten, o. a. gouden munten van Hadrianus en Maorianus; aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — W. Teschenmacher, *Annales Cliviae* (1721), fol. 30. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 239. — *Naamlijst*, blz. 37. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 18.

Op *Montferland*, bij de opgravingen van Janssen in 1833; Romeinsch (?) puin en baksteen, o. a. één met het stempel van Legio V: [Leg(ionis) V] S(exti) Valeri(i) (verg. Deel II, blz. 218 nr. 380), en één met het stempel van Legio VI.

Museum te Utrecht. — Verzameling van het gymnasium te Emmenrich. — L. J. F. Janssen, *Geldersche volksalmanak*, VIII (1842), blz. 204–209; *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), 238–239; *Hand-schrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — *Naamlijst*, blz. 55. — A. Dederich, *Bonner Jahrbücher*, XXXIII–XXXIV (1863), blz. 279–281. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 19. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 31. — Verg. evenwel Holwerda, *Bijdragen Ver. Gelre*, 22 (1919), blz. 142–167. — Zie A. Oxé, *Germania*, 25 (1941), blz. 206–208.

Op het landgoed „De Byvanck” bij *Beek*: munten van Drusus en Domitianus.

Naamlijst, blz. 8. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 17. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 31.

GENDRINGEN.

Bij *Gendringen*: Romeinsch bronswerk en urnen.

Museum te Leiden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 19–20, pl. V 5. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 31. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 85.

DOETICHEM.

In den omtrek van *Doetichem*: gouden Romeinsche munten.

A. van Slichtenhorst, *Geldersche geschiedenis* (1659), I, blz. 74. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige mededeelingen*, III (1844), blz. 237. — *Naamlijst*, blz. 20. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 13. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

AMBT-DOETICHEM.

Te *Gaanderen*: een Romeinsche puntamphora.

Versl. Rijks Verz. XXXIV (1911), blz. 156. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 31.

ANGERLO.

Te *Angerlo*: twee kruiken en een groote beschilderde beker.

Museum te Maastricht.

DOESBURG.

Te *Doesburg*: munten van Romeinsche keizers.

Tegenwoordige staat van Gelderland (1741), blz. 372. — A. Huygen, *Beschrijving van Doesburg* (1753), blz. 14–15. — *Naamlijst*, blz. 21. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 13. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

WINTERSWIJK.

Op een akker in de onmiddellijke nabijheid van *Winterswijk*: een bronzen munt van Galba.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 91.

GROENLO.

Te *Groenlo*: een munt van Vespasianus.

Antiquiteiten, III (1826), blz. 154. — *Naamlijst*, blz. 34. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 12. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

VORDEN.

Bij het kasteel te *Vorden*: Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 88. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 11. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

WARNSVELD.

Te *Warnsveld*: een bronzen munt van Augustus.

Museum te Zutphen.

ZUTPHEN.

Bij *Zutphen*: een Romeinsche munt.

Bulletin Nederl. Oudheidk. Bond, 2de S. XIII (1920), blz. 82.

GORSEL.

Bij *Eefde*, in de Wittewijvenbult: een munt van Traianus.

L. J. F. Janssen, *Geldersche volksalmanak*, 1842, blz. 196. — *Naamlijst*, blz. 24. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 8. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

Te *Epse*, bij de Germaansche begraafplaats: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXI (1898), blz. 122; *Catalogus*, blz. 221. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 32.

DOORNSPIJK.

Te *Doornspijk*: een bord van terra-sigillata uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 85. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 60.

Bij *Aperlo*: een Romeinsche vloer van steenen; scherven van Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata; enkele munten, o. a. een munt van Hadrianus.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 92-93. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

ERMELO.

In de heide ten oosten van *Ermelo*, aan den postweg tusschen *Staverden* en *Drie*: een Romeinsch legerkamp uit den tijd omstreeks het jaar 300 na Chr., een wal met een gracht en vier poorten, overblijfselen van bivakvuren, laat-Romeinsche kookpotten uit de 3de of 4de eeuw.

Holwerda, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. IV (1923), blz. 40-44; *Oudheidkundige kaart*, blz. 52; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 206-207. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, 3de S. V (1925), blz. 139.

PUTTEN.

Bij *Halvinkhuizen*: Romeinsch aardewerk, o. a. een wrijfschaal van terra-sigillata.

Museum te Amersfoort. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 75, pl. XXII 1. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

APELDOORN.

Te *Uddel*: een Romeinsche glaspaste.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 214. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 87, pl. XXIII 7.

Te *Uddel*, tusschen het *Uddelermeer* en het *Bleekemeer*: Romeinsche munten, o. a. van Nero, Antoninus Pius, Faustina I, Marcus Aurelius, Lucius Verus, Faustina II, Commodus, gouden munten van Magnentius, Decentius, Valens, Valentinianus II.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 86–87, pl. XXIII. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

Te *Hoogsoeren*, op het kroondomein in het Vanenbosch, in een heuvel opgeworpen boven de plaats waar een lijk verbrand was, in een Germaansche urn: een Romeinsche mantelspeld uit de eerste eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, Supplement, afd. D nr. III b; *Oudheidkundige mededeelingen*, I (1907), blz. 7–10.

Onder *Apeldoorn*: Romeinsche munten en bronswerk, o. a. bronzen schalen.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 178, 205 en 221. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 80. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

Bij *Loenen*, op den Vrijenberg: twee bronzen munten van Constantinus I.

Museum te Leiden: *Verslag*, XII (1889), blz. 68. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 78. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

BARNEVELD.

Te *Garderen*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 219 nr. 382); bronzen mantelspelden uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 103, 143, 199 en 200.

Op den Beumelerberg bij *Garderen*, in 1869: aardewerk, ijzeren en bronzen voorwerpen, kralen; zilveren munten van Augustus, bronzen munten van Caligula en Nero, zilveren munten van Domitianus, bronzen munten van Traianus, Antoninus Pius en Faustina I, zilveren munten van Marcus Aurelius, bronzen munten van Elagabalus, Maxentius, Licinius, Constantinus I, Gallus.

Museum te Leiden. — Museum op het Raadhuis te Barneveld. — C. A. Nairac, *Nog een oud hoekje der Veluwe* (1882), blz. 99–102. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 70–72, pl. XIX.

Te *Barneveld*: Romeinsche munten.

Revue numismatique belge, 5de S. IV (1875), blz. 368.

Te *Kootwijk*: fragmenten van een kom van versierde terra-sigillata.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 67. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

EDE.

Tusschen *Otterlo* en de *Pampel*: Romeinsche voorwerpen.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 60. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

Te *Otterlo*: bronzen voorwerpen, o. a. beslag en ringen van tuigen; een mantelspeld.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 193, 194, 201 en 205. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

Te *Wekerom*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Antiquiteiten, III (1826), blz. 146. — *Naamlijst*, blz. 92.

Op den Lunterschen berg bij *Lunteren*, in 1861: een ring, een mantelspeld, bronzen en zilveren voorwerpen.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden*, blz. 59–60.

Te *Bennekom*: een fragment van een steenen monument.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 229.

RHEDEN.

Te *Velp*, achter de Ned. Herv. kerk op het Laar, in 1715: een depot van gouden voorwerpen uit de 5de eeuw, een gouden halsketen en gouden munten en medaljes van Constantinus I en II, Valens, Valentinianus, Honorius, Gratianus en Galla Placidia.

Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage. — H. Cannegieter, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 953 II, blz. 23. — G. Cuper, *Lettre de critique* (1742), blz. 179. — E. M. Engelberts, *Aloude staat*, IV (1799), blz. 335. — G. van Hasselt, *Arnhemsche oudheden*, IV (1804), blz. 1–3. — *Antiquiteiten*, III (1826), blz. 148. — J. C. de Jonge, *Notice sur le Cabinet des médailles* (1823), blz. 99. — *Naamlijst*, blz. 86. — L. J. F. Janssen, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, VIII (1852), blz. 167. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 33–34, pl. VI 1–6. — A. O. van Kerkwijk, *Congrès de numism.* 1910, blz. 29–38. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

Op het terrein van de hofstede „De groote en de kleine Durk”, aan den linker oever van de IJssel, bij *Velp*: bronzen en zilveren voorwerpen.

Museum te Arnhem. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 37–39, pl. VIII.

Te *Velp*, in 1851: gouden halsbanden en munten.

L. J. F. Janssen, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, VIII (1852), blz. 161–180. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 34–36.

Op het landgoed „Daalhuizen”: scherven van Romeinsch aardewerk.

G. van Hasselt, *Arnhemsche oudheden*, IV (1804), blz. 1–3. — *Naamlijst*, blz. 86. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 36–37.

Op het landgoed „Ommershof”: Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 62.

Op het landgoed „Laresteyn”: Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 47. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

Op „Rhederhof” bij *Velp*: een Romeinsch bronzen vaasje.

Museum te Leiden: *Verslag*, LI (1928), blz. 57.

ARNHEM.

Bij graafwerk in de vestingwerken te *Arnhem*, in 1731: zilveren munten van Vespasianus, Nerva, Traianus, Antoninus Pius en Severus Alexander.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 31. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

In den Rijn bij *Arnhem*: een bronzen kistje met een inscriptie voor Apollo Grannus (C I L. XIII 8712; verg. Deel II, blz. 218 nr. 381).

Coll. Gréau te Parijs. — *Bonner Jahrbücher*, LVII (1876), blz. 199.

RENKUM.

Te *Oosterbeek*, rechts van den weg naar *Renkum*, 20 minuten beneden *Arnhem*, $\frac{3}{4}$ uur van den *Rijn*, in 1811: 246 Romeinsche munten, van Hadrianus (16), Sabina (1), Aelius Caesar (2), Antoninus Pius (66), Faustina I (36), Marcus Aurelius (51), Faustina II (27), Lucius Verus (12), Lucilla (11), Commodus (17), Crispina (5), Didia Clara (1), Septimius Severus (1).

Verzameling der Koninklijke akademie van wetenschappen. — D. J. van Lennep, *Tijdschrift van het Kon. Ned. Instituut*, I (1840–1842), blz. 329. — *Naamlijst*, blz. 4. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 41–42. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

Bij *Oosterbeek*, uit den Rijn: een ijzeren zwaard met fragmenten van een rijk versierde scheede.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 172. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 171. — Verg. onder *Doorwerth*.

In de buurt van *Oosterbeek*, bij het landgoed „De Duno”, ter plaatse genaamd „De Hunneschans”: de overblijfselen van een Romeinschen wachttoren (?).

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II en III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 43–44.

Bij *Heelsum*: Romeinsche munten, o. a. van de Antonini.

Geldersche volksalmanak, 1835, blz. 47. — O. G. Heldring en R. H. Graadt Jonckers, *De Veluwe* (1841), blz. 249.

In de buurschap *Kwadenoord*: vele Romeinsche munten, o. a. van Antoninus.

O. G. Heldring, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, II (1840), blz. 71. — *Naamlijst*, blz. 68. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 43. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

In de buurschap *Kwadenoord*, onder *Renkum*: terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142 en 143.

Op het landgoed *Kwadenoord* bij *Renkum*: Romeinsche scherven uit de 2de eeuw.

W. C. Braat, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XXI (1940), blz. 29.

Op „De Beken”, bij *Renkum*: een gouden munt van Gratianus.

Antiquiteiten, III (1826), blz. 148.

Onder *Renkum*: Romeinsche munten.

Antiquiteiten, III (1826), blz. 146. — *Naamlijst*, blz. 68.

Onder *Renkum*: een fragment van een steenen monument.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 229.

DOORWERTH.

Onder *Doorwerth*: Romeinsche bronzen voorwerpen en munten.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 205 en 221. — *Naamlijst*, blz. 22.

Bij *Doorwerth*, uit den Rijn: een stuk beslag van een schild, een bronzen doosje, een weegschaal, fragmenten van het slot van een houten kist.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 184, 185 en 186.

Verg. de voorwerpen gevonden bij het Drielsche veer, onder *Driel*

in de Betuwe. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207; *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. XII Suppl. (1931), blz. 1-26. — *Voorloopige lijst: Gelderland*, blz. 60.

WAGENINGEN.

Bij *Wageningen*, op den Wageningsche berg: oud muurwerk, wellicht van een Romeinschen wachttoren; scherven van Romeinsch aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II en III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 48. — J. van Slooten, *De Wageningsche berg: Eigen Haard*, XXXIII (1907), blz. 38-41.

Bij *Wageningen*, op den Keienberg: munten van Antoninus Pius, Faustina II, Postumus, Magnentius en Constantinus I.

Verzameling der Koninklijke akademie van wetenschappen te Amsterdam. — D. J. van Lennep, *Verhandelingen van het Koninklijk Nederlandsch instituut*, 2de klasse VI (1839), blz. 182. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 51.

Bij *Wageningen*, op den Keienberg: een beeldje van terra-cotta.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — *Naamlijst*, blz. 90.

Bij *Wageningen*, op den Keienberg: een aarden lampje uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 149. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Gelderland*, blz. 48.

Aan den „Holle Weg” bij *Wageningen*: Romeinsche scherven.

Versl. Rijks Verz. LXI (1938), blz. 92.

Aan den „Westberg” bij *Wageningen*: Romeinsch puin, onder anderen dakpannen met het stempel van den *Exercitus Germanicus Inferior*.

Gelre, 1939, blz. XXVII.

DE PROVINCIE UTRECHT TEN NOORDEN VAN DEN RIJN

RHENEN.

Bij de *Grebbe*: Romeinsch aardewerk.

Naamlijst, blz. 34.

Op den *Heimenberg* of *Grebbeberg*, onder *Rhenen*: een oude schans; Romeinsche tegels.

L. J. F. Janssen, *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis*, II (1840), blz. 215–218; verg. IV (1844), blz. 72. — *Naamlijst*, blz. 38. — *Voorloopige lijst*: *Utrecht*, blz. 46.

Op den *Grebbeberg*: Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata, glas, beenen en bronzen voorwerpen, een beeldje (verg. Deel II, blz. 219 nr. 383–384).

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142. — L. J. F. Janssen, *Hand-schrift te Leiden*, B. P. L. 944 II. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 3–5.

Op *Prattenburg*: een bronzen munt van Augustus.

Museum te Tiel. — Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1886), blz. 93.

Bij *Rhenen*: Romeinsche munten, o. a. een bronzen munt van Marcus Aurelius en een zilveren munt van Crispina.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 218–221. — *Naamlijst*, blz. 69.

1300 meter ten westen van *Rhenen* en 300 meter ten noorden van den *Rijn*, op de westelijke helling van de heuvels: overblijfselen van een Romeinsch grafveld, Romeinsch aardewerk, o. a. terra-sigillata; een fragment van een beeldje; glaswerk; een bronzen schaal.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 178. — *Naamlijst*, blz. 69. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 53.

Aan den straatweg, onder *Rhenen*: fragmenten van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Verslag*, L (1927), blz. 58.

LEERSUM.

Op de heide tusschen *Leersum* en *Veenendaal*: een gouden munt van Constantinus I.

Verzameling-Guyot (thans in het Stedelijk museum) te Nijmegen. — P. O. van der Chijs, *Tijdschrift voor algemeene munt- en penningkunde*, I (1838), blz. 350. — *Naamlijst*, blz. 48. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 5. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 53.

DOORN.

Te *Doorn*: bronzen munten, o. a. een bronzen munt van Faustina.
Naamlijst, blz. 21. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

Te *Doorn*: zilveren munten van Augustus en Traianus.
Konst- en Letterbode, 1850, N. 17. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 5.

Te *Doorn*: een kom van terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 220 nr. 385).
 Museum te Utrecht: *Catalogus* (1890), blz. 18. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 53.

DRIEBERGEN.

Te *Driebergen*: scherven van Romeinsch aardewerk.
 Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 142.

Op „Nieuw-Sterkenburg”, onder *Driebergen*: bronzen vaatwerk, baksteen (o. a. één met het stempel van den Exercitus Germanicus Inferior), terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 220 nr. 386–387).

Musea te Leiden en te Utrecht. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 5–6. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 53.

ZEIST.

Te *Zeist* (?): een Romeinsch grafschrift (dat evenwel naar alle waarschijnlijkheid uit Italië afkomstig is).

Chr. Saxe, *De ara Romana: Verh. Holl. mij der Wetensch.* XIX 3 (1780), blz. 158. — *Naamlijst*, blz. 99.

Te *Zeist*: een tufsteen doodkist.
 Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 7.

Te *Zeist*, bij het bouwen van de gasfabriek, in 1859: Romeinsch aardewerk.
 C. Leemans, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, V (1860), blz. 110–121. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 6.

DE VECHT.

De *Vecht* of een gedeelte van deze rivier: het kanaal, dat op last van Drusus is gegraven; verg. Tacitus, *Annales* II 8 en Suetonius, *Claudius* 1 (zie Deel I, blz. 264 en 296).

H. M. A. J. van Asch van Wijk, *Geschiedkundige beschouwing van het oude handelsverkeer der stad Utrecht*, IVe stuk, bijl. II (1846), blz. 63. — E. Ritterling, *Bonner Jahrbücher*, 114 (1906), blz. 179; *Westd. Zeitschr. Korrespondenzblatt*, XXVI (1907), blz. 11. — J. C. Ramaer, *Tijdschrift Aardr. Genootschap*, XXX (1913), blz. 279–310 en 429–451; XLV (1928), blz. 213; verg. *Tijdschrift Aardr. Genootschap*, XXXV (1918), blz. 831. — H. Hettema Jr., *De Nederlandsche wateren en plaatsen* (1938), blz. 83–97. — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. X (1941), blz. 60–61.

BREUKELLEN.

In den omtrek van *Breukelen*: Romeinsche munten.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330. — *Naamlijst*, blz. 13. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

LOENEN.

Te *Nieuwersluis*, bij het maken van loopgraven, in 1914: een denarius van Caesar Octavianus, den lateren keizer Augustus, uit den tijd omstreeks het jaar 36 vóór Christus.

Museum te Utrecht. — G. van Hoorn, *Jaarboekje van Oud-Utrecht*, 1926, blz. 27.

LOENERSLOOT.

Te *Loenersloot*: een Romeinsche inscriptie (C. I. L. XIII 8819; zie Deel II, blz. 220 nr. 388).

Willem Heda, *Historia episcoporum ultraiectensium* (ed. Buchelius, 1642), blz. 13. — *Naamlijst*, blz. 49. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 14. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

Te *Loenersloot*: Romeinsche oudheden.

P. Scriverius, *Out-Batavien* (1612), blz. 41. — L. Smids, *Schatkamer* (1774), blz. 227. — A. Pars, *Catti* (1ste uitg. 1697), blz. 319; (2de uitg. 1745), blz. 297.

VLEUTEN.

In den omtrek van *Vleuten*: Romeinsche munten.

J. Scheltema, *Mengelwerk*, IV 2 (1830), blz. 330. — *Naamlijst*, blz. 87. — Verg. de vindplaats *De Meern*, onder *Vleuten* ten zuiden van den Rijn; zie boven, blz. 131–132.

DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND TEN NOORDEN VAN DEN RIJN

AARLANDERVEEN.

Onder *Aarlanderveen*: een zilveren munt der Gens Spurilia.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 216. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

OUDSHOORN.

Te *Oudshoorn*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 60.

NOORDWIJK.

Tusschen *Katwijk* en *Noordwijk*, aan het strand: een munt van Antoninus Pius.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

Bij *Noordwijk*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 141 en 142. — L. J. F. Janssen, *Oudheidkundige verhandelingen*, III (1859), blz. 63.

Op een akker genaamd Langeveld, tusschen *Noordwijk-Binnen* en *Noordwijk-aan-Zee*, in 1838: Romeinsche munten, o. a. zilveren munten van Domitianus en Traianus.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 218 en 221. — *Naamlijst*, blz. 59. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 14. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 268.

VOORHOUT.

Te *Voorhout*: Romeinsch aardewerk.

Versl. Rijks Verz. LXII (1939), blz. 89.

LISSE.

Te *Lisse*: vijftien Romeinsche munten, van Claudius, Hadrianus en Constantinus I.

Museum te Gouda (?). — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 240.

NOORDWIJKERHOUT.

Te *Noordwijkerhout*: een beeldje van Isis.

A. Pars, *Catti* (2de uitg. 1745), blz. 244, 474 en 507. — *Naamlijst*, blz. 60. — A. J. van der Aa, *Aardrijkskundig woordenboek*, VIII (1846), blz. 304.

Te *Noordwijkerhout*: Romeinsche munten, o. a. van Augustus.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 221. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 14. — Helwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Zuid-Holland*, blz. 272.

DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

HAARLEMMERMEER.

In de *Haarlemmermeer*: aardewerk, o. a. een Romeinsch kruikje uit de 2de of 3de eeuw.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 136. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

In de *Haarlemmermeer*: Romeinsche munten, o. a. van Iulius Caesar, Augustus, Tiberius, Hadrianus, Marcus Aurelius, Commodus, Septimius Severus, Constantinus I en Theodosius I.

Penningkabinet te Leiden. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III.

In de *Haarlemmermeer*, geheel in het zuiden, bij de Huigsloot: de overblijfselen van een zak met een groote hoeveelheid (naar schatting, ongeveer 13000) kleine Romeinsche muntjes uit den laten keizertijd, voornamelijk uit de 5de eeuw.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLVI (1923), blz. 59: LIII (1930), blz. 52-53. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 59: *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

In de *Haarlemmermeer*: een Romeinsche munt.

Museum te Leiden: *Verslag*, XLIX (1926), blz. 67.

HILVERSUM.

Op de buitenplaats Craailo, onder *Hilversum*: een bronzen munt van Traianus.

J. E. ter Gouw, *Tijdschrift voor munt- en penningkunde*, VI (1898), blz. 60-61. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 11. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 53.

VELZEN.

Te *Velzen*, bij het graven van het kanaal: gouden munten van Iustinus I en Iustinianus.

Kon. Penningkabinet te 's-Gravenhage. — P. O. van der Chijs, *De munten der Frankische en Duitsch-Nederlandsche vorsten* (1866),

blz. 353, pl. XXII en XXIII; *Het munt- en penningkabinet der Leidsche hoogeschool in 1867*, blz. 53. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 15-16. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62. — *Voorloopige lijst: Noord-Holland*, blz. 330.

Bij *Velzen*, in 1899, bij de hoeve „Auspiciis et telis”, op het land de „Nolle hut”: een gouden ring met een gesneden steen (cornalijn).

Penningkabinet te 's-Gravenhage. — H. J. de Dompierre de Chaupié, *Bulletin Nederl. oudheidk. bond*, II (1901), blz. 128-129.

WIJK-AAN-ZEE.

Onder *Wijk aan Zee*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 62.

HEEMSKERK.

Bij *Noorddorp*: scherven van Romeinsch (?) aardewerk.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II.

EGMOND-BINNEN.

In een zaal van de abdij van *Egmond*: een Romeinsche inscriptie met de namen van Septimius Severus, Caracalla en Geta; Romeinsche tegels met stempels (zie Deel II, blz. 221 nr. 389 en 390).

Willem Heda, *Historia episcoporum Ultraiectensium* (ed. Buchelius), blz. 13. — *Naamlijst*, blz. 25. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 16.

Het is niet waarschijnlijk, dat deze monumenten te *Egmond* zijn gevonden.

ALKMAAR.

Te *Alkmaar*: een fragment van een schaal van terra-sigillata.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 17.

In akkers aan den weg van *Alkmaar* naar *Sint-Pancras*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Naamlijst, blz. 2 en 65. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II en III.

VENHUIZEN EN HEM.

Bij *Venhuizen*: een steenen Romeinsche weg, die ten onrechte als een Romeinsche weg is verklaard.

R. Paludanus, *Oudheid- en natuurkundige verhandelingen*, III (1768), blz. 199, 268 en 272. — *Naamlijst*, blz. 86. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 17-18. — W. C. Braat, *Oudheidkundige mededelingen*, N. R. XIII (1932), blz. 26-30.

ENKHUIZEN.

Tusschen *Enkhuizen* en *Stavoren*, in de Zuiderzee: een Romeinsche (?) weg van tufsteen.

E. M. Engelberts, *Aloude staat*, IV (1799), blz. 287. — *Naamlijst*, blz. 26.

MEDEMBLIK.

Bij *Medemblik*: een Romeinsche (?) weg van tufsteen.

E. M. Engelberts, *Aloude staat*, IV (1799), blz. 287. — *Naamlijst*, blz. 52.

WIERINGERWAARD.

Bij *Wieringerwaard*: een Romeinsche (?) weg.

R. Paludanus, *Oudheidkundige verhandelingen*, I (1766), blz. 161-229; III (1768), blz. 173. — G. Acker Stratingh, *Aloude staat en geschiedenis des vaderlands*, I (1847), blz. 52.

TEXEL.

Nabij *Texel*: een Romeinsche (?) weg van tufsteen.

E. M. Engelberts, *Aloude staat* (1799), IV, blz. 287. — *Naamlijst*, blz. 81.

Op *Texel*: bronswerk.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 205.

Bij *De Burg* op *Texel*: munten van Tiberius, Gaius (Caligula), Vespasianus en Traianus.

P. van Cuyck, *Oudheden op Texel* (1780), blz. 9; *Brieven over Texel* (1789), blz. 49. — *Naamlijst*, blz. 14. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 18-19.

Bij *De Waal op Texel*: een Romeinsche grafheuvel, de „Sommeltjesberg”, met bronzen vaatwerk (verg. Deel II, blz. 222 nr. 391), beslag van tuigen, wapens, werktuigen, huisraad, alles uit het einde der eerste eeuw.

P. van Cuyck, *Beschrijving van eenige oudheden gevonden op Texel in 1770* (1780). — *Naamlijst*, blz. 90. — H. Willers, *Neue Untersuchungen* (1907), blz. 66–68. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 63; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 189. — *Voorloopige lijst: Noord-Holland*, blz. 317.

Bij *De Waal op Texel*: twee gouden munten van Iustinianus.

Koninklijk Penningkabinet te 's-Gravenhage. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: West-Friesland*, blz. 18. — Verg. P. van Cuyck, *Brieven over Texel* (1789), blz. 11.

DE PROVINCIE OVERIJSSSEL

LOSSER.

Te *Losser*, in de overblijfselen van een inheemsch dorp: een scherf van terranigra uit het begin van de 1ste eeuw.

Oudh. Jaarboek, 4de S. VIII (1939), blz. 90.

DENEKAMP.

In *Twente*, waarschijnlijk bij *Denekamp*, in 1869: ongeveer 116 denarii, waarvan er 29 zijn beschreven, van de Gens Antestia (1), Gens Aurelia (1), Gens Cassia (2), Gens Coelia (2), Gens Cornelia (2), Gens Farsuleia (1), Gens Fonteia (1), Gens Fufia (3), Gens Memmia (2), Gens Naevia (4), Gens Porcia (1), Gens Postumia (1), Gens Procilia (1), Gens Satriena (1), Gens Servilia (1), Gens Volteia (1); van de Gens Claudia uit de jaren 43 tot 42 vóór Christus (2); van Augustus (1), van Augustus uit het jaar 12 vóór Christus (1).

C. L. Grotefend, *Bonner Jahrbücher*, XLIX (1870), blz. 179. — J. Dirks, *Vrije Fries*, XVI (1886), blz. 383. — H. Willers, *Wiener numismatische Zeitschrift*, XXXI (1899), blz. 332–333.

OOTMARSUM.

Te *Ootmarsum*: een bronzen munt van Postumus.

P. C. Molhuysen, *Overijsselsche almanak*, 1844, blz. 170. — *Naamlijst*, blz. 63. — Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 II. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Overijssel*, blz. 16–17.

WEERSELO.

Te *Weerselo*: een zilveren munt van Postumus, Romeinsche voorwerpen.

J. H. Stork, *Overijsselsche almanak*, 1845, blz. 193. — L. J. F. Janssen, *Romeinsche beelden in Zeeland* (1845), blz. 37. — *Naamlijst*, blz. 92. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Overijssel*, blz. 17.

RIJSSEN.

Tusschen *Rijssen* en *Elzen*: een zilveren munt van Vespasianus.

P. C. Molhuysen, *Overijsselsche almanak*, 1844, blz. 170. — *Naamlijst*, blz. 73. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Overijssel*, blz. 21.

Op de „Heidensche Rille” bij *Rijssen*: drie zilveren munten, o. a. een van Commodus, met een hamer en een bijl, bij twee geraamten.

Konst- en Letterbode, 1828 I, blz. 286. — *Naamlijst*, blz. 73. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 34.

HELLEDOORN.

Te *Hellendoorn*: terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 222 nr. 392).

H. Schuermans, *Westd. Zeitschrift*, IV (1885), blz. 227.

DEVENTER.

Te *Deventer*: een Romeinsch aarden lampje.

Museum te Deventer.

OMMEN.

In de Mars bij *Junne*, in een weiland: een gouden ring met een gouden muntje van Postumus in de plaats van een steentje.

Versl. Rijks Verz. VIII (1885), blz. 176-177.

Onder *Eerde*, bij *Ommen*: twee laat-Romeinsche bronzen schalen.

Museum te Leiden: *Verslag*, LII (1929), blz. 52. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 34.

NIEUWLEUSEN.

In het Ruitenbroek, onder *Nieuwleusen*, op de grens van Overijssel en Drente, in het veen, in 1842: een honderdtal zilveren Romeinsche munten, o. a. van Vespasianus en Traianus.

P. O. van der Chijs, *Tijdschrift voor algemeene munt- en penningkunde*, II (1838-'43), blz. 927 nr. 586.

STEENWIJKERWOLD.

Te *Onna*, 2 km. ten zuidoosten van *Steenwijk*, in het veld bij het graven, in 1884: ongeveer 240 denarii, waarvan er 217 zijn aangekocht door het Museum te Leeuwarden, 20 door het Museum te Assen (daar als vindplaats was opgegeven *Havelte* in Drente) en waarschijnlijk 5 door het Museum te Leiden, van de Gens *Acilia* (4), Gens *Aelia* (1), Gens *Aemilia* (2), Gens *Afrania* (1), Gens *Antonia* (2), Gens *Caecilia* (6), Gens *Calpurnia* (7), Gens *Cassia* (1), Gens *Claudia* (2), Gens *Cornelia* (7), Gens *Crepusia* (2), Gens *Fabia* (2), Gens *Fannia* (2), Gens *Flaminia* (3), Gens *Furia* (1), Gens *Herennia* (1), Gens *Hosidia* (1), Gens *Iulia* (5), Gens *Iunia* (9), Gens *Licina* (3), Gens *Maenia* (1), Gens *Mallia* (2), Gens *Marcia* (7), Gens *Memmia* (3), Gens *Minucia* (2), Gens *Naevia* (1), Gens *Norbana* (1), Gens *Papia* (1), Gens *Papiria* (1), Gens *Pinaria* (1), Gens *Plancia* (2), Gens *Poblicia* (1), Gens *Pompeia* (1), Gens *Pomponia* (1), Gens *Porcia* (1), Gens *Renia* (2), Gens *Rubria* (6), Gens *Saufeia* (1), Gens *Scribonia* (1), Gens *Sergia* (1), Gens *Servilia* (1), Gens *Spurilia* (1), Gens *Titia* (2), Gens *Tituria* (5), Gens *Tullia* (1), Gens *Veturia* (3), Gens *Vibia* (9), Gens *Volteia* (5); van de Gens *Iulia* uit het jaar 49 vóór Christus (2), Gens *Caecilia* uit 48/6 (1), Gens *Iulia* uit 46 (2), Gens *Carisia* uit 49/5 (8), Gens *Atia* uit 49/5 (1), Gens *Cordia* uit 49/5 (8), Gens *Hostilia* uit 49/5 (1), Gens *Lollia* uit 49/5 (1), Gens *Plautia* uit 49/5 (1), Gens *Mussidia* uit 43/2 (1), Gens *Vibia* uit 43/2 (1), Gens *Claudia* uit 43/2 (1), Gens *Voconia* uit 41/0 (1); van Marcus Antonius (3); van Marcus Antonius met Cohors speculatorum (1), met Legio II (5), met Legio III (3), met Legio IV (2), met Legio V (3), met Legio VI (1), met Legio VII (2), met Legio VIII (1), met Legio X (4), met Legio XI (1), met Legio XII (1), met Legio XIV (1), met Legio XV (2), met Legio XVI (3), met Legio XIX (1), met Legio XXII (2), met onzekere legiones (3); van Marcus Antonius en Cleopatra (2); van Augustus (6), van Augustus met Gaius en Lucius Caesar (10), van Tiberius (19); onzeker (6).

Museum te Leeuwarden. — Museum te Assen. — J. Dirks, *Vrije Fries*, XVI (1886), blz. 313–365 en 380–383; *Congrès de numism. 1891*, blz. 358–359. — H. Willers, *Wiener numismatische Zeitschrift*, XXXI (1899), blz. 336–338. — P. C. J. A. Boeles, *Friesland tot de elfde eeuw* (1927), blz. 92, pl. XVIII 4–5.

Museum te Leiden: *Verslag*, XI (1888), blz. 67–68; *Catalogus*, blz. 221.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Overijssel*, blz. 5. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 42.

DE PROVINCIE DRENTE

HAVELTE.

Onder *Havelte*, nabij den Bisschopsberg: twintig zilveren munten, van de Gens Antonia (5), Gens Carisia (3), Gens Cornelia (1), Gens Iulia (1), Gens Maenia (1), Gens Marcia (1), Gens Mussidia (1), Gens Plancia (1), Gens Vibia (2), Gens Volteia (1), Augustus (2) en Tiberius (1). — De vindplaats is niet juist opgegeven; de munten zijn afkomstig van de vondst bij *Onna*, onder *Steenwijkerwold*.

Museum te Assen: *Verslag*, 1884, blz. 8. — J. Dirks, *Vrije Fries*, XVI (1886), blz. 358–360 en 380–383.

HOOGVEEEN.

Onder *Hoogeveen*: een munt van Gordianus.

R. Westerhoff en G. Acker Stratingh, *Natuurlijke historie der provincie Groningen*, I, 1ste stuk (1839), blz. 111. — L. J. F. Janssen, *Drenthsche oudheden*, blz. 82. — *Naamlijst*, blz. 40.

Onder *Hoogeveen*: een bronzen munt van Traianus, een zilveren munt van Postumus en andere Romeinsche munten.

Museum te Assen: *Verslag*, 1880, blz. 6. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 84. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 41.

COEVORDEN.

Bij *Coevorden*, in het veen: Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 17. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 36.

DALEN.

Bij *Dalen*, in het veen: een bronzen munt van Hadrianus.

In de bouwesch van *Wachtum*: een zilveren munt van Commodus.

Museum te Assen: *Verslag*, 1879, blz. 6 en 17. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 88. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 36.

Te *Wachtum*, in de overblijfselen van woningen: een stukje Romeinsch glaswerk.

H. Brunsting, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 1941, blz. 124-126, afb. 25.

SLEEN.

Onder *Sleen*: zilveren munten van Vespasianus en Antoninus Pius.

Museum te Assen: *Verslag*, 1873, blz. 6. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 89.

EMMEN.

Bij *Noord-Barge*, op de Hooge Loo: overblijfselen van een nederzetting uit den Romeinschen keizertijd, beeldjes van brons en terra-cotta (o. a. een groep van drie godinnen), bronzen voorwerpen, scherven van Romeinsche kruiken en ander aardewerk.

Museum te Assen: *Catalogus*, afd. II, blz. 96-97; *Verslag*, 1920: *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 39 (1921), blz. 162-163, nr. 89-94. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 205.

L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 83-86. — Pleyte, *Nederl. oudheden: Drenthe*, blz. 19, pl. XXI-XXIII. — Holwerda, *Oudh. kaart*, blz. 40; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207. — A. E. van Giffen, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 52 (1934), blz. 88-93, afb. 2. — Over de terra-cotta groep met de drie godinnen: F. Fremersdorf, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 52 (1934), blz. 94-97, afb. 1. — Byvanck, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 79.

Te *Emmen*, tegenover het station: een bronzen munt van Augustus, geslagen te Nîmes \pm 20 v. Chr.

Museum te Assen: *Verslag*, 1933, blz. 30 nr. 106.

Bij *Weerdinge*, onder *Emmen*: lederen sandalen, vermoedelijk uit de 1ste eeuw.

Museum te Assen. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 21. — *Voorloopige lijst: Drente*, blz. 14.

Bij *Emmercompascuum*: een houten voetpad door het veen.

G. J. Landweer Jz., *Bulletin Ned. oudheidk. bond*, I (1900), blz. 220-222; *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 20 (1902), blz. 124-128. — G. J. A. Mulder, *Tijdschr. Aardr. Genootschap*, 28 (1911), blz. 801-820; *Oudheidkundige mededeelingen*, VI (1912), blz. 63-72. — A. E. van Giffen, *Oudheidkundige mededeelingen*, VII (1913), blz. 51-90. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 37. — W. H. A. Wesselink, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 43 (1925), blz. 81-90.

Bij *Munsterscheveld*, ten zuidoosten van *Roswinkel*: scherven van Romeinsch aardewerk.

Museum te Assen. — *Voorloopige lijst: Drente*, blz. 14.

Te *Emmererfscheidingsveen*: zilveren munten van Hadrianus (1), Antoninus Pius (3) en Lucius Verus (1).

Museum te Assen: *Verslag*, 1915, blz. 22.

ODOORN.

Onder *Odoorn*: een bronzen munt van Claudius, zilveren munten van Traianus en Hadrianus.

Museum te Assen: *Verslag*, 1873, blz. 6. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 33. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 37.

Te *Valterveen*: zilveren munten van Marcus Aurelius en Iulia Maesa.

Museum te Assen.

Tusschen *Valte* en *Terapel*, in 1818: een veenbrug, wellicht een gedeelte der Romeinsche pontes longi (verg. Tacitus, *Annales* I 61, 63; IV 73; zie Deel I, blz. 258, 260, 273).

L. J. F. Janssen, *Drenthsche oudheden*, blz. 66–104 (en de daar geciteerde werken); *Bonner Jahrbücher*, XVII (1852), blz. 223. — G. J. A. Mulder, *Tijdschr. Aardr. Genootschap*, 28 (1911), blz. 801–820; *Oudheidkundige mededeelingen*, VI (1912), blz. 63–72. — A. E. van Giffen, *Oudheidkundige mededeelingen*, VII (1913), blz. 51–90. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 37.

BORGER.

Bij *Buinen*: een veenbrug.

A. E. van Giffen, *Oudheidkundige mededeelingen*, VII (1913), blz. 51–90. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 37.

Bij *Westdorp*, onder *Borger*: een Romeinsche ring met een gesneden steen.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 34 en 35. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 40; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

Te *Drouwen*: Romeinsche munten.

Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 40.

GASSELTE.

Onder *Gasselte*: een munt uit den keizertijd.

Museum te Leiden: *Verslag*, XXXVI (1913), blz. 132. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 40.

GIETEN.

Onder *Gieten*, in 1835: zilveren munten van Traianus, Antoninus Pius en Faustina.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 19 (1846-1847), blz. 240. — L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 81. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 42. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 40.

ANLO.

Te *Eext*: een zilveren munt van Marcus Aurelius.

J. van Lier, *Oudheidkundige brieven*, blz. 191. — L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 82.

In hutkommen, opgegraven in de „Vijzelkampen” te *Eext*: Romeinsch aardewerk, onder anderen een scherf van een schaal van terra-sigillata uit het begin van de 3de eeuw.

A. E. van Giffen, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 1937, blz. 70.

Te *Gasteren*: bronzen Romeinsche (?) instrumenten.

Museum te Assen.

In den weg van *Anlo* naar *Schipborg*: een Romeinsche denarius.

Museum te Assen: *Verslag*, 1918, blz. 28.

ROLDE.

Te *Rolde*: een bronzen beeldje van Pallas.

L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 83.

Onder *Rolde*: een zilveren munt van Lucilla.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIII (1890), blz. 62. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 44.

Te *Ballo*, in 1839: 350 zilveren munten van Vespasianus, Traianus, Hadrianus, Antoninus Pius, Faustina I, Marcus Aurelius, Faustina II, Lucius Verus en

Lucilla. — In 1871, op het zelfde land: zilveren munten van Antoninus Pius, Faustina I en Lucius Verus.

Konst- en letterbode, 1839, 24 Juni. — *Drenthschc volksalmanak*, 1845, blz. 186. — *Naamlijst*, blz. 7. — L. J. F. Janssen, *Drenthschc oudheden*, blz. 80. — Van de vondst van 1839 zijn 54 munten in het museum te Assen en 12 munten in het museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1841-1842, blz. 86-87. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 369. — De vondst van 1871 is in het museum te Assen: *Verslag*, 1871, blz. 4.

Te *Ballo*: zilveren munten van Vespasianus (1), Antoninus Pius (2), Faustina I (1), Marcus Aurelius (1), Faustina II (1) en Lucius Verus (2).

Museum te Assen: *Verslag*, 1873, blz. 6. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 67.

Onder *Rolde*, in het groenland bij het Duurzerdiep: zilveren munten van Nero, Faustina II en Gallienus.

Museum te Assen: *Verslag*, 1880, blz. 11; 1881, blz. 9.

Bij *Eleveld* of *Deurze*: een gouden munt van Constans I.

Museum te Assen. — L. J. F. Janssen, *Drenthschc oudheden*, blz. 81. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 64. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 44.

ASSEN.

Te *Assen*: Romeinsche munten.

G. W. van der Feltz, *Konst- en letterbode*, 1839 II, blz. 14 en 226.

VRIES.

Te *Zeyen*, op het Noordsche Veld: een „Romeinsche legerplaats” (inheemsche nederzetting, aangelegd naar het voorbeeld van de Romeinsche versterkingen).

L. J. F. Janssen, *Drenthschc oudheden*, blz. 110. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 61. — A. E. van Giffen, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 36 (1918), blz. 135-175; 38 (1920), blz. 122-146; 54 (1936), blz. 121-123, afb. 17-19; verg. *Museumverslag*, 1934, nr. 133-162. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 43.

Bij *Zeyen*, in een inheemsche nederzetting en in grafheuvels in de nabijheid: scherven van terra-sigillata uit de 2de en 3de eeuw.

A. E. van Giffen, *Nieuwe Drentsche Volksalmanak*, 1937, blz. 81.

ZUIDLAREN.

Tusschen *Annen* en *Zuidlaren*: een bronzen beeldje van Juppiter.

Museum te Assen: *Catalogus*, Afd. II, blz. 98. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 48–49, pl. LVI. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 40; *Nederland's vroegste geschiedenis* (2de druk), blz. 207.

RODEN.

Bij *Lieveren*, in een veentje: een glazen schijfje met gegraveerde figuren.

Museum te Assen: *Catalogus*, afd. II, blz. 97–98. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 72, pl. LXX. — *Voorloopige lijst: Drente*, blz. 30.

SMILDE.

Onder *Smilde*: een gouden munt van Arcadius.

Museum te Assen.

Te *Borensmilde*, onder *Smilde*: bronzen munten van Traianus.

Museum te Assen: *Verslag*, 1929, blz. 24 nr. 102; 1933, blz. 30 nr. 105.

BEILEN.

Bij *Halen*: een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Op het Halerzand onder *Halen*: een zilveren munt van Faustina I.

Museum te Assen.

Te *Hijken*, bij de grens van *Halen*: een Romeinsche legerplaats.

L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden* blz. 34. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 83. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 43.

Onder *Beilen*: een gouden munt van Valentinianus, een gouden halsband (die terstond is versmolten).

G. W. van der Feltz, *Konst- en letterbode*, 1845 I, blz. 428. — L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 82; *Bijdragen vaderlandsche geschiedenis*, VIII (1852), blz. 245–254; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 84. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 44.

WESTERBORK.

Te *Nieuweroord*: een zilveren munt van Hadrianus.
Museum te Assen.

DWINGELO.

Bij *Leggelo*, onder *Dwingelo*, in 1847, in een kelder opgebouwd van blokken graniet (waarschijnlijk een oude put voor drinkwater): een kalksteen beeldje van een liggende nimf, uit de 2de eeuw.

Museum te Leiden; een afgietsel in het Museum te Assen: *Verslag*, 1933, blz. 25 nr. 71. — L. J. F. Janssen, *Drenthse oudheden*, blz. 86-89. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 84-85, pl. LXXVIII. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 42. — A. E. van Giffen, *N. Drentsche Volksalmanak*, 53 (1935), blz. 118-120, afb. 11. — Byvanck, *Mnemosyne*, 3e S. V (1937), blz. 80.

VLEDDER.

Te *Vledder*: zilveren munten van Domitianus en Caracalla.

Museum te Assen: *Verslag*, 1874, blz. 3. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Drenthe*, blz. 79. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 42.

Te *Frederiksoord*: een zilveren munt van Constantinus I.
Museum te Assen.

DE PROVINCIE FRIESLAND

OOSTSTELLINGWERF.

Bij *Fochtelo*, in de overblijfselen van een inheemsche boerderij, gelegen op het hoogste gedeelte van een uit het veen oprijzenden zandrug: scherven van Romeinsch aardewerk uit de tweede eeuw.

Verslag Friesch Genootschap, 108 (1936), blz. 34.

SCHOTERLAND.

Te *Oudeschoot*, bij de brug over de *Tjonger*: bronzen munten van Tiberius en Domitianus.

Museum te Leeuwarden.

DONIAWERSTAL.

Te *Legemeer*: een bronzen munt van Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden.

LEMSTERLAND.

Aan de *Lemmer*: een zilveren munt van Gordianus.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 18 (1845-'46), blz. 190. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 150.

STAVOREN.

Te *Stavoren*, aan de noordzijde van de kerk, in 1844: een groote Romeinsche voorraadspot met een ingekraste inscriptie (zie Deel II, blz. 222 nr. 393), gevonden achter de kerk; een Egyptische kraal uit Romeinschen tijd, gevonden in de stadsfenne.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 19 (1846-'47), blz. 206; *Catalogus* (1909), blz. 31 nr. 155. — L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 50-51,

pl. XIII 1. — K. Zangemeister, *Westdeutsche Zeitschrift: Korrespondenzblatt*, VIII (1889), 6. — P. C. J. A. Boeles, *Tijdschrift voor geschiedenis*, XXV (1910), blz. 200; *Friesland tot de elfde eeuw* (1927), blz. 106, pl. XXIII 7.

WORKUM.

Te *Workum*: een bronzen munt van Severus Alexander.
Museum te Leeuwarden.

WYMBRITSERADEEL.

Te *Woudsend*: Romeinsche munten, o. a. van Iulius Caesar.
Naamlijst, blz. 96. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 81.

Te *Hommerts*: een bronzen munt van Tiberius.
Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 17 (1844-'45), blz. 163. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 81.

Te *Tirns*: een bronzen munt van Marcus Aurelius en Commodus.
Museum te Leeuwarden.

Te *Scharnegoutum*, bij het graven van de fundamenten voor de pastorie: een gouden munt van Valens.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 79. — J. Dirks, *Revue numismatique belge*, 4e S. IV (1865), blz. 444; *Congrès de numism. 1891*, blz. 370.

SNEEK.

Te *Sneek*: zilveren munten van Faustina I, Septimius Severus (10) en Gordianus III (2); bronzen munten van Nerva, Traianus, Marcus Aurelius (2) en Constantinus I.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 17 (1844-'45), blz. 100. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 219 nr. 214.

In een terp ten zuidwesten van *Sneek*: een bronzen munt van Diocletianus.
Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1844, blz. 133.

Aan den Leemsterstraatweg bij *Sneek*: zilveren munten van de Gens Minucia, Augustus en Commodus.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 21 (1848-'49), blz. 301. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 80.

In een grafheuvel bij *Sneek*: munten van Claudius en Diocletianus.

Bij het aanleggen van de Nieuwe begraafplaats te *Sneek*: munten, o. a. van Marcus Aurelius.

Naamlijst, blz. 77. — A. Deketh, *Tijdschrift van Van der Chijs*, II (1838-'43), blz. 519.

BOLSWARD.

Bij het slechten der vestingwerken van *Bolsward*: een bronzen munt van Vespasianus.

Museum te Leeuwarden.

In een terp bij *Bolsward*: een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 93.

WONSERADEEL.

In de terp te Nylanderzijl onder *Nyland*: een bronzen beeldje van Mars.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 98, pl. XIX 2.

Te *Hartwerd*: Romeinsche bronzen voorwerpen.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 185 nr. 164, 198 nr. 889. —

C. Leemans, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 2de R. VI (1877), blz. 180-196. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 58-59. —

Voorloopige lijst: Friesland, blz. 355.

Te *Hichtum*, in een terp: scherven van terra-sigillata.

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten* (1913), blz. 163.

In de terp Wybranda-state, ten zuiden van *Hichtum*: een zilveren munt van Traianus en scherven van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 190; 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 179. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, pl. III 11. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 47; *Friesland*, blz. 101.

In de terp *Grons* tusschen *Hichtum* en *Burgwerd*: een gouden munt van Postumus, uit het jaar 263.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism. 1891*, blz. 370. — Boeles, *Friesland*, blz. 93, pl. XVIII 10.

In de terp bij het dorp *Idsegahuizen*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 90 (1917-'18), blz. 53.

Te *Piaam*, in een stuk land nabij den zeedijk: een amulet uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 190.

Te *Makkum*: een zilveren munt van Traianus Decius.
Museum te Leeuwarden.

In een terp bij *Makkum*: den voet, den rand en het hengel van een bronzen emmer uit de 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 208. — Boeles, *Friesland*, blz. 97.

Te *Schraard*: een speelschijfje.
Museum te Leiden.

Te *Sotterum*: het bronzen beeldje van een paard.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 93. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 367.

Te *Witmarsum* in de Hoogterp: scherven van terra-sigillata en ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leeuwarden. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 36. — Boeles, *Friesland*, pl. XXII 6. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 367.

In de groote terp ten zuiden van *Pingjum*: munten van Marcus Aurelius, een bronzen beeldje van Mercurius, mantelspelden.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 196. — J. Dirks, *Revue de numismatique belge*, 4e S. IX (1869), blz. 199. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 30 en 54, pl. XIV 7. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 364.

Tusschen *Witmarsum* en *Arum*: een gouden medaljon met de buste van een keizer, wellicht Diocletianus, gezet op een mantelspeld.

J. Dirks, *Revue numismatique belge*, 4e S. IV (1865), blz. 443. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 55.

In een terp te *Arum*: een zilveren munt van Lucius Verus en een bronzen munt van Diocletianus.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 21 (1848-'49), blz. 301. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 55. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370.

In de terp *Jan Ypma*: bronzen munten van Aelius Caesar en Antoninus Pius.
Museum te Leeuwarden.

In de terp *Baarderburen*, ten oosten van *Arum*: een bronzen munt van Tiberius van het jaar 22.

Museum te Leeuwarden.

In een terp *Kimswerd*: een bronzen beeldje van Mercurius; terra-sigillata, onder anderen een scherf van een versierde kom uit Trier van de 2de of de 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 92 (1919-'20), blz. 29; 93 (1920-'21), blz. 21; 95 (1922-'23), blz. 31; *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 195. — Boeles, *Elsevier*, 1908, blz. 171 afb. 4; *Groot-Tolsum*, blz. 53; *Friesland*, blz. 101. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 357.

In de terp van Posthuma te *Kimswerd*: zilveren munten van Severus Alexander, Orbiana en Saloninus.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 55.

In de Juffersterp te *Kimswerd*: scherven van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden.

Te *Kimswerd*: het bovenstuk van een Romeinsche bronzen kasserol.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 97.

In de Ludumaterp te *Kimswerd*: terranigra uit den tijd van Augustus, scherven van kommen van terra-sigillata uit de 2de eeuw, fragmenten van een pijparden kruik uit de 2de eeuw.

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 136; *Verslag Geologische sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 190.

In de terp Minnema de With, tusschen *Kimswerd* en *Harlingen*: scherven van terra-sigillata (o. a. een onversierde schaal uit Rheinzabern met het stempel van Domitianus uit de 2de helft der 2de eeuw; verg. Deel II, blz. 223 nr. 294) en ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 82 (1909-'10), blz. 42; 83 (1910-'11), blz. 44; 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 190. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 51; *Friesland*, blz. 101 afb. 5 nr. 6, pl. XXI 4.

HENNAARDERADEEL.

Te *Feins*, 2 km. ten zuidoosten van *Wommels*, ten noorden van den *Slagtedijk*: een houten doosje, inhoudende 52 zilveren munten voornamelijk uit den tijd der Republiek, van de Gens Acilia (1), Gens Calidia (1), Gens Calpurnia (3), Gens Cornelia (1), Gens Fonteia (1), Gens Papiria (1), Gens Postumia (2), Gens Rubria (1), Gens Titia (2), Gens Volteia (1); van de Gens Iulia uit het jaar 49 (2), Gens Lolliia uit het jaar 49 (1), Gens Iulia uit het jaar 44 (1), Gens Petillia uit het jaar 43 (1), Gens Claudia uit het jaar 43 (1), Gens Livineia uit het jaar 43 (1); van Marcus Antonius (1), met Legio II (1), met Legio IV (1), met Legio VI (2), met Legio XIII (1), met Legio XVI (1), met Legio XVIII (1), met Legio XX (1); van Marcus Antonius en Caesar Octavianus (1), van Augustus (5), van Gaius en Lucius Caesar uit de jaren 2-1 vóór Christus (8), van Tiberius (4); onherkenbaar (4).

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Verslagen Kon. akad. Afd. letterkunde*, 2de R. XI (1882), blz. 3; *Vrije Fries*, XVI (1886), blz. 367-379 en 380-383; *Congres de numism. 1891*, blz. 358. — H. Willers, *Wiener*

numismatische Zeitschrift, XXXI (1899), blz. 338–339; *Die römischen Bronzeeimer von Hemmoor* (1901), blz. 193; *Neue Untersuchungen* (1907), blz. 102. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 142. — Boeles, *Friesland*, blz. 92, pl. XVIII 1–3. — Te vergelijken de muntvondst van *Onna*, bij *Steenwijk* (zie boven, blz. 177).

In de terp bij *Feins*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 95 (1922–'3), blz. 29.

In de terp te *Oosterend*, in 1843: een gouden munt van Nero; twee beschilderde drinkbekers van zwart aardewerk, waarvan één met de inscriptie *V i t u l a*.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 92 (1919–'20), blz. 31; *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, V–VI (1920–'22), blz. 37. — Pleyte, *Ned. Oudh. Friesland*, blz. 75. — J. Dirks, *Congrès de numism. 1891*, blz. 370. — Boeles, *Friesland*, blz. 93, pl. XVIII 9; 104, pl. XXIII 2.

Te *Wommels*, in de terp bij de boerderij *Britsaard*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 101 (1928–'29), blz. 46.

In de terp *Barkwerd*, te *Kubaard*: terra-sigillata, een kruik uit de eerste eeuw, terranigra.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 190.

In de terp *Jorum*, te *Kubaard*: een bronzen munt van Traianus.

Museum te Leeuwarden.

In de terp *Groot Loopens*, ten westen van *Kubaard*, aan de grens der gemeente *Hennaarderadeel*: terra-sigillata, o. a. een scherf van een versierde kom uit laten tijd.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 180.

Te *Spannum*: zilveren munten van Vespasianus, Domitianus en Sabina; een munt van Antoninus Pius, twee gouden munten van Iustinianus, een bronzen beeldje van Mars, een vingerring, mantelspelden.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 19 (1846–'47), blz. 238; 33 (1860–'61), blz. 418; 34 (1861–'62), blz. 94; *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 220. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 77. — J. Dirks, *Congrès de numismatique 1891*, blz. 370.

In de terp van de Weduwe Bakker te *Spannum*: zilveren munten van Sabina en Caracalla.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1864–'65, blz. 130.

In de terp ten zuiden van *Spannum*: terranigra en beschilderd aardewerk.

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163.

BAARDERADEEL.

In de groote terp te *Bruggeburen* bij *Winsum*, in het jaar 1861, toen door de terp een weg werd aangelegd: zilveren Romeinsch vaatwerk, dat te Franeker is versmolten, gouden plaatjes in den vorm van een leeuw en een man.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 34 (1861-'62), blz. 52. — P. C. J. A. Boeles, *Elsevier*, 1908, blz. 172, fig. 6; *Friesland*, blz. 95, pl. XVIII 12. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 25.

In de terp te *Bruggeburen* bij *Winsum*, in het jaar 1864: denarii van Domitianus (1), Traianus (6), Hadrianus (3), Lucius Verus (1) en Trebonianus Gallus (1).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 36 (1863-'4), blz. 109-111. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 68. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370. — Boeles, *Friesland*, pl. XVIII 6.

In de terp te *Bruggeburen* bij *Winsum*, in de jaren 1887 tot 1890: het oudste Romeinsche aardewerk, dat in Friesland is gevonden, namelijk een scherf van onversierde terra-sigillata met het stempel van Gnaeus Ateius (zie Deel II, blz. 39 nr. 395) uit Italië, scherven van amphora's en kruiken uit het begin der eerste eeuw, Belgisch aardewerk, bronzen en ijzeren voorwerpen, alles overeenkomend met de vondsten te Haltern in Westfalen en blijkbaar afkomstig van een kleine Romeinsche nederzetting uit den tijd vóór het jaar 28 na Christus.

Friesch Museum: *Catalogus* (1909), blz. 26-27. — P. C. J. A. Boeles, *Elsevier*, 1908, blz. 172; *Tijdschrift voor geschiedenis*, XXV (1910), blz. 197; *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 61; *Groot-Tolsum*, blz. 41; *Friesland*, blz. 63-65, 97 en 101. — C. W. Vollgraff, *Bulletin Nederlandschen Oudheidkundigen bond*, 2e S. II (1909), blz. 59. — Holwerda, *De Gids*, 1910 I, blz. 336.

In verschillende terpen te *Winsum*: zilveren munten van Nerva, Elagabalus en Gordianus III; bronzen munten van Vespasianus, Titus, Traianus, Hadrianus, Faustina I, Faustina II, Elagabalus, Gordianus en Constantinus I; terra-sigillata; bronzen en ijzeren voorwerpen, fragmenten van een spiegel, een pan en een ketel.

Museum te Leeuwarden. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 220 nr. 258. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 67-68. — Boeles, *Friesland*, blz. 93 en 96.

Te *Winsum*: een munt van Vespasianus, een bronzen munt van Faustina I, zilveren munten van Elagabalus en Gordianus, een munt van Constantinus I.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 18 (1845-'46), blz. 190; 24 (1852-'53), blz. 15; 28 (1855-'56), blz. 144; 35 (1862-'63), blz. 72. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 67-68.

Te *Winsum*: een vondst van Romeinsche munten, o. a. zilveren munten van Nero (5), Domitianus (11) en Hadrianus (13).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1863, blz. 109. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 68.

Te *Welsrijp*: een bronzen vaas, dobbelsteenen, munten van Faustina.
Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 77.

In een terp te *Welsrijp*: een gouden munt van Iustinus I.
Museum te Leeuwarden.

In de afgegraven terp van *Baijum*: een bronzen munt van Germanicus Caesar, een zilveren munt van Vespasianus, terra-sigillata uit de vierde eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 35 (1862-'63), blz. 72. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 67. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 36, pl. III 20; *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 188.

Te *Munnikebaijum*: Romeinsche munten.

L. J. F. Janssen, *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 67.

Te *Wieuwerd*: gouden voorwerpen met gouden munten van Anastasius, Iustinus, Iustinianus en andere Byzantijnsche keizers; de voet van een schotel van terra-sigillata, een kraal, een bronzen beeldje van Priapus, een zilveren ring.

Museum te Leiden, *Catalogus*, blz. 98 nr. 949, 256 nr. 1-37. — J. Dirks, *Revue numismatique belge*, 4e S. IV (1866), blz. 443. — L. J. F. Janssen, *Bonner Jahrbücher*, XLIII (1867), blz. 57-91; *Handschrift te Leiden*, B. P. L. 944 III. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 72-73, pl. XXIII. — Boeles, *Friesland*, blz. 176 en 185, pl. XXXVIII.

Te *Wieuwerd*: een bronzen munt van Hadrianus, scherven van terra-sigillata.
Museum te Leeuwarden. — Museum te Leiden.

In een terp te *Oosterlittens*: een bronzen munt van Antoninus Pius, een scherf van een versierde kom van terra-sigillata uit Trier van de 2de of de 3de eeuw, de punt van een amphora uit den tijd van Augustus.

Museum te Leeuwarden. — P. C. J. A. Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 46 en 52.

In de terp te *Baard*: een bronzen munt van Domitianus.
Museum te Leeuwarden.

In de terp van *Langwerd* ten westen van *Baard*: een zilveren munt van Aelius Caesar.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 71.

In de terp te *Langwerd*: een Romeinsche voorraadskruik uit de 1ste eeuw.
Boeles, *Friesland*, blz. 65.

Te *Lions*: een gouden munt van Valentinianus III.
Museum te Leeuwarden.

In de terp bij de kerk van *Lions*: een Romeinsch fleschje en een bronzen beeldje van Fortuna.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 76 (1903-'04), blz. 41; *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 201. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 19.

Te *Jellum*: een bronzen munt van Postumus.

Museum te Leeuwarden.

Te *Hijland*: bronzen voorwerpen.

Museum te Leeuwarden.

FRANEKER.

Te *Franeker*: zilveren munten van Traianus, Antoninus Pius (2), Faustina I, Severus Alexander, Philippus, Traianus Decius; een bronzen munt van Commodus; een gouden munt van Heraclius; een bronzen beeldje van Mars.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 200.

Te *Franeker*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 95 (1922-'23), blz. 30.

Te *Franeker*: bronzen beeldjes van Mars en Apollo.

Museum te Leeuwarden. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 84.

In de Bangaterp, ten westen van *Franeker*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden.

In de terp ten zuiden van *Franeker*: zilveren munten van Antoninus Pius en Severus Alexander.

Museum te Leeuwarden.

FRANEKERADEEL.

Te *Achlum*: dertien denarii, van Antoninus Pius, Faustina I, Marcus Aurelius, Faustina II, Lucius Verus, Lucilla en Commodus.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 63.

In de terp „Groot Ludum” te *Achlum*: een stuk lood met een inscriptie (verg. Deel II, blz. 226 nr. 398).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 109 (1937), blz. 62 met afb.

In de terpen „De Klaverbloem” en de „Gouden Kroon” te *Achlum*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 92 (1919-'20), blz. 26; 101 (1928-'29), blz. 37.

In verschillende terpen bij *Achlum*: bronzen munten van Hadrianus, Antoninus Pius (2), Faustina I en Faustina II (3); een bronzen passer; Romeinsche kralen; scherven van Romeinsch aardewerk uit de 2de en 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 214. — P. C. J. A. Boeles, *De vondsten uit de terp Groot-Tolsum*, blz. 46; *Friesland*, blz. 275, pl. XXIII 8.

In de terp ten noordwesten van *Achlum*: een bronzen munt van Iulia Ma-maea.

Museum te Leeuwarden.

In de terp Groot Dursum bij *Achlum*: een zilveren munt van Volusianus; bronzen munten van Nero, Marcus Aurelius en Commodus.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism. 1891*, blz. 370.

In de terp *Tolsum*, 2½ km. ten zuiden van *Tjum*: een Romeinsche koopacte op hout (zie Deel II, blz. 223 nr. 396); een bronzen beeldje van Mars, een beeldje van Fortuna van terra-cotta, een lampje van terra-cotta uit de eerste helft der eerste eeuw na Christus; scherven van terra-sigillata uit het midden der 2de eeuw en uit lateren tijd, o. a. een scherf van een versierde kom uit Trier en van een gestempelde schaal uit Rheinzabern (zie Deel II, blz. 226 nr. 397); scherven van aardewerk van pijpenaarde, o. a. de hals van een kruikje uit de 2de eeuw; terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1912 (*Vrije Fries*, 21), blz. 508; 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 191; 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 181. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163, pl. III 16; *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 190. — P. C. J. A. Boeles, *De vondsten uit de terp Groot Tolsum*, vooral blz. 48–49; *Friesland*, blz. 76, 105, 248 en 250, pl. IX. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 105.

In de terp „Groot-Tjum” te *Tjum*: een groot fragment van een kom van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 83 (1910–’1), blz. 27.

Te *Fatum*, 2 km. ten zuidoosten van *Tjum*: een bronzen Romeinsche mantel-speld.

Museum te Leeuwarden.

Te *Tjum*, bij de zathe De Vlaren, in 1850: zilveren munten van Antoninus Pius (5), Faustina I, Marcus Aurelius (2), Faustina II, Lucius Verus, Lucilla en Commodus (2); een beeldje van Mars; terra-sigillata; een beker van terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 25 (1852–’3), blz. 35; 83 (1900–’1), blz. 27; 92 (1919–’20), blz. 32. — J. Dirks, *Congrès de numism. 1891*, blz. 370. — Boeles, *Friesland*, blz. 93, pl. XVIII 7–8; pl. XXII 5.

Te *Tjum*: twee zilveren munten van Hadrianus, een gouden munt van Theo-

dosius II; een bronzen beeldje van Hercules en bronzen voorwerpen; scherven van terra-sigillata uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370.

Te *Hitsum*: een Romeinsch masker van brons.

Museum te Leeuwarden.

Te *Miedum*, één km. ten zuiden van *Franeker*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden.

Te *Miedum*: een bronzen buste van Bacchus.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 97.

In de terp van Anema te *Dongjum*: de voet van een Romeinsche schaal of kan van brons; een beeldje van Mars.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 71 (1889-'90), blz. 54; *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 207. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 54. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 100.

Te *Herbaijum*: een gouden munt van Iustinianus.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370.

In de terp Middelstum en in de Hoogeterp, ten oosten van de kerk, te *Midlum*: scherven van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden. — A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 190.

Te *Midlum*: een zilveren munt van Caracalla.

Museum te Leeuwarden.

In de terp van het klooster, tusschen *Achlum* en *Harlingen*: een bronzen munt van Aelius Caesar.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370.

HARLINGEN.

Te *Harlingen*: zilveren munten van Domitianus, Traianus, Hadrianus (2), Antoninus Pius, Septimius Severus, Geta, Elagabalus, Severus Alexander.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 17 (1844-'45), blz. 167; 19 (1846-'47), blz. 339. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 60.

BARRADEEL.

In de terp Almenum, bij *Harlingen*: een bronzen beeldje van Apollo.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 199. — Boeles, *Friesland*, pl. XIX 1. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 25.

In de terp te *Wijnaldum*: zilveren munten van Gordianus III; een gouden munt van Iustinianus; veel scherven van terra-sigillata, o. a. een scherf van een versierde kom en van kommen uit Trier uit de 2de en 3de eeuw; een beker van terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 191. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 51 en 53; *Friesland*, pl. XXII 4.

In de terp te *Wijnaldum*: een ruitvormige speld met emailversiering.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 31 nr. 147. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 31.

In de terp Voorrijp, bij *Wijnaldum*, acht minuten ten oosten van het station der Locaalspoor: scherven van terra-sigillata, o. a. van een kom uit de eerste helft der 2de eeuw en van versierde kommen uit Trier van de 2de en 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 180; 1916 (*Vrije Fries*, 25), blz. 208. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 50 en 51; *Friesland*, pl. XXI 5.

In de terp van *Wijnaldum*: een bronzen beeldje van Minerva.

Museum te Leiden. — J. P. J. Brants, *Oudheidkundige mededeelingen*, N. R. III (1922), blz. 59-61.

MENALDUMADEEL.

Te *Dronrijp*: scherven van terra-sigillata, o. a. het bovenstuk van een versierde kom; fragmenten van Romeinsche baksteen en dakpannen.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96 nr. 914. — Pleyte, *Nederlandse oudheden: Friesland*, blz. 65.

In de terp *Hatsum I* te *Dronrijp*: stukken van ongestempelde Romeinsche dakpannen, afkomstig van een gebouw uit de 3de of op zijn vroegst uit de 2de eeuw, sporen van woningen uit de 2de en 3de eeuw; terra-sigillata, fragmenten van Romeinsche bekertjes uit de 3de eeuw en vrij veel ander Romeinsch aardewerk.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 92 (1919-'20), blz. 26-29; 93 (1920-'21), blz. 20. — A. E. van Giffen en P. C. J. A. Boeles, *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, V-VI (1920-'22), blz. 23-37, afb. 1-3; VII-VIII (1922-'24), blz. 9-47, afb. 1-20. — Byvanck, *Oudheidkundig jaarboek*, III (1923), blz. 50-51; V (1925), blz. 139. — Boeles, *Friesland*, blz. 105, 107-110, pl. XXIV. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 244 en 247.

In de terp „Groot Hommema-State” of *Hatsum II*: fragmenten van terra-sigillata en van Romeinsche dakpannen.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 101 (1928-'9), blz. 39. — *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, IX-X (1924-1926), blz. 11.

In de terp bij het station te *Dronrijp*: een zilveren munt van Antoninus Pius.
Museum te Leeuwarden.

In de terp van Ozinga te *Dronrijp*: gouden munten van Iovinus en Valentinianus II.

Museum te Leeuwarden.

In de Sytsmaterp te *Dronrijp*: dertien denarii van Galba, Vespasianus en Traianus.

Museum te Leeuwarden.

In de terp van Van de Ley te *Dronrijp*: een bronzen munt van Antoninus Pius.
Museum te Leeuwarden.

In een kleine terp te *Dronrijp*: een bronzen munt van Gallienus.
Museum te Leeuwarden.

In de terp Dotingastate te *Dronrijp*: fragmenten van Romeinsche dakpannen.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 65. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 46; *Friesland*, blz. 110. — A. E. van Giffen, *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, V-VI (1920-'22), blz. 35.

Te *De Poelen*, 2 km. ten zuidoosten van *Dronrijp*: een gouden ring met een gesneden steen en een inscriptie (verg. Deel II, blz. 227 nr. 400).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 50 (1878-'79), blz. 133; *Catalogus*, (1909), blz. 29 nr. 218. — Boeles, *Friesland*, blz. 94, pl. XVIII 11.

In de terp te *Slappeterp*: een bronzen munt van Commodus.
Museum te Leeuwarden.

In de terp Hoek, aan den weg van *Slappeterp* naar *Menaldum*: terra-sigillata.
Museum te Leeuwarden.

In de terp te *Menaldum*: een bronzen munt van Antoninus Pius, een zilveren munt van Lucilla, een gouden munt van Iustinianus; bronzen voorwerpen, een mantelspeld uit de 1ste of 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 64. — J. Dirks, *Congrès de numism. 1891*, blz. 371. — P. J. C. A. Boeles, *Bulletin Nederlandschen oudheidkundigen Bond*, VI (1905), blz. 72.

Te *Graldastate*, ten zuiden van *Menaldum*: de hals van een kruik uit de 2de of 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden.

Te *Berlikum*: een zilveren munt van Aelius Caesar.

Museum te Leeuwarden. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 238.

In de zeer groote terp te *Beetgum*, op 15 Augustus 1888: een steen met een reliëf, voorstellende de godin Hludana zittende op een grooten troon met een mand op de knieën, bewaard tot het middel, en met een inscriptie (zie Deel II, blz. 227 nr. 399); een zilveren munt van Traianus; terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 31 nr. 154. — U. Ph. Boissevain, *Vrije Fries*, XVII (1890), blz. 325–337. — *Versl. Rijks Verz.* X (1887), blz. 84–85. — Pleyte, *Verslagen Kon. akademie: Afd. letterkunde*, 3de R. VI (1889), blz. 58–63. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62; *Friesland*, blz. 67, pl. X. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 236.

In de terp te *Beetgum*: bronzen munten van Traianus en Marcus Aurelius; bronzen voorwerpen, o. a. het handvat van een kan; Romeinsche kralen.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 30 nr. 243. — Boeles, *Friesland*, blz. 97, pl. XVII 8; blz. 275, pl. XXIII 9.

In de terp te *Beetgumermolen*, 1½ km. ten oosten van *Beetgum*: een zilveren munt van Hadrianus, een bronzen beeldje van Mercurius.

Museum te Leeuwarden. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 258.

Bij het afgraven van de terp te *Engelum*: munten uit den keizertijd.

Museum te Leiden: *Verslag*, XV (1892), blz. 130.

Te *Engelum*: terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 247.

Te *Marsum*: een zilveren munt van Gordianus; het bronzen beeld van een bokje.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 205. — Boeles, *Friesland*, blz. 99, pl. XIX 4. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 371. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 247.

In de terp *Marsumaburen*, in de onderste lagen: terra-sigillate uit de 2de eeuw.

A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 188–190 (met een plan en een doorsnee van de terp).

In de terp *Ritsumaburen*, aan den weg van *Marsum* naar *Ritsumazijl*: terra-sigillata, o. a. de scherf van een versierde kom uit de 2de of 3de eeuw en andere terra-sigillata uit laten tijd.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1912 (*Vrije Fries*, 21), blz. 508; 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 190; 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 180. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 51.

Te *Ritsumazijl*: scherven van kommen en borden van terra-sigillata uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden.

LEEWARDEN.

Bij het sloopen der stadswallen te *Leeuwarden*, in 1836: zilveren munten van Augustus en Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 16 (1843-'44), blz. 128. — *Naamlijst*, blz. 48. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 22. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 169.

Aan de Emmakade te *Leeuwarden*, uit het *Fijnjekanaal*: bronzen munten van Caligula, Nero, Galba, Faustina II (2) en Lucilla.

Museum te Leeuwarden.

Aan de Harlinger trekvaart bij *Leeuwarden*: een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 101 (1928-'29), blz. 47.

In de *Hoogeterp*, bij *Leeuwarden*: een bronzen munt van Faustina II; een bronzen Romeinsche emmer uit de 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, blz. 97.

In de terp *Wilwaard*, bij *Leeuwarden*: een zilveren munt van Marcus Aurelius.

Museum te Leeuwarden.

Te *Nieuwburen*, bij *Leeuwarden*: bronzen munten van Tiberius en Maximinus Thrax.

Museum te Leeuwarden.

In de terp *Taniaburen* te *Bilgaard*, 2 km. ten noorden van *Leeuwarden*: een bronzen munt van Marcus Aurelius; een scherf van een zeer fijn kommetje van terra-sigillata uit Arezzo van het begin der eerste eeuw,

Museum te Leeuwarden. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62; *Groot-Tolsum*, blz. 41; *Friesland*, blz. 66 en 101.

IDAARDERADEEL.

Te *Idaard*: een bronzen beeldje van Mercurius; de voet van een schaal van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 30 en 39.

Te *Roordahuizen*: een bronzen munt van Faustina II.

Museum te Leeuwarden.

LEEWARDERADEEL.

In de terp Tjaard, 2 km. ten zuiden van *Wirdum*: terra-sigillata, o. a. een gestempelde kom uit Rheinzabern met het stempel van Firmus, uit het einde der 2de eeuw (verg. Deel II, blz. 228 nr. 402).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 83 (1910-'1), blz. 27. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 63; *Groot-Tolsum*, blz. 51; *Friesland*, blz. 101, afb. 5 nr. 7, pl. XXI 2.

In de terp te *Wirdum*: een zilveren munt van Faustina I.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 370.

In een terp te *Wijtgaard*, 1½ km. ten westen van *Wirdum*: een scherf van gestempelde terra-sigillata (verg. Deel II, blz. 227 nr. 401).

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 192. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62; *Groot-Tolsum*, blz. 53.

In de terp te *Swichum*: een zilveren munt van Hadrianus.

Museum te Leeuwarden.

In de terp Wiarda-State te *Goutum*: een bronzen handvatsel; „Belgisch” aardewerk; terra-sigillata, o. a. een schaal uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden.

Te *Teerns*: munten, een mantelspeld, scherven van terra-sigillata, een beker van terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 187, 30 nr. 243. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 96 nr. 913.

In de terp Feitsma-State te *Huizum*: een bronzen munt van Vespasianus.

Museum te Leeuwarden.

In de terp te *Huizum*: een scharnierfibula van geel koper.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 30 nr. 246. — Boeles, *Friesland*, pl. XVII 5. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 220.

Te *Lekkum*: een zilveren en een bronzen munt van Hadrianus, munten van Constantius en Theodosius I.

Museum te Leeuwarden.

Te *Miedum*: een bronzen beeldje van Bacchus.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 37, pl. XI 1.

In de terp te *Jelsum*: bronzen munten van Drusus, Gaius (Caligula) en Nero.

Museum te Leeuwarden. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891,

blz. 370. — Over de terpen te *Jelsum* verg. A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 187.

In de terp met de kerk te *Cornjum*: een bronzen beeldje van een Romein in de dracht van een priester en een bronzen beeldje van Mars; fragmenten van een Romeinsche dakpan; een lampje van terra-cotta uit laten tijd; veel scherven van terra-sigillata, o. a. van een versierde kom uit Trier uit de 2de of 3de eeuw en terra-sigillata uit de 4de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 187; 1914 (*Vrije Fries*, 23), blz. 233; 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 178. — *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, IX-X (1924-'26), blz. 22. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 53 en 54; *Friesland*, blz. 99 en 110, pl. XX. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 225.

In de terp Wijdeveld te *Cornjum*: terra-sigillata, o. a. een scherf van een versierde kom uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden.

In de Dekama- of Stoomterp, 15 minuten ten oosten van *Cornjum*: scherven van terra-sigillata, o. a. een deel van een kommetje uit den tijd van Tiberius tot Claudius.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 82 (1908-'09), blz. 39; 1912 (*Vrije Fries*, 21), blz. 507; 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 187. — Boeles, *Friesland*, blz. 101.

In de terp te *Britsum*: een bronzen munt van Faustina II; Romeinsche sleutels.

Museum te Leeuwarden. — Over de terp te *Britsum* verg. P. C. J. A. Boeles, *Bulletin Nederl. Oudheidkundigen Bond*, VII (1906), blz. 52-56.

In de terp te *Stiens*: Romeinsche munten, o. a. een zilveren munt van Antoninus Pius; terra-sigillata, o. a. een groote kom uit Rheinzabern uit het einde der 2de eeuw; scherven van een beker van terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 188-190. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 24. — J. Dirks, *Congrès numism. 1891*, blz. 370. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 63; *Groot-Tolsum*, blz. 50; *Friesland*, blz. 106 en 275, pl. XXI nr. 1.

In de terp „Kramer” bij *Stiens*: de linker hand van een bronzen beeld.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 206.

Te *Finkum*: Romeinsche munten uit den tijd na Nero, een scherf van Romeinsch aardewerk, gevonden door Pleyte.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 25. — Boeles, *Friesland*, blz. 93.

Te *Hijum*: zilveren munten van Vespasianus en Hadrianus, een mantelspeld, een schrijfstift, een molensteen, een schoteltje van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden. — Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 229 nr. 88. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 47 en 49; *Friesland*, pl. XVII 7. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 221.

In de terp „Holwerdastate” te *Hijum*: fragmenten van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 74 (1901-’2), blz. 38.

TIETJERKSTERADEEL.

In de terp te *Bartlehiem*, 3 km. ten noorden van *Wijns*: bronzen munten van Antoninus Pius en Marcus Aurelius (2); een Romeinsche kraal.

Museum te Leeuwarden. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 37, pl. X.

Te *Oudkerk*: een wrijfschaal van terra-sigillata uit de eerste helft van de 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, pl. XXI 3.

FERWERDERADEEL.

Te *Hallum*: een munt van Faustina I; een bronzen beeldje van Mercurius; twee gevesten van zwaarden; versierselen van paardentuig en andere bronzen voorwerpen; een kraal; aardewerk.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 189, 29 nr. 204, nr. 215-216, 31 nr. 149 en 153. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 30-31, pl. VIII. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 46; *Friesland*, pl. XXIII 3.

In de terp Ondersma-State te *Hallum*: een bronzen buste der godin Ceres, die als versiering van een kan heeft gediend.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 202. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 30, pl. VIII 1. — Boeles, *Friesland*, blz. 97, pl. XIX 5.

In de terp Jousmaburen te *Hallum*: bronzen voorwerpen, o. a. het handvat van een kan; terra-sigillata, o. a. een scherf van een versierde kom uit Trier uit de 2de of 3de eeuw; een kruikje uit vroegen tijd.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 71 (1898-’90), blz. 52 en 53; 74 (1901-’02), blz. 38; 1913 (*Vrije Fries*, 22), blz. 189; 95 (1922-’23), blz. 30. — Boeles, *Groot-Tolsum*, blz. 46.

Te *Marrum*: de bodem van een Romeinsche bronzen zeef.

Museum te Leeuwarden. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 82.

In de Kloosterterp te *Ferwerd*: een bronzen beeldje van Mercurius; scherven van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 74 (1901-'02), blz. 38; 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 179; 95 (1922-'23), blz. 29.

Te *Ferwerd*: het hoofd van een beeldje van Mars of Minerva; bronzen voorwerpen.

Boeles, *Friesland*, blz. 98, pl. XVII 9. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 76.

In de Burmanierp, bij het station te *Ferwerd*: een fragment van een armband van blauw glas; veel scherven van terra-sigillata, o. a. een gestempelde scherf van terra-sigillata met het stempel van Comitialis, vervaardigd te Westerndorp in de 2de helft der 2de eeuw (zie Deel II, blz. 228 nr. 403); terra-sigillata uit de 4de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1914 (*Vrije Fries*, 23), blz. 233; 1916 (*Vrije Fries*, 25), blz. 206; 101 (1928-'29), blz. 41. — P. C. J. A. Boeles, *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62 en 63; *Bulletin Nederl. oudheidk. Bond*, 2de S. V (1912), blz. 88-89; *Vrije Fries*, XXI (1913), blz. 477; *Groot-Tolsum*, blz. 50; *Friesland*, blz. 99 en 104, pl. XXI nr. 8, XXIII 2.

Te *Ferwerd*: zilveren munten van Septimius Severus en Julia Mamaea, bronzen munten van Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden.

In de terp te *Blija*: bronzen munten van Galba, Hadrianus, Faustina II; een bronzen beeldje van Mercurius.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 28 nr. 197. — Boeles, *Friesland*, pl. XIX 6.

In de Sytsma-terp, ten oosten van *Blija*: een zilveren munt van Septimius Severus; scherven van terra-sigillata, o. a. van een versierde kom uit Lezoux uit de 1ste helft der 2de eeuw, van versierde kommen met stempels uit Rheinzabern uit de 2de helft der 2de eeuw, van versierde kommen uit Trier uit de 2de of 3de eeuw (verg. Deel II, blz. 228 nr. 404).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 81 (1908-'09), blz. 38; 1912 (*Vrije Fries*, 21), blz. 506. — P. C. J. A. Boeles, *Röm.-Germ. Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62; *Groot-Tolsum*, blz. 50-53; *Friesland*, pl. XXI 6, XXII 3. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 75.

In de terp bij Vaarderburen, 1½ km. ten oosten van *Blija*: terra-sigillata; een lampje van terra-cotta uit de 1ste eeuw; een beker van terra-nigra.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 27 nr. 185 en 186.

In de terp met de kerk te *Hoogeteintum*: een bronzen munt van Hadrianus; mantelspelden; een kraal; terra-sigillata, o. a. scherven van verschillende versierde kommen uit Trier van de 2de of 3de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 30 nr. 243. — P. C.

J. A. Boeles, *Vrije Fries*, XX (1906), blz. 391–430 (met een plattegrond van de terp); *Römisch-Germanisches Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 62; *Groot-Tolsum*, blz. 51; *Friesland*, blz. 99, pl. XXIII 4. — R. Schuiling, *Tijdschrift voor geschiedenis*, XXII (1907), blz. 271–279. — J. Lorié, *Oudheidkundige mededeelingen*, II (1908), blz. 159–162. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 80.

In de terp Oosterbeintum, 1 km. ten oosten van *Hoogebeintum*: scherven van terra-sigillata, o. a. van een kom van omstreeks 200.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1916 (*Vrije Fries*, 25), blz. 208. — P. C. J. A. Boeles, *Bulletin Nederl. oudheidk. Bond*, 2de S. VIII (1915), blz. 184.

In de terp te *Wanswerd*: bronzen munten van Antoninus Pius en Marcus Aurelius.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1843–'44, blz. 129. — *Naamljst*, blz. 91. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 34.

In de terp te *Jislum*: zilveren en bronzen munten van Hadrianus; een kom en een bord van terra-sigillata uit de 2de eeuw.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 95 (1922–'23), blz. 31.

WESTDONGERADEEL.

In de terp bij het station te *Holwerd*: het bronzen hengel van een ketel; een scherf van een kom van terra-sigillata.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1915 (*Vrije Fries*, 24), blz. 179. — Boeles, *Friesland*, blz. 96.

Te *Holwerd*: een zilveren munt van Postumus, een gouden munt van Iustinus I; een bronzen mantelspeld; scherven van terra-sigillata, o. a. van een versierde kom uit Trier van de 2de of 3de eeuw; „Belgisch” aardewerk.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 25 nr. 193; blz. 31 nr. 151. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 35. — P. C. J. A. Boeles, *Bulletin Nederl. oudheidk. Bond*, IV (1905), blz. 74; *Groot-Tolsum*, blz. 52; *Friesland*, pl. XVII 6.

In de terp *Foudgum*: een bronzen munt van Faustina II.

Museum te Leeuwarden.

In de terp te *Bornwerd*: een bronzen munt van Antoninus Pius; een bronzen beeldje van Minerva.

Museum te Leeuwarden. — Over deze terp verg. A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnb. Genootschap*, II (1916), blz. 183.

Te *Hantum*: een zilveren munt van Marcus Aurelius, bronzen munten van Hadrianus en Antoninus Pius (2); een laat-Romeinsche mantelspeld.

Museum te Leeuwarden. — Boeles, *Friesland*, pl. XVII 12.

Te *Hiaure*: een bronzen munt van Faustina I.

Verslag van het Museum te Leiden, IX (1886), blz. 102.

In de terp te *Hiaure*: een mantelspeld met emailversiering.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 31 nr. 149. — Pleyte, *Nederl. oudh. Friesland*, pl. VII 5.

OOSTDONGERADEEL.

Te *Wetsens*: een bronzen munt van Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden.

In de terp te *Wetsens*: een ruiterspoor van brons.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 212.

DOKKUM.

In de terp bij *Dokkum*: een vondst van 63 munten, van Gordianus I tot Postumus, Victorinus en Gallienus, de laatste van het jaar 268; overblijfselen van een grafveldje uit den Romeinschen keizertijd.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 97 (1924-'25), blz. 26; 100 (1927-'28), blz. 53-54. — *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, 13-15 (1928-1931), blz. 17-18. — Boeles, *Friesland*, blz. 93. — *Voorloopige lijst: Friesland*, blz. 60.

DANTUMADEEL.

Te *Driesum*, bij het graven van een sloot in 1875: ongeveer 500 kleine bronzen munten, waarvan er 35 worden bewaard in het Museum te Leeuwarden, van Gallienus, Victorinus, Claudius Gothicus en Severina.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 50 (1877-'78), blz. 104. — J. Dirks, *Congrès de numism.* 1891, blz. 359-360. — Boeles, *Friesland*, blz. 93-94. — *Voorloopige lijst: Friesland*, 51.

Te *Birdaard*: bronzen Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 10. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 36.

KOLLUMERLAND EN NIEUWKRUISLAND.

In de terp te *Westergeest*, in 1869: een gouden ring uit de 4de eeuw met een rooden steen, waarin een afbeelding der godin Diana is gegraveerd.

Museum te Leeuwarden: *Catalogus* (1909), blz. 29 nr. 217. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 36. — Boeles, *Friesland*, pl. XVIII 13.

ACHTKARSPLEN.

Bij *Gerkesklooster*: een munt van Gaius (Caligula).

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 1869-'70, blz. 194. — Pleyte,
Nederlandsche oudheden: Friesland, blz. 40.

Te *Augustinusga*: zilveren munten van Traianus en Antoninus Pius.

Museum te Leeuwarden: *Verslag*, 108 (1936), blz. 48.

DE PROVINCIE GRONINGEN

GRONINGEN.

Te *Groningen*, in de stad en de voorsteden: gouden, zilveren en bronzen Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 34.

In een tuin aan de Jansstraat te *Groningen*: een bronzen munt van Lucilla.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1892, blz. 30.

Bij het bouwen van de sluis buiten de Steentilpoort te *Groningen*: een zilveren munt van Antoninus Pius en Lucilla en een ander muntje.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1892, blz. 25. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 44.

Te *Loughorn*: een bronzen munt van Faustina I.

Museum te Groningen.

In den wal van het *Boterdiep*: zeven bronzen munten van Antoninus Pius en Faustina I.

Museum te Groningen.

MIDWOLDE.

Te *Midwolve*: Romeinsche munten.

Naamlijst, blz. 55. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 129.

OLDEKERK.

Te *Faan*: bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen.

ZUIDHORN.

Te *Zuidhorn*, in den tuin der pastorie: een gouden munt van Numerianus.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1901, blz. 13.

Te *Zuidhorn*: een munt van Marcus Aurelius.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 244.

ADUARD.

Te *Den Ham*: zilveren munten van Hadrianus, Marcus Aurelius en Faustina II; Romeinsche kralen.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 6.

EZINGE.

Te *Oostum*, in het open veld: een afgesleten groote bronzen Romeinsche munt.

A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnbouwk. Genootschap*, II (1916), blz. 181.

Te *Oostum*, in de wierde: terra-sigillata uit de 1ste of de 2de eeuw; voorwerpen van brons; een fragment van een glazen kom.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1912, blz. 12; 1918, blz. 17; *Gids*, blz. 3. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, titelplaat; verg. blz. 21.

In de wierde „De Brillerij” te *Joeswerd*: terra-nigra uit den tijd van Augustus; terra-sigillata uit de 1ste en 2de eeuw en uit later tijd, onder anderen, een scherf van een versierde kom uit Trier van de 2de of 3de eeuw (verg. Deel II, blz. 228 nr. 405).

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163 nr. 164. — P. C. J. A. Boeles, *Röm.-Germ. Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 63; *Groot-Tolsum*, blz. 52.

In de wierde te *Joeswerd*: bronzen munten van Hadrianus, Lucilla, Commodus en Septimius Severus; terra-sigillata uit de tweede helft van de 2de eeuw; andere Romeinsche voorwerpen.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1908, blz. 11; 1909, blz. 7. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163 en 164.

In de wierde bij *Garnwerd*: bronzen munten van Antoninus Pius en van Maximinus I; terra-sigillata, onder anderen, uit Rheinzabern van de 2de eeuw en uit de 3de of 4de eeuw (verg. Deel II, blz. 229 nr. 406).

Museum te Groningen. — Museum te Leiden: *Verslag*, 35 (1912), blz. 131. — P. C. J. A. Boeles, *Röm.-Germ. Korrespondenzblatt*, IV (1911), blz. 63. — A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 56.

In de wierde van *Feerwerd*: terra-sigillata.

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 55.

In de terp van *Ezinge*, bij de opgravingen onder leiding van A. E. van Giffen: een woonlaag uit den Romeinschen tijd, met een bronzen beeldje van Juppiter en scherven van terra-sigillata uit de 2de en 3de eeuw.

Voorloopige lijst: Groningen, blz. 54. — A. E. van Giffen, *Germania*, 20 (1936), blz. 40–47, pl. 6–11; ook opgenomen in *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, 16–19 (1931–1935). — Byvanck, *Oudheidkundig Jaarboek*, 4de S. V (1936), blz. 115–117; *De voorgeschiedenis van Nederland* (3de druk, 1944), blz. 206–210, fig. 12–13, afb. 75–76.

OLDEHOVE.

Te *Oldehove*: een zilveren munt van Gordianus.
Museum te Groningen.

NOORDDIJK.

Te *Noorddijk*: een munt van Maxentius.
Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 158.

ADORP.

Te *Wierumerschouw*, in de wierde: een aarden lampje uit de eerste helft der 1ste eeuw na Christus.

A. E. van Giffen, *Die Fauna der Wurten*, blz. 163, pl. III. — *Boeles, Groot-Tolsum*, blz. 48.

Te *Wetsinge*: twee bronzen munten van Antoninus Pius; Romeinsche kralen.
Museum te Groningen.

Te *Sauwerd*: een munt van Faustina.
Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 1.

WINSUM.

In de nabijheid van *Winsum*: een zilveren munt van Lucius Iulius uit den tijd der Republiek; bronzen munten van Nero en Domitianus; zilveren munten van Traianus (2), Hadrianus en Antoninus Pius; bronzen munten van Antoninus Pius en Marcus Aurelius; zilveren munten van Aurelianus, Constantinus I en Gratianus; bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1893, blz. 14. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 229.

BAFLOO.

Te *Bafloo*: een scherf van terra-sigillata.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 20.

EENRUM.

Te *Eenrum*: drie zilveren munten van Antoninus Pius; bronzen voorwerpen; Romeinsch aardewerk.

Museum te Groningen. — *Versl. Rijks Verz.* XXXII (1909), blz. 216.

— *Jaarverslag Ver. Terpenonderzoek*, IX-X (1924-'26), blz. 12.

WARFFUM.

Te *Warffum*: een zilveren munt van Septimius Severus; het bronzen centrale stuk beslag van een schild; een knop van een zwaard; een beeldje van Mercurius.

Museum te Groningen: *Gids*, blz. 3. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 31 en 95, pl. XXX en XXXI. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 221.

USQUERD.

In de wierde van *Watverd*: Romeinsche sleutels.

R. Westerhoff, *Bijdragen tot de geschiedenis van Groningen*, VII (1870), blz. 254-261.

Te *Usquerd*: een bronzen munt van Postumus.

Museum te Groningen.

KANTENS.

In de wierde te *Kantens*: een zilveren munt van Antoninus Pius.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1903, blz. 17. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 118.

In de dorpswierde van *Rottum*: een bronzen beeldje van een satyr.

Voorloopige lijst: Groningen, blz. 119.

MIDDELSTUM.

De wierde te *Toornwerd*.

J. Oost Elema en J. Elema, *Bijdragen tot de kennis der provincie Groningen*, II 3 (1907), blz. 189–236. — R. Schuiling, *Tijdschrift voor geschiedenis*, XXII (1907), blz. 271–279.

Te *Westerwijtwerd*: bronzen munten van Antoninus Pius en Marcus Aurelius, bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 148.

STEDUM.

Te *Krangweer*, in een wierde: bronzen beeldjes van Mercurius en van een Matrona.

Museum te Groningen: *Gids*, blz. 3. — R. Westerhoff, *Konst- en letterbode*, 1860, blz. 1, 82–83, 90–91. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 108. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 181.

TEN-BOER.

Te *Lellens*: een bronzen munt van Septimius Severus, bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen.

In de wierde te *Ten Post*: een bronzen munt van Marcus Aurelius.

Museum te Groningen.

In de wierde te *Wittewierum*: bronzen voorwerpen, mantelspelden en kralen.

Museum te Groningen. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 110.

LOPPERSUM.

Te *Loppersum*: bronzen beeldjes van Mercurius en van een naakten man.

Museum te Leiden: *Catalogus*, blz. 203–204, nr. 1207 en 1209. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 31 en 111, pl. XLI.

In de wierde van R. Kraak te *Loppersum*: een bronzen bakje en andere bronzen voorwerpen, een bronzen munt van Hadrianus.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1891, blz. 38.

In de wierde te *Wirdum*: een bronzen beeldje van Minerva.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1894, blz. 15; *Gids*, blz. 3. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 136.

'T ZANDT.

Te *Eenum*: terra-sigillata.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 232.

Te *Oosterwijtwerd*, bij *Leermens*: een bronzen munt van Hadrianus.

Museum te Groningen.

APPINGEDAM.

In de wierde De Wierhuizen, bij *Jukwerd*, bij de niet-methodische afgraving, bij het proefonderzoek en bij de latere systematische opgraving: Romeinsche munten, bronzen voorwerpen; aardewerk, o. a. scherven van terra-sigillata uit de 2de eeuw en uit lateren tijd.

Museum te Groningen. — A. E. van Giffen, *Versl. Geol. Sectie Geol. Mijnbouwk. Genootschap*, II (1916), blz. 192; *Voorloopig verslag van het proefonderzoek der wierde „De Wierhuizen”*: *Bijdr. Prov. Groningen*, II (1918), blz. 390–405; *Jaarversl. Ver. Terpenonderzoek*, I (1917), blz. 7–27, en II (1917–'18), blz. 4–22 (met teekeningen, plans en afbeeldingen).

In het *Kattendiep*, bij *Appingedam*: een zilveren munt van Traianus.

Museum te Groningen.

In de wierde te *Marsum*: bronzen voorwerpen en kralen.

Museum te Groningen: *Gids*, blz. 4.

HAREN.

Te *Onnen*: bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen.

Te *Harendermolen*: een munt van Faustina.

Voorloopige lijst: Groningen, blz. 109.

HOOGEZAND.

Te *Kropswolde*: een gouden munt van Iustinianus.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1912, blz. 12. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 114.

Te *Martenshoek*: een zilveren medaljon van Septimius Severus.

Museum te Groningen: *Gids*, blz. 4. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 113.

SLOCHTEREN.

Te *Kolham*: zilveren munten van Antoninus Pius en Maximinus.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 174.

ZUIDBROEK.

Te *Zuidbroek*: een zilveren munt van Marcus Aurelius.

Museum te Leiden: *Verslag*, XIV (1891), blz. 74. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 241.

WEDDE.

Onder *Wedde*: bronzen voorwerpen.

Museum te Groningen.

ONSTWEDDE.

Te *Mussel*, in het veen bij het *Musselkanaal*: twee bronzen munten van Magnentius.

Museum te Groningen: *Verslag*, 1904, blz. 9.

Bij *Kopstukken*, in 1889: 41 munten van Constans I, Constantius II, Magnentius en Decentius.

Museum te Groningen. — *Voorloopige lijst: Groningen*, blz. 164.

VLAGTWEDDE.

Bij het *Veldhuis*, ten zuiden van *Vlagtwedde*: een glazen fleschje.

Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 119.

Bij *Boertange*, in 1815: bronzen munten, o. a. van Galba.

Antiquiteiten, I (1820), blz. 160. — L. J. F. Janssen, *Drenthsche oudheden*, blz. 82. — *Naumljst*, blz. 11. — Pleyte, *Nederlandsche oudheden: Friesland*, blz. 121. — Holwerda, *Oudheidkundige kaart*, blz. 37.

AANVULLINGEN

EERSTE AFDEELING: TEKSTEN

Deel I, blz. 143:

Plinius, *Naturalis historia* IV 102

(*Britannia insula*) abest a Gesoriaco Morinorum gentis litore proximo traiectu L. Circuitu patere [XXXXVIII] LXXV Pytheas et Isidorus tradunt, 3 XXX prope iam annis notitiam eius Romanis armis non ultra vicinitatem silvae Calidoniae propagantibus. Agrippa longitudinem DCCC esse, latitudinem CCC credit, eandem Hiberniae, sed longitudinem CC minorem.

VARIANTEN. — 1. gesoriaco *F*², gesoriacu *A*, geseriaco *R*², geseriacu *hss.* — mormorum *E*², morionorum *a.* — 2. traiecto *D F E a.* — [XXXVIII] *R E a.* — *Martianus Capella oude uitg.*, [XXXVIII] *F*, [XXXVII] *D.* — LXXV *A*, LXV *exc.*, XXV *hss.* *Martianus Capella.* — 4. calidoniae *R A exc. uitg.*, calidoniae *hss.*, caledoniae *uitg. van Victorius.* — esse — CCC *A F*² *E*² *exc. oude uitg.*, ontbr. in overige *hss.* — 5. credit *A oude uitg.*, credidit *hss.*

AANTEEKENINGEN. — Afstand van Britannia tot het land van de Morini, afmetingen van Britannia.

1. *Gesoriaco Morinorum*, Boulogne-sur-mer aan het Nauw van Calais.

2. *L*, vijftig Romeinsche mijlen of 74 km, meer dan het dubbele van den werkelijken afstand.

— *Pytheas*, van Massilia.

— *Isidorus*, van Charax, een jongere tijdgenoot van Strabo.

4. *Agrippa*, in zijn *Commentarii* of *Chorographia*, die op last van Augustus is uitgegeven als een aanvulling van de groote wereldkaart; verg. A. Riese, *Geographi Latini minores*, blz. 5 fragm. 22; zie Deel I, blz. 69.

Deel I, blz. 280:

Tacitus, *Annales* XIV 29

Tum Paulinus Suetonius obtinebat Britannos. — — — Monam insulam, incolis validam et receptaculum perfugarum, adgredi parat navesque fabricatur 3 plano alveo adversus breve et incertum. Sic pedes; equites vado secuti aut altiores inter undas adnantes equis tramisere.

VARIANTEN. — 3. vada *J. Fr. Gronovius*, vadosa *Nipperdey*.

AANTEKENINGEN. — De gouverneur van Britannia, Suetonius Paulinus, valt het eiland Anglesey in de Iersche zee aan, 61 o. J. — Capelle, blz. 154.

1. *Paulinus Suetonius*, Suetonius Paulinus, de derde gouverneur van Britannia; verg. Tacitus, Agricola 14–16, en de aantekening op Agricola 18, in Deel I, blz. 183.

3. *equites*, der Bataafsche cohorten, die bijzonder bedreven waren in het oversteken van waterlooopen tezamen met hun paarden; verg. Annales XIV 38; zie ook Agricola 18.

Deel I, blz. 373 (te verbeteren):

II (XII) Pacatus, Panegyricus Theodosio Augusto 5, 2

2. Quid, inquam, faciam? quae Rhenus aut Vachalis vidit adgrediar? Iam se mihi Sarmatica caede sanguineus Hister obiciet. Attritam pedestribus
3 proeliis Bataviam referam? Saxo consumptus bellis navalibus offeretur.

VARIANTEN. — 3. Bataviam *M*, Britanniam *W*².

AANTEKENINGEN. — Theodosius, de vader van keizer Theodosius I, voert oorlog te land in Batavia en verslaat de Saksen ter zee, 368–370. — Riese XI 23.

3. *Bataviam*, het land tusschen Rijn en Waal. — Deze lezing is, in verband met het voorafgaande, zonder twijfel te verkiezen boven *Britanniam*, dat men in de uitgaven vindt. — Voor *Batavia* verg. Pan. VI (VII) 5, 3; VII (VI) 4, 2; VIII (V) 3, 3; IX (IV) 22, 2; XII (IX) 25, 2.

Deel I, blz. 376:

VIII (V): Panegyricus Constantio Caesari 3, 3

Partho quippe ultra Tigrim redacto, Dacia restituta, porrectis usque ad Danuvii caput Germaniae Raetiaeque limitibus, destinata Bataviae Britanni-
3 aeque vindicta, gubernacula maiora quaerebat aucta atque augenda res publica, et, qui Romanae potentiae terminos virtute protulerant, imperium filio pietate debebant.

AANTEKENINGEN. — Veldtocht van Constantius Chlorus in Batavia; verg. Panegyricus VIII (V) 8–9 (Deel I, blz. 376–377). — Riese IX 15.

Deel I, blz. 381:

XI (III): Mamertinus, Panegyricus genethliacus Maximiano Augusto 16, 4

— — — sub extrema septentrionis plaga, qua fervidum caput Danuvius evolvit quaque horridus secatur Alba Germaniam.

VARIANTEN. — 2. Alba *W. Meyer*, *Albis uitg.*

AANTEKENINGEN. — Maximianus beheerscht Germanië tot de Elbe.

Deel I, blz. 382 (aan te vullen):

XII (IX): Panegyricus Constantino Augusto 21, 5

(5) Non enim fessus proeliis et expletus victoriis, ut natura fert, otio te et quieti dedisti, sed eodem impetu, quo redieras in Gallias tuas, perrexisti
3 ad inferiorem Germaniae limitem, magna scilicet intercapedine temporis ac
brevis locorum distantia post annuam expeditionem statim bellum auspicatus
a Tiberi ad Rhenum, immo (ut omen et similitudo nominis [sit] et tua, im-
6 perator, magnitudo animi pollicetur) a Tusco Albula ad Germanicum Albam
prolaturus imperium.

VARIANTEN. — 1. victoriis *W*², victoribus *M*. — 4. bellum *Baehrens*, bello *M*,
bella *Langius*. — 5. Thiberi *M*. — [sit] *Livineius*, sic *Daniel*. — 6. Albam *Klotz*,
Album *M*, Albim *uitg.*

AANTEKENINGEN. — Constantinus I keert, na den veldtocht tegen Maxentius
in 313, terstond naar Gallië terug voor den oorlog tegen de Franken. — Riese IX
40. — Capelle, blz. 266–267 en 454.

Deel I, blz. 451:

85 A. — PAULINUS VAN NOLA

PONTIUS MEROPHIUS ANICIUS PAULINUS, geboren te Bordeaux in 353 of 354,
leerling van Ausonius, zegde het wereldlijke leven vaarwel en sloot zich aan bij
den kring van Sint Martinus van Tours, waartoe ook Victricius van Rouaan
behoorde, sedert 409 bisschop van Nola, overleden in 431. Van hem zijn een aantal
gedichten en een verzameling van brieven bewaard, onder andere een brief aan
Victricius, bisschop van Rouaan in Noord-Gallië.

A. Hauck, *Realencyclopädie für protestantische Theologie*, XV, blz.
55–59.

HANDSCHRIFTEN:

F = Florence, *Bibl. Laurenziana*, XXIII 20, van de 15de eeuw.
L = Lyon, *Bibl. de la ville*, ms. 535, van de 12de of 13de eeuw.
M = München, *Staatsbibliothek*, cod. lat. 26303, van de 13de eeuw.
O = Parijs, *Bibl. nationale*, ms. lat. 2122, van de 10de eeuw.
P = Parijs, *Bibl. nationale*, ms. lat. 9548, van de 15de eeuw.
U = Vaticaan, *Bibl. apostolica*, cod. Urbin. lat. 45, van de 15de eeuw.
v = Editio princeps (Parijs, 1515).

UITGAVE: W. von Hartel, *Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum*,
XXVIII (1894).

Paulinus, Epist. XVIII 4

Sicut terra Zabulon quondam et Nephthalim, via maris trans Iordanem Galilaeae, qui sedebant in regione umbrae mortis, lucem viderunt magnam, 3 ita et nunc terra Morinorum situ orbis extrema, quam barbaris fluctibus fremens tundit Oceanus, gentium populus remotarum, qui sedebat in latebris via maris harenosa extra Iordanem, antequam pinguescerent fines deserti in ea, 6 orta sibi per tuam sanctitatem a domino luce gaudentes corda aspera Christo intrante posuerunt. Ubi quondam deserta silvarum et littorum pariter intuta advenae barbari aut latrones incolae frequentabant, nunc venerabiles et 9 angelici sanctorum chori urbes oppida insulas silvas ecclesiis et monasteriis plebe numerosis, pace consonis celebrant. Quod quamquam in totius Galliae populis ut ubique gentium Christus operetur, qui totum orbem circuit quaerens 12 dignos se et per nationes in animas sanctas se transfert et in viis directionis ostendit se hilariter et omni providentia occurrit amatoribus suis, tamen in remotissimo Nervici littoris tractu, quem tenui antehac spiritu fides veritatis 15 adflaverat et potissimum in vas electionis excerpit, in te prima refulsit clarius, incaluit ardentius et propius adparuit, et in quo sanctificaret illic nomen suum et per cuius nomen etiam solis ab occasu in omnem terram sonus eius 18 exiret adsumpsit.

VARIANTEN. — 1. neptalin *O*, neptalim *hss.* — 2. qui, et qui *L M v.* — regionem *F P U.* — 3. terra, in terra *v.* — murinorum *hss.* — situ, sicut *F U.* — 4. populi *v.* populis *L.* — sedebant *v.* — 5. pinguesceret *F L M P U.* — fines *O*, fides *hss.* — 6. orta, orata *O.* — a, in *F.* — corde *O.* — 7. litterum *O.* — in tota *O*, intuita *U.* — 8. barbaria *O.* — uenerabilis *O.* — 10. consones *O*, consona *v.* — in *O*, *ontbr. in hss.* — 11. ut, et *v.* — 12. digno *O.* — et in, in *O.* — 13. prudentia *F.* — 15. et, in te *M.* — in *ontbr. in L M*, et in te potissimum ut uas *Hartel.* — excerpit *O v, ontbr. in hss.* — primo *F L M*, pimo *U.* — 17. solis ab *O*, a solis *F M P U*, solis *L.*

AANTEKENINGEN. — Kerken en kloosters in het land van de Morini en aan den Tractus Nervici litoris ten tijde van Sint Victricius, in het begin van de 5de eeuw.

6. *tuam*, van Sint Victricius, aan wien deze brief van Sint Paulinus is gericht.

Deel I, blz. 456 (aan te vullen):

Claudianus XXI: De consulatu Stilichonis I 188—231

228 Ut procul Hercyniae per vasta silentia silvae
venari tuto liceat, lucosque vetusta
230 religione truces et robur numinis instar
barbarici nostrae feriant impune bipennes.

VARIANTEN. — 228. hercinie *P*, hercenie *B*, orcynie *A.* — 230. religione, in regione *V.* — robur *P V Π*, robora *V φ.* — 231. barbarica *P.* — feriunt *P.* — bipennes, secures *A.*

AANTEKENINGEN. — Door den inspectietoht van Stilicho aan den Rijn is de macht van het Rijk daar zóó versterkt, dat de Romeinen ongestoord kunnen gaan jagen in het Hercynische Woud en daar de heilige eikenboomen zouden kunnen vellen. — Riese XII 43.

Deel I, blz. 473 (aan te vullen):

Orosius, Historiae VII 40, 3—4

6 (4) — — — Constantinus ex infima militia propter solam spem nominis sine merito virtutis eligitur. Qui continuo ut invasit imperium, in Gallias transiit. Ibi saepe a barbaris incertis foederibus inlusus, detrimento magis reipublicae
9 fuit.

VARIANTEN. — 8. saepe, sibi *D.* — *a ontbr. in D.* — detrimento *D.*

AANTEKENINGEN. — Constantinus III in Gallië. — Riese XII 58.

6. *Constantinus*, Flavius Claudius Constantinus, bekend als Constantinus III (407–411).

7. *in Gallias transiit*, in 407.

8. *incertis foederibus*, o. a. met de Alanen en met de Burgondiërs; verg. Olympiodorus, fragm. 17.

Deel I, blz. 474:

89 A. — OLYMPIODORUS

OLYMPIODORUS uit Thebe in Egypte, geboren niet lang vóór 380, overleden na 425, schreef een geschiedenis van het West-Romeinsche rijk van 407 tot 425, waaruit ons een aantal fragmenten is bewaard.

W. Haedicke, *Realencyclopädie*, XVIII, 201–207.

UITGAVEN. — C. Müller, *Fragm. Hist. Graec.* IV (1868), blz. 57–68. — *Historici Graeci minores* (1870), blz. 450–472.

Olympiodorus, fragm. 17

Ὅτι Ἰοβῖνος ἐν Μουνδιακῷ τῆς ἐτέρας Γερμανίας κατὰ σπουδὴν Γῶαρ, τοῦ Ἀλανοῦ, καὶ Γυντιαρίου, ὃς Φύλαρχος ἐχρημάτιζε τῶν Βουργοντιόνων, τύραννος
3 ἀνηγορεύθη

AANTEKENINGEN. — Olympiodorus, fr. 17 (Müller, *Fragm. Hist. Gr.*, IV, blz. 61; *Hist. graeci min.* I, blz. 456). — Riese XII 63.

Iovinus tot keizer uitgeroepen te Mundiacum in Germania Secunda, met medewerking van Goar, den koning der Alanen, en van Gundahar, den koning der Burgondiërs, 411. — E. Stein, *Ber. Röm. Germ. Komm.* XVIII (1928), blz. 98–100; H. Grégoire, *Byzantion*, V (1930), blz. 767; IX (1934), blz. 1–39; X (1935), blz. 215–245 en 775–776; L. Schmidt, *Gesch. der deutschen Stämme*, I (2de uitg. 1934), blz. 135; F. L. Ganshof en H. Grégoire, *Revue belge de philol. et d'histoire*, XIII (1934), blz. 1094; XIV (1935), blz. 195–211 en 697–704; J. Vannérus, *Revue belge*, XIV (1935), blz. 1577–1578; XV (1936), blz. 5–22; A. W. Byvanek, *Mnemosyne*, 3de S. VI (1938), blz. 380–381; VII (1939), blz. 76–79.

1. Ἰοβίνος. — Over het optreden van Iovinus als keizer verg. J. Sundwall, *Weströmische Studien* (1905), blz. 9–12; E. Stein, *Geschichte des spät-römischen Reiches*, I (1928), blz. 400; F. Lot, Chr. Pfister en F. L. Ganshof, *Les destinées de l'empire en occident de 395 à 888* (1928), blz. 42–43.

— Μουνδιακῶ — Γερμανίας. — Gewoonlijk leest men, ten onrechte, *Μογοντιακῶ τῆς πρώτης Γερμανίας*, Mainz in Germania Prima.

Deel I, blz. 485:

Salvianus, De gubernatione Dei VI 39

Non enim hoc agitur iam in Mogontiacensium civitate, sed quia excisa atque deleta est; non agitur Agrippinae, sed quia hostibus plena; non agitur in 3 Treverorum urbe excellentissima, sed quia quadruplici est eversione prostrata; non agitur denique in plurimis Galliarum urbibus et Hispaniarum.

VARIANTEN. — 1. maguntiacensium *B.* — excissa *T.* — 2. non agitur enim *B.* — in *Pauly*, ontbr. in *hss.* — 4. implurimis *A.*

AANTEKENINGEN. — Rampzalige toestand van Gallië tegen het einde van de eerste helft der vijfde eeuw: ondergang van Mainz, Keulen door de Germanen bezet, Trier voor de vierde maal verwoest. — Riese XII 78.

Deel I, blz. 485:

Salvianus, De gubernatione Dei VII 50

Ac primum a solo patrio (*gens ignavissima*) effusa est in Germaniam proximam, nomine barbaram ditione Romanam; post cuius primum exitium 3 arsit regio Belgarum deinde opes Aquitanorum luxuriantium et post haec corpus omnium Galliarum.

VARIANTEN. — 2. proximam *Pauly*, provinciam *Hartel*, primam *A B Halm*.

AANTEKENINGEN. — Aanval van de Germanen, eerst in Germania Prima, daarna in Belgica en in geheel Gallië tot Aquitanië. — Riese XII 81.

Deel I, blz. 485 (aan te vullen):

Prosper, Epitoma chronicon

406. — Arcadio VI et Probo. — Wandali et Halani Gallias traiecto Rheno ingressi II kal. Ianuarias.
- 3 407. — Honorio VII et Theodosio II. — Constantinus in Brittania tyrannus exoritur et ad Gallias transit.
411. — Theodosio Aug. IIII cons. — Constantinus per Honorii duces
6 Constantium et Ulphulam apud Arelatense oppidum victus et captus [ac post in Italiam adductus interficitur].
413. — Lucio v. c. consule. — Burgundiones partem Galliae propinquam
9 Rheno optinuerunt.
428. — Felice et Tauro. — Pars Galliarum propinqua Rheno, quam Franci possidendam occupaverant, Aetii [comitis] armis recepta.
- 12 429. — Florentio et Dionysio. — Felice ad patriciam dignitatem provecto Aetius magister militum factus est.
435. — Theodosio XV et Valentiniano IIII. — Eodem tempore Gundicharium Burgundionum regem intra Gallias habitantem Aetius bello obtrivit pacemque ei supplicanti dedit, qua non diu potitus est, siquidem illum Chuni cum populo suo ab stirpe deleverint.

VARIANTEN. — 1. Wandali *V*, uandali *hss.* — et thalani *M*, et thalanni *Y*, et alani *hss.* — transiecto *V*. — rehenno *B*. — 2. ingressi II kl ianuar *M Y*, III kalendas ianuarias ingressi *R*, prid. k. ian. ingressi *hss.*, ingressi sunt *V*. — 3. brittanias *V*. — 4. exhortus *V*. — ad *ontbr. in O*. — 5. theodosio aug. IIII cos. *L O Z*, theodosius augustus IIII consul *M Y*, theodosio IIII cons. suo *X F P*, theodosio IIII cons. *R*, theodosio *V*. — constantinus areto capitur *V*. — ducis *O*. — 6. ulpulam *O*, ulfulam *Z X F H*. — arelatensem *Ar Z X F*, arelatensis *H*, archilatense *M*, archilatensem *Y*, arelatenti *P*, areto *V*. — et captus *hss.*, et captus est *L Z X F P*. — ac — interficitur *uitsluitend in H*. — 8. luciano *L Z X F P*. — burgundiones *Z F P*, bugurdiones *O*. — propinquam *M Y A L O R B*, propinqua *H*, propinquantem *Z X F P*. — 9. rehenno *B*, rhenum *P*, regno *O R*. — 10. partes galliarum quas franci occupauerant aetius recepit *V*. — gauliarum *H*. — rehenno *B*. — 11. occupauerunt *O H*. — ab aetio comite recepta *O R*. — etio comiti *Z*. — praecepta *A*. — 12. felicem *Z*, foelicem *R*. — dignitatem, ciuitatem *Z*. — prouectum *R v*, profecto *O Z*. — 13. aetius, eius *O*. — 14. et *ontbr. in R*. — IIII, tercio *H*. — gundicarium *Y A L X R F P*, gundigarium *O*, gundicarum *Z*, gundichario *M*, regnum diacharium *H*. — 15. burgurzionum *F*, burguntionum *P*, burgundiorum *Ar H*, burgundorum *Ast*. — reges *Z*. — gaulias *H*. — aetius, itius *Z*. — obtrivit, optinuit *L R*. — 16. eis supplicantibus *H*. — qua, quia *O*. — chuni *M Y A L*, unni *Z F P*, hunni *X*, huni *R H*, ugni *O*. — 17. ab *M Y*, ac *A L Z X F H*, hac *O*, atque *P*. — deleuerunt *L P*, deluerunt *O*.

AANTEEEKENINGEN.

406. — Inval van de Vandalen en Alanen in Gallië. — Riese XII 54. — Verg. Cassiodorus, Chronica.

407. — Constantinus III, in Britannië tot keizer uitgeroepen, steekt naar Gallië over.

411. — Constantinus III, door de generaals van Honorius, Constantius (de latere keizer Constantius III) en Ulphulas, te Arles gevangen genomen.

413. — Aan de Burgundiërs wordt een gedeelte van Gallië aan den Rijn afgestaan. — Riese XII 64. — Verg. Cassiodorus, *Chronica*.

428. — Aetius bezet het Frankische gebied aan den Rijn. — Riese XII 68. — Verg. Cassiodorus, *Chronica*.

429. — Aetius tot magister militum bevorderd.

435. — Aetius verslaat Gundicharius, den koning der Burgundiërs; korten tijd later worden de Burgundiërs door de Hunnen vernietigd. — Riese XII 71. — Verg. Cassiodorus, *Chronica*.

Deel I, blz. 487:

96 A. — CHRONICA GALLICA

CHRONICA GALLICA, kroniek, die gewoonlijk ten onrechte op naam van Prosper werd gesteld, ontstaan in Gallië kort na het midden van de vijfde eeuw, eindigend met het jaar 452.

HANDSCRIFTEN:

B = Bamberg, *Staatsbibliothek*, E III 18, van de 11de eeuw.

L = Londen, *British Museum*, Add. ms. 16974, van de 9de eeuw.

M = München, *Universitätsbibliothek*, ms. 6, van de 11de eeuw.

UITGAAF. — Th. Mommsen, *Monumenta Germaniae historica. Auctores antiquissimi*, IX: *Chronica minora*, I (1892), blz. 615 en volg.

Chronica Gallica

118. Bellum contra Burgundionum gentem memorabile exarsit, quo universa paene gens cum rege per Aetium deleta.

3 128. Sapaudia Burgundionum reliquiis datur cum indigenis dividenda.

VARIANTEN. — 1. burgundionum bellum contra *L*^a. — 2. per aetio *B*, percio *M*.

AANTEKENINGEN.

118. Ondergang van de Burgundiërs, 436. — Prosper, *Epit. Chron.* 1322 (435); Hydatius 108 (436) en 110 (437); Cassiodorus, *Chronica*, 435. — Verg. E. Stein, *Geschichte des spät-römischen Reiches*, I (1928), blz. 480–481; Byvanck, *Mnemosyne*, 3e S. VII (1939), blz. 77.

128. De Burgundiërs in Sapaudia gevestigd, 443. — Verg. F. Stähelin, *Die Schweiz in römischer Zeit* (2de uitg. 1931), blz. 306–307; L. Schmidt, *Geschichte der deutschen Stämme*, I (2de uitg. 1934), blz. 137–138.

Deel I, blz. 489:

Apollinaris Sidonius, Carmen V

- 206 Istum iam Gallia laudat
 207 quodque per Europam est. Rigidis hunc abluit undis
 Rhenus, Arar, Rhodanus, Mosa, Matrona, Sequana, Ledus,
 Clitis, Elaris, Atax, Vacalis; Ligerimque bipenni
 210 excisum per frusta bibit. Cum bella timentes
 defendit Turonos, aberas; post tempore parvo
 pugnastis pariter, Francus qua Cloio patentes
 213 Atrebatum terras pervaserat. Hic coeuntes
 claudebant angusta vias arcuque subactum
 vicum Helenam flumenque simul sub tramite longo
 216 artus suppositis trabibus transmiserat agger.
 Illic te posito pugnabat ponte sub ipso
 Maiorianus eques.

VARIANTEN. — 208. arax *F*. — 209. olitis *Parisinus 2782 en Bernensis*. — arax *C F P*. — vacalis *M T*, uuacalis *C F*, uuacalix *P*. — ligeremque *M*. — 210. excisum *P*. — frustra *T C F P*. — tum *M*. — 211. defenditur uno saberas *M^a*, defendetur ono saberas *M^b*. — 212. francus *M*, francis *T C P*, fracis *F*. — cloro *F*. — 213. atrabatum *M*. — pervaserit *F*, parvas erat *M*. — 214. viam *M^a*. — 215. sub, in *F*. — 216. artum *F*.

AANTEKENINGEN. — Uit den Panegyricus op keizer Maiorianus, 457–461. — Het gedicht dateert uit het einde van 458.

Deel I, blz. 520 (aan te vullen):

Cassiodorus, Chronica

413. — Lucius v. c. cons. — His consulibus Burgundiones partem Galliae Rheno tenere coniunctam.
 15 428. — Felix et Taurus. — His consulibus Aetius multis Francis caesis quam occupaverant propinquam Rheno partem recipit Galliarum.
 435. — Theodosius XV et Valentinianus III. — — — Gundicharium
 18 Burgundionum regem Aetius bello subegit pacemque ei reddidit supplicanti, quem non multo post Hunni peremerunt.

VARIANTEN. — 13. cons. *P*. — 17. theosius *P¹*. — ualerianus *M*. — cundicharium *P*. — 18. bungundionum *P*, burgundinem *M*. — actius *M*. — 19. multi *M*.

AANTEKENINGEN.

413. — Aan de Burgondiërs wordt een gedeelte van Gallië aan den Rijn afgestaan. — Riese XII 64. — Verg. Prosper, Epit. chron.

428. — Aetius bezet het Frankische gebied aan den Rijn. — Riese XII 69. — Verg. Prosper, Epit. chron.

435. — Aetius verslaat Gundicharius, den koning der Burgondiërs; korten tijd later worden de Burgondiërs door de Hunnen vernietigd. — Riese XII 71. — Verg. Prosper, Epit. chron.

Deel I, blz. 526 (aan te vullen):

Gregorius, Historia Francorum II 9

Renatus Profuturus Frigiretus, cui iam supra meminimus, cum Romanum refert a Gothis captam atque subversam, ait: „Interea Respendial rex Alamannorum, Goare ad Romanos transgresso, de Rheno agmen suorum convertit, Wandalis Francorum bello laborantibus, Godigyselo rege absumpto, aciae viginti ferme milibus ferro peremptis, cunctis Wandalorum ad internitionem delendis, nisi Alamannorum vis in tempus subvenisset”. Monet nos haec causa, quod cum aliarum gentium regis nominat, cur non nomet et Francorum. — — Item cum Constantinum obsidere scribit, ita dicit: „Vix dum quartus obsidionis Constantini mensis agebatur, cum repente ex ulteriore Gallea nuntii veniunt, Iovinum adsumpsisse ornatus regius et cum Burgundionibus, Alamannis Francis, Alanis omnique exercitu inminire obsidentibus. — — Treverorum civitas a Francis direpta incensaque est secunda inruptione. — — Eodem tempore Castinus domesticorum comes expetitionem in Francos suscepta ad Gallias mittitur”.

VARIANTEN. — 28. Profuturos *A 1*. — Frigiridus *A 1 . B 2*, Frigeridus *B 5 . C 1*. — 29. refret *B 2*. — Gotis *C 1*. — adque *B 2*. — Alanorum *A 1 . D 1*. — 30. Goare, arego *B 1*, a regno *C 1 . 2 . 3*. — Romanus *B 2*. — transgressu *B 5*. — Reno *B 2*, Regno *C 1*. — 31. Vandal. *B 2*. — Godegiselo *A 1*, Godigysilo *B 2*, Godegisilo *B 5*, Godaeghisilo *C 1*. — assumpto *A 1*, adsumpto *C 1*. — aciem *B 2*. — 32. viginti *B 2*. — ferme viginti *A 1*. — perimptis *B 2*. — internicionem *A 1 . B 5*, internitione *B 2*. — 33. Alanorum *A 1 . B 5*. — movet *A 1 . B 5*, monit *B 2*. — hec *B 2*. — 34. aliorum *B 2 . C 1*. — reges *A 1 . B 5 . C 1*. — quur *C 1*. — 35. obsederi *A 1*, obsedere *B 4 . B 5 . C 1*. — obsidiones *B 1*. — 36. Contantini *B 4*. — menses *B 1*. — repenti *B 5*. — Gallia *B 2 . B 4 . B 5*. — nuncii *B 5*. — 37. Iovenum *B 2*. — ornatos *B 5 . C 1*. — regios *A 1 . B 2 . B 4 . B 5*. — et, e *B 2*. — 38. inminere *A 1 . B 4 . C 1*, inminiri *B 5*. — obsidentibus *B 2 . B 5*. — 39. de-repta *B 2*. — 40. domesticus *D 1*. — comis *B 2 . B 5 . C 1*. — expetitione *A 1*, expeticionem *B 2*, expeditionem *C 1*. — Francus *B 2*. — 41. Galleas *C 1*. — mititur *B 2*.

AANTEKENINGEN. — Aanval van de Germanen op Gallië, 406; optreden van Iovinus als keizer, Trier door de Franken ingenomen, Castinus tegen de Franken naar Gallië gezonden, 411. — Riese XII 55 en XII 62.

30. *Goare*; verg. Olympiodorus, fragm. 17.

35. *Constantinum*, Constantinus III (407–411).

37. *Iovinum*; verg. Olympiodorus, fragm. 17.

40. *Castinus*; verg. O. Seeck, Realencyclopädie, III, c 1761–1762.

Deel I, blz. 527:

Gregorius, *Historia Francorum* II 11—12

In Galliis autem Egidius ex Romanus magister militum datus est.

12. — — — Denique Franci, hunc (Childericum) eiectum, Egidium sibi, quem superius magistrum militum a re publica missum diximus, unanimiter regem adsciscunt.

VARIANTEN. — 1. Galleis *B 4 . C 1*. — Aegydius *A 1*, Aegidius *B 4 . C 1*. — Romanis *A 1 . B 4 . B 5*, Romanos *C 1*. — 4 Aegydius *A 1 . C 1*. — 5. unanimiter *B 5 . C 1*

AANTEKENINGEN. — Aegidius, de Romeinsche legercommandant in Gallië, koning der Franken. — Riese XII 95 noot.

1. *magister militum datus est*, na den dood van keizer Avitus, in 456, bij het optreden van Maiorianus als keizer, in 457, gelijk in het voorafgaande wordt medegedeeld. — In de *Historia Francorum* worden Aegidius als *Rex Romanorum* betiteld.

Deel I, blz. 527:

Gregorius, *Historia Francorum* II 18

Mortuus est autem Egidius et reliquit filium Syagrium nomine.

VARIANTEN. — 1. mortuos *B 1*. — Aegidius *B 4*. — reliquid *A 1 . B 2 . 4 . C 1*. — Siagrius *A 1 . C 1*. — nomen *C 1*.

AANTEKENINGEN. — Aegidius overleed, in 464, en werd opgevolgd door zijn zoon Syagrius.

Deel I, blz. 530:

116. HISTORIA FRANCORUM.

HANDSCHRIFTEN:

- A 2* = Kamerijk, *Bibl. de la ville*, ms. 711, van de 9de eeuw.
- A 3 a¹* = Leningrad, *Staatsbibliotheek*, hs. F. Otd. IV 4, van de 9de eeuw.
- A 3 b* = Vaticaan, *Bibl. apostolica*, cod. Reg. lat. 713, van de 8ste of 9de eeuw.
- A 3 β²* = Karlsruhe, *Landesbibliothek*, hs. A. 5, van de 12de eeuw.
- A 3 β³* = Weenen, *Universitätsbibliothek*, hs. 3334, van de 15de eeuw.
- B 1 a* = Londen, *British Museum*, Arund. ms. 375, van de 9de eeuw.
- B 1 b* = Montpellier, *Bibl. de l'école de médecine*, ms. H. 360, van de 15de eeuw.
- B 2 a²* = Vaticaan, *Bibl. apostolica*, cod. Pal. lat. 966, van de 8ste eeuw.
- B 2 b¹* = Leiden, *Universiteitsbibliotheek*, cod. Voss. lat. oct. 86, van de 9de eeuw.

Deel I, blz. 531:

Historia Francorum 8

8. In illis diebus coeperunt Franci Agripinam civitatem super Renum
 vocaveruntque eam Coloniam, quasi coloni inhabitaverunt in eam. Multo populo
 3 Romanorum a parte Egidii illic interfecerunt; ipse Egidius fugiens evasit.
 Venerunt itaque Treveris civitatem super Mosellam fluvium vastantes terras
 illas et ipsam succedentes coeperunt. Post haec igitur mortuus est Egidius
 6 Romanorum rex. Siagrius enim, filius eius, in regnum eius resedit; constituit
 sedem regni sui in Suessionis civitate.

VARIANTEN. — 1. fluvium Renum *B 1 a.* — 2. vocaverunt *A 3 a¹.* — coloniam *B 1 a.* — in ea multos populos *A 3 a¹. b.* ea multos Romanorum *A 3 β³.* Multum quoque populum *B 1 b.* — 3. Romanorum, Alanorum *B 1 a. b.* — 4. civitate *A 2. B 2 b¹.* — Musellam *B 2 a².* — terram illam *B 1 a.* — 5. ipsamque *B 1 a. b.* — 6. eius successit constituitque *A 3 β³. β².*

AANTEKENINGEN. — Keulen en Trier door de Franken veroverd; Aegidius opgevolgd door zijn zoon Syagrius. — Riese XII 95.

1. *in illis diebus*, toen Aegidius Romeinsche legercommandant in Gallië was, 457-464.

— *coeperunt Franci Agrippinam*, waarschijnlijk in 458.

4. *Treveris - coeperunt*, waarschijnlijk eveneens in 458.

5. *mortuus est Egidius*, in 464.

6. *Siagrius*, Syagrius de zoon van Aegidius, die als Romeinsch gezagvoerder in Gallië optrad; zijn macht was beperkt tot de omgeving van Soissons. Aan dit laatste deel van het West-Romeinsche rijk is in 486 een einde gemaakt door Clovis, den koning der Franken.

TWEEDE AFDEELING: INSCRIPTIES

Deel II, blz. 78:

14 A

M F F.

AANTEEKENINGEN. — Stempel op een dakpan, gevonden te *Maastricht* achter het koor van de O. L. Vrouwekerk bij de opgravingen in 1921.

W. Goossens, *Oudheidkundige Mededeelingen*, N. R. IV (1923), blz. 49.

DEEL II, blz. 89:

GREVENBICHT

57 A

A A F.

AANTEEKENINGEN. — Stempel op een tegel, gevonden te *Grevenbicht*.

W. Goossens, *Oudheidkundige Mededeelingen*, N. R. V (1924), blz. 53.

Deel II, blz. 171:

OPHEMERT

284 A

Deae Iseneucaeg(a)e Fl(avius) F[i]l[i]nus P(ublii) f(ilius), tribun(us) [Le]g(ionis) XXX U(lpiae) V(ictricis) Severian(a)e [Alexandrian(a)e, ar]am cum
3 (a)ede sua a so[lo] fecit; v(otum) s(olvit) l(ibens) m(erito) Imp(eratore) d(omino)
n(ostro) Severo [Alexandro co(n)s(ule)].

AANTEEKENINGEN. — *Zennewijnen* bij Tiel, thans in het Museum te Leiden.

A. Oxé, *Oudh. Meded.* N. R. XII (1931), blz. 5-12; C. W. Vollgraff, *Mnemosyne*, LIX (1932), blz. 430; *Rev. arch.* 6de S. II (1933), blz. 409

nr. 157; A. W. Byvanck, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 319; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 118 nr. 256.

1. *Iseneucaeg(a)e*, Nesselhauf; volgens Oxé wellicht: *Isenbucaegae*. — Deze godin is ons volmaakt onbekend; verg. J. de Vries, *Altgermanische Religionsgeschichte*, I (1935), blz. 207, pl. 8; volgens S. Gutenbrunner, *Die germanischen Götternamen der antiken Inschriften* (1936), blz. 110, is haar naam mogelijk afgeleid van een plaatsnaam als *Insenbuciacum*.

— *Fl. Filinus P. f.*, Nesselhauf; volgens Oxé: *Ulp(ius) Filinus, p(rimi)p(ilaris)*. — De lezing van den naam is niet zeker; het is evenwel zeer onwaarschijnlijk, dat een tribunus van een legioen vroeger eerste centurio zou zijn geweest.

2. [*Alexandrianae*]. — Dit woord is, evenals in regel 4, opzettelijk weggekapt na den dood van keizer Severus Alexander in 235.

3. *a solo fecit*, Nesselhauf; volgens Oxé: *a se refecit*.

— *Imp. d. n. Severo Alexandro cos.*, Nesselhauf; volgens Oxé: *Imp. d. n. Severo Alexandro Aug. cos.* — De steen is dus opgericht in het jaar 222 na 11 Maart.

Deel II, blz. 195:

327 A

Eros Solones.

AANTEKENINGEN. — Inscriptie op een bronzen strigilis, gevonden bij de opgravingen op het Domplein te *Utrecht*, thans in het museum aldaar.

Opgravingen op het Domplein te Utrecht: Wetenschappelijke verslagen, I—II (1934), blz. 50; *Année épigr.* 1935, nr. 143.

327 B

Lucius f(ecit).

AANTEKENINGEN. — Inscriptie op een pincet, gevonden bij de opgravingen op het Domplein te *Utrecht*, thans in het museum aldaar.

Opgravingen op het Domplein te Utrecht: Wetenschappelijke verslagen, III (1936), blz. 101; *Année épigr.* 1937, nr. 234.

327 C

Ex(ercitus) Ger(manici) Inf(erioris).

Leg(ionis) I M(inerviae).

3 Leg(ionis) XXX.

Vex(illariorum) L(egionis) XXX.

Coh(ortis) II Hisp(anorum) Ped(. . . .) P(. . . .) f(ecit).

6 Sub Didio Iuli(ano) co(n)s(ulari).

Macr(ini) co(n)s(ularis).

AANTEEKENINGEN. — Stempels op baksteen, gevonden bij de opgravingen op het Domplein te *Utrecht*, thans in het museum aldaar.

Opgravingen op het Domplein te Utrecht: Wetenschappelijke verslagen, I–II (1934), blz. 14, 24–32 en 58–60; III (1936), blz. 93–95 en 113–114; IV (1938), blz. 149 en 155–156. — J. Vannérus, *Rev. arch.* 6de S. IV (1935), blz. 55–60; A. W. Byvanek, *Mnemosyne*, 3de S. II (1934–'35), blz. 310–311; A. Roes, *Rev. ét. anc.* XXXVII (1935), blz. 459; *Année épigr.* 1935, nr. 135–142; 1936, nr. 89, 92 en 111; 1939, nr. 282–284.

Deel II, blz. 196:

329 A

Leg(ionis) I Min(erviae).

AANTEEKENINGEN. — Stempel op het fragment van een dakpan, gevonden in de buurt van den „Hooge Burcht” bij *Zwammerdam*.

Versl. Rijks Verz. LX (1937), blz. 71; LXI (1938), blz. 95.

Deel II, blz. 218:

HERWEN EN AART

379 A

I(ovi) o(ptimo) m(aximo) M(arcus) Val(erius) C[h]alcidic[us], praef(ectus) C[(o)h(ortis)] II c(ivium) R(omanorum) eq(uitatae) p(iae) f(idelis), [. . . .].

AANTEEKENINGEN. — Opgebaggerd in de nabijheid van *Herwen*.

C. W. Vollgraff, *Meded. Kon. akad. Afd. letterkunde*, N. R. I (1938), blz. 556–558; N. R. II (1939), blz. 141–143; *Gelre*, 42 (1939), blz. 5–7; J. H. Holwerda, *Germania*, 23 (1939), blz. 31–32; *Année épigraphique*, 1939, nr. 106 en 129.

2. *Cohortis I civium Romanorum equitatae piae fidelis*; verg. Deel II, blz. 416.

379 B

M(arcus) Mallius M(arci) f(ilius) Galer(ia tribu) Genua (domo), mile(s) Leg(ionis) I (centuriae) Rusonis, anno(rum) XXXV, stip(endiorum) XVI.
3 Carvio ad molem sepultus est. Ex test(amento) heredes duo f(aciendum) c(uraverunt).

AANTEEKENINGEN. — Opgebaggerd in de nabijheid van *Herwen*.

C. W. Vollgraff, *Meded. Kon. akad. Afd. letterkunde*, N. R. I (1938), blz. 558–576; N. R. II (1939), blz. 141–143; *Gelre*, 42 (1939), blz. 7–12;

J. H. Holwerda, *Germania*, 23 (1939), blz. 32–33; *Année épigraphique*, 1939, nr. 107 en 130.

2. *Legionis I*, bedoeld is Legio I Germanica, het corps, dat tot omstreeks 40 in garnizoen heeft gelegen te Keulen en daarna tot 70 te Bonn; verg. Deel II, blz. 328.

3. *Carvio*, zonder twijfel de plaats, die als *Carvone* wordt vermeld in het Itinerarium Antonini (Deel I, blz. 536) en op de Tabula Peutingeriana (Deel II, blz. 543).

— *ad molem*. — Gewoonlijk denkt men aan den dijk of dam, waarvan de bouw onder Drusus is begonnen; dit werk is niet lang na 50 voltooid en in 70 tijdens den opstand der Bataven op last van Civilis vernield; verg. Tacitus, *Annales* XIII 53 (Deel I, blz. 278) en *Historiae* V 19 (Deel I, blz. 246); in de *Historiae* wordt deze dam als een *moles* aangeduid, terwijl in de *Annales* sprake is van een *agger*. Men kan intusschen even goed aan een ander werk van imponcerende afmetingen denken.

379 C

Iuni(i) Sencudi (centuriae) I(ulii) Irvi.

AANTEKENINGEN. — Inscriptie, gegrift op een bronzen soldatenhelm, gevonden bij baggerwerk in den Rijn ter hoogte van *Lobith*, thans in het Museum G. M. Kam te Nijmegen.

Versl. Rijks Verz. LIII (1930), blz. 72 en 75 (met een afb.).

Deel II, blz. 218:

380 A

[Leg(ionis) V] S(exti) Valeri(i).

AANTEKENINGEN. — Stempel op een Romeinschen baksteen, gevonden op *Montferland* onder *Bergh*, thans in het Museum te Utrecht.

A. Oxé, *Germania*, 25 (1941), blz. 206–208.

Deel II, blz. 219:

WAGENINGEN

381 A

Ex(ercitus) Ger(manici) Inf(erioris).

AANTEKENINGEN. — Stempel op een dakpan, gevonden aan den Westberg bij *Wageningen*.

Gelre, 42 (1939), blz. XXVIII.

Deel II, blz. 232:

411 A

[Nero] Cl[au]diu(s) Ti(berii) f(ilius) [Drus]us Ge[r]man[ic]us, [co(n)s(ul), p]r(actor) urb(anus), q(uaestor), aug(ur), imp(erator) [est appellat]us [i]n 3 Germania.

AANTEKENINGEN. — Rome, op het Forum van Augustus. — R. Paribeni, *Not. d. scavi*, 1933, blz. 460–461; *Année épigraphique*, 1934, nr. 151; A. W. Byvanck, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 319.

1. *Nero – Germanicus*, Drusus, de bekende stiefzoon van Augustus; blijkens den bijnaam Germanicus is de inscriptie na zijn dood, in 9 v. Chr., opgericht.

Deel II, blz. 233:

415 A

Ti(berius) Cl[audius] Drusi f(ilius) C[ae]sar Aug(ustus) Germ(anicus)], ponti[f(ex) max(imus), trib(unicia) pot(estate) XII, i]mp(erator) XXVII, 3 [co(n)s(ul) V, p(ater) p(atriciae),] no, leg(ato) [Aug(usti) pro pr(aetore),], leg(ato) Aug(usti), Legio I.

AANTEKENINGEN. — Bonn, op het terrein der vesting van Legio I. — De inscriptie heeft betrekking op den bouw van de legioensvesting te Bonn ten tijde van keizer Claudius. — H. von Petrikovits, *Germania*, 21 (1937), blz. 233; *Année épigraphique*, 1938, nr. 75; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 109 nr. 213.

2. *imp. XXVII*, in de jaren 52 tot 54.

3. [.]no, wellicht *Pompeio Paulino*.

— *leg. Aug. pro pr.*, legercommandant in Germania Inferior.

4. *leg. Aug.*, commandant van Legio I.

415 B

Ti(berio) Claudio Ca[esa]re Aug(usto) Germ(anico), imp(eratore) XII, p(ontifice) m(aximo), tr(ibunicia) po[t(estate) V]II, co(n)s(ule) IIII, p(atre) 3 p(atriciae), [Q(uinto) Curtio Ruf]o leg(ato) Aug(usti) pro pr(aetore), M(arco) Lic[inio] Se[necione] leg(ato) Aug(usti), Leg[io] XXI Rapax].

AANTEKENINGEN. — Windisch, thans in het Museum te Brugg. — Deze inscriptie bewijst, dat de legioensvesting van Vindonissa, die oorspronkelijk van hout en aarde was opgetrokken, ten tijde van keizer Claudius in steen is herbouwd. — R. Laur-Belart, *Anz. Schweiz. Altertumskunde*, 36 (1934), blz. 102 en volg.; *Vindonissa: Röm. Germ. Forschungen*, X (1935), blz. 4; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 67 nr. 60.

2. *tr. pot. XII*, in het jaar 47.

3. *Q. Curtio Rufo*, legercommandant in Germania Superior; de lezing van den naam is onzeker.

4. *M. Licinio Senecione*, legatus van Legio XXI.

— *Legio XXI Rapax*. — De naam van het legioen is opzettelijk weggekapt.

Deel II, blz. 284:

SEXTUS ATTIVS SUBVRANVS AEMILIVS, procurator van Belgica omstreeks 95, benoemd tot praefectus praetorio in 98 door keizer Traianus, consul in 101.
Prosopographia (2de uitg.), I, blz. 274 n. 1366.

556 A

Sex(to) Attio L(uci) filio Vol(tinia tribu) Suburano Aemiliano, praef(ecto) fabr(um), praef(ecto) Alae Taurianae Torquatae, adiutori Vibi Crispi leg(ati)
 3 Aug(usti) pro pr(aetore) in censibus accipiendis Hispaniae Citerioris, adiut(ori) Iuli Ursi praef(ecti) annonae, eiusdem in praefect(ura) Aegypti, proc(uratori) Aug(usti) ad Mercurium, proc(uratori) Aug(usti) Alpium Cottianarum et
 6 Pedatium Tyrriorum et Cammuntiorum et Lepontiorum, procur(atori) provinc(iae) Iudaeae, proc(uratori) provinc(iae) Belgicae, Mari(i) Cethegi cornic(ularii) piiss(imi) fratres.

AANTEEEKENINGEN. — Baalbek. — H. Seyrig, *Bull. Musée de Beyrouth*, I (1937), blz. 80; *Année épigr.* 1939, nr. 60.

2. *Vibi Crispi*; verg. *Prosopographia* (1ste uitg.), III, blz. 420 n. 379.

4. *Iuli Ursi*, praefectus van Egypte omstreeks 84.

— *proc. — ad Mercurium*, te Alexandrië.

Deel II, blz. 300:

599 A

[.....] V[e]ttius Rufinus, (centurio) Leg(ionis) I M(inerviae) [p(iae)] f(idelis), c[u]ram agens stratorum Leg(ionis) I M(inerviae) et XXX U(lpiae)
 3 V(icticis) et peditum singularium Alli Fusci co(n)s(ularis).

AANTEEEKENINGEN. — Keulen-Deutz. — F. Fremersdorf, *Germania*, 19 (1935), blz. 131; *Année épigraphique*, 1935, nr. 100; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 114 nr. 237.

2. *stratorum*, stalknechts in het hoofdkwartier.

3. *peditum singularium*, de niet-bereden lijfwacht.

3. *Alli Fusci*, Gaius Allius Fuscus, die in 192 op last van Commodus is vermoord.

— *consularis*, de gouverneur van Germania Inferior.

Deel II, blz. 302:

605 A

[.....] Mascellio, b(ene)f(iciarius) l(egati), [I]ul(ius) Lupulus, imm(unis) co(n)s(ularis), Veran(ius) Verinus, c(ustos) a(rmorum), v(otum) s(olverunt)

3 l(ibentes) m(erito) [Censore it(erum) et Lepido co(n)s(ulibus)] VII Kal(endas) Oct(obres).

AANTEEEKENINGEN. — Bonn, bij de opgravingen onder de Munsterkerk. — H. Lehner, *Bonner Jahrbücher*, 135 (1930), blz. 25 nr. 62; *Année épigraphique*, 1930, nr. 35; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 107 nr. 201.

1. *Mascellio*, evenals Lupulus en Verinus, soldaat van Legio I Minervia.
- *legati*, van Legio I.
2. *consularis*, gouverneur van Germania Inferior.
3. *Censore et Lepido*, consuls die door Postumus waren aangesteld (tusschen 262 en 266) en als zoodanig later niet werden erkend; om die reden zijn de namen op den steen weggekapt; verg. *Prosopographia Imperii Romani*, II (2de uitg.), blz. 147 nr. 653.

606 A

C I L. XIII 3620

D(is) M(anibus). Acceptus Victoris (filius) sibi et Ammai suae co(n)iu[g(i)] e[t] Vic[t]orio Victorino b(ene)f(iciario) co(n)s(ularis) [f]ratri posuit.

AANTEEEKENINGEN. — Namen, op de citadel, thans in het museum aldaar. — J. P. Waltzing, *Musée belge*, VII (1903), blz. 336–340.

2. *consularis*, vermoedelijk van den gouverneur van Germania Inferior.

Deel II, blz. 369:

VETTIUS RUFINUS, centurio van Legio I Minervia omstreeks 190; zie boven, N. 599 A.

Deel II, blz. 379:

FLAVIUS FILINUS, tribunus van Legio XXX Ulpia Victrix ten tijde van keizer Severus Alexander; zie boven, N. 284 A.

Deel II, blz. 415:

ALA SILIANA CIVIUM ROMANORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Dacia Porolissensis in 159 en 164; verg. de diplomata C I L. XVI 110 en *Année épigr.* 1937 nr. 113 (zie beneden, N. 1115 A en 1115 B).

Deel II, blz. 416:

COHORS I FLAVIA HISPANORUM EQUITATA PIA FIDELIS, vermeld in 164 als een onderdeel van het leger in Dacia Porolissensis; verg. het diploma *Année épigr.* 1937, nr. 113 (zie beneden, N. 1115 B).

Deel II, blz. 422:

MARCUS VALERIUS CHALCIDICUS, praefectus van Cohors I civium Romanorum pia fidelis, zie boven, N. 379 A.

Deel II, blz. 441:

1092 A

C I L. XVI 88

[Imp(erator) equitibus et peditibus, qui militaverunt in alis . . .
et cohortibus . . . , quae appellantur Aug(usta) Gallorum Proculeiana et
3 e]t I Aq[uitanorum et et] et III e[t IV et VI Nervior(um) et
sunt in Brit]ann(ia) sub [. quin(is) et vican(is) plu]ribusve stipe[ndiis
emeritis dimissis hon]est(a) missione, [quorum nomina subscripta su]nt, ipsis
6 li[beris posterisque eorum civitatem dedit et conubium c]um uxo[ribus, quas
tunc habuissent, cum est] civitas ii[s data, aut, siqui caelibes essent, c]um iis,
quas post[ea duxissent, dumtaxat sing]uli singulas. [A(nte) d(iem)] XVII
9 K(alendas) Octobr(es), [.] Ti(berio) Lartidio Cele[re co(n)s(ulibus). Alae
Aug(ustae) Gallo[r(um) Proculeian(ae), cui p[rae]est Pro]pinquos, [ex
grega]le [.].

AANTEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Antoninus Pius voor een soldaat van het leger in Britannia, van het jaar 140, gevonden te Walcot, bij Bath, thans in het museum te Huntingdon.

Deel II, blz. 444:

1097 A

C I L. XVI 118

[Imp(erator) Caesar M(arcus)] Aurelius Antoninus [Aug(ustus), pont(ifex)
max(imus), tri]b(unicia) pot(estate) XVI, co(n)s(ul) III et [Imp(erator) Caesar
3 L(ucius) A]urélius Verus Aug(ustus), trib(unicia) [pot(estate) II, co(n)s(ul) II],
divi Antonini f(ili), divi [H]a[driani nepotes, d]ivi Traiani Parthici [prone-
potes, divi] Nervae abnepotes, [equitibus et pediti]bus, qui militaverunt in
6 [alis IV, quae appella]ntur II Fl(avia) (milliaria) et I Flavi(a) c(ivium) [R(oma-
norum) et I Fl(avia) gemell(iana) et I Fl(avia) sing(ularium) c(ivium) R(oma-
norum); e]t cohortibus XIII: I Fl(avia) [Canath(enorum) (milliaria) et I
9 Breucor(um) et I et II R]aet(or)um et II Aquitan(or)um [et III Bracar(augus-
tanorum) et III Thrac(um) vet(erana) et III Thrac(um) c(ivium) R(omanorum)
et III Britt(anorum) et IV Gall(or)um et V Bracar(augustanorum) et VI
12 Lusitan(or)um et IX Batav(or)um (milliaria), et sunt in Raetia sub
proc(uratore), quinque et viginti stipendiis emeritis], dimissis h[onesta missione,
quorum] nomina subsc[ripta sunt, civitatem] Romanam, qui eo[rum non
15 haberent, dede]runt et conubiu[m cum uxoribus, quas tunc] habuissent, cum
[est civitas iis data, aut cum] iis, quas postea du[xissent, dumtaxat] singulis.
[A(nte) d(iem)] M(arco) Insteio Bithyn[ico co(n)s(ulibus)].

18 Cohort(is) I Fl(aviae) Canat[henorum (milliariae), cui praeest] Aelius
[.] Asuodane R[.].

Descript(um) et reco[gnit(um) ex tabula aerea], quae fix(a) est Rom[ae in
21 muro post templum] divi Aug(usti) a[d Minervam].

AANTEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Marcus Aurelius voor een soldaat van het leger in Raetia van het jaar 162, gevonden te Rome.

Deel II, blz. 448:

1105 A

C I L. XVI 113

[Imp(erator) Caesar, divi Hadriani f(ilius), divi Traiani Parth(ici) n(epos), divi Nervae pronep(os), T(itus) Aelius Hadrianus Antoninus Aug(ustus) Pius,
3 pont(ifex) max(imus), trib(unicia) pot(estate) . . . , imp(erator) II, co(n)s(ul) IV, p(ater) p(atriciae), equit(ibus) et pedit(ibus), q(ue) m(ilitaverunt) in al(is) V, quae app(ellatur)] et I Thr(acum) ve[t(erana) sag(ittaria) et I Aug(usta)
6 Itur(aeorum) sag(ittaria) et I] c(ivium) R(omanorum) et I Britt(annica) c(ivium) R(omanorum); [et coh(ortibus) XIII et I] Lusit(anorum) et II Ast(urum) [et Call(aecorum) et VII Breuc(orum) et II] I Lusit(anorum)
9 et II Aug(usta) [Thr(acum) et et I Ca]mp(estrus) vol(untariorum) c(ivium) R(omanorum) et I Thr(acum) [Germ(anica) c(ivium) R(omanorum) et III] Batav(orum) et I Thr(acum) eq(uitata) [et I Alp(inorum) equ(itata) et
12 I Alp(inorum) ped(itata), et] sunt in Pann(onia) [Inf(eriore) sub Geminio Ca]pelliano leg(ato), XXV [pl]urib(us)ve stip(endii)s emerit(is) [dim(issis)] hon(esta) mis[s]ion(e), quorum nomin(a) s[ub]script(a) s[un]t, civitat(em) Ro-
15 man(am), qui eor(um) non hab[e]r(ent), dedit et co[nu]b(ium) cum uxor(ibus), quas tunc habuiss(ent), [cum est civit(as) i(i)]s dat(a), aut cum i(i)s, quas pos[t(ea) duxiss(ent)], dumtax(at) singulis. A(nte) d(iem) VI K(alendas)
18 Ian(uarias) Q(uinto) Pompo[nio] Musa, [L(ucio) Cassio Iuve]nale co(n)s(ulibus) [.] cui prae(e)st [.] miles [.].

AANTEKENING. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Antoninus Pius voor een soldaat van het leger in Pannonia Inferior, van den tijd tusschen 151 en 160, gevonden te Adóny, thans in het museum te Budapest.

Deel II, blz. 449:

1106 A

C I L. XVI 64

[Imp(erator) C]aesar, divi Nervae f(ilius), [Nerva Traianus Optimus A]ug(ustus) Germ(anicus) Dacic(us) Pa[rthic(us), pont(ifex) max(imus), trib(u-
3 nicia)] pot(estate) XX, imp(erator) XIII, [proco(n)s(ul), co(n)s(ul) VI, p(ater) p(atriciae), equiti]bus et peditibus, qu[i militaverunt in alis quinque et cohorti-
bus . . . , quae appellatur et I Cannenef[atium) et]norum et

6 I Bos[poranorum; et] (milliaria) eq(uitata) [et], quae sunt in
 Pa[nnonia Superiore sub Minucio] Natale, quini[s et vicens pluribusve sti-
 pendiiis] emeritis, dimi[ssis honesta missione, quorum no]mina subscri[pta
 9 sunt, ipsis liberis posteris]que eorum civ[itatem dedit et conubium cum
 u]xoribus, quas tu[nc habuissent, cum est civitas] iis data, aut siq[ui caelibes
 essent, cum iis, quas postea du[x]iss[ent, dumtaxat singuli singulas].

AANTEEEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Traianus voor een soldaat van het leger in Pannonia Superior, van het jaar 116, gevonden te Raab, thans in het museum aldaar.

7. *Minucio Natale*. — Over Lucius Minucius Natalis, gouverneur van Pannonia Superior, verg. Groag, *Realencyclopädie*, XV, c. 1828.

Deel II, blz. 449:

1107 A

C I L. XVI 77

[Imp(erator) Caesar, divi Traiani Parthici] f(ilius), divi [Nervae nepos, Traianus Hadria]nus Aug(ustus), [pont(ifex) max(imus), trib(unicia) pot(esta-
 3 te) XVII, co(n)s(ul) III, p(ater) p(atriciae), equitib(us) et peditib(us), qui militaver(unt) in] alis V et [coh(ortibus) V, quae appellantur I Ulpia con-
 tar(iorum) et I Thr(acum) victr(ix) [et I Cann(enefatium) et I Hisp(anorum)
 6 Arvac(or)um] et III] Aug(usta) Thrac(um); [et I Ael(ia) Caes(ariensis?) (milli-
 aria) sag(ittaria) et I Ulp(ia) Pann]on(iorum) (milliaria) et I [Thrac(um) c(ivium) R(omanorum) et II Alp(inorum) et V Call(aecorum) Luc]ens(ium),
 9 et sunt [in Pannonia Superiore sub Cornelio] Proculo, [quinis et vicens pluribusve stipen]d(iis) emeritis, [dimissis honesta missione, quo]rum nomin(a) [subscripta sunt, ipsis liberis post]erisq(ue) eorum [civitatem dedit et conubium
 12 cum uxo]rib(us), quas [tunc habuissent, cum est civitas] iis data, [aut, siqui caelibes essent, cu]m i(i)s, [q]uas [postea duxissent, dumtax(at)] sing(uli) singulas. [.].

AANTEEEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Hadrianus voor een soldaat van het leger in Pannonia Superior, van het jaar 133, gevonden te Ó-Szöny (Brigetio), thans in het museum te Weenen.

Deel II, blz. 454:

1115 A

C I L. XVI 110

[Imp(erator) Caes(ar), divi Had]rian(i) f(ilius); divi Traiani [Parth(ici) n(epos), divi Ne]rvae pron(epos), T(itus) Aelius [Hadrianus Ant]oninus
 3 Aug(ustus) Pius, pont(ifex) [max(imus), tr(ibunicia) pot(estate) XXII], im-
 p(erator) II, co(n)s(ul) IIII, p(ater) p(atriciae), equit(ibus) et pedit(ibus)], qui mil(itaverunt) in alis III, quae [appell(antur) Silia]n(a) et Gall(or)um] et
 6 Pann(oniorum) [catafract(aria) et F]ront(oniana); et coh(ortibus) XII: I Ulp(ia) [Brittonum (milliaria) et I [Batav(or)um]] (milliaria) et I Fl(avia)

Ulp(ia) Hisp(anorum) (milliaria) [et I Britt(annica) (milliaria) et I Ael(ia)]
 9 gaesa(torum) (milliaria) et I Aug(usta) Nerv(.) [. (milliaria) et I] I
 Britt(onum) (milliaria) et I Hispan(or)um [et . . . e]t II Hisp(anorum)
 scutat(a) Cy[ren(aica) et]n(.) et VI Thrac(um), et sunt [in Dacia
 12 Poroliss]en(si) sub Macrinio [Vindice proc(uratore), qui]nq(ue) et vigint(i)
 stipend(is) emerit(is) dimis(sis) honest(a) miss(ione), quor(um) nomin(a)
 subscript(a) sunt, civit(atem) Roman(am), qui eor(um) non haber(ent) dedit et
 15 conub(ium) cum uxor(ibus), quas tunc habuis(sent), cum est civit(as) i(i)s
 dat(a), aut cum i(i)s, quas post(ea) dux(issent), dumtax(at) singulis. A(nte)
 d(iem) V K(alendas) Oct(obres) Sex(to) Calpurnio Agricola, Ti(berio) Claudio
 18 Iuliano co(n)s(ulibus). Coh(ors) I Ulpia Britton(um) (milliaria), cui pra(e)est
 L(ucius) Nonius Bassus, Picen(o), ex pedite Luonerco Molaci f(ilio), Britt(oni).
 Descript(um) et recognit(um) ex tabul(a) aer(ea), quae fixa est Romae in
 21 mur(o) post templ(um) divi Aug(usti) ad Minervam.

AANTEEEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van keizer Antoninus Pius voor een soldaat van het leger in Dacia Porolissensis, van het jaar 159, gevonden te Damasna, thans in het Kunsthistorisches Museum te Weenen.

1115 B

[Imp(erator) Caes(ar) M(arcus) Aur]elius Antoninus Aug(ustus) Armeni-
 ac(us), [pont]if(ex) maximus, trib(unicia) [pot(estate) XVI]II, imp(erator) II,
 3 co(n)s(ul) III, et [Imp(erator) Caes(ar) L(ucius) A]urelius Verus Aug(ustus)
 Armeniacus, [trib(unicia) po]t(estate) IIII, imp(erator) II, proco(n)s(ul),
 co(n)s(ul) II, divi Antonini f(ili), divi Hadriani nepotes, divi Traiani Parthici
 6 pronepotes, [divi] Nervae abnepotes, [equitibus et pe]ditibus, qui militaverunt
 in al(is) III, [qu]ae appellantur II Gall(or)um et Pann(oniorum) et Silian(a)
 c(ivium) R(omanorum) et Tungr(or)um Fronton[i]an(a) et cohortibus decem
 9 et duabus: I [Ulp(ia) Brittonum (milliaria)] et [I Bri]tann(ica) equitat(a) et I
 Hisp(anorum) [p(ia) f(idelis)] et I Batav(or)um (milliaria) et I Ael(ia) Gaesa-
 t(or)um et II Nerv(.) Britt(onum) (milliaria) et II Britann(ica) (milliaria)
 12 et I Hisp(anorum) (milliaria) et I Cannanef(atium) et II Hisp(anorum) et
 Lingon(um) et VI Thrac(um) et sunt in Dacia Porolisensi sub Sempronio
 Ingenuo proc(uratore), quin(is) et vicenis pluribusve stipendis emeritis, dimissis
 15 honesta mission(e), quorum nomina subscripta sunt, civitatem Romanam
 qui eorum non haberent dede[r]unt et conubium cum uxoribus quas tunc
 habuissent cum est civitas i(i)s data aut cum i(i)s quas postea duxissent,
 18 dumtaxat singulis. A(nte) d(iem) XII K(alendas) Aug(ustas) Ti(berio) Haterio
 Saturnino Q(uinto) Caecilio Avito co(n)s(ulibus), Cohort(is) I Batavorum
 (milliariae), cui prae(e)st Galeo Bellicus, ex pedite Sexto Busturionis f(ilio)
 21 Pann(onio). Descript(um) et recognit(um) ex tabula [ae]r(ea) quae fix(a) est
 Rom(ae) in mur(o) post temp[l(um)] Divi Aug(usti) ad Minervam.

AANTEEEKENINGEN. — Fragment van een militair diploma uit den tijd van de keizers Marcus Aurelius en Lucius Verus voor een soldaat van het leger in

Dacia Porolissensis, van het jaar 164, gevonden te Palatovo in Bulgarije. — D. Detschew, *Klio*, XXX (1937), blz. 187–189; *Année épigr.* 1937, nr. 113.

Deel II, blz. 460:

COHORS I BATAVORUM MILLIARIA, vermeld als een onderdeel van het leger in Dacia Porolissensis in de jaren 159 en 164; verg. de diplomata C I L. XVI 110 en *Année épigr.* 1937, nr. 113 (zie boven, N. 1115 A en 1115 B).

Deel II, blz. 461:

COHORS III BATAVORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Pannonia Inferior tussen 151 en 160; verg. het diploma C I L. XVI 113 (zie boven, N. 1105 A).

Deel II, blz. 462:

1141 A

Deae Vagdaeuerusti M(arcus) Simplic(ius) Quietus, trib(unus) Coh(ortis) III Bat(avorum) (milliariae) eq(uitatae) Antoninian(a)e.

AANTEKENINGEN. — Adony (Salina vetus) in Pannonia. — A. Alföldi, *Epigraphica*, I: *Pannonia – Könyvtár*, fasc. XIV (1935); *Année épigraphique*, 1935, nr. 163; A. W. Byvanck, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 320.

Deel II, blz. 462:

1144

C I L. III 3678

Ille ego Pannoniis quondam notissimus oris — — — — —
Exemplo mihi sum primus qui talia gessi.

AANTEKENINGEN. — Deze inscriptie is alleen bekend door afschriften in eenige handschriften. In enkele van deze handschriften staat bovendien aan het slot *Sorani militis*. Op den steen moet evenwel de naam van den soldaat Soranus in een meer volledigen vorm hebben gestaan met het gewone extract uit het stamboek.

Deel II, blz. 463:

COHORS IX BATAVORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Raetia ten tijde van keizer Marcus Aurelius; verg. het diploma C I L. XVI 118 (zie boven, N. 1097 A).

Deel II, blz. 463:

ONBEKENDE COHORS BATAVORUM.

1147 A

Ἀγαθὴ Τύχη. — Αὐρήλιον Οὐαλεντεῖνον, τὸν διασημότετον τριβοῦνον
Βαταόνων καὶ διέποντα τὰ μέρη τῆς ἡγεμονίας, τὸν κτίστην, ἡ λαμπροτάτη
3 Θεσσαλονικέων πόλις. — Εὐτυχῶς.

AANTEEKENINGEN. — Thessalonike. — *Athen. Mitt.* XXV (1900), blz. 117;
L. Robert, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 302.

1. τριβοῦνον Βαταόνων, tribunus van een niet bekende Cohors Batavorum,
wellicht van Cohors I, II of III, die onderdeelen van het leger aan den Donau zijn
geweest.

Deel II, blz. 466:

ALA I CANNENEFATIUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Pannonia
Superior in 116 en 133; verg. de diplomata C I L. XVI 64 (zie boven, N. 1106 A)
en C I L. XVI 77 (zie boven, N. 1107 A).

Deel II, blz. 468:

COHORS I CANNANEFATIUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Dacia
Porolissensis in het jaar 164; verg. het diploma *Année épigr.* 1937, nr. 113
(zie boven, N. 1115 B). — Deze afdeeling, die zeker ook in het diploma van 159
(C I L. XVI 110; verg. boven, N. 1115 A) werd genoemd, is van elders niet bekend.
Vermoedelijk is zij eerst in de jaren 133 of 134 geformeerd.

D. Detschew, *Klio*, XXX (1937), blz. 197.

Deel II, blz. 474:

ALA I TUNGRORUM FRONTONIANA, vermeld als een onderdeel van het leger
in Dacia Porolissensis in 159 en 164; verg. de diplomata C I L. XVI 110 en *Année
épigr.* 1937, nr. 113 (zie boven, N. 1115 A en 1115 B).

Deel II, blz. 478:

1207 A

Fla(v)us Blandi f(ilius), domo Bata[(v)us], eques Al(a)e Fronto[n]ianae,
[h(ic) s(itus) e(st)].

AANTEEKENINGEN. — Pest. — V. Kuszinsky, *Aquincum* (1934), blz. 208
nr. 461, fig. 147; A. W. Byvanck, *Mnemosyne*, 3de S. VI (1938), blz. 222-224,
tab. V; *Année épigraphique*, 1938, nr. 125.

Deel II, blz. 486:

ALA II NERVIANA AUGUSTA FIDELIS MILLIARIA, vermeld als een onderdeel van het leger in Mauretania Caesariensis in het diploma van het jaar 107 (C I L. XVI 56; zie boven N. 1116).

Cichorius, *Realencyclopädie*, I, c. 1252; E. Linckenheld, *Realencyclopädie*, XVII, c. 61.

Deel II, blz. 487:

COHORS I AUGUSTA NERVIANA VELOX, vermeld als een onderdeel van het leger in Mauretania Caesariensis in het jaar 107; verg. het diploma C I L. XVI 56 (zie boven, N. 1116).

Deel II, blz. 489:

COHORS III NERVIORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Britannia in 140; verg. het diploma C I L. XVI 88 (zie boven, N. 1092 A).

COHORS IV NERVIORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Britannia in 140; verg. het diploma C I L. XVI 88 (zie boven, N. 1092 A).

COHORS VI NERVIORUM, vermeld als een onderdeel van het leger in Britannia in 140; verg. het diploma C I L. XVI 88 (zie boven, N. 1092 A).

Deel II, blz. 490:

NUMERUS NERVIORUM DICTENSIVM, vermeld onder de afdeelingen van troepen onder het bevel van den Dux Britanniarum in Britannia; verg. *Notitia dignitatum*, Occ. XL (Deel I, blz. 572).

Deel II, blz. 501:

1308 A

Aufanis Tib(erius) Claudius [I]ustus, (duum)viralis, [sa]cerdotalis [C(oloniae) C(laudiae) A(rae) A(grippinensium) l(ibens) m(erito)].

AANTEKENINGEN. — Bonn, bij de opgravingen onder de Munsterkerk. — H. Lehner, *Bonner Jahrbücher*, 135 (1930), blz. 13 nr. 22; 136–137 (1932), blz. 138; *Année épigraphique*, 1931, nr. 20; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 98 nr. 162.

1. *Tib. Claudius Iustus*, die te Keulen een altaar voor Juppiter heeft opgericht (C I L. XIII 8200) en te Nettersheim een heiligdom voor de Matres Aufaniae (verg. C I L. XIII 11992 = *Exc. Rom.* II, nr. 1483).

–. *duumviralis*, eertijds eerste ambtenaar van Keulen.

–. *sacerdotalis*, eertijds *sacerdos* van Germania.

Deel II, blz. 507:

CARVIUM, naam van een plaats, vermeld als *Carvone* in het Itinerarium Antonini (Deel I, blz. 536) en op de Tabula Peutingeriana (Deel I, blz. 543), waar Marcus Mallius, een soldaat van Legio I, lag begraven: *Carvone ad molem*; verg. N. 379 B.

Deel II, blz. 510:

1350 A

[.....] ἑκατόνταρχ[χ]ον ἐκ Βαταόνων, [τ]ὸν εὐγενέστα[τ]ον καὶ ἐν πᾶσιν [τῇ]ς πόλεως εὖερ[γ]έτην, ἐπιμελησα[μ]ένου Αὐρ[ηλίου, [Σ]υντρό[Φ]ου.

AANTEKENINGEN. — Uschak. — J. Keil en A. von Premerstein, *Zweite Reise in Lydien* (1911), blz. 136 nr. 250; L. Robert, *Mnemosyne*, 3de S. V (1937), blz. 302.

1. ἑκατόνταρχον, centurio van een ons niet bekende afdeeling.

FLAVUS, de zoon van Blandus, een Batavus, ruiter in de Ala Frontoniana; zie boven, N. 1207 A.

Deel II, blz. 537:

ISENEUCAEGA, godin, wier naam niet met zekerheid kan worden gelezen, vermeld op een inscriptie, gevonden te Zennewijnen bij Tiel; zie boven, N. 284 A.

Deel II, blz. 542:

MATRES AUFANIAE, vermeld in een inscriptie, opgericht door Tiberius Claudius Iustus, eertijds duumvir en sacerdos van Germania; zie boven, N. 1308 A.

Deel II, blz. 549:

VAGDAVERCUSTIS, godin, vermeld op een inscriptie, gewijd door Marcus Simplicius Quietus, tribunus van Cohors III Batavorum milliaria equitata Antoniniana; zie boven, N. 1141 A.

Deel II, blz. 557:

1541 A

Matronis Mahlinehis Viponi(i), Vitalis, Lellua, Candidus, Fervesa, Quintus l(ibentes) m(erito).

AANTEEEKENINGEN. — Benzelrath bij Keulen. — F. Fremersdorf, *Germania*, 19 (1935), blz. 132; verg. *Germania*, 21 (1937), blz. 55 n. 4; *Année épigraphique*, 1935, nr. 101; H. Nesselhauf, *Bericht Röm. Germ. Kommission*, 27 (1938), blz. 115 nr. 241.

1. *Lellua*, of *Leliva*.

Deel II, blz. 561:

MATRES CANTRUSTEIHIAE, vereerd in de buurt van Gulik en in het land der Nervii.

E. Linckenheld, *Realencyclopädie*, XVII, c. 62.

1557 A

C I L. XIII 7880

Mat(ronis) Cantru[stei]habu[s] Attoni(u)s v(otum) [s(olvit) l(ibens)] m(erito).

AANTEEEKENINGEN. — Tetz bij Gulik. — Riese 3124. — M. Ihm, *Bonner Jahrbücher*, 83 (1887), blz. 151 nr. 311.

1557 B

C I L. XIII 3585

Matronis Cantrusteihabus G(aius) Appianius Pat[er]nus pro se e[t] suis l(ibens) m(erito) [v(otum) s(olvit)].

AANTEEEKENINGEN. — Hoeylaert bij Brussel. — Riese 3123.

REGISTERS

I. REGISTERS OP DE EERSTE AFDEELING

IA. PLAATSEN VAN AUTEURS

	Blz.
Aelianus, <i>Varia hist.</i> XII 23	I 327
Aelius Lampridius, <i>zie</i> <i>Historia Augusta</i> .	
Aelius Spartianus, <i>zie</i> <i>Historia Augusta</i> .	
Aethicus, <i>Cosmographia</i> I 22	I 558
Agrippa, fragm. 21 (Riese)	I 69
" , fragm. 23 (Riese)	I 70
Albinovanus Pedo, fragm.	I 79
Ambrosius, <i>Exameron</i> II 3, 12	I 441
Ammianus Marcellinus XV 4, 4	I 423
" " XV 5, 15—16	I 423
" " XV 8	I 424
" " XV 9, 2—4	I 424
" " XV 10, 1—2	I 425
" " XV 11	I 426
" " XV 12, 6	I 427
" " XVI 3, 1—2	I 427
" " XVI 12, 44—46	I 427
" " XVII 2	I 428
" " XVII 8	I 429
" " XVII 9, 1—3	I 430
" " XVII 10, 5	I 431
" " XVIII 2, 3—6	I 431
" " XX 1, 3	I 432
" " XX 4, 1—2	I 432
" " XX 10, 1—3	I 433
" " XXVI 5, 5	I 433
" " XXVII 1, 2—6	I 433
" " XXVII 7, 7	I 434
" " XXVII 8, 1—7	I 434
" " XXVIII 2, 1	I 435
" " XXVIII 5, 1—7	I 435
" " XXIX 3, 1	I 436
" " XXX 5, 11	I 436
" " XXX 7, 6—8	I 437
" " XXXI 13, 8—9	I 437
Anthologia Graeca, <i>zie</i> Crinagoras.	
Anthologia Latina I 421	I 127
" " I 660 = II 427	I 127
Apollinaris Sidonius, <i>Carmen</i> V	III 225
" " " VII	I 489
" " " XXIII 227—247	I 491
" " " , <i>Epist.</i> VIII 6, 13—15	I 491
Apollonius van Rhodus, <i>Argonautica</i> IV 627—641	I 22
Appianus, <i>De bellis civilibus</i> II 48, 97	I 323
" " " " III 45—46, 187—190	I 323

	Blz.
Cassius Dio LXVIII 3, 4	I 356
„ „ LXIX 9	I 357
„ „ LXXVII 9, 5	I 357
„ „ LXXVII 14, 3	I 358
Catullus, Carmen XI	I 63
Chronica Gallica	III 224
Cicero, Epist. ad Atticum XIV 9, 3	I 33
„ , Oratio de prov. cons. 8, 19	I 32
„ , Oratio in L. Pisonem 33, 81—82	I 32
„ , Oratio Philippica V 2, 5	I 32
Claudianus, Carmen III 123—133	I 453
„ , Carmen VIII 439—459	I 453
„ , Carmen X 277—279	I 454
„ , Carmen XV 370—374	I 455
„ , Carmen XVIII 377—398	I 455
„ , Carmen XXI 188—231	I 456, III 220
„ , Carmen XXIV 12—25	I 457
„ , Carmen XXVI 329—339	I 457
„ , Carmen XXVI 414—429	I 458
„ , Carmen XXXI 83—91	I 459
Claudius, Oratio de iure honorum	I 122
Codex Iustinianus	I 507
Codex Theodosianus	I 475
Concilia, Conc. Agrippinense (Mansi, II, 1371)	I 384
„ , Conc. Arelatense I (Mansi, II 463)	I 384
Constitutiones Sirmondianae	I 474
Consularia Constantinopolitana	I 487
Consularia Italica	I 488
Cosmographia I 22	I 558
Crates van Mallus, fragm. A (Geminus, Elem. astr. VI 10)	I 24
Crinagoras, Epigramma 24 (Anth. Pal. VII 741)	I 82
„ , Epigramma 31 (Anth. Pal. IX 283)	I 83
„ , Epigramma 33 (Anth. Pal. IX 291)	I 83
Dicuil, De mensura orbis terrae	I 584
Digesta I 5, 17	I 506
„ I 22, 3	I 506
Dimensuratio provinciarum 19, 20 en 30	I 551
Dio Cassius, zie Cassius Dio.	
Diocletianus, Edictum de pretiis IV 8	I 383
Diodorus, Bibl. V, Inhoud	I 66
„ „ V 21, 1	I 66
„ „ V 22, 3—4	I 67
„ „ V 23	I 67
„ „ V 25, 1—4	I 68
„ „ V 32, 1	I 68
Dionysius periegeticus, Perieg. 281—297	I 308
„ „ „ 565—567	I 309
Divisio orbis terrarum 1, 7 en 11	I 552
Ephorus, fragm. 30 b (Jacoby)	I 31
„ , fragm. 132 (Jacoby)	I 14
Epitome de Caesaribus 1, 7	I 447
„ „ „ 1, 13	I 447
„ „ „ 2, 9	I 447
„ „ „ 13, 3	I 447
„ „ „ 14, 4	I 448

	Blz.
Epitome de Caesaribus 37, 2	I 447
" " " 42, 7	I 448
Eratosthenes, fragm. I B 4 (Berger)	I 23
" , fragm. I B 9 (Berger)	I 24
Eucherius, Passio Agaunensium martyrum	I 480
Eumenius, zie Panegyrici.	
Eunapius, fragm. 10	I 460
" , fragm. 11	I 461
" , fragm. 12	I 461
Eusebius, De vita Constantini I 25, 1	I 387
" , Historia ecclesiastica X 5, 18—19	I 386
Eustathius, Comm. in Dionysium 294	I 513
Eutropius, Breviarium VI 17	I 395
" " " VII 3, 3	I 396
" " " VII 5, 1	I 396
" " " VII 9	I 396
" " " VII 17, 2—3	I 397
" " " VII 19, 1	I 397
" " " VIII 2—4	I 397
" " " IX 8	I 398
" " " IX 9—10	I 398
" " " IX 11, 1	I 399
" " " IX 13, 1	I 400
" " " IX 17, 1	I 400
" " " IX 20, 3—21	I 400
" " " X 3	I 401
" " " X 14	I 402
Festus, Breviarium VI 3	I 403
" " " VI 4	I 403
Flavius Vopiscus, zie Historia Augusta.	
Florus, Epitome I 38, 1 (III 3, 1)	I 303
" " " I 45, 6—8 (III 10, 6—8)	I 303
" " " II 30 (IV 12, 21—39)	I 304
Fragmenta iuris Vaticana 223	I 385
Fredegarius, Chronicae II 4—6	I 528
" " " III 1	I 529
" " " III 2	I 530
Frontinus, Strategemata II 6, 3	I 166
" " " II 9, 4	I 166
" " " III 15, 4	I 166
" " " IV 3, 14	I 166
" " " VI 7, 8	I 167
Geminus, Elementa astronomiae VI 8—11	I 30
Gregorius, De virtutibus S. Martini I 45	I 527
" , Historia Francorum II 5	I 525
" " " " II 9	I 525, III 226
" " " " II 11—12	III 227
" " " " II 18	III 227
" , Liber in gloria martyrum 61—62	I 527
Guido, Geographica 125—129	I 585
Herodianus II 11, 5	I 359
" IV 13, 6	I 359
" VI 7, 6—7	I 359
" VII 2, 9	I 359

	Blz.
Herodotus III 115	I 11
Hieronymus, Chronica	I 442
„ , Commentarius in Isaiae prophetæ caput 66	I 444
„ , Epistula CXXIII 15—16	I 444
„ , Vita S. Hilarionis 22	I 443
Hilarius, De synodis	I 390
Himerius, Oratio I 8	I 419
Hipparchus, fragm. V 16 (Berger)	I 25
Historia Augusta, Triginta tyranni 3, 1—7	I 366
„ „ „ „ 5, 1—6	I 367
„ „ „ „ 6, 1—3	I 368
„ „ „ „ 24, 1—4	I 368
„ „ , Vita Aureliani 7, 1—2	I 369
„ „ „ „ 33—34, 2	I 369
„ „ , Vita Cari, Carini et Numeriani 14, 2—3	I 372
„ „ , Vita Didii Iuliani 1, 6—9	I 365
„ „ , Vita Gallienorum 7, 1	I 366
„ „ , Vita Hadriani 10—11	I 362
„ „ „ „ 12, 6	I 363
„ „ „ „ 20, 4	I 363
„ „ , Vita Marci 24, 5—6	I 364
„ „ , Vita Maximinorum 13, 3—4	I 365
„ „ , Vita Pertinacis 2, 3	I 364
„ „ „ „ 11, 8—9	I 364
„ „ , Vita Probi 11, 5—12, 3	I 370
„ „ „ „ 13, 5—15, 2	I 370
„ „ „ „ 18, 5—7	I 371
„ „ , Vita Proculi 13, 4	I 371
Historia Francorum 5	I 531
„ „ 8	III 228
Horatius, Carmina IV 2, 33—36	I 72
„ „ „ IV 14, 45—52	I 73
„ „ , Saturæ I 10, 36—37	I 72
Hyginus, De condicionibus agrorum	I 283
Iohannes Malalas van Antiochia, fragm. 152	I 504
„ „ „ „ , fragm. 164	I 505
„ „ „ „ , fragm. 169	I 505
Iohannes van Lydië, De magistratibus I 50	I 512
„ „ „ „ „ III 32	I 512
„ „ „ „ „ III 56	I 513
Iordanes, Getica 34, 176	I 522
„ „ „ 36, 191—192	I 522
„ „ , Romana 249	I 521
„ „ „ 309	I 521
Iosephus, Antiquitates XVII 8, 3, 198	I 161
„ „ „ XIX 1, 15, 119—152	I 161
„ „ , Bellum Iudaicum I 39, 9, 672	I 159
„ „ „ „ II 16, 4, 376—377	I 159
„ „ „ „ VII 4, 2, 76—88	I 159
Irenæus, Adversus hæreses I 3 (I 10, 2)	I 325
Itinerarium Antonini, p. 254—256 (Wess.)	I 535
„ „ „ p. 368—370 (Wess.)	I 536
„ „ „ p. 375—376 (Wess.)	I 537
„ „ „ p. 376—377 (Wess.)	I 539
„ „ „ p. 377 (Wess.)	I 539
„ „ „ p. 377—378 (Wess.)	I 540

	Blz.
Iulianus, Caesares, p. 314 A—B	I 408
" , Epistula ad Athenienses, p. 277 D	I 406
" " " " " , p. 278 D—380 D	I 406
" , Oratio I, p. 7 A—C	I 404
" , " I, p. 34 D—35 A	I 405
" , " II, p. 56 B—C	I 405
Iulius Capitolinus, zie Historia Augusta.	
Iulius Honorius, Cosmographia 13	I 555
" " " " 18—19	I 555
" " " " 20—23	I 556
" " " " 26	I 557
Iulius Obsequens, Prodigiorum liber 71	I 448
" " " " " 72	I 449
Iuvenalis, Saturae 4, 144—149	I 284
" , " 8, 51—52	I 284
Libanius, Oratio XVII 14—15	I 409
" , " XVIII 33—36	I 410
" , " XVIII 70—71	I 411
" , " XVIII 75	I 411
" , " XVIII 82—87	I 412
" , " LIX 127—135	I 413
Livius, Periocha CIII	I 87
" , " CIV	I 87
" , " CV	I 88
" , " CVI	I 88
" , " CVII	I 88
" , " CXIV	I 89
" , " CXXXIV	I 89
" , " CXXXVIII	I 89
" , " CXXXIX	I 89
" , " CXL	I 90
" , " CXLI	I 90
" , " CXLII	I 90
Lucanus, Pharsalia I 392—432	I 130
" , " I 442—443	I 131
" , " II 51—52	I 132
Mamertinus, zie Panegyrici.	
Manilius, Astronomica I 896—903	I 81
Marcianus, Periplus maris exteri II 19—32	I 438
Martialis, Epigrammata II 2	I 170
" " VI 61 (60) 3—4	I 170
" " VI 82, 4—6	I 170
" " VIII 33, 19—20	I 171
" " X 7	I 171
" " XIII 54	I 171
" " XIV 176	I 172
" , Spectacula 3	I 169
Mela, De chorographia I 15	I 122
" " III 16	I 123
" " III 20	I 123
" " III 23—25	I 123
" " III 30—32	I 124
" " III 45	I 125
" " III 50	I 125
" " III 54—56	I 125

	Blz.
Orosius, <i>Historiae</i> VII 41, 2	I 473
Ovidius, <i>Amores</i> I 14, 45—50	I 75
„ , <i>Ex Ponto</i> III 4, 87—108	I 78
„ , <i>Fasti</i> I 285—648	I 76
„ , <i>Tristia</i> II 229—230	I 77
„ , „ III 12, 45—48	I 77
„ , „ IV 2, 1—46	I 78
Pacatus, zie Panegyrici.	
Panegyrici II (XII): Pacatus, Paneg. Theodosio Aug. 5	I 373, III 218
„ IV (X): Nazarius, Paneg. Constantino Aug. 16—18	I 373
„ VI (VII): Paneg. Constantino Aug. 5, 3—6	I 374
„ VI (VII): „ „ 10—13	I 375
„ VII (VI): Paneg. Maximiano et Constantino 4, 2	I 376
„ VIII (V): Paneg. Constantio Caesari 3, 3	III 218
„ VIII (V): „ „ 8, 9	I 376
„ VIII (V): „ „ 17, 1	I 378
„ VIII (V): „ „ 18, 3	I 378
„ VIII (V): „ „ 21, 1	I 378
„ IX (IV): Eumenius, Pro restaurandis scholis 18, 3—4	I 379
„ IX (IV): „ „ 20—21	I 379
„ X (II): Mamertinus, Paneg. Maximiano Aug. 5—10	I 380
„ XI (III): Mamertinus, Paneg. genethiacus Maximiano Aug. 5—7	I 381
„ XI (III): „ „ 16, 4	III 218
„ XII (IX): Paneg. Constantino Aug. 2—3	I 382
„ XII (IX): „ „ 21—25	I 382, III 219
Paulinus van Nola, <i>Epist.</i> XVIII 4	III 220
Paulus diaconus, <i>Gesta episcoporum Mettensium</i>	I 534
„ „ , <i>Historia Romana</i> VI 17	I 532
„ „ „ „ XI 4	I 533
„ „ „ „ XIV 4	I 533
Petrus Patricius, <i>Dio continuatus</i> , fragm. 6	I 510
„ „ , fragm. 18	I 510
Philostratus, <i>Vita sophistarum</i> I 19, 3—4	I 328
Plinius, <i>Naturalis historia</i> II 167	I 134
„ „ „ „ II 169	I 135
„ „ „ „ II 170	I 135
„ „ „ „ III 17	I 136
„ „ „ „ IV 94—97	I 136
„ „ „ „ IV 98—100	I 140
„ „ „ „ IV 101	I 142
„ „ „ „ IV 102	III 217
„ „ „ „ IV 103	I 143
„ „ „ „ IV 105	I 143
„ „ „ „ IV 106	I 144
„ „ „ „ IV 109	I 146
„ „ „ „ IV 121—122	I 146
„ „ „ „ VII 76	I 147
„ „ „ „ IX 44	I 147
„ „ „ „ X 53—54	I 147
„ „ „ „ X 72	I 148
„ „ „ „ X 131	I 148
„ „ „ „ XI 55	I 148
„ „ „ „ XI 126	I 149
„ „ „ „ XII 6	I 149
„ „ „ „ XII 98	I 149
„ „ „ „ XV 51	I 149

	Blz.
Plinius, <i>Naturalis historia</i> XV 102—103	I 150
„ „ „ „ XVI 2—5	I 150
„ „ „ „ XVI 203	I 151
„ „ „ „ XVII 26	I 152
„ „ „ „ XVIII 121	I 152
„ „ „ „ XVIII 183	I 152
„ „ „ „ XIX 8	I 152
„ „ „ „ XXII 8	I 153
„ „ „ „ XXV 20—21	I 153
„ „ „ „ XXXI 12	I 153
„ „ „ „ XXXIII 143	I 154
„ „ „ „ XXXVI 159	I 154
„ „ „ „ XXXVII 35—36	I 154
„ „ „ „ XXXVII 42—43	I 154
„ „ „ „ XXXVII 61	I 155
Plinius Minor, <i>Epistulae</i> II 7, 2	I 281
„ „ „ „ III 5, 1—6	I 281
„ „ „ „ Panegyricus 9, 2	I 282
Plutarchus, <i>Amatorius</i> 25, p. 770	I 180
„ „ „ „ Antonius 18, 7—8, p. 923	I 177
„ „ „ „ C. Caesar 14, 5, p. 714	I 174
„ „ „ „ 20, 3—4, p. 717—718	I 174
„ „ „ „ 22, p. 718	I 175
„ „ „ „ 24, p. 719	I 176
„ „ „ „ Cato 51, 1, p. 784	I 177
„ „ „ „ Comparatio Niciae et Crassi 4 (37), 2, p. 567	I 173
„ „ „ „ Galba 15, p. 1059	I 177
„ „ „ „ 19, 1, p. 1061	I 177
„ „ „ „ 22—23, 1, p. 1062—1063	I 178
„ „ „ „ Otho 10, 2, p. 1071	I 179
„ „ „ „ 12, 3—4, p. 1072	I 179
Polemnius Silvius, <i>Laterculus</i> I	I 576
„ „ „ „ II	I 576
Posidonius, fragm. 22 (Jacoby)	I 28
„ „ „ „ fragm. 28, 19 (Jacoby)	I 28
„ „ „ „ fragm. 31 (Jacoby)	I 28
Procopius, <i>De bello Gothico</i> I 12, 7—8	I 511
Propertius, <i>Elegiae</i> IV 6, 77,	I 74
Prosper, <i>Epitoma Chronicon</i>	I 486, III 223
Ptolemaeus, <i>Geographica</i> II 7, 1	I 311
„ „ „ „ II 9, 1—2	I 311
„ „ „ „ II 9, 4—6	I 312
„ „ „ „ II 9, 8	I 313
„ „ „ „ II 9, 10	I 314
„ „ „ „ II 11, 1	I 314
„ „ „ „ II 11, 6—11	I 315
„ „ „ „ II 11, 12—14	I 317
„ „ „ „ II 11, 16	I 319
„ „ „ „ VIII 5—6	I 319
Pytheas, fragm. A	I 17
„ „ „ „ fragm. B	I 18
„ „ „ „ fragm. C	I 19
Quintilianus, <i>Declamationes</i> III 4	I 165
„ „ „ „ Institutio oratoria X 1, 103	I 164
Ravennas, <i>Cosmographia</i> I 10—11	I 578

		Blz.
Ravennas, <i>Cosmographia</i>	IV 17	I 578
" " "	IV 23	I 579
" " "	IV 24	I 579
" " "	IV 46	I 581
" " "	V 28	I 581
" " "	V 30	I 582
" " "	V 31	I 583
Salvianus, <i>De gubernatione Dei</i>	IV 67—86	I 485
" " "	IV 71, 81	I 485
" " "	VI 39	III 222
" " "	VII 15, 64	I 485
" " "	VII 50	III 222
[Seymnus], <i>Orbis descriptio</i>	167—179	I 26
Seneca philosophus, <i>Ad Marciam de consolatione</i>	III 1	I 128
" " "	<i>Ad Polybium de consolatione</i> XV (34), 5	I 129
" " "	<i>Epistulae</i> V 6 (47), 10	I 129
" " "	XIV 3 (91), 1—14	I 129
" " "	<i>Naturales quaestiones</i> III 27, 8—9	I 129
Seneca rhetor, <i>Controversiae</i>	I, 3, 10	I 121
" " "	<i>Suasoriae</i> I 15	I 120
Servius, <i>Comm. in Vergilii Aeneidem</i>	VIII 727	I 450
" " "	<i>Bucolica</i> VI 6	I 450
Sidonius Apollinaris, <i>zic</i> Apollinaris Sidonius.		
Silius Italicus, <i>Punica</i>	III 607—608	I 167
Socrates scholasticus, <i>Historia ecclesiastica</i>	III 1, 25—35	I 482
Sozomenus, <i>Historia ecclesiastica</i>	II 6, 1	I 483
" " "	V 1, 1—2	I 484
Statius, <i>Silvae</i>	I 4, 89—93	I 168
Stephanus van Byzantium		I 492
Strabo, <i>Geographica</i>	I 2, 28, C. 34	I 94
" " "	I 4, 3, C. 63	I 95
" " "	II 1, 18, C. 75	I 95
" " "	II 5, 28, C. 128	I 97
" " "	II 5, 30, C. 128	I 97
" " "	IV 1, 1, C. 176—177	I 97
" " "	IV 3, 1, C. 191—192	I 99
" " "	IV 3, 2, C. 192	I 99
" " "	IV 3, 3, C. 192—193	I 100
" " "	IV 3, 4, C. 194	I 101
" " "	IV 3, 5, C. 194	I 102
" " "	IV 4, 2, C. 196	I 103
" " "	IV 4, 3, C. 196	I 103
" " "	IV 5, 1, C. 199	I 103
" " "	IV 5, 2, C. 199—200	I 104
" " "	VII 1, 2, C. 290	I 105
" " "	VII 1, 3, C. 290—291	I 105
" " "	VII 1, 4, C. 291—292	I 106
" " "	VII 2, 1—2, C. 292—293	I 107
" " "	VII 2, 4, C. 294	I 109
" " "	XIV 3, 24, C. 839	I 109
Suetonius, <i>Augustus</i>	20—21	I 287
" " "	23	I 288
" " "	25, 2	I 289
" " "	49, 1	I 289
" " "	101, 4	I 289
" " <i>Claudius</i>	1, 2—3	I 296

	Blz.
Suetonius, Claudius 24, 3	I 297
" " " 25, 4	I 297
" , Divus Iulius 22, 1	I 286
" " " 24, 2—3	I 286
" " " 25	I 287
" , Domitianus 2, 1	I 301
" " " 6, 2	I 301
" , Gaius Caesar 1, 1	I 293
" " " 3, 2	I 293
" " " 19, 3	I 293
" " " 4, 3	I 294
" " " 45—46	I 294
" " " 48	I 295
" " " 55, 2	I 296
" " " 58, 3	I 296
" , Galba 11	I 298
" " " 12, 2	I 299
" , Nero 4	I 298
" " " 34, 1	I 298
" " " 40, 1	I 298
" , Otho 8	I 299
" , Tiberius 9, 1—2	I 290
" " " 16, 1	I 290
" " " 17	I 291
" " " 18—20	I 291
" " " 25, 1—2	I 292
" " " 41	I 292
" , Titus 4, 1	I 301
" , Vespasianus 4, 1	I 300
" , Vita Plinii	I 302
" , Vitellius 7—8	I 300
Sulpicius Severus, Chronica II 43—44	I 451
Symmachus, Epistulae II 46, 1—2	I 445
" , Oratio I 14	I 445
" " " II 28	I 446
" " " III 9	I 446
Tabula Peutingeriana	I 542
Tacitus, Agricola 13	I 182
" " " 18	I 182
" " " 28	I 183
" " " 32	I 184
" " " 36	I 184
" , Annales I 3	I 250
" " " I 7	I 251
" " " I 9—10	I 251
" " " I 11	I 252
" " " I 14	I 252
" " " I 24	I 252
" " " I 31	I 253
" " " I 34	I 254
" " " I 38	I 254
" " " I 39	I 254
" " " I 44	I 255
" " " I 45	I 255
" " " I 49—52	I 255
" " " I 55—61	I 257

		Blz.
Tacitus, Annales	I 63—72	I 260
"	II 5—8	I 264
"	II 11	I 266
"	II 16	I 266
"	II 17	I 266
"	II 22	I 267
"	II 23—24	I 267
"	II 26	I 268
"	II 41	I 269
"	II 88	I 270
"	III 40—44	I 270
"	IV 4—5	I 271
"	IV 18—19	I 272
"	IV 44	I 272
"	IV 46—47	I 272
"	IV 72—74	I 273
"	VI 30	I 274
"	XI 18—20	I 275
"	XI 23—25	I 276
"	XII 27	I 277
"	XII 39	I 277
"	XIII 18	I 277
"	XIII 35	I 278
"	XIII 53—56	I 278
"	XIV 29	III 217
"	XIV 38	I 280
"	XIV 46	I 280
"	XV 58	I 280
"	Germania 1	I 186
"	" 2	I 187
"	" 3	I 188
"	" 8	I 189
"	" 28	I 190
"	" 29	I 191
"	" 32	I 191
"	" 33	I 192
"	" 34	I 192
"	" 35	I 193
"	" 37	I 194
"	Historiae I 2, 1	I 196
"	" I 7, 1—2	I 197
"	" I 8, 5—9, 2	I 197
"	" I 12, 1	I 198
"	" I 51—52	I 198
"	" I 55	I 200
"	" I 56, 4—57, 3	I 200
"	" I 58, 2—59, 4	I 201
"	" I 61	I 202
"	" I 64, 1—6	I 202
"	" II 14—15, 4	I 203
"	" II 17	I 204
"	" II 22, 5—6	I 204
"	" II 27—28, 3	I 205
"	" II 31, 3—32, 2	I 206
"	" II 35	I 206
"	" II 43—44, 1	I 207
"	" II 57, 1—4	I 208

			Blz.
Tacitus, <i>Historiae</i>	II 66, 1—5		I 208
"	II 69, 1—2		I 209
"	II 89, 1—2		I 210
"	II 97, 1—3		I 210
"	III 35, 3—4		I 211
"	III 41, 5		I 211
"	III 46, 1—2		I 211
"	III 62		I 212
"	IV 12—15		I 212
"	IV 16—18		I 215
"	IV 19—20		I 217
"	IV 21—23		I 219
"	IV 24—27		I 220
"	IV 28—30		I 222
"	IV 31—32		I 224
"	IV 33—34		I 225
"	IV 35—36		I 226
"	IV 37		I 227
"	IV 39		I 228
"	IV 54—56		I 228
"	IV 57—59		I 230
"	IV 60—62		I 232
"	IV 63—67		I 234
"	IV 68—70		I 236
"	IV 71—74		I 238
"	IV 75—79		I 241
"	IV 85—86		I 243
"	V 14—18		I 244
"	V 19—20		I 246
"	V 23—26		I 248
Tertullianus, <i>Adversus Iudaeos</i>	7		I 326
Timaeus, fragm. 6 (Müller)			I 20
"	, fragm. 33 (Müller)		I 21
"	, fragm. 34 (Müller)		I 21
"	, fragm. 36 (Müller)		I 21
Timagenes, fragm. 2 (Jacoby)			I 64
Velleius Patereulus, <i>Historia Romana</i>	II 44		I 110
"	II 46, 1—2		I 110
"	II 97		I 111
"	II 100, 1		I 112
"	II 104—107		I 112
"	II 116, 3		I 114
"	II 117—119		I 114
"	II 120—122		I 117
"	II 123, 1		I 119
"	II 125		I 119
"	II 129		I 119
Venantius Fortunatus, <i>Carmina</i>	VII 4		I 523
Vergilius, <i>Aeneis</i>	VIII 726—727		I 71
Vibius Sequester, <i>De fluminibus</i>			I 559
Vulcatius Gallicanus, <i>zie Historia Augusta</i> .			
Zonaras, <i>Annales</i>	X 6		I 514
"	X 35		I 514
"	X 36		I 515
"	X 37		I 515
"	XI 1		I 516

			Blz.
Zonaras, Annales	XII 24		I 516
"	"	XII 25	I 517
"	"	XII 27	I 518
"	"	XII 29	I 518
"	"	XIII 10, 7—9	I 518
Zosimus, Historia nova	I 30		I 493
"	"	I 38, 2	I 494
"	"	I 68, 1	I 494
"	"	I 71, 2	I 495
"	"	II 33, 1—2	I 495
"	"	II 34	I 495
"	"	II 39	I 496
"	"	III 1—3	I 496
"	"	III 5, 2	I 497
"	"	III 6—8	I 498
"	"	III 35	I 500
"	"	IV 9	I 501
"	"	IV 19, 2	I 502
"	"	V 32, 4	I 502
"	"	VI 2—3	I 502
"	"	VI 5, 2	I 503

IB. EXCERPTEN, DIE ZIJN TE VINDEN BIJ A. RIESE,
DAS RHEINISCHE GERMANIEN IN DER ANTIKEN LITERATUR (1892).

		Blz.			Blz.
Riese	I 1	I 194	Riese	II 77	I 64
"	I 2	I 417	"	II 78	I 32
"	I 3	I 425	"	II 81	I 50
"	I 7	I 155	"	II 82—85	I 52
"	I 10	I 57	"	II 86	I 88
"	I 11	I 37	"	II 95—97	I 54
"	I 12 a	I 165	"	II 98	I 89
"	I 22	I 103	"	II 99	I 55, 336
"	I 23	I 40	"	II 101—102	I 56
"	II 9	I 331	"	II 103	I 336
"	II 11	I 87	"	II 103—106	I 58
"	II 17	I 286	"	II 107—108	I 59
"	II 32	I 88	"	II 109—111	I 61
"	II 47—49	I 37	"	II 112	I 62
"	II 51	I 39	"	II 113	I 166
"	II 53	I 40, 174, 322	"	II 118	I 62
"	II 54	I 40	"	II 120	I 63
"	II 59	I 41	"	II 126	I 32
"	II 60	I 42	"	II 127	I 287
"	II 61	I 44	"	II 128	I 396
"	II 64	I 44	"	II 129	I 403
"	II 65	I 45, 333	"	II 133	I 287
"	II 67	I 45	"	II 134	I 131
"	II 71	I 173, 176	"	II 138	I 323
"	II 68—72	I 48	"	II 141	I 89
"	II 74	I 88, 175, 333	"	II 142	I 33
"	II 76	I 49	"	II 330	I 166

	Blz.		Blz.
Riese III 1	I 32	Riese III 89	I 298
„ III 3	I 323	„ III 90	I 290
„ III 3 n	I 86	„ III 91	I 113
„ III 4	I 129, 337, 443	„ III 92	I 345, 515
„ III 6	I 324, 338	„ III 93—94	I 113
„ III 10	I 338	„ III 95	I 92
„ III 11	I 324	„ III 96	I 135
„ III 12	I 339	„ III 97	I 113
„ III 19	I 72	„ III 102	I 346
„ III 21	I 251	„ III 103	I 107
„ III 22	I 340	„ III 104	I 349
„ III 24	I 71	„ III 106—107	I 116
„ III 26	I 341	„ III 107	I 118
„ III 28	I 341	„ III 108	I 306
„ III 29	I 89	„ III 109	I 288
„ III 30	I 98	„ III 110	I 291
„ III 32	I 341	„ III 110 a	I 263
„ III 34	I 74	„ III 114	I 166
„ III 36	I 288	„ III 115	I 167
„ III 37	I 342	„ III 116	I 121
„ III 38	I 111	„ III 117	I 82
„ III 39	I 449	„ III 118	I 450
„ III 40	I 343	„ III 119	I 129
„ III 41	I 288, 332	„ III 120	I 81, 276
„ III 42	I 290	„ III 121	I 84, 277
„ III 43	I 73	„ III 122—124	I 118
„ III 46	I 521	„ III 125	I 350, 515
„ III 52	I 469	„ III 126	I 292
„ III 53	I 89, 122	„ III 127	I 350
„ III 54	I 342	„ III 128	I 350
„ III 55	I 90	„ III 132	I 119
„ III 56	I 107	„ III 133	I 77, 78
„ III 57	I 343	„ III 135	I 92
„ III 59	I 344	„ III 138	I 93
„ III 61	I 277, 288	„ III 140	I 86
„ III 62	I 396	„ III 142	I 289
„ III 64	I 306	„ III 147	I 359
„ III 65	I 469	„ III 147 a	I 251
„ III 66	I 447	„ III 147 b	I 252
„ III 67	I 449	„ IV 1	I 293
„ III 68	I 148	„ IV 2	I 352
„ III 69	I 106, 492	„ IV 3	I 119
„ III 71	I 128	„ IV 4	I 253
„ III 72	I 129	„ IV 5	I 159
„ III 73	I 76	„ IV 8	I 351
„ III 78	I 272	„ IV 9	I 254
„ III 79—80	I 274	„ IV 11	I 292
„ III 80	I 111	„ IV 12	I 351
„ III 81	I 274, 520	„ IV 15	I 254
„ III 81 a	I 304	„ IV 16	I 254
„ III 82	I 344	„ IV 20	I 255
„ III 83	I 443	„ IV 21	I 255
„ III 84	I 344	„ IV 25	I 351
„ III 85	I 159, 161	„ IV 26—29	I 256
„ III 86	I 112	„ IV 27	I 284
„ III 87	I 345	„ IV 30—36	I 259
„ III 88	I 272	„ IV 39—47	I 263

				Blz.					Blz.	
Riese	IV	48	50		I	265	Riese	V	12	I 198
"	IV	52			I	266	"	V	13	I 199
"	IV	55			I	266	"	V	14	I 199
"	IV	59			I	267	"	V	15	I 300
"	IV	60			I	268	"	V	19	I 200
"	IV	60			I	297	"	V	21—22	I 200
"	IV	61			I	138, 157	"	V	23	I 397
"	IV	63			I	80, 120	"	V	25—26	I 201
"	IV	65			I	268	"	V	27	I 202
"	IV	66			I	119	"	V	30	I 203
"	IV	67			I	269	"	V	37	I 203
"	IV	67 a			I	83	"	V	37 a	I 203
"	IV	68			I	107	"	V	38	I 205
"	IV	69			I	470	"	V	39	I 207
"	IV	71			I	76, 78	"	V	41	I 208, 210
"	IV	72—75			I	271	"	V	42	I 209
"	IV	76			I	271	"	V	43	I 209
"	IV	77			I	271	"	V	43 c	I 210
"	IV	82			I	293	"	V	45	I 211
"	IV	86 a			I	182	"	V	45 a	I 211
"	IV	87			I	295	"	V	46	I 211
"	IV	90			I	294	"	V	47	I 212
"	IV	96			I	470	"	V	54—56	I 217
"	IV	96 a			I	352	"	V	57—58	I 218
"	IV	97			I	391	"	V	59—61	I 220
"	IV	98			I	296	"	V	62—66	I 222
"	IV	101			I	353	"	V	67—68	I 223
"	IV	103			I	164, 296	"	V	69—70	I 225
"	IV	105			I	127	"	V	71—72	I 226
"	IV	106			I	353	"	V	73—74	I 227
"	IV	107			I	297	"	V	75	I 228
"	IV	108			I	123	"	V	77 a	I 228
"	IV	110			I	301	"	V	78—80	I 230
"	IV	111			I	397	"	V	81, 81 a, 82	I 232
"	IV	118			I	354	"	V	83—85	I 234
"	IV	125			I	391	"	V	86—90	I 236
"	IV	127			I	282	"	V	92—93	I 238
"	IV	128			I	298	"	V	94—96	I 240
"	IV	135			I	278	"	V	97—99	I 243
"	IV	136			I	279	"	V	100	I 244
"	IV	137			I	154	"	V	101	I 301
"	IV	138			I	279, 298	"	V	102—106	I 245
"	IV	139			I	279	"	V	107—110	I 248
"	IV	141 a			I	280	"	V	111—112	I 249
"	IV	142			I	280	"	V	113	I 355
"	IV	144			I	354	"	V	114	I 166
"	IV	145			I	298	"	V	115	I 160
"	IV	145 a			I	280	"	V	116	I 180
"	V	1			I	196	"	VI	6	I 147
"	V	2			I	355	"	VI	8	I 301
"	V	3			I	179, 299	"	VI	10	I 170
"	V	4			I	177	"	VI	12	I 183, 184
"	V	5			I	197	"	VI	30	I 170
"	V	6			I	299	"	VI	32	I 356
"	V	9			I	355	"	VI	33	I 302
"	V	10			I	197	"	VI	42	I 345
"	V	11			I	178	"	VI	48	I 168

	Blz.		Blz.
Riese VI 64	I 170	Riese VIII 110	I 392
" VI 65	I 170	" VIII 113	I 518
" VI 66	I 171	" VIII 114	I 370
" VI 69	I 171	" VIII 121	I 370
" VI 74	I 172	" VIII 121—122	I 371
" VII 2	I 281	" VIII 124	I 371
" VII 3	I 357	" VIII 126	I 443
" VII 4	I 447	" VIII 127	I 520
" VII 5	I 443	" VIII 129	I 494
" VII 6	I 398	" VIII 130	I 495
" VII 7	I 470	" VIII 131	I 518
" VII 8	I 490	" VIII 134	I 393
" VII 10	I 171	" VIII 135	I 400
" VII 11	I 282	" VIII 136	I 471
" VII 12	I 2	" VIII 138	I 371
" VII 20	I 363	" VIII 146	I 372
" VII 21	I 357	" IX 2	I 393
" VII 22	I 128	" IX 3 I 401, 433, 443, 471	
" VII 25	I 363	" IX 4 I 401, 471, 505	
" VII 27	I 448	" IX 7—9 I 380, 381	
" VII 30	I 363	" IX 9	I 381
" VII 32	I 385	" IX 11	I 381
" VII 39	I 321	" IX 13	I 405
" VII 56	I 364	" IX 14	I 379
" VII 57	I 365	" IX 15	III 218
" VII 66	I 364	" IX 16	I 377
" VII 75	I 325	" IX 18	I 378
" VII 76	I 327	" IX 19	I 379
" VIII 5	I 358	" IX 20	I 376
" VIII 16	I 359	" IX 21	I 375
" VIII 19	I 357	" IX 24	I 549
" VIII 20	I 506	" IX 24 a	I 576
" VIII 21	I 506	" IX 26	I 496
" VIII 28	I 359	" IX 28	I 484
" VIII 42	I 360	" IX 30 I 394, 496	
" VIII 47	I 365	" IX 31	I 402
" VIII 66	I 398	" IX 32	I 387
" VIII 67	I 494	" IX 33	I 505
" VIII 70	I 392	" IX 35	I 376
" VIII 72	I 398	" IX 36	I 376
" VIII 73	I 443	" IX 39	I 382
" VIII 74	I 471	" IX 40 I 382, III 219	
" VIII 75	I 474	" IX 41	I 374
" VIII 78	I 517	" IX 42 I 387, 415	
" VIII 79	I 549	" IX 43	I 384
" VIII 80	I 369	" IX 48	I 495
" VIII 84	I 367	" IX 50	I 443
" VIII 85	I 494	" IX 63	I 414
" VIII 87	I 399	" IX 64 I 443, 487	
" VIII 88	I 471	" IX 65 I 443, 487	
" VIII 89	I 511	" IX 66	I 520
" VIII 91	I 366	" IX 70	I 389
" VIII 93	I 368	" IX 71	I 388
" VIII 94	I 367	" IX 75	I 443
" VIII 96	I 504	" IX 76 I 384, 389	
" VIII 100	I 368	" IX 78	I 576
" VIII 108	I 392	" IX 78 a	I 448

		Blz.			Blz.
Riese	IX 80	I 405	Riese	XII 54	I 487, 520, III 223
"	IX 84	I 410	"	XII 55	III 226
"	IX 102	I 443	"	XII 58	I 473, III 219
"	X 2	I 407	"	XII 60	I 444
"	X 6	I 402	"	XII 62	III 226
"	X 8	I 472	"	XII 63	III 219
"	X 9	I 518	"	XII 64	III 224, 225
"	X 10	I 394	"	XII 68	III 224
"	X 11	I 483	"	XII 69	I 520, III 225
"	X 12	I 424	"	XII 70	I 522
"	X 13	I 497	"	XII 71	III 224, 226
"	X 17	I 427	"	XII 75	I 485
"	X 19	I 406	"	XII 78	III 222
"	X 29	I 428	"	XII 81	III 222
"	X 31	I 428	"	XII 82	I 485
"	X 32	I 407	"	XII 85	I 531
"	X 34	I 497	"	XII 87	I 525
"	X 38	I 429	"	XII 88	I 534
"	X 39	I 430	"	XII 90	I 523, 533
"	X 41	I 431	"	XII 95	III 227, 228
"	X 42	I 407	"	XIII 2	I 15
"	X 43	I 411, 412	"	XIII 3	I 23
"	X 44	I 497	"	XIII 4	I 309
"	X 45	I 460	"	XIII 6	I 46
"	X 48	I 463	"	XIII 7	I 57
"	X 50	I 390	"	XIII 8	I 68
"	X 51	I 432	"	XIII 13	I 95
"	X 53	I 451	"	XIII 14	I 97
"	X 54	I 443	"	XIII 15	I 98
"	X 56	I 432	"	XIII 16	I 99
"	X 59	I 433	"	XIII 17	I 100
"	XI 4	I 501	"	XIII 20	I 100
"	XI 4 n	I 501	"	XIII 21	I 101
"	XI 5	I 434	"	XIII 22	I 102
"	XI 8	I 434	"	XIII 23	I 104
"	XI 9	I 435	"	XIII 27	I 105, 106
"	XI 13	I 445	"	XIII 28	I 106
"	XI 14	I 446	"	XIII 29	I 106, 107
"	XI 15	I 435	"	XIII 30	I 107
"	XI 18	I 446	"	XIII 31	I 109
"	XI 21	I 436	"	XIII 33	I 109
"	XI 23	I 373, III 218	"	XIII 34	I 66, 69
"	XI 24	I 472	"	XIII 35	I 123
"	XI 32	I 520	"	XIII 36	I 124
"	XI 33	I 522	"	XIII 37	I 124
"	XI 38, 39	I 437	"	XIII 38	I 125
"	XII 2	I 502	"	XIII 39	I 129
"	XII 13	I 420	"	XIII 44	I 69, 141, 143, 144, 145
"	XII 14	I 421	"	XIII 45	I 146
"	XII 34	I 527	"	XIII 46	I 147
"	XII 39	I 445	"	XIII 49	I 147
"	XII 42	I 454	"	XIII 50	I 148
"	XII 43	I 457, III 221	"	XIII 52	I 149
"	XII 44	I 458	"	XIII 53	I 149
"	XII 51	I 528	"	XIII 54	I 150
"	XII 52	I 563, 564, 574	"	XIII 55	I 151
"	XII 53	I 473	"	XIII 59	I 152, 503

	Blz.		Blz.
Riese XIII 61	I 152	Riese XIII 140	I 559
" XIII 63	I 152	" XIII 141	I 481
" XIII 64	I 152	" XIII 142	I 520
" XIII 68	I 153	" XIII 143	I 512
" XIII 69	I 154	" XIII 143 a	I 513
" XIII 74	I 186	" XIII 144	I 511
" XIII 75	I 187	" XIII 145	I 513
" XIII 76	I 189	" XIII 145 a	I 491
" XIII 79	I 190	" XIII 147	I 524
" XIII 80	I 191	" XIII 150	I 580
" XIII 82	I 191, 192	" XIII 151	I 530
" XIII 83	I 193	" XIV 37	I 283
" XIII 85	I 265	" XIV 69	I 527
" XIII 86	I 312, 313	" XV 3	I 43
" XIII 86 n	I 320	" XV 16	I 76
" XIII 87	I 315, 316	" XV 17	I 103
" XIII 89 a	I 551	" XV 22	I 104
" XIII 90	I 334	" XV 27	I 148
" XIII 91	I 337	" XV 29	I 151
" XIII 93	I 359	" XV 33	I 153
" XIII 95	I 383	" XV 39	I 154
" XIII 96	I 513	" XV 40 a	I 165
" XIII 97	I 553	" XV 41	I 251
" XIII 98	I 549	" XV 42	I 252
" XIII 102	I 536	" XV 43	I 252
" XIII 109	I 537	" XV 44	I 269
" XIII 113	I 540	" XV 47	I 277
" XIII 114	I 543	" XV 48	I 204
" XIII 118	I 419	" XV 50	I 205
" XIII 119	I 417	" XV 51	I 207
" XIII 120	I 417	" XV 57	I 189
" XIII 125	I 423	" XV 64	I 184
" XIII 126	I 425	" XV 66	I 284
" XIII 127	I 426	" XV 74	I 403
" XIII 129	I 441	" XV 77	I 427
" XIII 133	I 444	" XV 81	I 503
" XIII 134	I 450	" XV 82	I 503
" XIII 135	I 465	" XV 83	I 502
" XIII 136	I 465	" XV 86	I 492
" XIII 138	I 555, 557	" XV 151	I 527
" XIII 139	I 557		

II. REGISTERS OP DE TWEEDE AFDEELING

IIA. PLAATSEN IN NEDERLAND, WAAR IN DE UITGAAF OPGENOMEN INSCRIPTIES ZIJN ONTDEKT

De cijfers verwijzen naar de nummers, waaronder de inscripties in de uitgaaf zijn opgenomen:
de nummers met de letters A en B vindt men in Deel III, blz. 229 en volg.

	N.		N.
Achlum	398	Ferwerderadeel	403, 404
Afferden	67	Franekeradeel	396—398
Alfen	330, 331, 778		
Arentsburg 354, 375, 644, 645, 740, 778,	847, 1603	Garderen	382
Arnhem	381, 1517	Garnwerd	406
		Geldermalsen	285
Baarlo	81, 82	Geleen	56, 57
Backerbosch	17, 18, 19	Graetheide	58
Beek	126, 443, 1592	's-Gravenhage	376
Beesel	66	Grevenbicht	14 A
Beetgum	399, 1435	Groesbeek	98—116
Bergen	67, 68	Gronsveld	15
Berg en Dal	933	Grubbenvorst	83
Bergh	380, 380 A		
Blija	404	Haasdal	40
Bocholz	21	Haelen	75—79
Brillerij	405	Harlingen	394
Brittenburg 336, 344—347, 454, 460, 513,	718, 778, 1065	Heer	17—19
		Heerlen	44—49, 665, 1612
Cuyck	87—89	Heihof	41
		Hellendoorn	392
De Bek	44	Hemmen	280, 928
De Meern	328, 329, 639	Hennaarderadeel	395
De Poelen	400	Herkenberg	24—28
Deurne	94, 1081	's-Hertogenbosch	92
Dodewaard	281, 1006	Herwen	379 A, 379 B
Domburg 235—265, 506, 954, 1585, 1597,	1600, 1601	Heteren	278, 279
Doorn	385	Heyen	68
Doorwerd	278	Holdoorn 98—113, 115, 503, 504, 633, 634,	888, 1063, 1452, 1616, 1617, 1620, 1621,
Driebergen	386, 387, 639		1623
Drielsche Veer	278	Holland	668, 762
Dronrijp	400	Hoogvliet	378
		Horn	72—74, 1568
Eelen	392	Houthem	29—37, 1611
Egmond	389, 390, 455, 509, 646, 847	Huissen	275
Ezinge	405, 406	Hulsberg	41
Ferwerd	403	Indoornik	279, 280
		Joeswerd	405

	N.		N.
Kapelberg	90	Schaesberg	51, 52
Katwijk 342—348, 454, 460, 642, 740, 847, 953		Schimmert	38—40
Kerkrade	50	Schinnen	55
Kessel	80	Sint Michielsgestel	90, 91
Kesteren	282, 283, 637	Stavoren	393
Kimsverd	394	Steenland	38, 39
Leeuwarderadeel	401, 402	Steenstraat	23
Limburg	84—86	Susteren	58, 59
Limmel	22	Texel	391
Lobith	379 C	Tiel	284 A
Loenersloot	388	Tiggelt	93
Lottum	83	Tjaard	402
Maasbree	81, 82	Tolsum	396, 397, 1437, 1608
Maasniel	64	Tongereren	1080
Maastricht	1—14, 14 A, 635, 1588, 1589	Tzum	396
Malburgen	275, 1449	Ubachsberg	43
Meerssen	22—28	Ubbergen 121, 124, 126—137, 141—145, 149, 752, 759, 1622	
Meesenbroek	49	Utrecht	325—327, 327 A, 327 B, 327 C
Melenborg	75—78	Vaesrade	53, 54
Melick	62, 63	Valburg	276, 277
Menaldumadeel	399, 400	Valkenburg	342, 643
Mesch	16	Vechten 289—324, 459, 500, 639, 640, 661, 700, 740, 761, 794, 841, 847, 854, 922, 963, 1012, 1033, 1047, 1064, 1577, 1618, 1619	
Middelaar	71	Vlengendaal	21
Millingen	117—120, 1610	Vleuten	328, 329, 639
Monster	377, 446, 1339, 1590	Voerendaal	42, 43
Montferland	380, 380 A	Voorburg 293, 349—375, 503, 709, 817, 952, 1376, 1603	
Mook	69—71	Vrouwenpolder	264, 265
Nederland	407—409, 652, 979, 1346	Wageningen	381 A
Noord-Brabant	95—97	Watermeerwijk	116, 795
Nuth	53	Westkapelle	233, 234
Nijmegen 121—232, 470, 503, 633, 634, 661, 696, 700, 719, 737, 740, 750—756, 758, 759, 761, 778, 847, 865, 983, 1063, 1377, 1422, 1434, 1475, 1613, 1614, 1617, 1620		Winsum	395
Odiliënberg	60, 61	Wirdum	402
Op den Billich	40	Wittern	20
Ouddorp	379	Wonseradeel	394
Peel	94	Wychem	266
Poortugaal	378	Wijk	8, 10, 12
Ravensbosch	32—37, 40	Wijk bij Duurstede 286—288, 638, 778, 1082	
Rhenen	383, 384	Wijtgaard	401
Roermond	65	IJzendoorn	284
Rondenbosch	29—31	Zennowijnen	284 A
Roomburg 332—335, 337, 338, 444, 452, 453, 456, 507, 510, 512, 641, 778		Zetten	276, 277
Rossem	267—274, 636, 740	Zoeterwoude	332—338
Ruimel	90, 91, 607, 1330	Zundert	93
Rijnsburg	339, 340, 642	Zwammerdam	329 A
Rijsbergen	93, 1582		

IIB. PLAATSEN BUITEN NEDERLAND, WAAR IN DE UITGAAF OPGENOMEN INSCRIPTIES ZIJN ONTDEKT

De cijfers verwijzen naar de nummers, waaronder de inscripties in de uitgaaf zijn opgenomen.

	N.		N.
Adalia	1158	Aventicum	548
Adamklisse	621, 1138	Axima	438
Adiaum	1122		
Adóny 1105 A, 1139, 1141, 1141 A, 1145		Baalbek	556 A
Aezanae	476	Badalona	728
Aidin	466	Baesweiler	1595
Aime-en-Tarentaise	438	Baetulo	728
Ain-Temouchent	1062, 1076, 1317	Bagacum Nerviorum	477
Aken	606, 1053	Barcelona	595
Albacina	873	Barhill	1163, 1164
Albulis	1062, 1076	Bath	1092 A, 1465
Album Intimilium	571	Bavai	477, 1419—1421, 1581
Almas	1122	Beaumont	1255
Alsó-Ilosva 1187—1191, 1193, 1195, 1196, 1198, 1199, 1201—1207, 1211—1213, 1216 —1219		Bedberg	1055
Alsó-Szent-Ivány	1105	Belegh	1101
Altdorf	1555, 1558	Beneden Capellen	414
Alt-Ofen	650, 1410	Beneden-Rijn	822
Altrip	461, 462, 1269	Benevento	796
Alzey	1269	Benzalrath	1541 A
Amiens	1083	Binchester	1250, 1282, 1468, 1575
Ammaedara	1045	Birrens 1233, 1234, 1236, 1239, 1243—1248, 1252, 1253	
Ancyra 410, 467, 493, 539, 594, 849, 892		Birten 412, 523, 682, 876, 887, 894, 898	
Andernach 434, 435, 674, 703, 978, 1602		Blankenheim	609, 677
Angora 410, 467, 493, 539, 594, 849, 892		Blatobulgium 1233, 1234, 1236, 1239, 1243— 1248, 1252, 1253	
Annuna	501	Bois de Vaux	1463
Antiochia Pisidiae	538, 658, 765, 780	Bojano	1049
Antunnacum	435	Bologna	549, 568
Anzio	576	Bolsena	1156
Apollonia	848	Bonn 415 A, 429, 463, 498, 505, 514, 515, 522, 527, 577, 600, 605 A, 653, 679—681, 683, 689—693, 707, 708, 774, 775, 776, 785, 786, 792, 807—809, 814, 819, 823— 825, 829, 836, 838—840, 908, 910—913, 917, 932, 945, 965, 1061, 1067, 1073, 1308, 1308 A, 1388, 1450, 1492—1510, 1543, 1544, 1554	
Apulum	544, 1115, 1124	Boreovicium, 1221, 1222, 1224—1232, 1286, 1287	
Aqualagna	856	Bornsche Feld	982, 986, 987
Aquileia 489, 727, 855, 939, 940, 1290, 1430		Bordeaux	1429
Aquincum	650	Boulogne-sur-Mer	531, 968
Aradus	816	Bovianum Undecimanorum	1049
Arelato	570, 626, 970	Bowes	1283
Arezzo	862	Bracara Augusta	1058
Arles	570, 626, 970	Bracciano	475
Arsoli	976	Braga	1058
Asberg	738, 926, 942, 999	Brianza	418
Asciburgium	738, 926, 942, 999	Brigetio	1090, 1107 A, 1110
Astorga	726, 994	Brixen	806
Asturica	726, 994	Brohl 431, 481, 485, 487, 488, 673, 715,	
Aszur	1109		
Athene	557, 779		
Atrecht	556		
Attiggio	725		
Augustum	969		
Aumale	1180		
Auzia	1180		
Avenches	548		

	N.		N.
733, 744, 746, 748, 773, 959, 967, 1026, 1041, 1050, 1314		Colonia Byllis	1178
Brougham Castle	1288	Colonia Claudia Aequum	497
Brough-castle	1259	Colonia Emerita Helvetiorum	548
Brussel	1557 A	Colonia Flavia Cillium	656
Buda-Pest	1448	Colonia Iulia Augusta Apollinaris Reiorum	747
Büdesheim	1459	Como	671, 798
Bulla Regia	592	Concordia . . 564, 1148—1155, 1268, 1289	
Burgbrohl	433, 1035	Contigliano	743
Bürgel	430, 1477, 1532	Cornelimünster	1548, 1567
Burgh	1265	Corneto	724, 852
Burgh-on-the-Sands	1185	Cramond	1223
Burginatum	982, 986, 987	Cremona	422, 423
Burnéri	956	Császár	858
Burza	575	Cuicul	566
 Cabra	729	 Damasna	1115 A
Caer-gai	1256	Debeletz	440, 1085
Caer Seiont	1251	Delminium	925
Caersws	1171, 1273	Deutsch-Altenburg	1192, 1405
Caerwent	1416	Deutz 464, 599 A, 998, 1068, 1071, 1078, 1583	
Caesarea 902, 958, 1116, 1181, 1183, 1184		Dietkirchen	781
Cagliari	587	Dormagen	989, 990, 1054
Caiatia	1044	Dottendorf	877
Cajazzi	1044	Duna-Pentele	1142
Calama	1059	 Eining	1096
Cambeck	1242	El-Djem	572
Cambeckfort	1240	El-Kef	875
Campona	927, 1210	Embken	1550
Capestrano	660	Endenich	1401, 1545
Carlisle . . . 1134, 1166, 1379, 1380, 1428		Epamanduodurum	985
Carlsburg	544, 1124	Ephesus	567, 712, 1157
Carmona	1512	Erekli	782
Carnuntum	1100, 1103	Erkelenz	870
Carpentras	1464	Eschenz	1521
Carrawborough	1260, 1525, 1526	Eschweiler	1546
Carrawburgh . . . 1128—1133, 1135, 1174		Eskö	1111
Carros	419	Ettlingen	1599
Cartenna	1005	Exeter	1278
Carthago	730	 Falerii	593, 684
Carvoran	1126, 1127	Felső-Nana	1102
Castel Gandolfo	1025	Ferdinand	1112
Castleary	1220	Finthen	1161
Castlefield	1275	Flavia Solva	834, 1121
Castlesteads . . . 1235, 1237, 1238, 1241		Flémalle	450, 1087
Castra Vetera	412	Foligno	425
Celeia	561, 562	Formia	615, 882
Certia	1136	Fossombrone	1021
Chalon-sur-Saône	909	Fréjus	420, 907
Cherchel 902, 958, 1116, 1181, 1183, 1184, 1373		Frenz	1547
Chester	1093, 1390	Friesdorf	810
Cilli	561, 562	 Gaeta	472
Citluk	497	Gardun-Vojnic	1208
Civita Lavinia	655, 859	Gelma	1059
Cockermouth Castle	1285		
Colchester	1467		

	N.		N.
Gigen	1403	1011, 1031, 1039, 1048, 1051, 1056, 1066,	
Giurgiu	1114	1069, 1072, 1079, 1312, 1345, 1347, 1423,	
Gleuel	974	1424, 1447, 1450, 1457, 1458, 1491, 1515,	
Godesberg	790	1533, 1535—1537, 1539, 1541, 1541 A,	
Gohr	1556	1553, 1571, 1572, 1598, 1604—1606	
Göhren	1095	Khamissa	530
Gradista	1178	Khenchela	1043
Grand Saint-Bernard 701, 736, 757, 931		Kkeneg	492
Great Chesters	1267	Kleef	1001
Grenoble	686	Klosterneuburg	1099
Grimberg	1574	Koblenz	1593
Grimlinghausen 694, 914, 924, 1215, 1450		Komorn	1110
Gripswald	1569, 1570	Konia	916
Gulik	732, 1563, 1557 A	Kossute	1397
Guljanci	1409	Kostolac	573
Gusten	1562	Koula	413
		Kruft	845, 846, 896
Hamman-Darradji	592	Kutlovitza	1175
Hardriding	1271		
Hasseltzwiler	1565	Ladenburg	1160
Heilstein	1344	Lambaesis	517—519, 543, 1385
Heimbach	1549	Lanuvium	655, 859
Henchir-Gasrin	656	Larioz	438
Henchir-Kasbat	596, 1182	Laupersdorf	1249
Heraclea Pontica	827	Lessenich	835
Her Machdjuba	545, 853	Lipp	1564
Hersel	526	Little Chesters	1262
Hières	1417	Lopodunum	1160
Histonium	820	Luik	450
Hoeylaert	1557 A	Lyon 415, 528, 551, 580, 584, 604, 649,	
Hongarije	1144, 1209	735, 791, 805, 811, 830, 843, 844, 857,	
Housesteads 1221, 1222, 1224—1232, 1286,		864, 871, 884, 893, 901, 903, 1291, 1292—	
1287, 1587		1306, 1378, 1414	
Hoven	1551		
		Macchia	659
Iconium	916	Mactari	574
Igabrum	729	Mainz 439, 441, 451, 478, 588, 603, 651,	
Inglisstown	1173	763, 886, 1086, 1269, 1309, 1393, 1394,	
Intercisa	1142	1426, 1511, 1528, 1578	
Interpronium	672	Malaca	558
Isea Dumnonum	1278	Malaga	558
Ishekli	1176	Manchester	1274, 1277, 1279
Iuliacum	732	Mandeure	985
Iversheim	777, 789, 793, 832, 837	Mapas	1088
Ivrea	611	Marab	1097
		Marquise	1461
Kälbartshausen	1580	Marseille	1070
Kalkar	525, 904, 930, 988	Martinberg	1106
Karlsburg	115, 1115, 1470	Maryport	1165, 1167—1170
Kazanlyk	1117	Mascula	1043
Keulon 427, 448, 471, 516, 529, 597—599,		Mediolanum Santonum	479
599 A, 601, 602, 605, 608, 629, 664, 687,		Melandra Castle	1276
688, 695, 697, 698, 705, 706, 734, 760,		Merten	891
767, 772, 815, 818, 828, 831, 842, 851,		Metz	591, 616
867—869, 905, 918, 920, 934, 936—938,		Mokric	511, 553
941, 943, 944, 948, 949, 957, 962, 964,		Monterberg	1454
971—973, 991—993, 1002—1004, 1010,		Muffendorf	787

	N.		N.
Mumerills	1186	Raab	1106 A, 1107, 1120
Municipium Tropaeum	621	Regensburg	1098
Münstereifel	878, 966	Remagen 496, 520, 521, 833, 900, 935, 946, 1013, 1015—1020, 1040, 1052, 1520, 1591	
Nadin	442	Rheinzabern	1269
Namen	606 A, 1398	Riez	747
Narbo	627, 749, 799	Rimini	1427, 1433, 1513, 1514, 1615
Narbonne	627, 749, 799	Rindern	417, 1527
Nassenfels	1469	Riva	1159
Nedinum	442	Roedingen	1559, 1561
Nemausus	547	Rohr	1522
Netherby	1254	Romagnieux	869
Nettersheim	499, 1413, 1482—1490	Rome 411, 411 A, 424, 428, 449, 457, 458, 468, 473, 474, 484, 502, 508, 532, 533, 536, 540, 554, 559, 560, 563, 565, 581, 585, 589, 619, 623, 624, 648, 654, 710, 711, 713, 717, 720, 731, 741, 766, 769, 783, 797, 800, 801, 804, 812, 813, 826, 850, 879, 880, 881, 995, 1014, 1030, 1036, 1042, 1046, 1097 A, 1123, 1117, 1177, 1315, 1316, 1318—1327, 1331, 1333—1337, 1340, 1356—1368, 1370—1372, 1382—1384, 1391, 1395, 1396, 1404, 1406, 1435, 1438— 1440, 1442—1446, 1471—1474, 1530	
Neu-Luisendorf	1077	Romità	1136
Neuss	716, 739, 950, 1000, 1552	Romlot	1136
Neviodunum	511, 553	Rosendorf	1343
Newcastle-on-Tyne	445, 631, 721, 722	Rötenberg	770
Nicopolis	802	Rough-Castle	1264, 1266
Niederremmel	610	Ruad	816
Nieukerk	788	Rumpst	955, 1399
Nîmes	547, 906	Rutchester	1280, 1281
Norroy	426, 675	Rijn	923, 980, 1009, 1194
Ober-Lustadt	1269	Saint-Denis-du-Sig	1179
Oescus	620	Saintes	479
Old Carlisle	1328	Salina Vetus	1141 A
Old Perith	1389	Salona	465, 997, 1272
Olîna	1113	San Libertate	475
Olympia	490	Santa Maria in Pantano	1197
Orosvar	1162	San Valentino	672
Ostia	555	Sarmizegetusa	586, 784
O-Szöny	1090, 1107 A, 1329	Sasamon	1436
Palatovo	1115 B	Savaria	1104
Pannonia	1140	Savona	537
Papcastle	1284	Schaderloch	469
Parma	1342	Schweppenbourg	432, 702, 768, 961
Parijs	1270	Seckau	834, 1121
Pattern	1557	Segedunum	1258
Pelm	1451	Semriach	1407
Pennadomo	1037	Sicca	875
Perinthus-Heraclea	782	Sidi Amor Djedidi	578
Pest	1207 A	Sikator	1084
Petra	803	Simitthu	1008
Petronell	1214	Sisteron	625
Pföring	1369	Soissons	541, 542
Pfünz	1332	Solothurn	1462
Pisa	1029		
Plumptonwall	1271, 1516		
Pont-à-Mousson	426		
Potaissa	1125, 1137		
Pozzuoli	546, 613, 714		
Procolitia	1128, 1133, 1135, 1174		
Prusias	1172		
Pupput	494		
Pusztá Almas	1119		
Puteoli	546, 613, 714		

	N.		N.
Soulmas	860	Vaison	436, 480
Spalato	925	Valence	614
Spello	437	Valentia	614
Stannington	1091	Varasdin-Töplitz	764
Stein	1104	Varhely	586, 784
Stockum	1607	Vasio	436, 480
Stuhlweissenburg	1143	Vasto	820
Suk-el-Abiod	494	Veleia	421
Sydenham	1089	Venafro	947
Szalk	1146	Vence	419
Székel-Foldvar	1118	Ventimiglia	571, 996
Tanger	742, 1075	Verona	622
Tarquinii	724, 852	Versecz	1200
Tarraco 491, 524, 569, 579, 663, 685, 1027		Vetus Salina	1139, 1141, 1141 A, 1145
Tarragona 491, 524, 569, 579, 663, 685, 1027		Vicus Martis Tudertium	1197
Tata	1338	Vienne	550
Tegea	723	Viminacium	573
Tenes	1005	Vindobala	1281
Teos	1400	Vinovia	1250, 1282
Tétény	927, 1210	Vintium	419
Tetz	1557 A, 1596	Vinxtbach	1313
Thérouanne	1432	Viterbo	1022
Thessalonike	1147 A	Vlatten	1549
Theux	1518, 1519	Vochem	975
Thibilis	501	Volsinii	1156
Thorr	1538, 1540	Volterra	669
Thuburbo Maius	596, 1182	Vrgorac	821
Thubursicu	530	Walcot	1092 A
Thugga	670	Wallsend	1258
Thysdra	572	Wasserbillig	617
Tibur	552, 647, 662	Watermore	921, 1024
Tiddis	492	Weissenburg	1094, 1147
Timgad	874	Wels	1408
Tingi	742	Wenau	1573
Tirnovó	440, 1085	Wesseling	495, 1534
Tivoli	552, 647, 662	Whitley Castle	1257, 1263
Tongeren	1080, 1450, 1576, 1594	Wiesbaden	483, 981
Tönnisstein	486, 632, 771, 960	Windisch	415 B
Tooth-Vasóny	1108	Wissen	895, 1586
Torda	1125, 1137	Worms	1269, 1412, 1415
Tralles	466	Worringen	984, 1023
Trebur	1579	Wroxeter	1092
Tríer 583, 590, 612, 618, 628, 630, 977, 1269, 1341, 1460		Xanten 416, 447, 482, 657, 666, 667, 676, 678, 704, 861, 863, 883, 885, 889, 890, 897, 899, 915, 919, 929, 951, 1007, 1032, 1034, 1057, 1375, 1387, 1455, 1523, 1524, 1531	
Triest	1028, 1038	Yalowadj	658, 765, 780
Trion	1060, 1381	Zahlbach	1311, 1411
Tropaeum Traiani	621, 1138	Zama	578
Tschavdyrrhissar	476	Zenana	699
Turca	575	Zilleh	866
Turijn	534, 535, 872	Zülpich	1310, 1478—1481
Tycklinge	1609	Zürich	582
Tzanta	1074		
Uschak	1350 A		
Vada Sabatia	537		

IIc. INSCRIPTIES UIT HET CORPUS INSCRIPTIONUM LATINARUM

De cijfers verwijzen naar de nummers, waaronder de inscripties in de uitgaaf zijn opgenomen.

	N.		N.
C I L. I ed. 2, blz. 77	473	C I L. III 1633, 1	1190
„ blz. 77	474	„ 1918	821
		„ 2049	1272
C I L. II 1614	729	„ 2712	1397
„ 1970	558	„ 2732	497
„ 2424	1058	„ 2864	442
„ 2637	726, 994	„ 3079	1392
„ 4114	569	„ 3345	1143
„ 4115	524	„ 3400	927, 1210
„ 4117	685	„ 3576	1448
„ 4188	663	„ 3676	1144
„ 4251	1027	„ 3678	1144 A
„ 4519	595	„ 3679	1209
„ 4609	728	„ 3681	1353
„ 5413	1512	„ 3760	1140
„ 5812	1436	„ 4279	1338
„ 6084	491	„ 4368	1354
		„ 4391	1162
C I L. III 87	803	„ 4666	1120
„ 186	816	„ 4748	1197
„ 247	467	„ 4890	1343
„ 445	466	„ 5212	561
„ 550	779	„ 5215	562
„ 553	557	„ 5331	1121
„ 600	1178	„ 5333	834
„ 726	956	„ 5450	1407
„ 786	1196	„ 5900	1469
„ 787	1216	„ 5914	1369
„ 788	1195	„ 5918 ^b	1332
„ 789	1193	„ 6074	712
„ 791	1202	„ 6274	1200
„ 793	1198	„ 6375	465
„ 795	1187	„ 6485	1214
„ 797	1188	„ 6753	594
„ 798	1189	„ 6764	892
„ 799	1211	„ 6818	765
„ 800	1203	„ 6819	780
„ 801	1204	„ 6824	658
„ 802	1205	„ 7394	782
„ 804	1201	„ 7627	1199
„ 805	1217	„ 7696	1125
„ 806	1207	„ 7800	1124
„ 807	1206	„ 8074, 2	1118
„ 808	1218	„ 8074, 4	1191
„ 809	1212	„ 8714	497
„ 811	1219	„ 8716	997
„ 814	1213	„ 9735	925, 1208
„ 839	1136	„ 9960	442
„ 1017	544	„ 10322	1146
„ 1156	1470	„ 10329	1141
„ 1456	586	„ 10330	1145
„ 1457	784	„ 10471	650

	N.
CIL. III 10472	650
" 10473	650
" 10513	1353
" 10671	1139
" 10804	511, 553
" 10893	764
" 10981	1329
" 11372	1119
" 11918	1147
" 11936	1332
" 12030, 5	1192
" 12361	1409
" 12529	1175
" 13434	1122
" 13734	621
" 13760	1137
" 14148, 10	803
" 14195, 6	567
" 14207, 10	1074
" 14214	1138
" 14403 <i>a</i>	1350
" 14416	1403
" 15163	1410
" 15188, 2	858
" Mon. Anc.	410
" Dipl. XI	1084
" " XIII	1099
" " XIV	1085
" " XVI	1100
" " XVII	1101
" " XXI	1086
" " XXV	982
" " XXVII	1102
" " XXIX	1087
" " XXXI	1113
" " XXXII	1088
" " XXXIV	1089
" " XXXV	1094
" " XXXVI	1116
" " XXXIX	1103
" " XLII	983
" " XLIII	1091
" " XLVII	1107
" " XLVIII	1114
" " LI	1108
" " LII	1095
" " LVII	1093
" " LVIII	1104
" " LX	1109
" " LXI	1110
" " LXV	1111
" " LXVII	1115
" " LXVIII	1105
" " LXXIII	1098
" " CV	1106
" " CX	1117
CIL. V 522	1038

	N.
CIL. V 539	1028
" 865	855
" 875	727
" 877	489
" 885	1430
" 3344	622
" 4335	806
" 4923	699
" 5006	1159
" 5266	798
" 5267	671
" 5702	418
" 6785	611
" 6874	931
" 6881	736
" 6974—5	534
" 6976—83	535
" 7009	872
" 7775	537
" 8280	1290
" 8743	1153
" 8752	1152
" 8759	1148
" 8761	1154
" 8762	1268
" 8768	1289
" 8773	1151
" 8776	1150
CIL. VI 46	1530
" 332	804
" 768	1471
" 1175	468
" 1207	411
" 1333	850
" 1347	428, 484
" 1359	741
" 1377	783
" 1401	502
" 1402	424
" 1435	536
" 1444	533
" 1450	457
" 1451	508
" 1509	540
" 1517	800
" 1543	1177
" 1548	532
" 1549	720
" 1599	563
" 1607	731
" 1625 <i>a</i>	559
" 1625 <i>b</i>	560
" 1641	589
" 1752	624
" 1753	623
" 1850	1030
" 2514	1315

	N.		N.
CIL. VI 2548	1348	CIL. VI 31161	1472
" 2725	717	" 31162	458, 1355
" 2835	1316	" 31169	813
" 3203	1371	" 31173	1474
" 3220	1356	" 31250	468
" 3223	1357	" 31263	411
" 3230	1440	" 31633	850
" 3237	1333	" 31640	783
" 3240	1358	" 31643	533
" 3255	1025	" 31706	711
" 3260	1442	" 31746	801
" 3263	1372	" 31771	710
" 3280	1326	" 31828	563
" 3284	1335	" 31834	560
" 3289	1359	" 31863	554
" 3296	1391	" 31870	565
" 3315	1327	" 32536	1382
" 3321 <i>a</i>	1444	" 32623	1406
" 3333	826	" 32624	1384
" 3334	654	" 32627	1331, 1383
" 3360	879	" 32812 <i>a</i>	1361
" 3361	880	" 32819	1336
" 3362	881	" 32821	1337
" 3492	648	" 32834	1362
" 3520	1036	" 32843	1334
" 3533	713	" 32850	1445
" 3538	995	" 32866	1443
" 3539	1046	" 32881	769
" 3547	1123	" 32901	648
" 3567	766	" 32929	1042
" 4305	1318	" 32933	1014
" 4338	1321	" 33016	1349
" 4340	1324	" 33977	1404
" 4341	1365	" 34773	1370
" 4342	1441	" 36324	1438
" 4343	1446	" 37255	1360
" 4344	1325	CIL. VII 37	1465
" 4345	1320	" 66	1024
" 4387	1323	" 68	921
" 7548	766	" 142	1251
" 4716	1322	" 178	1276
" 8450	585	" 195	1091
" 8574	619	" 213	1274
" 8591	581	" 214	1277
" 8802	1366	" 215	1279
" 8803	1367	" 269	1265
" 8804	1363	" 275	1283
" 8806	1368	" 309	1263
" 8807	1364	" 310	1257
" 8808	1396	" 319	1271
" 8811	1319	" 323	1389
" 10177	1404	" 350	1328
" 19653	1340	" 386	1165
" 29692	1435	" 390	1166
" 31140	1395	" 391	1169
" 31141	1473	" 394	1168
" 31158	812	" 395	1170

	N.		N.
CIL. VII	415	CIL. VIII	217
"	416	"	597 545,
"	425	"	822
"	427	"	853
"	541	"	2354
"	542	"	2750
"	617	"	2751
"	621	"	2964
"	633	"	5363
"	635	"	6706
"	638	"	9045
"	639	"	9327
"	640	"	9363
"	642	"	9393
"	651	"	9414
"	653	"	9657
"	690	"	9798
"	691	"	9990
"	701	"	10500-
"	706	"	11301
"	726	"	11754
"	777	"	11813
"	879	"	12020
"	880	"	12370
"	882	"	15872
"	885	"	17721
"	886	"	18270
"	889	"	20978
"	894	"	20999
"	920	"	21053
"	924	"	21604
"	937	"	21668
"	941	"	21814 ^a
"	953	"	23252
"	1063	"	23963
"	1064	"	24094
"	1065	"	25646
"	1066	"	26475
"	1068	CIL. IX	1584
"	1071	"	2564
"	1072	"	2851
"	1073	"	2958
"	1074	"	3044
"	1078	"	4753
"	1084	CIL. X	1679
"	1085	"	1705
"	1090	"	1711
"	1092	"	4579
"	1099	"	4862
"	1193	"	6087
"	1194	"	6092
"	1195	"	6095
"	1227	"	6668
"	1234	"	7583
"	1243 1171,	CIL. XI	390 1427, 1615
"	1269		
"	1344 ^b		
	1284		656
	1285		853
	1575		575
	1282		1182
	1280		874
	1281		518
	1130		519
	1128		1385
	1221		1059
	1224		492
	1227		1180
	1228		958
	1229		1181
	1225		1183
	1226		1373
	1222		1005
	1231		1317
	1232		742
	1261		572
	1262		656
	1267		545
	1126		574
	1237		578
	1238		1182
	1240		875
	1241		1043
	1134		543
	1242		1116
	1235		1184
	1379		902
	1380		1179
	1255		1062
	1185		1075
	1254		1045
	1252		575
	1239		494
	1246		1008
	1253		670
	1234		796
	1244		1049
	1236		820
	1245		1037
	1248		672
	1247		743
	1223		613
	1173		546
	1186		714
	1266		1044
	1220		947
	1088		472
	1089		615
	1091		882
	1230		576
	1250		587
	1273		
	1259		
	1468		

		N.			N.
CIL. XI	391	1433	CIL. XIII	1332*	179
"	707	568	"	1333*	181
"	709	549	"	1334/5*	205
"	1070	1342	"	1336*	293
"	1196	421	"	1337*	350, 817
"	1356	1425	"	1338*	335, 1456
"	1437	1029	"	1338* <i>a</i>	336
"	1460	659	"	1339*	347
"	1836	862	"	1340*	407, 1346
"	2699	1156	"	442	871
"	3007	1022	"	624	1429
"	3097	684	"	1036	479
"	3104	593	"	1664	1291
"	3364	724	"	1668	415
"	3367	852	"	1673	791
"	3380	660	"	1674	1293
"	4748	1197	"	1675	1294
"	5210	425	"	1680	551, 1292
"	5271	437	"	1686	1298
"	5670	725	"	1688	1304
"	5696	873	"	1690	1300
"	5959	856	"	1694	1295
"	6123	1021	"	1695	1301
"	7553	475	"	1697	1302
CIL. XII	16	419	"	1702	1296
"	113	438	"	1703	1303
"	367	747	"	1708	1299
"	392	907	"	1709	1305
"	671	570	"	1725	1306
"	681	970	"	1750	584
"	1080	1464	"	1766	805
"	1354	436, 480	"	1807	528
"	1524	625	"	1817	580
"	1749	614	"	1828	884
"	2234	686	"	1832	604
"	2373	1417	"	1839	893
"	2412	969	"	1840	735
"	3166	906	"	1844	843
"	4354	799	"	1847	901
"	4355	627	"	1855	550
"	4364	749	"	1856	844
"	5494	626	"	1871	857
"	5733	420	"	1881	811
"	5897	547	"	1882	1414
CIL. XIII	1320*	177	"	1890	864
"	1321*	130	"	1891	903
"	1322*	103, 1452	"	1892	1060
"	1323*	199	"	1895	830
"	1324*	198	"	1976	1378
"	1325*	195	"	2034	1381
"	1326*	196	"	2615	909
"	1327*	129	"	3033	1270
"	1328*	128, 737	"	3492	1083
"	1329*	178	"	3531	556
"	1330*	197	"	3545	968
"	1331*	182	"	3554	531
			"	3560	1432

	N.
C I L. XIII 3561	1461
" 3565	1431
" 3569	1581
" 3570	477
" 3571	1419
" 3572	1420
" 3573	1421
" 3585	1557 B
" 3592	1576
" 3593	1080
" 3599	1402
" 3605	450
" 3606	1087
" 3613	1518
" 3614	1519
" 3615	5
" 3616	1
" 3617	2, 1588
" 3620	606 A, 1398
" 3636	583
" 3645	612
" 3664	1460
" 3672	628
" 3673	630
" 3689	590
" 3707	1341
" 3760	1352
" 3980	1529
" 4149	1451
" 4194	618
" 4208	617
" 4313	616
" 4323	591
" 4623	675
" 4624	426
" 5027	1463
" 5089	548
" 5190	1249
" 5244	582
" 5255	1521
" 5414	985
" 6216	1412
" 6239	1415
" 6324	1599
" 6357	770
" 6486	1580
" 6603	1574
" 6665	1511
" 6690	763
" 6705	1309
" 6761	1578
" 6763	651
" 6781	1393
" 6800	451
" 6803	603
" 6816	478
" 6821	1086

	N.
C I L. XIII 6952	886
" 7025	1394
" 7036	1411
" 7064	1311
" 7088	1426
" 7227	1161
" 7504	1459
" 7577	1351
" 7681	435, 1602
" 7693	1062
" 7694	748
" 7695	733
" 7697	488
" 7698	744
" 7699	745
" 7700	702
" 7701	703
" 7702	673
" 7703	768
" 7704	771
" 7705	433
" 7706	1035
" 7707	1050
" 7709	481
" 7710	961
" 7713	1314
" 7714	674
" 7715	486, 632
" 7716	487
" 7717	431
" 7718	746
" 7719	967
" 7720	715
" 7721	1041
" 7722	434
" 7723	978
" 7724	773
" 7725	432
" 7728	960
" 7732	1313
" 7781	1522
" 7786	1019
" 7787	1013
" 7789	900
" 7790 <i>a</i>	1520
" 7791	496
" 7792	1018
" 7793	1026
" 7795	833
" 7796	1015
" 7797	1017
" 7798	521, 1016
" 7800	520
" 7801	935
" 7803	946
" 7804	1052
" 7826	1490

	N.
C I L. XIII 7833	1344
" 7835	606
" 7845	1573
" 7858	1546
" 7861 <i>a</i>	1565
" 7862	1557
" 7864	1558
" 7869	732
" 7883	1563
" 7884	1562
" 7891	1559
" 7892	1560
" 7893	1561
" 7896	870
" 7897	1481
" 7912	1550
" 7917	1551
" 7918	1310
" 7920	1479
" 7921	1480
" 7922	1478
" 7941	966
" 7943	837
" 7944	777
" 7945	793
" 7946	789
" 7947	832
" 7994	790
" 7996	810
" 7997	877
" 8002	835
" 8003	1401
" 8003 <i>a</i>	1545
" 8006	781
" 8007	505
" 8008	600
" 8009	786
" 8010	819
" 8014	809
" 8015	824
" 8016	808
" 8017	527
" 8019	463
" 8020	1509
" 8021	1503
" 8032	680
" 8033	776
" 8035	522
" 8036	498
" 8038	807
" 8039	829
" 8040	1439
" 8048	515
" 8050	514
" 8053	1061, 1067, 1073
" 8055	693
" 8056	690

	N.
C I L. XIII 8057	691
" 8058	692
" 8059	689
" 8065	814
" 8067	839
" 8068	825
" 8069	836
" 8070	838
" 8071	429
" 8072	840
" 8078	653
" 8079	707
" 8080	708
" 8081	679
" 8090	1388
" 8092	910
" 8093	911
" 8094	908
" 8095	912
" 8096	913
" 8097	917
" 8098	932
" 8099	945
" 8150	526
" 8156	891
" 8157	1534
" 8159	495
" 8160	974
" 8164	1572
" 8164 <i>a</i>	1604
" 8168	964
" 8170	529
" 8172	815
" 8174	734
" 8175	767
" 8185	597
" 8187	602
" 8188	601
" 8197	851
" 8198	957
" 8201	516
" 8203	599
" 8208	1066
" 8209	705
" 8211	1535
" 8213	842
" 8214	1491
" 8215	1535
" 8216	1537
" 8219	868
" 8221	1541
" 8223	598
" 8229	1539
" 8233	869
" 8235	1571
" 8236	427
" 8239	1598

	N.
C I L. XIII 8243	993
" 8244	1312
" 8247	1458
" 8248	1553
" 8262	471
" 8271	1039
" 8272	629
" 8274	1447
" 8275	687
" 8276	688
" 8281	831
" 8282	828
" 8283	760
" 8284	706
" 8286	697
" 8287	695
" 8288	698
" 8289	772
" 8291	867
" 8292	608
" 8299	605
" 8303	1002
" 8304	1003
" 8305	1004
" 8306	905
" 8307	1056
" 8308	992
" 8309	991
" 8310	918
" 8311	1010
" 8312	1011
" 8313	934
" 8314	936
" 8315	937
" 8316	938
" 8317	941
" 8318	943
" 8319	944
" 8320	948
" 8321	973
" 8322	972
" 8323	971
" 8325	962
" 8329	1072
" 8331	1069
" 8332	1079
" 8338	1423
" 8339	1345
" 8340	1424
" 8350	1606
" 8492	1068, 1078
" 8495	1071
" 8498	1583
" 8499	1584
" 8502	464
" 8503	998
" 8510	1564

	N.
C I L. XIII 8517	984
" 8519	1023
" 8523	990
" 8524	989
" 8529	1532
" 8530	1477
" 8533	430
" 8546	1552
" 8549	739
" 8552	716
" 8553	694
" 8558	924, 1215
" 8566	822
" 8568	1607
" 8579	1569
" 8580	1570
" 8590	738
" 8592	999
" 8593	942
" 8598	788
" 8606	1531
" 8607	523, 887
" 8610	883
" 8611	1455
" 8616	890
" 8617	1375
" 8619	885
" 8620	861
" 8624	482
" 8625	889
" 8626	897
" 8629	895
" 8630	1524
" 8631	899
" 8632	1523
" 8633	1586
" 8634	876
" 8639	898
" 8640	863
" 8643	447
" 8644	666
" 8647	704
" 8648	412, 657
" 8649	678
" 8650	676
" 8651	682
" 8652	1387
" 8654	894
" 8655	929
" 8659	919
" 8661	1454
" 8662	988
" 8664	982
" 8665	525
" 8668	904
" 8669	987
" 8670	986

	N.
C I L. XIII 8671	930
" 8683	1077
" 8692	1001
" 8693	933
" 8695	1374
" 8699	1055
" 8701	417, 1527
" 8702	1514
" 8703	1513
" 8705	275, 1449
" 8706	117, 1610
" 8707	72, 1376
" 8708	60, 1476
" 8709	73, 1568
" 8710	83
" 8711	44, 665
" 8712	381, 1517
" 8713	206, 754
" 8714	189
" 8715	131, 759
" 8716	187
" 8717	192
" 8718	188
" 8719	98, 888
" 8720	104
" 8721	100
" 8722	101
" 8723	107
" 8724	186, 1475
" 8725	191, 1422
" 8726	133
" 8727	185, 1434
" 8728	116, 795
" 8729	105, 1616
" 8730	207, 865
" 8731	180, 983
" 8732	121, 750
" 8733	123, 751
" 8734	135, 752
" 8735	150, 758
" 8736	122, 753
" 8737	156, 696
" 8738	190
" 8739	154
" 8740	132
" 8741	125, 756
" 8742	152, 1377
" 8743	153
" 8744	155
" 8745	124
" 8746	151
" 8747	168
" 8748	174
" 8749	165
" 8750	160
" 8751	159
" 8752/3	108

	N.
C I L. XIII 8754	173
" 8755/6	166
" 8757	169
" 8758	171
" 8759	163
" 8760	172
" 8761/2	170
" 8763	167
" 8764/5	134
" 8766	164
" 8767	162
" 8768	136
" 8769	157
" 8770	161
" 8771	91, 1330
" 8772	92
" 8773	90, 607
" 8774	93, 1582
" 8775	234, 1585
" 8776	249, 506, 1600
" 8777	233
" 8778	255
" 8779	259
" 8780	257
" 8781	256
" 8782	260, 1601
" 8783	253
" 8784	254
" 8785	247
" 8786	237
" 8787	258
" 8788	251
" 8789	262
" 8790	240
" 8791	243
" 8792	238
" 8793	248, 1605
" 8794	252
" 8795	236
" 8796	261
" 8797	241
" 8798	250
" 8799	242
" 8800	246
" 8801	239
" 8802	244
" 8803	235, 1597
" 8804	245
" 8805	280, 928
" 8806	281, 1006
" 8807	349
" 8808	351, 1603
" 8809	352
" 8810	291, 854
" 8811	290, 459, 794
" 8812	289, 500
" 8813	296, 841

	N.		N.
CIL. XIII 8814	299		56, 58, 59, 61, 62, 64,
" 8815	297, 1577		65, 66, 67, 68, 70, 77,
" 8816	298		79, 80, 82, 85, 89, 97,
" 8117	300		114, 120, 144, 175, 218,
" 8818	292, 922		264, 273, 276, 279, 285,
" 8819	388		286, 311, 327, 328, 342,
" 8820	325		344, 365, 378, 379, 382,
" 8821	295		384, 392, 394, 397, 401,
" 8822	294		402, 403, 404, 405, 406
" 8823	333, 444	CIL. XIII 10011	219, 312, 366
" 8824	334, 452, 507	" 10015	63
" 8825	337, 456, 512	" 10016	313
" 8826	332, 453, 510	" 10017	17,
" 8827	346, 460		26, 57, 74, 118, 222,
" 8828	345, 454, 513		314, 368
" 8829	389, 455, 509	" 10018	223, 369
" 8830	399, 1453	" 10021	32,
" 8831	408, 979		45, 193, 194, 1611, 1612,
" 8832	409, 652		1613, 1614
" 8837	1009	" 10023	315
" 8842	923, 1194	" 10024	11,
" 8843	980		31, 224, 263, 316, 370,
" 8848	609		376, 400, 914, 915, 1007
" 8849	677	" 10025	20,
" 9031	541		48, 119, 225, 317, 383
" 9033	542	" 10026	226, 470, 416
" 9092	461	" 10027	145,
" 9094	462		146, 227, 228, 266, 278,
" 9143	414		318, 391, 1450
" 9145	1593	" 10028	319
" 9153	1591	" 10029	231, 398
" 9156	1596	" 10030	12, 320, 371
" 9157	1595	" 10032	13, 27, 321, 372
" 9158	1594	" 10033	322
" 9162	126, 443, 1592	" 10034	323
" 9163	127	" 10035	204
" 9164	158	" 10036	1609
" 9165	377, 446, 1339, 1590	" 11174	1297
" 10001	6,	" 11350	610
	22, 69, 84, 87, 95, 112,	" 11499	1462
	141, 210, 211, 267, 304,	" 11538	469
	326, 339, 1347	" 11740	1160
" 10002	213, 268, 305, 360	" 11810	1309
" 10003	113,	" 11818	1528
	214, 269, 306, 362, 393	" 11833	588
" 10004	307	" 11944	1579
" 10005	216, 308	" 11967	483, 1000
" 10006	7,	" 11982	1020
	8, 24, 29, 37, 38, 75, 81,	" 11983	1413
	88, 271, 364	" 11984	1482
" 10008	96, 270, 272, 309	" 11985	1489
" 10009	46,	" 11986	1484
	76, 143, 217, 310, 385, 395	" 11987	1485
" 10010	9,	" 11988	1486
	10, 15, 18, 21, 23, 25,	" 11989	1487
	30, 36, 39, 40, 42, 43,	" 11990	499
	47, 50, 51, 52, 53, 55,	" 11991	1488

	N.		N.
C I L. XIII 11992	1483	C I L. XIII 12562	949
" 12004	1549	" 12563	950
" 12011	1547	" 12564	951
" 12012	1555	" 12565	952
" 12027	965	" 12566	953
" 12030	1405	" 12567	955, 1399
" 12036	787	" 12579	1269
" 12042	775		
" 12043	774	C I L. XIV 2287	1025
" 12047	975	" 3593	552
" 12048	818	" 3602	647
" 12054	1536	" 3608	662
" 12055	1458	" 4178 <i>b</i>	655, 859
" 12056	787	" 4468	555
" 12057	448, 1515		
" 12058	920	C I L. XVI 20	1084
" 12059	664	" 22	1112
" 12061	1048	" 23	981
" 12068	1538	" 26	1099
" 12069	1540	" 28	1085
" 12086	137, 755	" 30	1100
" 12086 <i>a</i>	302, 963	" 31	1101
" 12087	667	" 36	1086
" 12112	778	" 42	1102
" 12149	661	" 43	1087
" 12150	661	" 44	1113
" 12165	719	" 48	1088
" 12208	718	" 51	1089
" 12215	740	" 55	1094
" 12270	700	" 56	1116
" 12275	709	" 59	982
" 12276	668	" 61	1103
" 12381	761	" 64	1106 A
" 12399	847	" 65	983
" 12423	1057	" 69	1090
" 12424	1034	" 70	1091
" 12425	1033	" 76	1107
" 12450	1012	" 77	1107 A
" 12452	1040	" 78	1114
" 12507	1082	" 82	1092
" 12508	635, 643	" 84	1108
" 12521	503, 504, 633	" 88	1092 A
" 12522	637	" 93	1093
" 12523	644	" 94	1096
" 12524	387, 638, 639	" 96	1109
" 12525	641	" 97	1110
" 12526	642	" 104	1111
" 12529	1053	" 105	1095
" 12530	1031	" 106	1117
" 12531	1054	" 108	1115
" 12535	1032	" 110	1115 A
" 12538	1047,	" 112	1105
	1617, 1618, 1619	" 113	1105 A
" 12553	634, 1063	" 117	1097
" 12555	645	" 118	1097 A
" 12556	640, 1064	" 121	1098
" 12557	646, 1065	" 131	1104

IIb. INSCRIPTIES DIE NIET IN HET CORPUS INSCRIPTIONUM
LATINARUM ZIJN OPGENOMEN

		N.
<i>Année épigraphique.</i>	1891, n. 101	1155
"	" , 1893, n. 88	501
"	" , 1894, n. 149	701
"	" " , n. 150	757
"	" , 1895, n. 36	940
"	" , 1897, n. 59	1233
"	" " , n. 60	1234
"	" , 1899, n. 97	976
"	" , 1906, n. 116	1142
"	" , 1910, n. 78	730
"	" , 1911, n. 112	566
"	" , 1915, n. 46	1158
"	" , 1917—'18, n. 60	530
"	" " , n. 77	517
"	" , 1919, n. 51	396, 1437, 1608
"	" , 1920, n. 42	396, 1437, 1608
"	" , 1922, n. 80	1097
"	" , 1923, n. 32	959
"	" " , n. 33	485
"	" " , n. 106	354
"	" , 1924, n. 20	878
"	" " , n. 21	1000
"	" " , n. 23	681
"	" " , n. 45	1400
"	" " , n. 55	683
"	" " , n. 82	1157
"	" " , n. 94	1587
"	" , 1925, n. 67	1112
"	" , 1926, n. 77	538
"	" " , n. 128	33
"	" " , n. 129	33
"	" " , n. 130	34
"	" " , n. 131	35
"	" , 1927, n. 95	1176
"	" " , n. 153	94, 1081
"	" , 1928, n. 183	977
"	" , 1929, n. 97	1092
"	" " , n. 159	797
"	" " , n. 223	1386
"	" , 1930, n. 19	1508
"	" " , n. 22	1496
"	" " , n. 23	1498
"	" " , n. 24	785
"	" " , n. 25	1501
"	" " , n. 26	1500
"	" " , n. 27	1492
"	" " , n. 29	577
"	" " , n. 30	792
"	" " , n. 31	1543
"	" " , n. 33	823
"	" " , n. 35	605 A
"	" " , n. 37	1090
"	" , 1931, n. 12	1493
"	" " , n. 13	1494

	N.
<i>Année épigraphique</i> , 1931, n. 14	1495
" " " " , n. 15	1505
" " " " , n. 16	1499
" " " " , n. 17	1502
" " " " , n. 18	1506
" " " " , n. 19	1507
" " " " , n. 20	1308, 1308 A
" " " " , n. 26	1542
" " " " , n. 27	1544
" " " " , n. 28	1554
" " " " , n. 29	1408
" " " " , n. 30	926
" " " " , 1933, n. 157	284 A
" " " " , 1934, n. 151	411 A
" " " " , 1935, n. 100	599 A
" " " " , " , n. 163	1141 A
" " " " , 1937, n. 113	1115 B
" " " " , 1938, n. 125	1207 A
" " " " , 1939, n. 106	379 A
" " " " , " , n. 107	379 B
" " " " , " , n. 129	379 A
" " " " , " , n. 130	379 B
 <i>Brambach, Corpus inscr. rhenanarum</i> , n. 14	 373
" " " " " " , n. 18	356
" " " " " " , n. 19	357
" " " " " " , n. 20	358
" " " " " " , n. 21	359
" " " " " " , n. 86	200
" " " " " " , n. 110	99
" " " " " " , n. 111	106
" " " " " " , n. 112	110
" " " " " " , n. 114	102, 1623
" " " " " " , n. 126	201
" " " " " " , n. 140	762
 <i>Bulletin de correspondance hellénique</i> , IX (1885), blz. 341 n. 24	 860
 <i>Cagnat, Inscr. graecae ad res rom. pertinentes</i> , III, n. 56	 1172
" " " " " " " " " " " " , III, n. 80	827
" " " " " " " " " " " " , III, n. 172	849
" " " " " " " " " " " " , III, n. 174	493
" " " " " " " " " " " " , III, n. 180	539
" " " " " " " " " " " " , III, n. 316	848
" " " " " " " " " " " " , III, n. 1441	866
" " " " " " " " " " " " , IV, n. 1693	476
 <i>Corpus inscriptionum graecarum</i> , n. 3991	 916
" " " " " " " " " " " " , n. 4011	539
" " " " " " " " " " " " , n. 4029	849
" " " " " " " " " " " " , n. 4033	493
 <i>Dessau, Inscriptiones latinae selectae</i> , 1560	 579
" " " " " " " " " " " " , 1908	441
" " " " " " " " " " " " , 1995	440
" " " " " " " " " " " " , 2283	422

					N.
Dessau, <i>Inscriptiones latinae selectae</i> ,	2703	.	.	.	939
"	4725	.	.	.	1129
"	4760	.	.	.	1287
"	4761	.	.	.	1286
"	5904	.	.	.	627
"	6598	.	.	.	669
"	8644	.	.	.	1307
"	8791	.	.	.	413
"	8824 <i>a</i>	.	.	.	490
"	8826	.	.	.	493
"	8829	.	.	.	849
"	8849	.	.	.	802
"	8852	.	.	.	1070
"	8866	.	.	.	1172
"	8928	.	.	.	1428
"	8929	.	.	.	620
"	8977	.	.	.	501
"	9019	.	.	.	537
"	9052	.	.	.	439
"	9116	.	.	.	631
"	9176	.	.	.	1264
"	9187	.	.	.	1076
"	9265	.	.	.	721
"	9265 <i>a</i>	.	.	.	722
"	9302	.	.	.	1416
"	9406	.	.	.	730
"	9463	.	.	.	476
"	9493	.	.	.	649
"	9498	.	.	.	566
"	9506	.	.	.	571, 996
<i>Ephemeris epigraphica</i> , III, n. 85	1288
"	III, n. 103	.	.	.	1260
"	III, n. 105	.	.	.	1133
"	III, n. 106	.	.	.	1132
"	III, n. 107	.	.	.	1135
"	III, n. 134	.	.	.	1278
"	III, n. 185	.	.	.	1129
"	III, n. 186	.	.	.	1174
"	III, n. 187	.	.	.	1131
"	III, n. 188	.	.	.	1526
"	III, n. 190	.	.	.	1525
"	IV, n. 674	.	.	.	1275
"	VII, n. 844	.	.	.	1467
"	VII, n. 863	.	.	.	1256
"	VII, n. 1040	.	.	.	1287
"	VII, n. 1041	.	.	.	1286
"	VII, n. 1065	.	.	.	1127
"	IX, n. 998	.	.	.	1466
"	IX, n. 1009	.	.	.	1416
"	IX, n. 1093	.	.	.	1390
"	IX, n. 1124	.	.	.	1516
"	IX, n. 1159	.	.	.	1258
"	IX, n. 1162	.	.	.	721
"	IX, n. 1163	.	.	.	631
"	IX, n. 1228	.	.	.	1234
"	IX, n. 1230	.	.	.	1233

	N.
<i>Notizie degli scavi</i> , 1890, blz. 171	1149
<i>Opgravingen op het Domplein</i> , III (1936), blz. 101	327 B
Pais, <i>Suppl. italicum</i> , n. 185	939
" " " " , n. 1227	564
<i>Realencyclopädie</i> , IV A, 921	1548
Riese, <i>Das Rheinische Germanien in den antiken Inschriften</i> , 126	445
" " " " " " " " " " 350	423
" " " " " " " " " " 1800	1081
" " " " " " " " " " 1922	1149
" " " " " " " " " " 2302	1566
" " " " " " " " " " 2593	1408
" " " " " " " " " " 3541	1567
<i>Versl. Rijks Verzamelingen</i> , LIII (1930), blz. 72	379 C
" " " " " " " " " " LX (1937), blz. 71	329 A
Vollmer, <i>Inscr. Baivaricae</i> , n. 513	1096
F. J. de Waele, <i>Noviomagus</i> (1931), blz. 69	230
" " " " " " " ("), blz. 70	229
" " " " " " " ("), blz. 71	202
" " " " " " " ("), blz. 99	203

IIe. INSCRIPTIES DIE VOORKOMEN BIJ A. RIESE,
DAS RHEINISCHE GERMANIEN IN DEN ANTIKEN INSCRIFTEN (1914)

					N.											N.														
Riese	1	472	Riese	49	1094
"	2	475	"	50	425
"	3	411	"	52	426
"	6	476	"	53	427
"	7	410	"	54	440,	1085		
"	9	477	"	60	770
"	10	478	"	67	428,	484			
"	11	412,	657	"	68	770
"	12	606	"	69	429
"	19	413	"	70	430
"	23	1593	"	71	431
"	24	414	"	72	432
"	31	416	"	73	433
"	37	417,	1527	"	74	434
"	38	418	"	75	435,	1602			
"	39	420	"	76	978
"	40	421	"	77	441,	1086			
"	41	424	"	78	982
"	44	438	"	85	126,	443,	1592			
"	46	1084	"	90	333,	444			
"	47	439,	483,	981	"	92	180,	983			
																													19	

		N.			N.
Riese	95	532	Riese	354	487
"	96	779	"	355	481
"	125	498	"	356	489
"	126	445, 631	"	357	490
"	131 <i>a</i>	1264	"	358	492
"	135	1591	"	359	493
"	135 <i>a</i>	377, 446, 1590	"	360	491
"	137	1596	"	361	497
"	138	447	"	362	494
"	139	599	"	363	495
"	144	788	"	364	496
"	146	450	"	365	501
"	147	789	"	366	289, 500
"	151	591	"	367	502
"	153	451	"	368	115, 503
"	154	650	"	369	115, 504
"	166	345, 454	"	370	505
"	167	805	"	371	457
"	171	334, 452, 507	"	372	508
"	172	332, 453, 510	"	373	522
"	173	389, 455, 509	"	374	521
"	174	337, 456, 512	"	375	519
"	179	774	"	376	524
"	183	516	"	377	526
"	185	514	"	378	529
"	193	603	"	379	499
"	210	520	"	380	528
"	212	775	"	381	534
"	213	458	"	382	533
"	219	290, 459, 794	"	383	539
"	220	346, 460	"	384	536
"	220 <i>a</i>	1482	"	385	540
"	227	777	"	386	541
"	228	527	"	387	545
"	230	230, 523, 887	"	388	546
"	252	544	"	389	547
"	253	651	"	390	611
"	254	810	"	391	610
"	283	461	"	392	543
"	292	462	"	393	557
"	295	628	"	394	561
"	298	463	"	395	562
"	308	464	"	396	563
"	312	465	"	397	559
"	313	466	"	398	500
"	316	467	"	399	565
"	319	469	"	400	558
"	321	471	"	401	585
"	322	470	"	402	564
"	324	422	"	403	566
"	325	437	"	404	567
"	326	442	"	405	613
"	349	589	"	406	672
"	350	423	"	411	548
"	351	436, 480	"	412	549
"	352	486, 632	"	413	553
"	353	488	"	414	552

	N.		N.
Riese 415	619	Riese 525	654
" 416	615	" 526	827
" 417	569	" 527	1439
" 418	570	" 528	600
" 421	582	" 529	822
" 423 <i>a</i>	583	" 531	825
" 424	586	" 533	824
" 425	594	" 537	838
" 426	578	" 538	828
" 426 <i>a</i>	587	" 539	829
" 429	617	" 540	830
" 430	618	" 541	832
" 431	590	" 542	831
" 435	624	" 543	833
" 436	625	" 544	834
" 437	630	" 546	835
" 440	647	" 547	836
" 441	648	" 548	837
" 448	1617	" 549	819
" 450	448, 1515	" 550	352
" 452	685	" 551	776
" 454	686	" 552	815
" 455	689	" 553	817
" 457	690	" 555	814
" 458	691	" 556	818
" 461	688	" 559	813
" 462	693	" 563	820
" 464	692	" 564	656
" 486	778	" 566	816
" 494	409, 652	" 570	821
" 495	653	" 572	812
" 497	786	" 573	604
" 498	780	" 574	811
" 499	720	" 575	839
" 500	782	" 576	840
" 501	783	" 577	296, 841
" 502	784	" 578	1545
" 503	781	" 581	1503
" 504	790	" 585	842
" 505	793	" 587	1598
" 506	791	" 608	843
" 507	796	" 609	844
" 508	787	" 614	614
" 509	116, 795	" 697	661
" 510	801	" 698	662
" 511	799	" 699	663
" 512	798	" 700	660
" 513	806	" 701	664
" 514	802	" 703	666
" 515	804	" 707	44, 665
" 516	800	" 708	667
" 517	803	" 710	658
" 517 <i>a</i>	807	" 713	659
" 518	808	" 714	719
" 519	809	" 716	724
" 522	1488	" 718	728
" 524	826	" 719	727

		N.			N.
Riese	720	.	.	.	726
"	723	.	.	128, 737, 1456	
"	726	.	.	.	733
"	727	.	.	.	734
"	728	.	.	.	735
"	729	.	.	1427, 1438, 1615	
"	730	.	.	.	736
"	731	.	.	.	732
"	732	.	.	.	739
"	733	.	.	.	738
"	738	.	.	.	995
"	742	.	.	.	718
"	753	.	.	.	852
"	759	.	.	.	850
"	787	.	.	.	612
"	861	.	.	.	740
"	864	.	.	.	1123
"	865	.	.	.	741
"	866	.	.	.	742
"	867	.	.	.	747
"	868	.	.	.	748
"	869	.	.	.	744
"	870	.	.	137, 755	
"	871	.	.	.	745
"	872	.	.	.	746
"	873	.	.	.	757
"	874	.	.	.	749
"	875	.	.	121, 750	
"	876	.	.	123, 751	
"	878	.	.	135, 752	
"	879	.	.	122, 753	
"	880	.	.	206, 754	
"	881	.	.	131, 759	
"	882	.	.	150, 758	
"	883	.	.	.	760
"	884	.	.	125, 756	
"	982	.	.	.	700
"	983	.	.	.	701
"	984	.	.	.	703
"	985	.	.	.	702
"	988	.	.	.	705
"	990	.	.	.	704
"	993	.	.	.	707
"	994	.	.	.	708
"	995	.	.	.	706
"	1000	.	.	.	709
"	1002	.	.	.	711
"	1003	.	.	.	710
"	1004	.	.	.	712
"	1005	.	.	.	713
"	1006	.	.	.	714
"	1007	.	.	.	715
"	1030	.	.	.	717
"	1039	.	.	.	72
"	1040	.	.	.	695
"	1041	.	.	.	694
"	1043	.	.	.	697
Riese	1044	.	.	156,	696
"	1045	.	.	.	698
"	1046	.	.	.	699
"	1047	.	.	.	668
"	1057	.	.	.	676
"	1058	.	.	.	677
"	1060	.	.	.	673
"	1061	.	.	.	674
"	1062	.	.	.	675
"	1064	.	.	.	669
"	1066	.	.	.	568
"	1070	.	.	.	679
"	1071	.	.	.	678
"	1072	.	.	.	680
"	1093	.	.	.	761
"	1124	.	.	.	764
"	1126	.	.	.	765
"	1157	.	.	.	768
"	1158	.	.	.	767
"	1159	.	.	.	773
"	1160	.	.	.	772
"	1161	.	.	.	763
"	1169	.	.	.	1511
"	1225	.	.	.	863
"	1232	.	.	.	771
"	1237	.	.	.	886
"	1258	.	.	.	1351
"	1268	.	.	.	1387
"	1278	.	.	.	1414
"	1280	.	.	859,	655
"	1335	.	.	.	847
"	1336	.	.	.	851
"	1337	.	.	854,	291
"	1338	.	.	.	849
"	1339	.	.	.	858
"	1340	.	.	.	855
"	1341	.	.	.	857
"	1342	.	.	.	856
"	1343	.	.	.	877
"	1344	.	.	.	876
"	1345	.	.	.	885
"	1346	.	.	.	883
"	1347	.	.	98,	888
"	1348	.	.	.	891
"	1349	.	.	.	890
"	1350	.	.	.	889
"	1351	.	.	.	895
"	1352	.	.	.	897
"	1353	.	.	.	898
"	1354	.	.	198,	862
"	1355	.	.	.	861
"	1356	.	.	207,	876
"	1357	.	.	.	867
"	1358	.	.	.	868
"	1359	.	.	.	869
"	1360	.	.	.	870
"	1361	.	.	.	599

	N.		N.
Riese 1361 <i>a</i>	107	Riese 1482	986
„ 1363	608	„ 1483	988
„ 1364	1313	„ 1485	991
„ 1366	899	„ 1487	993
„ 1369	894	„ 1489	916
„ 1378	879	„ 1493	917
„ 1379	880	„ 1494	914
„ 1380	881	„ 1495	918
„ 1381	882	„ 1506	551, 1292
„ 1382	893	„ 1507	597
„ 1383	892	„ 1508	1010
„ 1384	871	„ 1509	1011
„ 1385	873	„ 1510	920
„ 1386	875	„ 1511	919
„ 1387	864	„ 1512	292, 922
„ 1388	866	„ 1513	921
„ 1389	872	„ 1515	915, 1007
„ 1391	884	„ 1516	280, 928
„ 1392	901	„ 1517	929
„ 1414	903	„ 1518	930
„ 1418	1513	„ 1545	1411
„ 1424	554	„ 1547	1027
„ 1425	1002	„ 1548	1032
„ 1426	1003	„ 1549	1031
„ 1427	1004	„ 1551	1026
„ 1428	598	„ 1552	931
„ 1429	1001	„ 1553	932
„ 1430	281, 1006	„ 1560	1046
„ 1434	1159	„ 1561	1057
„ 1435	1160	„ 1564	933
„ 1436	1161	„ 1565	935
„ 1437	1162	„ 1566	934
„ 1439	905	„ 1567	1034
„ 1442	1056	„ 1568	1063
„ 1449	1332	„ 1570	1035
„ 1450	1394	„ 1572	1036
„ 1451	923	„ 1573/4	1037
„ 1452	924	„ 1575	1048
„ 1458	1353	„ 1580	1039
„ 1460	1409	„ 1589	1012
„ 1461	1021	„ 1590	1013
„ 1462	1022	„ 1591	1017
„ 1465	1023	„ 1592	1018
„ 1467	1024	„ 1593	1019
„ 1468	906	„ 1602	1060
„ 1469	907	„ 1605	1015
„ 1470	910	„ 1613	937
„ 1471	911	„ 1614	936
„ 1472	909	„ 1621	938
„ 1473	908	„ 1623	941
„ 1474	912	„ 1628	1430
„ 1475	913	„ 1672	942
„ 1476	999	„ 1679	943
„ 1477	998	„ 1680	946
„ 1479	989	„ 1681	944
„ 1480	987	„ 1682	945
„ 1481	992	„ 1693	419

	N.		N.
Riese 1694	947	Riese 1850	1278
„ 1695	1050	„ 1851	1275
„ 1696	601	„ 1852	1283
„ 1697	1052	„ 1853	1284
„ 1698	948	„ 1854	1288
„ 1741	593	„ 1855	1286
„ 1745	1066	„ 1856	1282
„ 1758 <i>a</i>	1064	„ 1859	1252
„ 1776	1080	„ 1860	1253
„ 1777	1069	„ 1861	1255
„ 1778	1070	„ 1862	1254
„ 1779	1072	„ 1863	1260
„ 1781	1077	„ 1865	1186
„ 1782	1076	„ 1866	1185
„ 1784	1075	„ 1867	1220
„ 1789	1269	„ 1868	1222
„ 1789 <i>a</i>	1270	„ 1869	1223
„ 1794	1079	„ 1870	1221
„ 1800	94, 1081	„ 1871	1224
„ 1802	1249	„ 1872	1225, 1226
„ 1803	1083	„ 1873	1229
„ 1807	952	„ 1874	1232
„ 1808	953	„ 1875	1233
„ 1809	957	„ 1876	1240
„ 1810	956	„ 1876 <i>a</i>	1234
„ 1811	958	„ 1877	1244
„ 1812	967	„ 1877 <i>a</i>	1243
„ 1813	969	„ 1878	1245
„ 1814	971	„ 1878 <i>a</i>	1236
„ 1815	972	„ 1884	1113
„ 1816	974	„ 1885	1106
„ 1816 <i>a</i>	973	„ 1886	1107
„ 1817	408, 979	„ 1887	1114
„ 1818	976	„ 1888	1108
„ 1819	980	„ 1890	1104
„ 1820	966	„ 1891	1109
„ 1821	970	„ 1892	1110
„ 1822	961	„ 1894	1117
„ 1823	960	„ 1895	1115
„ 1824	962	„ 1896	1138
„ 1833	1087	„ 1897	1121
„ 1834	1088	„ 1898	1329
„ 1835	1089	„ 1899	1136
„ 1836	1091	„ 1900	1142
„ 1837	1093	„ 1901	1144
„ 1838	1163, 1164	„ 1905	1156
„ 1839	1165	„ 1906	1172
„ 1840	1166	„ 1911	1178
„ 1841	1169	„ 1912	1198
„ 1842	1167/8	„ 1913	1197
„ 1843	1170	„ 1914	1200
„ 1844	1128	„ 1915	1214
„ 1845	1129	„ 1921	1153
„ 1846	1130	„ 1922	1149
„ 1847	1250	„ 1923	1152
„ 1848	1174	„ 1924	1148
„ 1849	1173	„ 1925	1155

	N.		N.
Riese 1926	1150	Riese 2389	1381
" 1927	1151	" 2390	1373
" 1928	1154	" 2393	1374
" 1929	1289	" 2394	1397
" 1940	1177	" 2395	1396
" 1941	1062	" 2396	1365
" 1942	1116	" 2397	1363
" 1943	1180	" 2398	1364
" 1948	606, 1520	" 2399	1366, 1404
" 1949	609	" 2400	1367
" 1949, 4	605	" 2401	1368
" 1951	1448	" 2402	1331
" 1967	1594	" 2403	1333
" 1985	1525	" 2404	1334
" 1987	1526	" 2405	1335
" 1990	1318	" 2406	1336, 1337
" 1991	1319	" 2407	1356
" 1992	1320	" 2408	1357
" 1993	1321	" 2409	1358
" 1994	1322	" 2410	1359
" 1995	1323	" 2411	1362
" 1996	1324	" 2412	1361
" 1997	1325	" 2413	1348
" 2012	1316	" 2414	1354
" 2013	1315	" 2415	1349
" 2014	1317	" 2416	91
" 2105	1474	" 2417	1328
" 2133	1309	" 2418	1342
" 2163 <i>a</i>	1426	" 2419	1344
" 2194	1599	" 2420	1347
" 2244	1311	" 2421	105, 1616
" 2253	1579	" 2422	297, 1577
" 2268	1314	" 2423	351, 1603
" 2294	1310	" 2424	1338
" 2302	1566	" 2425	191, 1422
" 2303	1584	" 2426	185
" 2320	1604	" 2427	1371
" 2321	1606	" 2428	1369
" 2329	1423	" 2429	1372
" 2331	1607	" 2430	1441
" 2356	1345	" 2431	1446
" 2356 <i>a</i>	1424	" 2432	1440
" 2367	1447	" 2433	1444
" 2372	1551	" 2434	1442
" 2373	1573	" 2435	1435
" 2378	1413	" 2436	1443
" 2379	1382, 1383, 1384	" 2437	1438
" 2380	1395	" 2438	1095
" 2381	1391	" 2439	1586
" 2382	1389	" 2440	1287
" 2382 <i>a</i>	1390	" 2566	616
" 2383	1388	" 2592	1406
" 2384	1380	" 2593	1408
" 2385	1375	" 2594	1410
" 2386	349	" 2595	1401
" 2387	152, 1377	" 2596	1402
" 2388	1378	" 2597	1403

	N.		N.
Riese 2598	90, 607	Riese 3118	1536
" 2599	1404	" 3119	1537
" 2600	1192	" 3154	1558
" 2602	1415	" 3162	1541
" 2603	92	" 3163	1538
" 2609	248	" 3190	1559
" 2625	1531	" 3191	1562
" 2626	5	" 3192	1561
" 2649	381, 1517	" 3193	1563
" 2661	1530	" 3194	1560
" 2677	1585	" 3195	1564
" 2678	1451	" 3196	1565
" 2679	234	" 3197	1540
" 2724	249, 506, 1600	" 3198	1539
" 2750	189	" 3212	60, 1476
" 2787	224	" 3328	73, 1568
" 2815	1449	" 3329	1571
" 2817	233	" 3330	1569, 1570
" 2818	1450	" 3331	1572
" 2825	275	" 3337	1522
" 2826	1068, 1078	" 3353	133
" 2827	1454	" 3354	195, 199
" 2828	1455	" 3363	196
" 2829	399, 1453	" 3396	299
" 2896	187	" 3408	1518
" 2912	192	" 3414	1519
" 2917	255	" 3440, 1	242
" 2942	188	" 3440, 2	261
" 2955	100, 101, 104	" 3443, 3	241
" 2971	1412	" 3440, 4	244, 245
" 3008	1473	" 3441, 1	262
" 3021	224	" 3441, 2	240
" 3034	1528	" 3442, 1	259
" 3035	1529	" 3442, 1	257
" 3076	1472	" 3443	256
" 3079	1534	" 3444	260
" 3080	1533	" 3445	253
" 3082	1555	" 3446	254
" 3083	1532	" 3447	247
" 3090	1557	" 3448	258
" 3094	1524	" 3449	237
" 3100	186, 1475	" 3450	1583
" 3101	1483	" 3451	243
" 3102	1489	" 3452	251
" 3103	1478	" 3453	238
" 3104	1477	" 3454	252
" 3105	1484	" 3455	236
" 3106	1509	" 3456	239
" 3107	1485	" 3457	246
" 3108	1486	" 3462	235, 1597
" 3109	1487	" 3464	1581
" 3110	1479	" 3492	117, 1610
" 3111	1480	" 3493	93, 1582
" 3112	1491	" 3495	1312
" 3113	1481	" 3514	1458
" 3115	1511	" 3516	1457
" 3117	1535	" 3517	1459

	N.		N.
Riese 3518	1463	Riese 3637 a	325
„ 3519	1462	„ 3639	124
„ 3521	1460	„ 3745	388
„ 3523	1553	„ 3906	294
„ 3524	1552	„ 4113	295
„ 3525	1549	„ 4172	153
„ 3526	1546	„ 4232	132
„ 3527	1550	„ 4247	1
„ 3540	1514	„ 4264	2, 1588
„ 3541	1567	„ 4514	45, 1612
„ 3559	1578	„ 4517	32, 1611
„ 3560	1580	„ 4526	193, 1613
„ 3632	154	„ 4527	194, 1614
„ 3633	155	„ 4608	398

II F. INSCRIPTIES DIE VOORKOMEN BIJ DESSAU,

INSCRIPTIONES LATINAE SELECTAE

	N.		N.
Dessau 212	415	Dessau 1065	492
„ 235	417, 1527	„ 1069	855
„ 305	874	„ 1077	850
„ 308	779	„ 1078	801
„ 410	591	„ 1080	800
„ 412	502	„ 1093	782
„ 419	451	„ 1097	784
„ 728	465	„ 1098	783
„ 733	466	„ 1100	720
„ 754	467	„ 1123	540
„ 790	471	„ 1135	804
„ 801	1223	„ 1140	569
„ 806	626	„ 1152	791
„ 916	475	„ 1153	650
„ 950	647	„ 1162	519
„ 974	660	„ 1180	852
„ 975	712	„ 1185	552
„ 979	436, 480	„ 1188	651
„ 983	424	„ 1195	505
„ 986	662	„ 1196	543
„ 1006	428, 484	„ 1266	622
„ 1015	442	„ 1267	623
„ 1017	765	„ 1268	624
„ 1019	532	„ 1279	625
„ 1020	548	„ 1326	563
„ 1021	534	„ 1330	528
„ 1021 a	535	„ 1332	862
„ 1022	533	„ 1340	560
„ 1039	780	„ 1341	558
„ 1047	724	„ 1347	575
„ 1052	489	„ 1350	743
„ 1057	497	„ 1352	742
„ 1064	799	„ 1359	587

	N.		N.
Dessau 1362 <i>a</i>	561	Dessau 2245	690
" 1362 <i>b</i>	562	" 2275	707
" 1371	586	" 2279	429
" 1374	727	" 2283	422
" 1378	741	" 2284	421
" 1382	583	" 2288	648
" 1384	584	" 2298	529
" 1390 551, 1292		" 2342	686
" 1393	663	" 2350 523, 887	
" 1394	549	" 2389	901
" 1396	594	" 2418	599
" 1409	572	" 2458	786
" 1410	574	" 2459	793
" 1411	578	" 2463	843
" 1419	956	" 2494	1189
" 1429 1449		" 2495	1198
" 1450 731		" 2501	917
" 1461 399, 1453		" 2502	1010
" 1465 1403		" 2508	1002
" 1500	615	" 2512	992
" 1501	619	" 2522	1201
" 1521	585	" 2523	986
" 1549	576	" 2534	905
" 1560	579	" 2536 280, 928	
" 1562	582	" 2549	1130
" 1563	580	" 2550	1229
" 1564	581	" 2554	1237
" 1717 1365		" 2555	1243
" 1720 1441		" 2556	1260
" 1721 1446		" 2558	1144
" 1722 1325		" 2559	933
" 1723 1320		" 2564	1430
" 1725 1364		" 2567	942
" 1727 1368		" 2569	943
" 1728 1396		" 2572	936
" 1729 1366		" 2575	1411
" 1730 1367		" 2580	932
" 1731 1319		" 2589	1183
" 1732 1318		" 2598	1136
" 1908 441		" 2635	1284
" 1992 1084		" 2658	656
" 1995 440, 1085		" 2700	1042
" 1997 1100		" 2703	939
" 1998 441, 1086		" 2705	568
" 2000 1113		" 2711	1027
" 2001 1088		" 2721	671
" 2002 1094		" 2723	1014
" 2003 1116		" 2724	1178
" 2005 1109		" 2725	798
" 2006 1115		" 2729	995
" 2034 717		" 2731	1036
" 2040 1348		" 2734	1121
" 2181 1395		" 2750	958
" 2188 458		" 2766	1180
" 2211 1025		" 2784	1447
" 2237 658		" 2797	1148
" 2244 412, 657		" 2799	1150

	N.		N.
Dessau 2802	1152	Dessau 4773	1459
" 2803	1151	" 4774	1463
" 2814	1448	" 4775	1461
" 2907	498	" 4776	1471
" 2908	970	" 4777	1467
" 2909	969	" 4778	1472
" 2935	457	" 4780	1503
" 3094	289, 500	" 4781	868
" 3155	1169	" 4782	1524
" 3198	196	" 4783	1586
" 3230	1221	" 4789	899
" 3286	1599	" 4792	876
" 3384	1312	" 4793	296, 481, 841
" 3453	426	" 4794	805
" 3455	702	" 4795	842
" 3456	481	" 4796	1511
" 3913	1520	" 4797	1512
" 3914	770	" 4798	1533
" 4312	516	" 4799	1534
" 4537	1294	" 4801	1223
" 4544	1288	" 4805	1558
" 4561	72	" 4811	191
" 4590	1569	" 4832	1474
" 4591	1572	" 5013	1156
" 4592	1574	" 5104	1404
" 4594	1522	" 5118	1342
" 4602	1417	" 5124	1342
" 4628	1186	" 5830	1593
" 4629	1449	" 5847	541
" 4630	1068	" 5904	627
" 4633	1530	" 6598	669
" 4634	900	" 7016	1296
" 4723	1225	" 7017	1298
" 4724 <i>a</i>	1254	" 7018	1300
" 4724 <i>b</i>	1134	" 7019	1302
" 4725	1129	" 7020	1304
" 4726	1525	" 7021	1305
" 4739	1531	" 7065	349, 1376
" 4740	234, 1585	" 7066	359, 1603
" 4741	1451	" 7069	1310
" 4743	597	" 7080	1309
" 4745	777	" 7178	1403
" 4748	237	" 7194	567
" 4749	240	" 7465	1423
" 4750	251	" 7776	495
" 4751	248	" 8644	1307
" 4752	1236	" 8791	413
" 4753	93, 1582	" 8824 <i>a</i>	490
" 4754	1551	" 8826	493
" 4756	1245	" 8829	849
" 4757	297, 1577	" 8848	916
" 4758	1578	" 8849	802
" 4759	1580	" 8852	1070
" 4760	1287	" 8866	1172
" 4761	1286	" 8898	477
" 4762	1066	" 8928	1428
" 4772	432	" 8929	620

	N.			N.
Dessau 8937	464	Dessau 9178	334, 452,	507
" 8938	621	" 9186	337, 456,	512
" 8973	494	" 9187		1076
" 8977	501	" 9187 <i>a</i>		1062
" 9000	448, 1515	" 9241		818
" 9011	554	" 9265		721
" 9019	573	" 9265 <i>a</i>		722
" 9052	439, 483, 981	" 9266		854
" 9057	1117	" 9270		993
" 9083	774	" 9302		1416
" 9083 <i>a</i>	775	" 9306		1609
" 9107	1138	" 9322		1462
" 9116	631	" 9323		1160
" 9120	675	" 9327		1487
" 9121	420	" 9328		499
" 9139	1008	" 9329		1486
" 9146	1007	" 9330		1482
" 9147	914	" 9363		520
" 9152	1147	" 9406		730
" 9157	1045	" 9463		476
" 9159	1048	" 9489		566
" 9162	948	" 9493		649
" 9163	938	" 9501		555
" 9176	1264	" 9506	571,	996

III. REGISTERS OP DE DERDE AFDEELING

IIIA. PLAATSEN IN NEDERLAND, WAAR ROMEINSCH E OUDHEDEN ZIJN GEVONDEN

De cijfers verwijzen naar de bladzijden van Deel III.

	Blz.		Blz.
Aa	77, 78	Backerbosch	12
Aalst	119	Baexem	61—62
Aardenburg	155	Bafloo	210
Aarlanderveen	169	Bakel	79
Aarle-Rixtel	78—79	Ballo	181, 182
Achlum	193, 194, 195	Barendrecht	150
Achtkarspelen	206	Barnevelt	161—162
Adorp	209	Barradeel	196
Aduard	208	Bartlehiem	202
Afferden	56, 107	Batenburg	105—106
Aken	14	Bato's Erf	108
Alem	75	Baijum	192
Alkmaar	172	Beegden	60—61
Alphen a. d. M.	106	Beek (G.)	99, 100
Alphen a. d. R.	134—135	Beek (G.)	158
Alphen (N. B.)	86	Beek (L.)	17, 43—44
Altena	77	Beers	72
Altforst	105	Beerze	83
Ambt-Doetinchem	158	Beesel	55
Amby	12, 18	Beetgum	198
Amstenrade	41	Beetgumermolen	198
Andelst	113	Beilen	183
Angeren	111	Bemelen	12, 14
Angerlo	158	Bemmel	111
Anlo	181	Bennekom	162
Annen	183	Bergen	56—57
Apeldoorn	161	Berg en Dal	100, 103
Aperlo	160	Bergen op Zoom	87
Appeltern	106	Berg en Terblijt	18
Appingedam	212	Bergeyk	85
Arentsburg	144, 145, 146	Bergh	157—158
Arkel	150	Bergharen	105
Arnhem	163	Berghem	74
Arum	188	Berlicum (N. B.)	77
Asselt	54	Berlicum (Fr.)	198
Assen	182	Beverwaard	125
Augustinusga	206	Beugen	68, 69
		Beuzichem	123
Baard	192	Bilgaard	199
Baarderadeel	191—193	Bladel	83
Baarderburen	188	Blankenberg	14
Baarlo	64, 65	Blariacum	66

	Blz.		Blz.
Bleekemeer	161	De Kellen	121
Blerik	66	Delft	149
Blija	203	De Meern	131, 132, 168
Bocholtz	17	Demen	74
Bodegraven	133	Denekamp	175
Boertange	213	Den Ham	207
Bolsward	187	Den Holz	37
Borger	180	De Poelen	197
Borgharen	17	De Waal	174
Born	47	Deurne	79—80
Bornwerd	204	Deursen	74
Bosscherveld	9	Deurze	182
Boterdiep	207	Didam	157
Boven-Caumer	36	Diekendaal	56
Bovensmilde	183	Doddendaal	106
Boxmeer	56, 68—69	Dodewaard	115—116
Boxtel	81	Doesburg	159
Breda	85, 86	Doetinchem	158
Breskens	155	Dokkum	205
Breukelen	168	Dolberg	25
Breust	13	Domburg	154—155
Britsum	201	Dommel	80
Brittenburg	141, 142, 143	Dongjum	195
Broekhem	20	Doniawerstal	185
Broekhuizen	67	Doodwater	14
Broekhuizervorst	67	Doorn	167
Broeksittard	46—47	Doornenburg	111
Bruggeburen	191	Doornspijk	160
Brummenkoul	23	Doorwerd	113
Brunssum	40	Doorwerth	164—165
Buchten	47	Dorestatus	124
Buggenum	62—63	Dreumel	108
Buinen	180	Drie	160
Bunde	17, 18, 43	Driebergen	167
Bunnik	126—128	Driel	113, 164
Buren	123	Drielsche veer	113
Burg	153	Driesum	205
Burgwerd	187	Drievogels	37
Caberg	9	Dronrijp	196, 197
Cadier	12, 14	Drouwen	180
Caesterveld	14	Drumpt	122
Canne	7	Druten	107
Catert	60	Dubbeldam	77, 150
Catualium	60	Duiven	156—157
Ceucium	70	Durnt	115
Coevorden	178	Dwingelo	184
Cornjum	201	Echt	49—50
Colmont	26	Echteld	118—119
Coriovallum	27	Echterbosch	49
Cuyk	9, 68, 69, 70—72	Eckelrade	13
Dalen	178	Eck en Wiel	120
Dalenbroeck	52	Ede	162
Dantumadeel	205	Eefde	160
De Burg	173	Eenrum	210
Deest	107	Eenum	212
Deil	123	Eerde	176

	Blz.		Blz.
Eersel	84	Geldermalsen	123
Eethen	76	Geleen	42, 45—46
Eext	81	Geleenberg	107
Egmond-Binnen	172	Genderen	76
Eindhoven	81	Gendringen	158
Einighausen	47	Gennep	57
Eleveld	182	Gent	111
Elkes Hof	111	Gerkesklooster	206
Ell	59	Gesperden	115
Elsloo	43	Geulem	18
Elst	112	Geulle	43
Elzen	176	Geverik	43
Emmen	179	Geysteren	67
Emmercompascuum	179	Gieten	181
Emmererfsccheidenveen	180	Gilze	85
Empel	75	Goedereede	152
Engelen	76	Goirle	86
Engelum	198	Gorsel	160
Enkhuizen	173	Goudsberg	24
Enspijk	123	Goutum	200
Erse	160	Gouwesluis	134
Erichem	123	Graetheide	46
Erlecom	99	Graldastate	197
Ermelo	160	Grave	73, 105
Esch	82	's-Gravenhage	146—147
Escharen	72	's-Gravenmoer	85
Eygelshoven	38	's-Gravenzande	148
Eysden	13—14	Grebbe	166
Ewijk	106, 107	Grebbeberg	166
Ezinge	208—209	Grevenbicht	48
Faan	207	Grinnes	180
Fatum	192	Groeningen	68
Fectio	126	Groenlo	160
Feerwerd	208	Groenstraat	39
Feins	189, 190	Groesbeek	58, 100—103
Ferwerd	203	Groessen	156
Ferwerderadeel	202—204	Groningen	207
Finkum	201	Grons	187
Fletione	126	Gronsveld	12—13
Fochteloo	185	Groot Haasdal	23
Fossa Corbulonis	137	Grubbenvorst	67
Foudgum	204	Gulik	19
Franeker	193	Gulpen	15
Franekeradeel	193—195	Gunne	176
Frederiksoord	184	Haaften	122
Fijnjekanaal	199	Haamstede	153
Gaanderen	158	Haarlem	137
Galekop	125	Haarlemmermeer	171
Gameren	110	Haelen	62
Garderen	161	Haesdal	23
Garnwerd	208	Halen	183
Gassel	72	Hallum	202
Gasselte	181	Halvinkhuizen	160
Gasteren	181	Hantum	204
Gebroek	49	Hapert	83
		Haps	69

	Blz.		Blz.
Haren (G.)	212	Hitsum	195
Haren (N.-B.)	74	Hoenderberg	103
Harendermolen	212	Hoensbroek	41
Harlingen	189, 195, 196	Holdoorn	100, 101, 102
Hartwerd	187	Hollanderbroek	112
Hatert	104	Holswijk	22
Hatsum	196, 197	Holtbierik	65, 66
Havelte	177, 178	Holwerd	204
Hazerswoude	135	Hommerts	186
Hedel (G.)	110	Honswijk	125
Hedel (N.-B.)	83	Hoog-Caestert	14
Heek	24	Hoogebeintum	203, 204
Heel	60, 61	Hoogeburg	134
Heelsum	164	Hooge- en Lage Mierde	83
Heemskerk	172	Hoogeloon	83
Heer	12	Hoogeterp	199
's-Heerenberg	157	Hoogeveen	178
Heerewaarden	108	Hooge Woerd	117
Heerle	87	Hoogezand	212
Heerlen	19, 27—36	Hoogsoeren	161
Heerlerbaan	36	Hoogvliet	151
Heerlerheide	34	Hoolhuis	18
Heers	84	Horn	61
Hees	96	Horssen	106
Heeswijk	77	Horst	66, 67
Heihof	24	Hout	64
Heimenberg	166	Houten	125
Heistert	52	Houthem	14, 19—22, 23
Helden	64	Huissen	112
Hellendoorn	176	Huizum	200
Helmond	79	Huls	16
Hemmen	114—115	Hulsberg	21, 24
Hemmermeer	115	Hulsel	83
Hennaarderadeel	189—190	Hundert	72
Herbaijum	195	Hunsel	59
Herkenberg	19	Hurwenen	109
Herkenbosch	52	Hijland	193
Hernen	105	Hijken	183
Herpen	73	Hijum	202
Herpt	76		
Herten	53	Idaard	199
's-Hertogenbosch	75—76	Idaarderadeel	199
Herveld	113	Idsegahuizen	187
Herwen	156	Ierseke	153
Heteren	115	Indoornik	115
Heufke	112	Ingen	120
Heukelum	150	Itteren	17
Heult	81	Ittervoort	59
Heumen	104		
Heumensoord	104	Jan Ypma	188
Heusden	76	Jellum	193
Heyberg	41	Jelsum	200, 201
Heijen	57	Jislum	204
Heythuyzen	61, 62	Joeswerd	208
Hiaure	205	Jukwerd	212
Hichtum	187	Jutphaas	125
Hilversum	171		
		Kaalheide	37

	Blz.		Blz.
Kabouterberg	83	Leur	105
Kaldenkirche	56	Leveroy	58
Kantens	210	Lienden	119—120
Kapelsberg	80, 81	Lieshout	78
Kasen	17	Lieveren	183
Kasteren	83	Limbricht	47
Katsbeemd	22	Limmel	11
Kattendiep	212	Linden	72
Katwijk a. d. M.	57, 72	Linge	114, 115
Katwijk a. d. R.	140—143, 169	Linne	50
Keer	14	Lions	192, 193
Keerderberg	12	Lisse	170
Kerk-Avezaath	122	Lith	75
Kerkrade	36—37	Lobith	156
Kessel	63—64	Loenen (G.)	161
Kesseleik	63	Loenen (U.)	168
Kesteren	112, 116—117	Loenersloot	168
Keulen	19	Longhorn	207
Kimswerd	188, 189	Loo	111
Klimmen	19, 25	Loosduinen	147
Klooster	108	Loppersum	211
Kloosterberg	58, 103	Losser	175
Kolham	212	Lothem	67
Kollumerland en Nieuwkruisland	205	Louwberg	7
Kootwijk	162	Lunteren	162
Kop	93	Lutterade	45
Kopstukken	213		
Koudekerk	135	Maarland	13
Krangweer	211	Maas	6, 9, 50, 57, 67, 71
Krimpen a. d. IJssel	149	Maasbree	65—66
Krooswijk	149	Maashees	68
Kropswolde	212	Maasniel	53, 54
Kubaard	190	Maasricht	1—11, 14, 18, 19
Kunrade	25, 26	Makkum	188
Kwaalburg	86	Malburgen	112
Kwadenoord	164	Mamelis	16
Kwintsheul	137	Mariënborn	114
		Maris	65
Langwerd	192	Marrum	202
Leende	82	Marsum	198, 212
Leerdam	150	Marsumaburen	198
Leermens	212	Martenshoek	212
Leersum	166—167	Marum	75
Leeuwarden	199	Maurik	120—121
Leeuwarderadeel	200—202	Medel	119
Leeuwen	107	Medemblik	173
Legemeer	185	Meerlo	67
Leggelo	184	Meers	43
Leiden	136—137	Meerssen	11, 17, 18—19
Leiderdorp	135	Meerten	119
Leidschendam	144	Meeuwen	76
Leigraaf	78	Megen	74
Lellens	211	Melonborg	62
Lemiers	16	Melick en Herkenbosch	51—53
Lemmer	185	Menaldum	197
Lemsterland	185	Menaldumadeel	196—198
Lennepekamer	94, 95	Merkelbach	40
			20

	Blz.		Blz.
Merum	53	Oirschot	83
Mesch	14	Oisterwijk	82
Middelaar	57	Oldehove	209
Middelburg	155	Oldekerk	207
Middelstum	211	Ommen	176
Midlum	195	Ommeren	120
Midwolde	207	Onna	177, 178, 190
Miedum	195, 200	Onnen	212
Mierde	83	Onstwedde	213
Mierlo	79	Oorlo	67
Mill	69	Oost	13
Millingen	97—98	Oostdongeradeel	205
Moergestel	82	Oosterbeek	163, 164
Monster	147—148	Oosterend	190
Montferland	158	Oosterlittens	192
Montfort	50	Oosterwijtwerd	212
Mook	57—58	Ooststellingwerf	185
Moordrecht	149	Oostum	208
Munnikebajum	192	Oostvoorne	151
Munsterscheveld	180	Ootmarsum	175
Mussel	213	Opbouw	49
Musselkanaal	213	Op den Billich	23
Mijnsheerenland	151	Op den Heukel	18
		Ophemert	121—122
Naaldwijk	148	Opheusden	116
Nederasselt	104	Oss	75
Nederweert	58	Otterlo	162
Neer	63	Oud-Alblas	150
Neerbosch	96	Ouddorp	152
Neeritter	59	Oudekerk	202
Nekum	7	Oudendam	117
Netersel	83	Oudeschoot	185
Nieuwburen	199	Ouderijn	125
Nieuwenhagen	38	Oudshoorn	169
Nieuweroord	184	Oud-Valkenburg	15
Nieuwersluis	168	Overasselt	104
Nieuwleusen	176	Oyen	64
Noord-Barge	179		
Noorddorp	172	Pagus Catualinus	60
Noorddijk	209	Pampel	162
Noordwijk	169	Pannenstuk	12
Noordwijkerhout	170	Pannerden	156
Noviomagus	88	Panningen	64
Numansdorp	151	Papenhoven	47
Nunhem	63	Peel	67, 69, 80
Nuth	41—42	Persingen	99
Nijland	187	Pey	49, 50
Nijmegen	9, 88—97, 99	Piaam	187
		Pietersberg	7
Obbicht en Papenhoven	47—48	Pingjum	188
Ochten	117, 118	Plankraai	57
Ockenburgh	147	Plasmolen	58
Odiliënberg	51	Poortugaal	151
Odoorn	180	Posterholt	51
Odijk	125	Praetorium Agrippinae	139
Oeffelt	68, 69	Prattenberg	166
Oegstgeest	138	Prieel	12

	Blz.		Blz.
Prinsenhof	117	Schoonhoven	149
Putbroek	50	Schoterland	185
Putten	160	Schraard	188
Putsteeg	18	Schuller	15
		Schuureyk	41
Raath	40	Schijndel	77
Randwijk	115	Sevenum	66
Ravensbosch	21, 23	Simpelveld	66
Ravestein	74	Sint Andries	108, 109
Rayink	112	Sint Gerlach	20
Renkum	163—164	Sint Jansberg	58, 103
Rheden	162—163	Sint Michielsgestel	80—81
Rhenen	166	Sint Odiliënberg	51
Ressen	111	Sint Oedenrode	81
Reuver	55	Sint Pancras	172
Riel	86	Sint Pieter	7
Riethoven	85	Sint Pietersberg	7
Rimburg	39	Sittard	18, 46
Ritsumaburen	198	Slagtedijk	189
Ritsumazijl	198	Slappeterp	197
Roden	183	Sleen	179
Roemerswaal	153	Sleeuwijk	77
Roermond	53	Slochteren	213
Rokkanje	151	Smeermaas	9—10
Rolde	181—182	Smilde	183
Rondenbosch	20, 21	Sneek	186—187
Roomburg	136	Son	81
Roomburger wetering	135, 137	Sotterum	188
Roomsche Voet	94, 95	Spanbeek	42
Roordahuizen	199	Spannum	190
Roosteren	49	Spekholzerheide	36
Rossum	108—109	Spijkenisse	151
Roswinkel	180	Stavoren	160, 173, 185—186
Rotterdam	149	Stedum	211
Rottum	210	Steenland	23
Ruimel	80, 81	Steensel	84
Rijckholt	13	Steenwijk	177, 190
Rijen	85	Steenwijkerwold	177, 178
Rijkswoord	112	Stevensweerd	50
Rijn	112	Stein	40—50
Rijnsburg	138	Stiens	201
Rijsbergen	86—87	Strabeek	20
Rijssen	176	Strijp	82
Rijswijk (G.)	120	Susteren	49
		Swalm	54
Sauwerd	209	Swalmen	54—55
Schaesberg	37—38	Swichum	200
Schalkwijk	125	Swolgen	67
Schaloen	15		
Scharn	12	Taniaburen	199
Scharnderkuilen	14	Teerns	200
Scharnegoutum	186	Tegelen	55—56
Schayk	73	Ten Boer	211
Schimmert	21, 22—24	Ten Post	211
Schinnen	42—43	Terapel	180
Schinveld	40	Terheiden	147
Schipborg	181	Terheyden	85

	Blz.		Blz.
Terwinselen	37	Vierlingsbeek	68
Texel	173—174	Vlagtwedde	213
Thorn	59	Vledder	184
Thulle	43	Vlengendaal	17
Tiel	121	Vleuten	131—132, 168
Tietjerksteradeel	202	Vliegenberg	68
Tiggelt	86, 87	Vlierden	80
Tirns	186	Vliet	137, 144
Tjonger	185	Vlissingen	155
Tjum	195	Vlodrop	51
Tolsum	194	Voerendaal	25—27
Tongeren	9, 19	Vogelsang (L.)	22
Toornwerd	211	Voorburg	143—146
Traiectum	128	Voorhout	169
Tüddern	46	Voorschoten	143
Tuil	122	Vorden	159
Tull en 't Waal	125	Vries	182
Twente	175	Vrouwenbosch	20
		Vrouwenpolder	153
		Vught	80, 81
Ubach over Worms	39		
Ubagsberg	27	Waal	94, 95, 96, 106, 107, 110, 121
Ubbergen	93, 99—100	Waardenburg	122
Uddel	161	Wachtum	178, 179
Uddelermeer	161	Wadenooien	122
Uden	78	Waelm	24
Ulpia Noviomagus	94	Wageningen	165
Ur	45	Wamel	107—108
Usquerd	210	Wanssum	67
Utrecht	128—131	Wanswerd	204
		Warffum	210
Vaals	16	Warnsveld	159
Vaasrade	41, 42	Wassenaar	143—144
Valburg	113—114	Water-Meerwijk	103
Valenburg	104	Wateringen	137, 148
Valendries	104	Watwerd	210
Valkenburg (L.)	19, 25	Waubach	38, 39
Valkenburg (Z. H.)	138—144	Wedde	213
Valkenswaard	82	Weerdinge	179
Valkhof	88, 89, 95	Weerselo	175
Valte	180	Weert	57
Valterveen	180	Wekerom	162
Vecht	168	Welsrijp	192
Vechten	126, 127, 128, 130	Welten	33, 34
Veghel	78	Werkendam	77, 150
Veenendaal	166	Werkhoven	125
Veldhof	12	Wessem	59—60
Veldhoven	84	Westdongeradeel	204—205
Veldhuis	213	Westdorp	180
Velp (G.)	162	Westerbork	184
Velp (N. B.)	73	Westergeest	205
Velzen	171—172	Westerlee	137
Venhuizen	173	Westerschouwen	153
Venlo	56	Westervoort	157
Venray	67	Westerwijtwerd	211
Veur	144	Westkapelle	155
Vianen (N. B.)	71	Wetsens	205
Vianen (Z. H.)	149		

	Blz.		Blz.
Wetsinge	209	Wijlre	15
Wieringerwaard	173	Wijmbritseradeel	186
Wierumerschouw	209	Wijnaldum	196
Wieuwerd	192	Wijnandsrade	42
Wilre	7, 9	Wijns	202
Wiltenburg	126	Wytgaard	200
Wilwaard	199	IJsseloord	157
Winseling	94, 95	IJzendoorn	118
Winssen	107	IJzeren	15
Winsum	191	Zaltbommel	109—110
Winterswijk	159	't Zand	212
Wippelsche heide	18	Zandwijk	121
Wirdum	200	Zeist	167
Witmarsum	188	Zennewijnen	121, 122
Wittewierum	211	Zetten	114
Wittum	15	Zevenaar	156
Woerden	133	Zeyen	182
Wommels	189, 190	Zoelen	122
Wonseradeel	187—189	Zoelmond	123
Workum	186	Zoeterwoude	135, 137
Worm	39	Zuidbroek	213
Woudrichem	77	Zuidhorn	207—208
Woudsend	186	Zuidlaren	183
Wouw	87	Zuilichem	110
Wijchen	104—105	Zundert	86
Wijk	10—11	Zutphen	159
Wijk aan Zee	172	Zwammerdam	134
Wijk bij Duurstede	124	Zwijndrecht	150
Wijler	100		

III B. NAMEN VAN ROMEINSCHE KEIZERS EN VAN LEDEN VAN HUN HUIS, DIE VOORKOMEN OP IN NEDERLAND GEVONDEN MUNTEN

(De cijfers verwijzen naar de bladzijden van Deel III)

Iulius Caesar (overl. 44 v. Chr.): 83, 97, 124, 125, 152, 171, 186.	Antonia (echtgenoot van Drusus): 97.
Marcus Antonius (overl. 30 v. Chr.): 31, 32, 97, 117, 123, 125, 126, 145, 177, 189.	Tiberius (14—37): 29, 32, 51, 58, 60, 64, 70, 81, 89, 90, 97, 98, 108, 109, 119, 120, 126, 127, 133, 135, 136, 146, 171, 173, 177, 178, 185, 186, 188, 189, 199.
Augustus (overl. 14 na Chr.): 5, 25, 28, 29, 32, 63, 65, 66, 68, 70, 71, 75, 81, 82, 86, 89, 90, 91, 93, 94, 97, 99, 101, 108, 112, 116, 117, 118, 119, 120, 122, 127, 131, 133, 144, 150, 152, 154, 159, 161, 166, 167, 168, 170, 171, 175, 177, 178, 179, 186, 189, 199.	Germanicus (aangenomen zoon van Tiberius): 19, 97, 99, 108, 113, 129, 137, 192.
Marcus Agrippa (schoonzoon van Augustus): 20, 60, 97, 113, 116, 127.	Agrippina I (echtgenoot van Germanicus): 97, 107, 121.
Gaius en Lucius Caesar (kleinzoons van Augustus): 61, 70, 74, 75, 108, 117, 118, 177, 189.	Gaius Caesar (Caligula: 37—41): 70, 73, 97, 108, 117, 118, 123, 127, 129, 133, 138, 161, 173, 199, 200, 206.
Drusus (stiefzoon van Augustus): 97, 108, 137, 158, 200.	Claudius (41—54): 28, 31, 67, 70, 82, 89, 91, 93, 97, 101, 108, 121, 123, 124, 126, 127, 129, 136, 139, 149, 170, 180, 187.

Messalina (echtgenoot van Claudius):

97.

Agrippina II (echtgenoot van Claudius):

124.

Nero (54—68):

15, 23, 30, 31, 32, 33, 35, 50, 51, 56, 60, 68, 73, 80, 82, 85, 89, 90, 91, 93, 94, 97, 99, 100, 101, 108, 118, 119, 126, 127, 129, 136, 144, 161, 182, 190, 191, 194, 199, 200, 209.

Galba (68—69):

97, 109, 114, 126, 133, 159, 199, 203, 213.

Otho (69):

109, 138.

Vitellius (69):

97, 115.

Vespasianus (69—79):

1, 12, 19, 28, 30, 31, 32, 33, 45, 50, 60, 67, 70, 71, 73, 77, 79, 83, 85, 86, 87, 89, 92, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 105, 109, 112, 117, 118, 119, 120, 123, 126, 127, 130, 133, 135, 137, 140, 143, 150, 153, 159, 163, 173, 176, 179, 181, 182, 187, 190, 191, 192, 200, 202.

Titus (79—81):

79, 86, 92, 94, 96, 97, 109, 118, 120, 127, 129, 141, 191.

Iulia (dochter van Titus):

97.

Domitianus (81—96):

12, 17, 20, 28, 29, 30, 31, 32, 49, 52, 56, 60, 61, 65, 67, 68, 78, 79, 80, 86, 89, 92, 93, 94, 96, 97, 99, 100, 105, 107, 109, 117, 119, 120, 121, 123, 125, 126, 127, 129, 130, 133, 136, 145, 158, 169, 184, 185, 190, 191, 192, 195, 209.

Nerva (96—98):

28, 30, 32, 60, 63, 69, 70, 73, 76, 82, 86, 90, 93, 94, 97, 105, 109, 127, 136, 153, 163, 166, 191.

Traianus (98—117):

3, 5, 12, 18, 19, 21, 29, 32, 34, 46, 51, 52, 56, 60, 62, 67, 69, 70, 71, 72, 73, 76, 79, 81, 83, 84, 86, 93, 94, 96, 97, 98, 99, 100, 109, 114, 117, 118, 119, 120, 123, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 135, 136, 137, 144, 145, 150, 157, 160, 161, 163, 167, 169, 171, 173, 176, 178, 180, 181, 183, 186, 187, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 198, 200, 204, 206, 209, 212.

Plotina (echtgenoot van Traianus):

97.

Hadrianus (117—138):

19, 28, 29, 31, 32, 34, 35, 56, 60, 66, 67, 70, 73, 75, 76, 79, 89, 91, 96, 97, 100, 109, 113, 116, 117, 118, 119, 122, 126, 127, 129, 130, 134, 135, 141, 145, 149, 152, 155, 157, 160, 163, 170, 171, 178, 180,

181, 184, 191, 194, 195, 198, 202, 203, 204, 208, 209, 211, 212.

Sabina (echtgenoot van Hadrianus):

11, 96, 97, 163, 190.

L. Aelius Caesar (aangenomen zoon van Hadrianus):

28, 78, 163, 188, 192, 195, 198.

Antoninus Pius (138—161):

3, 19, 29, 31, 32, 47, 50, 54, 56, 59, 61, 62, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 79, 82, 83, 84, 89, 97, 99, 107, 109, 113, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 127, 133, 136, 143, 144, 145, 150, 155, 160, 161, 163, 165, 169, 179, 180, 181, 182, 185, 188, 190, 192, 193, 194, 195, 197, 199, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213.

Faustina I (echtgenoot van Antoninus Pius):

4, 12, 21, 34, 45, 50, 51, 56, 70, 71, 73, 74, 75, 76, 82, 84, 96, 97, 106, 109, 112, 114, 116, 117, 118, 119, 122, 127, 133, 143, 156, 161, 163, 167, 181, 182, 183, 186, 191, 192, 193, 194, 200, 202, 205, 207, 209, 212.

Marcus Aurelius (161—180):

3, 11, 12, 17, 28, 32, 49, 51, 55, 56, 58, 60, 62, 65, 68, 69, 71, 73, 79, 82, 87, 89, 95, 97, 109, 118, 119, 120, 122, 126, 127, 130, 133, 137, 145, 155, 156, 161, 163, 166, 171, 180, 181, 182, 183, 186, 187, 188, 194, 198, 199, 201, 204, 208, 209, 211, 213.

Faustina II (echtgenoot van Marcus Aurelius):

28, 32, 60, 62, 63, 76, 82, 84, 96, 97, 109, 127, 145, 161, 163, 165, 181, 182, 191, 193, 194, 199, 201, 203, 204, 208.

Lucius Verus (161—169):

70, 97, 105, 109, 126, 145, 161, 163, 180, 181, 182, 188, 191, 193, 194.

Lucilla (echtgenoot van Lucius Verus):

28, 49, 60, 84, 87, 97, 109, 127, 163, 181, 193, 194, 197, 199, 207, 208.

Commodus (180—192):

4, 29, 45, 60, 77, 79, 82, 84, 86, 95, 97, 100, 109, 118, 119, 123, 127, 145, 161, 163, 171, 176, 178, 186, 193, 194, 197, 208.

Crispina (echtgenoot van Commodus):

29, 97, 153, 163, 166.

Pertinax (193):

73, 74, 97.

Didius Iulianus (193):

153.

Didia Clara (dochter van Didius Iulianus):

163.

Clodius Albinus (193—197):

79, 82, 122.

Septimius Severus (193—211):

12, 61, 65, 70, 71, 74, 81, 82, 84, 96, 97,
100, 109, 117, 119, 124, 127, 129, 141,
143, 145, 163, 171, 186, 195, 203, 208,
210, 211, 212.

Iulia Domna (echtgenoot van Septimius Severus):

71, 73, 82, 96, 97, 109, 145.

Caracalla (211—217):

60, 72, 96, 97, 109, 116, 118, 127, 141,
145, 184, 190, 195.

Plautilla (echtgenoot van Commodus):

96.

Geta (211—212):

68, 96, 97, 129, 195.

Diadumenianus (zoon van Macrinus: 217—218):

153.

Elagabalus (218—222):

82, 97, 109, 113, 115, 119, 127, 145, 161,
191, 195.

Iulia Maesa (grootmoeder van Elagabalus en van Severus Alexander):

76, 81, 97, 120, 180.

Iulia Soaemias (moeder van Elagabalus):

60, 109, 119, 127.

Iulia Aquilia Severa (echtgenoot van Elagabalus):

97.

Severus Alexander (222—235):

29, 50, 52, 53, 56, 82, 86, 97, 98, 100, 105,
109, 114, 117, 120, 127, 143, 145, 150,
163, 186, 189, 193, 195.

Orbiana (echtgenoot van Severus Alexander):

189.

Iulia Mamaea (moeder van Severus Alexander):

50, 70, 71, 73, 82, 97, 109, 127, 130, 145,
194, 203.

Maximinus (235—238):

82, 97, 145, 199, 208, 213.

Balbinus (238):

97.

Gordianus I (238):

82, 205.

Gordianus III (238—244):

70, 71, 73, 78, 79, 82, 97, 120, 121, 146,
178, 184, 185, 186, 191, 196, 198, 209.

Tranquillina (echtgenoot van Gordianus III):

97.

Philippus Arabs (244—249):

29, 70, 71, 73, 82, 84, 85, 86, 97, 120, 123,
193.

Ottacilia Severa (echtgenoot van Philippus Arabs):

70, 71, 73, 78, 82, 97.

Philippus II (zoon van Philippus Arabs):

73, 82, 97.

Traianus Decius (249—251):

82, 97, 130, 188, 193.

Herennia Etruscilla (echtgenoot van Traianus Decius):

84, 97.

Herennius Etruscus (zoon van Traianus Decius):

97.

Trebonianus Gallus (251—253):

82, 97, 161, 191.

Volusianus (zoon van Trebonianus Gallus):

97, 194.

Valerianus (253—260):

3, 60, 70, 71, 73, 97.

Gallienus (253—268):

70, 71, 73, 86, 89, 97, 118, 145, 146, 182,
197, 205.

Salonina (echtgenoot van Gallienus):

70, 71, 73, 97.

Valerianus II (zoon van Gallienus):

97.

Saloninus (zoon van Gallienus):

189.

Postumus (258—267):

28, 70, 71, 73, 79, 85, 97, 98, 145, 146,
150, 153, 165, 175, 176, 178, 187, 193,
204, 205, 210.

Laelianus (268):

97.

Victorinus (268—270):

3, 79, 85, 97, 109, 147, 205.

Tetricus (268—273):

25, 29, 32, 70, 73, 81, 85, 97, 109, 118,
154.

Tetricus II (zoon van Tetricus I):

4, 85, 97.

Claudius II Gothicus (268—270):

3, 4, 24, 72, 85, 89, 97, 146, 205.

Quintillus (broeder van Claudius II):

29.

Aurelianus (270—275):

67, 75, 85, 96, 97, 209.

Severina (echtgenoot van Aurelianus):

109, 124, 205.

Tacitus (275—276):

97.

Florianus (broeder van Tacitus):

97.

Probus (276—282):

86, 97, 109.

Carinus (283—285):

97.

Numerianus (broeder van Carinus):

207.

Diocletianus (284—305):

28, 85, 89, 97, 153, 186, 187, 188.

Maximianus (286—305):

28, 70, 71, 89, 97, 102, 113.

Carausius (287—293): 97.	Iovianus (363—364): 97.
Allectus (293—297): 86.	Valentinianus I (364—375): 3, 30, 31, 32, 45, 63, 64, 66, 67, 69, 70, 71, 85, 86, 89, 97, 108, 111, 119, 144, 162, 183.
Constantius Chlorus (292—306): 3, 34, 71, 89, 97.	Valens (364—378): 28, 45, 60, 64, 70, 71, 89, 108, 133, 161, 162, 186.
Theodora (echtgenoot van Constantius Chlorus): 97.	Gratianus (375—383): 31, 70, 89, 97, 162, 164, 209.
Galerius (305—311): 71, 89, 97.	Valentinianus II (383—392): 28, 97, 161.
Maximinus Daia (305—313): 97, 109.	Theodosius I (379—395): 63, 71, 89, 97, 133, 171, 200.
Maxentius (306—312): 161, 209.	Maximus (383—388): 97.
Licinius (307—323): 24, 51, 70, 71, 77, 97, 161.	Arcadius (395—408): 50, 64, 66, 69, 74, 97, 108, 183.
Licinius II (zoon van Licinius): 3, 97.	Honorius (395—423): 63, 97, 119, 121, 127, 162.
Constantinus I (306—337): 3, 4, 17, 21, 31, 32, 34, 45, 51, 60, 61, 63, 66, 70, 71, 72, 75, 77, 80, 85, 89, 97, 113, 118, 119, 153, 157, 161, 162, 165, 166, 170, 171, 184, 186, 191, 209.	Constantinus III (421): 97.
Fausta (echtgenoot van Constantinus I): 97.	Theodosius II (408—450): 60, 194.
Crispus (zoon van Constantinus I): 86, 97.	Valentinianus III (425—455): 4, 97, 192.
Dalmatius (neef van Constantinus I): 89, 97.	Galla Placidia (moeder van Valentinianus III): 162.
Constantinus II (337—340): 4, 28, 60, 63, 71, 75, 85, 86, 91, 97, 109, 118, 133, 162.	Marcianus (450—457): 97.
Constans (337—350): 61, 66, 89, 97, 114, 118, 119, 133, 182, 213.	Maorianus (457—461): 120, 157.
Constantius II (337—361): 31, 34, 45, 97, 109, 118, 146, 200, 213.	Anastasius (491—518): 192.
Magnentius (350—353): 3, 60, 70, 89, 97, 161, 165, 213.	Iustinus (518—527): 74, 97, 171, 192, 204.
Decentius (broeder van Magnentius): 89, 97, 161, 213.	Iustinianus (527—565): 39, 98, 171, 174, 190, 192, 195, 196, 197, 212.
Iulianus (361—363): 97, 153.	Heraclius (610—641): 193.

IIIc. NAMEN VAN ROMEINSCHKE GENTES, DIE VOORKOMEN OP IN NEDERLAND GEVONDEN MUNTEN

(De cijfers verwijzen naar de bladzijden van Deel III)

Gens Acilia 36, 75, 122, 177, 189	Gens Afrania 177
Gens Aelia 177	Gentes Annia en Fabia 56
Gens Aemilia 177	Gens Antestia 175

Gens Antonia
 124, 177, 178
 Gens Aurelia
 175
 Gens Atia
 177
 Gens Caecilia
 81, 177
 Gens Calidia
 189
 Gens Calpurnia
 177, 189
 Gens Carisia
 50, 53, 177, 178
 Gens Carvilia
 56
 Gens Cassia
 56, 78, 175, 177
 Gens Claudia
 46, 175, 177, 189
 Gens Coelia
 175
 Gens Cordia
 108, 177
 Gens Cornelia
 175, 177, 178, 189
 Gens Crepusia
 177
 Gentes Curtia en Iunia
 56
 Gens Domitia
 108
 Gens Egnatuleia
 126
 Gens Fabia
 177
 Gens Fannia
 56, 177
 Gens Farsuleia
 175
 Gens Flaminia
 177
 Gens Fonteia
 56, 175, 189
 Gens Fufia
 175
 Gens Furia
 177
 Gens Herennia
 177
 Gens Hosidia
 177
 Gens Hostilia
 177
 Gens Iulia
 133, 177, 178, 189
 Gentes Iulia en Servilia
 56

Gens Iunia
 177
 Gens Licinia
 177
 Gens Livincia
 189
 Gens Lollia
 177, 189
 Gens Maenia
 177, 178
 Gens Mallia
 177, 178
 Gens Marcia
 53, 89, 177
 Gens Memmia
 175, 177
 Gens Minucia
 177, 186
 Gens Mussidia
 177, 178
 Gens Naevia
 175, 177
 Gens Norbana
 177
 Gens Papia
 177
 Gens Papiria
 177, 189
 Gens Petillia
 189
 Gens Pinaria
 177
 Gens Plancia
 177, 178
 Gens Plautia
 89, 177
 Gens Poblicia
 177
 Gens Pompeia
 177
 Gens Pomponia
 177
 Gens Porcia
 175, 177
 Gens Postumia
 175, 189
 Gens Procilia
 175
 Gens Renia
 177
 Gens Rossia
 89
 Gens Rubria
 177, 189
 Gens Sabinia
 80
 Gens Satriena
 175

Gens Saufeia
177
Gens Scribonia
78, 79, 177
Gens Sergia
56, 177
Gens Servilia
175, 177
Gens Spurilia
169, 177
Gens Thoria
56
Gens Titia
56, 177, 189

Gens Tituria
177
Gens Tullia
177
Gens Vibia
56, 177, 178
Gens Vituria
177
Gens Voconia
177
Gens Volteia
175, 177, 178, 189

IV. REGISTERS OP DE NAMEN VAN PERSONEN

IVA. LATIJNSCHE NAMEN

D. Aburius Bassus	II 446	Sex. Aelius Quadratus	II 477
M. Acilius Alexander	II 454, 471	Aelius Sacerdos	II 358
Acilius Aviola	I 270, 271	T. Aelius Saturninus	II 294
Acilius Primus	II 190	Aelius Scorpianus	I 370
Acilius Severus	II 306	T. Aelius Sirius	II 181
L. Acilius Strabo	II 255, 300	Aelius Spartianus	I 361
L. Aconius Callistus	II 466	Q. Aelius Tubero	I 343, 449
Q. Acutius Nerva	II 257, 300, 317	L. Aelius Urbicus	II 293
Q. Adginnius Martinus	II 498	Aelius Verinus	II 516
Adiutoria Perpetua	II 517	Aelius Victor	II 303, 339
Adnamatia Maiora	II 220	Aemilia Aphrodisia	II 385
Adnamatius Dubitatus	II 558	Aemilia Venusta	II 385
Aelia Amabilis	II 303	Q. Aemilius	I 270
Aelia Ammilusima	II 517	L. Aemilius Arcanus	II 364
Aelia Arvania	II 369	M. Aemilius Crescens	II 404
Aelia Audi	II 472	Aemilius Decimius	II 507
Aelia Clementina	II 381	M. Aemilius Durises	II 416
Aelia Iulia	II 477	M. Aemilius E(up)	II 178
Aelia Pupula	II 477	C. Aemilius Fraternus	II 324
Aelia Secundinia	II 293	Aemilius Gaius	II 385
Aelia Statuta	II 379	L. Aemilius Karus (of Carus)	II 376, 377
Aelia Timoclea	II 260	Aemilius Laetus	I 364
P. Aelius Agrippinus	II 303	Aemilius (Hemilius) Las(v)us	II 398, 515
L. Aelius Caesar, zie Lucius Aelius (Reg. IV C)		M. Aemilius Lepidus	I 86, 177, 323, 324, 337, 338, 350, 351
Aelius Carus	II 379	Aemilius Longinus	I 231, 233
Aelius Celer	II 475	Aemilius Macer	I 506
Aelius Certus	II 461	L. Aemilius Moschus	II 364
Q. Aelius Egrilius Euaretus	II 260	M. Aemilius Negrinus	II 384
P. Aelius Flaunus	II 493	Q. Aemilius Soterius	II 455
Aelius Geminus	II 532	Aemilius Venustus	II 385
M. Aelius Gracilis	I 278; II 273	L. Afranius	I 135, 136
P. Aelius Hadrianus, zie Hadrianus (Reg. IV C)		Cn. Afranius Dexter	II 439
T. Aelius Hadrianus Antoninus Pius, zie Antoninus Pius (Reg. IV C)		P. Afranius Flavianus	II 447
L. Aelius Lamia	I 114, 306; II 252	Afranius Hannibalianus	II 305
Aelius Lampridius	I 361	Agilius Felix	II 268, 301
P. Aelius Longinus	II 369	M. Albanus Super	II 547
Aelius Magio	II 512	Albanus Vitalis	II 140, 381, 419
P. Aelius Marinus	II 270, 370	T. Albinus Ianuarius	II 132, 542
Aelius Martinus	II 483	Albius Severus	II 483
P. Aelius Modestus	II 481	L. Alfenus Senecio	II 288, 490
Aelius Mucapor	II 478	Alfenus Varus	I 179, 180; II 458
P. Aelius Paulinus	II 476	L. Alfenus Varus	I 450
Aelius Plotinus	II 360	L. Alfius Priscus	II 408
P. Aelius Primianus	II 472	C. Allius [.]	II 123
P. Aelius Primus	II 472	Q. Allius Bassus	II 454

- C. Allius Fuscus III 234
 D. Alpinus I 246
 Q. Alpinus II 181
 M. Alpinus Firmanus II 270, 370
 Alpinus Montanus . I 211, 224, 225, 246
 Amandinius Severus II 372
 C. Amandinius Verus II 411
 Ammillius Constans II 575
 Ammius Secundus II 105
 M. Amusanius Hylacus II 506
 Anicia Iuliana II 310
 Anicius Hermogenianus Olybrius . II 310
 Anicius Ingenuus II 482
 Anicius Probinus II 310
 Anicius Probus II 310
 M. Annaeus Lucanus I 130—132
 Ann(a)eus Maximus II 176, 374
 L. Annaeus Seneca (philosophus) I 33, 120,
 128—129, 130, 154, 175, 193, 297, 337;
 II 283
 L. Annaeus Seneca (rhetor) I 79—80, 120—
 121, 128, 260, 265, 268
 Annia Avita II 418
 Annius Eros II 383
 M. Anniius Florianus, *zie* Florianus (Reg. IV C)
 P. Anniius Florus I, 34, 82, 87, 108, 116, 255,
 297, 303—307, 319, 349, 396, 403, 409, 521
 Annius Gallus . . I 236, 246, 248; II 337
 Annius Hilarus II 383
 M. Anniius Martialis II 383
 T. Anniius Maximus Pomponianus . . II 364
 C. Anniius Patr(. II 180
 Annius Protus II 383
 C. Anniius Tiberianus I 442; II 306
 P. Anniius Trophimus II 455
 L. Ansiius Diodorus II 148
 Q. Antistius Adventus Postumius Aquilinus
 II 172, 262, 341, 342, 365
 Antistius Atticus II 400
 Tib. Antistius Faustus Marcianus II 281, 415
 Tib. Antistius Marcianus II 281, 498
 M. Antistius Placidinus II 387
 Antistius Vetus I 70
 C. Antistius Vetus II 30
 L. Antistius Vetus I 141, 278, 279, 280; II 249
 C. Antius I 263, 264, 265; II 280
 Iullus Antonius I 73
 M. Antonius, *zie* Marcus Antonius (Reg. IV C)
 Antonius Attianus II 301
 M. Antonius Fabianus II 291
 M. Antonius Gordianus, *zie* Gordianus (Reg.
 IV C)
 M. Antonius Honoratus II 519
 Antonius Marcellinus II 307
 Antonius Petianus II 301
 Antonius Primus I 213, 220, 224, 225, 246,
 249
 C. Antonius Quietus II 142, 178
 M. Antonius Rufus II 453
 L. Antonius Saturninus I 196, 301, 302, 356;
 II 236, 325, 339, 345, 351, 354
 Q. Antonius Silo II 354
 M. Antonius Zeno II 450
 Q. Apidius II 409
 Q. Apidius Thallus II 130, 442, 447
 C. Apius II 149
 C. Appianus Paternus III 244
 M. Appius (of Atilius) Bradua . . . II 258
 L. Appius Maximus Norbanus I 302, 356;
 II 236, 256
 L. Appius Secundus II 353
 L. Aprilius II 353
 L. Apronius I 257, 262, 263, 273, 274, 275;
 II 253, 529
 Apuleius Severus II 560
 C. Aquillius Proclus II 288
 M. Arad(. Priscus II 520
 L. Arniius Bassus II 422
 C. Arpinus I 51
 M. Arrecinus Gemellus II 437
 Arruntius Euaristus I 162, 164
 M. Artorius Priscillus Vicasius Sabidianus
 II 424
 C. Asinius I 519
 C. Asinius Pollio I 64, 86, 100, 101, 323, 450
 M. Assonius Aelius II 162
 Cn. Ateius II 180, 223
 Ateius Cocceianus II 505
 C. Atilius II 328
 M. Atilius (of Appius) Bradua . . . II 258
 C. Atilius Marullus II 272
 T. Atilius Rufus II 445
 P. Atinius Amerimnus II 436, 442
 P. Atinius Hedonicus II 438
 P. Atinius Rufus . II 408, 435, 436, 445, 446
 C. Atius Carus II 334
 T. Atius Labienus I 36—37, 42, 49, 50, 51,
 54, 55, 59, 62, 468
 Attectius Iullinus II 577
 Atticius Maternus II 558
 Attidius Cornelianus II 456
 C. Attius Alcimus Felicianus II 292
 Sext. Attius Suburanus Aemilianus III 234
 T. Attius Tutor II 457, 468, 469, 475
 L. Aubasnius Anicius II 123
 Aufidius Bassus I 91, 132, 164, 165, 250,
 263, 282
 Aufidius Coresnius Marcellus II 269, 363
 Aufidius Martialis II 237, 369
 Aufidius Ursus II 108, 578
 C. Aufustius Celadus II 180
 Augustinus Iustus II 565
 Aurelia Lucretia II 575
 Aurelia Munatia II 293
 [.] Aurelius I 33
 A. Aurelius II 330
 T. Aurelius II 506
 M. Aurelius Agripinus II 543

- M. Aurelius Antoninus, *zie* Marcus Aurelius (Reg. IV C)
 M. Aurelius Antoninus, *zie* Caracalla (Reg. IV C)
 M. Aurelius Antoninus, *zie* Elagabalus (Reg. IV C)
 M. Aurelius Antiochus II 302
 T. Aurelius Aprilis II 344
 M. Aurelius Aquilinus II 506
 M. Aurelius Auc(. . .) Avitus II 518
 Aurelius Campester II 470
 M. Aurelius Carinus, *zie* Carinus (Reg. IV C)
 M. Aurelius Carus, *zie* Carus (Reg. IV C)
 M. Aurelius Cassius II 372
 M. Aurelius Claudius, *zie* Claudius II (Reg. IV C)
 M. Aurelius Commodus Antoninus, *zie* Commodus (Reg. IV C)
 T. Aurelius Dosso II 502
 Aurelius Faustinus II 293
 T. Aurelius Felix II 515
 M. Aurelius Festus II 111, 349
 Aurelius Flaccus II 290
 Aurelius Flavinus II 111, 349
 T. Aurelius Flavinus II 523
 M. Aurelius Flavos II 111, 349
 M. Aurelius Heracla II 374
 Aurelius Heracles II 208
 Aurelius Ianuarius II 505
 Aurelius Iulianus II 270
 T. Aurelius Lavinus II 388
 Aurelius Marcus Secus II 512
 M. Aurelius Marius, *zie* Marius (Reg. IV C)
 Aurelius Masgilus II 303, 339
 M. Aurelius Mausaeus Carausius, *zie* Carausius (Reg. IV C)
 Aurelius Moesicus II 532
 Aurelius Optatus II 483
 Aurelius Peregrinus II 302
 Aurelius Pervia II 557
 Aurelius Pistus II 371
 T. Aurelius Placidus II 506
 L. Aurelius Potitus II 408
 M. Aurelius Primus II 375
 M. Aurelius Probus, *zie* Probus (Reg. IV C)
 T. Aurelius Probus II 512
 T. Aurelius Provincialis II 405
 T. Aurelius Quietus II 239, 436
 L. Aurelius Quintus II 540
 Aurelius Sanctinus II 512
 M. Aurelius Scaurus I 194, 195
 T. Aurelius Scribonius II 512
 M. Aurelius Severus Alexander, *zie* Severus Alexander (Reg. IV C)
 Aurelius Sintus II 245, 368
 Q. Aurelius Symmachus I 435, 445—446
 Aurelius Syntrophus III 243
 T. Aurelius Tacitus II 512
 Aurelius Tertinus II 382
 Aurelius Themaes II 477
 Aurelius Thementianus II 477
 Aurelius Titianus II 301
 Aurelius Valentinus III 241
 M. Aurelius Valerius Maxentius, *zie* Maxentius (Reg. IV C)
 M. Aurelius Valerius Maximianus Herculus, *zie* Maximianus (Reg. IV C)
 T. Aurelius Verax II 512, 515
 Aurelius Verecundus II 431
 M. Aurelius Veronius Verus II 552
 Aurelius Verus II 532
 C. Aurelius V[erus?] II 523
 C. Aurelius Verus II 574
 L. Aurelius Verus, *zie* Lucius Verus (Reg. IV C)
 Aurelius Victor II 462
 Sext. Aurelius Victor I 293, 295, 302, 361, 371, 381, 390—394, 398, 399, 401, 402, 443, 446, 448, 471, 474, 576; II 529
 T. Aurelius Vindex II 506
 Aurelius Vitellianus II 477
 L. Aurunculeius Cotta I 49, 50, 53, 58, 60, 88, 131, 176, 303, 304, 335, 336, 395, 467, 468, 532
 L. Avidius Cassius, *zie* Avidius Cassius (Reg. IV C)
 T. Avidius Quietus II 437
 Avitia Restituta II 387
 Q. Axius Aelianus II 294, 295
 Baebia Severa II 332
 L. Baebius II 332
 L. Baebius Avitus II 346
 Baebius Macer I 281
 A. Baebius Regillus II 450
 P. Baienus Bassianus II 420
 Sex. Baius Pudens II 287
 M. Bassaeus Rufus II 286
 Bassius Communis II 400
 C. Bellicius Torquatus II 260
 C. Bellius Urbanus II 444, 454
 P. Besius Betuinianus C. Marius Memmius Sabinus II 346
 L. Besius Superior II 500
 L. Bibulus I 395, 465, 532
 Q. Bisius Secundus II 112, 349
 L. Bruttius Acutus II 324
 L. Caecidius I 117, 118, 167
 Q. Caecilius Avitus III 239
 Caecilius Bato II 198, 265, 424
 A. Caecilius Faustinus II 453
 L. Caecilius Flaccus II 446
 Caecilius Honoratus II 285
 L. Caecilius Iovianus II 435
 Caecilius Metellus I 194
 Q. Caecilius Metellus Celer I 125, 135, 136
 Q. Caecilius Metellus Creticus I 170

- Q. Caecilius Metellus Numidicus . . . I 76
 L. Caecilius Saecularis . . . II 141
 Q. Caecilius Victor . . . II 446
 A. Caecina Alienus . . . I 179, 199
 A. Caecina Severus I 202, 204—207, 212, 224,
 225, 253, 256—264, 271; II 234, 253, 399
 C. Caelius . . . I 269
 M. Caelius . . . II 232, 321
 M. Caelius Privatus . . . II 232
 M. Caelius Thiaminus . . . II 232
 D. Caerellius Victor . . . II 489
 T. Caesernius Macedo . . . II 455
 T. Caesernius Statius Quinctius Macedo
 Quinctianus II 378
 T. Caesius Iustianus . . . II 99
 C. Caesius Silvester . . . II 383
 Sex. Caesonius Callistus . . . II 447
 C. Caetronius . . . I 255; II 329
 C. Caldinius Cassius . . . II 556
 L. Callidius Camidienus . . . II 447
 Sext. Calpurnius Agricola . . . III 239
 P. Calpurnius Atilianus . . . II 441
 L. Calpurnius Fabatus . . . II 326
 L. Calpurnius Honoratus . . . II 447
 L. Calpurnius Piso Frugi . . . I 342
 L. Calpurnius Piso Licinianus, zie Piso (Reg.
 IV C)
 L. Calpurnius Proclus . II 276, 359, 360, 545
 Calpurnius Repentinus . . . II 353
 C. Calventius . . . II 324
 C. Calvisius . . . I 272
 T. Calvisius Secundinus . . . II 163, 574
 P. Campanius Italicus . . . II 483
 C. Campanius Vitalis . . . II 460
 T. Campusius . . . II 321
 Q. Camurius Numisius Iunior . . . II 341
 C. Candidinius Sanctus . . . II 102, 386
 Candidinius Saturninus . . . II 541
 Candidinius Spectatus . . . II 512
 Candidinius Verax . . . II 512
 C. Candidinius Verus . . . II 548
 Caninia Helpis . . . II 305
 T. Caninius . . . II 489
 L. Cannutius Lucullus . . . II 435
 Cannutius Modestus . . . II 270, 377, 386
 C. Capitoius Macrinus . . . II 527
 Cn. Carantius . . . II 327
 L. Carantius Senecio . . . II 410
 T. Carisius . . . II 331
 Carminius Cupitus . . . II 373
 Q. Carminius Latinus . . . II 373
 Caronius Secundus . . . II 330
 C. Carrinas . . . I 340; II 249
 M. Cassianus Latinus Postumus, zie Postu-
 mus (Reg. IV C)
 Cassius Avitus . . . II 267, 369
 L. Cassius Clemens . . . II 117, 349
 Cassius Dio Cocceianus I 33, 34, 40, 48, 54,
 61, 71, 73, 74, 76, 83, 87, 92, 93, 100, 102,
 106, 107, 111, 113, 116, 118, 128, 129,
 140, 148, 156, 164, 170, 174, 175, 176,
 177, 178, 180, 182, 183, 189, 190, 191,
 193, 195, 197, 198, 204, 214, 215, 236,
 238, 251, 252, 253, 259, 265, 269, 272,
 274, 275, 277, 286, 288, 289, 290, 291,
 292, 295, 297, 298, 299, 301, 302, 306,
 307, 314, 319, 323, 324, 329—358, 363,
 391, 392, 394, 447, 448, 449, 469, 470,
 506, 510, 511, 514, 515; II 234, 236, 248,
 249, 250, 251, 252, 254, 273, 279, 283,
 287, 318, 338, 354, 402, 456, 462, 497,
 504, 508, 511
 Cassius Faustus . . . II 285
 M. Cassius Festus . . . II 350
 Cassius Gesatus . . . II 402
 L. Cassius Iuvenalis . . . II 448; III 237
 L. Cassius Longinus . . . I 194, 195
 L. Cassius Melior . . . II 499
 Cassius Montanus . . . II 290
 L. Cassius Nigrinianus . . . II 539
 Cassius Verecundinius Firmus . . II 418
 M. Cassius Verecundus . . . II 418
 Cassius Victor . . . II 371
 Tib. Catius Silius Italicus I 160, 166, 167—
 168, 170, 244
 M. Catullinius Paternus . . . II 556
 Q. Cattus Libo Nepos . . . II 565
 P. Caulius Vitalis . . . II 438, 442, 447
 L. Ceionius Commodus . . . II 239, 256, 452
 Celerinius Augendus . . . II 388
 Celerinius Fidelis . . . II 388, 510
 Cessorinius Ammausius . . . II 388
 L. Cestius Pius . . . I 121
 L. Cestius Ti(. . .) . . . II 179
 Cethegus Labeo . . . I 273; II 322
 P. Cippius Polibius . . . II 148, 168
 C. Cissus Honoratus . . . II 446
 Civia Faustina . . . II 301
 Claudia Albina . . . II 406
 Claudia Fortunata . . . II 293
 Claudia Marcia Capitolina . . . II 320
 Claudia Sacrata . . . I 247
 Claudia Secunda . . . II 425
 Claudia Victorina . . . II 285
 Tib. Claudius . . . II 525
 Tib. Claudius Actius . . . II 503
 Claudius Aelianus I 14, 85, 147, 327, 418
 Tib. Claudius Albinus . . . II 406
 Tib. Claudius Andreas . . . II 546
 Claudius Antonius . . . II 308
 Claudius Apollinaris . . . II 360
 Tib. Claudius Atticus . . . II 435
 Tib. Claudius Aurelius . . . II 521
 Nero Claudius Caesar, zie Nero (Reg. IV C)
 Tib. Claudius Candidus . . . II 289, 290, 296
 Tib. Claudius Chloereus . . . II 514
 T. Claudius Claudianus . . . II 483
 Claudius Concordianus . . . II 462

- Tib. Claudius Decimus Cornelius Antonius II 494
- Tib. Claudius Diadumenus II 514
- Nero Claudius Drusus *zie* Drusus (Reg. IV C)
- Tib. Claudius Ductus II 503
- M. Claudius Fronto II 358, 359
- Tib. Claudius Gaulus II 373
- Tib. Claudius Halotus II 422
- Tib. Claudius Hermes II 454
- Tib. Claudius Honoratianus II 531
- Claudius Ianuarius II 116, 350
- Appius Claudius Iulianus II 448
- C. Claudius Iulianus II 512
- Tib. Claudius Iulianus . II 261, 288; III 239
- Claudius Iustus II 422, 543
- Tib. Claudius Iustus II 447, 501, 543; III 242, 243
- Claudius Labeo I 216, 229, 235, 236, 237, 238; II 389
- Claudius Lepidus II 312
- Tib. Claudius Magnus II 455
- Claudius Marcellinus II 551
- Claudius Marcius Agrippa II 268, 269, 417
- Claudius Maximus II 452
- Tib. Claudius Menander II 438, 440
- Tib. Claudius Nero, *zie* Claudius (Reg. IV C)
- Tib. Claudius Nero, *zie* Tiberius (Reg. IV C)
- Claudius Nicomedes II 523
- Claudius Novanus II 449
- Claudius Paterna II 218, 550
- Claudius Paternus II 419
- Ti. Claudius Pompeianus II 366, 367
- Claudius Postumus Dardanus. II 311, 312
- T. Claudius Priscianus II 472, 473
- L. Claudius Prudens Considianus II 394, 475
- Claudius Quadrigarius I 270
- Claudius Sabinus I 161, 164
- Claudius Sanctus I 233, 234; II 336
- Claudius Saturninus II 507
- Tib. Claudius Saturninus I 385; II 275
- Claudius Stratoniceus II 362
- M. Claudius Tacitus, *zie* Tacitus (Reg. IV C)
- Tib. Claudius Taticenus II 557
- Claudius Tyrannus II 462
- M. Claudius Valens II 361
- Claudius Victor I 225; II 372
- Claudius Victorinus II 560
- P. Clodius II 331
- T. Clodius Eprius Marcellus II 435
- L. Clodius Macer I 177, 197, 298, 299
- M. Clodius Marcellinus II 547
- Q. Clodius Marcellinus II 370
- M. Clodius Pupienius Maximus, *zie* Maximus (Reg. IV C)
- Dec. Clodius Septimius Albinus, *zie* Clodius Albinus (Reg. IV C)
- M. Clodius Valens II 353
- Cluvius Rufus I 172, 195, 250
- M. Cluvius Rufus I 210, 211
- Cocceia Valentina II 406
- Trebius Cocceius Alexander II 376
- L. Cocceius Crescentinus II 547
- M. Cocceius Dasius II 411
- Cocceius Iulius II 478
- M. Cocceius Nerva, *zie* Nerva (Reg. IV C)
- Coelius Apollinaris II 206
- Coelius Calvus I 117, 118
- Cominia Apra II 560
- M. Cominius II 331
- Cominius Celsus II 112, 347, 349
- L. Considius Paulus II 268, 301
- Constantius Restitutus II 301
- Q. Corellius Rufus II 239, 436
- C. Cornelius II 331
- L. Cornelius II 149
- Cornelius Adiutor II 119
- Cornelius Aliquandus II 573
- Cn. Cornelius Aquilius Niger II 357
- Cornelius Aquinius II 197, 254
- L. Cornelius Balbus I 33
- L. Cornelius Cinna II 124, 332
- Cornelius Clemens II 359
- Cornelius Dexter II 284, 304
- Cn. Cornelius Dolabella I 299
- C. Cornelius Gallicanus II 445
- Cn. Cornelius Lentulus Gaetulicus I 272, 273, 274
- P. Cornelius Lentulus Spinther I 331
- C. Cornelius Longinus II 337
- Cornelius Maximus II 473
- Q. Cornelius Metellus Nepos I 331
- Cornelius Nepos I 70, 125, 126, 135, 141
- M. Cornelius Novatus Baebius Balbus II 343
- Cornelius Proculus III 238
- P. Cornelius Proculus II 449
- L. Cornelius Pusio Annius Messalla II 335, 336
- L. Cornelius Sulla I 402
- P. Cornelius Scipio II 235, 341, 342
- P. Cornelius Scipio Africanus I 170
- P. Cornelius Scipio Africanus Numantinus I 76
- Cornelius Tacitus (Maior) . I 147; II 283
- C. Cornelius Tacitus I 57, 76, 79, 80, 83, 84, 88, 92, 93, 100, 102, 106, 114, 117, 119, 120, 121, 124, 128, 129, 132, 135, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 147, 148, 149, 151, 153, 154, 155, 156, 160, 166, 170, 172, 175, 177, 178, 179, 180, 181—280, 281, 282, 288, 289, 290, 292, 293, 295, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 306, 307, 316, 317, 318, 319, 341, 343, 345, 349, 350, 352, 354, 355, 361, 377, 391, 394, 397, 422, 447, 464, 516, 530, 536, 546; II 232, 234, 235, 253, 254, 255, 257, 273, 274, 280, 283, 317, 321, 322, 323, 324, 329, 332, 335, 336, 338, 339, 345,

- 353, 389, 392, 393, 394, 395, 397, 398,
399, 401, 402, 411, 412, 415, 418, 456,
458, 462, 466, 468, 470, 473, 480, 486,
489, 503, 508, 514, 515, 516, 520, 521,
522, 525, 531, 534, 535; III 217, 218
- L. Cornelius Urbanus II 328
P. Cornelius Verecundus II 446
Q. Cosconius Fronto II 295
L. Cosius Virilis II 144
Crassicius Magius II 539
T. Crassicius Paettusius II 539
A. Creperius Paulus II 467
L. Cullonius Primus II 467
Curtilius Mancina I 279
Q. Curtius Rufus III 233
M. Cuspius Quietus II 384
- T. D(. . .) Cosconianus II 459
Dassius Gellianus II 267, 369
Dativius Victor II 501
C. Deccius II 332
L. Deciminius Apronianus II 467
Decimius Hilarianus, Hesperius II 308, 309
Decimius Magnus Ausonius Aeonius I 372,
419—421; II 308, 309, 310
Decimius Rusticus II 311
Decminia Verina II 374
Desticius Severus II 444
T. Desticius Severus II 287, 347
Q. Didius Euhodius II 393
L. Didius Marinus II 298
M. Didius Severus Iulianus, zie Didius Iulia-
nus (Reg. IV C)
C. Dillius Vocula I 220, 221, 225—233, 241;
II 235, 255, 329, 351
Dionysius Trallianus II 406
Domitia Albina II 123
Domitia Charis II 382
Domitia Regina II 545
Domitia Venusta II 343
Tib. Domitius II 190
Cn. Domitius Afer Titius Marcellus Curvius
Lucanus II 235, 236, 324
Cn. Domitius Ahenobarbus I 298
L. Domitius Ahenobarbus I 260, 263, 272,
298, 341, 342, 344; II 251
M. Domitius Atto II 502
L. Domitius Aurelianus, zie Aurelianus (Reg.
IV C)
Cn. Domitius Corbulo I 132, 148, 151, 250,
275, 278, 302, 353, 354; II 253
L. Domitius Domitianus II 406
Q. Domitius Fuscus II 425
L. Domitius Gallicanus Papinianus . II 270
Domitius Niger II 462
T. Domitius Perpetuus II 546
L. Domitius Proclus II 469
L. Domitius Rogatus II 343
C. Domitius Rufinus II 238, 422
- Domitius Secundus II 512
Domitius Ulpianus I 506
L. Domitius Verecundus II 399
Q. Domitius Victor II 429
T. Domitius Vindex II 92, 381
Donatius Valens II 353
Sex. Donnius Vindex II 237, 348
Sextus Dullius II 149
M. Dullius Gallus II 326
L. Duvius Avitus I 278, 279, 280; II 238, 254
- L. Ebusius Capito II 467
L. Eggius I 115, 117
Ma. Egnatius Celer II 408
Egnatuleia Sabina II 291
L. Egnatuleius Sabinus II 291
L. Egnatuleius Sabinus (minor) . . . II 291
Sex. Eleius Pudens II 446
M. Elvadius Macrinus II 521
Ma. Ennius I 254
C. Enteius Liber II 168
Eparchius Avitus, zie Avitus (Reg. IV C)
Erbonia Grata II 399
T. Erredius Alcides II 454
C. Esuvius Tetricus, zie Tetricus (Reg. IV C)
C. Exomnianus Verus II 161
- C. Fabius I 50, 56
C. Fabius Agrippinus II 450
Q. Fabius Barbarus II 453
Fabius Fabullus II 323
Q. Fabius Fulvius Proculus II 424
C. Fabius Maesius Aquilius Titianus I 442,
475; II 307
Paullus Fabius Maximus I 343, 449
Fabius Priscus I 242
M. Fabius Quintilianus I 164—165
Fabius Rusticus I 195, 250, 285
Fabius Sabinus II 440
L. Fabius Silvanus II 268, 301
Fabius Valens I 177, 178, 179, 197, 198,
200, 202, 203, 205, 206, 207, 211, 212;
II 234, 254, 329, 401
C. Fabricius I 270
M. Fadius Priscus II 330
L. Faenius Felix II 487
T. Fannius Divixtus II 190
M. Fannius Vitalis II 473
Felicus Marcus II 502
L. Festius Primus II 157
Firmia Lucia II 525
M. Flaccinius Marcellus II 459
Q. Flaccinius Verus II 384
T. Florentius Flavinus II 190
Q. Florius Maternus II 481
Florius Virilis II 460
Flavia Baetica II 485
Flavia Irene II 304
Flavia Tiberina II 362

- T. Flavius Abascantus II 447
 Flavius Abruna II 465
 Flavius Aelianus (*of* Iulianus) . . . II 271
 Flavius Afranius Syagrius II 309
 Flavius Annii Eucharis Epifanius
 II 313, 314
 T. Flavius Aper Commodianus II 269, 270,
 385, 386
 Flavius Arcadius, *zie* Arcadius (Reg. IV C)
 T. Flavius Aristus Ulpianus II 361
 Flavius Attalus II 540
 Flavius Attius II 467
 Flavius Betto II 490
 Flavius Bitucus II 419
 T. Flavius Bonio Andautonia II 478
 Flavius Camaidus II 190
 Flavius Carpilius II 465
 Flavius Catio II 422
 Flavius Claudius Constantinus, *zie* Con-
 stantinus II (Reg. IV C)
 Flavius Claudius Constantinus, *zie* Con-
 stantinus III (Reg. IV C)
 Flavius Claudius Constantius Gallus, *zie*
 Gallus (Reg. IV C)
 Flavius Claudius Iulianus, *zie* Iulianus
 (Reg. IV C)
 Flavius Constans, *zie* Constans (Reg. IV C)
 T. Flavius Constans . . II 241, 242, 382, 550
 L. Flavius Dubitatus II 270, 300
 Flavius Eugenius, *zie* Eugenius (Reg. IV C)
 Flavius Fasta II 464
 Flavius Filinus III 229, 230, 235
 T. Flavius Firmus II 410
 Flavius Florentius II 307
 T. Flavius Florus II 375
 T. Flavius Fortunatus II 163
 Flavius Fructus II 384
 T. Flavius Fuscianus Tertiolus (?) . . II 304
 T. Flavius Germanus II 510
 Flavius Gratianus, *zie* Gratianus (Reg. IV C)
 Flavius Honorius, *zie* Honorius (Reg. IV C)
 T. Flavius Hospitalis II 242, 369
 Flavius Hypatius II 309
 T. Flavius Iucundus II 384
 Flavius Iulius Constantius, *zie* Constan-
 tius II (Reg. IV C)
 Flavius Iulius Crispus Caesar, *zie* Crispus
 (Reg. IV C)
 Flavius Launius II 465
 Q. Flavius Maesius Cornelius Egnatius
 Lollianus Mavortius II 307
 Flavius Magnus II 246
 Flavius Mallius Theodorus II 311
 T. Flavius Maritimus II 510
 T. Flavius Modestus II 451
 Flavius Nobilis II 190, 510
 T. Flavius Primitius II 163
 T. Flavius Peregrinus II 205, 369
 Flavius Philostratus I 328—329
 Flavius Probus II 247
 T. Flavius Protus II 375
 T. Flavius Quintinus II 419
 T. Flavius Romanus II 506, 510
 T. Flavius Romulus II 454
 Flavius Sallustius II 307
 Flavius Savinus II 464
 L. Flavius Secularis II 421
 T. Flavius Secundus II 438, 447
 T. Flavius Secundus Philippianus II 361, 362
 T. Flavius Severinus II 386
 T. Flavius Severus II 546
 Flavius Simplex II 392, 415
 T. Flavius Stilo (?) II 261, 302
 Flavius Super II 414
 T. Flavius Super II 382
 T. Flavius Super Cepula II 318, 388
 Q. Flavius Tertullus II 449
 T. Flavius Ulfus II 387
 Flavius Valens II 358
 Flavius Valens, *zie* Valens (Reg. IV C)
 Flavius Valentinianus, *zie* Valentinianus
 I (Reg. IV C)
 M. Flavius Valerius Constantius Chlorus, *zie*
 Constantius I (Reg. IV C)
 Flavius Valerius Constantinus, *zie* Con-
 stantinus I (Reg. IV C)
 Flavius Valerius Constantius Caesar, *zie*
 Constantius Caesar (Reg. IV C)
 T. Flavius Verecundus II 502
 T. Flavius Verinus II 533
 T. Flavius Verus II 533
 T. Flavius Vespasianus, *zie* Titus (Reg. IV C)
 T. Flavius Vespasianus, *zie* Vespasianus (Reg.
 IV C)
 Flavius Victor (?) II 384
 Flavius Victorinus II 433
 T. Flavius Victorinus II 382, 515
 T. Flavius Victorinus Philippianus . . II 361
 Flavius Victurius II 465
 Flavius Victurus II 490
 Flavius Vopiscus I 361
 Flavius Vulcatius Rufinus II 307
 C. Fonteius Capito I 177, 197, 199, 201, 212,
 298, 299, 300, 355; II 254
 M. Fucissius Secunddus II 563
 Q. Fufius Calenus . . I 324, 338, 339; II 249
 Q. Fufius Calenus (minor) I 324
 Fulcinus Rufus II 518
 A. Fulvius Iustus II 440
 C. Fulvius Lupus Servilianus II 390
 C. Fulvius Maximus II 159, 264, 573
 Fulvius Natalis II 419
 L. Funisulanus Vettonianus . . . II 445, 446
 Furius Alpinus I 72
 Furius Bibaculus I 72
 C. Furius Sabinus Aquila Timesitheus II 271,
 294
 C. Furnius I 448, 449

- A. Gabinius Secundus I 297
P. Gabinius Secundus Cauchius I 297, 353;
II 253
M. Galerius Clemens II 113
Galerius Niger II 416
L. Gallionius Ianuarius II 463
P. Gavius Balbus II 467
A. Gellius I 276
C. Gellius Fidelis II 170
Genialinia Iustina II 377
Genialnius Vindex II 512
M. Gennius Corfinianus II 432
Q. Glitius Atilius Agricola II 274, 275, 436
P. Glitius Gallus II 329, 338
Gracileius Quintus II 520
C. Gracileius Similis II 523
P. Graecinius Laco II 283
- Haldauvonius V[erus?] II 372
D. Haterius Agrippa II 528, 529
Haterius Nepos II 450
T. Haterius Nepos II 454
Tib. Haterius Saturninus III 239
C. Hedijs Verus II 418
M. Hellius Secundus II 348
Helvia Procula (echtgenoot van C. Dillius
Vocula) II 235
M. Helvius Clemens II 466
M. Helvius Geminus II 336
P. Helvius Pertinax, zie Pertinax (Reg. IV C)
P. Herennius Dexippus I 459
Herennius Gallus I 218, 221, 222, 225, 231,
232, 237, 241, 243; II 329
A. Hirtius I 33, 323, 469; II 248
M. Hitarinius Primus II 156
Homullia Coenilla II 305
C. Horatius II 235
Q. Horatius Flaccus I 71—73, 74, 76, 93,
288, 306
Hordeonius Flaccus I 178, 179, 197, 198,
199, 200, 208, 210, 213, 215, 216, 217,
218, 220, 221, 222, 224, 225, 227, 229,
230, 241, 249; II 255
P. Hortensius Mucro II 516
Hostilia Alpina II 539
Hostilius Marcellus II 118, 347, 350
Hostilius Rufus I 449
C. Hostilius Saturninus II 539
- Ianuarinia Ianuaria II 518
Ianuarinius Ambacthius II 159
Ianuarinius Primus II 89, 542
C. Ianuarinius Sextus II 97, 302
Iasdijs Domitianus II 474, 475
L. Iavolenus Priscus, zie C. Octavius Tidijs
Tossianus
Ingenuinius Ianuarius II 164
M. Ingenuinius Super II 506
Sex. Ingenuus II 520
- M. Ingonius Marcellus II 195
P. Insteius II 447
M. Insteius Bithynicus III 236
M. Instoius Coelenus II 442
Inulanus Proculus II 519
Irmidius Macro II 93, 563
C. Iucundius Similis II 384
Iulia Allua II 557
Iulia Candida II 546
Iulia Concessa II 390
Iulia Demetria II 292
Iulia Iustina II 344
Iulia Lucina II 140
Iulia Mamea II 271
Iulia Mandia II 562
Iulia Mansueta II 479
Iulia Nepotilla II 361
Iulia Paterna II 540
Iulia Pusua II 555
Iulia Sabina II 371
C. Iulius II 190
M. Iulius II 85
Tib. Iulius [. . . .]. II 444
Iulius Adventus II 430
Cn. Iulius Agricola I 181—184, 196, 355, 356;
II 332
Iulius Amandus II 320, 384
C. Iulius Annalis II 387
C. Iulius Antius II 451
C. Iulius Antullus II 396
Tib. Iulius Antus II 400
C. Iulius Apigianus II 476
L. Iulius Apronius Maenius Pius Salamallia-
nus II 277, 278, 347
Q. Iulius Aquila II 383
Tib. Iulius Aquilinus II 442
Iulius Asclepiodotus II 305
C. Iulius Atianus II 476
M. Iulius Audax II 563
Iulius Auspex I 237
C. Iulius Baccus II 400
Q. Iulius Balbus II 446
C. Iulius Barbarus II 490
C. Iulius Bassianus II 546
C. Iulius Bassus II 439
C. Iulius Bio II 177, 405, 574
Iulius Briganticus I 204, 237, 238, 247;
II 412
Iulius Burdo I 201; II 403
C. Iulius Caesar, zie Caesar (Reg. IV C)
C. Iulius Caesar, zie Gaius Caesar Caligula
(Reg. IV C)
C. Iulius Caesar Octavianus, zie Augustus
(Reg. IV C)
Drusus Iulius Caesar, zie Drusus II (Reg. IV C)
Germanicus Iulius Caesar, zie Germanicus
(Reg. IV C)
Nero Iulius Caesar, zie Nero, zoon van Ger-
manicus (Reg. IV C)

- Tib. Iulius Caesar, *zie* Tiberius (Reg. IV C)
 Iulius Calenus I 211
- Tib. Iulius Capito II 440
 Iulius Capitolinus I 361
 Iulius Civilis I 161, 166, 180, 201, 209,
 210, 212—249; II 322, 325, 328, 333,
 335, 338, 399, 412, 458, 480, 486, 516
 Iulius Classicus I 203, 229, 230, 231, 234,
 237, 239, 240, 241, 242, 246, 247; II 394
- L. Iulius Classicus II 337
 C. Iulius Clemens II 436, 437, 446
 Q. Iulius Cordinus C. Rutilius Gallicus II 239,
 256, 408
- M. Iulius Cossutus . . . II 257, 300, 315, 344
 L. Iulius Crassus II 325, 326
 C. Iulius Crescens II 520
 C. Iulius Erucianus Crispus II 377
 M. Iulius Eusehemon II 260
 C. Iulius Eutychus II 455
 Iulius Felix II 371
- Tib. Iulius Felix. . . . II 450, 451, 452, 454
 Iulius Fidus Aquila II 383
 C. Iulius Firminus II 302
 Iulius Firmus II 417
 Iulius Flavius II 546
 Q. Iulius Flavos II 369
 Iulius Florus I 270
- Sex. Iulius Frontinus I 165—167; II 255, 447
 C. Iulius Gallus II 440
 C. Iulius Gedomo II 253
 M. Iulius Gratus II 549
 Iulius Irvus III 149, 232
- Sex. Iulius Italicus II 435
 Iulius Iulianus II 306
 Iulius Iunius II 121, 350
- C. Iulius Licinius II 283
 C. Iulius Linus II 399
 C. Iulius Longinus II 446, 455
 Iulius Lupercus. II 285
 Iulius Lupulus III 234, 235
 Iulius Macer II 345
 Iulius Maior II 453
- C. Iulius Mansuetus II 374
 Iulius Marcianus II 385
 T. Iulius Martialis II 531
 M. Iulius Martius II 381
 Iulius Maximus I 225; II 441
- Q. Iulius Maximus II 481
 Q. Iulius Maximus Demetrianus . II 292, 296
 P. Iulius Memorinus II 270, 370
 C. Iulius Otuneunus II 253
- Tib. Iulius Pacatianus II 499
 C. Iulius Paratus II 447
 Iulius Paternus II 304
 Iulius Paulus I 212, 214
 Iulius Peregrinus II 555
- M. Iulius Philippus, *zie* Philippus Arabs (Reg.
 IV C)
 C. Iulius Piso II 269, 417
- M. Iulius Pisonianus II 470
 Iulius Placidus II 267, 369
 C. Iulius Primus. II 180, 410, 561
 Q. Iulius Primus II 561
 Sex. Iulius Primus II 450
 C. Iulius Proculeianus II 547
 C. Iulius Proculus II 305, 382
 C. Iulius Pudens II 121, 350
 C. Iulius Quartus II 561
 L. Iulius Regulus II 390
- Tib. Iulius Reitugenus II 511
 Iulius Rufus II 348, 350
 C. Iulius Rufus II 253
 Iulius Rufus Quin[. . .] II 443
 Iulius Sabinus I 229, 230, 235, 236
 Iulius Sacrovir I 270, 272
- C. Iulius Satto II 142
 A. Iulius Saturninus II 348
 T. Iulius Saturninus II 294
 Tib. Iulius Sdebdas II 400
 C. Iulius Septimius Castinus II 318, 319, 362
 Iulius Severinus II 505
- Q. Iulius Severinus II 499
 Iulius Severus II 494, 555
 C. Iulius Severus II 259, 260, 376, 440, 446,
 538
- C. Iulius Silvanus II 450, 451, 452, 454
 L. Iulius Silvinus II 435
 Iulius Sollemnis II 191
 Iulius Speratus II 555
- C. Iulius Stadius Severus II 452
 C. Iulius Tertius. II 567
 Tib. Iulius Tiberinus II 528
 Iulius Tutor I 229, 230, 231, 237, 239, 240,
 241, 242, 246, 247
- T. Iulius Tuttius II 354
 Tib. Iulius Urbanus II 440, 447
 Iulius Ursulus II 432
- C. Iulius Valens II 446
 Iulius Valentinus I 237, 239, 241, 243, 244
 Iulius Valerius Maiorianus, *zie* Maiorianus
 (Reg. IV C)
 Iulius Vallio II 517
- C. Iulius Vercondaridubnus I 89
 Iulius Verecundus II 427
 C. Iulius Verecundus II 519
 Q. Iulius Verinus II 556
 Iulius Verus II 387, 482
- Cn. Iulius Verus . . . II 240, 241, 261, 314, 376
 C. Iulius Verus Maximus, *zie* Maximus (Reg.
 IV C)
 Tib. Iulius Viator II 399
 Iulius Victor . . . II 104, 110, 255, 299, 577
- L. Iulius Victor II 387
 Iulius Vindex I 196, 198, 199
 T. Iulius Vitalis II 562
- M. Iullionius Agilis II 555
 Iunia Materna II 373
 Iunianus Amabilis II 204, 517

- Q. Iunius I 51
 C. Iunius Alexius II 141
 Iunius Blaeso I 201
 M. Iunius Brutus I 117, 338
 D. Iunius Brutus Albinus I 33, 86, 89, 323;
 II 248
 M. Iunius Claudianus II 440
 C. Iunius Faustinus Postumianus II 278, 378
 Decimus Iunius Iuvenalis I 283
 L. Iunius Maerinus II 86, 576
 Iunius Mauricus II 108, 263, 264
 Iunius Maximus II 263, 264
 A. Iunius Pastor L. Caesennius Sospes II 275,
 351
 C. Iunius Primus II 447
 Q. Iunius Rusticus II 449
 Iunius Sencudius II 149
 Iunius Sencudus III 232
 T. Iunius Severus II 452
 M. Iunius Silanus I 337
 Q. Iunius Sylla II 446
 Iustinia Ursa II 543
 L. Iustius Satto II 155
 M. Iuventius Secundus Rixa Postumius
 Pansa Valerianus Severus II 367

 Ma. Laberius Maximus II 438
 M. Larcius Magnus Pompeius Silo . . II 436
 A. Larcius Phronimus II 455
 M. Larcius Pompeius Silo II 239
 Lartia Titiola II 500
 Tib. Lartidius Celer III 236
 Lellius (Laelius) Settus II 553
 Lentinius Messor II 542
 L. Lentulius Censorinus II 499
 L. Lepidus Proculus II 529, 531, 577
 Liberalinius Vitalis II 374
 Ma. Liberius Maximus II 275
 Liberius Victor II 543
 M. Liberius Victor II 134, 528
 P. Licinius Cornelius Saloninus, *zie* Saloninus
 (Reg. IV C)
 P. Licinius Cornelius Valerianus, *zie* Valeria-
 nus II (Reg. IV C)
 M. Licinius Crassus I 43, 50, 56, 110, 115, 173,
 334
 P. Licinius Crassus I 41, 43, 64, 466
 P. Licinius Egnatius Gallienus, *zie* Gallienus
 (Reg. IV C)
 P. Licinius Egnatius Gallienus Saloninus, *zie*
 Gallienus II (Reg. IV C)
 L. Licinius Festus II 327
 Licinius Fortis II 365
 Licinius Honoratus II 365
 C. Licinius Mucianus I 214, 220, 230, 236, 238,
 241, 243, 244, 249
 Cn. Licinius Navos II 252
 Licinius Nigrinus II 454
 C. Licinius Pollio, *zie* A. Platorius Nepos

 M. Licinius Senecio III 233
 Licinius Seranus II 132
 Q. Licinius Silvanus Granianus . . . II 258
 Q. Licinius Silvanus Granianus Quadronius
 Proculus II 342
 L. Licinius Sura . . . II 256, 257, 274, 299, 356
 P. Licinius Valerianus, *zie* Valerianus I (Reg.
 IV C)
 T. Livius I 27, 34, 47, 57, 64, 87—91, 100, 108,
 122, 130, 148, 176, 185, 188, 190, 214,
 251, 253, 287, 290, 297, 303, 323, 336,
 341, 343, 390, 394, 396, 402, 425, 448,
 449, 466, 469, 520; II 233, 279, 399,
 486, 497
 M. Livius Drusus Libo I 342
 L. Lollianus Avitus II 447
 M. Lollius I 73, 74, 93, 111, 251, 288, 290,
 341, 342, 442, 443, 449; II 250, 321
 Q. Lollius Festus II 440
 Q. Lollius Pietas II 408
 Q. Lollius Urbicus II 259, 346, 353
 Longinus Biarta II 416
 M. Longinus Longus II 452
 L. Lucecius Martinus II 267
 C. Luccius Alexander II 82, 576
 Lucilia Agisiaca II 195
 Lucilia Pallas II 394, 479
 M. Lucilius Blandus II 394, 479
 C. Lucilius Crispus II 542
 M. Lucilius Secundus II 394, 479
 C. Lucretius II 330
 L. Lucretius Faustinianus . . . II 204, 370
 L. Lucretius Modestus . . . II 436, 437, 446
 C. Lucretius Statius II 543
 L. Lucullus I 150
 Luria Paezusa II 503
 Lurius Saturninus II 300
 Lusia Paullina II 401
 A. Lusius Gallus II 401
 Lutatia II 113

 T. Macrinus Titianus II 548
 Macrinus Vindex III 239
 C. Maecenas I 71
 M. Maecius Eupator II 447
 C. Maecius Ingenuus II 349
 M. Maecius Oceanus II 349
 Ma. Maecius Severus II 334
 Maevius Honoratus . . . I 442, 443; II 307
 L. Magius Dubius II 237, 374
 Sex. Magrius Saturninus II 370
 Maiioria Maiorena II 220
 Maiiorius Victor II 220
 L. Maiorius Cogitatus II 549
 M. Mallius III 231
 Cn. Mallius Maximus I 194, 195
 M. Manilius I 80—81
 Q. Manilius Cordus II 289, 326
 C. Manlius Felix II 403

- P. Manlius Laurus II 445
 Q. Manlius Priscus II 348
 Manlius Stratianus I 370
 Manlius Torquatus II 310
 T. Mansuetius Marcus II 388
 Sex. Marcianus II 333
 C. Marcius I 519
 T. Marcius Florinus II 191
 Q. Marcius Gallianus II 174, 378
 P. Marcius Gallus II 364
 P. Marcius Gallus G[. . .] II 346
 Tib. Marcius Martinus II 320, 372
 Sex. Marcius Maximus II 263
 T. Marcius Victor II 191
 Maria Nicenis II 379
 C. Marius I 194, 195; II 331
 Marius Cethegus III 234
 M. Marius Marcellus II 555
 C. Marius Marcellus Octavius P. Cluvius
 Rufus II 445
 T. Marius Martialis II 379
 Marius Maximus II 502, 503
 C. Marius Maximus II 404
 L. Marius Maximus Perpetuus Aurelianus
 I 361; II 244, 265, 266, 277, 353
 M. Marius Titius Rufinus II 271, 363
 M. Marius Valens II 390
 Martius Macer I 206, 207
 P. Martius Verus II 444
 Martius Victor II 386
 Masclinius Maternus II 501
 M. Massianus Secundus II 502
 L. Massonius Quietus II 548
 M. Massonius Vitalis II 544
 Maturinia Galeta II 374
 Maturinia Pia II 388
 Maturinia Victorina II 372
 Maturinius Victor II 371
 C. Maximus Paulinus II 368
 P. Memmius Apollinaris II 347
 Iulius Menenius Victor II 284, 304
 Messius Opsequens II 483
 L. Messius Rusticus II 447
 C. Mestrius II 333
 L. Metilius II 333
 C. Mettius Martialis II 114, 345, 538
 Mettius Rufus II 290
 C. Mettius Seneca II 334
 Cn. Minucius (?) II 223, 225, 575
 L. Minucius Basilus I 57
 C. Minucius Fundanus II 442
 C. Minucius Italus II 342, 412, 426, 427
 Minucius Natalis III 238, 449
 Modestinius Peregrinus II 375
 Modius Primus II 372
 Q. Mucius Augustalis II 436, 437, 446
 Mucronia Marcia II 109, 576
 P. Mummius Sisenna II 441
 Munatia Similis II 556
 L. Munatius Plancus I 32—33, 50, 86, 129,
 177, 323, 337, 338, 442, 443; II 248
 L. Munatius Saturninus II 293
 L. Munatius Treptus II 141
 Munius Lupercus I 216, 219, 233, 234;
 II 255, 333
 P. Mutilius Crispinus II 240
 Nepotinius Nepotianus II 544
 L. Neratius Marcellus II 438
 M. Neratius Pansa II 498
 Sex. Nerianus Clemens II 445
 Sex. Nertomarius Nertonus II 154
 Nevia Galla II 311
 C. Nigidius Aponinus II 348
 Nipius Aquila II 445
 M. Nonius II 527
 L. Nonius Asprenas I 117, 118, 349, 350
 P. Nonius Asprenas I 161, 164
 Nonius Receptus II 353
 L. Nonius Victor II 440
 C. Norbanus I 257
 L. Norbanus Flaccus I 161, 164
 C. Norbanus Primus II 455
 Torquatus Novellius Atticus II 317, 329
 C. Novius Priscus II 262, 302
 D. Novius Priscus II 239, 256, 452
 Numisia Privata II 349
 L. Numisius Priscus II 450
 Numisius Rufus I 219, 220, 231, 232, 237,
 241, 243; II 336
 C. Numonius Vala I 116, 117
 Nundinia Severina II 575
 C. Nunn[. . .] Capellianus II 448
 Nymphidius Sabinus I 298, 299, 354, 355
 N. Obidius Proculus II 422
 P. Ocilius Priscus II 450, 451, 452, 454
 Oclatia Alexandra II 429
 L. Oclatius Sacerdos II 368
 Ocratia Secunda II 528
 C. Octavius, zie Augustus (Reg. IV C)
 L. Octavius II 267, 369
 Octavius Ammius II 152, 573
 L. Octavius Cornelius Salvius Iulianus Aemi-
 lianus II 260, 261, 302
 L. Octavius Elaites II 406
 L. Octavius Maximillus Mirus II 514
 C. Octavius Tidius Tossianus L. Iavolenus
 Priscus II 239, 240, 437
 A. Ofellius Macedo II 365, 366
 C. Offius Marcellus II 348
 M. Opellius Severus Macrinus, zie Macrinus
 (Reg. IV C)
 C. Oppius Restitutus II 141
 Opponius Paternus II 373
 Opponius Zoilus II 373
 P. Orbius Lucullus II 269, 417
 Orfidius Benignus I 207

- L. Osidius II 498, 527
P. Ovidius Naso . . . I 75—78, 251, 260, 269
- L. Paccius Nonianus II 345
C. Paccius Pastor II 237, 354
L. Paconius Proculus II 416
Paconius Saturninus II 484
P. Pactumeius Clemens II 450
P. Papinius Statius . I 168, 189, 284; II 239
Papirius Aelianus II 442
Cn. Papirius Carbo I 194, 195
C. Papius Eusebes II 438
L. Papius Fortunatus II 327
Pardinius Paternus II 527
Q. Passienus Licinus II 451
Paternia Honorata II 501
Paternius Avitus II 301
Paternius Maternus II 487
T. Paternius Perpetuus II 383
C. Paternius Postuminus II 501
Paternius Ursus II 500
Paulinius Abentinus II 505
Sex. Pedius Lusianus Hirrutus . . . II 326
M. Perennius II 180
Q. Petilius Secundus II 334
Q. Petillius Cerialis Caesius Rufus I 160, 161,
236—250, 355; II 255, 325, 332, 337,
338, 345, 415, 435
Q. Petronius II 149
Petronius Annianus II 306
Petronius Aquila II 362, 369
Cn. Petronius Asellio II 252
Petronius Athenodorus II 268
Petronius Castus II 303, 375
P. Petronius Fortunatus II 320, 369
M. Petronius Honoratus . . II 285, 364, 423
Petronius Maximus, *zie* Maximus
(Reg. IV C)
Q. Petronius Melior II 366, 377
P. Petronius Polianus II 278
Sex. Petronius Probus . . . II 308, 309, 310
L. Petronius Taurus Volusianus II 347, 380
M. Petronius Patroclus II 544
M. Piavonius Victorinus, *zie* Victorinus (Reg.
IV C)
Cn. Pinarius Aemilius Cicatricula Pompeius
Longinus II 447
Cn. Pinarius Cornelius Clemens . II 238, 435
Pinarius Sabinus II 283
L. Piperacius Optatus II 335
A. Platorius Nepos II 439, 440
A. Platorius Nepos Aponius Italicus Manilia-
nus C. Licinius Pollio II 258, 352
L. Lamia Plautius Aelianus II 445
Tib. Plautius Silvanus Aelianus . . II 323
C. Plinius Caecilius Secundus I 17, 18, 19, 21,
69, 70, 80, 88, 91, 92, 106, 108, 114, 122,
124, 125, 126, 132—158, 160, 165, 172,
177, 181, 185, 186, 187, 188, 191, 193,
194, 195, 215, 220, 234, 250, 260, 262,
263, 265, 274, 275, 276, 281, 282, 285,
297, 301, 302, 313, 314, 317, 318, 335,
343, 418, 421, 430, 449, 536, 541, 550,
551, 553, 559, 582, 583, 584, 585; II 233,
254, 257, 283, 317, 321, 329, 508, 514,
515, 520, 521, 522, 525, 526, 531; III 217
C. Plinius Caecilius Secundus Minor I 132,
281—282, 192, 195, 285, 372; II 233, 273
Plotius Faustinus III 267, 369
A. Plotius Sabinus II 365
Q. Plotius Utilis II 191
Pompeia II 530
Sextus Pompeius I 340, 396
A. Pompeius Alexander II 265
Q. Pompeius Burrus II 334
Q. Pompeius Crispus II 528
C. Pompeius Eutrapelus . . II 436, 437, 445
Pompeius Falco II 439
L. Pompeius Faventinus . . II 342, 412, 425
Q. Pompeius Homerus . . . II 438, 442, 447
M. Pompeius Isas Aelianus . . . II 340, 341
Pompeius Iunius II 530
Pompeius Iustus II 499
Cn. Pompeius Longinus II 239, 437
M. Pompeius Macrinus Theophanes II 340,
341
Cn. Pompeius Magnus I 43, 64, 110, 130, 174,
278, 286, 334, 514, 529
M. Pompeius Paulinus I 154, 278, 279, 280;
II 235, 254; III 233
Q. Pompeius Philotaerus II 349
M. Pompeius Potens II 292
T. Pompeius Pr[. . .] II 406
Tib. Pompeius Priscus II 499
Pompeius Propinquus I 178, 198, 201;
II 283
A. Pompeius Sacerdos II 265
L. Pompeius Secundus II 327
M. Pompeius Victor II 528
C. Pomponius [. . . .] II 444
L. Pomponius I 269
T. Pomponius Atticus I 31
Pomponius Mela I 17, 47, 122—126, 132,
133, 136, 138, 139, 140, 141, 143, 144,
146, 156, 186, 187, 191, 193, 260, 265
Q. Pomponius Musa II 448; III 237
C. Pomponius Restitutus II 326
Q. Pomponius Rufus II 453
P. Pomponius Secundus I 282
C. Pomponius Statianus II 452, 454
M. Pomponius Vitellianus II 404
C. Pomptinus Hyllus II 455
Pontius Laelianus II 450, 451
M. Pontius Laelianus II 357
T. Pontius Marcianus II 380
T. Popilius Albinus II 476
C. Popilius Carus Pedit II 281
Poppaeus Sabinus I 272

- T. Porcius Aelianus II 432, 463
 T. Porcius Cornelianus II 431
 P. Postumius Censorinus II 474
 Precius Capito II 414
 P. Prifernius Pactus Memmius Apollinaris
 II 347
 Priminia Iustina II 562
 Priminia Sabina II 528
 L. Priminus Inguenuus II 575
 Priminus Iustinus II 371
 M. Primitius Tertius II 151
 M. Priscinius Cantarus II 518
 Priscinius Priscus II 76
 C. Priscinius Probus II 76
 L. Privatus Victorinus II 518
 Probia Iustina II 560
 Sext. Propertius I 74, 76, 93, 342
 P. Prosius Celer II 545
 P. Publilius II 457
 Publius Crescens II 419
 C. Publicius Aramo II 129
 Publicius Marcellus II 259
 C. Publicius (?) Paternus II 118
 C. Publicius Priscillianus II 269, 368
 L. Pullaienus Gargilius Antiquus II 357, 358
 Albius Pullaienus Pollio II 239, 437
 L. Pullius [...] II 444
 L. Pullius Anthus II 440
 L. Pullius Chresimus II 450, 451, 452, 454
 L. Pullius Daphnus II 440, 450
 L. Pullius Epaphroditus II 447
 L. Pullius Ianuarius II 437, 445
 Cn. Pullius Pollio II 250
 L. Pullius Speratus II 436, 445
 L. Pullius Velox II 451
 L. Pullius Verecundus II 130, 437, 442, 447
 T. Punicus Genialis II 131, 531
 L. Pupius Praesens II 392

 M. Quartinius II 554
 T. Quartinius Saturnalis II 386
 P. Quinctius II 336
 P. Quinctius Zeno II 336
 P. Quintilius Varus I 81, 82, 84, 90, 92, 106,
 107, 114—118, 121, 129, 166, 167, 194,
 216, 250, 251, 254, 258—262, 264, 269,
 288, 289, 291, 292, 293, 304—307, 342,
 347—351, 353, 447, 449, 450, 469, 515;
 II 232, 252, 328, 331, 392, 397
 Sext. Quintilius Varus I 117
 Quintinius Augustus II 525
 C. Quintinus (?) II 559
 L. Quintius I 519

 Reginia Paterna II 502
 Respectus Ursinus II 301
 Romanus Victorinus II 503
 Romilius Marcellus II 353
 L. Roscius I 50

 L. Roscius Aelianus II 502, 503
 M. Roscius Caelius II 332
 Rossius Iustus Proclianus II 297
 M. Rossius Vitulus II 297, 379, 423
 Rossius Vitulus Iulianus II 297
 Rufia Materna II 109, 576
 Rufinus Saturninus II 573
 Rufius Festus I 87, 303, 394, 396, 402—
 403, 415, 521, 548, 549, 566, 576
 Rufius Festus Avienus I 12, 14, 23, 131,
 135, 146, 307, 309, 415—419
 Rufius Similis II 109, 576
 Rufius Viventius Gallus II 308
 Rufius Calenus II 405
 Rutilius Gallicus I 168
 C. Rutilius Gallicus, zie Q. Iulius Cordinus
 M. Rutilius Lupus II 352

 M. Sabinus Candidus II 135
 Sabinus Festus II 368
 Sabinus Marcellus II 368
 M. Sabinus Nepotianus II 360, 361, 367, 368
 Sabinus Nepotianus (iunior) II 368
 M. Sabinus Quietus II 373
 M. Sabinus Victor II 547
 C. Sabucius Maior Caecilianus II 276
 C. Sacconius Adnatus II 272
 M. Sacrilus Primigenius II 411
 C. Sagurus Priscus II 379
 Salvia Fledimella II 175
 C. Salvidienus Rufus Salvius II 249
 Sextus Salvius II 175
 Salvius Iulianus, zie L. Octavius Corne-
 lius
 M. Salvius Norbanus II 435
 M. Salvius Otho, zie Otho (Reg. IV C)
 Sex. Sammius Severus II 330
 Sanctinius Genialis II 510
 Sanctinius Probinus II 509
 Sanctinius Severus II 387
 Q. Sanguinius Maximus I 275, 276; II 253
 Sattonius (?) Celsus (?) II 302, 303
 Saturius Censorinus II 318
 L. Saturius Picens II 420
 C. Saturius Secundus II 420
 M. Saturninius Lupulus II 568
 Saturninius Secundus Sallustius Salustius
 II 246, 308
 L. Scribonius II 529
 C. Scribonius Genialis II 360
 M. Secundarius Silvanus II 158, 574
 Secundinia Iusta II 389, 429
 C. Secundinius Adventus II 575
 C. Secundinius Amandus II 562
 Sex. Secundinius Felix II 517
 L. Secundinius Moderatus II 155
 M. Secundinius Severus II 575
 Sex. Secundius Felix II 122
 Sedatius Quietus II 457

- M. Seius Phronimus II 116
 Sempronia Severa II 390
 Sex. Sempronius II 331
 C. Sempronius Flavus II 531
 Sempronius Ingenuus III 239
 C. Sempronius Secundus II 435
 Sext. Sempronius Super II 563
 P. Sempronius Victor II 295
 D. Senius Vitalis II 398
 M. Sentilius Iasus . . . II 450, 451, 452, 454
 L. Sentius [. . . .] II 444
 C. Sentius Saturninus I 112, 114, 346; II 251, 252
 P. Seppenius Aelianus II 452
 C. Septicius Clarus I 285
 P. Septicius Varus II 303
 Septimia Marcella II 381
 L. Septimius Alexander II 429
 Septimius Callus II 270, 386
 Septimius Deospor II 386
 Q. Septimius Florens Tertullianus I 325, 326, 327
 P. Septimius Geta, zie Geta (Reg. IV C)
 M. Septimius Magnus II 370
 Septimius Marcellianus II 381
 L. Septimius Marcellinus II 381
 Septimius Marcellus II 381
 L. Septimius Marcellus II 370
 Septimius Mucatra II 270, 386
 Septimius Mucianus II 371
 L. Septimius Mucianus II 389
 L. Septimius Peregrinus II 389
 L. Septimius Peregrinus Adelfius II 429, 519
 Septimius Sammus II 386
 Seranius Catullus II 502
 C. Serius Augurinus II 520
 M. Servilius [. . . .] II 444
 Q. Servilius Copiensis Pacuvianus . . II 492
 M. Servilius Fabianus II 454
 M. Servilius Fabianus Maximus . . . II 365
 M. Servilius Geta . . . II 450, 451, 452, 454
 Servilius Nonianus I 165, 285
 M. Servilius Pacuvianus II 492
 C. Servilius Saepio I 194, 195
 L. Servilius Ser[. . . .] II 520
 L. Sestius Maximus II 446
 Severinius Severus II 543
 Sex. Severius Salvator II 484
 P. Sextantius II 517
 Sextilius Felix I 237, 238
 L. Sextilius Pudens II 454
 T. Sextius Africanus I 280; II 280
 T. Sextius Alexander II 291
 Sextius Genialis II 415
 C. Sextius Martialis II 291
 C. Silanus I 448
 Silvinius Secundus II 371
 Simplicius Ingenuus II 116
 M. Simplicius Quietus III 240
 Simplicius Super II 168, 395
 Simplicinius Victor II 369
 C. Silius I 253, 262, 263, 264, 268, 270, 271, 272
 Silius Hospes II 289, 347
 C. Silvius Auspex II 484
 Solemnus Fidus II 372
 C. Sollius Modestus Apollinaris Sidonius, zie Apollinaris Sidonius
 L. Spicius Cerialis II 551
 Staberia II 412
 T. Staberius Secundus . . . II 408, 409, 412
 Statia Felicissima II 293
 M. Statilius II 334
 Sisenna Statilius II 528, 529
 T. Statilius II 380
 Taurus Statilius Corvinus II 235
 Statilius Homullus II 282
 T. Statilius Messalinianus II 420
 Statilius Optatus (minor) II 282
 T. Statilius Optatus . . II 282, 344, 413, 423
 T. Statilius Proculus II 545
 T. Statilius Taurus I 350, 351
 Statius Priscus II 454
 L. Stertinus I 258, 262, 265, 266
 Stertinus Paullinus II 208
 C. Stlaccius Capito II 425
 C. Stlaccius Capito (minor) II 425
 M. Stlaccius Coranus II 425
 L. Stlaccius Fronto II 425
 M. Stlaccius Philetus II 445
 Successinia Tita II 546
 Suetonius Paulinus I 182, 183, 206; III 217, 218
 C. Suetonius Tranquillus I 34, 48, 73, 76, 90, 91, 92, 93, 100, 111, 132, 142, 155, 160, 164, 166, 168, 170, 174, 175, 176, 177, 178, 182, 190, 193, 195, 197, 198, 199, 200, 209, 215, 244, 251, 252, 253, 259, 269, 272, 274, 277, 279, 280, 285—302, 307, 331, 342, 343, 344, 345, 350, 352, 353, 361, 390, 391, 394, 396, 397, 403, 446, 447, 449, 464, 465, 466, 469, 470; II 234, 250, 253, 283, 321, 340, 497, 503, 511, 513
 M. Suillius Nerullinus II 330
 M. Sulpicius II 332
 Tib. Sulpicius II 499
 Sulpicius Calvio II 371
 C. Sulpicius Galba II 528, 529
 Servius Sulpicius Galba, zie Galba (Reg. IVC)
 Sulpicius Massa II 524
 C. Sulpicius Maturus II 354
 Sulpicius Scribonius Proculus I 354; II 254
 Sulpicius Scribonius Rufus I 354; II 254
 Sumaronius Primanus II 153
 C. Summius Agrestis II 262, 302
 C. Sunicius Faustus II 261, 405, 526
 Superimus Peregrinus II 512

- Surlus Sedulus II 302
 Sutoria Pia II 545

 Tanusius Geminus I 175, 323
 Tarq(uilia, uinia of uitia) Secunda II 528
 Q. Tarquilius Catulus II 272
 L. Tauricius Florens II 500
 Tauricius Tauricianus II 500
 C. Tauricius Verus II 547
 C. Terentius Bassus II 344
 L. Terentius Rufus II 428
 M. Terentius Varro I 70, 122, 126, 133, 139,
 141, 155, 194
 Tertinia Fua II 528
 T. Tertinius II 83, 516
 Tertinius Iustinus II 560
 Tertinius Secundus II 528
 Tertinius Vitalis II 385
 C. Tiberius Verus II 538
 Tineius Sacerdos II 244
 A. Titinius Iustus II 408, 409
 Titius Modestus II 448
 Titius Rufinus, zie M. Marius T. R.
 Titius Sabinus I 272
 A. Titius Severus II 344
 Q. Titius Vilicus II 527
 Q. Titurius Sabinus I 43, 49, 50, 53, 58, 60,
 88, 176, 303, 304, 335, 336, 395, 467,
 468, 532
 M. Traianus Gumattius II 170, 414
 Q. Trebellius Catulus II 335
 Cn. Trebellius Crescens II 148
 M. Trebellius Maximus II 280
 Trebellius Pollio I 361
 C. Trebius Sergianus II 520
 C. Trebonius I 50, 51, 59
 Trebonius Garutianus I 177, 197
 Tribellius Maximus I 280
 Seius Tubero I 263
 P. Tullius Callistio II 341
 C. Tullius Capito Pomponianus Plotius Fir-
 mus II 445
 M. Tullius Cicero I 27, 31—33, 34, 50, 51, 86,
 177, 276, 323, 442; II 248
 Q. Tullius Cicero I 50, 53, 54, 58, 60, 88, 176,
 335, 336, 467, 468
 P. Tullius Varro II 341
 L. Turranius Maximus II 408
 Turrullius Cerialis I 204
 P. Tuscilienus Annianus II 487
 C. Tuticanus Saturninus II 442
 L. Tutilius Pontianus II 441

 Ulpia Ammava II 167, 536
 Ulpia Claudia II 461
 Ulpia Sacsena II 433
 Ulpia Saturnina II 462
 Ulpia Syntyche II 523
 Tib. Ulpus Acutus II 299, 416, 519

 Ulpus Arvatus II 510
 M. Ulpus Aspadus II 387
 M. Ulpus Avitus II 520
 Ulpus Biausco II 448
 Ulpus Caristus II 381
 C. Ulpus Cornelius Laelianus, zie Laelianus
 (Reg. IV C)
 Ulpus December II 205, 574
 M. Ulpus Felix Mirmillo II 523
 Ulpus Festus II 461
 Ulpus (?) Filinus III 230
 M. Ulpus Firmus II 520
 M. Ulpus Heracles II 136, 576
 Ulpus Hunicius II 559
 M. Ulpus Ianuarius II 519
 Ulpus Iustus II 523
 M. Ulpus Lellavo II 388
 Ulpus Lupio II 167, 536
 M. Ulpus Martialis II 369
 M. Ulpus Nonius II 541
 M. Ulpus Optatus II 520
 M. Ulpus Panno II 388
 Ulpus Protogenes II 418
 Ulpus Quietus II 433
 M. Ulpus Senecio II 509
 M. Ulpus Sphorus II 418
 Ulpus Titianus II 469
 M. Ulpus Traianus, zie Traianus (Reg. IV C)
 Ulpus Valentinus II 512
 Ulpus Verax II 520
 Ulpus Victor II 515

 L. Vafrius Epaphroditus II 353
 L. Vafrius Tiro II 353
 Valeria Arabica II 342
 Valeria Severa II 349
 Valeria Severina II 531
 Valeria Urbana II 322
 Q. Valerius II 149
 Sext. Valerius III 232
 L. Valerius [. . . .] II 413
 C. Valerius Albanus II 146
 Valerius Amandus II 362
 C. Valerius Arsaces II 322
 Dec. Valerius Asiaticus . . I 198, 201; II 273
 L. Valerius Atticus II 564
 C. Valerius Aurelius Diocletianus, zie Diocle-
 tianus (Reg. IV C)
 Valerius Bassus II 373
 L. Valerius Basterna II 447
 C. Valerius Belus II 168
 C. Valerius Catullus I 63—64
 M. Valerius Celerinus II 350
 C. Valerius Celsus II 438
 M. Valerius Chalcidicus . . . III 231, 236
 Valerius Cl(audius) II 417
 Valerius Concordius II 313
 D. Valerius Faustinus II 454
 Valerius Felicissimus II 430, 431

- Sex. Valerius Genialis II 393, 532
 Valerius (?) Granianus (?) II 258, 259, 341
 Valerius Honoratus II 518
 M. Valerius Honoratus II 135
 Valerius Laetillus II 480
 M. Valerius Lollianus II 471
 L. Valerius Marinus II 111, 349
 M. Valerius Martialis I 76, 160, 166, 168,
 169—172, 302, 465
 M. Valerius Maximus Messalla I 76
 M. Valerius Messalla Corvinus II 249
 M. Valerius Messalla Messalinus I 346
 C. Valerius Messeanus II 532
 C. Valerius Messor II 532
 Valerius Nigrinus II 474
 C. Valerius Paullinus II 455
 Threptius Valerius Primus Viperius . II 375
 L. Valerius Proculus II 284
 M. Valerius Propinquus Grattius Cerealis
 II 420
 C. Valerius Pudens II 198, 265
 L. Valerius Pudens II 436
 P. Valerius Rufus II 446
 M. Valerius Sanctus II 120, 578
 Valerius Saturninus II 480
 L. Valerius (?) Saturninus II 75
 Q. Valerius Secundus II 227, 537, 577
 M. Valerius Senecio II 268, 301
 C. Valerius Severus II 440
 M. Valerius Silvanus II 429
 Valerius Simplex II 388
 Valerius Superans II 545
 Valerius Valerianus II 479
 L. Valerius Verecundus II 426
 L. Valerius Verinus II 518
 A. Valerius Verus II 543
 C. Valerius Vitalianus II 479
 C. Valerius Vitalis II 479, 493
 L. Valerius Vitalis II 142
 Valerius Vitulus II 143
 T. Valonius Ursus II 100, 101, 134
 Varius Clemens II 444
 T. Varius Clemens II 285, 286, 378
 L. Varius Cotyla I 177, 338
 Varus Alfenus I 207, 208
 P. Vatinius I 286, 331, 465
 C. Vedennius Moderatus II 337
 C. Velleius Paternulus I 92, 93, 107, 109—
 119, 135, 143, 151, 166, 177, 193, 194,
 251, 255, 259, 265, 269, 290, 291, 292,
 297, 342, 343, 345, 349, 350, 447, 449;
 II 250, 251, 252, 321, 514
 Venantius Honorius Clementius Fortu-
 natus I 523—524
 Venconius Crescens II 371
 Q. Venidius Rufus Marius Maximus L. Calvi-
 nianus II 199, 200, 202, 266, 267, 361
 P. Ventidius Bassus . I 177, 338, 339; II 248
 Venuleius Dromo II 522
 C. Venuleius Flaccinus Furcatus . . II 522
 Venuleius Verna II 522
 Veranius Verinus III 234, 235
 M. Verecundinius Simplex II 300, 381
 Verecundius Batavus II 508
 Verecundius Tertius II 371
 Verecundus Cornutus II 205, 574
 Vereius Viator II 473
 Vereius Victor II 473
 P. Vergilius Maro I 70—71, 124, 152, 271,
 294, 295, 376, 444, 449, 450, 512, 530, 557
 L. Verginius Rufus I 178, 197, 198, 199, 212,
 216, 237, 238, 355; II 234
 Verius Felix II 510
 Q. Verius Superstis II 481
 Vestricius Spurinna . . I 192, 281; II 257
 C. Vetienius Urbicus II 330
 Q. Vetius Ingenuus II 502
 Q. Vetius Quintus II 387
 C. Vettennius Severus II 442
 C. Vettienius Modestus II 438, 442
 C. Vettius II 333
 T. Vettius II 149
 Vettius Bolanus I 210, 211; II 332
 L. Vettius Firmanus II 345
 Vettius Martinus II 505
 Q. Vettius Octavus II 437
 L. Vettius Placidus II 328
 L. Vettius Reginus II 327
 Vettius Rufinus III 234, 235, 306
 Q. Vettius Rufus II 353
 C. Vettius Sabinianus Iulius Hospes II 298
 M. Vettius Saturninius II 519
 P. Vettius Saturninus II 547
 Q. Vettius Severus II 548
 Sex. Vettulenus Cerialis II 401, 452
 C. Vettulenus Civica Cerialis II 436
 T. Vettulenus Nepos II 476
 Sex. Veturius II 415
 L. Vibius Castus II 385
 Vibius Crispus III 234
 M. Vibius Liberalis II 444
 M. Vibius Martialis II 236, 347
 C. Vibius Rufinus II 235
 P. Vibius Rufus II 391
 C. Vibius Salutaris II 288, 352
 C. Vibius Trebonianus Gallus, zie Gallus (Reg.
 IV C)
 T. Vibius Varus II 454
 C. Vibius Viscus II 329
 L. Vibius Viscus Macrinus II 329
 M. Vibrius Marcellus II 336, 337
 Viccus Severus II 483
 Victoria Verina II 507
 Victorius Lupus II 501
 M. Victorius Pollentinus II 536
 M. Victorius Provincialis II 463
 Victorius Sabinus II 372
 Victorius Ursus II 501

T. Victorius Verecundus	II 192	L. Vipstanus	I 276
Victorius Verinus	III 235	Virius Lupus	II 265
Victorius Victorinus	II 522	C. Visellius Varro	I 270, 271, 274; II 253
T. Villius Heraclida	II 455	T. Visulanius Aufidius Trebius Clemens	II 280, 413, 421
M. Vindius Verus	II 450	Visulanius Crescens	II 453
M. Vinicius I 109, 112, 113; II 235, 250, 251		T. Visulanius Crescens	II 280
T. Vinius	I 198	Vitalinia Flora	II 304
T. Vinius Rufinus	II 340	M. Vitalinius	II 83, 516
Viponius Candidus	III 243	P. Vitellius	I 84, 262, 263, 264; II 280
Viponius Fervesa	III 243	L. Vitellius Consors	II 344
Viponius Lellua	III 243	L. Vitrasius Flamininus	II 441
Viponius Quintus	III 243	Volcinia Sabina	II 473
Viponius Vitalis	III 243	Q. Voltedius Optatus Aurelianus	II 340
M. Vipsanius Agrippa I 69—70, 101, 102, 133, 136, 140—144, 188, 190, 277, 288, 290, 339, 340, 341, 396, 541, 550, 551, 553, 554, 555, 577; II 249, 250		Q. Volusius Saturninus I 280; II 235, 273, 280	
		Vulcatius Gallicanus	I 361

IVB. ALGEMEEN REGISTER OP DE NAMEN VAN PERSONEN

(Verwijzingen betreffen Register IVA)

Abascantus	II 447	Aeto	II 392
Abentinus	II 505	Afer	II 235, 236, 324
Abruna	II 465	Afranius	II 309
Acceptus	II 304, 522; III 235	Africanus	I 170, 280; II 280
Actius	II 503	Afutianus	II 485
Acutus	II 299, 324, 416, 519	Agathocles	I 19
Adarus	II 410	Agathodaemon van Alexandrië	I 310
Adelfius	I 488; II 429, 519	Agaunenses martyres	I 480, 481
Adelperga van Beneventum	I 531	Agilis	II 555
Adgandestrius	I 270	Agisiaca	II 195
Adiutor	II 119, 530	Agnatia	II 330
Admetus (?)	II 223, 225, 330, 575	Agorix	II 168
Adnatus	II 272	Agrestis	II 262, 302
Adrastus	II 408	Agricola	I 363; II 274, 275, 438, 506; III 239
Adraxius	II 222	Agricola, zie C. Iulius A.	
Adventus	II 172, 262, 341, 342, 365, 430, 575	Agricola (cons. in 230)	II 386
Adventus (cons. in 218)	II 544	Agricola (cons. in 421)	II 312
Aedus	II 525	Agrippa II 268, 269, 417, 447, 528, 529; III 217	
Aegidius	III 227, 228	Agrippa, zie Vipsanius A.	
Aelianus	I 14, 85, 147, 328, 418; II 271, 294, 295, 323, 340, 341, 432, 442, 445, 452, 463, 502, 503	Agrippinus	II 303, 450, 543
Aelianus (cons. in 187)	II 299	Ahenobarbus	I 298
Aelianus (cons. in 270)	II 270, 386	Ahenobarbus, zie L. Domitius A.	
Aelius	II 162	Aietos	I 20
Aemilianus	II 260, 261, 302; III 234	C. Aius (?) Secundus (?) II 223, 226, 575	
Aemilianus (cons. in 244)	II 510	Alacer	II 508
Aemilius	II 178, 447	Alaricus	I 452, 458, 472, 473, 493
Aeonius	II 308, 309	Albanus	II 146, 190, 419, 440, 513, 526
Aethicus	I 464, 553, 557	Albanus (zie Silvanus)	I 516, 517
Aetius	I 486, 487, 488, 490, 491, 520, 522, 523, 533; III 223, 224, 225, 226	Albina	II 123, 406
		Albinovanus Pedo	I 79—80, 120, 121, 193, 258, 260, 265, 268

- Albinus I 33, 86,
 89, 323, 384; II 142, 190, 213, 248, 384,
 406, 476
 Albinus (cons. in 227) II 544
 Albinus, zie Clodius Albinus (Reg. IV C)
 Albruna I 189
 Alcidis II 443
 Alcidus II 454
 Alcimachus II 513
 Alcimus II 292
 Alexander II 82, 265,
 291, 376, 429, 454, 471, 525, 527, 576
 C. Alexander II 358
 Alexander Magnus I 380
 Alexandra II 429
 Alexius II 141
 Alfenus I 207, 208
 Alienus I 179, 199
 Aliquandus II 573
 Allectus I 378
 Allua II 557
 Alpina II 539
 Alpinus I 72
 Aluvefa II 75, 571
 Amabeles II 75, 571
 Amabilis II 333, 204, 303, 517
 Amaio II 175
 Amandus II 320, 362, 384, 494, 562
 Amantius I 384
 Amatius I 474 (?); II 312
 Amatus I 474
 Ambacthius II 159
 Ambiorix I 50—62, 88, 89, 176, 303,
 304, 335, 336, 467, 468, 469
 Ambrosius episc. I 440—441
 Amerimnus II 436, 442
 Amma I 522; III 235
 Ammaca II 76
 Ammacius II 163
 Ammausius II 388
 Ammava II 167, 536
 Ammianus Marcellinus I 14, 64, 65, 93,
 131, 146, 222, 358, 373, 390, 402, 403,
 406, 408, 411, 412, 419, 422—437, 445,
 446, 459, 460, 463, 472, 483, 498, 500,
 501, 502, 544, 549, 559, 563, 567; II 246,
 247, 307, 308, 313, 522, 534
 Ammilusima II 517
 Ammius II 152, 190, 573
 Ampliatus II 443
 Anastasius I 493, 504, 512
 M. Anatolium II 246
 Andreas II 546
 Androbogius I 36
 Andromachus II 311
 Anicius II 123
 Annaius II 529
 Annalis II 387
 Annauso II 520
 Annia II 454
 Annianus I 306, 319, 351,
 366, 379, 384, 487
 Annibal I 212
 Annius II 313, 314, 335, 336
 Ansehis (Hengist?) I 583
 Anteius I 161, 162
 Anthus II 440
 Antiochus II 302
 Antiquus II 357, 358
 Antius II 451
 Antoninus, zie Caracalla (Reg. IV C),
 Commodus (Reg. IV C), Elagabalus
 (Reg. IV C), Marcus Aurelius (Reg. IV
 C).
 Antonius I 477, 478, 479, 480, 507, 508;
 II 308, 494
 Antullus II 396
 Antus II 400
 Anylinus I 386
 Aper I 372; II 269, 270, 385, 386
 Aper (cons. in 207) II 318, 541
 Aphrodisia II 385
 Apigianus II 476
 Apius II 149
 Apodemius I 423
 Apollinaris II 206, 311, 347, 360
 Apollinaris Sidonius I 489—492; III 225
 Apollonius van Rhodus I 12, 20,
 22—23, 309
 Aponinus II 348
 Aponius I 249; II 258, 352
 Appia II 301
 Appianus I 33, 34, 40, 48, 86,
 101, 129, 173, 174, 176, 287, 320—324,
 338, 339; II 248, 249
 Appius II 190
 Apra II 560
 Aprilis II 344, 557
 Apronianus II 467
 Apronius II 277, 278, 347
 Aquila II 271, 294, 362, 369, 382, 445
 Aquilinus II 172, 262,
 341, 342, 365, 442, 506
 Aquilius I 213, 442, 475; II 307, 357
 Aquinius II 197, 254
 Arabica II 342
 Aramo II 129
 Aravatus I 525, 529, 531
 Arbogastes I 472, 526, 527; II 247, 248
 Arcanus II 364
 Arcias Marinus II 418
 Aretinus I 72
 Ariovistus I 52, 88, 195, 240, 331, 466
 Aristoteles I 14—16, 17, 85,
 108, 359, 418
 Aristus II 361
 Arminius (Armenius) I 77, 106,
 112, 115, 166, 257, 258, 259, 260, 261,

262, 266, 270, 279, 288, 305, 347, 349
 Arpus (princeps Chattrorum) . . . I 264
 Arragenus II 399
 Arrianus (cons. in 243) II 380
 Arrius I 82, 451
 Arsaces II 322
 Artemidorus van Ephesus . . . I 17,
 23, 65, 94, 95, 99, 438
 Arvania II 369
 Arvatus II 510
 Ascaricus I 373, 374, 375, 376
 Ascattinius II 162
 Asclepiodotus II 305
 Asellio II 252
 Asiaticus I 198, 201; II 273
 Aspadus II 387
 Aspadus II 390
 Asprenas . I 117, 118, 161, 164, 349, 350
 T. Atevus (?) Erepus (?) II 223, 226, 575
 Athanasius . . I 384, 385, 388—389, 451
 Athenodorus II 268
 Atiana II 355
 Atianus II 476
 Atilianus II 441
 Atillus II 396
 Atta II 450
 Attalus II 540
 Attianus II 301
 Atticus I 31, 507; II 317, 329,
 400, 435, 564
 Atticus (cons. in 185) . . . II 102, 386
 Atticus (cons. in 242) . . . II 319, 494
 Attila I 488, 490, 523, 533, 534
 Attius II 414, 467, 540
 Atto II 502
 Attonius III 244
 Auctor I 534
 Audax II 523, 563
 Audi II 472
 Aufidius II 280, 413, 421
 Augendus II 388
 Augurinus II 520
 Augustalis II 436, 437, 446
 Augustinus II 517
 S. Augustinus I 464, 472
 Augustus II 267, 369, 525
 Aulupor II 407
 Aurelianus . . I 361, 475, 476, 477, 478,
 508; II 244, 265, 266, 277, 343, 353
 Aurelius I 63—64; II 179,
 485, 508, 521
 Aurunculeius I 287
 Ausonius, zie Decimius Magnus A.
 Auspex I 237, 484
 Auxiliaris II 312
 Auxonius I 476, 478, 479
 Avaridus (of Aitanaridus) . . I 579, 580
 Avectius I 90
 Avia II 509

Avienus I 12, 14, 23, 131, 135,
 146, 307, 309, 415—419
 Aviola I 270, 271
 Aviola (cons. in 239) . . . II 386, 531, 560
 Avita II 418, 566
 Avitus I 278, 279, 280; II 191,
 238, 239, 254, 267, 301, 346, 369, 447,
 518, 520
 Avitus, zie Eparchius A. (Reg. IVC)
 Avonius II 140, 227

 Baccus II 400
 Baebius II 343, 514
 Baetica II 485
 Baetorix I 106, 521
 Balbus I 33; II 343, 446, 466
 Balvus II 511
 Banira II 539
 Banna II 193
 Barbarus II 453, 490
 Barbus II 457
 Basilius de Groote I 440
 Basilus I 57
 Bassianus II 420, 546
 Bassus . . . I 91, 132, 164, 165, 177, 250,
 263, 282, 338, 339; II 248, 290, 344,
 373, 412, 422, 443, 446, 454, 485, 504,
 530, 533
 Bassus (cons. in 211) . . . II 267, 268,
 462, 549
 Basterna II 447
 Batavus II 508
 Bato II 198, 265, 424
 Beda I 466, 582, 583
 Belisarius I 521
 Bella II 447
 Bellicus III 239
 Bellus II 190
 Belus II 168
 Benignus I 207
 Betto II 490
 Betuinianus II 346
 Betutus II 190
 Biarta II 416
 Biausco II 448
 Bibaculus I 72
 Bio II 177, 405, 574
 Bisa II 416
 Bithynicus III 236
 Bititralis II 174, 394
 Bitucus II 419
 Biturix II 190, 391
 Blaeso I 201
 Blandus . . II 134, 241, 243, 347, 394, 479
 Blesio II 137
 Boiocalus I 279
 Bolanus I 210, 211; II 332
 Bonio II 478
 Borissus II 402

- Boudicca I 183
 Bradua II 258, 261, 262, 540, 541
 Brato II 133
 Brennus I 512
 Breucus II 440
 Briganticus . I 204, 237, 238, 247; II 412
 Brinno I 213, 215; II 514
 Brucetus II 540
 Brutus I 117, 338
 Bubeus II 407
 Burdo I 201; II 403
 Burgio II 137
 Burrius II 459
 Burrus II 334
 Busturio II 452; III 239
- Caballus II 509
 Caecilianus . . . I 386, 387, 415; II 276
 Caecilius, *zie* Plinius C.
 Caelius II 332
 Caesar, *zie* Reg. IV C
 Caesarius I 507
 Caesius, *zie* Petilius Caerialis C. Rufus
 Calabrus II 131
 Caldus I 117, 118
 Calenus I 211, 324, 338, 339;
 II 249, 405
 Calgacus I 184, 185
 Caligula, *zie* Gaius Caesar (Reg. IV C)
 Callidus II 190
 Callistus II 341, 447, 466
 Callus II 270, 386
 Calvio II 371
 Camaidus II 190
 Camidienus II 447
 Camilius Melissus II 207
 Cammius II 148
 Campanus I 235; II 478
 Campester II 470
 Candida II 546
 Candidus I 481; II 120,
 135, 190, 243, 289, 290, 296, 544
 Cangina II 333
 Cantarus II 518
 Capellianus II 448
 Capito . I 394; II 414, 425, 440, 445, 467
 Capito, *zie* Fonteius C.
 Capito episc. I 415
 Capitolina II 320
 Capitolinus I 361
 Cappo II 539
 Capurus II 482
 Carbo I 194, 195
 Caretis II 400
 Carinus, *zie* Reg. IV C
 Caristus II 381
 Carpilius II 465
 Carugenus II 168
 Caruntinus II 147
- Carus II 281, 334, 376, 377, 379
 Carus, *zie* Reg. IV C
 Carvus II 413
 Casatus II 442
 Cassianus II 300
 Cassiodorus . . . I 91, 344, 371, 400, 473,
 487, 519—520, 521, 522; III 223, 224
 Cassius I 117, 338; II 372, 406, 556
 Cassius, *zie* Avidius Cassius (Reg. IV C)
 Castinus II 318, 319, 362; III 226
 Castorius I 577
 Castus II 303, 375, 385
 Catillus Similianus II 189
 Catio II 422
 Cato I 89, 173, 174, 175,
 176, 194, 322, 323
 Catulla II 373
 Catullinus I 476; II 505
 Catullus I 63—64; II 502
 Catulus II 149, 272, 335
 Catuvolcus I 50—58
 Cauchius I 297, 353; II 253
 Ceionius I 116, 117
 Celadus II 180
 Celer I 125, 135, 136;
 II 190, 408, 475, 483, 545; III 236
 Celerina (Palladii uxor) I 452
 Celerinus II 350
 Celsus II 112, 257, 299, 302,
 303, 347, 349, 438
 Celsus (cons. in 164) II 300, 548
 Censor II 514
 Censor (cons. tusschen 262 en 266) III 235
 Censorinus II 318, 474, 499
 Cepula II 318, 388
 Cercio I 461
 Cergaepurus II 414
 Cerialis . I 204; II 148, 401, 436, 452, 551
 Cerialis, *zie* Petilius C.
 Certus II 190, 461
 Cesdus (?) II 223, 225, 226, 324, 575
 Cestius II 179
 Cethegus III 234
 Chalcidicus III 231, 236
 Charietto (of Carietto) I 431, 433, 434,
 461, 463, 499, 500, 501, 525
 Chariobaudes I 502
 Chariovalda I 266
 Charis II 382
 Chartius II 524
 Childericus III 227
 Chlodio I 531
 Chloreus II 514
 Chnodomarius I 407, 408
 Choirilus van Samos I 12
 Chresimus II 450, 451, 452, 454
 Christus II 75, 77, 571; III 220
 Chryseros II 407
 Chumstinctus I 90

Cicero, *zie* Tullius C.
 Cinna I 554; II 124, 332
 Cintusmus II 395
 Cirata II 529
 Cisso II 559
 Cittius II 477
 Civilis, *zie* Iulius C.
 Clarus I 285
 Classicus, *zie* Iulius C.
 Claudia II 461
 Claudianus I 452—459, 563;
 II 310, 440, 483; III 220
 Claudius II 417
 Claudius Mamertinus I 372
 Claudius, *zie* Claudius II Gothicus (Reg.
 IV C)
 Claudius Ptolemaeus, *zie* Ptolemaeus
 Clemens II 116, 117, 179,
 238, 285, 286, 349, 359, 378, 435, 436,
 437, 444, 445, 446, 450, 466
 Clemens (cons. in 158) II 417
 Clementianus II 386
 Clementina II 381
 Clementius I 388, 523—524
 Clitarchus I 108
 Cloio III 225
 Clovis III 228
 Cocceianus II 505
 Cocceianus, *zie* Cassius Dio C.
 Coelenus II 442
 Coenilla II 305
 Coenus II 305
 Cogitatus II 549
 Comatullus II 442
 Comicus II 518
 Commius I 56
 Commodianus II 269, 270, 385, 386
 Commodus II 239, 256, 452
 Communis II 400
 Concessa II 390
 Concordianus II 462
 Concordius II 313
 Consentius I 489, 491
 Considianus II 394, 475
 Consors II 344
 Constans II 241, 242, 382, 550, 575
 Constantianus I 476, 478, 479, 480,
 507, 508; II 310
 Constantinius II 367
 Constantinus II 148
 Constantinus Cephalas I 81
 Constantius I 476
 Consummatus II 511
 Copiensis II 492
 Coranus II 425
 Cordinus II 239, 256, 408
 Cordus II 289, 326
 Coresmius II 269, 363
 Corfinianus II 436

Corbulo, *zie* L. Domitius C.
 Cornelianus II 431, 456
 Cornelianus (consul in 237) II 459, 545
 Cornelius II 260, 261, 302, 307, 494
 Cornelius, *zie* Valerianus II (Reg. IV C)
 Cornelius, *zie* Saloninus (Reg. IV C)
 Cornutus II 205, 274
 Corvinus II 235, 249
 Corymbus II 504
 Cosconianus II 459
 Cosmas Indicopleustes I 14
 Cossillus II 564
 Cossutus II 257, 300, 315, 344
 Cotta, *zie* L. Aurunculeius C.
 Cotyla I 177, 338
 Crassus II 325, 326
 Crassus, *zie* Licinius C.
 Crassus (consul in 30 v. Chr.) I 554, 555
 Crates van Mallus I 12, 17, 24—25, 30
 Cratus (cons. in 250) II 418
 Creperius II 119
 Crescens II 148, 190, 280, 328,
 371, 404, 414, 419, 453, 520
 Crescentinus II 547
 Cresimus II 238, 574
 Creticus I 170
 Crinagoras van Mytilene I 81—84, 269,
 307
 Crispinus (cons. in 187) II 299
 Crispinus I 201, II 240
 Crispus I 372; II 190, 377, 528,
 542; III 234
 L. Crispus II 414, 515
 Cruptorix I 273, 532
 Ctesias I 12
 Cupitus II 120, 373
 Curvius II 235, 236, 324
 Custa II 447
 Cycnus I 418
 Cynegirus I 82
 Dacinus II 160
 Dacraio II 395
 Daedalus II 539
 Dagalaifus I 477, 508
 Damasus papa I 441
 Dannicus II 419
 Daphnus II 440, 443, 449, 450
 Dardanus I 478, 480; II 311, 312
 Dasaticenus II 457
 Dasens II 445
 Dasius II 411, 445
 Dasmenus II 397, 451
 Dasus II 397
 Decebalus II 274
 December II 205, 574
 Deciminus II 507
 Decimus II 390, 494
 Decius (cons. in 250) II 418

- Demetria II 292
 Demetrianus II 292, 296
 Deoratus II 168
 Deospor II 386
 Deudorix I 160, 521
 Dexippus I 361, 459, 510
 Dexter II 284, 304, 439
 Dexter (cons. in 196) II 544
 Dexter (cons. van 225) II 109, 363
 Dexter (cons. in 352) II 501
 Diadumenianus II 268, 269
 Diadumenus II 514
 Dicaearchus I 17
 Dicuil I 136, 138, 144, 464, 552, 553,
 583—585
 Didymus I 554
 Digesta II 264
 Dignus episc. I 415
 Dio, zie Cassio Dio Cocceianus
 Dio II 298
 Diodorus II 148
 Diodorus van Sicilië I 13, 17, 19,
 20, 21, 27, 65—69, 126, 138, 139, 155,
 418, 425
 Dion II 470
 Dionysius (cons. in 429) III 223
 Dionysius periegeticus I 126, 140, 157,
 307—309, 415, 417, 513
 Dirmesus (?) II 431
 Divixtus II 190, 396
 Dolabella I 299, 303, 304
 Domestico Brato II 133
 Domitianus II 406, 474, 475
 Domitius II 427
 Donatus I 387, 414, 441; II 190
 Doninda II 539
 Dosso II 502
 Drepanius I 372, 373
 Dromo II 522
 Drusilla I 269
 Drusus I 342
 Drusus, zie Reg. IV C
 Dubitatus II 270, 300, 558
 Dubius II 237, 374
 Duce II 140
 Duco II 391
 Ductus II 503
 Duerretus (?) II 223, 575
 Dullius II 237, 374
 Ma. Duhus II 553
 Durises II 416
 Eberigisilus (bisschop van Keulen) I 527
 Egida II 381
 Egidius III 227, 228
 Egnatius II 307
 Egnatius, zie Gallienus (Reg. IV C)
 Egrilius II 260
 Elagabalus II 173, 244, 355, 362, 363, 511
 Elaïtes II 406
 Eldebaldus (of Eldevaldus) I 579, 580
 Emeterius II 431
 Empona (Epponina) I 180
 Enso II 142
 Epagatus II 513
 Epaphroditus II 353, 447
 Ephorus van Cyme I 13, 14, 16, 26,
 28, 29, 65, 85, 94, 95, 108, 151, 327, 418,
 425
 Epiphanius II 313, 314
 Epotsorovidus II 253
 Epponina I 180, 235
 Eprius II 435
 Eptacens II 437
 Equitius I 477
 Eratosthenes van Cyrene I 17, 23—24,
 25, 57, 66, 309, 310, 418
 Erepus (?) I 223, 226, 575
 Eros II 383
 Erucianus II 377
 Esdronis Cangina II 333
 Ethicus I 582, 583
 Euaretus II 260
 Euaristus I 162, 164
 Eucherius I 472; II 313, 314
 Eucherius episc. I 480—481, 527
 Eucisus II 395, 478
 Eudemus van Rhodus I 15
 Eugenius II 395, 478
 Euhodianus II 393
 Eumenius I 276, 306, 372, 379,
 387, 577
 Eunapius I 408, 412, 432, 459—463,
 493, 498, 500, 510
 Eupator II 447
 Euphratas episc. I 384, 385, 389
 Euschemon II 260
 Eusebes II 438
 Eusebius van Caesarea I 384, 386—387,
 402, 415, 441, 464, 482, 505
 Eustathius I 307, 513; II 307
 Eutrapelus II 436, 437, 445
 Eutropius I 34, 87, 93, 171, 253,
 269, 286, 290, 294, 297, 299, 301, 317,
 319, 361, 369, 371, 374, 376, 381, 390,
 392, 393, 394—402, 403, 443, 446, 447,
 452, 455, 464, 466, 469, 470, 471, 472,
 474, 490, 505, 517, 531, 533, 576; II
 260, 529, 535
 Eutyches II 208
 Eutychianus I 475, 476, 477
 Eutychus II 455
 Excerpta Vaticana II 287
 Exsuperantius II 312
 Exuperius I 481
 Fabatus II 326
 Fabianus II 291, 365, 454

Fabianus (cons. in 201) II 368
 Fabullus II 323
 Facilis II 160
 Faleo II 439
 Fasta II 464
 Fausta I 372, 415
 Faustina II 301
 Faustianus II 204, 370
 Faustinus I 436; II 267, 278, 281,
 293, 369, 378, 415, 453, 454
 Faustinus (cons. in 210) II 387
 Faustus II 190, 261, 281, 285,
 405, 415, 498, 526
 Faventinus II 342, 412, 425
 Favonius II 190
 Fecundus II 190
 Felicianus II 292
 Felicissima II 293
 Felicissimus II 430, 431
 Felix . . . I 237, 238; II 122, 179, 190, 268,
 301, 371, 403, 443, 450, 451, 452, 454,
 487, 510, 517, 523
 Felix (cons. in 428) I 486, 520; III 223,
 225
 Fervosa III 243
 Festa II 368
 Festus II 111, 327, 349, 350,
 368, 440, 449, 451, 461
 Festus, *zie* Rufius Festus
 Fidelis II 177, 388, 510
 Fidentius episc. I 415
 Fides II 363
 Fidus II 372, 383
 Filinus III 229, 230, 235
 Firmanus II 270, 345, 370
 Firminus II 302
 Firmus . . . II 190, 410, 417, 418, 445, 520
 Flaccinus II 522
 Flaccus I 161, 164; II 290, 446
 Flaccus, *zie* Horatius Flaccus
 Flaccus, *zie* Hordeonius Flaccus
 Flamininus II 440
 Flamonius II 131, 531
 Flaunus II 493
 Flavianus I 249; II 447
 Flavianus (broeder van Symmachus) I 445
 Flavinus II 111, 190, 349, 523
 Flavius II 414, 546
 Flavius Iosephus I 158—160
 Flavius Magnus Aurelius Cassiodorus, *zie*
 Cassiodorus
 Flavos II 111, 349, 369
 Fla(v)us II 98, 506
 Flavus I 266; II 531; III 241, 243
 Fledimella II 175
 Flettius II 153
 Flora II 304
 Florens I 325, 326, 327; II 500
 Florentinus II 366

Florentius I 407, 408, 431, 432,
 434, 476, 478, 479, 480; II 307, 308
 Florentius, *zie* Gregorius F.
 Florentius (cons. in 429) III 223
 Florianus, *zie* Florianus (Reg. IV C)
 Florinus II 191
 Florus I 270; II 375, 473
 Florus, *zie* P. Annius Florus
 Foegadius I 451
 Fortinia II 528
 Fortis II 365
 Fortunata II 293
 Fortunatus I 421, 523—524;
 II 125, 163, 320, 327, 369
 Francio I 529, 530
 Fraternus II 324
 Fredegarius I 522, 525, 528—530,
 531, 582
 Freio II 551
 Freioverus II 525
 Friatto II 551
 Friattus II 568
 Friga I 528, 530
 Frontinus . . . I 118, 165—167, 214, 244;
 II 255, 280, 447
 Fronto I 320; II 358, 359,
 446, 474, 553
 Fructus II 384
 Frugi I 342
 Frumentius II 485
 Fua II 528
 Fullofaudes I 434
 Fulvius II 424
 Fundanus II 442
 Fureatus II 522
 Furius I 63—64
 Fuscianus II 304
 Fuscianus (cons. II in 188) . . . II 242
 Fuscinus II 425
 Fuscus II 190, 504; III 234
 Fuscus (cons. van 225) . . . II 109, 363
 C. Fuufius (?) II 223, 225, 575
 Gaetulicus I 272, 273, 274
 Gaisio II 170, 414
 Gaius II 385
 Galba II 528, 529
 Galba (koning van de Suessiones) I 331
 Galeo Bellicus III 239
 Galeta II 374
 Galla II 311
 Gallianus II 174, 378
 Gallicanus I 361; II 270, 301, 445
 Gallicus I 168
 Gallicus, *zie* Q. Iulius Cordinus Rutulius
 G.
 Gallus II 308, 326, 329, 330,
 346, 364, 401, 440
 Gallus, *zie* Annius Gallus

- Gallus, *zie* Herennius G.
 Gamaleda II 76
 Gamidianus II 485
 Ganna I 356
 Gannascus I 275; II 514
 Gargilius II 357, 358
 Gargilius (?) Secundus (?) . . II 223, 224, 532, 575
 Garisianus II 509
 Garutianus I 177, 197
 Gaudentius I 522
 Gaulus II 373
 Gavero II 487
 Gedomo II 253
 Geiserik I 486
 Gellianus II 267, 369
 Gemellus II 237, 420, 437, 440
 Geminus I 12, 17, 24, 29—31, 175, 323; II 336, 532
 Genialis II 131, 190, 360, 393, 414, 415, 510, 531, 532
 Gennalo II 153
 Gennoboudes (*of* Genobaudes) . I 380, 381, 525
 Gentianus (cons. in 211) . . II 267, 268, 462, 549
 Geographus Ravennas II 507
 Gereon (S.) I 527
 Germanianus . I 433, 477, 479, 480, 507, 508; II 307, 308
 Germanus I 508; II 190, 373, 510
 Gesatus II 402
 Geta II 450, 451, 452, 454
 Giamatus II 90
 Gildo I 452, 455
 Glabrio (cons. in 124) II 536
 Glabrio (cons. in 152) II 527
 Gnostus II 521
 Goar III 221, 222, 226
 Godigyselus III 226
 Gogo I 523
 Gordianus, *zie* Reg. IV C
 Gracilis I 278; II 273
 Granianus II 258, 259, 341, 342
 Grata II 399
 Gratus I 519; II 549
 Gregorius II 310
 Gregorius van Tours (*of* Georgius Florentius) . . I 385, 524—528, 529, 530, 531, 534; III 226—227
 Guido I 577, 585—586
 Gumattius II 170, 414
 Gundericus I 488
 Guntiarus (Gundahar) . . . III 221, 222
 Gundicharius III 223, 225, 226
 Hadrianus, *zie* Reg. IV C
 Haldavvo II 528
 Halenus II 561
 Halotus II 422
 Hamilcar I 135
 Hannibalianus II 305
 Hanno I 135
 Hecataeus van Abdera . . . I 137, 138, 139, 584
 Hecataeus van Milete I 23
 Hedonicus II 438
 Helena I 528
 Heliades II 408
 Helius II 353
 Hellas II 363
 Helpis II 305
 Helvius II 179
 Heptapor II 454
 Heracla II 374
 Heracles II 136, 208, 374, 576
 Heraclianus I 517
 Heraclida II 455
 Hermeros II 504
 Hermes II 449, 454
 Hermogenianus II 310
 Herodes I, de Groote . . . I 84, 159, 161
 Herodes Atticus II 258
 Herodianus I 358—360, 361, 365; II 504
 Herodotus I 11—13, 23, 135, 418
 Hesiodus I 23, 418
 Hesperius I 478, 480; II 308, 309
 Hiberus (cons. in 133) II 541
 Hieronymus I 33, 129, 337, 342, 344, 371, 386, 392, 393, 394, 398, 400, 401, 408, 414, 436, 441—444, 447, 464, 472, 473, 486, 521, 522, 530, 531, 550; II 306, 307
 Hilarianus II 308, 309
 Hilario II 460, 528
 S. Hilarion I 441, 443, 530
 Hilarius episc. I 389, 390
 Hilarus II 383, 529, 533
 Himerius I 419
 Himilco van Carthago . . I 12, 14, 17, 85, 135, 416, 418
 Hipparchus van Nicaea I 17, 95, 96, 97
 Hirrutus II 326
 Hnaudifridus II 570
 Homerus I 12, 24—25, 30—31, 93, 125
 Homerus II 438, 442, 447
 Homullus II 282
 Homulus (cons. in 152) . . . II 527
 Honorata II 501
 Honoratianus II 531
 Honoratus I 442, 443; II 135, 285, 307, 355, 364, 365, 370, 423, 446, 447, 518, 519
 Horus II 406
 Hosius episc. I 388
 Hospes II 289, 298, 347

Hospitalis II 242, 369
 Hostilius II 524
 Hristo II 561
 Huedio II 164
 Hunicius II 559
 Hurmius II 482
 Hydatius I 487; III 224
 Hyginus. I 283; II 522
 Hylacus. II 506
 Hyllus II 455
 Hymnus II 142
 Hypatius II 309

Ianuarina II 508, 518
 Ianuarinia II 518
 Ianuarinius II 89, 542
 Ianuarius . II 116, 132, 164, 350, 434, 437,
 445, 467, 505, 524, 542, 519

Iasus II 450, 451, 452, 454
 Iccius I 36; II 168
 Idatius I 443
 Ikarus II 190
 Indutiomarus . . . I 51, 54, 55, 303,
 304, 336, 468

Ingenua II 524
 Ingenuus . . . II 116, 349, 355, 433,
 478, 482, 502, 539, 544, 575; III 239

Inguimerus I 258, 259, 261, 262
 Intamelus II 525

Ioannes Stobaeus I 85

Iohannes Comnenus I 514

Iohannes Malalas van Antiochia . I 358,
 392, 393, 401, 402, 459, 504—505

Iohannes van Lydia I 512—513

Iohannes Xiphilinus I 329

Iohannes Zonaras, *zie* Zonaras

Ioivaus II 477

Iordanis (Iordanes of Iornandes) . I 394,
 403, 472, 519, 520—523, 531, 533, 577,
 581

Iosephus . . . I 158—164, 166, 168, 170,
 209, 214, 238, 244, 299, 301, 353

Iovianus II 435

Irducissa II 447

Irenaeus I 325—326, 327

Irene II 304

Irvus III 149, 232

Isaia I 441

Isas II 340, 341

Isidorus . . . I 126, 138, 140, 394, 403, 464,
 472, 529, 582, 583, 585

Isidorus van Charax I 70, 141, 143, 144;
 III 217

Isus II 454

Italicus II 258, 352, 435, 483

Italicus, *zie* Tib. Catius Silius I.

Italus II 342, 412, 426, 427

Itasus II 190

Iucundus II 190, 293, 384, 568

Iulia II 477

Iuliana II 310

Iulianus . . . II 261, 270, 271, 288, 297,
 306, 448, 512; III 239

Iulianus, *zie* Salvius I.

Iulius II 190, 487

Iulius Classicus I 159, 161

Iulius Honorius . . . I 553—557, 577,
 583; II 505

Iulius Sabinus I 180

Iulius Victor II 110

Iulius X papa I 384

Iullinus II 577

Iunius I 283; II 121, 208, 350, 530

M. Iunnius (?) II 223, 575

Iusiutina II 559

Iusta II 389, 429

Iustianus II 99

Iustina II 344, 372, 560, 562

Iustinus II 371, 560

Iustus II 297, 324, 372, 408, 409,
 422, 440, 447, 449, 501, 523, 543, 549,
 565; III 242, 243

Iuvenalis I 235, 283; II 283, 448;
 III 237

Iuvenis II 191

Iuvinus I 476

Ivo (?) II 559

Karel de Groote I 578

Karus II 189, 191, 376, 377

Labeo I 216, 229, 235, 236, 237, 238,
 273; II 191, 322, 389

Labienus, *zie* Atius L.

Laco II 283

Laelianus II 357, 450, 451, 480

Laertes I 188

Laetillus II 480

Laetus I 364

Lamia I 114, 306; II 252

Lampridius I 361

Landolphus Sagax I 395

Laniogaisus I 423, 424

Lascivus II 398, 515

Laterculus Veronensis . . . II 534, 535

Latinus, *zie* Postumus (Reg. IV C)

Latinus II 373

Latinus Pacatus Drepanius . I 372, 373

Latronius II 140

Laubasnius II 395

Laucius II 530

Launius II 465

Laurus II 445, 449

Lecao II 414

Lellauc II 388

Lellua III 243

Lentinus II 462

Lentulus I 272, 273, 274, 331

- Navos II 252
 Nebisgastus I 462, 463
 Nebridius II 307
 Nectaridus I 434
 Negrinus II 384
 Nemis II 478
 Neoterius II 311
 Nepelenus II 324
 Nepos . . I 70, 125, 126, 135, 141, 331;
 II 191, 437, 439, 440, 450, 454, 476,
 565
 Nepotianus . . II 360, 361, 367, 368, 544
 Nepotilla II 361
 Nereus II 504
 Nero II 213
 Nero, *zie* Tiberius *en* Claudius (Reg. IV C)
 Nertomarus II 447
 Nertonus II 154
 Nerullinus II 330
 Nerva II 257, 300, 317
 Nestica I 431
 Nevitta I 477
 Nicasius Liberalinius Victor . . II 295
 Nicenis II 379
 Nicetes van Smyrna I 328, 329
 Nicias I 173
 Nicomedes II 523, 554
 Nicolaus van Damascus . . . I 14, 27,
 35, 84—86, 108, 323, 327, 337, 419
 Niger II 293, 357, 413, 462
 Nigrinianus II 539
 Nigrinus II 454, 474
 Nivio II 450
 Nobilis . . II 190, 404, 405, 427, 510, 514
 Noihus (*of* Nothus) II 329
 Noiuis (*of* Notius) II 329
 Nonianus I 165, 285, 345
 Nonius II 541
 Nonnus II 390
 Norbanus II 435
 Novanus II 449
 Novatus II 343
 Novellus II 191
 Numantinus I 170
 Numidicus I 76
 Numisius II 341

 Obsequens . . . I 87, 90, 148, 250, 342,
 448—449
 Oceanus II 297, 349
 Oclatius II 413, 524
 Octavianus, *zie* Augustus (Reg. IV C)
 Octavus II 437
 Octuaneunus II 253
 Odenathus I 399
 Olennius I 273, 274
 Olexus I 529, 530
 Oluper II 414
 Olympiodorus . I 493; III 221—222, 226

 Olympius I 502
 Omivius II 324
 Oppius II 148
 Opsequens II 483
 Optatus . . I 384, 387, 414—415; II 282,
 335, 344, 413, 423, 483, 520
 Orfus II 482
 Origenes I 327
 Orosius I 34, 69, 87, 88, 93, 171,
 269, 287, 288, 290, 291, 294, 297, 299,
 357, 371, 391, 392, 393, 394, 395, 397,
 398, 399, 400, 401, 402, 443, 447, 464—
 474, 490, 503, 505, 522, 526, 527, 531,
 533, 557, 577, 583; II 535; III 221

 Pabecus II 406
 Pacatianus II 499
 Pacatus I 372, 373; II 513
 Pacuvianus II 492
 Paeanius I 394
 Paelignianus II 271
 Paetinus II 513
 Paettusius II 539
 Paezusa II 503
 Pagadunus II 524
 Palladius I 452, 459
 Pallas II 394, 479
 Pamphilus II 407
 Panno II 388
 Pansa II 367
 Papinianus II 270
 Papus (cons. in 243) II 380
 Paratus II 447
 Parmenianus I 414
 Parthenius I 425
 Pastor II 237, 275, 351, 354
 Paterclus II 411
 Paterculus, *zie* Velleius P.
 Paterna II 218, 502, 540, 550
 Paternus . . II 118, 209, 244, 304, 373,
 419, 467, 527, 556
 Paternus (cons. in 233) . . . II 387, 547
 Patroclus II 544
 Patroilus II 509
 Paulinus . . I 182, 183, 206; II 368, 476;
 III 217, 218
 Paulinus, *zie* Pompeius P.
 Paulinus van Nola III 219—220
 Paullina II 401
 Paullinus II 208, 405
 Paulus . . I 212, 214, 268, 301, 303, 305;
 II 191, 467, 497
 Paulus (S.) I 534
 Paulus Warnefridus Diaconus I 394, 395,
 466, 472, 531—534
 Pedilicus II 396
 Pedro I 258, 260; II 281
 Pedro, *zie* Albinovanus Pedro
 Pepuilla (Epponina) I 180

- Marenia II 514
 Marianus II 298
 Marinus . . I 384; II 111, 147, 270, 298,
 349, 370, 418
 Marinus episc. I 387, 415
 Marinus van Tyrus . . I 156, 274, 310
 Maritimus II 510
 Marius, *zie* Reg. IV C
 Maro, *zie* Vergilius Maro
 Martialis . . II 114, 178, 191, 226, 237,
 291, 345, 347, 364, 369, 379, 383, 461,
 531, 538
 Martialis, *zie* Valerius Martialis
 Martialis I 359, 398
 Martinus . . II 191, 267, 320, 372, 483,
 498, 502
 Martinus (S.) . . I 451, 524, 527, 528;
 III 219
 Martius II 381, 460, 519
 Marullus II 272
 Mascollus III 234, 235
 Masgilus II 303, 339
 Massa II 109
 Materna II 109, 373, 556, 576
 Maternus II 481, 487, 501, 558
 Maternus (cons. in 185) . . II 102, 386
 Maternus episc. I 384, 387, 415
 Matrulla II 442
 Maturus II 354
 Matutio II 220
 Maura II 324
 Mauricius . . I 481, 527; II 108, 263, 264
 Mausaeus, *zie* Carausius (Reg. IV C)
 Mavortius II 307
 Maximianus episc. I 388
 Maximila Agnatia II 330
 Maximillus II 514
 Maximinus . . I 436, 477, 479, 507, 508;
 II 308, 566
 Maximus . I 76, 194, 195, 225, 275, 276,
 280, 302, 343, 356, 364, 372, 449, 452,
 455, 508; II 159, 176, 236, 253, 256,
 263, 264, 275, 280, 292, 296, 364, 365,
 374, 404, 408, 438, 441, 446, 481, 502,
 503, 573
 Maximus (cons. in 207) . . II 318, 541
 Maximus (cons. in 223) . . II 270, 386
 Maximus (cons. in 227) . . . II 544
 Maximus (cons. in 232) . . II 305, 385
 Maximus (cons. in 233) . . II 387, 547
 Maximus episc. I 388
 Maximus Planudes I 81
 Mefitus II 493
 Mela, *zie* Pomponius Mela
 Melior II 366, 377, 499
 Melissus II 207
 Memnon I 528
 Memorinus II 270, 370
 Menander II 438, 440, 449
 Mercator II 291
 Mercurialis II 305
 Mercurius II 179
 Merocles I 386, 387
 Merogaisus. I 374, 375, 376
 Merovechus I 531
 Messala I 519
 Messalina I 353
 Messalinianus II 420
 Messalinus I 346
 Messalla . . I 76, 195; II 235, 236, 249,
 346
 Messeanus II 532
 Messor II 532, 542
 Metellus . . . I 76, 125, 135, 136, 170,
 194, 331
 Metrodorus van Scepsis . . I 137, 157,
 307
 Milenis II 460
 Miltiades I 386, 415
 Minicius II 208
 Mirmillo II 523
 Mirus II 514
 Mnester II 366
 Moderator II 191
 Moderatus II 337
 Modestus . . . II 270, 377, 386, 436,
 437, 438, 442, 446, 448, 451, 481
 Modestus, *zie* Apollinaris Sidonius
 Moesicus II 532
 Mogatissa II 442
 Molacus III 239
 Montanus . . . I 211, 224, 225, 246;
 II 290, 514
 Mortalius II 213
 Moschus II 364
 Mottus II 449
 Mucapius II 478
 Mucapor II 437, 478
 Mucasius II 400
 Mucatra II 270, 386
 Mucatrus II 479
 Mucianus II 371, 389
 Mucianus, *zie* Licinius M.
 Mucianus (cons. in 201) . . . II 368
 Muero II 516
 Munatia II 293
 Musa II 448; III 237
 Musanus II 108, 578
 Musicus II 331
 Mutus (?) Admetus (?) . . . II 223,
 225, 330, 575
 Naevio II 148
 Nannenus (*of* Nannienus) . I 435, 525;
 II 313
 Naso . . I 75—78, 251, 260, 269; II 461
 Nasutius episc. I 415
 Natalis II 419; III 238, 449

- Navos II 252
 Nebisgastus I 462, 463
 Nebridius II 307
 Nectaridus I 434
 Negrinus II 384
 Nemis II 478
 Neoterius II 311
 Nepelenus II 324
 Nepos . . . I 70, 125, 126, 135, 141, 331;
 II 191, 437, 439, 440, 450, 454, 476,
 565
 Nepotianus . . II 360, 361, 367, 368, 544
 Nepotilla II 361
 Nereus II 504
 Nero II 213
 Nero, zie Tiberius en Claudius (Reg. IV C)
 Nertomarus II 447
 Nertonus II 154
 Nerullinus II 330
 Nerva II 257, 300, 317
 Nestica I 431
 Nevitta I 477
 Nicasius Liberalinius Victor . . II 295
 Nicenis II 379
 Nicetes van Smyrna . . . I 328, 329
 Nicias I 173
 Nicomedes II 523, 554
 Nicolaus van Damascus . . I 14, 27,
 35, 84—86, 108, 323, 327, 337, 419
 Niger II 293, 357, 413, 462
 Nigrinianus II 539
 Nigrinus II 454, 474
 Nivio II 450
 Nobilis . . II 190, 404, 405, 427, 510, 514
 Noihus (of Nothus) . . . II 329
 Noihs (of Notius) . . . II 329
 Nonianus I 165, 285, 345
 Nonius II 541
 Nonnus II 390
 Norbanus II 435
 Novanus II 449
 Novatus II 343
 Novellus II 191
 Numantinus I 170
 Numidicus I 76
 Numisius II 341
 Obsequens . . . I 87, 90, 148, 250, 342,
 448—449
 Oceanus II 297, 349
 Oclatius II 413, 524
 Octavianus, zie Augustus (Reg. IV C)
 Octavus II 437
 Octuaneunus II 253
 Odenathus I 399
 Olennius I 273, 274
 Olexus I 529, 530
 Oluper II 414
 Olympiodorus . I 493; III 221—222, 226
 Olympius I 502
 Omivius II 324
 Oppius II 148
 Opsequens II 483
 Optatus . . I 384, 387, 414—415; II 282,
 335, 344, 413, 423, 483, 520
 Orfus II 482
 Origenes I 327
 Orosius . . . I 34, 69, 87, 88, 93, 171,
 269, 287, 288, 290, 291, 294, 297, 299,
 357, 371, 391, 392, 393, 394, 395, 397,
 398, 399, 400, 401, 402, 443, 447, 464—
 474, 490, 503, 505, 522, 526, 527, 531,
 533, 557, 577, 583; II 535; III 221
 Pabecus II 406
 Pacatianus II 499
 Pacatus I 372, 373; II 513
 Pacuvianus II 492
 Paeanius I 394
 Paelignianus II 271
 Paetinus II 513
 Paettusius II 539
 Paezusa II 503
 Pagadunus II 524
 Palladius I 452, 459
 Pallas II 394, 479
 Pamphilus II 407
 Panno II 388
 Pansa II 367
 Papinianus II 270
 Papus (cons. in 243) . . . II 380
 Paratus II 447
 Parmenianus I 414
 Parthenius I 425
 Pastor II 237, 275, 351, 354
 Paterclus II 411
 Paterculus, zie Velleius P.
 Paterna II 218, 502, 540, 550
 Paternus . . II 118, 209, 244, 304, 373,
 419, 467, 527, 556
 Paternus (cons. in 233) . . II 387, 547
 Patroclus II 544
 Patroilus II 509
 Paulinus . I 182, 183, 206; II 368, 476;
 III 217, 218
 Paulinus, zie Pompeius P.
 Paulinus van Nola . . . III 219—220
 Paullina II 401
 Paullinus II 208, 405
 Paulus . I 212, 214, 268, 301, 303, 305;
 II 191, 467, 497
 Paulus (S.) I 534
 Paulus Warnefridus Diaconus I 394, 395,
 466, 472, 531—534
 Pedilicus II 396
 Pedro I 258, 260; II 281
 Pedro, zie Albinovanus Pedro
 Pepuilla (Epponina) I 180

- Pegasus II 452
 Peregrinus . II 205, 302, 369, 375, 389,
 420, 421, 429, 512, 519, 555
 Peregrinus (cons. in 244) . . . II 510
 Perpetuus II 302, 383, 546
 Perpetuus (cons. in 237) . . II 459, 545
 Pervia II 557
 Petienus II 301
 Petitor (?) II 300
 Petronius II 191, 311, 454
 Petrus (S.) I 529, 534
 Petrus Patricius (*of* Petrus Magister)
 I 392, 459, 463, 500, 510—511
 Pilemon . . . I 137, 139, 140, 143, 584
 Philetus II 445
 Philippianus II 361, 362
 Philostratus I 328, 329
 Philotaerus II 349
 Phoebus II 521
 Photius I 459
 Phronimus II 116, 455
 Pia II 388, 545
 Picens II 420
 Pieris II 524
 Pietas II 408
 Pintaius II 396
 Piroborus (?) II 300
 Piso I 342, 469; II 269, 417
 Pisonianus II 470
 Pistus II 371
 Pius I 121; II 277, 278, 347
 Placidinus II 387
 Placidius I 477
 Placidus II 267, 328, 369, 506
 Placidus Valentinianus, *zie* Valentinianus
 III (Reg. IV C)
 Plancina I 263
 Plancus, *zie* Munatius P.
 Plato I 15, 148, 172
 Plestharchus II 406
 Plotinus II 360
 Plutarchus I 22, 33, 34, 39, 40, 48, 87, 95,
 101, 172—180, 195, 197, 198, 207, 208,
 214, 236, 251, 286, 287, 299, 300, 323,
 334, 336, 338, 353, 355, 514; II 234,
 458
 Polemius Silvius . . . I 403, 448, 548,
 549, 559, 566, 575—576
 Polianus II 278
 Polibius II 148, 168
 Pollentinus II 536
 Pollio . I 64, 86, 100, 101, 323, 361, 450;
 II 239, 250, 437, 536
 Pollio, *zie* A. Platorius Nepos Licinius P.
 Polybius I 17, 27, 65, 93, 99,
 128, 129, 582
 Polyclitus I 554
 Pompeianus II 366, 367
 Pompeianus (cons. in 231) . . II 271
 Pompeianus (cons. in 241) . . II 483,
 494, 495
 Pompeius II 239, 436
 Pomponianus II 364, 445
 Pontianus II 441
 Posidonius van Rhodus . . . I 14, 17,
 27—29, 34, 57, 64, 65, 69, 85, 94, 95,
 98, 105, 108, 109, 138, 139, 140, 172,
 185, 189, 303, 307, 309, 419
 Postumianus II 278, 378
 Postuminus II 501
 Postumius II 367
 Postumus II 277, 311, 312
 Potens II 292
 Potentina II 575
 Potitus II 408
 Praesens II 293
 Praetextatus II 319, 494
 Prasinus II 82
 Precio II 395, 478
 Priamus I 528, 530
 Prima II 124, 332, 396
 Primanus II 153
 Primianus II 472
 Primigenia II 400
 Primigenius II 411
 Primitius II 163
 Primus . . . II 156, 157, 179, 180, 190,
 191, 372, 375, 410, 447, 450, 455, 467,
 472, 561
 Primus, *zie* Antonius P.
 Priscianus I 583; II 472, 475
 Priscillianus II 545
 Priscillus II 424
 Priscinianus II 545
 Priscus . . . I 242; II 76, 168, 239, 256,
 262, 267, 279, 292, 302, 330, 348, 379,
 381, 408, 450, 451, 452, 454, 499, 503,
 520, 557
 Priscus (cons. in 196) . . . II 544
 Priscus, *zie* Iavolenus P.
 Privata II 232
 Privatus II 232
 Probianus II 309
 Probinus . I 476, 478, 487; II 309, 310,
 432, 551
 Probus . . I 476, 478, 479, 486, 488, 502,
 503, 507, 508, 520; II 76, 191, 308, 309,
 310, 512
 Probus (consul in 371) . . . II 247
 Probus (cons. in 406) . . . III 223
 Probus, *zie* Reg. IV C
 Proclianus II 297
 Proclinus II 512
 Proclus . II 276, 288, 359, 360, 469, 545
 Procopius I 500, 501, 511
 Procula II 235
 Proculeianus II 547
 Proculus . . I 354; II 254, 284, 305, 342,

- 382, 416, 422, 424, 443, 449, 450, 519,
529, 531, 545, 577; III 238
- Proculus Gregorius II 310
- Promotus I 476, 478, 507, 508
- Propinquus . . I 178, 198, 201; II 283,
420, 447
- Prosper Tiro van Aquitanië . . . I 473,
486—487, 488, 531; III 224, 225, 226
- Protagoras I 438
- Protogenes II 418
- Protus II 375, 383
- Provincialis II 405, 463
- Proxsimenia II 559
- Prudens II 462
- Pseudo-Scymnus I 13, 26—27
- Ptolemaeus . . I 92, 126, 140, 155, 156,
186, 194, 248, 250, 259, 274, 310—320,
438, 439, 440, 559, 582; II 522, 535
- Publius II 452
- Pudens . . . II 121, 198, 265, 287, 342,
350, 394, 436, 446, 454, 475
- Puer II 191
- Pullus II 142
- Pupienus, zie M. Clodius P. Maximus
(Reg. IV C)
- Pupula II 477
- Pusinnio II 559
- Pusinus II 220
- Pusio II 335, 336
- Pusua II 555
- Pylades II 234
- Pyrrhus I 270
- Pytheas van Massilia . . I 12, 17—19,
20, 21, 24, 25, 26, 27, 30, 66, 68, 95, 96,
97, 101, 124, 126, 137, 138, 139, 143, 154,
155, 156, 187, 194, 309, 310, 418, 584;
III 217
- Quadratus II 477
- Quadrigarius I 270
- Quadronius II 342
- Quartio II 562
- Quartionus II 562
- Quartus II 103, 368, 561, 578
- Quiethus II 208
- Quietus . II 142, 178, 239, 240, 373, 384,
433, 436, 437, 457, 498, 527, 548, 551
- Quinctianus II 378, 493
- Quinctius II 378
- Quintianus II 548
- Quintilianus . I 303, 164—165; II 191
- Quintinius II 559
- Quintinus II 419
- Quintius II 293
- Quintus II 387, 523, 540; III 243
- Rabutus II 514
- Ramis I 106
- Rasuco II 164
- Ravennas Anonymus . . I 140, 318, 534,
536, 537, 541, 544, 577—583, 585, 586
- Reburrus II 438
- Receptus II 353
- Regilla II 258
- Regillus II 450
- Regina II 545
- Reginus II 327
- Regtugnus II 391
- Regulus II 390, 472
- Reitugenus II 511
- Renatus Profuturus Frigiretus . III 226
- Reptentinus II 353
- Reperius (?) . . . II 223, 224, 532, 575
- Respectus II 191
- Respendial III 226
- Restituta II 387
- Restitutus II 141, 301, 326
- Retecius I 387
- Reticius episc. I 415
- Rigasis II 407
- Rogatus II 343
- Romanus II 142, 414, 506, 510
- Romo II 148
- Romulianus II 311
- Romulus II 454
- Romulus (cons. van 343) . . . I 477
- Rufinus I 478, 480, 452, 453;
II 148, 234, 235, 238, 271, 306, 307,
340, 363, 383, 413, 422, 505
- Rufinus (cons. in 210) II 387
- Rufus . . I 172, 195, 210, 211, 250, 328,
329, 354, 449; II 199, 200, 202, 239,
249, 253, 254, 266, 267, 286, 290, 311,
348, 350, 353, 361, 391, 408, 428, 435,
436, 443, 445, 446, 453, 518; III 233
- Rufus (cons. in 182) II 384
- Rufus, zie Numisius Rufus
- Rufus, zie Verginius R.
- Ruilus II 119
- Ruimus II 401
- Rusticus I 195, 250, 285, 447, 449
- Sabidianus II 424
- Sabina II 291, 371, 471, 528
- Sabinus . I 161, 164, 229, 230, 235, 236,
256, 272, 298, 299, 353, 354, 355;
II 283, 291, 296, 332, 365, 372, 440,
501
- Sabinus, zie Titurius S.
- Sacer II 142
- Sacerdos II 244, 265, 358, 368
- Sacrata I 247
- Sacrovir I 230, 232, 270, 272
- Sacsena II 433
- Saecularis II 141
- Saepio I 194, 195
- Sagrillius II 148
- Salamallianus II 277, 278, 347

Salamas Hermeias Sozomenus, *zie*
 Sozomenus
 Sallustius . . . I 214, 427; II 246, 307
 Salustius . . . I 519
 Salutaris . . . II 288, 352
 Salvator . . . II 484
 Salvianus . . . I 484—485; III 222
 Samalus . . . II 191
 Sammus . . . II 386
 Samorix . . . II 391
 Sanctinus . . . II 512
 Sanctus I 233, 234; II 102, 120, 191, 336,
 386, 578
 Sangibanus . . . I 533
 Sapor . . . I 392
 Sassaius . . . II 397
 Satto . . . II 142, 155
 Saturnalis . . . II 386
 Saturnina . . . II 462
 Saturninus I 112, 114, 280, 346, 385, 554;
 II 75, 235, 251, 252, 273, 280, 293,
 294, 300, 348, 370, 405, 442, 480, 484,
 507, 519, 539, 541, 547, 573; III 239
 Saturninus, *zie* L. Antonius S.
 Saturnus . . . II 461
 Savinus . . . II 464
 Scaripus . . . II 529
 Scaurus . . . I 194, 195
 Scenus . . . II 446
 Scipio . . . I 76, 170, 235, 341, 342
 Scorpionus . . . I 370
 Scribonius . . . I 354; II 254, 512
 Scymnus van Chios . . I 13, 26—27, 94
 Sdebdas . . . II 400
 Secconis . . . II 444
 Secularis . . . II 421
 Secunda . . . II 425, 528
 Secundus . . . II 563
 Secundinia . . . II 293
 Secundinus . . . II 163, 574
 Secundus . . . I 282, 297; II 76, 105, 112,
 142, 191, 227, 246, 308, 327, 330, 334,
 348, 349, 353, 361, 362, 367, 371, 394,
 408, 409, 412, 420, 435, 438, 447, 479,
 502, 512, 528, 537, 577
 Secundus (?) . . . II 223, 224, 226, 532, 575
 Secundus Sallustius . . . II 246
 Securus . . . II 191, 411
 Secus . . . II 512
 Sedavo . . . II 520
 Sedulus . . . II 302
 Segestes . . . I 106, 115, 257, 258, 259, 262,
 305, 306
 Segimerus . . . I 115, 259, 262, 347, 349
 Segimundus . . . I 106, 257
 Seianus . . . I 272
 Sementivus . . . II 445
 Senacio . . . II 191
 Sencudius . . . II 149

Sencudus . . . III 232
 Seneca . . . II 334
 Seneca, *zie* Annaeus S.
 Senecio . . . II 268, 288, 301, 410, 490,
 509; III 233
 Senecio (cons. in 169) . . . II 206
 Sentius . . . II 119
 Seplus . . . II 299, 414
 Septimianus (cons. in 190) . II 361, 368
 Septimina . . . II 529, 530
 Septimius . . . II 318, 319, 362
 Sequester . . . I 558—559
 Seranus . . . II 132
 Serenus . . . II 119, 518
 Sergianus . . . II 520
 Sertorius . . . I 212
 Servanda . . . II 177
 Servandus . . . II 206
 Servatius episc. . . I 384, 385, 388, 389,
 451, 525, 534
 Servatus . . . II 160
 Servilianus . . . II 390
 Servilius . . . II 378
 Servius . . . I 297, 449—450
 Sesithacus . . . I 106, 263, 349
 Settus . . . II 553
 Severa . . . II 332, 349, 390
 Severianus . . . I 433
 Severina . . . II 531, 575
 Severinus . . . I 527, 528; II 386, 499,
 361
 Severus . . . I 428, 429, 436, 483; II 191,
 259, 260, 272, 287, 306, 309, 330, 334,
 344, 347, 367, 372, 376, 387, 438, 440,
 442, 444, 446, 448, 449, 452, 472, 483,
 494, 538, 543, 546, 548, 555, 560
 Severus, *zie* Caecina S.
 Severus, *zie* Didius Iulianus (Reg. IV C)
 Severus, *zie* Macrinus (Reg. IV C)
 Severus, *zie* Severus Alexander (Reg. IV C)
 Sextius . . . II 97, 302, 366
 Sextus . . . III 239
 Sibirius . . . I 477, 480; II 309
 Sidonius . . . II 142
 Siges . . . II 478
 Silanus . . . I 337
 Silanus (cons. II in 188) . . . II 242
 Silanus (cons. in 189) . . . II 381
 Silanus (cons. in 190) . . . II 205
 Silius Italicus, *zie* Tib. Catius S. I.
 Silo . . . II 239, 354, 436
 Silvanus . . . I 423, 424, 472, 576; II 158,
 191, 268, 301, 342, 396, 429, 450, 451,
 452, 454, 574
 Silvanus (of Albanus) . . . I 494
 Silvester . . . II 383
 Silvester I papa . . . I 384
 Silvinus . . . II 435
 Similianus . . . II 189

- Similinius II 431, 433
 Similio II 238, 407, 574
 Similis . . . II 109, 191, 384, 540, 523,
 556, 576
 Simplex . . . II 299, 300, 381, 388, 392,
 414, 415
 Sintius II 245, 368
 Sirius I 525; II 181
 Sisenna II 441, 541
 Sivitus II 495
 Smertuccus II 175
 Socrates I 445
 Socrates scolasticus . . I 394, 406, 410,
 482—483, 497
 Soionis II 445
 Sola II 479
 Solinus . . I 126, 135, 138, 140, 144, 582,
 583, 584, 585
 Sollemnis II 191
 Sospes II 275, 351
 Sospes (?) II 352
 Sotacus I 19, 154, 155
 Sotericus II 455
 Sozomenus I 483—484, 497
 Spartianus I 361
 Spectatus II 512
 Speratus II 436, 445, 555
 Sphorus II 418
 Spiculus II 514
 Spinther I 331
 Spumarus II 448
 Spurina I 192, 281; II 257
 Statianus II 452, 454
 Statius . I 168, 189, 234; II 239, 452, 543
 Statuta II 379
 Stelus (?) II 223, 224, 532, 575
 Stephanus (S.) I 534
 Stephanus van Byzantium . . I 492
 Stilicho . . I 451, 452, 454, 455, 456, 457,
 458, 472, 473, 475, 476, 477, 478, 502,
 508, 526, 527; III 220, 221
 Stilo II 261, 302
 Strabo I 14, 17, 18, 26, 27, 47,
 64, 69, 78, 85, 92, 93—109, 119, 136,
 138, 139, 140, 143, 146, 151, 157, 186,
 190, 255, 259, 263, 265, 269, 271, 277,
 288, 293, 297, 300, 303, 306, 309, 310,
 313, 316, 318, 327, 335, 341, 343, 349,
 418, 425, 492, 497, 508, 521, 526, 527,
 585; III 217
 Stratianus II 362
 Stratonicus II 362
 Strator II 405
 Suandacca II 464
 Suburanus (cons. in 104) . . II 521
 Successa II 191
 Suidas I 459, 461
 Sulinus II 540
 Sulla I 402
 Sulpicius II 509, 529
 Sulpicius Alexander I 525, 527
 Sulpicius Severus . . I 385, 388, 451, 525;
 II 310
 Summus II 191
 Sunno I 525, 526
 Super . . . II 168, 191, 318, 382, 388,
 395, 414, 506, 547, 562, 563
 Superans II 545
 Superior II 500
 Superstis II 481
 Sura II 256, 257, 274, 299, 356
 Surco II 397
 Syagrius II 227, 228, 309
 Sylla II 446
 Symmachus . . . I 435, 445—446; II 402
 Synthrophus III 243
 Syntyche II 523
 Tabula Peutingeriana . . . II 505, 507
 Tabusus II 401
 Tacitus . I 147; II 191, 283, 512, 524, 561
 Tacitus, *zie* Reg. IV C
 Tacitus, *zie* Cornelius T.
 Taticenus II 557
 Tato II 539
 Tauricianus II 500
 Taurus I 350, 351
 Taurus (cons. van 428) . . . I 486, 520;
 III 223, 225
 Tausius I 364
 Terso II 395, 478
 Tertinus II 382
 Tertiolus II 304
 Tertius . . . II 151, 363, 371, 408, 539, 567
 Tertullianus I 325, 326, 327
 Tertullus II 449
 Tertullus (consul in 158) . . . II 417
 Terso (?) II 395
 Tetio II 142
 Teutomus II 435
 Texquisius II 160
 Thaliarchus II 142
 Thallus II 130, 442, 447
 Tharsa II 407
 Themaes II 477
 Thementianus II 477
 Theodoretus I 389
 Theodoricus I 519
 Theodorus I 478, 480; II 311
 Theodosius (comes) . . I 372, 434; III 218
 Theodosius I 477
 Theophanes II 340, 341
 Thero II 160
 Theudotus I 554
 Thiaminus II 232
 Thiasus II 352
 Thorismotus I 488
 Thucydides I 188, 411, 414

- Thumelicus I 106, 259
 Thusnelda I 106, 259
 Tiberianus I 442, 443; II 306
 Tiberina II 362
 Tiberinia Servanda II 177
 Tiberinus II 528
 Tibullus II 249
 Tiburtius II 382
 Tidius II 239, 240, 437
 Timaeus van Tauromenium I 17, 19—22,
 65, 66, 67, 68, 126, 137, 138, 139, 154,
 155, 156, 157
 Timagenes van Alexandrië . I 14, 27, 46,
 64—65, 85, 93, 98, 99, 101, 104, 185,
 303, 419, 424, 425
 Timasius I 476, 478, 507, 508
 Timoclea II 260
 Tiro II 253
 Tiro, zie Prosper Tiro
 Tita II 546
 Titianus I 442, 443, 475, 476, 477,
 479, 480; II 301, 307, 469, 548
 Titiola II 500
 Titius II 235, 236, 324
 Titurius I 287
 Torquatus II 260, 310
 Torquatus (cons. in 124) II 536
 Tossianus II 239, 240, 437
 Traianus I 437
 Trallianus II 406
 Tranquillus, zie Suetonius T.
 Trebonianus, zie Gallus (Reg. IV C)
 Treptus II 141
 Triginta tyranni I 366—369
 Trogus I 64
 Trophimus II 455
 Tubero I 263, 343, 449
 Tuccinus II 543
 Tulicus II 191
 Tupicer II 191
 Turilo II 191
 Turius II 296
 Tutor, zie Iulius T.
 Tutor II 457, 468, 469, 475
 Tuttius II 354
 Tyrannus II 462

 Ueromirus I 106
 Ulfus II 387
 Ulphulas III 223, 224
 Ulpianus I 506; II 361
 Ulpius, zie Traianus (Reg. IV C)
 Unio II 293
 Urbana II 322
 Urbanus II 328, 440, 444, 447, 454
 Urbicus II 192, 259, 293, 330, 346,
 353, 498
 Ursa II 543
 Ursacius II 464
 Ursicinus I 422, 424
 Ursina II 491
 Ursinianus II 491
 Ursinus II 301
 Ursio II 452
 Ursulus II 432
 Ursus II 100, 101, 108, 134, 178,
 500, 501, 578
 Ursus (S.) I 481
 Utilis II 191, 192

 Vaccio II 529
 Vala I 116, 117
 Valens II 353, 358, 361, 390, 446,
 454, 513, 524
 Valens, zie Fabius V.
 Valens Bititralis II 174, 394
 Valentina II 406
 Valentinus I 237, 239, 241, 243, 244;
 II 434, 512; III 241
 Valerianus II 479
 Valerius II 142, 454
 Valerius Maxentius zie Maxentius (Reg.
 IV C)
 Valerius Maximianus, zie Maximianus
 (Reg. IV C)
 Valerius Maximus I 139
 Valgas II 428
 Vallio II 517
 Vanamianus Aprilis II 557
 Vandacea II 464
 Varro I 70, 122, 126, 133, 139, 141,
 155, 194, 270, 271, 274; II 253, 341
 Varus I 179, 180, 450; II 303, 454,
 458, 493
 Varus (cons. in 160) II 261, 262,
 540, 541
 Varus, zie Quintilius V.
 Vassionus II 464
 Vegetus II 562
 Veldes II 461, 526
 Velda (of Velaeda) I 168, 189, 192,
 233, 235, 247, 248, 250, 356
 Vellangus II 528
 Vellaunus II 390
 Velox II 451
 Venusta II 191, 343, 385
 Venustus II 385
 Veranio II 401
 Verausatus II 525
 Verax I 246, 247; II 191, 512,
 515, 520
 Vercingetorix I 62
 Vercondaridubnus I 89
 Verecunda II 442
 Verecundinius II 418
 Verecundus II 130, 192, 327, 393, 418,
 426, 427, 431, 437, 442, 446, 447, 502,
 508, 519

- Verina II 374, 507
 Verinus . . II 192, 234, 235, 516, 518, 533, 556
 Veronius II 552
 Verna II 522
 Verritus I 278
 Verus . . II 161, 189, 213, 240, 241, 261, 314, 372, 376, 384, 387, 406, 411, 418, 444, 450, 482, 523, 532, 533, 538, 543, 547, 548, 551, 552, 574
 Verus, *zie* Lucius Verus (Reg. IV C)
 Vestinus II 148
 Vetranius II 246
 Vettius II 540
 Vettonianus II 445, 446
 Veturius II 435, 489
 Vetus . . . I 70, 141, 278, 279, 280; II 30, 249, 424
 Viator II 399, 473
 Viatorinus II 534
 Vibius Sequester I 558—559
 Vicanus II 192
 Vicarius II 524
 Vicasius II 424
 Victeatus II 192
 Victor I 225, 437, 476, 477, 481; II 104, 110, 134, 179, 180, 190, 191, 192, 213, 220, 255, 284, 295, 299, 303, 304, 339, 369, 371, 372, 384, 385, 386, 387, 429, 440, 446, 447, 462, 473, 501, 515, 522, 528, 577; III 235
 Victor, *zie* Sext. Aurelius Victor
 Victoria sive Vitruvia . . . I 368, 369
 Victorina II 285
 Victorinus . . II 128, 192, 237, 344, 361, 374, 382, 433, 503, 515, 518, 522
 Vietricius (S.) III 219, 220
 Victurinus II 465
 Victurus II 490
 Vihirmas II 98, 506
 Vilicus II 527
 Vincentius I 475, 476, 477, 478, 479, 480, 507, 508
 Vincentius episc. I 389
 Vindex I 178, 196, 198, 199, 202, 205, 216, 230, 232, 237, 238, 298; II 90, 92, 237, 239, 348, 381, 506, 512
 Viperius II 375
 Vipstanus Messalla I 195
 Virilis II 144, 460
 Virus II 513
 Viscus II 329
 Vitalianus II 479
 Vitalis II 140, 142, 179, 192, 243, 374, 381, 385, 398, 419, 438, 442, 447, 473, 479, 493, 508, 512, 544, 562
 Vitellianus II 404, 477
 Vitillus (Civilis) I 159, 161
 Vitulus II 143, 297, 379, 423
 Viventius . I 436, 476, 477, 478, 479, 480
 Vocula, *zie* Dillius V.
 Volcinus II 471
 Volerius II 559
 Volusianus I 384; II 347, 380
 Vonatorix II 391
 Vopiscus I 361
 Vulcatius II 307
 Xenocrates van Ephesus I 155
 Xenophon van Lampsacus II 17, 18, 19, 68, 126, 137, 138, 139, 140, 584
 Xerxes I 84, 293, 294
 Zeno II 336, 450
 Zenobia I 399
 Zoilus II 373
 Zonaras I 113, 291, 329, 350, 366, 368, 371, 392, 400, 494, 496, 514—518
 Zosimus I 365, 368, 370, 371, 392, 394, 398, 400, 406, 408, 412, 424, 430, 431, 432, 459, 460, 461, 463, 493—503, 517, 563; II 248, 311, 505, 534

IVc. KEIZERS EN LEDEN VAN HUN HUIS.

- Aelianus („keizer” van de Bagaudae) I 393, 400, 401, 471
 Agrippina I (gemalin van Germanicus) I 250, 253, 262, 263, 516
 Agrippina II (gemalin van Claudius) I 190, 201, 269, 277, 298
 Amandus („keizer” van de Bagaudae) I 393, 400, 401, 471
 Antonia (gemalin van L. Domitius) . . I 272
 Antonia (gemalin van Drusus) I 82, 293; II 504
 Antoninus Pius (T. Aelius Hadrianus Antoninus Pius. — 138—161) . . . II 240, 260, 261, 264, 281, 299, 303, 314, 357, 358, 365, 376, 383, 410, 441—444, 448, 450, 451, 452, 454, 455, 456, 461, 468, 469, 474, 480, 482, 488, 489; III 236—239
 Arcadius (Flavius Arcadius. — 395—408) I 452, 475—478, 486, 488, 502, 503, 507, 508, 520; II 247, 496; III 223
 Augustus (C. Octavius, na den dood van Caesar in 44 v. Chr.: C. Iulius C.f. Caesar Octavianus, sedert 27 v. Chr.: Imp. Caesar Augustus, overl. 14 o. J.) . . I 65, 69, 71, 73, 74, 76, 78, 84, 85, 89, 90, 91—93, 98, 99, 100, 106, 107, 109, 111—114, 116, 117,

- 119, 133—136, 140, 159, 161, 188, 193, 194, 195, 216, 219, 220, 230, 250, 251, 252, 254, 256, 268, 269, 285, 287—290, 293, 295, 303, 304, 306, 307, 321, 324, 337—342, 344, 345, 350, 351, 359, 361, 390, 396, 397, 447—450, 469, 470, 493, 515, 516, 520, 521, 541, 552, 554, 555, 584; II 231, 232, 249, 250—253, 320, 321, 325, 326, 328, 329, 331, 335, 338, 390, 405, 516, 521; III 217, 233
- Aurelianus (L. Domitius Aurelianus. — 270—275) . . . I 368, 369, 370, 392, 400, 518
- Aureolus (of Auriolus. — 268) . . I 366, 517
- Avidius Cassius (L. Avidius Cassius. — 175) I 364; II 299.
- Avitus (*waarschijnlijk* Eparchius Avitus. — 455—456) I 489, 490, 491; II 312; III 227
- Bonusus („keizer” te Keulen) . . I 371, 393, 400, 448
- Caesar (C. Iulius Caesar — overl. 15 Maart 44 v. Chr.) . . . I 27, 32, 33—63, 64, 68, 72, 86, 87, 88, 90, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 106, 110, 111, 130, 131, 132, 140, 144, 166, 173, 174, 175, 176, 186, 188, 190, 194, 195, 215, 229, 230, 265, 269, 274, 276, 285, 286, 287, 288, 300, 303, 304, 306, 313, 316, 321, 322, 323, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 361, 395, 396, 403, 425, 426, 427, 464, 465, 466, 467, 468, 512, 514, 532, 533, 554, 557, 561; II 233, 248, 252, 253, 321, 338, 339, 508, 521, 525, 526, 527, 529, 530
- Caracalla (Marcus Aurelius Antoninus. — 211—217) . . . I 357, 358, 359, 361, 506, 509, 534; II 197, 199, 202, 221, 229, 242, 243, 265, 266, 267, 277, 281, 295, 297, 301, 302, 355, 362, 363, 403, 417, 486, 488, 490, 509, 523, 543, 544, 546
- Carausius (keizer in Britannië. — 286—293) I 375, 378, 381, 393, 400, 401, 471, 505; II 529, 530
- Carinus (Marcus Aurelius Carinus. — 282—285) I 361, 371, 381, 393, 401
- Carus (Marcus Aurelius Carus. — 282—283) I 372
- Claudius (Tib. Claudius Nero. — 41—54) I 89, 91, 110, 121—122, 127, 129, 165, 182, 185, 190, 195, 198, 201, 250, 253, 255, 263, 275, 276, 277, 278, 282, 285, 296—298, 300, 301, 307, 342, 353, 391, 397, 449; II 232, 233, 323, 325, 328, 329, 335, 336, 337, 392, 503, 513, 572; III 233
- Claudius II Gothicus (M. Aurelius Claudius. — 268—270) II 365, 398, 399, 459
- Clodius Albinus (D. Clodius Septimius Albinus. — 193—195) II 263, 290, 297, 319, 362
- Commodus (M. Aurelius Commodus Antoninus. — 180—192) . . II 242, 286, 287, 288, 290, 291, 360, 361, 368
- Constans (Flavius Constans. — 337—350) I 384, 405, 409, 410, 414, 423, 442, 477, 479, 483, 487, 496, 519, 520; II 246, 307
- Constantinus I (Flavius Valerius Constantinus. — 306—337) I 361, 372, 373—376, 382, 384, 385, 386, 387, 394, 401, 403, 410, 415, 424, 430, 474, 475, 493, 495, 496, 505, 562, 576; II 245, 306; III 219
- Constantinus II (Flavius Claudius Constantinus. — 337—340) I 372, 409, 496, 576; III 306
- Constantinus III (Flavius Claudius Constantinus. — 407—411) . . I 502, 503; II 311; III 223, 224, 226
- Constantinus Porphyrogenitus (keizer te Constantinopel. — 912—959) . . . I 459
- Constantius I (M. Flavius Valerius Constantius Chlorus. — 293—306) . . I 366, 372, 374, 375, 376—379, 381, 382, 387, 402, 405, 430; II 245, 305, 313; III 218
- Constantius II (Flavius Iulius Constantius. — 337—361) I 384, 388, 389, 390, 394, 402, 404, 405, 406, 407, 410, 423, 424, 432, 433, 443, 472, 476, 482, 483, 487, 496, 497, 576; II 246, 307
- Constantius III (echtgenoot van Galla Placidia. — 421) III 223, 224
- Constantius Caesar (zoon van Carausius) II 530
- Crispus (Flavius Iulius Crispus Caesar. — 317—326) II 306
- Decentius (broeder van Magnentius) . I 432, 576
- Decentius (351—353) II 501
- Didius Iulianus (M. Didius Severus Iulianus. — 193) I 365; II 108, 128, 150, 215, 263, 275; III 230
- Diocletianus (C. Valerius Aurelius Diocletianus. — 284—305) . . I 361, 372, 379, 381, 383, 393, 400, 401, 402, 405, 471, 480, 493, 495, 505, 534, 548; II 245, 281, 305
- Domitianus (81—96) . . . I 158, 160, 161, 166, 167, 168, 169, 170, 181, 195, 196, 236, 238, 241, 243, 244, 284, 285, 301, 329, 345, 346, 356; II 236, 239, 273, 274, 280, 337, 340, 342, 352, 353, 354, 356, 404, 409, 411, 413, 418, 419, 436, 445, 446, 461
- Drusus (Nero Claudius Drusus) . . I 73, 76, 78, 83, 86, 87, 89, 90, 91, 92, 93, 100, 105, 106, 107, 110, 111, 114, 121, 122, 128, 129, 135, 140, 142, 148, 165, 186, 192, 193, 194, 195, 201, 246, 250, 251, 253, 254, 255, 259, 260, 264, 265, 268, 269, 273, 274, 278, 282, 283, 290, 293, 296, 297, 304, 306, 317, 319, 342, 343, 344, 396, 449, 450, 454, 456, 469, 470, 514, 515, 519, 520; II 231, 232, 233, 251, 335, 402, 486, 504, 508, 572; III 233

- Drusus II (zoon van Tiberius: Drusus Iulius Caesar) . I 251, 252, 257, 268; II 253, 325
 Drusus III (zoon van Germanicus) . I 269
- Elagabalus (Marcus Aurelius Antoninus. — 218—222) . . . I 361; II 173, 244, 355, 362, 363, 511
 Eugenius (Flavius Eugenius. — 392—394) II 247, 248
- Fausta (dochter van Maximianus) . I 372
 Flavia Tatiana (gemalin van Pertinax) II 297
 Florianus (M. Annius Florianus. — 276) I 400
- Gaius Caesar (Caligula. — 37—41) . I 129, 132, 161, 162, 163, 164, 182, 195, 213, 215, 262, 263, 269, 285, 293—296, 299, 352, 353, 391, 470, 516; II 232, 322, 323, 325, 328, 333, 351
 Gaius Caesar (adoptiefzoon van Augustus) I 109
 Galba (Servius Sulpicius Galba. — 68—69) I 172, 177, 178, 181, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 212, 230, 232, 244, 298, 299, 300, 353, 355, 397, 470; II 340, 415
 Gallienus (P. Licinius Egnatius Gallienus. — 253—268) . . . I 366, 367, 368, 391, 392, 398, 399, 442, 443, 473, 493, 494, 510, 511, 516, 517, 549
 Gallienus II (zoon van Gallienus I) . I 367, 516, 517
 Gallus (C. Vibius Trebonianus Gallus. — 251—253) II 371
 Gallus (Flavius Claudius Constantius Gallus, broeder van Iulianus) . . I 402, 472, 576
 Germanicus (Iulius Caesar, zoon van Drusus) I 76, 78, 79, 83, 84, 106, 107, 119, 120, 121, 129, 135, 140, 156, 157, 186, 190, 193, 194, 195, 201, 250—270, 272, 279, 280, 292, 293, 295, 350, 351, 450, 470, 515, 516; II 252, 253, 280, 325, 326, 328, 331
 Geta (P. Septimius Geta. — 211—212) II 199, 221, 229, 243, 265, 266, 277, 297, 302, 362, 417, 490, 509, 544, 546, 571
 Gordianus III (M. Antonius Gordianus. — 238—244) I 358, 369; II 264, 278, 319, 368, 386, 483, 494, 495, 530, 531, 560
 Gratianus (Flavius Gratianus. — 375—383) I 419, 420, 421, 445, 476, 477, 478, 502, 503, 507, 508; II 247, 308, 309, 310
- Hadrianus (P. Aelius Hadrianus. — 117—138) I 127, 283, 285, 303, 307, 320, 357, 359, 361, 362—363, 385, 415, 447, 448, 507; II 258, 259, 260, 275, 290, 339, 340, 341, 343, 346, 352, 356, 364, 369, 380, 412, 439, 440, 441, 443, 444, 448—455, 458, 462, 470, 473, 480, 482, 487, 488, 492, 494, 520, 541; III 238
- Helena (zuster van Constantius II, gemalin van Iulianus) I 482, 497
 Helianus, *zie* Aelianus
 Heliogabalus, *zie* Elagabalus
 Herculius, *zie* Maximianus
 Honorius (Flavius Honorius. — 395—423) I 452, 453, 454, 455, 473, 475, 476, 477, 478, 479, 502, 503, 507, 508, 549; II 311, 312, 496; III 223
- Iovianus (363—364) I 402, 500, 501
 Iovinus (keizer in Gallië. — 412—413) I 476, 478, 479; III 221, 222, 226
 Iulia (dochter van Caesar, gemalin van Pompeius) I 174
 Iulia Augusta, *zie* Livia
 Iulia Domna (gemalin van Septimius Severus) II 355
 Iulia Mamaea (of Mammea, moeder van Severus Alexander) . II 304, 355, 475, 492
 Iulianus (Flavius Claudius Iulianus. — 361—363) I 361, 372, 379, 390, 394, 402, 403—414, 422, 423, 424, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 459, 460, 461, 463, 472, 477, 482, 483, 484, 493, 497, 498, 499, 500, 501, 503, 510, 518; II 307, 308
 Iulius Constantius (broeder van Constantinus I, vader van Iulianus) . . I 394, 403, 424
 Iustinianus (527—565) . . . I 506, 507, 509, 511, 512, 521, 531
- Laelianus (C. Ulpius Cornelius Laelianus, keizer aan den Rijn. — 268) I 366, 367, 368, 391, 398, 399, 504, 518
 Licinius (Licinianus Licinius. — 308—325) I 415
 Livia (Livia Drusilla, echtgenoot van Augustus, later Iulia Augusta) . I 77, 128, 345, 448, 515
 Lollianus, *zie* Laelianus
 Lucius Aelius (Caesar) II 343, 344
 Lucius Verus (L. Aurelius Verus. — 161—169) II 129, 216, 241, 281, 286, 287, 294, 339, 358, 359, 373, 374, 444, 560; III 236, 239
- Macrinus (M. Opellius Severus Macrinus. — 217—218) II 268, 269, 544
 Magnus Magnentius (350—353) I 405, 406, 410, 430, 448, 482, 483, 484, 576; II 246
 Maiorianus (Iulius Valerius Maiorianus. — 457—461) III 225, 227
 Marcianus (450—457) I 488
 Marcus Antonius (de triumvir, gehuwd met Octavia, de zuster van Augustus. — overl. 30 v. Chr.) I 31, 32, 86, 177, 272, 289, 298, 323, 324, 337, 338, 339, 396, 554; II 249
 Marcus Aurelius (M. Aurelius Antoninus. — 161—180) I 358, 364, 365; II 216, 241, 242, 261, 264, 276, 281, 286, 287, 288,

- 290, 294, 298, 299, 303, 317, 319, 358, 359, 366, 373, 376, 410, 444, 488, 508, 571; III 236, 237, 239
- Maria (gemalin van Honorius) . . . I 452, 454, 455
- Marius (M. Aurelius Marius. — 268) I 367, 368, 398, 399, 504, 518
- Maxentius (M. Aurelius Valerius Maxentius, zoon van Maximianus Herculus. — 306—312) . . . I 382, 401, 402; III 219
- Maximianus (M. Aurelius Valerius Maximianus. — 285—305) . . . I 372, 376, 378, 379, 380, 381, 393, 400, 401, 402, 405, 442, 443, 471, 480, 481, 505, 527; II 245; III 218, 219
- Maximinus Thrax (C. Iulius Verus Maximinus. — 235—238) . . . I 360, 365; II 295, 459
- Maximus (Petronius Maximus. — 455) I 490, 491
- Maximus (M. Clodius Pupienus Maximus. — 238) . . . II 295, 459
- Maximus (Magnus Clemens Maximus. — 383—388) . . . I 525, 527
- Nepotianus (keizer te Rome. — 350) . I 576
- Nero (Claudius Caesar. — 54—68) . . I 130, 138, 181, 195, 197, 199, 202, 205, 206, 208, 209, 212, 250, 277, 278, 280, 285, 298, 354, 397, 418; II 233, 280, 324, 335, 337, 338, 392, 415, 513, 514, 521, 553
- Nero Iulius Caesar (zoon van Germanicus) I 83, 269; II 504, 532
- Nerva (M. Cocceius Nerva. — 96—98) I 328, 329, 356, 361, 422, 490; II 273, 274, 280, 340, 343, 380, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 461, 470, 488, 494
- Numerianus (zoon van Carus) . I 361, 371
- Octavia (zuster van Augustus) . . . I 272
- Olybrius (472) . . . I 476, 477, 478
- Otho (M. Salvius Otho. — 69) . I 172, 179, 195, 196, 198, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 229, 230, 299, 397, 400; II 234, 415
- Pertinax (P. Helvius Pertinax. — 193) I 364; II 296, 404
- Pescennius Niger (C. Pescennius Niger. — 193—194) . . . II 290, 319
- Philippus Arabs (M. Iulius Philippus. — 244—249) . . . II 418
- Piso (L. Calpurnius Piso Licinianus, adoptiefzoon van Galba) . . . I 470
- Postumus (M. Cassianus Latinus Postumus. — 258—268) . . . I 365, 367, 368, 370, 391, 392, 398, 399, 471, 494, 504, 510, 511, 516, 517, 518, 550; II 245, 272, 535; III 235
- Probus (M. Aurelius Probus. — 270—282) I 370—371, 378, 381, 392, 393, 400, 408, 442, 443, 448, 471, 494, 495, 518, 519, 520
- Proculus („keizer” te Keulen) . I 371, 393, 400, 448
- Sabinia Tranquillina (Furia Sabinia Tranquillina, gemalin van Gordianus III) II 319, 368
- Saloninus (P. Licinius Cornelius Saloninus, zoon van Gallienus) . . . I 366, 367, 391, 494, 517
- Saturninus (279—280) . . . I 392, 393, 400
- Septimius Severus (L. Septimius Severus. — 193—211) . . . I 506; II 197, 199, 202, 221, 242, 243, 264, 265, 266, 277, 281, 295, 297, 318, 355, 362, 363, 367, 404, 463, 486, 488, 490
- Severus Alexander (M. Aurelius Severus Alexander. — 222—235) . . . I 361, 365; II 269, 271, 292, 294, 295, 304, 347, 355, 363, 371, 385, 474, 475, 492, 527, 548; III 229, 230, 235
- Tacitus (M. Claudius Tacitus. — 275—276) I 400
- Tetricus (C. Esuvius Tetricus. — 270—274) I 367, 368, 369, 370, 392, 398, 399, 400, 504, 518
- Theodosius I (379—395) . . I 361, 372, 373, 390, 446, 459, 472, 474, 476, 478, 493, 507, 508; II 247; III 218
- Theodosius II (402—405) . . . I 475, 478, 479, 483, 502, 503, 552, 584, 585; II 312; III 223, 225
- Tiberius (Tib. Claudius Nero, later Tib. Iulius Caesar. — 14—37). . . . I 77, 78, 80, 84, 90, 91, 92, 93, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 117, 118, 119, 129, 135, 140, 142, 181, 186, 190, 193, 194, 195, 201, 232, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 262, 264, 265, 268, 269, 270, 271, 273, 277, 279, 280, 285, 288, 290—293, 342, 344, 345, 346, 348, 350, 351, 396, 442, 443, 447, 469, 470, 515, 516, 519, 520; II 250, 251, 252, 253, 317, 322, 323, 325, 328, 329, 331, 401, 513
- Tiberius Germanicus (Claudius?) . . II 504
- Titus (T. Flavius Vespasianus. — 79—81) I 132, 158, 301; II 236, 273, 352, 403, 420, 436, 445
- Traianus (M. Ulpius Traianus. — 98—117) I 171, 185, 194, 271, 281, 282, 283, 303, 329, 345, 346, 356, 357, 363, 372, 397, 398, 442, 443, 447, 456, 470, 489, 490; II 113, 197, 240, 273, 274, 275, 280, 339, 340, 341, 343, 346, 347, 356, 357, 375, 380, 383, 403, 409, 412, 418, 421, 437—444, 446—455, 461, 470, 471, 488, 494, 572; III 234, 237, 238
- Trebonianus Gallus, zie Gallus

Valens (Flavius Valens. — 364—378) . I 394, 422, 436, 437, 445, 476, 477, 478, 507, 508, 519; II 247	221, 224, 225, 227, 228, 231, 237, 241, 249, 282, 300, 301, 397; II 236, 238, 239, 256, 273, 274, 275, 323, 325, 337, 338, 342, 346, 347, 352, 390, 395, 399, 400, 408, 412, 416, 419, 426, 435, 436, 445, 446, 452, 453, 458, 489
Valentinianus I (Flavius Valentinianus. — 364—375) . . . I 373, 419, 434, 435, 436, 437, 445, 446, 472, 476, 477, 478, 500, 501, 507, 508, 519, 521, 522; II 246, 247	Victor (zoon van Maximus) I 525
Valentinianus II (375—392) I 474, 476, 477, 502, 507, 508; II 248, 310, 311	Victorinus (M. Plavonius Victorinus. — 268—270) I 366, 367, 368, 398, 399, 504, 518
Valentinianus III (Placidus Valentinianus. — 423—455) I 474, 486, 491; II 312; III 223, 225	Vipsania (gemalin van Tiberius) . . . I 251
Valerianus I (P. Licinius Valerianus. — 253—260) . . . I 361, 366, 367, 398, 474, 493, 494, 511, 516, 517	Vitellius (A. Vitellius. — 69) . . . I 172, 177, 178, 179, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 216, 217, 219, 221, 224, 227, 228, 229, 230, 231, 237, 249, 263, 276, 299, 300, 355, 397, 470; II 234, 254, 322, 325, 328, 335, 337, 338, 397, 399, 415, 458
Valerianus II (P. Licinius Cornelius Valerianus. — 261—268) I 399, 494	Volusianus (Gallus Volusianus, zoon van Gallus. — 251—253) II 371
Vespasianus (T. Flavius Vespasianus. — 69—79) I 132, 147, 158, 159, 160, 182, 189, 196, 209, 210, 211, 213, 216, 219, 220,	

IVD. NAMEN VAN POTTENBAKKERS GESTEMPELD OP AARDEWERK

Abilus II 181	Ammius II 181, 210
Abitus II 181	Amonus II 181
Abudus II 143	Anaillus II 181
Acastus II 180	Andegenus II 210
Acastus Rasini II 143	Andervus II 147
Acceptus II 210	Anexia II 181
Acsatus II 180	Anisatus II 143, 181, 210
Acurio II 181	Anius II 181
Acutus II 143, 181	Annianus II 181
Adiutor II 80, 181	Annios II 169, 181
Aelianus II 181	Annius II 143
T. Aelius Sirius II 181	C. Annius II 180
Aemilius II 181	Sex. Annius II 180
Aestivus II 76, 80	Anteros II 180
Sex. Afer II 180	M. Antonius II 180
Afer II 181	Anunus II 181
Agedillus II 181	Aper II 143, 181
Agilis II 141	Apolinaris II 181
Aiecoidus II 210	Aprilis II 181
Alatus II 181	Apronius II 181
Albanus II 181, 187	Aquitanus II 119, 143, 181
Albillus II 166, 181	Aqutus II 181
Albinus . . . II 86, 143, 166, 172, 181, 210	Arantedus II 147
Albucianus II 210	Ardacus II 119, 143, 181
Albulus II 181	Aro II 181
Albus II 143, 181, 210	Artius II 181
Q. Alpinus II 181	Arvernicius II 143, 181, 210
Alus II 181	Arvernus II 181
Amabilis II 82, 86, 143, 181, 210	Assius II 210
Amandus II 86, 143, 181	Ata II 143
Amarius II 181	Ateius II 143
Amarnus II 181	Cn. Ateius II 94, 180, 181, 223
Ambitoutus II 181	Atepomarus II 181
Amianus II 166	Ater II 182

Atilius	II 182	Blaesus	II 182
Atimetus	II 118, 141, 178, 200	Blaius	II 182
Attianus	II 182, 210	Bodus	II 79
Atticus	II 143, 182	Bollus	II 182
Attilus	II 141, 178	Bonoxus	II 80, 182, 201
Attius	II 178, 181	Borilus	II 86, 144, 182
Atto	II 143	Borius	II 144, 182, 210
Attusa	II 141	Boudilus	II 110, 166, 182, 210, 218, 228
Aucella	II 210	Boudus	II 87, 92, 94, 107, 144, 182, 210
Aucirix Avoti	II 141	Bracdillus	II 144
Audacus	II 182	Brariatus	II 80, 84, 143, 210
C. Aufustus Celadus	II 180	L. Brinnius	II 180
Augelia	II 210	Bucca	II 178
Augustus	II 210	Buccatus	II 182, 210, 227
Aulus	II 182	Buccius	II 144, 169, 182
Aunedus	II 166	Buccus	II 82, 87, 182, 210
Aunus	II 210	Bucianus	II 210
Auratus	II 182	Butrio	II 146, 189
Aurelius	II 182	Butrius	II 182
Auritus	II 182		
Auster	II 143, 189	Cabiatus	II 182
Austerinus	II 169	Cabrillus	II 141
Ava	II 182	Cabuca	II 182
Avetedo	II 91, 210	Cabuctus	II 182
Avetus	II 182	Cacunius	II 210
Avilus	II 180	Cadcatis	II 144
A. Avilus	II 180	L. Caecilius Saecularis	II 141
Avitus	II 165, 182, 210	Cailvus	II 182
Axanticus	II 210	Caius	II 80, 91, 94, 182
		Calava	II 182
Balbus	II 182, 184	Caletinus	II 210
Bassienus	II 182	Calus	II 182
Bassinus	II 182	Calvinus	II 144, 182
Bassus	II 94, 119, 143, 182	Calvus	II 78, 86, 90, 144, 166, 180, 182
Batavos	II 178	Cambo	II 189
Belatullus	II 210	Camius	II 182
Beliniceus	II 143, 166, 182	Campilius	II 141
Bellicus	II 182	Canavus	II 182
Bellus	II 210	Canicos	II 144
Belsa	II 182, 210	Cantius	II 182
Benio	II 182	Capito	II 106, 141, 182, 195
Bequronius	II 182	Capitolinus	II 182, 210
Bica	II 182, 210	Capnus	II 182
Biga	II 143, 182, 210	Caprasius	II 79, 167, 182, 210
Bilicatus	II 143, 182, 210	Carantus	II 144, 182
Bilicus	II 182	Caranus	II 144
Billicuronius	II 182	Caratus	II 167
Billicuso	II 182	Carbo	II 182
Bio	II 143, 182	Carillius	II 182
Biracatus	II 182	Carillus	II 144
Birrantus	II 182	Carinus	II 182, 210
Bisenesus	II 166	Carisso Rituscia	II 144
Bissunius	II 143, 182	Carpus	II 82
Bitos	II 143	Carus	II 144, 167, 182
Bitucanus	II 144	Cassius	II 77, 90, 144, 167, 182, 210
Bituitus	II 182	Castus	II 182
Bituollus	II 144, 182	Catelto	II 182
Biturix	II 144, 182	Cato	II 182
Bitus	II 182	Cattio	II 182

Catullus II 182
 Catulus II 182
 Catus . . . II 82, 86, 144, 167, 182, 210
 Caupius II 144, 182, 210
 Caurucatus II 180
 Ceccus II 182
 Celadus II 144, 180, 182
 Celer II 180, 183
 Celsinus II 144, 183, 210
 Celsius II 144
 Celsus II 144, 182, 183, 185
 Cennatus II 119, 183
 Censor II 86, 183, 189, 210, 213
 Censorinus II 144, 183, 210
 Cerialis II 90, 144, 183, 210, 228
 Cermanus II 182
 Certus II 183
 Cessus II 183
 Cicetus II 183
 Cigemma II 183
 Cillutius II 183, 210
 Cinonus II 144, 183
 Cintucnatus II 107, 167, 183, 210
 Cintussa II 144, 183
 Ciriuna II 96, 183, 210
 Cirratus II 183
 Cirrus II 144, 183, 210
 Citurus II 183
 Clarus II 180
 Clemens II 102, 144, 183, 210
 Cobnertus II 210
 Cocirus II 183
 Cocurus II 183
 Cocus II 183
 Coelus II 143, 182, 183
 Coius II 183
 Cominius II 183
 Comisillus II 210
 Comitialis . . . II 183, 189, 210, 213, 228
 Communis . . . II 101, 118, 141, 165, 178
 Comus II 210
 Conatius II 210
 Condarillus II 89, 183
 Coriso II 144, 183, 210
 Cornelius II 180, 183, 220
 Cosillus II 183
 Cosminus II 144, 210
 Cosous II 144
 Cospius Urapus II 183
 Cossirus II 210
 Costius II 183
 Cosus Rufi II 144, 183
 Cosus Rufini II 144, 183
 L. Cosus Virilis II 144, 183
 Coton II 183
 Cotto II 183
 Cotunis II 183
 Cracisa II 183
 Cracuna II 210

Craecus II 183
 Crassiacus II 210
 Crea II 167
 Cresces II 101
 Crestio II 86, 183
 M. Crestio II 146
 Crestus II 144, 172, 180, 183
 Criciro II 84, 144, 183, 210
 Crispinus II 180
 Crisprus II 183
 Crispus II 87, 143, 144
 Crucia II 183
 Crucuro II 183
 Crummus II 110, 183, 210
 Cuadus II 183
 Cudus II 183
 Cunissa II 88
 Cupitus II 144, 167, 183, 210
 L. Cuppius II 76

 Daccudus II 210
 Dagomarus II 144, 183
 Damonus II 183
 Daribitus II 183
 Darra II 144, 183
 Datius II 167, 183, 210
 Decmus II 183, 210
 Decuminus II 183
 Deomartus II 210
 Dexter II 211, 213
 Dignus II 211
 Diocarus II 183
 Diocensis II 183
 Diogenes II 211
 Diomedes II 180
 Dioratus II 183
 Disetus II 144, 183, 201, 211
 Divicatus II 183
 Divicus II 144, 169, 211
 Doccalius II 144, 167, 183
 Domitianus II 223
 Domitus II 183, 210
 Donatus II 80, 144, 183
 Donnaucus II 144, 183
 Dontio II 144, 183
 Drappus II 183, 211
 Draucus II 144, 183
 Dridocius II 144
 Drusus II 146
 Dubitatus II 183
 Duppius II 144

 Ebenius II 183
 Ellenius II 96, 183, 211
 Epapra II 180
 Epidius II 180
 Epitynchanus II 180
 Ericus II 144, 183
 Eros II 180

Errimus II 183
 Eucarpus II 95, 101, 141, 178
 Euhodus II 180
 Euriales II 180
 Eurialus II 141
 Evans II 183
 Exobinius II 183
 Exsingius II 183
 Externalis II 211

Fabus II 183
 Faustus II 180
 Felicio II 183
 Felix II 144, 183, 211
 Festus . . . II 86, 141, 144, 183, 211, 219
 Fidelio II 183
 Firmanus II 211
 Firmo II 184
 Firmus II 183, 228
 Fisus II 182
 Flavius Germanus . . . II 107, 144, 184
 Florens II 76
 Florentinus II 184
 Florus II 180
 Formosus II 184
 Fortis . . . II 80, 96, 101, 118, 141, 178
 Fortunatus II 144, 184, 196, 211
 Frontinus II 76, 144, 184
 Fronto II 144, 168, 184
 Fuscus II 84, 144, 167, 184

Gabrillus II 144, 184, 211
 Gabrus II 82, 184, 211
 Gaius II 80, 87, 144, 184, 211
 Gallicanus II 144, 184
 Gallinus II 184
 Gallus II 184
 Gatus II 144, 184, 211
 Gemellus II 211
 Geminus II 91, 144, 184, 211
 Gemma II 184
 Genialis II 85, 184
 Genitor II 184
 Genius II 184
 Gentilus II 184
 Germanus . . . II 80, 144, 172, 184, 189
 Giamatus II 90, 144, 167, 184, 211
 Giamillus II 184
 Giamissa II 211
 Gondus II 144
 Graecus II 82, 184, 211
 Granus II 184
 Gratus II 184

Habilis II 184
 Habitus II 184
 Herma II 180
 Hilarus II 143, 180

Iabus II 144, 184
 Ianinus II 184
 Ianuarius II 101, 144, 184
 Ianus II 213
 Iaso II 184
 Iassus II 144, 211
 Iaximus II 211
 Ibertus II 144, 184
 L. Iegidius Calvus II 180
 Illos II 184
 Ingenuus II 184, 211
 Ioenalis II 184
 Iovianus II 167
 Iovius II 184
 Iriunacus II 184
 Iucundus II 86, 144, 184, 211
 Iulianus II 184, 211
 Iuliceus II 184
 Iulius II 91, 145, 184, 185, 211
 Q. Iulius Habilis II 184
 Sex. Iulius Iucundus II 184
 C. Iulius Primus II 180
 C. Iulius Vasilus II 184
 Iullinus II 184
 Iullus II 184
 Iunianus II 144, 211
 Iunius II 82, 184
 C. Iunius Alexius II 141
 Iustinus II 184
 Iustus II 144, 184, 211
 Iuvenalis II 184
 Iuvenis II 96, 184, 211, 229

Labeo II 184
 Labio II 184
 Lartius II 144, 184
 Lascus II 184
 Latinus II 86, 144, 184, 211
 Lauratus II 184
 Laurio II 184
 Legitimus II 184
 Lentiscus II 184
 Lentulus II 97, 184, 211
 Lentus II 184
 Leo II 184, 211
 Libertus II 184
 Licia II 184
 Licinianus II 144, 184
 Licinus II 184
 Lienus II 184
 Likias II 189
 Lillus II 184
 Lillutius II 184, 211
 Lipuca II 184
 Littera II 144, 184
 Logirinus II 144, 184
 Lossa II 144, 184, 211
 Lucanus II 110, 184
 Luceius II 184, 211

Lucilius II 144
 Lucilius Epicardus II 141
 Lucinus II 211
 Lucius II 141, 144, 184, 211
 Lugetus II 144, 184, 211
 Lupercus II 184
 Luppa II 144, 185
 Lupus II 144, 185
 Lusa II 185, 211

 Mabijs II 185
 Maccarius II 76, 144, 185
 Macco II 82
 Macconius II 144, 168, 185, 211
 Macer II 185
 Macnous II 185
 Macrinus II 144, 172, 185, 211
 Macro II 185
 Magnus II 145, 185
 Mahes II 180
 Maianus II 145, 185
 Mainina II 211
 Mainus II 185
 Maior II 211
 Mando II 185
 Manduilus II 145, 185
 Mansuetus II 185
 Manus II 185
 Marcellinus II 167, 186, 211
 Marcellus II 145, 185, 211
 Marcianus II 211
 Marcus II 143, 145, 180, 185
 Marillus II 185
 Marinus II 185, 211
 Marosus II 185
 Marsus II 145, 185
 Martialis II 78, 91, 107,
 145, 167, 185, 211
 Martinus II 185
 Martius II 141, 167, 178
 Masa II 185
 Mascalus II 211
 Masclinus II 145, 185
 Masclus II 145, 185
 Masculus II 94, 95, 167, 185, 189
 Masso II 82
 Mastra II 211
 Materninus II 211
 Maternus II 185
 Mattatus II 185
 Matuacus II 211
 Matugenus II 185
 Maximinus II 211
 Maximos II 211
 Mecco II 211
 Medetus II 145
 Mediatus II 211
 Medius II 86, 94, 145
 Melainus II 185

Melanius II 211
 Melausus II 145, 185
 Melissus II 185, 211, 218
 Melisus II 79
 Meluro II 185, 211
 Melus II 185
 Memor II 145, 167, 185, 211
 Menda II 211
 Mercator II 145, 167, 169, 185, 189, 211
 Methiatus II 145, 185, 211
 Methillus II 185
 Methirius II 185
 Meththicus II 185, 211
 Meththullus II 185
 Mettus II 185, 195, 211
 Mevus II 80
 Miccio II 94, 145, 185, 211
 Miccius II 185
 Micus II 185
 Minius II 211
 Minor II 211
 Minuso II 185, 201
 Minutus II 165, 211
 Modestus II 145, 185, 189, 211
 Moma II 211
 Mommo II 86, 145, 167, 185
 Monicus II 185
 Montanus II 82, 145, 167, 185, 211
 Moricus II 185, 211
 Morinus II 145, 185
 Moscus II 185, 211
 Mottus II 211
 Motucus II 145, 211
 Moxsius II 145, 185, 211
 L. Munatius Treptus II 141
 Muranus II 185

 Naevius II 180
 Namanto II 185
 Namus II 185
 Nassio II 185
 Nasso II 86, 91, 94, 145, 185, 211
 Natalis II 211
 Nequires II 185
 Nerrus II 185
 Nerus II 178
 Nestor II 185
 Nicephorus II 145, 185
 Nicio II 185
 Niger II 145, 186, 211
 Nistus II 211
 Notus II 186

 Oceanus II 180
 Ocellus II 186
 Ociso II 84, 86, 145, 167, 186, 211
 Oclatus II 186
 Oiseius II 186
 Onesimus II 180

Oparas	II 186	Protus	II 180
Opo	II 186	Pruso	II 212
C. Oppius Restitutus	II 141	Publius	II 210
Optatus	II 141	Pudens	II 145, 186
Ortus Paulli	II 186	Pugnus	II 145
Osbianus	II 211	Pulienus	II 141
Ovidius	II 186	M. Pupius	II 180
Pacatus	II 145	Quadratus	II 186, 212
Paisto	II 186	Quartio	II 186
Parentinus	II 79, 186	Quartus	II 141, 145, 186, 212
Passenus	II 167, 186	Quintanus	II 186
Passienus	II 145, 186	Quintilianus	II 145
Pastor	II 178, 186, 211	Quintio	II 186
Pater	II 145, 186	Quintus	II 186, 212
Paterclus	II 145, 186	Rasinus	II 143, 180
Paternus	II 77, 145, 186	Reburrus	II 145
Patilius	II 78	Regalis	II 212
Patna	II 186	Regenus	II 186
Patricianus	II 211	Reginus	II 145, 186
Patricius	II 145, 186, 187, 211	Regulinus	II 226
Patritia	II 78	Regulus	II 110
Patruitus	II 186	Remicius	II 145, 186, 212
Paturitus	II 186, 211	Remigius	II 82
Paullus	II 145, 186, 212	Rispus	II 186
Pavitus	II 186	Rituarus	II 186, 201
Peculiaris	II 145, 186	Rogatus	II 145, 186
Peppo	II 186, 212	Romanus	II 143
Peregrinus	II 145, 186	Romio	II 78
M. Perennius	II 180	Romulus	II 212
Perpetuus	II 186	Ronicus	II 186
Perrus	II 145, 186	Roppus	II 88, 145, 186
Pervincus	II 186	Ropusius	II 145, 167
Petrullus	II 145, 186, 211	Rucatanus	II 145, 186, 212
Piperus	II 186	Ruffus	II 145
Placidus	II 186, 211	Rufinus	II 145, 183, 186, 212
Pleveus	II 186	Rufio	II 180
Polio	II 186	Rufus	II 77, 145, 183, 186
Polius	II 186	Sex. Rufus	II 166
Pompeius	II 186	Ruitius	II 212
Ponteus	II 145, 186	Rusticus	II 145, 186
Pontus	II 145, 186	Sabellus	II 145, 186, 212
Poppillus	II 186, 211	Sabianus	II 101
Potitus	II 186	Sabinianus	II 145, 186
Praeteritus	II 145	Sabinus	II 86, 119, 145, 181, 186
Priamus	II 186	Saccantius	II 186
Pridianus	II 110, 145, 167, 186, 212	Sacer	II 186, 189, 212
Pridus	II 212	Sacianter	II 88
Primanus	II 186	Saciro	II 186
Primigenius	II 186, 212	Sacrantius	II 186
Primisco	II 186	Sacrapo	II 145, 186
Primitius	II 186, 212	Sacrapus	II 186
Primulus	II 186	Sacrius	II 212
Primus	II 86, 92, 119, 145, 180, 186, 211	Sacrocticus	II 186
Priscinus	II 186	Sacrotus	II 186
Priscus	II 79, 167, 186, 212	Salvetus	II 187
Pritmanus	II 186		
Privatus	II 186		
Probus	II 186, 212		

Salvinus	II 187	Talussius	II 187
Salvus	II 187	Tantalus	II 187, 212
Samia	II 181	Tarra	II 187, 212
Samus	II 212	Tartalus	II 212
Sanuacus	II 79, 82, 187	Tarvilus	II 212
Sarinus	II 167	Tascillus	II 212
Sarra	II 187	Tasgilius	II 145, 187
Sarutus	II 187	Tasgillus	II 187
Satto	II 86, 141, 187, 212, 213	Taurinus	II 187
Saturninus	II 80, 141, 145, 187, 212, 213, 228	Taurus	II 145, 187, 212
Saviacus	II 187	Tertius	II 145, 187, 212
Scotius	II 187	Tetrecus	II 212
Scotnus	II 145, 187	L. Tetus	II 181
Scoto	II 187	L. Thursus	II 181
Scottius	II 145, 187, 189	Thyrsus	II 181
Secundinus	II 187	C. Tigranus	II 181
Secundus	II 119, 141, 145, 172, 187, 212	Tinntinus	II 145
Sedatus	II 187, 212	Tittius	II 145
Senecio	II 119, 187	Titus	II 187
Senicio	II 145, 187	L. Titus	II 181
Senilis	II 145, 187	Tocca	II 146, 187, 212
Senis	II 187	Toccus	II 187, 212
Sennus	II 145	Triarius	II 181
C. Sentius	II 119, 143, 181	Tritus	II 87, 187, 212
L. Sentius	II 94	Tullus	II 187, 212
Sentrus	II 187	Tulo	II 146
Senus	II 187	Urbanus	II 95, 146, 188, 212
Serra	II 187	Ursinus	II 188
Serva	II 145, 187, 212	Utilis	II 181
Severianus	II 212	Vacasatus Brariati	II 143, 210
Severus	II 144, 145, 167, 183, 187, 212	Vacnus	II 212
Sevvo	II 212	Vacrus	II 187
Sextus	II 145, 181, 187	Vactius	II 212
Silvanus	II 187, 212	Valerius	II 143
Silvinus	II 145, 187	C. Valerius Albanus	II 146, 187
Silvius	II 187	Valisius	II 144, 184
Silvius Patrici	II 187	Vampus	II 187
Sirius	II 181	Vapus	II 187
Socco	II 89	Vapuso	II 146, 187
Soilus	II 181	Vapusus	II 146, 187
Solemnus	II 145, 187	Variatus	II 97
Sollus	II 76, 141	Varus	II 181
Sorinus	II 187	Vasilius	II 184, 186
Sosa	II 187	Vava	II 187
Sosimus	II 212	Vaxtus	II 187
Stabilis	II 187	Vegetus	II 141, 187
Strobilis	II 92, 101, 141, 178	Venalis	II 187
Sua	II 187	Venicarus	II 146, 187, 212
Suavis	II 181	Venustus	II 187
Successus	II 184, 187, 212	Veratius	II 187
Sulinus	II 187	Verecundus	II 146, 187, 212
Sulpicius	II 145, 187	Veriugus	II 187
Supputus	II 84	Verius	II 187
Surdillus	II 145	Vertecissa	II 169, 212
Surillius	II 141	Verus	II 167, 187
Tabur	II 187	Vespo	II 146
Talussanus	II 187	Veteranus	II 80

Vottius	II 181	Virthus	II 146, 188
Vibianus	II 141	Virvico	II 146
Vibius	II 187	Vitalis	II 82, 90, 91, 141, 146, 167, 188, 201, 212
A. Vibius	II 180	Vocara	II 146, 188
Vicatus	II 146	Vogeneus	II 188
Viediceus	II 95, 97	Voluntossus	II 212
Viedicius	II 210	Volusenus	II 181
Victor	II 146, 187	Volusius	II 188
Victorinus	II 110, 146, 212	Votornus	II 188
Viducus	II 146, 187, 212	Vuadus	II 222
Vilis	II 187		
Vimpus	II 85, 146, 187, 212	Xanthus	II 86, 143, 180, 181
Vindex	II 90, 141, 147; III 52	Xantus	II 180
Vinducus	II 107		
Vindus	II 146, 187, 212	Zoelus	II 180, 181
Virilis	II 146, 182, 183, 187, 212	Zoilus	II 181
Viriodacus	II 187		

V. GEOGRAPHISCH REGISTER

- Abalus (*of* Abalum) . I 19, 21, 138, 139, 154, 156, 418
 Abnobaï montes I 315, 316
 Acarnanes I 413, 414
 Aconum lacus I 123
 Actania (insula) I 137, 582
 Adamklisse II 306
 Adda I 207
 Ad duodecimum I 543, 545, 546
 Adrianopel I 437
 Adriatische zee I 149; II 231
 Aduaca Tungrorum (*of* Tongrorum: Tongeren) I 540
 Aduaca, Aduatuca, Aduatuci, *zie* Atuaca, Atuatuca, Atuatuci
 Adula (Sint-Gotthard) . . I 186, 417, 438
 Aeclanenses II 319
 Aedui . . I 89, 211, 216, 230, 270, 271, 276
 Aegyptus I 325, 388, 443, 495, 562
 Aeruli, *zie* Heruli
 Aethiopes I 13, 14, 26, 27, 94, 169
 Aezanae II 251
 Africa I 114, 170, 177, 187, 197, 298, 299, 338, 370, 386, 387, 390, 391, 419, 452, 455, 495, 552, 565, 568, 576; II 246
 Agaunus (S. Maurice) I 480, 481
 Agger Drusi I 278, 280
 Agrippina (Keulen) . . I 371, 376, 389, 392, 397, 400, 406, 408, 415, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 442, 447, 448, 470, 489, 494, 504, 516, 517, 526, 527, 543, 546, 555; III 222, 228
 Agrippinenses . . . I 190, 223, 224, 231, 234, 235, 242, 384, 390, 561; II 350, 373, 375
 Agrippinensis (Keulen) I 313
 Aisne I 39, 41
 Alamanni . I 370, 374, 375, 380, 392, 401, 402, 404, 408, 412, 424, 427, 428, 429, 431, 433, 434, 443, 444, 472, 490, 496, 499, 505, 518, 549, 564, 580; III 226
 Alamannia I 432, 454
 Alani (*of* Halani) . . . I 444, 473, 485, 486, 488, 502, 503, 520, 533, 557; III 221, 223, 226
 Alania I 464
 Alba (*zie* Albis: Elbe) III 218, 219
 Alba Helvorum II 331
 Albanianae (Alfen aan den Rijn) . . I 536, 537, 543, 544, 545
 Albert I 54
 Albingaunum (Albenga) I 204
 Albis (Albius, Albia, Alba, Alpis: Elbe) I 92, 105, 106, 107, 109, 112, 124, 132, 141, 258, 269, 272, 288, 298, 304, 315, 316, 319, 343, 344, 345, 346, 358, 365, 370, 396, 439, 454, 456, 457, 490, 491, 519, 559, 578; III 218, 219
 Albula III 219
 Alesia I 62
 Alexandria . . I 209, 295, 310, 319, 320, 360, 384, 388, 452
 Alfen aan den Rijn I 544, 545
 Alio (Whitleycastle) I 572, 573
 Aliso I 117, 118, 264, 265, 317, 319
 Allobrogi (Allobriges, Alobriges) . . I 332, 337, 580
 Alobrites (Alobriges) I 579
 Alpes I 32, 46, 68, 83, 92, 97, 98, 100, 112, 123, 146, 147, 174, 177, 186, 204, 211, 229, 237, 243, 249, 287, 290, 309, 315, 324, 328, 330, 331, 334, 338, 395, 403, 417, 438, 440, 441, 444, 446, 453, 458, 470, 495, 496, 497, 498, 501, 502, 512, 513, 514, 532
 Alpes Apenninae (Poeninae) I 584
 Alpes Cottiae (*of* Cottianae) . . I 202, 237, 238, 425
 Alpes Graiae . I 209, 237, 238, 403, 548, 576
 Alpes maritimae . I 403, 548, 566, 571, 576
 Alpes Poeninae . . . I 237, 238, 465, 548
 Alpes Poeninae et Graiae . . . I 566, 571
 Alta Ripa (Altripp) I 573
 Alutum flumen II 374
 Amalchius (*of* Amalchium insula) . . I 137, 139, 584
 Amasia (Eems), *zie* Amisia
 Amasia in Pontus I 93
 Amazones I 528, 581
 Ambiani (*of* Ambianenses) . . . I 37, 38, 41, 87, 102, 144, 145, 312, 378, 426, 427, 434, 444, 466, 532, 560, 561; II 283
 Ambiani oppidum (Amiens) I 555
 Ambibarii I 41
 Ambiliati I 41
 Ambivariti I 45, 334, 466
 Ambrones I 337
 Ameland I 19, 140
 Amiens . . I 46, 51, 145, 377, 379, 540, 561
 Amisia (Amisis, Amisius, Amissis, Amasia,

- Amasius: Eems) . . . I 105, 124, 141, 142,
 258, 259, 260, 264, 267, 304, 306, 314, 315,
 317, 319, 320, 439
 Ampsivarii (*of* Amsivarii) . . . I 265, 268,
 278, 279, 544, 549, 550, 557; II 534—535
 Ancyra I 91; II 436
 Andecavi (*of* Andicavi) . . . I 270, 271, 466
 Anderetani I 573
 Andernach (Anternacha: Antonacum) I 318,
 580
 Andes I 62
 Anglesey I 182
 Angli I 183, 544, 549
 Angri I 544
 Angrivarii (*of* Anglevarii) I 192,
 264, 265, 267, 268, 269, 315, 317, 544, 549,
 550, 563; II 534
 Anjou I 271
 Antennacum (Andernach), *zie* Antonacum
 Antiocensis II 408
 Antiochia I 389, 422, 504
 Antiochia aan den Orontes I 409
 Antiochia in Pisidië I 91
 Antipolis I 204; II 334
 Antonacum (Antennacum *of* Antunnacum:
 Andernach) I 431, 432, 573; II 572
 Aosta I 209
 Apollonia in Galatia I 91
 Appenninus mons I 448
 Aquae Sextiae I 195
 Aquileia I 288, 474, 476, 478, 525
 Aquincenses II 447
 Aquinum I 283
 Aquitani I 35, 97, 98, 123, 340, 426;
 III 222
 Aquitania I 86, 103, 311, 396, 403,
 430, 444, 451, 486; II 250, 254
 Aquitanica I 143, 551
 Aquitanica Prima I 548, 566, 571, 576
 Aquitanica Secunda I 548, 566, 571, 576
 Aquitanicus sinus I 319
 Ara Ubiorum (Keulen) . . . I 254, 255, 259,
 277; II 331
 Arabia I 135, 563
 Arar (*of* Araris: Saône) . . . I 89, 271, 278,
 337, 556, 557, 558; II 498; III 225
 Arausiae (Orange) I 203; II 339
 Arbalo I 148
 Arbeni I 532, 533
 Arcyini montes (*verg.* Hercynia silva) . I 15
 Arduenna silva (Ardennen) . I 57, 58, 59,
 102, 270, 271, 468
 Arelate (Arles) . . . I 384, 415, 556, 558, 566;
 II 312
 Arelatense oppidum III 223
 Arelatenses I 569
 Aremorica (Armonica *of* Armorica) . I 143,
 401, 565
 Aremoricus tractus I 490
 Arenacum (Arenatium *of* Harenatium) I 246,
 248, 537, 543, 544, 546; II 345
 Argentoratum (*of* Argentoratus: Straatsburg)
 I 402, 406, 426, 428, 444, 497, 536, 537
 Ariminum (Rimini) I 451
 Armenia I 112, 278
 Armenii I 297
 Armoriciani I 522, 532
 Arretini II 381
 Arverni I 130, 216, 395, 489
 Arviri I 378
 Ascaligium I 318
 Asciburgium (Asberg) I 188, 189, 225,
 226, 317, 318, 530, 536, 543, 546, 580;
 II 412
 Asia I 181, 187, 216, 339, 378, 396, 495,
 529, 530, 552, 584
 Assur I 444
 Asta II 331
 Astures I 521; II 396
 Atax III 225
 Athenae I 404, 410, 497; II 250
 Atlantica I 21
 Atlanticus oceanus I 122, 405, 419,
 497, 551
 Atrebatæ (Atrecht) I 145, 539, 540,
 541, 548, 561, 574
 Atrebates (Atrabatae *of* Atrabates) . . I 37,
 38, 39, 56, 87, 102, 144, 145, 444, 466, 532,
 560, 561; II 283
 Attacotti I 434
 Attuarii (*of* Atthuarii) I 112, 114, 433
 Atuaca I 40, 543, 544, 547
 Atuatuca (Tongeren) I 50, 58, 60, 243,
 312, 313, 547, 561
 Atuatuaci I 37, 38, 39, 40, 41, 51, 53, 54, 55,
 59, 60, 145, 332, 466, 467, 468, 532
 Aturus I 130
 Augusta Bagiennorum II 328
 Augusta Rauracorum (Augst bij Bazel) I 146,
 581
 Augusta Suessionum (Soissons) . . . I 561;
 II 277
 Augusta Taurinorum (Turijn) . . . I 208, 209
 Augusta Treverorum (Trier) . . . I 234, 243
 Augustodunum (Autun) . . . I 271, 371, 415,
 569, 577
 Aulerci I 43, 62
 Auriliani (Orléans) I 531
 Austeravia I 137, 140, 156, 157, 582
 Austrachia I 582
 Auvergne I 524
 Avenches I 146
 Aventicum II 280
 Axona I 524
 Bacharach I 316
 Bactriana I 581
 Baden I 316

- Baetasii (*of* Baitasii) . . . I 144, 146, 229,
 235, 236, 571; II 520—521
 Baetica I 492
 Bagacum (*zie* Bavai; Bavay) . . I 145, 243,
 312, 313, 539, 540, 543, 547, 561
 Baiae I 294
 Baiocasses (*of* Bodiocasses: Bayeux) . I 573,
 574
 Balcia I 18, 137, 139, 584
 Baleares insulae I 556, 558
 Bandili I 494, 502
 Bapaume I 54
 Basilia I 18, 21, 66, 67—68, 137,
 138, 139, 154, 156, 157, 584
 Bassi I 144, 145
 Bastaga I 569, 570
 Bastarnae (*of* Basternae) . . I 141, 454, 489
 Basweiler I 538
 Batava II 443, 509
 Batava insula I 345
 Batavi I 46, 102, 127, 128, 131, 132,
 142, 144, 146, 159, 160, 164, 167, 168, 170,
 171, 172, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 191,
 196, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208,
 209, 210, 211, 212—250, 253, 259, 264, 265,
 266, 277, 280, 284, 289, 294, 295, 296, 298,
 299, 301, 342, 345, 353, 355, 357, 381, 405,
 427, 428, 430, 431, 432, 434, 435, 437, 450,
 465, 501, 563, 571, 572, 574; II 244, 461,
 505—514, 535; III 218, 241, 243
 Batavi cives II 229
 Batavia I 374, 375, 376, 379, 382, 498,
 499, 500, 542; II 505; III 218
 Batavis (Passau) I 571, 572
 Batavodurum I 246, 248, 313, 314;
 II 338, 345
 Batavorum gens II 198, 199
 Baunonia I 19, 21, 137, 138, 140, 156
 Bavai (Bavay; *zie* Bagacum) . I 40, 54, 56,
 145, 429, 547
 Bazel I 433, 581
 Beauvais I 145, 377, 379, 561
 Bedriacum (*of* Betriacum) . I 180, 207, 208,
 211, 397, 470
 Belgae I 35, 36, 41, 42, 87, 88, 97, 98, 99,
 103, 123, 130, 149, 174, 212, 216, 217, 218,
 228, 236, 237, 239, 241, 270, 321, 322, 331,
 340, 426, 456, 466, 490, 532, 559; III 222
 Belgica I 141, 143, 150, 152, 154, 178,
 181, 198, 201, 278, 280, 302, 311, 314, 334,
 365, 385, 401, 403, 426, 438, 440, 492, 505,
 542, 555, 559
 Belgica Prima . . I 390, 426, 548, 549, 550,
 565, 566, 569, 570, 576
 Belgica Secunda . . . I 390, 426, 427, 490,
 548, 560, 565, 566, 567, 569, 570, 574, 576
 Bellonoti I 489
 Bellovaci I 37, 38, 41, 102, 144, 145,
 378, 466, 532, 560, 561
 Beneventum II 248
 Berg I 220
 Bermerain I 548
 Berry-au-Bac I 39
 Besançon I 146, 199, 326
 Bessi II 416, 445
 Bethelia I 483
 Betuwe I 463, 545
 Beurtina (*verg.* Birten) . . . I 546, 580, 581
 Bibracte I 62
 Bicornis, *zie* Rhenus
 Bilbilis I 169
 Binches I 50
 Bingenses I 573
 Bingium (Bingen) I 237, 432, 573
 Bingum I 580
 Birten I 255, 314, 527, 536, 546, 581
 Bisurgis, *zie* Visurgis
 Bithynia I 419
 Bituriges I 130, 152
 Blariacum (Blerik) I 543, 546
 Bodegraven I 545
 Bodobrica (*of* Bodorecas: Boppard) . I 573,
 580
 Bogadium I 317, 318
 Boii I 190; II 442, 447
 Bologna I 338
 Bononia (Boulogne-sur-mer) . . I 306, 375,
 401, 432, 435, 502, 503, 505, 543, 547;
 II 232, 251, 330
 Bononienses I 560, 561
 Bonna (Bonn) I 56, 58, 61, 199, 200,
 201, 217, 218, 221, 222, 228, 232, 233, 234,
 237, 238, 241, 247, 306, 313, 314, 346, 369,
 431, 544, 580; II 335, 354, 572
 Borcovicium (Housesteads) . . . I 572, 573
 Boreum I 140, 318
 Bordeaux I 419, 528
 Bordonchar I 579
 Borma I 304, 306
 Borysthenes I 25, 95
 Bosalvia (Oberwesel) I 580
 Bosporus I 419
 Boti (*wellicht* Boii) I 125
 Boulogne-sur-Mer (*verg.* Bononia) . . I 49,
 145, 147, 243, 295, 306, 312, 320, 401, 539,
 540, 547, 561, 585
 Bovillae I 269
 Bracaraugustani II 455
 Braives I 547
 Branchon I 540
 Braunsfeld I 538
 Bresle I 312
 Bretagne I 124, 418
 Brettanica, Brettanis, Brettani, *zie* Britanni
en Britannia
 Breuci I 290; II 397
 Brigantia (Briganticus lacus) I 423
 Briones I 532

- Britanni (*of Brettani*) . . . I 25, 63, 73, 144,
 145, 183, 184, 240, 287, 294, 308, 326, 360,
 395, 416, 417, 444, 458, 466, 467, 490;
 III 217
 Britannia (*Brittania, Britanniae, Brettanica,*
Brittanis of Prettania) . I 17, 18, 19, 25,
 41, 49, 66, 67, 95, 103, 103, 104, 125, 127,
 143, 154, 156, 160, 181, 182, 183, 184, 185,
 196, 199, 202, 205, 208, 210, 211, 212, 217,
 221, 228, 236, 241, 244, 246, 267, 278, 280,
 287, 293, 300, 301, 309, 331, 334, 335, 337,
 341, 352, 355, 356, 362, 363, 371, 373, 374,
 375, 378, 379, 381, 389, 393, 397, 401, 402,
 403, 407, 412, 416, 431, 432, 434, 435, 450,
 453, 455, 463, 465, 467, 470, 471, 495, 497,
 502, 503, 505, 550, 551, 565, 566, 567, 568,
 569, 571, 576, 578, 581, 583, 584; II 159,
 246, 437—442, 500; III 218, 223, 236
 Britannicae insulae . . . I 552, 553, 584
 Britannicus oceanus (*of Britannicum mare*)
 I 122, 123, 146, 311, 319, 340, 513
 Brittenburg . . . I 545
 Brittones (*voor Britanni*) . . . I 521
 Brixsa . . . II 112, 349
 Brohlthal . . . II 314
 Bructeri . . . I 105, 107, 112, 114, 189, 192,
 219, 220, 223, 233, 241, 245, 246, 256, 258,
 259, 263, 279, 281, 315, 316, 374, 375, 376,
 454, 489, 526, 542, 544, 549, 550; II 535
 Brumt . . . I 190
 Brundisium . . . I 338, 339, 396
 Brunsum . . . I 538
 Brussel . . . I 56
 Bruttium . . . I 519
 Budoris . . . I 317, 319
 Büderich . . . I 319
 Burchanis (*Byrchanis, Burcana: Boreum*)
 I 105, 106, 137, 140, 318, 492
 Burgfeld . . . I 189
 Burginatum (*of Burginacium*) . I 535, 536,
 543, 544, 546
 Burgodiones . . . I 141
 Burgundiones . . . I 380, 444, 473, 489, 494,
 495, 521, 522, 533, 549, 550; III 221, 223,
 224, 225, 226
 Buruncum (*Rungon: Bürgel*) . I 535, 536,
 546, 580
 Byzantium . . . I 492
 Cabillo . . . I 433
 Cadurci . . . I 152; II 499
 Caemani . . . I 37, 38, 466, 532
 Caeracates . . . I 237, 238, 316
 Caerosi . . . I 37, 38, 466, 532
 Caesarea . . . I 360, 386, 511
 Caesia silva . . . I 256, 257
 Caesoriacum (*of Caesoriacus*) . . . I 304
 Calagurris . . . I 164; II 111, 349
 Calagurritani . . . I 289
 Calais . . . I 43
 Calais, Nauw van . . . I 418
 Caledonii . . . I 549, 550
 Caleti . . . I 37, 38, 102, 152, 466, 532
 Calidonia silva . . . III 217
 Calo (*wellicht bij Ruhrort*) . I 535, 536, 546
 Calucones . . . I 315, 317
 Camaracenses . . . I 560, 561
 Camaracum (*Kamerijk*) . . . I 539, 540,
 543, 548, 561
 Campania . . . I 119, 302, 389, 574
 Campsiani (*of Campsani*) . . . I 105, 106
 Cannae . . . I 305
 Canninefates (*Cannanefates, Cananefates,*
Cannenefates of Caninefates) . I 114, 142,
 143, 146, 210, 213, 214, 215, 217, 224, 229,
 242, 243, 273, 274, 275, 295, 555; II 393,
 398, 461, 514—515, 535
 Cantabri . . . I 92, 521
 Cantabricae terrae . . . I 123
 Cap Gris-nez . . . I 312
 Capitolinus mons . . . I 269
 Cappadocia . . . I 403
 Capri . . . I 293
 Capua . . . I 389
 Caritami . . . I 315, 316
 Carnutes . . . I 54, 55
 Carthaginienses . . . I 24
 Carthago . . . I 110, 135, 326, 387, 414, 495,
 496; II 466
 Carvium (*of Carvo*) . . I 536, 537, 543, 544,
 545, 581; III 231, 243
 Caspiae portae . . . I 581, 582
 Caspingium . . . I 543, 545
 Cassiterides insulae . . . I 11, 13, 418
 Castellum Flevum . . . I 273, 274
 Castellum Intercatia . . . II 396
 Castellum Menapiorum (*Cassel?*) . . I 312,
 313, 539, 540, 541, 543, 547, 555, 561
 Castores . . . I 470
 Castra Divitensium . . . II 245
 Castra Herculis . I 412, 431, 432, 543, 544,
 545, 581
 Castra Vetera, *zie Vetera*
 Casuarii . . . I 549, 550
 Catalauni (*of Catelauni*) I 426, 427, 560, 561
 Catalaunici campi . . . I 522, 523, 533
 Catoslugi . . . I 144, 145
 Catualinus pagus . . . II 83, 526
 Catualium . . . I 543, 546
 Caucasus (*of Caucasi montes*) . . I 16, 581;
 II 374
 Cauchi, *zie Chauci*
 Caulci . . . I 105, 106
 Cebenna mons (*Cevennen*) . I 70, 144, 287
 Cebennae montes . . . I 552, 584
 Celtae (*of Celti: Kelten; zie ook Galliërs en*
Germanen) . . . I 35, 64, 84, 85, 94, 95,
 123, 321, 325—329, 333, 334, 336, 340, 341,

- 342, 344, 345, 346, 349—353, 366, 405, 406,
413, 414, 418, 419, 425, 426, 432, 483, 493,
494, 495, 497, 498, 502, 503, 505, 515, 517;
II 264
- Celtica . . . I 25, 26, 143, 337, 346, 350, 353,
356, 492, 512, 514, 515, 522
- Celtis I 406
- Celtogalatia I 311, 438
- Celtoscythae I 95
- Cemmenus mons (*zie* Cebenna). . . I 98, 99
- Cerdefenni (Sisdefenni) I 585
- Cerretani I 171
- Ceuchum (Cuyk) I 543, 546
- Ceutrones (*of* Ceutronae) . . . I 53; II 238
- Chaemae I 315, 317
- Chaeronea I 172
- Chaibones I 380, 381
- Châlons I 392, 560, 561
- Chamavi I 112, 114, 192, 279, 315,
317, 374, 377, 381, 407, 408, 412, 429, 430,
431, 460, 461, 463, 498, 499, 500, 510, 526,
542, 544, 549, 550, 564; II 535
- Chambéry I 209
- Champlieu I 145
- Charini I 141
- Charleroi I 54
- Charydes I 92; II 231
- Chasuarii I 192, 193, 315, 317
- Chatti (*of* Catti) . . . I 105, 106, 141, 169,
170, 183, 191, 212, 214, 224, 228, 257, 259,
264, 268, 269, 270, 279, 284, 302, 304, 315,
317, 343, 353, 365, 447, 458, 469, 490, 549,
550, 555
- Chattuarii . . . I 105, 107, 542, 544, 549, 550
- Chaubi I 105
- Chauci (Cauci *of* Cauchi) . I 90, 105, 112, 114,
141, 142, 143, 146, 148, 150, 151, 156, 193,
194, 242, 246, 254, 258, 259, 266, 267, 268,
275, 276, 278, 297, 307, 315, 317, 353, 354,
358, 365, 455, 456, 457, 500, 542, 544, 555
- Chaucis I 343
- Cherusci . . . I 90, 105, 106, 107, 112, 114,
141, 257, 258, 259, 260, 266, 268, 269, 279,
304, 315, 317, 344, 374, 454, 458, 469, 544,
555, 559
- Cheruscis I 343, 347
- China I 578
- Chuni (*zie* Hunni) . . . I 485, 489, 490, 525,
529, 531; III 223
- Cimbri . . . I 14, 28—29, 36, 40, 65, 92, 95,
103, 107, 109, 117, 124, 134, 137, 140, 141,
156, 165, 194, 239, 282, 288, 289, 303, 322,
332, 337, 454, 457, 584; II 231
- Cimbrica Tethys (Noordzee) . . I 457, 458
- Cimbrische vloed I 108
- Cimbrorum promuntorium . I 134, 135, 137,
140, 315
- Cimmerii I 108
- Cimmerische Bosporus . . . I 108, 109
- Civitas Batavorum II 98, 506
- Civitas Ulpia Traiana, *zie* Colonia Ulpia
Traiana
- Clermont-Ferrand I 489, 524
- Clitis II 225
- Clitumnus I 294
- Coadulfaveris (Castrum Herculis *of* Carvo)
I 580, 581
- Codannavia I 125, 126
- Codanus sinus . . . I 124, 125, 126, 137, 140
- Colonia (*zie* Agrippina *en* Colonia Agrippi-
nensium: Keulen) . . . I 427, 546, 547;
III 228
- Colonia Asculanorum II 420
- Colonia Aurelia Commoda Thuburbo Maius
II 299
- Colonia Bisica Lucana II 263
- Colonia Bulla Regia II 297
- Colonia Claudia Ara Agrippinensium (Agrip-
pina *of* Agrippinensis: Keulen; *verg.* Agrip-
pina) . . . I 144, 146, 200, 201, 218, 221,
229, 234, 236, 277, 300, 314, 384, 424, 525,
527, 535—538, 540, 580; II 90, 206, 501,
548, 571, 572; III 242
- Colonia Claudia Savaria II 99
- Colonia Equestris I 144, 146
- Colonia Foroiulensis (Fréjus) . I 203, 204
- Colonia Iulia Augusta Apollinaris . II 348
- Colonia Morinorum II 131
- Colonia Nemetum II 245
- Colonia Pia Flavia Constans Emerita Helve-
tiorum (Aventicum) II 280
- Colonia Rauraca (*of* Raurica) . I 144, 146;
II 248
- Colonia Trevirorum (Trier) . I 233, 239, 240
- Colonia Ulpia Traiana (Xanten) . . I 314,
318, 536, 538, 543, 544, 546, 581; II 83,
122, 204, 261, 516—518
- Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica
Sarmizegetusa II 359
- Columnae Herculis I 192, 193, 416
- Comata I 131, 132
- Comum I 132, 302
- Condrusi I 37, 38, 45, 58, 145, 334,
466, 532
- Condrustis pagus II 484, 526
- Confluentes (Coblenz) . . . I 427, 573, 580;
II 572
- Conplatum I 477
- Constantia (Coutances) I 573, 574
- Constantinopel . . . I 403, 404, 441, 442, 443,
478, 482, 483, 487, 493, 508, 513, 562
- Constanz, Meer van I 100, 423
- Contionacum I 507
- Contra Apollonos I 564
- Contraginnenses I 574
- Corduba I 120
- Coriovallum (*of* Cortovallium: Heerlen)
I 318, 538, 543, 547

- Cortoriacum (Kortrijk) I 567
 Cremona . . . I 204, 205, 211, 224, 225, 239
 Creta I 170, 388
 Crheptini I 544
 Cronicum I 137, 139, 584
 Cugerni (*of* Cuberni) . . . I 144, 146, 190,
 221, 244, 245, 246, 277; II 521
 Cunna I 564
 Cuyk I 430, 546

 Daci I 85, 141, 168, 18, 6, 228
 230, 326, 360
 Dacia I 464; II 454; III 218, 239
 Dalmatae (*Dalmatei of Delmatae*) . I 110,
 290, 364, 572; II 231, 264, 445
 Dalmatia (*of Delmatia*) . . I 114, 116, 118,
 292, 339, 346, 365, 441, 555, 574, 575
 Dani I 578, 579, 581, 585
 Dania I 578, 579
 Danuvius (*of Danubius: Donau*) . I 68, 124,
 127, 129, 186, 391, 421, 439, 457, 464, 469,
 520, 529, 530, 551, 552, 584; III 218
 Dardanus II 414
 De Straat I 538
 Deuso I 442, 519
 Diablintes I 41, 466
 Dicalydone I 434
 Dictis I 572, 573
 Dijon I 326
 Dina (*of Lina: Leine?*) . . . I 578, 579
 Diomedis insula I 149
 Diospolis Parva I 564
 Divitia II 534
 Divodurum (*Metz*) I 238
 Donau I 15, 251, 269, 271, 365,
 550; II 232
 Doornik I 390, 539, 540, 541, 547, 561
 Dorcadas (*Orcades insulae*) . . . I 583
 Dormagen I 580
 Dorostates (*Duurstede*) . . . I 578, 580, 581
 Dorostorena civitas I 522
 Drente I 550
 Drüpt I 536
 Dubrae (*Dover*) I 571
 Düren I 224
 Dulgubnii I 192, 193
 Durnomagus (*Dormagen*) . . I 534, 536, 546
 Durocortum (*Reims*) . . . I 61, 319, 539, 560
 Duurstede I 544, 545, 581

 Eburones I 37, 38, 40, 45, 50—62, 88,
 102, 145, 287, 303, 313, 335, 336, 466, 467,
 468, 532; II 525
 Eburonia I 335
 Eburovices I 62
 Echterbosch I 538
 Edessa I 494
 Eems I 156, 220, 254, 259, 263, 319,
 320, 550, 579

 Eifel I 429
 Elamitae I 326
 Elaris III 225
 Elbe I 16, 17, 19, 20, 68, 86, 114,
 156, 183, 251, 252, 268, 550, 559; II 231
 Electrides I 143
 Elsdorf I 538
 Elzas I 101, 146
 Emmerik I 44
 Engelsdorf I 538
 Ercynion (*verg. Hercynia silva*) I 23, 66, 68
 Erft I 538
 Eridanus . . . I 11, 12, 22, 23, 179, 308,
 309, 417, 418, 513
 Eruli, *zie* Heruli
 Essen I 257
 Esuvii I 50, 62
 Etruria I 415
 Eufratensis I 563
 Eupen I 58
 Euphrates (*of Euphratas: Euphraat*) . I 71
 127, 251, 284, 379
 Europa I 11—12, 94, 95, 109, 122,
 135, 136, 138, 139, 146, 319, 321, 339, 415,
 416, 417, 418, 464, 529, 530, 552, 559, 581,
 582, 584, 585; III 225
 Eustrachia I 582
 Evania (*Mevania*) I 582
 Evitano (*Levefano*) I 580, 581
 Euxeinos pontos I 15, 321, 419

 Fabaria I 137, 138, 140, 152, 156
 Fabiranum I 318
 Fanesii I 18, 137, 140
 Fanum Fortunae II 328
 Fanum Martis (*Famars bij Valenciennes*)
 I 574
 Fectio (*verg. Fletio: Vechten*) . . . I 581;
 II 176, 507, 574
 Feresne I 543, 546, 547
 Flavia Caesariensis I 403
 Flonium (*verg. Helinium*) . . . I 543, 545
 Fletio (*verg. Fectio: Vechten*) . I 543, 544,
 545, 580, 581; II 507
 Flevis I 549, 550
 Flevum (*of Flevo*) . . . I 123, 142, 143, 171,
 193, 260, 265, 273, 297, 318, 550
 Foenicis I 563, 564
 Forum Canninefatium (?) . . II 216, 508, 571
 Forum Hadriani (*of Hadrianense*) . . I 363,
 448, 543, 545; II 507
 Forum Vibi II 425
 Fossa Corbulonis I 275, 354
 Fossa Drusi (*Drusiana of Fossae Drusinae*)
 I 260, 264, 265, 296, 297; III 168
 Fracti, *zie* Franci
 Franci I 366, 369, 370, 371, 373, 374,
 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 391,
 392, 393, 398, 400, 401, 402, 405, 406, 410,

- 411, 412, 413, 414, 421, 423, 424, 427, 428, 429, 430, 433, 434, 435, 442, 443, 448, 453, 455, 456, 471, 472, 473, 474, 483, 485, 486, 487, 490, 491, 494, 495, 496, 498, 500, 505, 511, 512, 513, 516, 517, 519, 520, 522—531, 533, 542, 544, 549, 550, 557, 563, 564, 565, 574, 576, 578, 580, 581, 585; II 245, 246, 534; III 223, 225, 226, 227
- Francia I 374, 375, 421, 443, 526, 542, 544
- Francia Rinensis I 579, 580
- Franekeradeel I 398
- Fretalis Oceanus I 95, 146, 435
- Friesland I 263
- Friesche eilanden . . I 21, 92, 138, 140, 157, 319, 418
- Friesche kust I 96, 124
- Friesche waddeneilanden I 126
- Frigia I 529
- Frigii I 530
- Frigones (Frisii) I 579, 580
- Frisiaus II 393
- Friezen . . . I 132, 149, 151, 153, 213, 215, 216, 254 258 260, 293, 298, 307
- Frisiavones (Frisiavi of Frisiones) . . I 142, 143, 144, 145, 549, 550, 555, 573; II 533
- Frisii I 142, 143, 146, 183, 192, 193, 220, 229, 242, 273, 274, 275, 278, 279, 315, 316, 318, 343, 377, 398, 500, 544, 578, 579; II 443, 509, 531—533, 569
- Frisones (Frisii) I 581, 582, 585
- Frixagori (Frisiavones) I 572, 573
- Frixi (Frisii) I 581
- Frixones (Frisii) I 578
- Gadeira I 20
- Gades I 91, 134, 135, 136; II 231
- Gaetulia I 552
- Galatae . . . I 64, 159, 321, 333, 338, 339, 340, 342, 405, 412, 425, 483, 497, 512
- Galatia . . . I 66, 67, 68, 333, 334, 335, 336, 337, 339, 341, 342, 348, 350, 352, 406, 407, 409, 502, 503, 505
- Galatica I 512
- Galilea III 220
- Galli I 32, 35, 42, 57, 64, 97, 98, 99, 103, 105, 122, 184, 186, 187, 190, 202, 221, 229, 230, 231, 233, 241, 242, 259, 266, 270, 271, 275, 276, 298, 321, 333, 340, 366, 394, 416, 424, 425, 426, 444, 467, 468, 472, 510, 511, 512, 516, 518, 521; II 233, 249
- Gallia (*en Galliae*) . . . I 32, 33, 34, 41, 70, 87, 89, 91, 92, 95, 97, 98, 103, 110, 111, 117, 123, 124, 125, 130, 131, 134, 135, 141, 144, 146, 166, 174, 177, 194, 196, 202, 206, 208, 212, 216, 220, 221, 223, 224, 227, 228, 229, 230, 232, 233, 236, 237, 239, 240, 241, 243, 246, 248, 253, 262, 264, 265, 270, 277, 278, 280, 286, 287, 288, 290, 292, 296, 303, 304, 311, 319, 320, 326, 330, 331, 335, 362, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 374, 377, 380, 381, 384, 388, 389, 391, 392, 393, 395, 396, 397, 398, 400, 401, 402, 403, 404, 406, 407, 408, 410, 415, 416, 418, 419, 420, 422, 424, 425, 426, 427, 433, 434, 435, 442, 444, 447, 448, 450, 453, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 482, 483, 484, 486, 488, 489, 494, 495, 496, 497, 503, 504, 511, 515, 517, 518, 519, 520, 523, 525, 526, 529, 532, 533, 534, 548, 549, 555, 556, 558, 559, 565, 566, 568, 569, 570, 571, 576, 583; II 231, 246, 248, 249, 251, 279—282, 500; III 219, 221, 222, 225
- Gallia Aquitania (*of Aquitania*) . . I 98, 311, 340, 438
- Gallia Belgica . . . I 99, 147, 276, 311, 312, 313, 314, 319, 340, 341, 438, 439, 464, 465, 579, 580, 581, 584
- Gallia Bracata I 371
- Gallia Cisalpina . . . I 86, 286, 323, 331, 450, 465, 533
- Gallia Citerior I 36
- Gallia Comata . . I 86, 123, 129, 131, 143, 144, 276, 286, 290, 337, 338, 339, 442, 443, 465, 551, 552, 553, 584; II 233, 250
- Gallia Lugdunensis (*of Lugdunesia*) . I 99, 199, 201, 271, 311, 340, 438
- Gallia Narbonensis (*of Narbonesia*) . . I 70, 99, 144, 202, 203, 205, 211, 311, 323, 324, 337, 338, 339, 340, 341, 438, 551
- Gallia Togata I 338
- Gallia Transalpina . . I 98, 276, 286, 323, 324, 331, 465
- Gallicum mare I 319, 425
- Gallicus oceanus I 146
- Gamabrivii (*of Gamabrivii*) . I 105, 106, 187
- Garunna (*of Garumna: Garonne*) . . I 35, 98, 104, 123, 124, 143, 426
- Gaza I 483
- Geertruidenberg I 430
- Geidumni I 53
- Geldern I 538
- Geldersche Rijn I 124
- Geldersche IJssel I 256, 297
- Gelduba (Gellep) . . . I 221, 222, 224, 225, 226, 227, 230, 535, 536, 546
- Geloni I 489
- Geminiacum (Gembloux) . . I 540, 543, 547
- Genavensis urbs (Genève) I 481
- Genua III 231
- Gepidae I 489
- Gergovia I 287, 533
- Germani I 28, 32, 33, 35, 36, 37, 42, 51, 57, 83, 88, 92, 101, 105, 108, 109, 117, 138, 141, 142, 153, 156, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 173, 175, 176, 179, 180, 184, 185—195, 199, 206, 213, 215, 216, 217, 219, 220, 221, 223, 225, 226, 228, 230, 231, 233,

- 234, 235, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 246,
247, 248, 250, 252, 256, 258, 259, 260, 261,
262, 264, 266, 271, 273, 277, 278, 282, 287,
288, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 302, 304,
308, 321, 322, 326, 327, 328, 329, 333, 334,
340, 359, 360, 367, 368, 369, 370, 371, 374,
375, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 398, 402,
405, 406, 408, 414, 426, 442, 443, 444, 447,
449, 450, 454, 455, 466, 467, 469, 470, 471,
472, 473, 487, 488, 490, 491, 493, 501, 503,
511, 518, 519, 520, 521, 532, 559, 578;
II 231, 500—505
- Germani Cisirhenani I 36—37, 55
- Germania . . . I 19, 57, 69, 75, 76, 77, 81, 83,
87, 88, 91, 92, 97, 106, 109, 111, 112, 114,
115, 117, 118, 119, 122, 123, 124, 125, 128,
129, 132, 134, 135, 136, 137, 140, 141, 142,
144, 146, 147, 148, 150, 151, 153, 154, 155,
157, 166, 170, 182, 183, 185—195, 197, 198,
209, 210, 211, 213, 216, 219, 222, 223, 224,
228, 239, 244, 245, 254, 257, 264, 267, 268,
270, 272, 275, 278, 280, 282, 283, 288, 290,
291, 292, 293, 294, 295, 298, 300, 301, 302,
304, 314, 315, 316, 317, 319, 320, 325, 326,
327, 334, 340, 341, 342, 344, 346, 347, 349,
350, 351, 354, 355, 360, 362, 363, 365, 371,
380, 382, 389, 391, 395, 397, 416, 433, 440,
442, 443, 444, 455, 456, 457, 458, 464, 465,
467, 469, 470, 492, 497, 501, 506, 514, 515,
516, 520, 522, 525, 529, 532, 551, 552, 553,
555, 556, 558, 559, 570, 578, 580, 581, 583,
584, 585; II 159, 231, 232, 246, 500—505;
III 218, 222, 233
- Germania Inferior . . . I 81, 154, 177, 178,
197, 198, 199, 200, 203, 218, 270, 271, 273,
274, 275, 276, 281, 294, 299, 300, 301, 302,
313, 329, 345, 354, 355, 356, 357, 365, 382,
392, 397, 400, 403, 426, 438, 440, 447, 458,
465, 502, 503, 561; II 238, 239, 244, 500—
505; III 219
- Germania Magna . . . I 311, 312, 314, 315,
318, 319, 438, 439, 465
- Germania Prima . . . I 390, 426, 490, 548,
565, 566, 567, 570, 576
- Germania Secunda . . . I 384, 385, 390, 424,
426, 433, 548, 550, 561, 565, 566, 570, 574,
576; III 221, 222
- Germania Superior . . . I 179, 198, 199, 200,
237, 271, 274, 294, 301, 302, 313, 321, 326,
353, 354, 355, 356, 403, 426, 438, 439, 465;
II 238, 239, 240, 435—437
- Germaniae duae II 314, 501
- Germanica I 512
- Germanicum mare (Noordzee) . . . I 143
- Germanicus Oceanus I 314, 319
- Gesoriacum I 123, 147, 243, 306, 311,
312, 314, 319, 539, 543, 547, 555, 561, 585;
II 251; III 217
- Gesoriacus pagus I 144, 145
- Getae I 459, 489
- Geul I 540
- Gibraltar I 15, 24
- Gipidae I 485
- Givet I 58
- Glaesaria . . . I 137, 140, 143, 156, 157, 418
- Glaesiae insulae I 143
- Glannibanta (of Glaniventa: Bowness) I 572,
573
- Golf van Biscaye I 146
- Gorinchem I 545
- Gothi I 452, 458, 472, 485, 488, 521,
578, 579; III 226
- Gothia I 552, 584
- Graecia I 378, 495
- Grand St. Bernard I 202, 238
- Grenoble I 209
- Grinnes I 246, 247, 248, 543, 545
- Groenstraat I 541
- Groningen I 263, 318
- Grouven I 538
- Grudii I 53
- Guadalquivir I 15
- Guberni, *zie* Cugerni
- Guiones I 19, 154, 155
- Gulik . . . I 146, 429, 538, 540, 547; III 244
- Guthalus I 141
- Gutones I 141, 155
- Gypedes I 444
- Haalderen I 545
- Hadrianopolis I 363
- Hadrumetum I 476
- Haemodae I 125, 126
- Halamanni (Alamanni?) I 374
- Halani, *zie* Alani
- Haltern I 318
- Hameln I 117, 349
- Harenatium (*verg.* Arenacum) I 535,
536, 544, 546
- Harz I 317
- Heek I 540
- Heerlen I 318, 537, 538, 540, 547
- Helgoland . . . I 19, 138, 140, 193, 194, 268
- Heliades I 308
- Helinium (*verg.* Flenium) I 142, 143
- Hellas I 493, 495, 497
- Hellespont I 294
- Helvetii I 35, 36, 46, 144, 146, 190,
331, 395, 466, 532, 533
- Helvetiorum desertus I 315, 316
- Henegouwen I 145
- Heraclea I 412
- Heraclea in Pontus I 438
- Hercynia silva (of Hercynium iugum) I 16,
57, 141, 304, 308, 309, 416, 454, 457, 490,
551; III 220
- Hermiones (of Herminones) . . . I 124, 141, 187
- Hermoniacum (Bermerain) . . . I 543, 548

- Hermunduri I 112, 141, 344
 Heruli (*zie* Eruli *en* Aeruli) . I 380, 381, 432, 434, 435, 444, 549, 550
 Hessen I 191, 259, 317, 550
 Hiberi (*of* Hiberes *voor* Iberes) . . . I 325, 326, 521; II 264
 Hiberia I 73
 Hibernia III 217
 Hippopodes I 18, 125, 126, 137, 140, 584
 Hispani I 444; II 438
 Hispania (*en* Hispaniae) . . . I 51, 91, 92, 123, 134, 210, 211, 221, 236, 241, 243, 246, 262, 371, 373, 388, 391, 392, 396, 398, 416, 442, 464, 470, 472, 473, 474, 495, 552, 565, 566, 568, 569; II 231, 500; III 222
 Hispania Citerior I 86
 Hispania Tarraconensis I 171
 Hispania Ulterior I 323
 Hister (*of* Hiustia) . . . I 373, 379, 454, 456, 457, 464, 584; II 231; III 218
 Hoei I 40
 Holland I 263
 Hollandsche kunst I 17
 Holstein I 317
 Hongarije I 186
 Horn I 546
 Houtem I 540
 Hunni (*zie* Chuni) . . . I 490, 522, 523, 525, 529, 531, 534; III 225
 Hyperboraërs I 139
 Ianiculus I 269
 Iapudae II 264
 Iazuges I 319
 Iberes (*of* Iberi) I 178, 179, 308, 352, 405, 416, 417, 495
 Iberia I 86, 98, 309, 324, 334, 338, 339, 341, 342, 502, 503
 Ibernia I 583
 Ictis I 67
 Ierne (*Ierland*) I 96, 97
 Iersche Zee I 143, 183
 Illyricum (*Illyricus of* Illyris) . . I 114, 119, 142, 174, 196, 285, 289, 291, 292, 330, 331, 391, 392, 395, 398, 404, 465, 493, 496, 502, 514, 532, 533, 553, 562, 568, 569; II 246
 Illyrii I 85
 Incriones I 315, 316
 Indi I 13, 14, 26, 27, 63, 94, 125, 135
 India I 135, 136, 550, 555, 581
 Inguaeones (*Ingyaeones of* Ingaevones) I 137, 140, 141, 155, 156, 187
 Insenos I 582
 Intuergi I 315, 316
 Ionische Zee I 22—23, 85
 Iordanis III 220
 Ipada (*Pader*) I 578, 579
 Istaevones (*of* Istvaeones) . . . I 141, 187
 Ister (*of* Istros) . . I 15, 73, 109, 321, 357, 359, 407, 419, 439, 512
 Itali I 403, 512
 Italia . . . I 117, 150, 165, 176, 177, 187, 194, 202, 204, 205, 213, 216, 229, 235, 239, 240, 241, 262, 319, 326, 335, 337, 346, 349, 350, 396, 397, 415, 419, 424, 493, 495, 496, 497, 502, 512, 517, 523, 565, 568, 569, 576; II 248
 Italica I 442
 Itium promuntorium . . . I 104, 311, 312
 Iulia Emona II 121, 350
 Iuliacum (*Gulik*) . . I 428, 429, 538, 543, 547
 Iures (*Jura*) I 70, 144
 Iuvena (*Ierland*) I 125
 Ivrea I 209
 Jerusalem I 158
 Joden I 196
 Jutland I 18, 19, 29, 124, 126, 135, 140, 142
 Kamerijk (*Cambrai*) . . I 53, 539, 540, 541, 547, 548
 Kalkar I 536, 546
 Kanaal I 104, 146, 306, 375, 378, 418
 Kapellen I 538
 Kattegat I 124, 126, 140
 Katwijk aan Zee . . . I 215, 537, 544, 545
 Kelten . . . I 13—14, 16, 20, 22, 25, 26—27, 28—29, 57, 69, 83, 85, 102, 107, 108, 138, 190, 308, 309
 Kent I 17, 18, 19, 95, 100, 101, 103, 156
 Kesteren I 544, 545, 581
 Keulen . . I 146, 179, 190, 201, 224, 225, 236, 243, 253, 254, 259, 282, 364, 371, 376, 384, 387, 389, 390, 398, 400, 415, 423, 424, 427, 429, 443, 447, 490, 494, 528, 536, 538, 540, 541, 544, 546, 561, 580
 Kleef I 44, 191, 500, 536, 544, 546
 Kleinkönigsdorf I 538
 Klimmen I 540
 Koblenz I 544
 Korinthe I 110
 Koslar I 538
 Kromme Rijn I 124
 Kunrade I 540
 Lacones I 411
 Lahn I 316
 Laestrygonia I 24
 Lamizon (*Eems*) I 578, 579
 Lancearii I 437
 Lanciani (*of* Langiani) I 374
 Landi I 107
 Landudii I 315, 317
 Langobardi . . . I 112, 114, 315, 316, 531
 Langres I 146, 202, 326, 377, 379
 Laon I 560, 561
 Lateranum I 415

- Latium I 130, 420
 Laumellum I 424
 Laurum I 543, 545
 Leiden I 545
 Leiderdorp I 545
 Lemannae (Lympne in Kent) . . . I 571
 Lemannus lacus (Meer van Genève) . I 481
 Lemnos I 328
 Lepontii I 46
 Lerinum I 484
 Lesne I 306
 Leubasni (of Lobasini) II 395, 482
 Leuci I 130, 144, 146, 202
 Leuphana I 317, 318
 Leut I 538, 546, 547
 Levaci I 53
 Levefanum I 318, 543, 544, 545, 581
 Lexovii I 41, 43, 466
 Libya (Afrika) . . . I 177, 325, 378, 379, 420,
 457, 495, 496, 502, 552, 562, 584
 Liger (Loire) . . . I 98, 99, 103, 104, 271, 337;
 III 225
 Ligures I 23, 65, 131, 132, 417, 418
 Ligystica I 98
 Limburg I 145
 Lina (Leine) I 578, 579
 Linge I 432, 545
 Lingones . . . I 46, 144, 146, 166, 201, 202,
 203, 205, 229, 230, 235, 237, 239, 241, 375,
 378, 519, 520
 Lippe I 220, 255, 256, 257, 316, 318,
 320, 555, 578, 579
 Liticiani I 522, 533
 Litus Saxonicum I 565, 567, 571
 Locus Quartensis sive Hornensis . . . I 572
 Londiniense oppidum I 378
 Longiones I 494
 Lucania I 369
 Lucus Augusti II 331
 Lugdunenses I 569
 Lugdunensis (of Lugdunesia) . . . I 143, 311,
 372, 403, 426, 438, 444, 465
 Lugdunensis Prima . . . I 548, 549, 565, 566,
 570, 576
 Lugdunensis Secunda I 548, 566,
 571, 573, 576
 Lugdunensis Senonia . . . I 549, 566, 571, 576
 Lugdunensis Tertia I 549, 566,
 571, 574, 576
 Lugdunensium populus II 148
 Lugdunesii I 340
 Lugdunum (Lyon) . . . I 147, 201, 209, 243,
 270, 301, 314, 324, 337, 342, 442, 469, 480,
 489, 520, 556, 558; II 248
 Lugdunum Batavorum . . . I 311, 312, 314,
 536, 537, 543, 544, 545
 Luik I 58, 62, 561
 Lupia (of Luppia: Lippe) . . . I 105, 112,
 114, 124, 247, 258, 264, 265, 320, 343
 Lusitani I 178
 Lydia I 512
 Lyon (Lugdunum) . . . I 90, 98, 99, 100,
 121, 129; II 233
 Maastricht . . . I 46, 62, 154, 236, 428, 429,
 430, 525, 540, 561
 Macedones I 528
 Macedonia I 528, 530
 Maeotis (of Maeotides paludes) . . I 108, 109,
 122, 464
 Maguntia (Mogontiacum) I 580
 Mainz I 179, 253, 259, 365, 372, 381
 Malaca (Malaea) I 582
 Malbroek I 538
 Mannaricium I 536, 537, 544
 Mararmanis (of Mararmanus) portus . I 314,
 315, 439
 Marcis I 572
 Marcodurum (Düren) I 223, 224
 Marcomanni I 93, 304, 469; II 231
 Marcomannia I 364
 Marcomannis I 344
 Mare Hadrianum I 92
 Mare Rubrum I 151
 Mare Tuscum I 92
 Marmaridae I 370
 Marsaci I 142, 143, 144, 145, 229;
 II 414, 515—516, 535
 Marsi I 105, 187, 256, 257, 259, 268,
 288, 289
 Marvingi I 315, 317
 Massilia (of Massalia: Marseille) . . I 25, 67,
 68, 95, 98, 108, 416, 418, 484; II 312
 Matilo (of Matellio) I 543, 544, 545,
 580, 581
 Matrona (Marne) I 35, 202, 203, 426;
 III 225
 Mattiaci I 183, 191, 224, 228
 Mattiarii I 437
 Maubeuge I 39
 Mauretania I 552; II 455
 Mauri I 457
 Mauriaci campi I 522
 Maurungani I 578
 Maxima Caesariensis I 403
 Maxima Sequanorum . . . I 403, 566, 571, 576
 Medemblik I 156
 Mederiacum I 537
 Mediolanum (of Mediolanium: Milaan) I 288,
 317, 318, 399, 475, 476, 478, 507; II 319,
 324, 334
 Mediolanum (aan den Neder-Rijn) . . I 537,
 538
 Mediomatrici I 46, 101, 144, 146, 237,
 238, 239, 426
 Meerssen I 540
 Melaten I 538
 Melenborg I 546

- Melibocus mons I 315, 317
 Menapia I 393
 Menapii . . I 37—38, 41, 42, 44, 49, 55—56,
 59, 60, 101, 102, 104, 144, 145, 171, 223,
 312, 313, 332, 383, 401, 465, 466, 467, 468,
 505, 532, 539, 541, 561, 564, 573; II 529—
 530
 Menapiorum civitas II 529, 577
 Menapium (Castellum Menapiorum) . . I 555
 Mesopotamia I 391, 555, 563, 565
 Messana I 76
 Metanastae I 319
 Metti (Metz) I 531, 534, 569, 570
 Metuonis I 19, 154, 156, 194
 Metz I 101, 146, 238, 531
 Mevania I 294, 582
 Milaan I 387, 440
 Mileve I 414
 Milvius (Pons) I 382
 Minariacum (Merville) I 539, 540
 Misenum I 132
 Mitrowitz I 365
 Modena I 324
 Moenis (Main) I 124
 Mörs I 189, 546
 Moesia I 228, 249, 432, 520;
 II 452—453
 Moesii I 522
 Mogontiacenses . . . I 549; II 502; III 222
 Mogontiacum (Mogontiacus of Mogontina:
 Mainz) I 183, 200, 201, 213, 217, 220, 221,
 222, 225, 228, 230, 231, 233, 234, 237, 238,
 239, 240, 313, 314, 369, 391, 398, 426, 444,
 504, 565, 566, 567, 573, 580; II 233, 235,
 572
 Moles Drusi I 246, 248
 Mona insula (Anglesey) . I 182, 183; III 217
 Monoecus (Monaco) I 204
 Mons Graius I 237, 238
 Mont Genève I 202, 209
 Monte Cassino I 531
 Morimarusa I 137, 139, 584
 Morini . . I 37, 38, 41, 42, 48—49, 50, 55,
 62, 71, 92, 102, 104, 123, 124, 144, 145, 147,
 149, 152, 223, 303, 304, 311, 312, 332, 334,
 335, 340, 390, 444, 450, 465, 466, 467, 533,
 539, 557, 559, 560, 561, 572, 584; II 530—
 531, 567; III 220
 Morinorum civitas II 530, 531, 577
 Mosa (Maas) I 45, 46, 47, 48, 50, 59,
 141, 142, 143, 202, 223, 235, 236, 248, 264,
 275, 306, 311, 312, 334, 337, 354, 377, 408,
 428, 429, 430, 463, 500, 513, 524, 543, 544,
 545, 546, 557; II 216, 508, 571; III 225
 Mosella (Moezel) . . . I. 48, 101, 203, 239,
 240, 241, 278, 420, 421, 427, 524, 559;
 III 228
 Mouzon I 50, 53
 Müngersdorf I 538
 Mulhem I 547
 Mundiacum III 221, 222
 Murrini (of Morini) II 283
 Mutina II 124, 332
 Mysia I 506
 Nabalia I 249, 250, 318
 Namen I 40, 54, 62
 Namnetes I 41, 466
 Narbo (Narbonne) . . . I 89, 98, 203, 489
 Narbonenses I 557
 Narbonensis I 403, 426, 444, 465
 Narbonensis Prima . . I 548, 566, 571, 576
 Narbonensis Secunda . . I 548, 549, 566,
 571, 576
 Narbonesia I 311, 438
 Narbonesii I 340, 341
 Nava (Nahe) I 237, 238
 Navalía I 317, 318
 Nederland I 391
 Neia I 564
 Nemausus II 327
 Nemetacenses I 574
 Nemetacum (Atrecht) . . I 539, 540, 541,
 543, 548
 Nemetes (of Nemetæ) . I 46, 130, 131, 144,
 146, 190, 316, 426, 444; II 395
 Nemetis (Spiers) I 573
 Nertereani I 315, 317
 Nervicum litus III 220
 Nervii . . I 37, 38, 39, 40, 41, 50, 53, 54, 55,
 60, 62, 87, 90, 101, 102, 131, 144, 145, 174,
 190, 213, 217, 220, 229, 235, 236, 242, 312,
 313, 321, 322, 331, 332, 335, 336, 466, 467,
 468, 532, 533, 542, 544, 561, 563, 565, 572,
 574; II 134, 498, 509, 527—529, 567, 575;
 III 244
 Nerviorum civitas II 527
 Neu-Bourg-Sègne I 58
 Neuri I 489
 Neuwied I 56, 61
 Nicaea (Nice) I 204
 Nicaea in Bithynië I 329
 Nicer I 489
 Nicomedia I 404
 Nictrenses I 549, 550
 Nidda I 259
 Niers I 538
 Nieuwenhagen I 538, 540
 Niger (Neckar) I 370, 373
 Nigropullum I 543, 545
 Nilus (Nijl) I 73, 147, 379
 Nisticus (Neustria of Niustria) . I 581, 582
 Nocdac I 579
 Noita (Noviomagus: Nijmegen) . I 580, 581
 Noord-Brabant I 145, 429, 430
 Noordzee . . . I 20, 23, 73, 80, 104, 120, 123,
 124, 125, 126, 127, 138, 139, 146, 156, 186,
 268, 309, 315, 327, 352, 358, 360, 373, 378,

- 382, 387, 406, 414, 418, 419, 423, 435, 446, 458, 484, 492, 537, 550
- Noorwegen . . . I 124, 126, 138, 139, 140
- Norici . . . I 249
- Noricum . . . I 69, 140, 142, 186, 319, 550, 553
- Northomani (Dani) . . . I 578
- Nostracha . . . I 582
- Novaesium (Neuss) . . I 189, 199, 200, 220, 221, 222, 225, 226, 227, 230, 232, 233, 234, 237, 238, 241, 242, 243, 247, 254, 318, 431, 432, 535, 536, 543, 546, 580; II 331, 335, 339, 392
- Novarii . . . I 549
- Novempopulana (zie Novem populi) . I 403, 571, 576
- Novem populi . . . I 444, 548, 557, 566
- Noviomagus (Noyon) . . . I 574
- Noviomagus (Nijmegen) . . I 543, 544, 545, 546, 581; II 505, 506
- Noviomagus Veromanduorum (Noyon) I 561
- Noyon . . . I 561
- Numantia . . . I 76
- Numidae . . . I 76
- Numidia . . . I 338, 414
- Nijmegen . . . I 191, 248, 314, 500, 536, 537, 540, 544, 545, 546
- Nyon . . . I 145
- Oberwesel . . . I 580
- Obrincas (Vinxtbach) . . . I 313, 438
- Oceanus . . . I 83, 85, 91, 92, 98, 103, 105, 107, 109, 113, 120, 123, 124, 127, 135, 136, 137, 141, 144, 148, 150, 154, 156, 165, 186, 187, 188, 192, 212, 242, 248, 251, 260, 262, 263, 264, 265, 267, 273, 274, 275, 278, 294, 295, 296, 297, 303, 308, 309, 312, 321, 326, 331, 334, 337, 342, 343, 351, 352, 354, 358, 359, 360, 365, 376, 378, 381, 387, 391, 395, 405, 406, 412, 413, 416, 417, 418, 423, 425, 426, 435, 441, 444, 446, 450, 453, 456, 459, 465, 466, 470, 471, 472, 483, 491, 511, 513, 530, 532, 533, 541, 550, 551, 552, 555, 559, 576, 578, 579, 580, 581, 582, 584, 585; II 173, 174, 231, 340; III 220
- Oceanus Britannicus . I 395, 465, 551, 585; II 246
- Oceanus Gallicus . . . I 585
- Oceanus Germanicus . . . I 439
- Oceanus occidentalis . . . I 555, 556, 557, 558, 583
- Oceanus orientalis . . . I 555
- Oceanus septentrionalis I 438, 464, 582, 584
- Odenwald . . . I 316
- Oder . . . I 550
- Oeocenae insulae . . . I 584
- Oeonae . . . I 18, 19, 125, 126, 137, 140
- Oestrymni . . . I 418
- Oestrymnicae insulae . . . I 13, 417, 418
- Oestrymnicus sinus . . . I 146
- Oise . . . I 377
- Olibriones . . . I 522
- Oostergo . . . I 140, 582
- Oosteroog . . . I 140
- Oost-Friesche eilanden . . . I 578
- Oostgoten . . . I 520
- Oostzee . . . I 126, 135, 136, 138, 139, 140, 186, 315, 360, 380, 550
- Opper-Gelder . . . I 146
- Oppidum Batavorum . . . I 246, 248
- Oppidum Ubiorum . . . I 259, 277
- Orchades (of Orcades insulae) . . I 125, 583
- Orcynia . . . I 57, 360
- Osismi (Ossismi of Osimi) . I 41, 123, 124, 466, 542, 544
- Osrhoene . . . I 563
- Ostimii . . . I 17, 18, 95
- Othona (bij Hastings) . . . I 571
- Othryades . . . I 82
- Oude Rijn . . . I 124
- Over-Betuwe . . . I 412, 432
- Overijssel . . . I 114, 550
- Pader . . . I 579
- Padus (Po) . . . I 23, 50, 71, 147, 204, 205, 207, 416
- Paemani . . . I 37
- Paeones . . . I 359, 413
- Paeonia . . . I 496, 500
- Palaestina . . . I 443, 511, 563
- Pannonia . . . I 109, 114, 116, 186, 228, 249, 250, 287, 290, 292, 319, 346, 349, 396, 516, 526, 527; II 445—452
- Pannonia Inferior . . . III 237
- Pannonia Superior . . . III 238
- Pannonii . . . I 85, 118, 127, 186, 203, 252, 253, 291, 444, 469; II 435, 440
- Panotii (verg. Fanesii) . . . I 140
- Panuatii . . . I 125
- Parapanisus . . . I 16, 137, 139, 584
- Parisii . . . I 428, 429, 542
- Parthi . . . I 112, 115, 127, 265, 280, 297, 298, 326, 336, 432, 578; III 218
- Parijs . . . I 404, 430, 484
- Passau . . . I 357
- Patabus . . . I 542, 543
- Patavio (Patavia: Batavia) . . I 556, 557, 558
- Patavium . . . I 87; II 332
- Peamu . . . I 564
- Perniciacum (of Pernacum) . I 540, 543, 547
- Persae . . . I 369, 381, 392, 493, 497
- Persis . . . I 379, 404, 422
- Perusia . . . I 450
- Petavionense mare . . . I 558
- Petit St. Bernard . . . I 209, 238
- Peucini . . . I 141
- Phabiranum . . . I 317, 318

- Phanesii I 140
Philadelphia I 512
Philippi I 117, 338, 396
Philippopolis II 375, 389
Phleum (Flevum) I 317, 318
Phrudis (Bresle?) . . . I 311, 312, 438, 439, 440
Piceni II 264
Picti I 432, 434, 455, 458, 549
Pietersberg I 154
Pisa I 585
Pisaurum II 370
Placentia (Piacenza) . . I 204, 205, 338, 470
Pleumoxii I 53
Po I 179
Poeninum iugum I 202
Poitiers I 389, 523
Pollentia I 452, 458
Pons Scaldis (Escaupont) . I 539, 543, 547
Pont I 538
Pontus Euxinus (Zwarte Zee) . . I 20, 122, 138, 150, 378, 396, 464, 495, 496
Portus Epatiacus I 572
Portus Gesoriacensis (Boulogne-sur-mer) . I 539
Praeneste I 327
Praetorium Agrippinae I 543, 545
Prettania (*verg.* Britannia) I 438
Procolitia (Carrawburgh) I 572, 573
Propontis I 30
Prusias I 419
Ptolemais I 310
Pyrena I 15, 103, 104
Pyrenaei (Pyrenaeus saltus, Pyrenaeum) . I 16, 35, 68, 70, 83, 95, 98, 123, 143, 144, 146, 287, 308, 319, 324, 416, 425, 426, 444, 473, 526, 551, 552, 583, 584
Quadi I 407, 408, 444, 463, 498, 499, 500, 555
Quadriburgium I 431, 432
Quinque provinciae I 569, 570
Raeti (*of* Rhaeti) I 100, 186, 249, 297, 423; II 248, 484
Raetia (*of* Rhaetia) . . . I 69, 140, 141, 142, 186, 189, 237, 290, 296, 297, 319, 334, 453, 457, 458, 469, 551, 553; II 442—444; III 218, 236
Raetia Prima I 565, 567
Raetia Secunda I 565, 567
Raeticae Alpes (*of* montes) . . . I 186, 512
Rauraci I 144, 146, 433, 581; II 410, 419
Rausa Confitio (Rauracorum fines? bij Bazel) I 580, 581
Ravenna I 258, 288, 442, 443, 478, 577
Redonae (Rennes) I 573, 574
Regulbium (Reculver tusschen Margate en Canterbury) I 571
Remagen I 313
Remi I 36—37, 42, 60, 61, 102, 130, 144, 146, 236, 237, 238, 331, 426, 427, 428, 441, 550, 569; II 233, 279, 280, 375, 411
Remi (Reims) I 146, 320, 429, 476, 477, 478, 539, 574
Rereferi (*of* Refeni) I 581, 585
Rhaeti, *zie* Raeti
Rheineck I 313
Rheinkamp I 536
Rhenus (Rijn) I 16, 17, 18, 20, 23, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 44, 46, 48, 50, 54, 57, 60, 64, 68, 70, 71, 72, 76, 78, 83, 88, 90, 92, 98, 100, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 112, 117, 123, 124, 125, 127, 129, 132, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 149, 150, 153, 168, 170, 171, 175, 180, 183, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 195, 206, 212, 215, 217, 219, 221, 231, 234, 236, 240, 244, 245, 246, 248, 249, 250, 253, 255, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 264, 265, 268, 271, 273, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 301, 303, 304, 305, 306, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 321, 322, 328, 331, 333, 334, 336, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 347, 348, 350, 352, 354, 359, 364, 370, 371, 373, 374, 375, 376, 377, 379, 380, 381, 382, 387, 391, 392, 393, 395, 396, 397, 402, 403, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 412, 413, 414, 417, 418, 419, 421, 423, 425, 427, 430, 432, 433, 434, 435, 437, 438, 439, 440, 441, 444, 445, 446, 447, 450, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 464, 465, 467, 469, 470, 472, 473, 476, 481, 483, 484, 486, 488, 490, 493, 494, 496, 497, 498, 500, 503, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 519, 520, 521, 523, 524, 526, 529, 530, 531, 532, 533, 536, 537, 542, 544, 549, 550, 551, 552, 556, 557, 558, 559, 566, 576, 580, 584; II 173, 174, 261; III 218, 219, 223, 225
Rhodanus (Rhône) I 22, 23, 67, 89, 99, 100, 124, 129, 209, 278, 287, 309, 337, 395, 481, 511, 512, 513, 532, 552, 556, 557, 558, 584; II 498; III 225
Rigodulum (Riol) I 239, 240
Rigomagus (Remagen) . . . I 427, 580; II 572
Rimbürg I 538, 540, 541
Rimini (*verg.* Ariminum) I 451
Rindern I 248, 536, 546
Ripaei (*of* Riphæi) montes . . . I 136, 137, 138, 464
Ripaltha I 565
Riparii I 522
Riparioli I 533
Roemenië I 186
Roer I 538
Roma I 83, 87, 91, 100, 147, 210, 236, 278, 298, 299, 322, 327, 341, 342, 343, 350, 363, 372, 386, 387, 388, 402, 410, 415, 422,

- 441, 445, 455, 456, 470, 473, 477, 486, 493,
518, 534, 565, 576
- Romani I 395; II 231
- Roomburg I 544, 545, 581
- Rossum I 545, 546
- Rotem I 540
- Roxolani I 581
- Rugi I 489, 549, 550
- Ruhr I 189, 257
- Ruhrort I 536
- Rungon (Buruncum: Bürgel) I 580
- Rusbeas (of Rubeas) promuntorium . I 137,
139, 584
- Rutupi portus I 465, 584, 585
- Rutupiae I 435
- Rijn I 85, 95, 98, 99, 299; II 231, 232
- Saale I 297
- Sabis (Sambre) I 39, 40, 41
- Sablones I 537
- Saevo Mons I 137, 140
- Saint-Honorat I 484
- Saint-Maurice I 481, 527
- Saint-Quentin I 56, 145
- Salas (Saale) I 105
- Saletio (Selz) I 573
- Salii I 407, 408, 412, 429, 430, 456, 460,
463, 498, 499, 500, 563; II 534
- Salland I 430
- Salodorum (Solothurn) I 481
- Samarobriva (Amiens) I 51, 54, 561
- Santoni I 123, 124, 130, 491
- Saône (zie Arar) I 100, 557, 558
- Sapaudia III 224
- Sardes I 459
- Sardica (of Serdica) I 384, 388, 389
- Sardinië I 24, 26, 339
- Sardinische Zee I 22—23
- Sarmatae I 125, 126, 131, 186, 228,
230, 326, 360, 365, 369, 373, 444, 459, 522,
532, 581
- Sarmatia I 140, 186, 319, 364, 439
- Sarmaticae gentes I 123
- Sarmatici montes I 439
- Sauromatae I 407
- Save I 365
- Saxones I 315, 317, 319, 358, 365, 373,
381, 393, 401, 405, 406, 424, 430, 434, 435,
436, 437, 439, 442, 443, 444, 445, 455, 456,
459, 471, 472, 485, 490, 491, 492, 496, 498,
500, 505, 519, 520, 521, 522, 523, 529, 532,
549, 550, 564, 565, 578, 579, 581, 582, 583,
585; II 535; III 218
- Saxonia I 579, 579, 583
- Scaldis (Schelde) I 39, 40, 59, 140, 141,
142, 143, 144, 145, 156, 312, 376, 539
- Scandinavia I 124
- Scanza I 582
- Scatinavia I 137, 140
- Scelerata castra I 296, 297
- Schaasberg I 538, 540
- Schwaben I 316
- Schwarzrheindorf I 306
- Schwarzwald I 316
- Scordisci II 395, 478
- Scoti I 432, 434, 458, 459, 549, 550
- Scotia I 583
- Seyri I 489
- Scythae I 13, 14, 17, 18, 21, 23, 26,
27, 67, 68, 94, 95, 134, 137, 138, 360, 516,
581, 584, 585
- Scythia I 21, 67, 68, 134, 135, 137, 138,
581, 582, 584, 585
- Sééz I 50
- Segni I 38, 58
- Semnones I 92, 112, 356; II 231
- Senlis I 145, 561
- Senones I 54, 55, 56, 102, 453
- Sens I 56
- Septem provinciae I 549, 565, 566
- Septentrionalis Oceanus I 134, 136, 146,
156, 186
- Sequana (Seine) I 35, 100, 102, 103, 104,
123, 130, 143, 146, 311, 426, 438, 439, 440;
II 442; III 225
- Sequani I 35, 46, 144, 146, 235, 395,
532; II 498
- Sequanica I 565, 570
- Sequanorum civitas II 498
- Serica I 581
- Serima (of Segorigium) I 536, 546, 580
- Siatutanda I 317, 318
- Sicambri I 141, 142, 169, 170
- Sicani II 264
- Sicilia I 341, 495
- Sieg I 306
- Silezië I 317
- Silinges I 315, 317
- Silures I 277
- Silvanectae (of Silvanectes) I 144, 145,
560, 561, 574
- Sint-Gotthard I 186
- Sint-Odiliënberg I 538
- Sirmium I 365, 501
- Sisdefenni I 581, 585
- Sittard I 430, 538
- Skagen I 156
- Smyrnaei I 328
- Soissons I 56, 145, 540, 561
- Solway I 363
- Somme I 312, 377
- Sonsbeek I 538
- Spa I 154
- Spani (voor Hispani) I 521
- Spanje I 289, 323, 541
- Sparta I 82
- Sphacteria I 411
- Spiers I 131, 146, 190

- Steenstraat I 540
 Steinstrass I 538
 Stelae I 15, 23, 24, 308, 309
 Stereontium I 317, 318
 Stever I 318
 Stockhem I 546
 Straat I 540
 Straat van Gibraltar I 309
 Straatsburg I 146, 402, 404, 408, 484
 Strabeek I 540
 Stralen I 538
 Stridon I 441
 Sturii I 142, 143, 146
 Styx I 489
 Suaeuconi I 144, 145
 Suebi (*of Suevi*) I 43, 44, 93, 101, 105, 106,
 125, 132, 135, 141, 183, 187, 268, 304, 315,
 316, 322, 333, 336, 340, 369, 421, 447, 455,
 456, 464, 467, 469, 473, 502, 503, 522, 532,
 549, 550, 559, 574; II 231
 Suebia I 343
 Suessiones (*of Suessones*) I 37, 41, 87, 102,
 103, 130, 144, 145, 331, 466, 532, 560, 561
 Sugambri (*Sigambri of Sicambri*) I 60,
 72—73, 74, 76, 93, 101, 105, 106, 107, 109,
 175, 259, 268, 269, 272, 273, 277, 284, 288,
 290, 304, 306, 315, 316, 322, 333, 336, 341,
 342, 343, 344, 397, 447, 453, 454, 455, 456,
 457, 458, 467, 469, 489, 491, 512, 513;
 II 231, 521
 Sugambris I 342
 Sunuci I 144, 145, 235; II 440, 488,
 525—526, 559
 Syracusae I 378, 495
 Syria I 115, 216, 249, 278, 364,
 443, 555, 563; II 456

 Tabernae (*Rhein-Zabern*) I 573
 Tablae I 543, 545
 Tabula I 311, 312
 Tamfana I 256, 274
 Tanaïs I 20, 109, 122, 464
 Tanchareae (*Tencteri*) I 322, 323
 Taniatide (*Tanatis: Thanet*) I 582
 Tarbellicus I 130
 Tarquini II 377
 Tarraco I 398, 442, 443
 Tarraconenses I 391
 Tartessus I 15, 418
 Tarvanna (*Terwaen*) I 312, 313, 539, 540,
 541, 543, 547, 548, 561
 Tastris I 137
 Taunensium civitas II 501
 Taunus I 196, 257, 259
 Taurinum I 424
 Tecelia I 317, 318
 Tectosages I 57
 Tencteri I 43—48, 60, 74, 88, 90, 166,
 175, 176, 191, 192, 195, 219, 220, 224, 234,
 235, 236, 241, 246, 257, 279, 304 315, 316,
 322, 333, 341, 467, 469, 533, 550
 Tentoritae (*Tencteri*) I 175
 Terra Batavorum II 505
 Terschelling I 140
 Terveurt I 540
 Terwaen I 390
 Teuderium I 317, 318
 Teudurum (*Tüddern*) I 537
 Teutoburgiensis saltus I 166, 251, 258,
 270, 450, 515
 Teutoni (*of Teutones*) I 19, 36, 40, 103,
 117, 124, 125, 126, 141, 154, 156, 165, 195,
 239, 288, 303, 322
 Texandri (*of Texuandri*) I 144, 145, 430;
 II 461, 488, 526, 567
 Texel I 318
 Thebaei I 481
 Thebais I 562, 563, 564
 Theopolis II 311
 Thessalonike I 510, 513
 Thile (*of Thule*) I 583
 Thoringia I 526
 Thorr I 538, 547
 Thraces (*of Thraeces*) I 244, 272, 296, 394,
 511; II 401, 411, 437
 Thracia I 457, 495, 562, 563, 564
 Thubursicenses Numidae II 273
 Thybris (*T.ber*) I 171
 Tiberiacum (*Zieverich*) I 538, 547
 Tiberis (*Tiber*) I 269, 446; III 219
 Ticinum (*Pavia*) I 204, 205, 209, 424;
 II 331, 332
 Tigris I 73; II 246; III 218
 Tigurini I 303
 Tingentera I 122
 Tingitana I 568
 Tolbiacum (*Zülpich*) I 242, 243
 Tolosa II 111, 349
 Tolosates I 557
 Tolsum I 398
 Tomis I 77
 Tongeren I 40, 51, 52, 58, 61, 145, 243,
 313, 390, 429, 430, 540, 546, 547, 561
 Toringi I 489
 Tornacum, *zie* Turnacum
 Toul I 146
 Tours I 271, 451, 524, 528
 Toxandria I 429, 430, 500
 Tractus Armorici et Nervicani I 565
 Tractus Belgicae et Armorici I 401
 Traiana I 313
 Traianenses II 299, 429, 517—518, 520
 Traiectum (*Maastricht*) I 525
 Traiectum (*Utrecht*) I 536, 537, 544
 Transalpini I 286, 394
 Transpadana I 450
 Transrhenani I 219, 220, 223, 244, 245, 249
 Trawe I 318

- Trepita I 536
 Trepitia (Trüpt) I 546, 580
 Tres Provinciae Galliae . . . II 281, 497, 498, 499, 500
 Treva I 317, 318
 Treveri (of Treviri) . . I 42, 45, 46, 50, 51, 54, 55, 56, 58, 60, 62, 88, 101, 102, 144, 146, 190, 203, 205, 211, 212, 216, 217, 223, 224, 225, 228, 229, 230, 231, 235, 237, 239, 241, 243, 244, 246, 249, 270, 271, 303, 333, 334, 336, 378, 384, 426, 434, 467, 468, 476, 477, 478, 512; II 286, 396, 419, 441, 467; III 222
 Treveri (Trier) . . I 398, 502, 507, 508, 512, 531, 576; III 228
 Triberi I 569, 570
 Triboci . . . I 46, 101, 102, 144, 146, 190 237, 238; II 395
 Tricassii (?) I 378
 Tricensima I 431, 432, 433
 Trier I 101, 146, 234, 243, 271, 306, 379, 419, 420, 429, 495, 566
 Triones I 456
 Troia I 528, 529, 530
 Troia (Colonia Traiana) . . . I 537, 546, 580, 581
 Troiani (of Trojanenses), *zie* Traianenses
 Tropaeensium Civitas (Adamklisse) . II 306
 Tropaeum Alpium (La Turbie) . . . I 92
 Tropaeum Drusi I 317, 319
 Troyes I 377, 379
 Tubantes . . . I 107, 192, 256, 279, 315, 317, 374, 549, 563
 Tüddern I 318
 Tuihanti II 495, 534, 569
 Tullum I 203
 Tuncrus I 491
 Tungri . . . I 144, 145, 153, 154, 184, 185, 187, 188, 203, 205, 210, 215, 217, 229, 235, 236, 242, 283, 312, 364, 372, 384, 385, 388, 389, 390, 451, 531, 534, 561, 572; II 176, 413, 461, 522—525, 559
 Tungri (Tongeren) . . I 426, 429, 525, 529, 531, 534, 555, 574
 Tungrorum civitas II 523
 Turnacenses . . I 390, 560, 561, 571; II 530
 Turnacum (Doornik) . I 444, 539, 541, 543, 547, 561, 569
 Turoni . . . I 270, 271, 315, 317; III 225
 Turringia I 580
 Tursenis I 309
 Twente I 114, 317
 Tyne I 363
 Tyrrheni I 513
 Tyrrhenicum (of Tyrrenum) mare . . I, 425, 511, 556, 558; II 231
 Ubach I 538
 Ubii . I 47, 90, 101, 106, 144, 190, 201, 216, 223, 224, 229, 234, 241, 247, 249, 253, 254, 255, 257, 259, 262, 277, 288, 333, 340, 467, 561
 Uithuizermede I 156
 Ulpia Noviomagus . . . II 506—507, 510
 Ulpia Petavio II 381
 Umbrië I 294
 Urbinum (Urbino) I 212
 Usipi (Usipii, Usipetes of Usipetae) . I 43—48, 60, 74, 88, 107, 166, 170, 175, 176, 183, 184, 191, 192, 195, 224, 228, 256, 257, 279, 304, 306, 316, 322, 323, 333, 341, 342, 343, 356, 467, 469, 533, 549, 550, 555; II 521
 Utrecht I 544, 561
 Utrechtsche Vecht I 297
 Vaccae I 555
 Vachalis (Vahalis, Vacalus of Vahal: Waal) . I 46, 264, 265, 373, 450, 491; III 218, 225
 Vada I 246, 247, 248
 Valenciennes I 539
 Valkenburg (L.) I 154, 540
 Valkenburg aan den Rijn (Z.-H.) . . I 544
 Vandali (of Wandali) . . I 317, 369, 444, 472, 473, 486, 488, 503, 520, 529; III 223
 Vandalici montes I 343
 Vandilii I 187
 Vangiones . . I 231, 144, 146, 190, 237, 238, 374, 426, 444
 Vangiones (Worms) I 573
 Vardaei I 555
 Vargiones (Vangiones) I 315, 316
 Varinnae I 141
 Vechten I 274, 544, 545, 581
 Vectis I 582
 Veert I 538
 Veliocasses I 37, 38, 466, 532
 Vellaus pagus II 483, 526
 Veluwe I 550
 Veneti (of Venetes) . I 41, 123, 332, 466, 467; II 264, 500
 Venetiae I 520
 Venlo I 546
 Ventensis I 569
 Vercellae I 195; II 327
 Verofabula I 564
 Veromandui (of Veromandi), *zie* Viromandui
 Verona II 113, 118, 345, 350
 Verturiones I 434
 Vetera . . . I 195, 199, 200, 216, 217, 219, 220, 222, 223, 226, 227, 230, 231, 232, 233, 234, 244, 245, 246, 254, 255, 259, 263, 294, 313, 314, 318, 346, 432, 527, 535, 536, 543, 546, 581; II 339, 389, 516
 Via Appia I 269
 Via Postumia I 207
 Vicus Helenae III 225
 Vicus Iulius (Germersheim) I 573
 Vidrus I 314, 315, 439
 Vienna I 209, 337

- Viennenses II 238
 Viennensis . . I 403, 426, 548, 565, 566, 569,
 570, 571, 576
 Vindobala (Wallsend in Northumberland)
 I 572, 573; II 492
 Vindolici (*of* Vindelici) . . . I 100, 290, 469
 Vindonissa (Windisch) . . . I 199, 202, 233,
 234, 237
 Vingo (Bingen) I 431, 432
 Vinxtbach I 313, 314
 Viromandui (*of* Veromandui) . . I 37—38,
 39, 87, 88, 144, 145, 466, 532, 560, 561;
 II 500
 Virosidum (Bainbridge?) I 572, 573
 Viroviacum (*of* Virovinum: Warwick) I 539,
 543, 547
 Virunum II 354
 Visculus, *zie* Vistula
 Vispi I 315, 316
 Vistula (Vistla *of* Visculus) . . . I 141, 439,
 551, 552
 Visurgis (Weser) . I 105, 112, 114, 124, 141,
 262, 263, 266, 304, 314, 315, 317, 318, 343,
 346, 347, 349, 439, 491
 Vivarensis I 570
 Vivarium I 519
 Vlie I 274, 318
 Vodgoriacum (*of* Vogodorgiacum) . . I 540,
 543, 547
 Vogezen I 202
 Volcae I 57
 Volsinii I 415; II 466
 Voorburg I 545
 Vosigus I 46, 406

 Waal I 124, 143, 191, 214, 247, 248,
 355, 450, 500, 545
 Wandali (*verg.* Vandali) III 226
 Warwick I 539

 Waudrez I 540, 547
 Weichsel I 140, 142, 186, 550
 Weiden I 538
 Werwieq I 547
 Wesel I 44, 319
 Weser I 92, 114, 117, 156, 254, 259,
 265, 266, 267, 297, 550
 Westergo I 582
 Westfalen I 102, 114, 317, 318, 550
 Wiesbaden I 191
 Wilre I 540
 Wistrachia I 582
 Woerden I 545
 Worm I 541
 Worms I 131, 146, 190
 Worringen I 536
 Wurm I 538
 Wijk I 540

 Xanten . . I 44, 48, 142, 189, 255, 288, 290,
 314, 318, 430, 432, 433, 527, 530, 536, 537,
 538, 540, 544, 546, 581; II 351, 375

 IJssel I 143, 430

 Zand I 538
 Zee van Azof I 109
 Zevenburgen I 186
 Zevengebergte II 315
 Ziverich I 547
 Zülpiçh I 58
 Zuiderzee I 260
 Zuid-Holland I 363
 Zwalm I 538
 Zwalmen I 538
 Zwammerdam I 545
 Zwarte Zee I 20, 109, 378
 Zweden I 138, 139
 Zwitserland I 435

VI. ALGEMEEN REGISTER

VIA. BESTUUR

- Ab epistulis Augustorum I 286
a commentariis II 304
actor quadragesimae Galliarum . . . II 293
adiutor tabularii II 306
adsessor ferrariorum II 295
advocatus fisci quadragesimae Galliarum
II 292
aedilicius Coloniae Ulpiae Traianae . II 83
allectus arcae Galliarum II 500
arca Galliarum II 499
arcarius II 485
arcarius provinciae Belgicae II 305
- Beneficarii** . II 171, 268, 284, 300, 303,
304, 371, 384
beneficarii consularis (*of* legati) . . II 522,
543, 544, 546, 547, 549, 551; III 234, 235
- Censor civitatis Remorum foederatae** . II 280
censor Germaniae Inferioris II 280
census in Gallië . . I 89, 122, 216, 253, 264,
280, 287, 341; II 279—283
civitates van Gallia I 99, 270
collegium fabrorum tignariorum . . II 139
collegium peregrinorum II 205, 574
comes Africae I 568
comes Britanniarum I 568
comes Hispaniarum I 568
comes Illyrici I 569
comes in Germania Inferior II 313
comes largitionum privatarum . . . I 570
comes litoris Saxonici per Britannias I 565,
566, 567, 571
comes rerum privatarum II 312
comes rerum privatarum per occidentem
I 565, 570
comes sacrarum largitionum per occidentem
I 565, 569, 570
comes Tingitaniae I 568
commentariensis quadragesimae Galliarum
II 293
conductor quadragesimae Galliarum II 292
consulares I 570, 574
consularis Belgicae Primae . . I 565; II 314
consularis Belgicae Secundae . . . I 565
consularis Germaniae primae . I 565; II 312
consularis Germaniae Secundae . . . I 565
cornicularii . II 268, 303, 372, 383; III 234
curator pro praefecto II 399
- Decuriones Coloniae Ulpiae Traianae** II 83,
517
dioecesis Galliarum . . I 548, 549, 571, 576
dioecesis Viennensis . . I 548, 549, 571, 576
dispensator a frumento II 297
duumvir civitatis Nerviorum . . . II 527
duumvir civitatis Sequanorum . . . II 498
duumvir Coloniae Morinorum . . . II 131
duumvir Coloniae Ulpiae Traianae . . II 83
duumvir quinquennalis Coloniae Ulpiae
Traianae II 83
dux Belgicae Secundae I 565, 566, 567, 572
dux Britanniae (*of* Britanniarum) . . I 565,
566, 567, 572, 573
dux Foenicis I 562, 564
dux Germaniae Primae . . . I 565, 566, 567;
II 313
dux Germaniae Secundae II 313
dux Mesopotamiae I 562, 565
dux Mogontiacensis . . I 565, 566, 567, 573
dux Raetiae primae ac secundae I 565, 566,
567, 571, 572
dux Sequanicae I 565, 567
dux Thebaidos I 562, 564
dux Tractus Armorici et Nervicani I 565,
567
- Edictum de pretiis** I 383
eminentissimus vir II 241
eques Romanus a censibus accipiendis II 281
exactor tributorum civitatum Galliae II 289
evokatus II 502
- Inquisitores Galliarum** II 499, 500
interpres II 97, 302
iudex arcae Galliarum II 499
- Legatus** I 198
legati pro praetore Exercitus Germanici
Inferioris II 253—256
legati van Gallia II 248—253
legatus ad census accipiendos . . . II 280

- legatus Augusti in Gallia Comata . . . II 250
 legatus Augusti provinciae Belgicae . I 201, 278; II 244, 273—279, 302, 303
 legatus Augusti provinciae Britanniae II 258, 261
 legatus Augusti provinciae Germaniae Inferioris . II 159, 172, 197, 198, 199, 235, 241, 244, 256—273, 299, 300, 301, 302, 417
 legatus Augusti provinciae Germaniae Superioris . . . II 234, 235, 240
 legatus Augusti rationibus putandis Trium Galliarum . . . II 298
 legatus Augusti vice quinque fascium provinciae Belgicae . . . II 278
 legatus pro praetore Exercitus Germanici Inferioris . . . II 238
 legatus pro praetore Exercitus Germanici Superioris . . . II 238

 Magister rei privatae . . . II 247, 295

 Nuncius Augusti . . . II 296

 Officium . . . II 299, 302

 Praefecti praetorio Galliarum . . . I 474, 475—480, 495, 507—508, 565, 566; II 306—313
 praefecturae . . . I 495
 praefectus fabrum . . . II 346
 praefectus Frisiorum . . . I 273, 274
 praefectus praetorio . . II 241, 550; III 234
 praefectus vehiculorum per Belgicam et duas Germanias . . . II 293, 296
 praefectus vehiculorum per Belgicam et duas Germanias . . . II 293
 praefectus vehiculorum per Gallias . . II 296
 praepositi bastagarum . . . I 569
 praepositus annonae expeditionis Germanicae II 297
 praepositus bastagae privatarum Galliarum I 570
 praepositi branbaricariorum (*of* barbaricarium) sive argentariorum . . . I 569
 praepositus rei privatae . . . I 570
 praepositus stationis Turicensis quadragesimae Galliarum . . . II 293
 praepositi thesaurorum . . . I 569
 praeses provinciae Belgicae . . . II 303
 praeses provinciae Germaniae Inferioris II 265, 268
 praeses provinciae Germaniae Superioris II 296
 praesides . . . I 571, 574, 575
 procurator . . . I 147, 152, 178, 181, 198
 procurator annonae ob expeditionem Gallicam . . . II 279
 procuratores Augusti . . II 283—289, 318
 procurator Augusti ad census accipiendos trium civitatum Ambianorum, Murrinorum, Atrebatium . . . II 283
 procurator Augusti ad census Gallorum II 282
 procurator Augusti ad quadragesimam Galliarum . . . II 290, 291, 292
 procurator Augustorum ad vectigal ferrariorum Gallicarum . . . II 295
 procurator Augusti familiae gladiatoriae per Gallias, Britannias, Hispanias, Germanias et Raetiam . . . II 298
 procurator Augusti inter mancipēs quadragesimae Galliarum et negotiantes . II 291
 procuratores gynaeciorum . . . I 569
 procuratores linyfiorum . . . 569
 procuratores monetarum . . . I 569
 procurator patrimonii Belgicae . . II 294
 procuratores provinciae Belgicae . . I 201; II 287, 288, 303, 304; III 234
 procuratores provinciae Belgicae et duarum Germaniarum . . . II 284, 285, 286, 287, 288, 304
 procuratores provinciarum trium Belgicae et duarum Germaniarum . . . II 284, 285, 286, 287
 procuratores rationum privatarum per Belgicam et duas Germanias . . . II 272, 294, 295
 procurator rei privatae . . . I 570
 procurator vigesimae hereditatum . . II 294
 procurator vigesimae hereditatum per Gallias Lugdunensem et Belgicam et Germaniam . . . II 289
 promagister vigesimae hereditatum provinciarum Narbonensis Aquitanicae Belgicae II 290
 proximus rationalium . . . II 304

 Quadragesima Galliarum . . . II 290—293
 quaestionarii . . . II 268
 quaestor . . . II 268
 quaestor civium Romanorum . . . II 528
 quaestoricus Coloniae Ulpiae Traianae II 83

 Rationales . . . I 569, 570
 rector Galliae Lugdunensis . . . I 201, 202

 Schola civitatis Traianae . . . II 241
 seviri Augustales Coloniae Ulpiae Traianae II 122, 204, 517, 568
 subprocurator provinciae Belgicae . . II 288
 summus magistratus civitatis Batavorum II 98, 506

 Tabularii (tabellarii) . . . II 304, 500
 tabularium . . . II 304
 tabularius ludi Gallici et Hispanici . . II 298
 tabularius quadragesimae Galliarum . II 293

 Vicarius . . . I 570

vicarius Divitensium II 534
 vicarius septem provinciarum . . . I 565,
 570, 571
 vice praesidis provinciae Germaniae Inferio-
 ris II 271

vice procuratoris patrimonii provinciae
 Belgicae et duarum Germaniarum II 271,
 294
 vice procuratoris quadragesimae Galliarum
 II 292

VB. LEGER

Acincenses I 573
 Ala Afrorum veterana II 170, 408, 413—415,
 515, 524
 — praefectus II 282, 413
 — signifer II 413
 — duplicarius II 415
 — equites II 299
 — veterani II 170, 415
 Ala Augusta Ituraeorum II 511
 — decuriones II 511
 Ala Auriana II 443, 532
 Ala Batavorum I 191, 212, 216, 217;
 II 389, 456
 — praefectus II 389
 Ala Classiana II 389—390
 — decurio II 389
 Ala Claudia II 511
 Ala Claudia Nova II 521
 Ala Fida Vindex (?) II 428
 — decurio II 428
 Ala Frontoniana, zie Ala I Tungrorum Fron-
 toniana
 Ala Hispanorum II 524
 Ala Indiana II 418—419
 — praefectus equitum II 418
 Ala Longiniana II 390—391
 — praefecti II 390
 — decurio II 390
 Ala Moesica II 408, 412—413
 — praefecti equitum II 280, 290,
 412, 413
 — decurio II 413
 Ala Noricorum II 408, 409—411
 — praefectus equitum II 410
 Ala Parthorum veterana II 391—392
 — decuriones II 391
 — duplicarii II 392
 — sesquiplicarii II 392
 Ala Picentina (of Picentiana) . . . I 233, 234;
 II 392, 435, 436, 439, 440
 Ala Pomponiani II 392
 Ala Petriana II 519
 Ala Praetoria II 393, 446, 471, 515
 Ala Siliana I 204; II 408, 415, 445, 446;
 III 235, 238, 239
 Ala Singularium I 204, 205, 237; II 408,
 411—412, 419, 437, 442, 443, 444, 455,
 471, 524
 — praefectus II 411

Ala Sulpicia II 408, 415—416
 — praefectus II 415
 — decurio II 415
 — duplicarii II 299, 416, 519
 Ala Tauriana I 201; III 234
 Ala Thracum II 393, 532
 Ala Treverorum I 203, 205, 217, 229,
 230; II 394
 — praefectus II 394
 Ala Ubiorum II 395
 Ala Vocontiorum II 395—396
 — decurio II 167, 395
 Ala I Alamannorum I 564
 Ala I Asturum II 524
 Ala I Batavorum milliaria II 454,
 456—458
 — praefectus II 457
 Ala I Cannenefatium . I 273, 274; II 389, 435,
 436, 449, 450, 451, 452, 466—468; III 237,
 238, 241
 — praefecti equitum II 466
 — decuriones II 467
 Ala I Flavia II 506, 510
 — decurio II 506
 Ala I Flavia Singularium, zie Ala Singula-
 rium
 Ala I Francorum I 564; II 496
 Ala I Saxonum I 564; II 497
 Ala I Thracum (Thraecum of Thrachum)
 II 174, 393—394, 428, 438
 — praefectus equitum II 393
 — veteranus II 174, 394
 Ala I Tungrorum II 437, 439, 441;
 II 473—474
 Ala I Tungrorum Frontoniana . . . II 394—
 395, 445, 446, 447, 474—480; III 238,
 239, 241, 243
 — praefecti II 394, 457, 475—476
 — decuriones II 394, 477, 479
 — signifer II 476
 Ala II Asturum II 419—421, 439, 440
 — praefecti II 420
 — imaginifer II 420
 Ala II Flavia Gemina II 419
 Ala II Nerviana Augusta II 455; III 242
 Ala VIII Francorum I 565; II 496
 Ampsivarii (auxilium palatinum) I 567, 568
 Anderetiani I 573
 Anglevarii (auxilium palatinum) . . . I 563

- armamentarium. II 198, 242, 265
 Armigeri I 573
 auxilia Chaucorum I 266
 auxiliares Galli Germanique I 266
- Balistarii I 573
 Batavi . . . I 204, 206, 207, 210, 265, 266,
 345, 432, 434, 435, 437, 501; II 396—397,
 456
 Batavi in Britannia I 182, 183, 184;
 III 217, 218
 Batavi iuniores equites (vexillatio palatina)
 I 563, 568; II 464
 Batavi seniores equites (vexillatio palatina)
 I 563, 568; II 463
 bearcus II 464
 Belgarum tumultuariae cohortes . . . I 218;
 II 397
 Bingenses II 573
 Brittones II 430—431
 Bructeri (auxilium palatinum) . I 566, 567
 bucinatores II 411, 460
- Campedoctor II 464
 Chaucorum auxilia I 266
 Classis Britannica I 242
 Classis Germanica . . . I 92, 133, 192, 201,
 215, 217, 245, 248, 255, 258, 260, 264, 266,
 271, 275, 304, 364, 376, 382, 412, 455, 497;
 II 165, 201, 203, 215, 229, 236, 257, 261,
 402—408, 522, 574
 — praefecti II 403, 404
 — centurio II 404
 — trierarchi . II 177, 261, 405—406, 526
 — nauarchus II 406
 — gubermator II 406
 — milites II 238, 407
 — proreta II 406
 — velarii II 406
 — dolabrarii II 407
 — gladiatores II 407
 Classis Sambrica I 572
 Cohors Batavorum . I 215, 217, 224; II 458
 — commandant . . . I 215, 224; II 458
 Cohors Batavorum III 241, 243
 — tribunus III 241
 — centurio III 243
 Cohors Canninefatium . . I 217; II 398, 468
 Cohors Chamavorum I 500
 Cohors Ligurum I 203, 204
 Cohors Pannoniorum I 204
 Cohors Silauciensium II 400
 Cohors Sugambra I 272, 273; II 470
 Cohors Tungrorum . . . I 215, 217; II 480
 Cohors Usiporum I 183, 356; II 473
 Cohors I Asturum . . . II 399, 435, 436, 437
 Cohors I Augusta Nerviana velox . II 455;
 III 242
- Cohors I Baetasiorum . . I 571; II 438, 439,
 440, 441, 468—469
 — praefecti II 457, 468, 469
 Cohors I Batavorum . . I 572; II 439, 440,
 441, 458—460, 552
 — praefecti II 459
 — signifer II 460
 Cohors I Batavorum milliaria . . . II 447,
 460—461; III 238, 239, 240
 — centurio II 460
 — signifer II 461
 Cohors I Breucorum II 506
 Cohors I Cannanefatium II 450; III 239, 240
 Cohors I civium Romanorum . II 421—422
 — tribunus militum II 421
 Cohors I Classica II 426
 Cohors I Claudia Sugambrorum . . I 273;
 II 453, 455, 471
 — praefectus II 471
 Cohors I Cugernorum . II 438, 439, 440,
 441, 469—470
 Cohors I Flavia II 194
 Cohors I Flavia Hispanorum . II 239, 256,
 269, 408, 416—418, 429; III 235
 — praefecti II 416, 417
 Cohors I Frisavonum II 439, 440,
 492—494
 — praefecti II 493, 494
 Cohors I Frixagorum I 572, 573
 Cohors I Germanica II 429, 436
 — centurio II 429
 Cohors I Hispanorum, zie Cohors I Flavia
 Hispanorum
 Cohors I Latabicorum (of Latabiensium)
 II 398, 515
 Cohors I Lucensium . . II 197, 240, 282, 423,
 429, 445, 471
 — praefectus II 282, 423
 Cohors I Menapiorum . II 439, 440; II 491
 Cohors I Morinorum . . . I 572; II 438, 439,
 491—492
 Cohors I Nerviorum . I 439, 486—487, 553
 — tribuni II 487
 Cohors I Pannoniorum II 530
 Cohors I Raetorum . . . II 202, 244, 285,
 423—424, 429, 442, 443, 444
 — tribunus II 298
 — praefecti II 285, 346, 423
 Cohors I Sugambrorum equitata . . . II 471
 Cohors I Sugambrorum tironum . II 452, 472
 Cohors I Sugambrorum veterana . II 453,
 470—471
 — praefecti II 470, 471
 Cohors I Sunucorum . . . II 439, 440, 486
 Cohors I Thracum . . . II 400—401, 436,
 437, 439
 Cohors I Tungrorum milliaria . I 572; II 438,
 439, 440, 441, 480—482
 — praefecti II 481

- Cohors I Vindelicorum II 401—402
 Cohors II Asturum II 439
 — imaginifer II 237
 Cohors II B. R. M. E. . . . II 194
 Cohors II Batavorum milliaria . II 447, 461
 Cohors II Breucorum . . II 194, 425—426, 455
 Cohors II Brittonum II 421
 Cohors II civium Romanorum . II 238, 422; III 231, 236
 — decurio II 238, 422
 — praefectus II 422
 Cohors II Hispanorum . II 297, 423; III 230
 — praefectus II 297, 423
 Cohors II Nerviorum . . II 437, 439, 440, 441, 487—489, 525, 526, 553
 — praefectus II 489
 Cohors II Tungrorum . . II 443, 482—485
 — praefecti II 483, 484
 — principes II 483
 — tribunus II 485
 Cohors II Varcianorum . . II 426—427
 — praefecti II 426, 427
 — centurio II 427
 Cohors III Batavorum . . I 128; II 442, 448, 461—463; III 237, 240
 — tribunus II 462; III 240
 Cohors III Dalmatarum . . II 422, 437
 — praefectus II 422
 Cohors III Lusitanorum . . II 399, 515
 — sub praefectus II 399
 — centurio II 399
 Cohors III Nerviorum . . I 572; II 439, 440, 441, 489; III 236, 242
 Cohors IV Frisiavonum . . II 494
 Cohors IV Nerviorum . II 441; III 236, 242
 Cohors IV Sugambrorum . . II 455, 472—473
 — tribunus II 472
 — praefectus II 472
 — centurio II 473
 Cohors V Asturum II 396
 — praefectus II 396
 Cohors V Bracaraugustanorum . . II 425, 443, 444
 Cohors V Gallorum . . II 342, 426, 439, 441
 — praefectus II 342, 426
 Cohors VI Asturum II 342, 425
 — praefecti II 342, 347, 412, 425
 Cohors VI Brittonum II 428—429
 — praefecti II 428, 429
 Cohors VI Ingenuorum civium Romanorum . II 398
 Cohors VI Nerviorum . . I 572; II 439, 440, 441, 489—490; III 236, 242
 Cohors VII Francorum . . . I 564; II 496
 Cohors VIII Breucorum II 397
 Cohors IX Batavorum . . I 571; II 443, 444, 463; III 236, 240
 — tribunus II 432, 463
 — praefectus II 463
 Cohors XI Chamavorum . . . I 564; II 496
 Cohors XV Voluntariorum . . II 197, 198, 242, 243, 265, 424—425, 429
 — tribuni II 424
 — praepositus (of praefectus) . II 198, 265, 266
 Cohortes Batavorum IV . I 182, 184; II 458
 Cohortes Batavorum VIII . I 182, 191, 201, 203, 205, 208, 209, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 219, 220, 241, 280; II 397, 458
 — commandant II 458
 Cohortes Belgarum tumultuariae . . I 218; II 397
 Cohortes Nerviorum . . I 225; II 399—400, 486
 Cohortes praetoriae I 252, 266; II 509—510, 518
 Cohortes Tungrorum . . I 184, 185, 203, 205, 217; II 401, 480
 Cohortes Ubiorum II 401
 — praefectus II 401
 Cohortes Vasconum . . . I 225, 226; II 401
 collegium Germanorum . . . II 513, 520
 Cortoriacenses (legio comitatensis) . . I 567, 568; II 492
 Cuneus Frisionum Aballavensium . II 494—495, 534
 curator Germanorum II 503
 custos armorum II 237, 373, 387
 Decuriones Germanorum . . . II 503, 504
 Defensores I 573
 diplomata militaria . . II 130, 239, 256, 408, 409, 435—456; III 236—240
 Divitenses I 433
 dolabrarii II 407
 duplicarius II 374
 dux Batavorum I 266; II 456
 Equites Dalmatae I 572
 equites singulares II 299
 Equites Singulares Augusti . . II 244, 504, 505, 506, 507, 511—513, 519—520, 532, 533
 Equites Stablesiani II 434
 Exercitus Britannicus II 169, 395
 Exercitus Germanicus Inferior . I 115, 197, 200, 253, 257, 259, 270, 271, 280, 299, 447; II 108, 120, 128, 150, 194, 196, 200, 201, 203, 215, 221, 238, 314—317; III 230, 232
 Exercitus Germanicus Superior . I 197, 198, 200, 253, 259, 260, 270, 271, 279, 299; II 238
 Exercitus Raeticus II 419
 expeditio Germanica II 262
 Francorum auxilia . . . I 366, 378, 405, 421
 frumentarii II 320, 372, 384, 385

- Geminiacenses (legio comitatensis) . . I 567, 568
- Gentiles Suebi I 573
- Germani corpore custodes . I 252, 253, 277, 280, 289, 294, 295, 296, 298, 299, 353, 359; II 503, 513—514, 521, 533
- curator Germanorum II 503
- decuriones Germanorum . II 503, 504
- Germaniciani exercitus I 397
- Germanorum auxilia I 202
- gubernator II 406
- Hastiliarius II 507
- Heruli seniores (auxilium palatinum) I 566, 567, 568
- Iovii I 435
- Laeti Batavi I 573; II 465
- Laeti Batavi Contraginnenses I 574; II 466
- Laeti Batavi Nemetacenses . I 574; II 466
- Laeti Franci I 573; II 496
- Laeti gentiles Suebi I 574
- Laeti Lagenses I 574
- Laeti Nervii I 574; II 491
- Lagenses I 574
- Legio I . . . I 218, 221, 222, 228, 231, 232, 234, 238, 243; III 233
- Legio I (?) II 223, 225
- Legio I Adiutrix . I 180, 207, 211, 237, 238; II 337, 338
- legati II 278
- tribuni II 319, 363
- centuriones . . . II 320, 354, 381, 383
- Legio I Adiutrix classicorum . . I 179, 207
- Legio I Germanica . . . I 178, 198, 199, 200, 210, 253, 254, 260, 299; II 317, 328—331, 338; III 232
- legati II 329
- tribuni militum . . II 317, 329—330
- centuriones II 330
- aquilifer II 330
- milites . . . II 330—331, 520; III 231
- equites II 331
- Legio I Italica I 201, 202, 210
- Legio I Minervia . . . I 313, 314, 345, 346; II 107, 128, 131, 139, 196, 200, 203, 215, 230, 236, 257, 271, 318, 319, 320, 354—375, 532, 558; III 230, 231
- legati . . . II 109, 173, 244, 267, 269, 271, 274, 318, 356—363
- tribuni . II 263, 285, 319, 364—368, 377, 423
- praefecti II 245, 368, 545
- primi pili II 269, 557
- centuriones II 204, 205, 242, 270, 320, 362, 368—371, 429, 432, 546; III 234, 235
- equites II 374
- imaginiferi II 372
- signiferi II 361, 371, 373
- milites II 176, 237, 243, 267, 371—375, 544, 545, 547, 573
- Legio II I 182; II 107
- Legio II Adiutrix . . . I 237, 238, 244, 246; II 337, 338
- tribuni II 356, 366, 457
- centurio II 354
- Legio II Aegyptiaca I 345
- Legio II Augusta . . . I 253, 255, 262, 301; II 240, 314, 318
- Legio III Gallica I 278
- Legio IV Macedonica . I 198, 200, 201, 210, 218, 228, 299; II 234, 235
- Legio IV Scythica I 278
- Legio V II 150, 194, 317; III 232
- missus II 85
- Legio V (?) II 223, 225
- Legio V Alaudae . I 178, 198, 200, 202, 207, 210, 217, 253, 255, 260, 273, 274, 286, 287, 299; II 321—325, 333
- legati II 322—323
- tribuni II 236, 322, 324
- centuriones II 324
- milites II 324—325
- Legio V Gallica II 321
- veteranus II 321
- Legio V Macedonica II 361, 531
- tribuni militum II 361
- centurio II 531
- Legio VI II 218
- „Legio VI Gallicana” I 369
- Legio VI Victrix I 211, 237, 238, 243, 244, 246; II 94, 107, 150, 203, 236, 240, 257, 314, 317, 318, 337, 339—345, 415, 490
- legati II 259, 340—342
- tribuni II 282, 339, 342—344, 410, 412
- centuriones . . II 237, 257, 315, 320, 344—345, 422, 531
- beneficiarii II 114, 345, 538
- milites II 345
- Legio VII I 331, 366
- Legio VIII I 331
- Legio VIII Adiutrix I 237, 238
- Legio VIII Augusta . . . II 203, 247, 318, 338, 339
- legatus II 377
- tribuni II 377, 424
- praefectus castrorum . . . II 545
- Legio IX I 331
- Legio X I 331; II 94, 118
- Legio X Gemina . . . I 211, 243, 246; II 107, 120, 128, 131, 150, 168, 177, 194, 203, 215, 236, 257, 314, 317, 338, 345—350
- legati II 259, 346
- tribuni . . . II 278, 346—347, 364, 457
- primus pilus II 287
- centuriones II 236, 237, 320, 347—348

- signifer II 348
- eques II 349
- hastati II 289
- milites II 111, 112, 117, 140,
348—350, 577
- veterani II 116, 118, 120, 518
- Legio XI Claudia I 237, 238; II 338
- legatus II 358, 359
- tribunus II 416
- centuriones II 354, 426
- Legio XII Fulminata I 278
- Legio XIII Adiutrix I 207
- Legio XIII Gemina I 237, 238, 253, 255;
II 338
- Legio XIV Gemina Martia Victrix I 201,
202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 217, 237,
238, 242, 243, 244, 246, 253, 255; II 338,
458
- legatus II 361
- Legio XV II 95, 107, 120, 150, 194
- Legio XV Primigenia I 178, 198, 200, 210,
217, 294, 299; II 321, 333—335
- legati II 333
- primus pilus II 333
- centuriones II 333—334
- milites II 334—335
- Legio XVI II 215
- Legio XVI Gallica I 178, 198, 200, 210, 221,
222, 227, 233, 234, 238, 243, 253, 255, 299;
II 335—337, 338
- legati II 335—336
- tribuni militum II 336
- praefectus castrorum II 336
- centuriones II 336—337
- milites II 337
- Legio XVII I 81, 117; II 320, 321
- Legio XVIII I 81, 117; II 232, 320, 321
- Legio XVIII (*lees* XXII) Primigenia II 318
- Legio XIX I 81, 117; II 320, 321
- Legio XX II 317
- veteranus II 124
- Legio XX Valeria Victrix I 253, 254, 256,
260; II 107, 150, 240, 314, 318, 328, 331—
333
- legati II 332
- centuriones II 370, 481
- milites II 332—333
- Legio XXI Rapax I 180, 198, 199, 202,
207, 210, 237, 238, 253, 255, 260, 294, 299;
II 234, 317, 321, 325—328, 338; III 233
- tribuni II 325—326
- primus pilus II 326
- centuriones II 326—327
- aquilifer II 327
- signifer II 327
- milites II 327—328
- Legio XXII Primigenia I 198, 200, 210,
218, 220, 228, 294, 299, 313, 314, 365, 369;
II 95, 108, 150, 194, 215, 234, 236, 314, 317,
318, 320, 351—354, 525
- legati II 235, 275, 276, 319, 351
- tribuni II 244, 258, 259, 288,
352—353, 356, 357, 379
- centuriones II 320, 353—354,
381, 385
- milites II 353, 354
- veterani II 237, 510, 519
- Legio XXX Ulpia Victrix I 313, 314,
345, 346, 432, 536; II 95, 108, 128, 150, 194,
196, 200, 203, 215, 221, 230, 318, 319, 320,
375—389; III 55, 230
- legati II 174, 261, 270, 376—378
- tribunus laticlavus II 320
- tribuni militum II 286, 297, 319,
378—380; III 229, 235
- praefectus II 380
- primus pilus II 380
- centuriones II 92, 140, 267,
380—383, 515; III 234
- aquilifer II 385
- imaginiferi II 270, 386
- signiferi II 102, 386, 387
- milites II 105, 269, 302,
383—389, 502
- Legio Thebaeorum I 480, 481, 527
- Legio Tungrecanorum seniorum I 567, 568;
II 485
- tribunus II 485
- librarii II 302, 320, 385, 477
- Magister equitum per Gallias I 565,
568, 569
- magister equitum praesentalis per occiden-
tem I 565, 568
- magister figulorum II 104, 577
- magister militum per Thracias I 562, 564
- magister militum praesentalis a parte pedi-
tum I 573, 574
- magister militum praesentalis per orientem
I 563, 564
- magister peditum praesentalis per occiden-
tem I 565, 566, 567, 569
- Martenses I 573
- medicus II 373, 418, 482, 507
- Menapii I 573
- Menapii (legio comitatensis) I 564; II 491
- Menapii seniores (legio comitatensis) I 567,
568; II 491
- Milites Acincenses I 573
- Milites Anderetiani I 573
- Milites Armerigeri I 573
- Milites Balistarii I 573
- Milites Bingenses I 573
- Milites Defensores I 573
- Milites Martenses I 573
- Milites Menapii I 573; II 491
- Milites Nervii I 572; II 491

Milites Pacenses	I 573	Numerus Ursariensium	II 434
Milites Tungrecani	I 571	— imaginifer	II 434
Milites Secundae Flaviae	I 573	Optiones	II 303, 304, 320, 373, 387, 525
Milites Vindices	I 573		
Nauarchus	II 406	Pacenses	I 573
nautae	II 176	Parthi	II 231
Nervii	I 90, 572; II 399, 486, 491	pedites singulares	II 257, 299; III 234
Nervii (legio palatina)	I 563; II 490	Petulantes	I 432
Numerus Ampsivariorum	I 567, 568; II 495	pilum	I 214
Numerus Anglevariorum	I 563; II 496	pleroma	II 238, 574
Numerus Batavorum iuniorum (auxilium palatinum)	I 567, 568; II 465	polliones	II 318
Numerus Batavorum seniorum (auxilium palatinum)	I 563, 566, 567, 568; II 464—465	praefectus auxiliorum adversus Germanos	II 236
Numerus Brittonum	II 297, 431	praefectus Classis Germanicae	I 201
— praepositus	II 297	praefectus cohortis Batavorum	I 201
Numerus Bructerorum	I 567; II 496	praepositus copiarum expeditionis Germaniae Secundae	II 289, 296
Numerus Condrusorum	II 486	princeps praetorii	II 235
Numerus equitum singularium	II 520, 541	proreta	II 406
Numerus exploratorum Batavorum	II 199, 242, 266, 430, 463	Saxonum auxilia	I 405
Numerus exploratorum Germanicianorum	II 431—433, 503	scaenicus	II 318, 388
Numerus Fortensium	I 571	Scutarii	I 431
Numerus Gentilium	II 431	semaforus	II 465
Numerus Hnaudifridi	II 570	signiferi	II 320
Numerus Nerviorum Dictensium	I 572; III 242	speculatores	II 268
Numerus Nerviorum Gallicanorum sagittariorum (auxilium palatinum)	I 567, 568; II 490	stratones	II 270, 289, 299, 417
Numerus Nerviorum sagittariorum (auxilium palatinum)	II 566, 567, 568; II 490	Tesserarii	II 320
Numerus Promotorum	II 433	Tongrecani (of Tungrecani) seniores (legio palatina)	I 566, 567, 568
Numerus Raetorum Gaesatorum	II 434	trierarchi	II 177, 261, 405—406, 526, 574
Numerus sagittariorum Tungrorum	I 567, 568; II 485	tubicen	II 269, 330, 348
Numerus Saliorum	I 563; II 497	tumultuaria auxilia	I 218, 257, 365
Numerus Saliorum iuniorum Gallicanorum	I 567, 568; II 497	Tungrecani	I 571
Numerus Saliorum seniorum	I 563, 566, 567, 568; II 496	Tungri (auxilium palatinum)	I 567, 568
Numerus Tubantum	I 567, 568; II 497	Tungri sagittarii (auxilium palatinum)	I 566, 567, 568
Numerus Tubantum (auxilium palatinum)	I 563; II 497	Tungricani (of Tungrecani)	I 433, 567, 571; II 485
Numerus Tungrorum	I 567, 568; II 485	Ursarius	II 388
Numerus Turnacensium	I 571; II 492	Velarii	II 406
		Vexillarii Brittonum	II 108, 150, 194, 203
		Vexillatio Germanicianorum	II 234
		Vexillatio Stablosiana VI	II 100
		Victimarii	II 302
		Vindices	I 573

VIc. GODSDIENST

Abirenes	II 431, 557	altaar voor Roma en Augustus te Keulen	I 255, 257
Abnoba	II 354, 558	altaar voor Roma en Augustus te Lyon	I 89, 90, 99, 100, 314, 519; II 131, 253, 281, 497
Aesculapius	II 361, 476	Ambiomarci	II 388
Alaisiagae	II 495, 569, 570		
Alateivia	II 554		

- Amphitrite I 309, 457
 Apollo II 172, 269, 357, 385, 479,
 489, 520, 541; III 3, 4, 51, 193, 196
 Apollo Clarius II 480
 Apollo Grannus (*verg.* Grannus) . . II 575;
 III 163
 Aquilo I 523
 ara II 109, 203, 204, 576
 Ara Caesarum II 281, 498, 499
 Arduinna II 554
 Ares I 83
 Argonauten I 20, 22
 Ariani I 388, 389
 Aufaniae II 359, 501; III 242

 Bacchus III 195, 200
 Baduhenna I 273, 274, 569
 Baudihillia II 570
 Beda II 495, 570
 Belatucader (Mars Belatucader of Belatu-
 cadrus) II 484, 495, 566
 Bona Fortuna II 298
 Bona Mens II 361
 Bonus Eventus II 204, 370
 Boreas I 456, 457
 Burorina II 152, 568; III 155

 Caelus II 541; III 3
 Camenae II 264
 Campestres (of Matres Campestres) . II 369,
 520, 540, 541, 566
 Camulus II 233, 553—554
 Ceres II 175; III 202
 Christendom I 325, 326, 327, 360, 384,
 386—390, 415, 440, 451, 480—484, 485,
 527; II 570—571
 Cocidius II 460, 481, 487, 489, 552
 concilia I 383, 384, 385, 387, 388,
 390, 415, 451
 Concordia I 77, 370; II 159, 573
 Concordia Sospes II 264
 Coventina (of Conventina) . II 459, 470, 553

 Dei Conservatores II 272
 Dei Genitores II 365
 Dei Salutares II 424
 Diana II 172, 204, 344, 353, 431, 520,
 541; III 5, 84, 205
 Diana Cornificiana II 503
 Dii deaeque praesides provinciarum . II 159
 Dii patrii et praesides huius loci . . II 174
 Dionysus I 67
 Dioscuren I 20
 Dolichenus II 418
 Donastistae I 384, 387, 415
 Dryidae I 65, 73, 425
 Dryadae I 391
 Dysper (?) II 269, 385

 Enyo I 83
 Epona II 476, 520, 541

 Fata II 520, 541
 Felicitas II 520, 541
 Felicitas Larivialis II 204, 370
 Fersomari II 550
 Fimmilena II 495, 570
 Fines II 502
 Fors Fortuna I 269
 Fortuna II 128, 137, 140, 159, 172, 459,
 520, 573; III 3, 95, 193, 194
 Fortuna Augusta II 229, 509
 Fortuna caelestis II 204, 370
 Fortuna Gubernatrix II 417
 Fortuna Redux II 361, 475, 483
 Fortuna Regina II 134
 Fortunae salutares II 361
 Friagabis II 570

 Genius collegii peregrinorum . . II 205, 574
 Genius loci II 102, 103, 104, 173, 204,
 205, 261, 370, 371, 384, 386, 388, 431, 488,
 502, 551; III 101, 102
 Genius Nerviorum II 527, 567
 Genius populi Lugdunensium II 148
 Genius tegulariae et calcariae . . . II 360
 Godsdienst II 535
 Grannus (*verg.* Apollo G.) . . . II 264, 550

 Haeva (Hebe ?) II 167, 536; III 112
 Hariasa II 299, 555
 Harimella II 485, 566
 Hercules I 64, 67, 134, 188, 189, 192, 193,
 412, 425; II 118, 234, 238, 360, 368, 369,
 375, 388, 419, 424, 481, 520, 523, 541, 554;
 III 3, 4, 11, 63, 131, 195
 Hercules Barbatas II 348
 Hercules Invictus II 344
 Hercules Magusanus I 189; II 98, 151,
 167, 244, 385, 431, 433, 474, 506, 511,
 535—536; III 80, 112, 155
 Hercules Saxanus II 236, 237, 255,
 257, 314, 327, 334, 337, 348, 353, 354, 404,
 421, 427
 Hludana (Hluthena of Lucena) . . . II 105,
 227, 355, 537—538, 565, 569; III 102, 198
 Hygia II 361, 476
 Hymenaeus I 459

 Ianus I 76, 421
 Iseneucaega (?) III 122, 229, 243
 Isis III 170
 Isis frugifer II 204, 370
 Iuno II 238, 255, 369, 520, 541; III 63
 Iuno Moneta I 283
 Iuno Regina II 173, 205, 363, 417, 525
 Iuppiter I 77, 231, 288; II 541, 554;
 III 95, 100, 101, 102, 132, 183, 209

- Iuppiter Depulsor II 361
 Iuppiter optimus maximus . . II 102, 103,
 104, 115, 116, 133, 135, 138, 161, 173, 174,
 177, 204, 205, 234, 237, 238, 244, 255, 257,
 261, 271, 314, 319, 326, 337, 348, 360, 362,
 363, 368, 369, 370, 371, 382, 384, 386, 388,
 404, 405, 410, 417, 424, 432, 468, 470, 481,
 483, 487, 498, 502, 505, 520, 525, 541, 551
 Iuppiter optimus maximus Conservator
 II 368, 385, 501
 Iuppiter optimus maximus exsuperantissi-
 mus II 172, 262
 Iuppiter Poeninus II 345
 Iuppiter Serapis Augustus II 424

 Lar Martis et Pacis II 264
 Lucena II 565
 lucus II 109, 576
 Luna II 172, 269, 385, 541

 Macniacus II 527
 Mahalinae II 431, 557
 Malvisiae (of Malvisae) . . II 360, 431, 555
 Mannus I 187
 Mare II 541
 Mars I 234, 300, 455, 457; II 115,
 172, 238, 388, 468, 469, 476, 481, 484, 495,
 520, 541; III 11, 51, 187, 190, 193, 194,
 195, 200
 Mars Belatucader II 484
 Mars Camulus, *zie* Camulus
 Mars Cocidius, *zie* Cocidius
 Mars Halamarthis . . . II 92, 563; III 61
 Mars Lenus sive Ocelus II 527
 Mars Propugnator II 271
 Mars Segomonis II 498
 Mars Thingsus, *zie* Thinesus
 Mars Victor II 229, 407, 489
 Matres . . II 104, 114, 238, 345, 537, 574;
 III 101
 Matres, *zie* Matronae
 Matres Afliae II 555
 Matres (of Nymphae) Alaferhuiae . . II 560,
 561
 Matres Alagabiae II 554, 555
 Matres Alaterniae II 481, 566
 Matres Annanepiae II 554
 Matres Arsacae II 552
 Matres Aufaniae II 242, 243, 362,
 367, 374, 541—549; III 51, 94
 Matres Aumenahenae II 555, 556
 Matres Brittae II 388
 Matres Campestres II 481
 Matres Cartovallenses II 564
 Matres Frisiavae II 569
 Matres Hamavehiae II 561
 Matres Hiannanefates (*wellicht* Cannanefates)
 II 382, 551
 Matres Marsacae II 552
 Matres Masanae II 299, 556
 Matres Mopates, . . II 134, 528, 549, 575;
 III 95
 Matres Niatienae II 556
 Matres Noricae II 176, 374, 551
 Matres Pannoniorum et Delmatarum II 367
 Matres paternae et maternae II 541
 Matres paternae Hiannanefates . . . II 382
 Matres Rumanehae II 561
 Matres Udravarinehae (*of* Udrovarinehae)
 II 556, 557
 Matres Vacallinehae II 558
 Matres Vaeav[. . .] II 554
 Matres Vatviae Nersihenae II 561
 Matronae II 89, 537; III 211
 Matronae, *zie* Matres
 Matronae Abirenos II 431
 Matronae Aufaniae II 132, 262, 525
 Matronae Axsinginehae (*wellicht* Aumena-
 henehae) II 556
 Matronae Cantrusteihiae III 244
 Matronae Mahlinehae III 243
 Medusa III 3, 65
 Megaera I 453
 Mercurius . II 115, 137, 138, 328, 329, 382,
 388, 422, 431, 488, 520, 541, 554; III 51,
 81, 91, 188, 198, 199, 202, 203, 210, 211
 Mercurius Arvernus (*Advernus, of* Arvernorix)
 II 93, 563, 564; III 61
 Mercurius Augustus II 236
 Mercurius Channini[. . .] II 552
 Mercurius Eriausius II 116, 541
 Mercurius Rex II 137
 Mercurius Gebrinius II 557, 558
 Mercurius Victor II 527
 Minerva . . II 129, 173, 177, 205, 255, 375,
 386, 407, 417, 520, 541; III 51, 63, 81, 196,
 203, 204, 211
 Mithras II 381, 550

 Nehalennia . . II 153, 154, 155, 156, 157,
 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 567—568,
 574; III 154
 Neptunus . . . II 152, 173, 340, 541, 573;
 III 154
 Nervinae (Matres Nervinae) II 567
 Nymphae II 386
 Nymphae salutare II 352

 Oceanus II 173, 174, 340, 378, 573

 Pallas III 136, 181
 Pax II 172
 Phaethon I 12, 68, 308, 417
 Phoebus I 453
 Poeninus, *zie* Iuppiter P.
 Priapus III 192

 Quadriviae, Triviae, Viae, Semitae . II 411
 Quirinus I 231

- Rhenus (*of* Renus) . II 173, 174, 261, 378, 551, 573
 Ricagambeda II 483, 566
 Sacerdotes Romae et Augusti (*te* Keulen) II 501—502; III 242
 sacerdotes Romae et Augusti (*te* Lyon) II 131, 253, 498, 527
 Salus II 520, 541
 Sandraudiga II 99, 567; III 86
 Sarapis II 370
 Saturnus I 269
 Securitas perpetua II 575
 Semela II 502
 Semitae II 411
 Silvanus . . II 355, 368, 388, 431, 520, 541
 Silvanus Cocidius, *zie* Cocidius
 Sol I 421; II 269, 385, 541
 Sol Invictus . II 172, 411, 484, 494, 550, 551
 Suleviae (*ook* Matres Suleviae *en* Suleviae Iunones) . . II 114, 237, 345, 467, 520, 538—541
 Sunuxal II 559—560
 Templum II 99, 267
 templum Romae et Augusti . . II 498, 499
 Terra II 541
 Tethys I 453, 455, 457
 Thincsus (*of* Mars Thingsus) . . II 495, 570
 Triviae II 411
 Tuisto I 187
 Unseni II 550
 Vagdavecustis . . . II 169, 241, 295, 410, 549—550; III 115, 240, 243
 Varnenus (*of* Varneno) II 562, 563
 Vellaunus II 527
 Venus I 454, 459
 Vesta II 104, 577; III 102
 Viae II 411
 Victores I 435
 Victoria II 172, 271, 417, 431, 494, 520, 541
 Victoria Augusta II 268, 469
 Vihansa II 564, 565
 Viradecdis (*Viradesthis of* Virodacthis) . . II 176, 484, 507, 565, 574
 Viroththis II 566
 Volkanus II 434
 Zeus I 83

VI . VARIA

- Aestuaria, *zie* wadden
 afmetingen van landen . . I 69, 70, 95 97, 103, 105, 107, 140, 143, 406, 438, 439
 afstanden langs rivieren . . I 46, 100, 142, 146, 438
 afstanden langs wegen (*verg.* wegen) I 255, 535 *en* volg.
 afstanden ter zee I 17, 95, 100, 104, 137, 154
 agger Drusi I 246, 278, 280
 anchorago I 520
 anseres I 147
 Anthologia Graeca I 81—84
 Anthologia Latina I 127—128
 Anthologia Palatina I 81
 Anthologia Planudea I 81
 appels in Noord-Gallia (*mala spadonia*) I 149
 auris Batava I 170
 Bagaudae (*of* Bacaudae) . . I 393, 400, 401, 442, 471
 barnsteen . . I 11, 12, 13, 19, 21, 66, 67, 68, 137, 138, 139, 140, 143, 154, 155, 156, 157, 158, 309, 418
verg. electrum, glaesum, succinum
 bedrijven II 571, 576
 bellum Germanicum II 236, 256
 bisschoppen . . I 384, 386, 387, 388, 389, 390, 415, 451, 525, 527, 529, 531, 534
 boomstammen als vaartuigen I 151
 boonen (*fabae*) in Germanië . . . I 140, 152
 branbaricarium I 569, 570
 burgerrecht (*Romeinsch*) I 148, 449
 burgus II 247
 bijen in Germanië I 148, 449
 Casia I 149
 chorographia I 552, 553, 584, 585
 Chronica Gallica III 224
 Cimbrische vloed I 28, 29, 107, 303
 Codex Theodosianus I 434, 474, 475—480, 549; II 307, 308, 310
 Codex Iustinianus I 507—508, 509; II 308, 310
 conductores piscatus . . . II 227, 537, 577
 Constitutiones Sirmondianae I 474; II 312
 Consularia Constantinopolitana . . . I 487
 Consularia Italica I 488
 Corpus iuris civilis I 507
 Cosmographia I 557
 Digesta I 357, 506, 507, 509
 Dimensuratio provinciarum . . . I 550—552

- Divisio orbis terrarum I 550, 551,
 552—553, 583, 585
- Eb en vloed I 21, 22, 67, 108, 125
 electrum I 67, 137, 139, 143, 154, 156
 Epitome de Caesaribus . . . I 93, 274, 288,
 290, 293, 357, 371, 393, 394, 397, 398, 400,
 446—448, 496, 576
 Epitome totius orbis I 550—552
 Excerpta de insidiis I 504, 505
 Excerpta de legationibus . . . I 463, 510
 Excerpta de sententiis . I 460, 461, 510, 511
- Fabri tignarii II 139
 figularia Exercitus Germanici . II 108, 150,
 578
 figularia Germaniae Inferioris . . . II 150
 Fragmenta iuris Romani I 385
- Ganzen in Noord-Gallië I 147, 148
 glaesum I 156
 gras aangeboden door overwonnenen . I 153
 grensverdediging onder Augustus . . I 251,
 268, 359
 — onder Tiberius I 268
 — onder Claudius I 275, 353, 391
 — onder Traianus I 397
 — onder Hadrianus I 362, 363
 — onder Diocletianus I 495
 — onder Constantius Chlorus . . I 379, 405
 — onder Constantinus I I 377, 382,
 394, 496
 — onder Iulianus I 431, 433
 — onder Valentinianus I I 435, 437,
 445, 446
 — onder Stilicho . I 454, 457, 458, 473, 526
 gynaecia I 569, 570
- Ham I 383
 handel II 571
 herba Britannica (in het land der Friezen)
 I 153
 Historia Augusta I 358, 360,
 361—372, 390, 392, 393, 398, 399, 400, 448,
 494, 495, 517, 550; II 258, 276, 352, 356,
 404, 504, 534
 Historia Francorum (of Gesta Francorum)
 I 525, 530—531; III 227—228
 horologium II 269
- Immunis fig(linae?) II 371
 isox I 147
 Itinerarium Antonini . . . I 248, 318, 334,
 534—541, 542, 544—548, 580
- Juristen in Germanië I 258, 304, 305
- Kanaal van Corbulo I 275, 354
 kanaal van Drusus . . . I 260, 264, 275, 297
 kanaal van den Rijn naar de Rhône . I 278
 kaneel, wilde I 149
 kersen I 150
 koningen der Bataven I 427
 — der Franken I 373, 375, 380,
 381, 401, 427, 431, 505, 525, 526, 530, 531
 — der Friezen I 278
 — der Galliërs I 56, 58, 64, 88
 — der Germanen I 93
 korentoevoer . . . I 229, 412, 431, 461, 497
 kropganzen I 148,
- Laagwater van den Rijn I 221, 257
 laeti I 377, 379
 landkaarten I 36, 42, 44, 136, 379
 Laterculus Veronensis I 403, 544, 548—550,
 566, 576
 leuga I 426, 427, 535, 542, 549
 levertraan II 101
 ligyrium (barnsteen) I 418
 limes I 550
 limes Tiberii I 256, 257
 limites I 117, 118, 264, 265
 linnen I 152
 linyfium I 569, 570
 lixa II 111, 349
 lijfwacht van Augustus I 289, 350
 — van Tiberius I 252
 — van Gaius I 161, 294, 295, 296, 353
 — van Agrippina I 277, 298
 — van Nero I 280
 — van Galba I 299
 — van Caracalla I 359
 — van koning Herodes I 159, 161
 lijsters I 148
- Mala spadonia I 149
 manceps II 227, 537, 577
 meliores actus II 163, 574
 merces II 158, 574
 merels I 148
 meren in Nederland . . I 123, 142, 150, 258,
 264, 278, 511
 mergel of tufsteen I 154
 mist op de Noordzee I 104
 moneta I 569, 570
 Monumentum Ancyranum . . . I 91—93,
 288, 290, 291
 mijlpaal II 113, 114, 215, 240, 241,
 244, 275, 312, 571, 572
- Negotiator Britannicianus II 574
 negotiator cervesarius II 574
 negotiator cretarius II 558, 575
 negotiator cretarius Britannicianus II 158,
 574
 negotiator frumentarius . . II 134, 528, 575
 negotiator pistoricius II 528

- negotiator vestiarius II 575
 Nomina provinciarum omnium I 548—550
 Notitia dignitatum . . . I 403, 500, 548,
 549, 562—575, 576; II 338, 398, 458, 463,
 464, 465, 466, 468, 480, 485, 489, 490, 491,
 492, 495, 496, 497, 522, 527
 Notitia Galliarum . . I 390, 549, 559—561,
 575; II 529, 530
 Novellae I 506, 507, 509
- Oerossen I 149, 273
 onocrotali I 147
 oogarts II 82, 86, 136, 576, 577
 overmoed van de Kelten . . . I 14, 16, 28,
 85, 107, 327
 overstromingen van de rivieren . . I 129,
 248, 377
- Pandectae I 506
 Panegyrici latini . I 372—382, 402, 405,
 495, 496, 505; II 505; III 218—219
 perna I 171, 383
 pes Drusianus I 283
 petaso I 171, 383
 Pharos I 295
 platanen bij de Morini I 149
 pontes longi I 56, 258, 260, 263,
 273, 304, 306
 prodigia I 148, 448, 449
 Pythagorii I 461
- Salinatores II 529, 351, 577
 salmo I 421, 523
 scheepvaart II 573
 spreeuwen I 148
 spuma Batava I 171
 stichting II 109, 576
 succinum (barnsteen) I 154, 156
- Tabula Peutingeriana . . . I 189, 248, 313,
 318, 381, 534, 536, 537, 539, 540, 541—548,
 555, 577, 580, 581
 tegularia Transrhenana . II 108, 150, 425,
 427, 577
 terpen I 151
 Theatrum Pompei I 278
 thesaurus I 569, 570
 tin I 11, 69, 417
 triumf van Augustus . . I 71, 73, 75, 291
 — van Aurelianus I 369, 518
 — van Germanicus I 76, 106, 119
 — van Tiberius I 78, 111, 118
 tufsteen I 154
 turdi I 148
 turf I 151
- Uri I 273, 274
- Veen I 151
 veenbruggen I 260, 263, 306
 verkeer II 571
 vloed, zie eb en vloed
 vloeden in het gebied der wadden . I 14, 16,
 28, 65, 83, 85, 107, 108, 267, 327
 volksliederen der Germanen . . . I 187, 270
 vuurtoren van keizer Gaius I 295
- Wadden I 14, 39, 65, 67, 85, 108,
 124, 126, 150, 154, 262, 264, 275, 327
 wegen I 534—348
 weiden I 152
- Zalmen I 147, 421, 520, 523
 zeeroovers op de Noordzee . . . I 151, 275,
 373, 381, 393, 401, 414, 434, 435, 437, 455,
 471, 490, 491
 zonnehoogte I 25, 95, 96
 zwemkunst der Bataven I 127, 182,
 204, 206, 212

VII. CHRONOLOGISCH REGISTER

6de eeuw v. Chr.	De Karthager Himilco onderneemt een ontdekkingsreis langs de westkust van Europa. Kooplieden uit Marseille brengen de eerste berichten over het westen naar Griekenland.	Plinius, Nat. hist. II 169.
± 500 v. Chr.	Een Grieksch geleerde (Hecataeus van Milete) schrijft over den Rijn (Eridanus) en de barnsteen op de Friesche eilanden. De Karthagers beletten de Grieksche schippers het westen van Europa te bezoeken.	Herodotus III 115. Eratosthenes, fragm. I B 9.
± 430 v. Chr.	Herodotus hecht geen geloof aan de mededeelingen over den Rijn en de barnsteen.	Herodotus III 115.
± 340 v. Chr.	Ephorus schrijft over de Kelten en Skythen in Noord-Europa, over het gebied van de wadden aan de Noordzee en over den overmoed van de Kelten.	Ephorus, fragm. 30 b en 132.
± 330 v. Chr.	Aristoteles schrijft over de rivieren in het westen en noorden van Europa. Aristoteles schrijft (naar Ephorus) over den overmoed van de Kelten.	Aristoteles, Meteor. I 13, 19—20. Aristoteles, Eth. Nic. III 10, 7; Eth. Eud. III 1, 25.
± 325 v. Chr.	Pytheas van Massilia doet een ontdekkingsreis naar het westen van Europa; hij bezoekt het gebied aan den mond van den Rijn en het land van de barnsteen. Pytheas neemt de zonnehoogte op aan de Friesche kust.	Pytheas, bij Strabo I 4, 3, C. 63 en Plinius, Nat. hist. IV 95; XXXVII 35. — Geminus, Elem. astron. VI 9. Strabo II 1, 18, C. 75.
± 300 v. Chr.	Timaeus van Tauromenium schrijft over Noordwest-Europa, den Rijn en de barnsteen, naar Pytheas van Massilia.	Timaeus, fragm. 6, 33, 34 en 36.
± 225 v. Chr.	Apollonius van Rhodus schrijft over den Rijn als de noordelijke tak van den Eridanus.	Apollonius, Argon. IV 627—641.
± 220 v. Chr.	Eratosthenes schrijft over de Ligyriërs als de bewoners van Noordwest-Europa.	Eratosthenes, bij Strabo VII 3, 7, C. 300.
± 160 v. Chr.	Crates van Mallus licht de Odyssee toe met mededeelingen over het westen van Europa, ontleend aan Pytheas van Massilia.	Geminus, Elem. Astron. VI 10.
± 140 v. Chr.	Hipparchus van Nicaea citeert Pytheas voor geographische gegevens over Noordwest-Europa. Tocht der Cimbren en Teutonen van de Noordzee naar Italië, volgens eenige schrijvers, ten gevolge van een grooten vloed.	Hipparchus, bij Strabo II 1, 18, C. 75. Strabo VII 2, 1, C. 292 (naar Posidonius). — Quintilianus, Declam. III 4. — Florus I 38, 1 (naar Livius).
113 v. Chr.	Eerste overwinning van de Cimbren en Teutonen op een Romeinsch leger.	
102 v. Chr.	C. Marius verslaat de Teutonen bij Aquae Sextiae.	Tacitus, Germ. 37.

- 101 v. Chr. Marius verslaat de Cimbren bij Vercellae.
 ± 100 v. Chr. In een geographisch gedicht, [Scymnus], worden de Kelten en de Skythen vermeld als de bewoners van Noordwest-Europa (naar Ephorus). [Scymnus] 167—179.
- ± 75 v. Chr. Posidonius bestrijdt het denkbeeld, dat de Cimbren uit hun land zijn verjaagd door een grooten vloed. Posidonius, fragm. 19, 28 en 31.
- ± 70 v. Chr. Posidonius noemt de Germanen. Posidonius, fragm. 22.
 Geminus, een leerling van Posidonius, citeert Geminus, Elem.
 Pytheas van Massilia. Astron. VI 8—11.
- 59 v. Chr. C. Iulius Caesar consul; hij krijgt het stadhouderschap van Gallië voor vijf jaar. Velleius II 44. — Plutarchus, Caesar 14, 5. — Suetonius, Divus Iulius 22, 1. — Cassius Dio XXXVIII 8,5.
- 58—50 v. Chr. Oorlogen van Caesar in Gallië. Caesar, Bellum Gallicum. — Catullus XI. — Horatius, Sat. I 10, 36—37. — Suetonius, Divus Iulius 25. — Florus I 45, 6—8. — Eutropius VI 17. — Festus VI 3. — Ammianus XV 12, 6. — Orosius VI 7—9. — Zonaras X 6. — Paulus VI 17.
- 58 v. Chr. Oorlogen van Caesar tegen de Helvetii en tegen Ariovistus.
- 57 v. Chr. Oorlog van Caesar tegen de Belgae. Livius CIV. — Appianus, De reb. Gall. 4. — Cassius Dio XXXIX 1. — Orosius VI 7, 11—16.
- Begin van het voorjaar: voorbereidselen voor den oorlog. Caesar, Bell. Gall. II 1—4.
- Nederlaag van de Belgae aan de Aisne bij Berry-au-Bac. Caesar, Bell. Gall. II 8—11.
- De Nervii brengen hun non-combattanten in veiligheid in het gebied bij den mond van de Schelde. Caesar, Bell. Gall. II 16.
- Ongeveer einde Juli: nederlaag van de Nervii. Caesar, Bell. Gall. II 17—27. — Plutarchus, Caesar 20, 3—4. — Cassius Dio XXXIX 3.
- De Nervii onderwerpen zich. Caesar, Bell. Gall. II 28.
- Einde van den zomer: verovering van de sterkte der Atuatuca. Caesar, Bell. Gall. II 29—33. — Cassius Dio XXXIX, 4, 1.
- Caesar kan mededeelen, dat geheel Gallië is onderworpen. Caesar, Bell. Gall. II 35, 1.
- 56 v. Chr. Einde Mei: rede van Cicero in den senaat over het commando van Caesar in Gallië. Cicero, De prov. cons. 8, 19.
- Coalitie tegen Caesar in Noord-Gallië met deelneming van de Morini en de Menapii. Caesar, Bell. Gall. III 9, 10. — Orosius VI 8.
- Labienus naar het noordoosten van Gallië gezonden. Caesar, Bell. Gall. III 11, 1—2.
- September: Caesar in Vlaanderen in het land van de Morini. Caesar, Bell. Gall. III 28—29. — Cassius Dio XXXIX 44.

- 56 v. Chr. Conferentie te Luca.
Cicero spreekt over de beteekenis van Caesar's veroveringen in Gallië.
De Usipetes en Tencteri vallen Gallië binnen in het gebied van de Menapii.
- 55 v. Chr. Cn. Pompeius en M. Crassus consuls; het commando van Caesar in Gallië met vijf jaren verlengd.
Begin April: Caesar trekt op tegen de Usipetes en de Tencteri.
Strijd tegen de Usipetes en Tencteri; eerste tocht van Caesar over den Rijn.

Onderwerping van de Morini, expeditie tegen de Menapii.

Cato stelt voor Caesar uit te leveren aan de Germanen.
- 54 v. Chr. Opstand van de Eburones onder leiding van Ambiorix, ondergang van Sabinus en Cotta, beleg van het kamp van Cicero.
Begin October: verdeeling van de troepen over de winterkwartieren.
Einde October: opstand van de Eburones onder leiding van Ambiorix; het leger van Sabinus en Cotta vernietigd.

Begin November: beleg van het kamp van Cicero; nederlaag van de Belgae.

Einde November: Indutiomarus door Labienus overwonnen.
- 53 v. Chr. Maart: Caesar onderwerpt de Nervii.

April: Caesar onderwerpt de Menapii, tocht door Vlaanderen en Brabant naar den Rijn.

Mei: Caesar trekt over den Rijn in het gebied van de Treveri.
Tweede expeditie in Germanië.
Augustus: Caesar valt in het gebied van de Eburones; Ambiorix vlucht.
Veldtochten in het gebied van de Eburones.
- Cicero, In Pisonem 33, 81—82.
Caesar, Bell. Gall. IV 1, 1—2; IV 4—5, 1.
Velleius II 46, 1—2.

Caesar, Bell. Gall. IV 6—9.
Caesar, Bell. Gall. IV 11—16, 1. — Livius CV. — Frontinus, Strateg. II 6, 3. — Plutarchus, Caesar 22. — Appianus, Res Gall. 4—5 en 18; Cassius Dio XXXIX 47—48. — Orosius VI 9, 1.
Caesar, Bell. Gall. IV 22 en 38, 1—3. — Cassius Dio XXXIX 51. — Orosius VI 9, 2.
Plutarchus, Comp. Niciae et Crassi 4, 2; Caesar 22, 3; Cato 51, 1. — Suetonius, Divus Iulius 24. — Appianus, Res Gall. 18.
Livius CVI.

Caesar, Bell. Gall. V 24.
Caesar, Bell. Gall. V 26—37. — Cassius Dio XL 5. — Orosius VI 10, 1.
Caesar, Bell. Gall. V 38—51. — Plutarchus, Caesar 24. — Cassius Dio XL 7—10. — Orosius VI 10, 2.
Caesar, Bell. Gall. V 55—58. — Orosius VI 10, 10.
Caesar, Bell. Gall. VI 2—3. — Orosius VI 10, 14.
Caesar, Bell. Gall. VI 5—6. — Orosius VI 10, 15.
Caesar, Bell. Gall. VI 9.
Livius CVII.
Caesar, Bell. Gall. VI 29—32.
Caesar, Bell. Gall. VI 33—34. — Cassius Dio

- 53 v. Chr. Einde Augustus: aanval van de Sugambren op Atuatuca.
September: hernieuwde verwoesting van het land der Eburones.
- 52 v. Chr. Groote opstand van de Galliërs onder leiding van Vercingetorix; de Nervii en Morini zenden troepen voor het leger der Galliërs.
- 51 v. Chr. Mei: hernieuwde verwoesting van het land der Eburones.
- Gallië tot een Romeinsche provincie verklaard.
- 49 v. Chr. Begin Januari: Caesar trekt over de Rubico en valt in Italië.
- 49—46 v. Chr. Decimus Brutus legatus van Caesar in Gallia Transalpina.
- 46—44 v. Chr. Aulus Hirtius legatus in Gallië.
- 44 v. Chr. Aurelius, onderbevelhebber van Hirtius, ontvangt de onderwerping van Germanen.
- 15 Maart: Caesar in den senaat vermoord; rede van M. Antonius op het Forum.
- L. Munatius Plancus gouverneur van Gallia Comata, tot 43 v. Chr.
- 43 v. Chr. 1 Januari: Cicero vermeldt Plancus als gouverneur van Gallia.
Verdrag van Modena; M. Antonius krijgt Gallia Comata.
- November: verdrag van Bologna; M. Antonius krijgt Gallia Transalpina behalve Gallia Narbonensis.
- 42 v. Chr. Herfst: verdrag van Philippi; M. Antonius krijgt geheel Gallia.
- 41 v. Chr. Calenus en Ventidius legati van M. Antonius in Gallia.
- 40 v. Chr. Caesar Octavianus verovert Gallia.
- Verdrag van Brundisium; Caesar Octavianus krijgt Gallia.
- ± 40 v. Chr. Diodorus van Sicilië schrijft over de Friesche waddeneilanden, de barnsteen, den Rijn, de bevolking van Gallië en Germanië.
- 38 en 37 v. Chr. Caesar Octavianus met Agrippa in Gallia.
- 30 of 29 v. Chr. Overwinning van O. Carrinas op de Morini.
- XL 31—32. — Orosius VI 10, 17—20.
Caesar, Bell. Gall. VI 35—41.
Caesar, Bell. Gall. VI 43—44.
Caesar, Bell. Gall. VII 75, 1—3.
Caesar, Bell. Gall. VIII 24—25. — Orosius VI 11, 15.
Verg. I 41.
- Livius CXIV. — Appianus, De bellis civ. II 48, 197.
Verg. II 248.
Cicero, Ep. ad. Att. XIV 9, 3 (van 18 April 44 v. Chr.).
Cassius Dio XLIV 42—43.
Nicolaus, Vita Caesaris 28, 112. — Seneca, Epist. XIV 3, 14, — Appianus, Bell. civ. II 46; III 97. — Cassius Dio XLVI 50.
Cicero, Philippica V 2, 5.
Velleius II 63, 3. — Plutarchus, Antonius 18, 7—8. — Appianus, Bell. civ. IV 2. — Cassius Dio XLVI 54, 1.
Cassius Dio XLVI 55.
- Cassius Dio XLVIII 1.
- Cassius Dio XLVIII 10.
Appianus, Bell. civ. V 51. — Cassius Dio XLVIII 20.
Cassius Dio XLVIII 49. — Eutropius VII 3, 3.
Diodorus V 21, 22, 23, 25 en 32.
- Cassius Dio XLVIII 49. — Eutropius VII 5, 1. — Verg. Appianus, Bell. civ. V 75, 318.
Cassius Dio LI 21, 6. — Verg. II 249.

- 29 v. Chr. 13—15 Augustus: triumf van Augustus, o.a. over de Morini. Augustus, *Res gestae* 26 (verg. II 231). — Verg. Vergilius, *Aen.* VIII 727; Hieronymus, *Epist.* 123, 15.
- 27 v. Chr. Verdeeling van de provincies tusschen Augustus en den senaat. Censur van Gallië. Livius CXXIV. — Cassius Dio LIII 12. Livius CXXXIV. — Cassius Dio LIII 22. Hieronymus, *Chron.* 1992.
- 25 v. Chr. Lucius Munatius Plancus, stadhouder van Gallië, sticht Lyon. Vergilius vermeldt de Morini en den Rijn in de *Aeneis*. Vergilius, *Aeneis* VIII 727.
- ± 20 v. Chr. Agrippa in Gallië. Cassius Dio LIV 11.
- 19 v. Chr. Nederlaag van Marcus Lollius, opperbevelhebber in Gallië, tegen de Sugambren. Velleius II 97. — Tacitus, *Ann.* I 10. — Suetonius, *Aug.* 20 en 23. — Cassius Dio LIV 20. — Hieronymus, *Chron.* 2000. — Iulius Obsequens, *Prod.* 71.
- 17 v. Chr. Augustus in Gallië. Cassius Dio LIV 19—21.
- 16 tot 13 v. Chr. De Sugambren onderwerpen zich aan Augustus. Horatius, *Carm.* IV 2, 33 en 14, 45. — Propertius IV 6, 77. — Ovidius, *Amores* I 14, 45.
- 16 v. Chr. Augustus keert uit Gallië terug en laat Drusus achter als opperbevelhebber. Cassius Dio LIV 25.
- 12—9 v. Chr. Drusus opperbevelhebber in Gallia. Nicolaus, *Vita Caesaris* I, 1. — Strabo VII 1, 3, C. 291. — Velleius II 97. — Plinius, *Nat. hist.* IV 97. — Tacitus, *Ann.* II 8. — Suetonius, *Claudius* I, 2—3. — Florus II 30. — Eutropius VII 9. — Orosius VI 12. — Zonaras X 35.
- 12 v. Chr. Ontdekkingsstocht op de Noordzee. Tacitus, *Germania* 34.
- Censur van Gallia. Livius CXXXVIII. — Claudius, *Oratio* (I 122 en II 233).
- Inwijding van het altaar voor Roma en Augustus te Lyon. Livius CXXXIX. — Strabo IV 3, 2, C. 192. — Cassius Dio LIV 32. — Cassiodorus, *Chron.* — Verg. II 497.
- 11 v. Chr. Eerste veldtocht van Drusus in Germanië. Cassius Dio LIV 32.
- Tweede veldtocht van Drusus in Germanië. Livius CXL. — Plinius, *Nat. hist.* XI 55. — Cassius Dio LIV 33. — Obsequens 72.
- 10 v. Chr. Derde veldtocht van Drusus in Germanië. Livius CXLI. — Cassius Dio LIV 36.
- 9 v. Chr. Laatste veldtocht van Drusus in Germanië. Livius CXLII. — Cassius Dio LV 1.

9 v. Chr.	14 September: dood van Drusus.	Ovidius, Fasti I 285—648. — Seneca, Ad Marciam III 1; Ad Polybium XV 5.
9—7 v. Chr.	Tiberius opperbevelhebber aan den Rijn.	Velleius II 97. — Tacitus, Ann. I 34. — Hieronymus, Chron. 3008.
8 v. Chr.	Overwinning van Tiberius op de Germanen. Onderwerping van de Sugambren.	Ovidius, Fasti I 645. — Cassiodorus, Chron. Augustus, Res gestae 32. — Velleius II 97, 4. — Tacitus, Ann. II 26; XII 39. — Suetonius, Aug. 21; Tiberius 9, 2. — Cassius Dio LV 6. — Eutropius VII 9. — Epit. de Caes. 1, 7. — Orosius VI 21, 24.
7 v. Chr.	Tiberius in Germanië.	Cassius Dio LV 8—9.
4 v. Chr.	Germaansche lijfwacht van koning Herodes.	Iosephus, Bell. Iud. I 33, 9, 672; Ant. XVII 8, 3, 198.
2 v. Chr.	Tocht van L. Domitius in Germanië.	Velleius II 104, 2. — Tacitus, Ann. IV 44. — Suetonius, Nero 4. — Cassius Dio LV 10 a.
± 1 4 o. J.	Livius schrijft over Gallië en Germanië. 27 Juni: Tiberius door Augustus geadopteerd. Tiberius opperbevelhebber in Gallië en Germanië.	Livius CIII en CIV. Verg. II 251. Suetonius, Tib. 16, 1. — Cassius Dio L V 13. — Zonaras X 36.
4—6	Veldtochten van Tiberius in Germanië.	Velleius II 104—107. — Tacitus, Ann. I 34.
4 of 5	Ontdekkingsstocht op de Noordzee naar Jutland.	Augustus, Res Gestae 26. — Plinius, Nat. hist. II 167.
6	Veldtocht van Tiberius in Germanië.	Velleius II 107. — Cassius Dio LV 28—30.
7—8 9	Aelius Lamia opperbevelhebber aan den Rijn. Nederlaag van Varus.	Velleius II 116, 3. Manilius I 896—903. — Crinagoras 24 en 33. — Livius CXLII. — Strabo IV 1, 4, C. 291. — Velleius II 117—119. — Seneca, Contr. I 3, 10. — Seneca, Epist. V 6, 10. — Frontinus, Strat. II 9, 4; III 15, 4; IV 7, 8. — Tacitus, Germ. 38; Ann. I 3, 10, 60 en 61. — Suetonius, Aug. 23 en 25, 2; Tib. 17; Gaius 3, 2. — Florus II 30. — Cassius Dio LVI 18—20. — Epit. de Caes. 1, 13. — Servius in Verg. Buc. VI 6. — Orosius VI 21. — Zona-

- 9 Najaar: Tiberius aan den Rijn.
- 9—12 Tiberius opperbevelhebber in Gallia.
- 10 Oorlogen tegen de Germanen.
- 11 Tiberius en Germanicus in Germania.
- 13 13 Januari: triumpf van Tiberius over Germania.
- Germanicus aangesteld als opperbevelhebber aan den Rijn.
- 13—16 Veldtochten van Germanicus in Germanië.
- 14 19 Aug.: Augustus sterft te Nola; Tiberius treedt op als keizer, tot 37.
Germanicus krijgt het imperium proconsulare voor het leven.
Oproer der troepen van het leger in Germanië.
- Oproer bij een detachement in het land der Chauci.
- Najaar: veldtocht van Germanicus in het gebied tusschen de Lippe en de Geldersche IJssel.
- 15 Voorjaar: expeditie in het land van de Chaten; expeditie naar den mond van de Eems gedeeltelijk per schip.
- Moeilijkheden bij den terugtocht.
- 16 Derde veldtocht van Germanicus, naar den mond van de Eems en van de Wezer.
Gevechten aan de Wezer en in het land ten oosten van de rivier.
Terugtocht van het leger, stormen op de Noordzee.
- Najaar: Germanicus teruggeroepen.
- 17 26 Mei: triumpf van Germanicus.
- ras X. 37. — Verg. II 232.
Ovidius, Tristia II 229—230.
Velleius II 120—122.
— Tacitus, Ann. I 34. — Suetonius, Tib. 18—20.
— Cassius Dio LVI 23—24. — Zonaras X 37.
Ovidius, Tristia III, 12, 45—48.
Cassius Dio LVI 25, 2—3.
Ovidius, Ex Ponto III 4, 87—108; Tristia IV 2, 1—46. — Velleius II 121. — Suetonius, Tib. 20.
Velleius, Hist. Rom. II 123, 1. — Tacitus, Ann. I 3.
Ovidius, Fasti I 285—648. — Crinagoras, Epi- gr. 31. — Velleius, Hist. Rom. II 129. — Suetonius, Gaius I, 1. — Cassius Dio LVII 3, 1.
- Tacitus, Ann. I 14.
- Velleius, Hist. Rom. II 125. — Tacitus, Ann. I 31 en 39. — Suetonius, Tib. 25, 1—2; Gaius I, 1 en 48. — Cassius Dio LVII 5—6. — Zonaras XI 1.
- Tacitus, Ann. I 38.
- Tacitus, Ann. I 49—52.
- Tacitus, Ann. I 55—61. — Suetonius, Gaius 3, 2. — Cassius Dio LVII 18.
- Tacitus, Ann. I 63—72.
- Tacitus, Ann. II 5—8.
- Tacitus, Ann. II 11—22.
- Tacitus, Ann. II 23—24. — Albinovanus Pedo.
- Tacitus, Ann. II 26.
- Strabo VII 1, 4, C. 291. — Tacitus, Ann. II 41.

- 19 10 Oct.: Germanicus sterft.
- 21 Dood van Arminius.
Opstand in Gallië. Tacitus, Ann. II 88.
Tacitus, Ann. III 40—44.
- 24 Dood van C. Silius, vroeger bevelhebber in Germanië. Tacitus, Ann. IV 18—19.
- 25 Dood van L. Domitius Ahenobarbus. Tacitus, Ann. IV 44.
— Verg. II 251.
- 26 Een cohors Sygambrorum neemt deel aan het dempen van een opstand in Thracië. Tacitus, Ann. IV 47.
- 28 Opstand van de Friezen. Tacitus, Ann. IV 72—74. — Suetonius, Tib. 41.
- 37 16 Maart: Tiberius sterft; Gaius treedt op als keizer, tot 41.
- 39 Toebereidselen voor de expeditie van keizer Gaius naar den Rijn. Suetonius, Gaius 19, 3 en 43. — Cassius Dio LIX 21.
- 40 Expeditie van keizer Gaius naar den Rijn en naar de Noordzee. Tacitus, Agricola 13; Germ. 37; Hist. IV 15, 5. — Suetonius, Gaius 45—46 en 48. — Cassius Dio LIX 25. — Aurelius Victor 3, 11. — Orosius VII 5, 5.
- 41 24 Jan.: Gaius vermoord; verontwaardiging van de Germaansche lijfwacht; optreden van Claudius, tot 54. Iosephus, Ant. Iud. XIX 1, 15, 119—152. — Suetonius, Gaius 58, 3.
Overwinning van P. Gabinius op de Chauci. Suetonius, Claudius 24, 3. — Cassius Dio LX 8.
- 43 Vespasianus overgeplaatst naar Britannia. Suetonius, Vesp. 4, 1.
Expeditie naar Britannia. — Eutropius VII 19, 1.
Anthologia Latina I 421. — Tacitus, Agricola 13.
- 47 Veldtocht van Corbulo in het land van de Friezen; de Rijn aangewezen als grens van het Rijk. Tacitus, Ann. XI 18—20. — Plinius, Nat. hist. XVI 2—5 en 205; XXII 8. — Cassius Dio LX 30. — Aurelius Victor 4, 2.
- 48 Medewerking van Plinius aan dien veldtocht. Suetonius, Vita Plinii.
Rede van keizer Claudius over de toelating van Galliërs tot de Romeinsche ambten. Inscr. te Lyon: I 121; II 233. — Tacitus, Annales XI 23—25.
- 50 Oppidum Ubiorum (Keulen) wordt een Romeinsche colonia. Tacitus, Germania 28 en Ann. XII 27.
- 54 13 Oct.: Claudius sterft; Nero treedt op als keizer, tot 68.
- 55 De Germaansche lijfwacht van Agrippina door Nero ontbonden. Tacitus, Ann. XIII 18. — Suetonius, Nero 34, 1.
- 58 Pompeius Paulinus opperbevelhebber in Germania Inferior. Plinius, Nat. hist. XXXIII 143.
De dam van Drusus voltooid, strijd tegen de Friezen en andere volkeren. Tacitus, Ann. XIII 53—56.
Gezantschap van de Friezen te Rome. Tacitus, Ann. XIII 54; verg. Suetonius, Claudius 25, 4.

- 61 Anglessey aangevallen met hulp van Bataaf-
sche ruiters.
Troepen van het leger aan den Beneden-Rijn
naar Britannia gezonden.
Census in Gallië.
- 65 De Germaansche lijfwacht van Nero vermeld.
- 68 Opstand van Iulius Vindex, bedwongen door
Verginius Rufus, opperbevelhebber in Germania
Superior.
9 Juni: dood van Nero; Galba treedt op als
keizer, tot 15 Jan. 69.
Dood van Fonteius Capito, opperbevelhebber
in Germania Inferior.
- 1 December: Aulus Vitellius, opperbevelheb-
ber in Germania Inferior, komt te Keulen aan.
- 69 1 Januari: moeilijkheden met de troepen van
het leger aan den Rijn bij het hernieuwen van
den eed aan keizer Galba.
2 Januari: Vitellius te Keulen tot keizer uit-
geroepen.
- Verschillende ambtenaren sluiten zich bij
Vitellius aan, Iulius Civilis voor het eerst ge-
noemd.
Januari: Galba ontvangt te Rome het bericht
van den opstand van Vitellius.
Een deel der troepen van het leger in Germania
rukt naar Italië op.
15 Januari: dood van Galba; Otho treedt op
als keizer, tot 16 April 69.
Oorlog tegen Otho.
Strijd tusschen Romeinsche en Bataafsche
soldaten van het leger van Fabius Valens.
Gevechten in Gallia Narbonensis, waaraan
twee cohortes van Tungri deelnemen.
Het leger van Caecina in Italië; Bataven bij
gevechten aan de Po.
Caecina tracht te vergeefs Placentia te nemen;
een Bataafsche praefectus geeft zich over.
Het leger van Fabius Valens bereikt Ticinum
(Pavia); oproer onder de troepen naar aanleiding
van de acht cohortes van Bataven.
Nederlaag van Caecina bij Cremona.
Valens vereenigt zich met Caecina.
Otho besluit een beslissenden slag te leveren.
Schermutselingen, waaraan Bataven deel-
nemen.
Bataven bij de gevechten aan de Po.
- Tacitus, Ann. XIV 29.
Tacitus, Ann. XIV 38.
Tacitus, Ann. XIV 46.
Tacitus, Ann. XV 58.
Tacitus, Hist. I 8, 5
en 51, 2. — Suetonius,
Nero 40, 1.
Plutarchus, Galba 15.
— Tacitus, Hist. I 7, 8,
37, 52 en 58; III 62;
IV 13. — Suetonius,
Galba 11. — Cassius
Dio LXIV 2, 3.
Tacitus, Hist. I 9 en
52. — Suetonius, Vitel-
lius 8.
Tacitus, Hist. I 12
en 55.
Plutarchus, Galba
22—23. — Tacitus, Hist.
I 56—57. — Suetonius,
Otho 8 en Vitellius 8. —
Cassius Dio LXIV 4. —
Eutropius VII 17. —
Orosius VII 8, 6.
Tacitus, Hist. I 58—
59.
Plutarchus, Galba 19.
— Tacitus, Hist. I 12.
Tacitus, Hist. I 61.
Orosius VII 8, 6.
Tacitus, Hist. I 64.
Tacitus, Hist. II 14—
15. — Verg. II 234.
Tacitus, Hist. II 17.
— Plutarchus, Otho
10, 2.
Tacitus, Hist. II 22,
5—6.
Tacitus, Hist. II 27—
28.
Tacitus, Hist. II 26.
Tacitus, Hist. II 31.
Tacitus, Hist. II 32.
Tacitus, Hist. II 35.
Plutarchus, Otho 12,
3—4.

69

15 April: Slag bij Bedriacum, waar de Bataven een belangrijk aandeel hebben.

16 April: Otho pleegt zelfmoord.

19 April: Vitellius wordt door den senaat als keizer erkend.

Einde April: Vitellius vertrekt naar Italië en laat Hordeonius Flaccus als stadhouder aan den Rijn achter.

Gevechten tusschen de soldaten van Legio XIV en van de acht Bataafsche cohorten te Turiijn.

De Bataafsche cohorten worden teruggezonden naar Germanië.

1 Juli: Vespasianus wordt te Alexandrië tot keizer uitgeroepen.

Juli: intocht van Vitellius in Rome.

Vitellius ontbiedt troepen uit de provincies voor den oorlog tegen Vespasianus.

Begin Augustus: begin van den opstand der Canninefates en Bataven.

Einde Augustus: Civilis neemt de leiding van den opstand, eerste overwinning.

Begin September: tweede overwinning van Civilis dicht bij Vetera.

Half September: de acht Bataafsche cohorten komen in Beneden-Germanië aan.

Tweede helft van September: begin van het beleg van Vetera door Civilis.

Einde September: Hordeonius Flaccus trekt uit Mainz op en bereikt Novaesium en Gelduba.

October: gevechten, vergeefsche bestorming van Vetera.

29 October: slag bij Cremona.

Alpinus Montanus wordt naar Germanië gezonden.

Fabius Valens maakt plannen voor een oorlog tegen Vespasianus met hulp van de Germanen.

Het bericht van den opstand der Bataven komt te Rome aan.

Dood van Fabius Valens.

Begin November: het bericht van de overwinning van Vespasianus komt in Germanië aan.

± 10 November: Civilis valt het kamp te Gelduba aan.

± 20 November: Civilis wordt bij Vetera door Vocola verslagen en moet het beleg opbreken.

Einde November: korentransporten naar Vetera door de Bataven verhinderd; Vocola vertrekt naar Novaesium.

Begin December: Civilis slaat wederom het beleg voor Vetera; Hordeonius Flaccus wordt door zijn soldaten gedood.

Midden December: Vocola trekt met het leger terug naar het zuiden.

20 December: Vitellius te Rome gedood.

Een deel van het leger van Vespasianus naar Germanië gezonden.

Januari: het bericht van den dood van Vitellius wordt in Germanië bekend; Galliërs sluiten

Tacitus, Hist. II 43—44.

Tacitus, Hist. II 57.

Tacitus, Hist. II 66.

Tacitus, Hist. II 69.

Tacitus, Hist. II 89.

Tacitus, Hist. II 97.

Tacitus, Hist. IV 12—15.

Tacitus, Hist. IV 16.

Tacitus, Hist. IV 17—18.

Tacitus, Hist. IV 19—20.

Tacitus, Hist. IV 21—23.

Tacitus, Hist. IV 24—27.

Tacitus, Hist. IV 28—30.

Tacitus, Hist. III 35.

Tacitus, Hist. III 41.

Tacitus, Hist. III 46.

Tacitus, Hist. III 62.

Tacitus, Hist. IV 31—32.

Tacitus, Hist. IV 33.

Tacitus, Hist. IV 34.

Tacitus, Hist. IV 35.

Tacitus, Hist. IV 36.

Tacitus, Hist. IV 37.

Tacitus, Hist. IV 39.

Tacitus, Hist. IV 54—56.

70

- zich bij den opstand aan; Vocula trekt op naar den Beneden-Rijn.
- 70 Begin: Vocula tracht Vetera te ontzetten, maar moet terugkeeren; hij wordt gedood; de troepen sluiten zich aan bij de opstandelingen.
- Februari tot Maart: Vetera geeft zich over en wordt verwoest, evenals alle andere vaste kampen van de Romeinen, behalve Mogontiacum en Vindonissa.
- Colonia Agrippinensis en verschillende stammen sluiten zich aan bij den opstand; Gallië blijft trouw aan Rome.
- Cerialis wordt met een groot leger tegen de opstandelingen uitgezonden.
- Het congres der Galliërs besluit trouw te blijven.
- Mei: Tutor wordt aan de Nava verslagen.
- Einde Mei: Cerialis komt te Mainz aan; hij rukt op naar Trier, slag bij Rigodulum.
- Cerialis bezet Trier.
- Begin Juni: Cerialis verslaat de opstandelingen bij Trier.
- Cerialis bezet Keulen; de Canninefates overeren de Romeinsche vloot.
- Domitianus en Mucianus in Gallië.
- Het aandeel, dat Domitianus in dezen oorlog heeft gehad, wordt tijdens zijn regeering overreden voorgesteld.
- Juli: gevechten bij Vetera; Civilis moet na een nederlaag terugtrekken.
- September: Civilis valt de Romeinen aan over de Waal, maar wordt afgeslagen; schermutselingen op den Rijn.
- October: de vloot van de Bataven wordt verslagen; Civilis ontruimt het eiland der Bataven; de vrede wordt gesloten.
- Overwinning van de Romeinen op de Bataven.
- 74 Plinius procurator van Belgica.
- 77 Verovering van het eiland Anglessey door Bataafsche ruiters.
- Expeditie van Vespasianus tegen de Bructeren.
- 83 Lotgevallen van een muitende cohors van Usipi.
- Batavi en Tungri in den slag tegen de Britanni.
- 89 Opstand van Saturninus, legercommandant in Germania Superior.
- Tacitus, Hist. IV 57—59.
- Tacitus, Hist. IV 60—62.
- Tacitus Hist. IV 63—67.
- Tacitus Hist. IV 68.
- Tacitus Hist. IV 69.
- Tacitus Hist. IV 70.
- Tacitus Hist. IV 71.
- Tacitus, Hist. IV 72—74.
- Tacitus, Hist. IV 75—78.
- Tacitus, Hist. IV 79.
- Tacitus, Hist. IV 85—86.
- Iosephus, Bell. Iud. VII 4, 2. — Frontinus, Strateg. IV 3, 14. — Silius Italicus III 607. — Martialis, Epigr. II 2. — Suetonius, Dom. 2, 1.
- Tacitus, Hist. V 14—18.
- Tacitus, Hist. V 19—22.
- Tacitus, Hist. V 23—26.
- Iosephus, Bell. Iud. II 16, 4. — Statius, Silvae I 4, 89. — Plutarchus, Amat. 25. — Tacitus, Germ. 37. — Cassius Dio LXVI 3, 3.
- Plinius, Nat. hist. XVIII 183. — Suetonius, Vita Plinii.
- Tacitus, Agricola 18.
- Statius, Silvae I 4, 90. — Tacitus, Germ. 8.
- Tacitus, Agricola, 28 en 32. — Cassius Dio LXVI 20.
- Tacitus, Agricola 36.
- Tacitus, Hist. I 2, 1. — Suetonius, Dom. 6, 2.

± 90	Ondergang van de Bructeren.	— Cassius Dio LXVII 11. — Verg. II 236. Tacitus, Germ. 33. — Plinius, Epist. II 7, 2.
91 of 92	Ganna, de opvolgster van Veleda, op bezoek bij Domitianus.	Cassius Dio LXVII 5, 3.
97	Traianus opperbevelhebber aan den Rijn.	Plinius, Paneg. 9, 2. — Cassius Dio LXVIII 3, 4.
98	Traianus neemt te Keulen de keizerlijke waardigheid aan, tot 117.	Eutropius VIII 2. — Hieronymus, Chron. — Epit. de Caes. 13, 3. — Orosius VII 12, 2. — Apollinaris Sidonius C. VII 114
117—138	Tacitus publiceert de Germania.	
	Hadrianus.	
121—125	Reizen van Hadrianus, stichting van steden, versterking van de grenslijnes.	Cassius Dio LXX 9. — Vita Hadr. 10—11. — Epit. de Caes. 14, 4.
138—161	Antoninus Pius.	
161—180	Marcus Aurelius.	
172—174	Didius Iulianus slaat een aanval van Cauchen af.	Vita Didii Iul. 1, 6—9.
± 175	Christelijke kerken in Germanië.	Irenaeus, Adv. haer. I 3. — Verg. Tertullianus, Adv. Iud. 7.
175	Marcus Aurelius wenscht Germanië te onderwerpen.	
193	28 Maart: Pertinax gedood door den Tunger Tausius.	Vita Pert. 11, 8—9.
193—211	Septimius Severus.	
211—217	Caracalla.	
212	Caracalla verleent het Romeinsche burgerrecht aan alle inwoners van het Rijk.	Cassius Dio LXXVII 9, 5. — Digesta I 5, 17. — Novellae LXXVIII 5.
213	Volkeren aan de Noordzee zenden gezanten naar Caracalla.	Cassius Dio LXXVII 14, 3.
217	De Germaansche lijfwacht van Caracalla vermeld bij zijn vermoording (8 April).	Herodianus IV 13, 6.
222—235	Severus Alexander.	
236	Toeberheidselen van Maximinus (235—238) om Germania te onderwerpen tot de Noordzee.	Herodianus VII 2, 9. — Vita Max. 13, 3—4.
± 240 (?)	Aurelianus, de latere keizer, verslaat de Franken bij Mainz.	Vita Aurel. 7, 1—2. — Verg. echter Eutropius IX 8.
± 250	Nog geen Christenen bij de Germanen aan de Noordzee.	Origenes, In Mattheum 24, 9.
253—268	Gallienus.	
253—255	Gallienus verdedigt Gallië tegen de Germanen, oorlog met de Franken.	Aurelius Victor 33, 1. — Eutropius IX 8, 1. — Zosimus I 30. — Zonaras XII 24.
258—268	Postumus keizer in Gallië.	Vita Gall. 7, 1. — Tyr. Trig. 5, 1—7; 5, 5.
259	Gallionus stelt een tweegevecht met Postumus voor.	Petrus Patricius fr. 6. — Zonaras XII 24.
261	Franken bereiken Ravenna.	Hieronymus, Chron. 2277.

264	Franken dringen door tot Tarragona.	Aurelius Victor 33, 3. — Eutropius IX 8, 2. — Hieronymus, Chron. 2280. — Orosius VII 14, 2.
	Postumus herstelt het Romeinsche gezag in Gallië.	Aurelius Victor 33, 8. — Eutropius IX 9, 1; 11, 1. — Orosius VII 22. — Zosimus I 38, 2. — Zonaras XII 24.
268	Laelianus.	Tyr. Trig. 5. — Eu- tropius IX, 9, 1.
	Marius.	Eutropius IX 9, 2.
	Gallienus trekt op tegen Aureolus en wordt gedood.	Zonaras XII 25.
268—270	Claudius Gothicus.	
268—270	Victorinus.	Tyr. Trig. 6, 1—3. — Eutropius IX 9, 3.
± 270—274	Tetricus	Hist. Aug., Tyr. trig. 24. — Eutropius, IX 10.
270—275	Aurelianus.	Hist. Aug., Aur. 7, 33 en 34.
274	Aurelianus verslaat de troepen van Tetricus bij Châlons; hij verdrijft de Germanen uit Gallië.	Aurelius Victor 35. — Eutropius IX 13. — Zonaras XII 27.
	Triumf van Aurelianus.	Hist. Aug., Tyr. trig. 24; Aur. 33—34.
276—282	Probus; hij overwint de Franken.	Vita Probi 12, 3. — Eutropius IX 17, 1. — Zosimus I 68, 1; 71, 2. — Zonaras XII 29.
278	Probus herstelt Gallische steden.	Iulianus, Caesares, p. 314. — Hieronymus, Chron. 2294.
± 280	Probus verjaagt de Germanen uit Gallië.	Vita Probi 13, 5—15, 2. — Eutropius IX 17, 2. — Orosius VII 24, 2. — Cassiodorus, Chron.
	Tocht van Frankische krijgsgevangenen van de Zwarte Zee naar de Noordzee.	Panegyrici VIII (V) 18. — Zosimus I 71, 2.
	Proculus en Bonosus, keizers te Keulen, door Probus verslagen.	Vita Probi 18, 5—7. — Vita Proculi 13, 4. — Aurelius Victor 37, 3. — Epit. de Caes. 37, 2.
283—284	Carus.	
284	17 Nov.: Diocletianus tot keizer uitgeroepen.	Aurelius Victor 39, 17. — Eutropius IX 20.
285—287	Maximianus onderwerpt de Bagaudae.	— Hieronymus, Chron. 2303.
	Carausius bestrijdt Frankische en Saksische zeeroovers.	Aurelius Victor 39, 20. — Eutropius IX 20, 21.
286 of 287	Carausius in Britannia tot keizer uitgeroepen.	Aurelius Victor 39, 21. — Eutropius IX 20, 21. — Orosius VII 25. — Iohannes van Antiochia, fr. 164.
287	Maximianus trekt over den Rijn. Gennoboudes koning der Franken.	Panegyrici X (II) 7. Panegyrici X (II) 10.

± 290	Martelaarschap der soldaten van het Thebaan- sche legioen.	Eucherius, Passio Agaun. mart.
291	Maximianus bestrijdt de Franken.	Panegyrici VIII (V) 21; XI (III) 5 en 7.
293	Constantius onderwerpt de Franken in Batavia.	Panegyrici VI (VII) 5; VII (VI) 4; VIII (V) 3, 3 en 8—9; IX (IV) 18 en 21.
	Dood van Carausius.	
296	Dood van Allectus; Frankische huurlingen van hem te Londen.	Panegyrici VIII (V) 17.
	Constantius herstelt de linies langs den Rijn.	Iulianus, Or. I, p. 7.
± 300	Christendom aan den Rijn.	Sozomenus, Hist. ec- cl. II 6, 1.
306	25 Juli: Constantinus tot keizer uitgeroepen, tot 337; hij verslaat de Franken.	Panegyrici IV (X) 16—17; VI (VII) 10— 13. — Eusebius, Vita Const. I 25, 1. — Eutro- pius X 3, 2. — Iohannes van Antiochia, fr. 169.
310	Constantinus I verslaat de Chamaven en Tubanten.	Panegyrici IV (X) 18.
312	Constantinus I versterkt de grenslijn langs den Rijn en vergroot de vloot op deze rivier.	Panegyrici XII (IX) 2—3. — Aurelius Victor 41, 18.
313	Oorlog tegen de Franken.	Panegyrici XII (IX) 21—25.
	Concilie te Rome, waar bisschop Maternus van Keulen aanwezig is.	Eusebius, Hist. eccl. X 5, 18—19. — Opta- tus, De schism. Don. I 22—23.
314	Concilie te Arles met bisschop Maternus.	Concilium Arelatense I.
332	Constantinus I verdeelt het rijk in vier prae- fecturae.	Zosimus II 33, 1—2.
337	22 Mei: Constantinus I sterft; verdeeling van het Rijk onder Constantinus II (337—340), Constans (337—350) en Constantius II (337— 361).	Zosimus II 39.
341 en 342	Constans bestrijdt de Franken.	
343—349	Titianus, praefectus praetorio Galliarum.	Libanius, Or. LIX 127—135. — Hierony- mus, Chron. 2357 en 2358. — Consul. Const. Hieronymus, Chron. 2361
343	Euphrates, bisschop van Keulen, vermeld.	Athanasius, Hist. mon. 20.
347	Servatius, bisschop van de Tungri, op het concilie van Sardica.	Athanasius, Apol. c. Ar. 37 en 50.
350	Opstand van Magnentius; hij neemt Franken en Saksen in het leger op.	Iulianus, Or. I p. 34; II p. 50.
355	11 Aug.: Silvanus te Keulen tot keizer uitge- geroepen.	Ammianus XV 5, 5— 16.
	Keulen door de Germanen veroverd.	Ammianus XV 8, 19.
	Rampzalige toestand in Gallië.	Libanius, Or. XVIII 33—36.
	6 Nov.: Iulianus tot Caesar aangesteld.	Ammianus XV 8, 3.
	1 Dec.: Iulianus naar Gallië gezonden.	Aurelius Victor 42, 17. — Eutropius X 14.

- 356—359 Oorlogen van Iulianus in Gallië.
- 356 Iulianus verovert Keulen en sluit een verdrag met de Franken.
- 357 Voorjaar: Iulianus krijgt het opperbevel in Gallië en bevrijdt het land van de Germanen.
Slag bij Straatsburg; heldhaftig optreden van de Bataven.
- 357—358 Servatius, bisschop van de Tungri, door Athanasius vermeld.
Winter: gevechten tegen de Franken in de buurt van Maastricht.
- 358 Veldtocht tegen de Salische Franken en de Chamaven.
- Iulianus laat forten langs den Rijn herstellen.
- Charietto in strijd met de Alamannen.
- 358—359 Winter: bouw van de vloot op den Rijn.
- 359 Eenige forten aan den Rijn herbouwd; herstel van den korentoevoer.
- S. Servatius op het concilie te Rimini.
- 360 Lupicinus met troepen, o.a. Bataven, naar Britannia gezonden.
Constantius eischt troepen, o.a. Bataven, voor den oorlog tegen de Parthen.
Februari: Iulianus te Parijs tot keizer uitgeroepen.
Iulianus valt in het land van de Attuarische Franken.
- 361 3 Nov.: Constantius II sterft; Iulianus alleenheerscher.
- 363 26 Juni: Iulianus sterft; de Bataven döoden den overbrenger van het bericht.
- 364—375 Valentinianus I.
- Iulianus, Ep. ad Ath. p. 277. — Ammianus XV 8, 18. — Zosimus III 1—3.
- Eutropius X 14. —
— Libanius, Or. XVII 14—15. — Orosius VII 29. — Socrates, Hist. eccl. III 1, 25—35. — Sozumenus, Hist. eccl. V 1, 1—2. — Zonaras X 10, 7—9.
- Iulianus, Epist. ad Ath. p. 279. — Ammianus XVI 3, 1—2.
- Iulianus, Epist. ad Athen. p. 278—279.
- Iulianus, Epist. ad Ath. p. 279. — Ammianus XVI 12, 44—46.
- Athanasius, Apol. ad imp. Const. 9.
- Libanius, Or. XVIII 70—71. — Ammianus XVII 2.
- Iulianus, Ep. ad Ath. p. 280. — Libanius, Or. XVIII 75. — Ammianus XVII 8. — Eunapius, fr. 10 en 12. — Zosimus III 6. — Petrus Patricius, fr. 18.
- Ammianus XVII, 9, 1—3.
- Ammianus XVII 10, 5. — Eunapius, fr. 11. — Zosimus III 7—8.
- Iulianus, Epist. ad Ath. p. 280. — Libanius, Or. XVIII 83. — Zosimus III 5, 2.
- Libanius, Or. XVIII 83. — Ammianus XVIII 2, 3—6.
- Sulpicius Severus, Chron. II 43—44.
- Ammianus XX 1, 3.
- Ammianus XX 4, 1—2.
- Ammianus XX 10, 1—3.
- Zosimus III 35.

- 366 Veldtocht van Valentinianus tegen de Germanen.
- 367 Charietto sneuvelt in den strijd tegen de Alamannen.
- 368 Valentinianus naar Britannia; Franken en Saksen plunderen de kust van Gallia.
Valentinianus herstelt forten langs den Rijn.
- 368—370 Theodosius, comes in Britannia, verslaat de Saksen.
- 370 Severus verslaat de Saksen.
- 371—376 Maximinus, praefectus praetorio Galliarum.
- 375 Valentinianus versterkt de vestingen langs den Rijn.
17 Nov.: Valentinianus sterft; Gratianus en Valentinianus II keizers.
- 378 Ausonius, praefectus praetorio Galliarum.
Gratianus bevestigt de grens langs den Rijn.
9 Aug.: slag bij Adrianopel; Valens sneuvelt; aandeel van de Bataven.
Arbogastes door Theodosius verslagen.
- 379 19 Jan.: Theodosius tot Augustus verheven.
- 383 25 Aug.: Gratianus vermoord.
- 383—388 Magnus Maximus, keizer in Britannia.
- 392 De Saksen door Hieronymus vermeld.
- 15 Mei: Valentinianus II vermoord.
- 392—394 Eugenius.
- 393 De dood van Saksische krijgsgevangenen.
Arbogastes en de Franken.
- 395 17 Jan.: Theodosius sterft.
- 395—423 Honorius keizer van het Westen.
- 395 Februari: tocht van Stilicho naar den Rijn om de grens te versterken.
- 401 Najaar: Alarik valt in Italië.
11 Nov.: dood van S. Martinus, vizeen van S. Severinus.
- 401—402 Winter: tocht van Stilicho over de Alpen.
- 402 De troepen aan den Rijn teruggetrokken voor den oorlog tegen Alarik.
6 April: Alarik bij Pollentia verslagen.
- 406 31 Dec.: de Germanen vallen Gallië binnen.
- 407 Flavius Claudius Constantinus (Constantinus III) treedt in Britannia als keizer op.
- 408 Voorjaar: Constantinus III landt te Bononia (Boulogne-sur-mer), veroverd Gallië en verslaat de Germanen.
- Zosimus IV 9. — Verg. Ammianus XXVII 1—2.
- Ammianus XXVII 1, 5.
- Ammianus XXVIII 2.
- Symmachus, Or. I 14; II 28; III 9.
- Panegyrici II (XII) 5.
- Ammianus XXVIII 5. — Hieronymus, Chron. 2389. — Orosius VII 32, 10. — Paulus, Hist. XI 4.
- Ammianus XXIX 3, 1.
- Ammianus XXX 7, 6—8.
- Zosimus IV 19, 2.
- Ausonius III 36.
- Ausonius VIII 7.
- Ammianus XXXI 13, 8—9.
- Orosius VII 35, 12.
- Hieronymus, Vita S. Hil. 22.
- Symmachus, Epist. II 46, 1—2.
- Gregorius, Hist. Fr. II 9.
- Claudianus VII 439—459; XXI 188—227; XXIV 12—25.
- Gregorius, De hist. S. Mart. I 4.
- Claudianus XXVI 329—339.
- Claudianus XXVI 414—429.
- Hieronymus, Epist. 123, 15—16. — Orosius VII 38, 1—4. — Prosper, Epit. chron. — Cons. Italica. — Zosimus VI 3.
- Orosius VII 40, 3—4.
- Prosper, Epit. chron.
- Zosimus VI 2—3.

408	13 Aug.: Chariobaudes, magister militum per Gallias, en Limenius worden gedood. 22 Aug.: Stilicho te Ravenna onthoofd. De volkeren van Noord-Gallië maken zich los van het Romeinsche rijk.	Zosimus V 32, 4.
410	De Germanen in Gallia. 24 Aug.: Alarik verovert Rome. Einde van het jaar: Alarik sterft.	Zosimus VI 5, 2. Orosius VII 40, 3. — Gregorius, Hist. Fr. II 9.
± 410	De Morini, vermeld door Hieronymus.	Hieronymus, Comm. in Isaiam 66.
411	Zomer: Constantinus III sterft. Iovinus te Mundiacum tot keizer uitgeroepen. Castinus naar Gallië gezonden.	Prosper, Epit. Chron. Olympiodorus, fr. 17. Gregorius, Hist. Fr. II 9.
412	Begin van het jaar: de West-Gothen onder Athaulf vallen in Gallië. 7 Dec. Dardanus vermeld als praefectus praetorio Galliarum.	Cod. Theod. XII 1, 171.
413	De Burgundiones bezetten een deel van Gallië langs den Rijn.	Prosper, Epit. chron, — Cassiodorus, Chron.
417	1 Jan.: Galla Placidia (dochter van Theodosius) huwt met Constantius; hij organiseert de verdediging van Gallië. 8 Febr.: Constantius III, tot 2 Sept. 421.	
423	15 Aug.: Honorius sterft.	
424	Valentinianus III, zoon van Galla Placidia en Constantius III, tot 455. 9 Juli: Amatius vermeld als praefectus praetorio Galliarum.	Constit. Simond.
428	Aetius strijdt tegen de Ripuarische Franken.	Prosper, Epit. chron. — Cassiodorus, Chron. — Iordanes, Get. 34, 176.
429	Aetius wordt tot magister militum benoemd.	Prosper, Epit. chron.
431—432	Oorlogen van Aetius tegen de Franken.	
435	Aetius verslaat Gundicharius, den koning van de Burgundiones.	Prosper, Epit. chron. — Cassiodorus, Chron.
436	Ondergang van de Burgundiones.	Chronica Gallia.
± 440	De Ripuarische Franken veroveren Keulen en Trier.	
± 440 tot 450	Avitus, praefectus praet. Galliarum.	Sidonius Apoll. C. VII 295.
443	De Burgundiones in Sapaudia gevestigd.	Chronica Gallica.
446	Britannia vraagt hulp tegen de Angelen en Saksen; Aetius dringt de Franken terug over den Rijn.	
± 447	Aetius verslaat de Salische Franken bij Vicus Helenae.	
450	27 Nov.: Galla Placidia sterft.	
451	De Hunnen onder Attila vallen in Gallië; Aetius roept de hulp in van de Franken en Saksen. Slag op de Catalaunische velden. Aravatus, bisschop der Tungri, tijdens den inval der Hunnen onder Attila.	Sidonius Apoll. C. VII 316. — Consul. Italica. — Iordanes, Getica 36, 191—192. — Hist. Francorum 5. — Paulus, Hist. Rom. XIV 4. Gregorius, Hist. Franc. II 5. — Fredega-

- rius III 1. — Paulus,
Gesta episc. Mett.
- 452 Attila valt in Italië.
- 453 Attila sterft.
- 454 21 Sept.: Aetius gedood.
Chlogio, koning van de Franken verovert
Kamerijk.
- 455 16 Maart: Valentinianus III gedood.
Strooptochten van Franken en Saksen na den
dood van Aetius en Valentinianus III. Sidonius Apoll. C. VII
369.
17 Maart tot 31 Mei: Petronius Maximus.
Avitus aangesteld door Maximus als magister
utriusque militiae. Sidonius Apoll. C. VII
375.
Avitus sluit een verdrag met de Franken en
Alamannen; hij slaat de Germanen af. Sidonius Apoll. C. VII
388.
9 Juli: Avitus te Arles tot kiezer uitgeroepen
(tot Oct. 456).
- 457 1 April: Maiorianus keizer, tot 7 Aug. 461. Apollinaris Sidonius,
Carmen V.
- 458 Keulen en Trier definitief door de Franken
bezet.
- 459 Aegidius aangesteld als magister militum
Galliarum. Gregorius, Hist. Fr.
II 11—12.
- 464 Aegidius verslaat de West-Goten bij Orléans
tezamen met Childerik, koning van de Salische
Franken.
Aegidius sterft en wordt opgevolgd door
Paulus. Gregorius, Hist. Fr.
II 18.
- 467 12 April: Anthemius keizer, tot 11 Juli 472.
± 470 Paulus sneuvelt tegen de Saksen.
Childerik verslaat de Saksen.
Syagrius, zoon van Aegidius, aanvoerder van
de Romeinsche troepen. Hist. Franc. 8.
- 472 19 Aug.: Ricimer sterft.
- 475 31 Oct.: Romulus keizer, tot 23 Aug. 476.
- 476 23 Aug.: Odoacer koning van Italië, einde
van het Westelijke Romeinsche rijk.
- 486 of 487 Syagrius door Clovis verslagen, einde van de
laatste Romeinsche macht in Gallia.